A DESCRIPTIVE CATALOGUE OF MANUSCRIPTS IN MITHILA

BY

ANANTAPRASAD BANERJI-ŚASTRI
Vidyābhūṣaṇa ; M.A. (Cal.), D. Phil. (Oxon.)

VOLUME III.

JYOTIHŚĀSTRA

ASTRONOMY, MATHEMATICS,
ASTROLOGY MANUSCRIPTS.

Published by
THE BIHAR AND ORISSA RESEARCH SOCIETY, PATNA.

PATNA
1937

TO

G. E. FAWCUS, ESQ.,

M. A., O. B. E., C. I. E.

PRESIDENT, JOINT PUBLIC SERVICE COMMISSION,
BIHAR, ORISSA AND CENTRAL PROVINCES

FOR

HIS KIND INTEREST AND HELP
IN THE PUBLICATION OF THE BUCHANAN MSS.
IN THE INDIA OFFICE LIBRARY, LONDON.

PREFACE

The genesis of the Descriptive Catalogue of Manuscripts in Mithilā has been described in the Introduction to Volume I published in 1927. The late Dr. Jayaswal and myself arranged the MSS. into eleven sections, and Volume I under our joint editorship appeared in 1927 and contained a description of the Smṛti MSS. acquired since the Search for Sanskrit and Prakrit MSS. in Bihar and Orissa was instituted in 1918 by Government under Sir Edward Gait, the then Governor of the Province and also the President of the Bihar and Orissa Research Society.

Volume II containing MSS. on Literature, Prosody and Rhetoric was edited by Dr. Jayaswal and was published in 1933.

It had been originally intended to publish the Vyākaraṇa MSS. as Volume III. Dr. Jayaswal and I, however, thought that the MSS. on Jyotiḥśāstra were not only rich and varied but also so characteristic of Mithilā, that they might precede the other volumes which are being gradually made ready for the press.

The present volume appears ten years after the first volume and nineteen years after the inauguration of the Search for MSS. and is printed like Volumes I and II with the funds generously placed at the disposal of the Society for the purpose by the late Maharajadhiraja of Darbhanga. It has not been possible to secure early production. Advantage, however, has been taken of the slow passage of the work through the press to include descriptions of manuscripts noticed since 1927.

In the transcriptions of text, I have thought it advisable to adhere to the principle adopted in the Catalogue of the Sanskrit Manuscripts of the Bodleian Library by Professors Winternitz and Keith, and in the Catalogue of the Sanskrit and

Prakrit Manuscripts in the Library of the India Office by Professor Keith, and to transcribe the extracts from the manuscripts with as much fidelity to the errors of the scribes as possible.

In a supplementary note, I propose to deal with the relative importance attached to Astronomy, Mathematics, Astrology, Divination &c. under Jyotiḥśāstra. An attempt will also be made to trace Concordances with other Collections.

The services of Pandit Viṣṇulāl Śāstrī, the Search Pandit of the Bihar and Orissa Research Society, have been valuable and deserve special mention.

PATNA
20-11-37.

A. Banerji-Sastri.

JYOTIS MSS.

A. Some interesting Mss. noticed in this volume.

1. Out of 437 contained in Volume III, 121 are by anonymous writers. The later authors often fail to distinguish between Siddhānta, Gaṇita and Phalagrantha

2. Cat. No. 3. Maheśa Thākura. Founder of Darbhanga Raj in Śaka 1478.

वसुनगवेद्‌वसुन्धरा शकमें अकवर साह ।
ठक्कुर सुबुधि महेश को कीन्हो मिथिला नाह ॥"

3. Cat. No. 5. Mādhava, son of Raghunātha, younger brother of Matinātha and elder brother of Mm. Govinda, belonged to Budhavāl family. He was a Maithil Pandit. His date is not mentioned in the Cat.

4. Cat. No. 6. Different from Maheśa Ṭhākura. He composed the work at the time of Mahārāja Ranavīra Siṁha. Extract has been taken from Jyotirnibandha of Ranavīra Siṁha.

5. Cat. No. 36. Prānakṛṣṇa. Date of author—Śaka 1749.

6. Cat. Nos. 37, 72, 124, 128, 142, 163, 202, 205, 247, 258, 327, 267, 333. have been composed by Nelāmbara Jhā. Nelāmbara lived at Patna in Śaka 1745 along with his elder brother Jīvanātha Jhā.

7. Cat. No. 51. Hemāṅgada Ṭhākura belonged to Raj Darbhanga Family. Much has been said about the author in the Cat.

"खण्डवलाकुलतरणेर्गोपालाद्दाप यं गौरी ।
हेमाङ्गदः स तनुते पञ्जीं राहूपरागस्य ॥"

He was son of Gopāla Ṭhākura and his mother was Gaurī.

8. Cat. No. 69. Mukunda lived in village Kānti in subdivision of Madhubani in Darbhanga District. There is no mention of date in the Ms.

9. Cat. Nos. 86, 73, 238, by Kamalanayana or Abjanetra, in Śaka 1662.

10. Cat. Nos. 32 and 92. Dharmeśvara flourished in the reign of Bhātara Sāhi. He was son of Rāma. Author's date is not mentioned.

11. Cat. Nos. 125, 228, 230, 251, 328, 344, 372 by Jīvānatha Jhā. He lived at Patna in Śaka 1745. His younger brother was Nelāmbara Jhā. He flourished in the reign of Mahārāja Chhatra Siṁha of Darbhanga.

12. Cat. Nos. 130 and 375 by Dullaha. He lived in village Koilakh in Madhubani sub-division in Darbhanga District in Śaka 1498 and wrote commentary on Tājika of Nīlakaṇṭha and Jātakapaddhati of Śrīpati Bhaṭṭa.

13. Cat Nos. 40 and 144 by Haradatta of Visaivāra-vīsphī family of Saurāṭha. He flourished after Vidyāpati and he was the last Pandit of that family.

14. Cat. Nos. 174-177 by Govinda. He made commentary on Muhūrtachintāmani of Rāma Daivajña in Śaka 1525.

15. Cat. No. 179 by Rāma son of Ananta Daivajña, composed Muhūrtachintāmani at Benares with his own commentary on it in Śaka 1522.

16. Cat No. 181. by Vibhākarāchārya, who is supposed to be a court Pandit of a Mithilā King Rāmabhadra of Oinvār family. Rāmabhadra reigned in Mithilā in L. S. 395.

17. Cat. Nos, 211 and 215. by Kṛpārāma Miśra. He lived at Ahmadabad in Gujerat and wrote a commentary in Śaka 1731.

18. Cat. No. 222. by Mahīdhara, who wrote a commentary on Bṛhajjātaka of Varāhamihira in Śaka 1520.

19. Cat. No. 245. by Apuchha Jhā of Koilakh and elder brother of Pt. Khuddi Jha. He flourished in the 19th Century.

20. Cat. No. 250 by Nṛsiṁhadatta Miśra who wrote a commentary on Makaranda-Sāriṇī in Śaka 1759.

21. Cat. Nos. 272 and 275. Malayendu composed a commentary on Yantrarāja of Mahendra in the reign of King Feroz Shah of Delhi,

22. Cat. No. 285 by Viṣnudeva who lived in village Sumba (Modern Sumbhā) in Mithilā. He belonged to the Karambahā Family and was son of Raghunandana. He composed this work in Śaka 1568.

23. Cat. Nos. 160, 166, 296 by Paramasukha who belonged to the Sanāḍhya family and composed the works in Saṁvat 1867.

24. Cat. No. 299 by Bharata. He belonged to Mānḍara family and was son of Yaśodhara. Mālatī was his mother. He composed the work on astronomy. His date is not known.

25. Cat. Nos. 121 and 229 by Mahādeva. He composed in Śaka 1793, a short work on astrology and a commentary on Jyotiṣaratnamāla.

26. Cat. No. 362 by Chirañjīva Miśra. He was son of Paramānanda Miśra grandson of Harikṛṣna. He composed the work in Argala (Perhaps modern Agra) dealing with horoscopy. Date is not mentioned.

27. Cat. No. 364 by Kalādhara who composed the short work in Śaka 1766. His work is popular in Mithilā.

28. Cat. No. 365 by Pakṣadhara. It is not certain if this is the same Pakṣadhara who copied Viṣnupurāna in L. S. 345 and is famous as a great logician in Mithilā.

29. Cat. Nos. 121 and 374 by Bhaveśa. In Cat. No. 121 the date of composition is mentioned Śaka 1185. But in Cat. No. 374 the date, although mentioned, is not intelligible.

30. Cat. No. 291 by Jagannātha. He flourished in the time of Jaya Siṁha. Date is not mentioned.

31 Cat. No. 416 by Paramānanda Thākura. This is a commentary on Makaranda. The author belonged to Khanḍavalā family of Raj Darbhanga. His date is not found in the Cat.

32. Cat. No. 419 by Nīlakanṭha who flourished in time of Raṇajita, King of Nepal. He wrote a commentary on Jaimini-Sūtra. He is different from the author of Tājika.

B. Dates of Some of the Authors.

The dates of the following authors have been discussed in the Gaṇakataraṅgiṇī of Mahāmahopādhyāya Pandit Sudhākara Dvivedī.*

1. Kamalākara.
2. Kalyāna Varma.
3. Kālidāsa.
4. Kṛṣna Daivajña.
5. Utpala.
6. Keśava.
7. Keśavārka.
8. Ganeśa.
9. Gobinda.
10. Jagannātha.
11. Jnānarāja.
12. Dhuṇḍhirāja.
13. Divākara.
14. Nandalāla.
15. Nārāyaṇa.
16. Nīlakaṇṭha Daivajña.
17. Nṛsiṁha Daivajña.
18. Padmanābha.
19. Pṛthuyaśas.
20. Balabhadra Miśra.
21. Ballāla Sena.
22. Bāpūdeva Śāstrī.
23. Bhāskara.
24. Bhojarāja.
25. Makaranda.
26. Mallāri.
27. Mahendra Sūri.
28. Munīśvara.
29. Raghunātha.
30. Ranganātha.
31. Lakṣmīdāsa.
32. Varāhamihira.
33. Viśvanātha.
34. Śatānanda.
35. Śrīpati.
36. Sūryadāsa.

---

*Edited by his son Padmākara Dvivedī, Benares, 1933.

C. A List of the oldest Mss.

Dates.	A. D.	Cat. No.	Name of Works.	Name of Authors.
429 L. s.	1548	305 B.	राजमार्त्तण्डसंग्रहः	वराहमिहिर
488 L. s.	1607	370 B.	शुद्धिदीपिका	श्रीनिवास
1540 Śaka	1618	405	सारावली	कल्याणवर्मा
501 L. s.	1620	432	स्वरोदयव्याख्या	नरहरि
509	1628	80 A.	जातकचन्द्रिका	प्राणधरमिश्र
1555 Śaka	1633	48 H.	गौरीजातकम्	शिव
515	1634	370	शुद्धिदीपिका	श्रीनिवास
1571 Śaka	1649	77	जयलक्ष्मी	हरिवंशमहादेव
,,	,,	147	नष्टजातकम्	Anonymous.
1582 Śaka	1660	75	जन्मप्रदीपः	विबुद्ध

D. Mss.—Later in Date.

Dates in La. Sam.	Cat. No.	Dates in Sam.	Cat. No.
429	305	1832	101
488	370	1841	291
501	432	1847	421 C.
509	80 A.	1860	240
515	370	1862	398
		1868	320 L.
		1874	342 A.
		1877	119
		1885	7
		1887	312
		1889	298
		1896	369 C.

Dates in La. Sam.	Cat. No.	Dates in Sam.	Cat. No.
		1897	34,437
		1898	335. C
- - -		1902	353
		1907	336
		1910	126
		1912	78,401
		1913	430
		1914	76,281
		1915	166
		1917	394. C
		1920	400, 414

Dates in Sam.	Cat. No.	Dates in Fasli San.	Cat. No.
1922	392	1112	368 E.
1923	206,127 C.	1197	426
1925	241	1237	64 C.
1935	363	1262	397
1937	415	1269	369 B.
1942	13	1270	221 C.
		1271	411 B.
		1274	427
		1279	207 D. 346
		1285	105 C.
		1287	320 A.
		1288	90 A.
		1299	320 J.

Dates in Sam.	Cat. No.	Dates in Fasli Sam.	Cat. No.
		1304	364
		1306	424
		1307	364 B.
		1312	219
		1316	278

Dates in Śaka	Cat. No.	Remarks.	Dates in Śaka	Cat. No.	Remarks.
1540	405		1661	305 a.	
1555	48 H.		1662	73	Date of author.
1571	77,147		1662	192	
1582	75		1663	144 a.	
1635	270		1664	9 a.	
1658	252,370 a.		1665	132	

Dates in Śaka	Cat. No.	Remarks.	Dates in Śaka	Cat. No.	Remarks.
1666	302		1695	285 a, 294	
669	320 U.		1698	195	
672	135		1699	315 B, 385	
676	90 E, 313 E.		1703	261 a.	
680	267		1706	9 D, 129 J.	
681	190 B.		1707	190 A.	
682	179	Date of author Śaka 1522.	1708	287	
683	362,380 F.		1709	8 A, 188,425	
690	105 B.		1711	255	
691	121	Date of author Śaka 1185.	1712	9,55A, 920B.	
692	285 B.		1713	214 G.	
693	101 C.		1714	104,293,341B, 382 B.	
694	288		1715	88,221A,238, 303, 304.	

Dates in Śaka	Cat. No.	Remarks.	Dates in Śaka	Cat. No.	Remarks.
1716	313 J.		1734	285 F.	
1717	10, 313 C.		1735	2, 144H, 365	
1718	9 C, 101 B.		1736	129, 311, 320 F.	
1720	374		1737	129 C, 171, 382 D, 431 G.	
1722	236, 294 B.		1738	55E, 57, 83 B. 285.	
1723	239, 386.		1739	9B, 74, 143, 238A.	
1724	100		1740	164, 320.	
1726	81,418		1741	94B.	
1727	94		1742	84,95A, 120A, 187,246,369E.	
1728	144 J.		1743	269	
1730	190		1744	64B, 72, 316, 376	
1731	55,313 K, 395		1747	18, 123B, 263B, 419	
1733	105, 133, 144 C, 335.		1748	105 E.	

Dates in Śaka	Cat. No.	Remarks.
1749	263D.	
1750	1, 89A, 90B, 120, 144M, 161 B. 221D, 244A.	
1751	87D, 197, 320E.	
1752	133B, 286, 301, 382C.	
1753	187A.	
1755	129F, 263C, 310,408,409B	
1756	380	
1757	120C, 393	
1758	14A,95, 214E, 411C, 415	
1759	55, 173, 247A. 268, 380E, 411E. 420C.	
1760	48, 112, 112B, 224A, 231,334 350, 363A	Date of author Saka 1676 mentioned under Cat. No. 112.
1761	313B	
1762	256, 314	
1763	89, 283H	
1764	38, 39, 212C, 214B, 214C. 320C 374A, 380B. 283	
1765	55C, 57B, 64, 87A, 144, 151 166A, 212B, 341C, 409	
1766	10A,48B,48E, 54, 55B, 101A 151, 208, 209, 214D, 221B, 368, 375, 390	
1767	43, 68, 90, 92. 133C. 144F. 212, 220, 423, 232, 232A. 332F, 368C. 420D, 420E.	

Dates in Śaka	Cat. No.	Remarks.
1768	103, 134C, 195A, 221, 320D, 335A. 431L.	
1769	16, 58, 83D, 159, 220A. 236A, 357, 411	
1770	79A, 133, 332D, 411J 420	
1771	50A, 396, 410	
1772	229, 332F, 421B, 428D.	
1773	55J. 56	
1774	131, 144P.	
1775	32, 332B, 339	
1776	90D,196,221F 232, 283D. 332C. 388	
1777	15. 15A, 137, 214K 229A 229D, 277A, 298B, 342C. 344C, 368A. 368D.	

Dates in Śaka	Cat. No.	Remarks
1778	217, 402	
1779	20, 222, 239A, 369A.	
1780	35, 50, 129J. 144H. 250,379 429, 4	
1781	94C. 263, 296 313L. 409A.	
1782	244, 368F.	
1783	191, 283F. 380C.	
1784	64A. 381	
1786	55F. 214F. 313G. 328A.	
1787	15B. 56C. 144L. 166B. 236B.	
1788	428B.	

Dates in Śaka	Cat. No.	Remarks.	Dates in Śaka	Cat. No.	Remarks.
1789	8, 161L.		1805	214M. 255A	
1790	117, 332G.		1806	214J.	
1791	201, 261, 332		1810	79, 251A. 283C.	
1792	46		1812	87G.	
1793	193		1815	123, 170	
1794	129E. 142, 343, 344, 373. 203.		1816	284C.	
1795	211	Dates of author Śaka 1731	1819	289A.	
1795	406		1820	87B.	
1798	313H.		1821	123C. 135A. 149, 331.	
1799	69, 342		1824	158	
1801	24, 87H. 244B.		1825	144R.	
1802	144N. 340		1828	378A.	
1803	3, 29, 212A. 1803, 271		1834	305	
1804	81C.		1841	226	

ज्योतिःशास्त्रम्

Abbreviations adopted in the Catalogue.

1. C. C. = Catalogus Catalogorum.
2. R. M. = Rājendra Lāl Mitra.
3. B. M. = British Museum
4. A. C. (A. Cabaton). Paris.
5. C. M. = Cat. Munchen. (Die Sanskrit Hand-Schriften Der. K. Hof. und Staatsbibliothek).
6. Des. C. M. = Descriptive Catalogue of Skt. Mss. Govt. Oriental Mss. Library, Madras.
7. C. P. B. = Central Province and Berar.
8. D. C. P. = Govt. Collections of Mss., Deccan College, Poona.
9. C. S. C. = Calcutta Sanskrit College.
10. H. P. S. = Haraprasād Śāstrī.
11. Tri. Cat. = Triennial Cat. of Mss., Govt. Oriental Mss. Library, Madras.
12. E. H. = Reports on Skt. Mss. in Southern India by E. Hultzsch, Ph. D., No. III., Madras.
13. B. S. C. = Benares Sanskrit College.
14. J. B. = Jaisalmere Bhāṇḍāra by C. D. Dalāl
15. Bh. O. R. I. = Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona, 1925.

ज्योतिः शास्त्रम्

No. 1. अक्षरचिन्तामणिः By शिव ॥ Akṣarachintāmaṇiḥ.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 12 on a page. Letters 36 in a line. Folia 7. 11 × 4¼ inches. Appearance, fairly old. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1750. Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahināthapur, P. O. Jhanjhārpur Bazar, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra, dealing with question by Śiva.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

प्रणम्य शारदां देवीं लम्बोदरगणाधिपं ।
कलाकौतुकहेतुज्ञं त्रिकालज्ञ महेश्वरः ॥१॥
अधकस्य वधार्थाय त्रिपुरस्य गमिष्यति ।
ईश्वरेण कृतं ग्रन्थ शृणु यत्नेन पार्वति ॥२॥
किं कुर्य्युर्ज्योतिषास्सर्वे एकः प्रश्नो यदा भवेत् ।
सिद्ध्यन्ति सर्वकार्य्याणि सत्यमुक्तं वरानने ॥३॥
सर्वजीववली सिंहस्तथा प्रश्नेपि ज्योतिषां ।
प्रसिद्ध्यन्ति च लोकानां शिवस्य वचनं तथा ॥४॥
न जानन्ति इमं ग्रन्थं ज्योतिषां किं करोति च ।
सर्वप्रश्नेत्विदं सारं चिन्तामणिपरिस्फुटम् ॥४॥
कालचिन्ता तथामुष्टि राजावश्यादिकौतुक ।
एतत्सर्वं तथाचान्यचिन्तामणिपरिस्फुटम् ॥६॥
यात्राप्रश्ने तथा युद्धे माङ्गल्ये च महोत्सवे ।
वाणिज्ये व्यवहारे च शुभाशुभस्फुटं भवेत् ॥७॥

End. वामे वाप्यथवा दक्षे सितचन्द्रोदये तथा ।
सर्वकार्याभवे देवि ऋद्धगामी च सपदा ॥
रविमध्यगतश्चन्द्रे चन्द्रमध्ये गतो रविः ।
न गन्तव्यं ततः शीघ्रं वक्ष्यते शास्त्रकोटिभिः ॥६७॥

Colophon. इति श्रीशिवविरचितायां त्रिकालज्ञानअक्षरचिन्तामणौ संपूर्णम् ॥
शाके १७५० भाद्रशुक्लनवमी बुधे ।

विषयः । पञ्चाशल्लिपिभिः कोष्ठान्तर्गताभिः सर्वलभतभविष्यद्वर्त्तमानप्रश्नानां शुभाशुभ-

Previous notice :—C. C. Pt. I. p. 1. Pt. II. p. 1, Pt. III. p. 1. H. P. S. Vol. IV. p. 1.

No. 2. अक्षरचूडामणिः ॥ Akṣarachūḍāmaṇiḥ.

Substance :—Character Maithilī. Brown and white paper. Lines 10 on a page. Letters 42 in a line. Folia 3. 11 × 3½ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Not correct. Date Śaka 1725. A manual of astrology. Place of deposit, Pandit Raghunātha Jhā, Sanakorthu, P. O. Manigāchi, Darbhanga.

Beginning. ओं नमो गणेशाय: ॥

श्रीशारदाविघ्नवारविशुक्रबृहस्पतिखपक्षैतानि जयेन्नित्य दिव्या वाणी प्रवर्त्तते ।

दिव्यचूडामणिम्वक्ष्ये महेशस्य प्रसादतः ।

येन विज्ञानमात्रेण मूर्खोपि प्रवरायते ॥

End. उत्तरे दिवसमधरे रात्रौ दक्षे संध्यायां वयः पुंसां वर्षाणि तस्मात्सूर्यसंनिहितेयं मालिङ्गिते उत्तरभागे अक्षरक्रमेण भूमिपुत्रः अधरे दक्षिणे एवं ज्ञात्वा ॥

Colophon. इत्यक्षरचूडामणिः समाप्ता ॥ शाके १७२५ फाल्गुनशुक्लद्वितीयायां चन्द्रे सकराटीसं श्रीईश्वरदत्तशर्मणः पुस्तकमिति ॥

विषयः । प्रश्नोत्तरमुखेन फलादेशकथनम् ॥

No. 3. अतीचारनिर्णयः By महेशठाकुर ॥ Atīchāranirṇayaḥ.

Substance :—Character Maithilī. Brown and Nepālī paper. Lines 11 on a page. Letters 50 in a line. Folia 6. 11 × 4 inches. Appearance, fair. Prose and verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Babu Purusottama Jhā, Babhangāmā, P. O. Supaul, Bhagalpur. There is a hole in the middle of the 6th folio. Slightly damaged. A manual of Jyotiś-Śāstra by Mm. Maheśa Ṭhakura.

Beginning. ओं नमस्त्रैलोक्यताराये ॥

अथातीचारनिर्णयः ॥

पूर्वराशिं परित्यज्या ..र्षे सम्वत्सरे गुरुः ।

अतीचारः स विज्ञेयः पराशिगतो यदि ॥

अत्र यदि बार्हस्पत्यमानेन सम्वत्सरभोगेऽपूर्णौ पूर्वराशिं त्यक्त्वा यद्यपरराशिगतो भवति तदातीचारगो गुरुर्ज्ञेयः ॥
तत्र विवाहादिमङ्गलकार्यं वर्जयेत् ॥

End. तथैव चन्द्रो राकायामुदयेऽप्यरुणः पृथुः ।
उपर्युपरियानश्च लघुशुभ्रोवभासते ॥
तस्य संध्यावशाद्रूपमुदये ताम्रमीक्ष्यते ।
न स्वाभाविकमित्येतदपरे तद्विदो जगुः ॥*॥

Colophon. इति श्रीमिथिलालङ्करणखण्डवलाकुलपुण्डरीकमार्त्तण्डसठक्कुरमहेशकृताऽतीचारादिम-ग्रहोत्पातनिर्णयः समाप्तः ।*॥

विषयः । अतीचारनिर्णयः । अतीचारद्वैविध्यम् । उल्कापातविचारः । तारापातः । संध्यारागः । रविमण्डलप्रमाणहेतुः ॥

(A) अतीचारनिर्णयः By महेशठाकुर ॥ Atīchāranirṇayaḥ.

Substance :—Character Maithilī. Nepālī paper. Lines 8 on a page. Letters 52 in a line. Folia 8. 11 × 4 inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhangāmā, P. O. Supaul, Bhagalpur. Worm eaten. Very much damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(B) अतीचारनिर्णयः By महेशठाकुर ॥ Atīchāranirṇayaḥ.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 8 on a page. Letters 48 in a line. Folia 20. 12 × 4 inches. Appearance, fresh. Prose and verse. Complete. Not correct. Date, Śaka 1803. Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karṇapur, P. O. Sukhpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra. The name of author is not found in ms.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No. 4. अतीचारनिर्णयः ॥ Atīchāranirṇayaḥ.

Substance :—Character Maithilī. Yellow paper. Lines 8 on a page. Letters 46 in a line. Folia 3. 12 × 4½ inches. Appear-

ance, fairly old. Prose. Incomplete. Correct. Date, wanting. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lālbāg, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra, dealing with Atīchāravichāra.

Beginning. अथातीचारनिर्णयः ॥

तत्रशाके १६५६ लघ्वतीचारेण गुरोर्मीनभोगदिनादिः १०१।५६।३७ मार्गगत्या-
मीनभोगदिनादिः १३०।५८।४६ पुनर्वक्रगत्या मीनभोगो दिनादिः १२।४७।००
एवं सर्वमीनभोगो दिनादिः २४५।४५।२३ पुनरपि शाके ५१६० लघ्वतीचारेण
मेषराशौ गुरोर्भोगदिनादिः १९९।५१।०३ मार्गगत्या मेषभोगः ।१६।५८ ॥

End of Ms. एवं सर्ववृषभोगः ३२३।५१।५६। लघ्वतीचारेण मिथुनराशौ गुरोर्भोगदिनादिः
२५३।३६।४ मार्गगत्या मिथुनभोगोदिनादिः १४०।२४।११ पुनर्वक्रचारेण
मिथुनभोगः १२७। सर्वभोगः ३२१।००१५ ॥

Colophon. नास्ति ॥

विषयः । अतीचारविचारः ॥

No. 5. अद्भुतदर्पणः By माधव ॥ Adbhutadarpaṇaḥ.

Substance :— Character Maithilī. White paper. Lines 12 on a page. Letters 62 in a line. Folia 88. 14 × 5½ inches. Appearance, fairly old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Rāj Library, Darbhanga. A treatise on Jyotiṣphalagrantha by Mādhava. Copied from some old ms., so the gaps are unfilled.

Beginning. श्रीगणेशायनमः ॥

सख्याने हरिणाकृते कुतुकिनानीविङ्करेण......
कन्यादातरि सम्प्रयोक्तरि तयोरन्योन्यवीक्षाविधौ ।
नम्रे देवपुरोधसा सुखविधौ देव्याः समुद्ग्रीविते ॥
अन्तःकन्दलितस्पृहा......मभ्यर्णमित्याकुलं,
प्रेम्णा पल्लविताः पुनन्तु शिवयोर्व्रीडाविलीढादृशः ।
दैतेयेष्वसिवल्लयः स्मररिपोः शृङ्गारपुष्पस्रजो
भक्तानां सुरधेनवो दिविषदामुत्तंसरत्नत्विषः ।
यत्र प्राज्ञधियां फलप्रतिभुवो नङ्गस्य जीवातवो
विश्वं क्षांत्वघमर्षणाश्च इवा स्वैयाः कटाक्षोर्मयः ॥

सूनुना रघुनाथस्य बुधबालकुलोद्गतेः ।
श्रीकृष्णाराधनस्याग्रमतिनाथानुजन्मना ॥
महामहोपाध्यायस्य गोविन्दस्याग्रजन्मना ।
क्रियते माधवेनासौ संक्षिप्याद्भुतदर्पणः ॥

End. स्थूणा प्ररोहति रुधिरं स्रवति स्थूणायाः शाखाजायन्ते हस्तिनी माद्यति हस्तिद-न्ताभिद्यन्ते गावोभाद्रपदे प्रसूयन्ते हस्तिन्यो नगरे प्रसूयन्ते वनस्पतयोभिद्यन्ते इक्षवः पुष्पन्ति अकाले हस्तिनो माद्यन्ति सोमोऽस्ति न रुच्यते बालाबृद्धा: ॥

Colophon नास्ति ॥

Previous notice :—C.C. Pt. I. p. 8., Pt. II p. 2., Pt. III. p. 2.

No. 6. अद्भुतशान्तिः ॥ Adbhutaśāntiḥ.

Substance :—Character Bengali. Yellow paper. Lines 6 on a page. Letters 55 in a line. Folia 11. 14 × 3 inches. Appearance old. Verse. Complete. Not correct. Date ? Place of deposit, Pandit Śiveśvara Jhā, Lālganj, P. O. Jhanjhārpur, Darbhanga. An extract from Gandharva Sārasvata dealing with Adbhuta-śānti. Anonymous.

Beginning. ओँ भवान्यै नमः ।
श्री देव्युवाच ॥
भक्तानामाश्रय त्वं हि दुष्टानां यमरूपधृक् ।
सर्वं देवेश्वर हि महादेव कृपाकर ॥

End. इत्येतत्कथितं देवि अद्भुतशान्तिमुत्तमम् ।
शान्तिं कृत्वा महेशानि सर्वोपद्रव नाशयेत् ॥

Colophon. इति गन्धर्वसारस्वते अद्भुतशान्तिः समाप्तः ॥
॥ श्रीः ॥ श्रीः ॥ श्रीः ॥ श्रीः ॥ श्रीः ॥

विषयः । अद्भुतशान्तिविधानम्वर्त्तते ।

Previous notice :—C. C. Pt. I. p. 8. Pt. II. p. 2. Pt. III. p. 2.

No. 7. अद्भुतसागरः By बल्लालसेन ॥ Adbhutasāgaraḥ.

Substance :—Character Maithilī and Devanāgarī. White paper. Lines 8-10 on a page. Letters 50 in a line. Folia 389

14 × 4 inches. Appearance, fresh. Prose and verse. Complete. Generally correct. Date, Saṁvat 1885. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Ballāla Sen. Place of deposit, Pandit Baujana Jhā, Śaśepura, P. O. Jogiārā, Darbhanga.

Beginning, श्रीगणेशाय नमः ॥

आवृतानागतातीतसूक्ष्मसाक्षात्प्रदर्शकम् ।
परं ज्योतिरिवानन्तं ज्यौतिषन्तदुपास्महे ॥
नृपकोटिकिरीटरोचितांशुस्नपनप्रांशुनखांशुमञ्जरीकैः ।
अरुणौषधिपल्लवैर्हरन्तो द्विषदो जोविषमासलेन्दुवंश्याः ॥
भुजातेजस्तेषामियमसहमानेव वसुधा ।
द्विधाभावं भावं नच सकलभावं गतवती ॥
यशोलेपानन्तर्विलसितमहो निर्वहन्ते य-
द्विदीर्णं ब्रह्माण्डं स्थविरपिठरी कर्परपुटम् ॥
भुवः काञ्चीलीला चतुरचतुरम्भोधिलहरी ।
परीताया भर्ताऽजनि विजयसेनः शशिकुले ॥
यदीयैरद्यापि प्रथितभुजतेजः सहचरै-
र्यशोभिः शोभन्ते परिधिपरिणद्धा इव दिशः ॥
वेदायनैकपथिकः क्रतुसात्क्रियावान् ।
संग्रामरङ्ग इव जङ्गमतामुपेतः ॥
चेतो महौषधिनिवेशवशीहितश्रीर्बल्लालसेन इति भूमिपतिस्ततोऽभूत् ।
किन्न क्ष्मातलयामिका इह शतं यान्त्यासनं स्तम्भवत् ॥
लक्ष्म्यान्येपि न चुम्बिताः शशकवविन्दोः समं सम्पदम् ।
यस्याङ्घ्रिप्रतिभित्यकाङ्कविलुठद्विद्वेषिनारीशिरः ॥
सिन्दूरोत्करमुद्रिताञ्जनलिपिर्मुक्तिङ्गता विद्विषाम् ।
मन्दारोदयसेवितोऽपि न गिरिभ्रान्त्या विभूतः क्वचिद्
व्यक्तग्राहविचेष्टितोपि वितते नक्षत्रवीथी तलैः ॥
आपत्त्राणपरायणः क्षितिभृतां भङ्गैरनङ्गीकृतः ।
सर्वत्राद्भुतसागरोऽवनिभृता तेनायमारभ्यते ॥
मीमांसानयमांसलस्मृतिपरामर्शप्रकर्षस्फुर-
द्वेदाङ्गागमतत्वनिश्चयमतिग्रन्थेऽत्र पृथ्वीपतिः ॥
युक्तायुक्तविवेचनप्रणयिनं प्रीत्या महीतापनी ।

बशो हंसमहार्घरत्नमनघश्रीः श्रीनिवासं व्यधात् ॥
ज्योतिर्विदार्यवचनानि विचार्य तेषां ।
तात्पर्यपर्यवसितैर्ग्रथनानुपूर्व्या ॥
विप्रप्रसादवशात् रसादबुद्धि-
निःशङ्कशंकरनृपः कुरुते प्रयत्नम् ॥
ग्रन्थेऽत्र वृद्धगर्गपराशरवशिष्ठगार्गीयान् ।
वार्हस्पत्यबृहस्पतिकटश्रुतीब्रह्मसिद्धान्तम् ॥
आथर्वणाद्भुतासितषड्विंशब्राह्मणार्षिपुत्रकृतीः ।
गर्गमथर्वौशनसौ कालावलिसूर्यसिद्धान्तौ ॥
विन्ध्यवासिवादरायणोशनसः शालिहोत्रविष्णुगुप्तशुश्रुतान्पालकाव्यराजपुत्रदेवलान्
भार्गवीयवैजवापकाश्यपान् ॥
नारदमयूरचित्रे चरक यवनेश्वरस्य मतम् ।
निखिलं वराहमिहिराचार्यग्रन्थं वसन्तराजकृतिम् ॥
मार्कण्डेयपुराण स्कान्दं भागवतमाग्नेयम् ।
पाद्मं मत्स्यपुराणं रामायणभारताख्याने ॥
हरिवंशविष्णुधर्मौ निश्चिन्विष्यति क्षितिपः ।
एभिर्गृहीतसारान्बहुशोन्यान्वीक्ष्य सोत्याक्षीत् ॥

End. मत्स्यपुराणविष्णुधर्मोत्तरयोः ।
अद्भुते तु समुत्पन्ने यदि वृष्टिः शिवा भवेत् ।
सप्ताहाभ्यन्तरे ज्ञेयमद्भुतं निष्फलं भवेत् ॥
वटकणिकायां यदि निर्विकारमम्भः पर्जन्यस्त्यजति सप्तरात्रात्तु प्रशममुपगच्छति ।
तत्र विविधोत्पातोत्थमपि दैवम् ।
इति पाकसमयाद्भुतावर्तः ॥

olophon. इति श्रीमहाराजाधिराज निःशंकशंकरश्रीमद्बल्लालसेनदेवविरचितं श्रीअद्भुतसागर
समाप्तम् ॥
संवत् १९८५ द्वि० चैत्र शुक्ल पक्ष ६ भृगुवासरे लिप्यकता ब्राह्मणनारायणजोसि-
वासी माधोपुरकाः ॥
आहैरशुद्धैर्दुर्गम्योयोयमद्भुतसागरः ।
श्रीमद्बबुजनेनैव शोधिते। मैथिलेन च ॥
अद्भुतावर्त्तविषया महत्यद्भुतसागरे ।

करामलकवद्द्रेया: सूचीपत्रैस्तु सूचिताः ॥

ग्रन्थसंख्या ८५०० शुभम्भूयात् ॥

पगौलीवढियामस्य ओझोपनामकश्रीवबुज्नशर्मणा इदम्पुस्तकम् ॥ हरिः पातु ॥

विषयः । अस्मिन्ग्रयनक्रमऋतुक्रमतामसकीलकाद्यद्भुतविषयाणां साकल्येन निरूपणं वर्त्तते ।

Previous notice :—C. C. Pt. I. p. 8., Pt. II. p. 2., Pt III. p. 2. H. P. S. Vol. II. (1915) p. 235.

(A) अद्भुतसागरः By बल्लालसेन ॥ Adbhutasāgaraḥ.

Substance :—Character Devanāgarī. White paper. Lines 7 on a page. Letters 27 in a line. Folia 184. 9 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date? Worm-eaten. Badly written. Place of deposit, Pandit Dāmodara Jhā, P. O. Andhrāṭhārhi, Darbhanga. A treatise on Astronomy by Vallāla Sen.

Beginning, विषय :—Same. End, Colophon :—Wanting.

(B) अद्भुतसागरः By बल्लालसेन ॥ Adbhutasāgaraḥ.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 6 on a page. Letters 46 in a line. Folia 189 of which 86 from the beginning and some in the end are missing. 11 × 5 inches. Worn out. Damaged. Incomplete. Correct. Date, wanting. Place of deposit, Pandit Manohara Ṭhākura, Ṭabhakā, P. O. Dalsingh Sarai, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra, dealing with Phala Bhāga.

Beginning, End, Colophon :—Wanting. विषय :—Same.

No. 8. अद्भुतसागरसारः By चतुर्भुज ॥ Adbhutasāgarasāraḥ.

Substance :—Character Maithilī. White and Nepālī paper. Lines 14 on a page. Letters 66 in a line. Folia 38. 13 × 5 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1789. Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Bārāhi, P. O. Nowhaṭṭā, Bhagalpur. Worm-eaten. A manual of Jyotiś-Śāstra by Chaturbuja. Slightly damaged.

Beginning. ओं नमो विघ्नेशाय ओं नमः सरस्वत्यै ॥ नमोगणेशाय ॥

गृध्रश्येनकचिल्हाश्च कपोतोडुकचातकाः ।
वर्दुलीचकङ्काश्च पतन्ति यस्य वेश्मनि ॥
ध्वजे रथे महोत्पाते वल्मीके जायते मधु ।
शुनां प्ररोदनञ्चैव द्वारश्च कटकटायते ॥
हसनं जातमात्रस्य तत्क्षणे दन्तदर्शनम् ।
जननं जातदन्तस्य सुतोत्पत्तिः शिरो विना ॥
अवत्सानां गवादीनां क्षीरप्रस्रवणं तथा ।
आत्मनः स्तनपानञ्च पशूनां सह नर्त्तनम् ॥
महिषी गुर्विणी वत्सं प्रसूते चन्द्रमस्तकम् ।
अन्यदेतादृशं सर्वमादित्याद्भुतदर्शनम् ॥

End. मत्स्यपुराण विष्णुधर्मोत्तरयोः ॥

अद्भुते तु समुत्पन्ने यदि वृष्टिः शिवा भवेत् ।
सप्ताहाभ्यन्तरे ज्ञेयमद्भुतं निःफलं हि तत् ॥
वटकलिकायां ।
यदि निर्विकारमम्भः पर्जन्यस्त्यजति सप्तरात्रात्प्रशमम्मुपगच्छतीति ॥ शुभमस्तु ॥

Colophon. इति महापण्डितश्रीचतुर्भुजविरचितत्रिविधाद्भुतसागरसारः समाप्तः ॥ नृसिंह जयति ॥

Post colophon. शाके १७८६ सन १२७१ साल वैशाखशुक्लसप्तम्यां बुधे श्रीभाईजीशर्मणो लिपिरियम् ।

विषयः । ग्रहकृतोत्पातलक्षणम् । सूर्याद्भुतावर्त्तः । सोमाद्यद्भुतावर्त्तः । नक्षत्राद्भुतावर्त्तः । प्रतिसूर्याद्भुतावर्त्तः । परिवेषाद्भुतावर्त्तः । रश्मिदण्डाद्भुतावर्त्तः । निर्घाताद्भुतावर्त्तः । सन्ध्याद्भुतावर्त्तः । छायाद्भुतावर्त्तः । तमोधूमरजोद्भुतावर्त्तः । अतिवृष्ट्याद्भुतावर्त्तः । भूकम्पाद्भुतावर्त्तः । आग्नेयमण्डलम् । इन्द्रमण्डलम् । वारुणमण्डलम् । मण्डलानां भूकम्पयोजननिर्णयः । जलाशयाद्भुतावर्त्तः । अग्न्यद्भुतावर्त्तः । देवप्रतिष्ठाद्भुतावर्त्तः । वृक्षलताफलपुष्पशस्यान्नव्यञ्जनाद्भुतावर्त्तः । गृहाद्यद्भुतावर्त्तः । वस्त्राद्भुतावर्त्तः । शस्त्राद्भुतावर्त्तः । मानुषाद्भुतावर्त्तः । पिटकाद्भुतावर्त्तः । स्यन्दनलक्षणाद्भुतावर्त्तः । स्वप्नाद्भुतावर्त्तः । कायारिष्टाद्भुतावर्त्तः । अवयवारिष्टम् । गजाद्भुतावर्त्तः । दन्तभङ्गफलम् । ज्वलितलक्षणम् । अशुभलक्षणम् । वृषमहिषाद्यद्भुतावर्त्तः

शुनोरद्भुतावर्त्तः । शृगालाद्भुतावर्त्तः । काकाद्भुतावर्त्तः । मिश्रकाद्भुतावर्त्तः ।
अङ्गारवृष्टिः । वंकाद्यद्भुतावर्त्तः । अद्भुतानां फलपाकसमयः ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. p. 8.

(A) अद्भुतसागरसारः By चतुर्भुज Adbhutasāgarasārah.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 12 on page. Letters 46 in a line. Folia 45. 11 × 4½ inches. Appearance old. Verse. Complete. Not correct. Date Śaka 1709. Place of deposit, Pandit Ravinātha Jhā of Andhrā Ṭhārhi P. O. and Professer M. R. Vidyālaya, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Chaturbhuja. Worn out. Damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(B) अद्भुतसागरसार: By चतुर्भुज ॥ Adbhutasāgarasārah

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 12 on a page. Letters 52 in a line. Folia 28. 12 × 4 inches. Appearance fairly old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date, wanting. Place of deposit, Pandit Gangādhara Jhā, Jonkī, P. O Deodhā, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra, dealing with several Śāntividhāna of several mishaps. Worm-eaten.

Beginning, विषय:—Same. End, Colophon :—Wanting.

No. 9. अरिष्टनवनीतः By नवनीतराम ॥ Aristanavanītah.

Substance :—Character Maithilī. Dark-white paper. Lines 12 on a page. Letters 44 in a line. Folia 5. 9½ × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Not correct. Date, Śaka 1712. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lālabāg, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra, dealing with Aristavichāra, ending in 7 chapters.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

श्री वङ्केशन्नत्वा होराशास्त्रं समालोक्य ।
नवनीतनर्त्तनकविररिष्टनवनीतमाजहे ॥ १ ॥

सुनिश्चिता निश्चितयोगजाख्य रिष्टं तथा निश्चितमायुषोऽन्तः ।
सुनिश्चितं क्रूरदशादियोगो योगोद्भवं जन्मनि खेटगत्या ॥ ९ ॥
द्रेष्काणनक्षत्रनवांशखेटे चतुर्विधं जन्म विधावरिष्टं ।
पाकोष्टमेदस्तनये सहोत्थे पित्रोश्च तद्भ्रातृनदीश्वरेषु ॥ ९ ।
पुत्रोदये विप्रगिवाद्यपेक्षा लोभश्च नास्तिक्यमयोग्यदानं ।
क्रोधश्च वैमुख्यमिहातिथीनां नश्यन्त्यमी केन्द्रगतेऽपि जीवे ॥ १० ॥

Colophon. इत्यरिष्टनवनीते मिश्रद्वाध्यायः समाप्तः सप्तमः ॥ ७ ॥ शाके १७१२ भाद्रकृष्ण-षष्ठीचन्द्रे परिहारपुरग्रामे वसिश्रासतं श्रीशिवनाथशर्मणोलिखितैषा पुस्तकी । ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥ छ ॥ छ ॥

विषयः । अरिष्टविचारः ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. p. 29. Pt II. p. 187. Des. XXIV. No. 13607.

(A) अरिष्टनवनीतः ॥ Ariṣtanavanītaḥ.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 9 on a page. Letters 30 in a line. Folia 10. 3 × 3½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Not correct. Date, Śaka 1664. Worn out. Place of deposit, Pandit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra, dealing with Phalabhāga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(B) अरिष्टनवनीत. ॥ Ariṣtanavanītaḥ.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 9 n a page. Letters 48 in a line. Folia 6. 12½ × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Damaged. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1739. Place of deposit, Pandit Dāmodara Jhā, P. O. Andhrāṭhārhī, Darbhanga. An elemantary treatise on Jyotiś Śāstra. Anonymous.

Beginning, End, Colophon विषय :—Same.

(C) अरिष्टनवनीतः ॥ Ariṣṭanavanītaḥ.

Substance :—Character Maithilī. Brown paper. Lines 9 on a page. Letters 34 in a line. Folia 8. 10 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1718. Worn out. Damaged. Place of deposit, Pandit Janārdana Miśra, Chanaur, P. O. Manigāchi, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra, dealing with horoscope.

Beginning, End, Colophon विषय :—Same.

(D) अरिष्टनवनीतः By नवनीतकवि । Aristanavanītaḥ.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 11 on a page. Letters 40 in a line. Folia 6. 10 × 4 inches, Appearance, fresh. Verse. Complete. Not Correct. Date, Śaka 1706. Place of deposit, Pandit Padmanābha Miśra, Lālabag, Darbahnga. A manual of Jyotiś-Śāstra, dealing with Phalabhāga.

Beginning, विषय:—Same. End, Colophon :—Wanting.

No. 10. अरिष्टविचारः ॥ Ariṣṭavichāraḥ.

Substance :—Character Maithili. White paper. Lines 13 on a page. Letters 48 in a line. Folia 14. 11½ × 4½ inches. Appearance, very old Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1717. Worn out Letters not legible throughout. Worm-eaten. Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhangāmā P. O. Supaul, Bhagalpur. A collection from the works mentioned below dealing with grahas. The name of author is not found in the Ms. The names of works :—सारावली, अरिष्टनवनीत, जातकाभरण, लघुजातक, बृहज्जातक, जातकमुक्तामणि, जार्णसंग्रह, जातकदर्पण, लग्नचन्द्रिका, ज्योतिस्तत्व, व्यवहारदीपिका, पञ्चस्वरा, सोमसिद्धान्त, रत्नकलाप ॥

Beginning. श्री नमः श्री ।

अथातोऽरिष्टसंग्रहः

तत्रादौ रविग्रहरिष्टम् ॥

सारावल्याम् ॥

गगनस्थोद्रिरसकर: पापैर्वर्गे ... (Not legible)

End. द्वौ चेद्वाहनवित्तवैभवयुतो राजा भवेद्धार्मिकः ।
सर्वे भोगपुरन्दरोऽर्थगुणवान् ग्रामालयः श्रीपतिः ।
लग्ने शुभानां यदि सप्तवर्गाः सर्वाण्यरिष्टानि निहन्त्यपूर्वम् ।
रक्षाश्च कुर्युश्चतुरादयश्च पितेव जातस्य शुभाख्यखेटाः ॥

Colophon. नास्ति ।
श्रीरस्तु शुभमस्तु ।
शाके १७१७ चैत्रशुक्लपञ्चदश्यां भृगौ कालिदासस्य लिपिरियम् ॥

विषयः । रविग्रहारिष्टम् । चन्द्रग्रहारिष्टम् । कुजरिष्टम् । बुधरिष्टम् । गुरुरिष्टम् । शुक्रग्रहरिष्टम् । शनिग्रहरिष्टम् । राहुरिष्टम् । केतुरिष्टम् । लग्नादिरिष्टम् । द्रेकाणरिष्टम् । लग्नेशजन्मराशीशरिष्टम् । मातृरिष्टम् । पितृरिष्टम् । शुभग्रह-रिष्टम् । पापग्रहारिष्टम् । योगारिष्टम् । सूर्ययोगारिष्टम् । योगकृतचन्द्ररिष्टम् । पञ्चरिष्टयोगाः । बुधयोगारिष्टम् । गुरुयोगारिष्टम् । शुक्रयोगारिष्टम् । अरिष्टभङ्गः ॥

(A) अरिष्टविचारः ॥ Arișțavichārah.

Substance :—Character Maithilī. Brown paper. Lines 12 on a page. Letters 42 in a line. Folia 4. 12 × 4½ inches. Appearance, fairly old. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1766. Place of deposit, Pandit Gokulanātha Jhā, Nanaur, P. O. Tamuriā, Darbhanga. Now in the posseseion of Jagadeva Ṭhākura, brother-in-law of the deceased owner of Ms. A manual of Jyotiś-Śāstra, dealing with Arișțavichāra.

Beginning, Colophon, विषय :— Same. End differs.

Nc. 11. अरिष्टाध्यायः By महेश ॥ Arișțādhyāyaḥ.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 9 on a page. Letters 26 in a line. Folia 11. 11 × 5½ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Suvaṁśalāla Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur (Resident of Bārā adjacent to P. O. Panchgachiā. An extract from Jyotirmahānibandha of Maheśa composed at the suggestion of Mahārājā Raṇavīra Sinha.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
अथारिष्टाध्यायः ॥
आयुर्ज्ञानाभावे सर्वं विफलं प्रकीर्त्तितं यस्मात् ।
तस्मात्तज्ज्ञानार्थमरिष्टाध्याय प्रवक्ष्यामि ॥१॥
जातकपारिजाते विशेषः ॥
आद्यादशाद्यान्तरयोनिजन्मनामायुः कलौ निश्चयितुं न शक्यते ।
मात्रा च पित्रा कृतपापकर्मणा बालग्रहैर्नाशमुपैति बालकः ॥२॥
आद्ये चतुष्के जननीकृताघैर्मध्ये तु पित्रार्जितपापसंघैः ।
बालस्तदन्त्यासु चतुःशरत्सु स्वकीयदोषैः समुपैति नाशम् ॥३॥

End. दिवा सितार्कौ निशि चन्द्रमन्दौ युग्मौजसंस्थौ जननी च तातः ।
संरक्षितो व्यत्ययतस्तदन्यौ पितृव्यमातृष्वसृरक्षकौ तौ ।
एतेत्र सर्वभङ्गा मया निरुक्ताः पुरातनाः सिद्धाः ।
यैर्ज्ञातैर्दैवविदो नरेन्द्रवाञ्छ्यमुपयान्ति ॥

Colophon. इति श्रीमहाराजाधिराजश्रीरणवीरसिंहाज्ञया महेशविरचिते ज्योतिर्महानिबन्ध-जातकखण्डे सर्वग्रहारिष्टमङ्गाध्यायो दशमः ॥१०॥

विषयः । नवग्रहाणामरिष्टभङ्गकथनम् ।

— —

N. 12. अष्टोत्तरीदशान्तर्दशाप्रत्यन्तर्दशा ॥

Aṣṭottarīdaśāntardaśāpratyantardaśā.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 14 on a page. Letters 42 in a line. Folia 15. 9×4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Correct. Date, wanting. Place of deposit, Pandit Gaurīkānta Jhā, Devahe, P. O. Tamuriā, Darbhanga. A handbook of Jyotiṣ-Śāstra, dealing with Phalabhāga.

Beginning. ओं नमो गणेशाय ॥
अथाष्टोत्तरीदशाक्रमः ॥
जन्मर्क्षस्य गता निघ्नमष्टोत्तर शते १०८ ध्रुवम् ।
कुगजै ८१ र्भाजयेल्लब्धमष्टोत्तरं शतम् ॥
इत्यायुः । अथ दशाक्रमः ।
कृत्तिकादिमये सूर्यस्सोमे रौद्रचतुष्टयं ।

मघादित्रितये भौमोबुधे हस्तचतुष्टय ॥
अनुराधादिभये शौरिः गुरुः पूर्वचतुष्टये ।
धनिष्ठादिभये राहुः शेषे शुक्रः प्रकीर्तितः ॥

End. श्रीलाभं वित्तलाम च सुखं सौभाग्यवर्धनं । सुराष्ट्रफलं ।
देहक्षीनी वित्तहानिः कलहं सज्जनैः सह् । सुराष्ट्रफलं ।
भूमिलाभश्च सौख्यश्च पुत्रादारादिकन्तथा ।
मिष्टान्न लभते नित्य जीव प्रत्नन्तर फल ॥ एवं राहोरन्तर ॥
॥*॥ इति शुक्रस्य प्रत्यन्तर्दशा समाप्ता ॥*॥

Colophon. इत्यष्टोत्तरीदशान्तर्दशाप्रत्नन्तर्दशा समाप्ता ॥*॥ शुभमस्तु ॥*॥श्रीरस्तु ॥*॥

विषयः । दशान्तर्दशाप्रत्यन्तर्दशानिरूपणम् ॥

No. 13. **अहिबलचक्रम्** By **नरहरि ?** Ahibalachakram.

Substance :— Character Devanāgarī. White paper. Lines 9 on a page. Letters 42 in a line. Folia 8. 12 × 5 inches. App earance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, Samvat 1942. Place of deposit. Ramachandra Jhā, Mahināth-pur, P. O. Deodhā, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra, dealing with questions as to where wealth is lying in the ground.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
आदिचक्र प्रवक्ष्यामि यथा सर्वज्ञभाषितम् ।
द्रव्य शल्यं तथा शून्यं येन जानन्ति साधका.
टीका अहिचक्रमिति तदहिचक्रं प्रवक्ष्यामि सर्वज्ञभाषित यथा तथेत्यर्थः ।
येन चक्रेण द्रव्यं शल्यं तथा शून्य साधकाः जानन्ति ॥

End. अथ यस्य मासौ गुरु भवति वीजं वदति तत्प्रमाणमहिचक्रं ज्ञानो ऽयम् । ओं पद्मासने चन्द्रारतपेण ऐं ह्रीं क्लीं ह्रू वद वद वाग्वादिनि इति मन्त्रं त्रिसंध्यं षण्मासपर्य्यन्त जपेन्निधिप्राप्तिर्भवति एवमिति विधानेन यथाविधानक्रमेणैवं कृते पूजाहोमादौ त्वसाध्यो निधिः साध्यते ।

Colophon. इत्यहिबलचक्रम् सं० १९४२ ॥

विषयः । भूमौ द्रव्यशल्यादिज्ञानोपायः ।

Previous Notice :—C. C. Pt. I. p. 37.

No. 14 उडुदायप्रदीपः By वेङ्कटेश ॥ Uḍudāyapradīpaḥ.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 8 on a page. Letters 52 in a line. Folia 7. 12¼ × 3¾ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit. Pandit Muktinātha Jhā, Baruvārī, P. O. Parsarmā, Bhagalpur. A handbook of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopes. The name of author is not found in Ms. Slightly damaged.

Beginning. ओं नमो गणेशाय नमः ॥

सिद्धान्तमौपनिषदं शुद्धान्तं परमेष्ठिनः ।
शोणाधरंमहः किञ्चिद्वीणाधरमुपास्महे ॥१॥
वयं पाराशरीं होरामनुसृत्य यथामति ।
उडुदायप्रदीपाख्यं कुर्मोदैवविदां मुदे ॥२॥

End. वली गृहेशः सुखकारको वली प्रयच्छति द्राग्बहुयोगमन्दिरम् ।
अनेन सद्वाहनवेश्मबन्धुमात्रादिचिन्ता परिकल्पनीया ॥*॥

Colophon इति द्वादशभावानिर्णयः समाप्तः ॥*॥ श्रीरस्तु ॥ शुभमस्तु ॥ लिखितमिदं श्रीमहीधरशर्मा ॥

विषयः । राजयोगः । प्रबलराजयोगः । राजयोगभङ्गः । दारिद्रयोगः । केरलीभाव विचारः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I p. 62, Pt. II. p. 12, 190, Pt. III. p. 14. Des. XXIV. Go. 13682.

See commentaries under Cat. No. 15, 125, 167.

(A) उडुदायप्रदीपः By वेङ्कटेश ॥ Uḍudāyapradīpaḥ.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 7 on a page. Letters 44 in a line. Folia 3. 12½ × 4½ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1758. Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra by Parāśara.

Post Colophon. शाके १७५८ पौषशुक्लैकादश्यां कुजे लिखितैषा पद्धतिः श्रीहनुमानदत्तशर्मणा काश्यां शुभा ॥

Beginning, Colophon, विषय :—Same. End, differs.

(B) उडुदायप्रदीपः By वेङ्कटेश ॥ Ududāyapradīpaḥ.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 12 on a page. Letters 52 in a line. Folia 7. 10 × 3½ inches. Appearance, fairly old. Verse. Complete. Correct. Date, wanting. Place of deposit, Gopāla Miśra, Ṭabhakā, P. O. Dalsingh Sarāī, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra, dealing with the effect of 9 grahas by Venkateśa, with a commentary on it at the Suggestion of Viṣṇudāsa.

Beginning, Colophon. विषय : - same. End differs.

No. 15. उडुदायप्रदीपोद्योतः ॥ By भैरवदत्त Ududāyapradīpodyotaḥ.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 12 on a page. Letters 60 in a line. Folio 19. 12 × 4 inches. Appearance, fair. Prose aud verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1777. Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karṇapur, P. O. Sukhpur, Bhagalpur. A commentary on Ududāyapradīpa by Bhairava Datta.

Beginning. ओंनमोगणेशाय ।

कृपाजलनिधिर्हृताखिलनमद्वराधिर्जनु-

र्जरामृते मया मयोन्मथितजीवदिव्यौषधिः ।

तुषारगिरिवशवारिधिकलानिधिः कोप्यसौ-

विमाति विनमद्भिर्धिनिरवधिर्नमःसेवधिः ॥१॥

श्री श्री श्रीः श्रीमद्गोविन्दरामाभिधविबुधशिरोरत्नसंशोधितोयं

ग्रन्थो वाग् विश्वमुद्रांकितमवनपदख्यातसंज्ञे मनोज्ञे ।

मुद्रागारे विशाले विविदिषुसुमनः प्रीतये मुद्रितो वा-

ग्विश्वेन्द्रस्याज्ञया संजनितबुधमुदो वीरसिंहस्य काश्यां ॥२॥

श्रीमत्पाराशरीहोरानुसारी विदुषां मुदे ।

अस्तूद्योतमुतस्सोयमुडुदायप्रदीपकः ॥ ॥

End. अभूद्भैरवसूक्तीनां लिपिकद्धरणीधरः ।

महाभारतनिर्माणे व्यासस्येव गणेश्वरः ॥

Colophon. इति श्रीपण्डित हरिरामसूनुश्रीभैरवदत्तदैवज्ञविरचितेउडुदायप्रदीपोद्योते अन्तर्दशाध्यायश्चतुर्थः ॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

Post colophon. शाके १७७७ सन १२६२ साल आषाढकृष्णद्वितीयायां शनौ लिखितमिदं पुस्तकं काश्यां श्रीव्रजलालशर्मणा ॥ ओ भगवत्यै नमः ॥

विषय :— दृष्टिनिर्णयः । मीनलग्नजन्मफलम् । योगाध्यायः । आयुर्दायाध्यायः अन्तर्दशाध्यायः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt I. p. 62 Pt, II. p, 123, 190. See the text under cat. No 14,

---

(A) **उडुदायप्रदीपोद्योतः** By **भैरव दत्त** ॥ Ududāyapradīpodyotaḥ.

Substance : – Character Maithilī. Nepālī paper. Lines 8-10 on a page. Letters 42 in a Line. Folia 33. $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance old. Prose. Incomplete. Incorrect Date, San 1263. Place of deposit, Pandit. Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Ududāyapradīpa by Bhairava Datta. Slightly damaged. 11 Folia are missing in the beginning.

Post colophon. शाके १७७७ सन १२६३ साल कार्त्तिककृष्णचतुर्दश्यां तिथौ लिखितमिद पुस्तकं श्रीकारेशर्मा ॥

Beginning :—Wanting; End, Colophon : Same.

(B) **उडुदायप्रदीपोद्योतः** By **भैरवदत्त** ॥ Uḍudāyapradīpodyotaḥ

Substance : Character Maithilī. White paper. Lines 10 on a page. Letters 54 in a line. Folia 16. $14 \times 5\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Incorrect. Date, Śaka 1787. Place of deposit, Pandit Balabhadra Jhā Pachārhī, P. O. Pandaul, Darbhanga. A commentary on Uḍudāyapradīpa by Bhairava Datta. Only 15 th folio is missing.

Post colophon. शाके १७८७ संवत् १६२८ भाद्रकृष्णद्वादश्यां भृगौ वाराणस्यां लिखितमिद पुस्तक श्रीअपूछशर्म्मा ॥*॥ लेखकस्य शुभ भूयात् सिद्धिरस्तु शुभमस्तु ॥

Beginning, End, Colophon, विषय :- Same.

No 16 **उत्पलसप्ततिव्याख्या** By **श्रीदत्त** ॥ Utpalasaptativyākhyā.

Substance :—Character Maithilī Yellow paper. Lines 10 on a page. Letters 49 in a line. Folia 17. 14×5 inches. Appearance,

fairly old. Prose. Complete, Not Correct. Date, Śaka 1769. Place of deposit, Pandit Umādatta Miśra, Salampur, P. O. Ghataho, Darbhanga. A Commentary on Utpala saptati of Bhaṭṭotpala by Śrīdatta.

Beginning श्रीं गणेशाय नमः ॥
यत्प्राहोत्पलभट्टउत्तमयशाः प्रश्नस्य विज्ञापक ।
दैवज्ञस्य हितेच्छया बहुमत लुप्तं विनाध्यापकम् ॥
तत्सत्तार्किकचक्रपूजितनगेशात्मप्रसूतः स्वय ।
श्रीदत्तो विवृणोति विष्णुविनतो विज्ञाय बुद्ध्याधुना ॥
अथ खलूत्पलाचार्यो ग्रहगणनाश्रितफलत्वात् ग्रहाणामिह
शास्त्रेऽभ्यवहितात् नमस्कारपूर्वं प्रयोजनाभिधेयसंवन्धाभिधानगर्भं कर्तव्यमाह ॥
रविशशिकुजबुधगुरुसितरविजगणेशान् प्रणम्य भक्त्या ।
वक्ष्येहं स्पष्टतर प्रश्नज्ञानं हिताय दैवविदाम् ॥

End भट्टोत्पलेन विदुषा शिष्यहितायेति वीक्ष्य शास्त्राणि ।
आर्य्यासप्तत्यैव प्रश्नज्ञान समासतो रचितम् ॥७१॥
व्याख्या ॥ एवं भट्टोत्पलाचार्येण आर्यासप्तत्या प्रश्नज्ञान सन्क्षेपतो रचितमिति ॥ -

Colophon. इति श्रीमदुत्पलभट्टविरचितायामुत्पलसप्तत्यां श्रीश्रीदत्तकृता विवृत्तिः समाप्ता ॥
शुभशाके १७६९ सन १२५५ साल ॥ श्रीलालशर्मण इयं पुस्तकी ॥

विषयः । उत्पलकृतसप्ततिकारिका व्याख्या श्रीदत्तकृता ॥

See text under cat No. 184.

No. 17 उपदशा Upadaśā.

Substance :—Character Maithilī. Nepāli paper. Lines 9 on a page. Letters 44 in a line. Folia 4. $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Appearance, fair Verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur Bhagalpur. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with Upadaśāvīchara of grahas.

Beginning. अथातः सम्प्रवक्ष्यामि ग्रहस्योपदशाफलम् ।
सौम्यक्रूरविभागेन दिनचर्यादिसंयुतम् ॥
ज्वरः शिरोरस्थिपीडा कलिरुद्वेगकारकः ।
विग्रहश्च विदेशश्च ग्रहस्योपदशास्वयम् ॥ २२ ॥

धनपीडोदरे रोगो वस्त्रनाशश्चतुष्पदः ।

क्षीरस्नेहं विना भुंक्ते रवेरुपदशा शशी ॥ रचं ॥

End. बुद्धिविद्यान्वितो राज्ञः स्थिराधिकारलाभदः ।

भोजनं क्षीरसर्पिर्भ्यां शुक्रस्योपदशांबुधः ॥ शुबु ॥

भ्रमते देशग्रामाभ्यां रोगमृत्युभयं महत् ।

लाभोद्रव्यस्य नाशस्य शुक्रस्योपदशां शिखी ॥ शुके ॥०॥

Colophon. इत्युपदशा समाप्ता ॥

विषयः । ग्रहाणामुपदशाविचारः ॥

No. 18 ऋतुवर्णनव्याख्या By विद्याकर मिश्र Ṛtuvarṇanavyākhyā.

Substance —Character Maithilī. White paper. Lines 16 on a page, Letters 58 in a line. Folia 4. 10 × 4 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1747. Place of deposit, Pandit Dāmodara Jhā, P. O. Andhrāṭhāri, Darbhanga. A commentary on Ṛtuvarṇana of Bhāskarāchārya by Vidyākara Miśra.

Beginning. ओंनमः सरस्वत्यै ॥

गोपीपीनपयोधरपङ्कजवरषट्पदःकृष्णः ।

कल्मषतरुवरकाननदाहे दावानलः पायात् ॥

सारदी सारदीभेदे शुभां नत्वा करोम्मुहुः ।

ऋतुवर्णनसद्व्याख्यां श्रीविद्याकरमैथिलः ॥

प्रसङ्गादृतुवर्णनं वक्तुमुपक्रमते तत्रै च शृङ्गाररसोद्दीपनविभावं

वसन्तमादौ वर्णयति उत्फुल्लामिति ॥

End. इदं गङ्गाजलं अत्र स्नानेन मुक्तिर्भवतीति ज्ञानवान् तस्य भावः रसिकता तया इत्यर्थः । रसःस्वादे जले वीर्ये शृङ्गारादौ विषे द्रवे । बोले रोगे देहधातोः तिक्तादौ पारदेपिचेति हेमचन्द्रः ॥

Colophon. नास्ति ॥

विषयः । ऋतुवर्णनटीका ॥

No. 19 ऋतुवर्णनव्याख्या ॥ Ṛtuvarṇanavyākhyā.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 9 on a page. Letters 56 in a line. Folia 20. 13 × 4 inches. Appearance,

fairly old. Prose. Incomplete. Generally correct. Date, wanting. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lālabāg, Darbhanga. A commentary on Ṛtuvarṇana. The name of the Commentator is not given in the Mss.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥
यष्टियन्त्रप्रतिज्ञाततुर्चिन्हज्ञानकारणं ।
अथर्तुवर्णनाध्यायो व्याख्यायते मया ॥
तत्र शृङ्गाराधिदैवतमदनवयस्यत्वेनाधिगततुराजत्वात्प्राधान्येन
प्रथमं संस्मृतं वसन्तं शार्दूलाविक्रीडितेनाह ॥
उत्फुल्लनवमल्लिकापरिमलभ्रान्तभ्रमद्भ्रामरे,
रे पान्थाः कथमन्यथानि भवतां चेतांसि चैत्रोत्सवे ।
मन्दान्देलितचूतनूतनघनस्फारस्फुरत्पल्लवे—
रुद्वेल्लनववल्लरीध्वितिलपन्त्युच्चैःकल कोकिला इति ॥

End of Mss. तीरपङ्केत्यादि । तीरे निकटे यः पङ्कः कर्दमस्तेन नानारुचिरसिकतया नाना अनेकविधाः रुचिराः चाकचिक्याधिक्येन सुन्दरी या सिकताः वालुका तया वा शब्दो विकल्पार्थः आश्लेषिताङ्गैः आश्लेषितानि संयुक्तानि अङ्गानि अवय ।

Colophon. नास्ति ॥

विषयः । ऋतुवर्णनटीका ॥

No. 20 करणकुतूहलम् By भास्कराचार्य ॥ Karaṇakutūhalam.

Substance :—Character Maithilī. Brown paper. Lines 8 on a page. Letters 38 in a line. Folia 13. ;1 × 4 inches. Appearance fairly old. Verse. Complete. Not correct. Date, 1779 Śaka. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lālabāg Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with summing by Bhāskarāchārya.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥
गणेशं गिरिं पद्मजन्माच्युतेशान्,
ग्रहान् भास्करो भास्करादींश्च नत्वा ।
लघुप्रक्रियं प्रस्फुट खेटकर्म,
प्रवक्ष्याम्यथब्रह्मपक्षेण तुल्यम् ॥१॥
शकः पञ्चदिक्चन्द्र ११०५ हीनोर्कनिघ्नो,

मधोर्यातमासान्वितो ऽधोद्विनिघ्नात् ।
रसाङ्का ६६ न्वितात्स्वाभ्रखाङ्कां १०० शहीना,
च्छरङ्कै ६५ रवासाधिमासैर्युगूर्ध्वः ॥२॥

End. आसीत्सज्जनधाम्नि विज्जलविडे शाण्डिल्यगोत्रो द्विज
श्रौतस्मार्तविचारसार चतुरः सौजन्यरत्नाकरः ।
ज्योतिर्वित्तिलको महेश्वर इति ख्यातः क्षितौ स्वैर्गुणै-
स्तत्सूनुः करणं कुतूहलमिदं चक्रे कविर्भास्करः ॥
नभोगमध्यसाधन दिवौकसां स्फुटक्रिया,
प्रमाधिकारको लघुः सुधांशुपर्वसाधनं ।
ग्रहोदयास्तसाधनं शशाङ्कश्रृङ्गकोन्नति,
र्दिवौकसां स्फुटा गतिः ॥
स्फुटप्रयातसाधन समापमत्वसाधनं,
इतीह भास्करो दितग्रहागमे कुतूहले ।
विदग्धबुद्धिवल्लभे रवीन्दुपर्वसमवः ॥

Colophon. इति सूरिभास्करविरचितं ब्रह्मसिद्धान्ततुल्यं लघुप्रकरण कुतूहल परिपूर्णम् ॥*॥ शाके १७७१ सन १२६५ साल कार्तिकशुक्लषष्ठ्यां शनौ ज्योतिर्विदा श्रीवचनू-शर्मणा लिखितमिद पुस्तकं स्वग्रामे ॥

विषयः । ॥०॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. p. 81. Pt. II. p. 15, 191. Pt. III. p. 18.

No. 21 ताजिकतन्त्रसारः or कर्मप्रकाशिका By समरसिंह ॥ Karmaprakāśikā

Substance :—Character Maithılī. Brown paper. Lines 13 on a page. Letters 48 in a line. Folin 8. 11 × 4¼ inches Appearance, fairly old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date, wanting. This does not contain either the beginning or the end portions. Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Chanaur, Manigāchī, P. O. Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga by Samara Singh.

Beginning. नृपः पुरवलानुसारात् ॥२१॥
रविससिसहमेशे दर्शपूर्णासिकाम्यां ।
त्रितये परिवृढैरौ धातुभिःसर्वगानां ॥
नृपजलपशुभूमसूर्यमस्थे यथार्हौ ।
भवति तदनुरूपो वित्तलाभः क्रमेण ॥२२॥
द्रव्यपुण्यसहमे यदि केन्द्रे ।

पुण्यमे वपुषि चोपरि सौम्ये ॥
ईश्वरो हि निजहृद्गते वा ।
द्रव्यमेतरि ४कमे सविसेषाम् ॥२३॥

End. हित्वा विलमेशादिनेशचन्द्राः ।
खगेन्दुसौम्यैश्च तदीशयोगाः ॥
सौम्याश्च तेचेत्पतितोश्चरास्युः ।
राजा भवेन्नीचकुलेपि जातः ॥५॥
यजातके पुरापखी यदि स्तः

Colophon. नास्ति ।

विषयः । ॥०॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. p. 227. Pt. II. p. 48, 203. Pt. III. p. 49.

No. 22 कल्पलतावतारः By कृष्णदैवज्ञ ॥ Kalpalatāvatārah.

Substance.—Character Maithili. White paper. Lines 12 on a page. Letters 72 in a line. Folia 83. 14½×5 inches. Appearance, fairly old. Prose. Complete Generally correct. Date, wanting. Place of deposit, Pandit Jayakṛṣṇa Jhā, Champa P. O. Benipatti, Darbhanga. A commentary on Bījagaṇita of Bhāskarācharya by Kṛṣṇa Daivajña.

Beginning. श्रोंनमो गणेशाय ॥
शिवयोर्भजनातिगौरवाय, सुतलीलाधृतकुंजरास्यरुपम् ।
अपहन्तु ममान्तरन्तमस्त, त्सततानन्दमय महो मदीयः ॥१॥
यदीयचरणाम्भोजस्तुतेः सकलसिद्धयः ।
भवन्ति वशवर्त्तिन्यः सिद्धेशीं तामहं भजे ॥२॥
मिहिरमिव वराहमिहिरं वन्दे सन्देहभेदिन जगताम् ।
ज्योतिश्चक्रविभावनहेतुं जगदेकचक्षुरक्षुद्रं ॥३॥
कविबुधजनमूर्धनि स्फुरन्तं कविबुधसततसेवनीयपार्श्वं ।
गणितनिपुणतां प्रवर्तयन्त प्रणमत भास्करमीप्सितार्थसिद्ध्यै ॥४॥
कदापि नैव संभ्रमः स्थितश्च भौममण्डले ।
अपूर्वमार्गमाश्रयन् जयत्यपूर्वभास्करः ॥५॥

End. दैवज्ञवर्य्यगणसंततसेव्यपार्श्वं, वल्लालसंज्ञगणकस्य सुतोस्तिकृष्णः।
रामानुजः स परमेश्वरतुष्टिहेतो, वींजक्रियाविवृतिकल्पलतामकार्षीत् ॥
यद्भास्करेण निजधामगुणातिरेकात्संपादितं सगुणवर्गघनं हि वीजं।
तद्दृष्टभूमिमधिगम्य विचारिचारि, ससिक्तमंकुरजनुष्यमवत्समर्थं ॥
यैर्यैः श्रमैर्विरचितोस्ति नवांकुरौसौ, तेषामभिज्ञ इह कः परमात्मनोन्यः।
इत्थं विचिन्त्य जगदीश तवैव तुष्ट्यैः, सर्वज्ञ ते चरणयोर्निहितस्ततोयं ॥

Colophon. इति श्रीसकलगणकसार्वभौमश्रीवल्लालदैवज्ञसुतकृष्णगणकविरचिते बीजविवृति-कल्पलतावतारे ग्रन्थालंकारविवरण ॥ * ॥ ग्रन्थसख्या ४५०० ॥ शिवः शिवं चरीकर्तु ॥

विषयः। बीजगणितव्याख्या ॥

Previous Notice :—C. C Pt. I p. 85. Pt. II. p. 84 Pt. III p. 79. C. P. B. p. 68.

See Bijaganita under cat No 214.

(A) कल्पलतावतारः By कृष्णदैवज्ञ ॥ Kalpalatāvatārah.

Substance:—Character Devanāgarī White paper. Lines 9 on a page. Letters 52 in a line. Folia 113. 14×4¼ inches. Appearance, fresh. Prose. Complete. Incorrect Date, wanting. Place of deposit, Pandit Rāmachandra Jhā Mahināthapur, P. O. Deodhā, Darbhanga. A commentary on Bījagaṇita of Bhaskarāchārya, by Kṛṣṇa Daivajña.

Beginning, end, colophon, विषय :—Same.

(B) कल्पलतावतारः By कृष्णदैवज्ञ ॥ Kalpalatāvatārah.

Substance:—Character Maithilī. White paper. Lines 13 on a page. Letters 64 in a line. Folia 64. 12×4¾ inches. Appearance, fairly old. Prose. Generally correct. Incomplete. Date, wanting. Place of deposit Pandit Gaṅgādhara Jhā, Jonkī, P. O. Deodhā, Darbhanga. A commentary on Bījagaṇita by Kṛṣṇa Daivajña son of Ballāla Daivajña.

Beginning, end, colophon, विषय :—Same,

No. 23 कादम्बिनी ॥ By मधुसूदन झा ॥ K˙dambini

Substance :—Character Devanāgarī. White paper. Lines 32 on a page. Letters 16 in a line. Folia 21. 13½ × 8½ inches. Book form. Appearance, fresh. Verse. Incomplete. Correct. Date, wanting. Place of deposit, Pandit Jaladhara Jhā, Jonki, P. O. Deodhā, Darbhanga. A treatise on Jyotis-Śāstra, dealing with cloud, by Mm Madhusūdana Jhā, Librarian, Jaipur State Library. Recently published by the author.

Beginning. यस्यास्य वचः सत्यं नियति प्रसमीक्षितुः ।
तद्दिष्टेन यथा गच्छन्नभीष्टां सिद्धिमश्नुते ॥१॥
शिव बृहस्पतिं गर्गं वशिष्ठ काश्यप भृगुम् ।
स्मरामि सह देवज्ञ मिहिर च पराशरम् ॥
एभिरेव यथा वेद तपसा भावितात्मभिः ।
यदुक्त वृष्टिविज्ञान यदिहानुब्रवीम्यहम् ॥२॥
तदुक्तौ लेखदोषेण कालदोषेण वा क्वचित् ।
अन्यथात्व च सजात तद्विशोध्य परीक्षया ॥४॥

End. एकस्मिन्द्रधनुस्तर्हि वायुरत्युग्रमुद्वहेत् ।
सूर्य्यांशुमरुदभ्राणां सघातो दण्डवत्स्थितः ॥
सदण्डः कोणगो राज्ञां द्विजानां दिक्षु दुःखदः ।
प्राङ्मध्यसन्धिदृष्टोऽय युद्धसभावनाकरः ॥
श्वेतादिवर्णाविप्रादीन् हन्ति स्वभिमुखां दिशाम् ॥

Colophon. इतिसध्यादराविकराधिकारः ॥

विषयः । तत्तल्लक्षणैः सुवृष्टिसुभिक्षादिज्ञानम् ॥

No. 24 कारिका By मकरन्द ॥ Kārikā.

Substance :—Character Maithilī. Yellow paper. Lines 7 on a page. Letters 46 in a line. Folia 3. 13 × 4¼ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1801. Place of deposit, Pandit Suvamśalāla Jhā P. O. Sukpur, Bhagalpur. (Resident of Bārā adjacent to Pachagachiā P. O.). A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with yearly calendar by Makaranda. Very much damaged.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रीसूर्यसिद्धान्तमतेन सम्यक्, विश्वोपकाराय गुरुप्रसादात् ।
तिथ्यादिपत्रं वितनोति काश्या, मानन्दकन्दो मकरन्दनामा ॥१॥
अथतिथ्यादिकन्दानयनम् ॥
व्यवस्थितशकात्स्वेष्ट शाकपूर्तिस्तु यैः शकैः ।
तेषां तटस्थवारादिवल्यैक्यान्मूलसंभवः ॥२॥
स्वस्वदेशान्तर योज्य स्वस्वकन्दे विशेषतः ।
गुच्छायां निजपक्षाङ्कं योजयेन्निजमूलके ॥३॥

End. अथ मलमासलक्षणम् ॥
एकराशिस्थितो सूर्ये दर्शयुग्मान्त्यनाडिकाम् ।
स्पृष्ट्वा चेदन्यभ याति स मासः स्यान्मलिम्लुचः ॥
कृष्णपक्षनवम्यादौ मेषार्को यदि जायते ।
तद्वर्षे मलमासः स्यात्तिथेर्गणनावशात् ॥

Colophon. इति श्रीमकरन्दविरचिता मकरन्दकारिका समाप्ता ॥

विषयः । तिथिपत्रप्रणयनप्रकारः ॥

Previous Notice:— C. C. Pt. I. p. 419. Pt. II. p. 96. Pt. III. p. 90.

No. 25 **कृतितत्त्वम्** । By **रघुनन्दन** । Kṛtitattvam,

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 9 on a page. Letters 52 in a line. Folia 17. 11 × 4½ inches. Verse and Prose. Appearance, fresh. Complete. Incorrect. Date, wanting. Place of deposit, Pandit Kapileśvara Jhā Sakhabaḍ, P. O. Manigāchi, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with worship and formation of house (**वास्तुपूजा** ।)

Beginning. ओंनमोगणेशाय ॥
अथवास्तुप्रकरणम् । दैवज्ञमनोहरे ।
मीनादिर्नवकोष्ठकादिविलिखेद्वाष्टात्मके चक्रके ।
यत्स्वर्क्षे च नवेन्दुगेषु शुभदं रुद्रत्रिसप्ते समम् ॥
दिक्नेत्रर्तुषु ।१०।२।६ धातुरोगभयदं शेषेषु मृत्युप्रदं ज्ञात्वा भूमिफलं मुनीन्द्रकथितं
पश्चाद्गृहंप्रारभेत् । अथ वास्तुविचारः ॥ अथ वास्तुविचारः ॥ भुजवलमीमे ।

दक्षिणे पश्चिमे चैव नैर्ऋते वायवे तथा । एभिश्चाभवेद्भूमिः गजपृष्ठो विधीयते ॥
गजपृष्ठेभवेद्वासो लक्ष्मीवान्धनवान् सदा । आयुर्वृद्धिकरो नित्यं जायते नात्र संशयः॥

End. दक्षिणेचार्थलाभाय पश्चात्सन्ततिवृद्धये । उत्तरे तु हानिरोगौच गर्भे गर्भविनाशकृत् ।
कण्ठे च श्रीमवाप्नोति गुदे धनविनाशनम् । प्रवेशे नगरादीनां चक्रमेतद्विलोकयेत् ।

Colophon. इति कातितत्वे गृहप्रवेशप्रकरण सपूर्णम् ॥

विषयः । वास्तुपूजाविधानम् ॥

No. 26 **केरलप्रश्नः** । Keralapraśnaḥ.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 13 on a page. Letters 48 in a line. Folia 6. 11 × 5 inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāthaka, Karṇapur, P O. Sukhpūr, Bhagalpur. A manual of astrology dealing with questions.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥
ओनमोभगवती कुष्माण्डीदेवीसर्वकार्य्यप्रसाधिनी सर्वानिमित्तप्रकाशिनी ।
एहि एहि स्वे स्वे वर देहि देहि मातङ्गिनि सत्यं ब्रूहि स्वाहा ॥
वार २१ इत्यावाहनमन्त्र ॥

End. एकेनैव यामेन तथैवादिवसेन तु ।
येनाखिजगद्वन्द्यो गर्गनामा महामुनिः ॥
तेन स्वय निर्गीर्णेय सत्यापाशककेरली ॥

Colophon. इति केरलप्रश्नसमाप्तम् ॥ श्रीविश्वनाथो जयति ॥*॥

विषयः । विविधप्रश्नानां फलाफलनिर्देशः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. p. 125. Pt. II. p. 195.

No. 27 **केरलिप्रश्नः** ॥ Keralipraśnaḥ.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 18 on a page. Letters 54 in a line. Folia 3. 12 × 4½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Jayānanda Misra, Parsarmā, P. O. Parsarmā, Bhagalpur. Very much damaged. Worn out, torn. The name of author is not found in ms.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

अवजदप्रश्नकेरलमते । सर्वकार्यविचारक सर्वसिद्धिप्रद . ..

मन्त्रराजपुत्रेणभाषित लोकानां ज्ञानार्थं ज्योतिः शास्त्रे प्रभाष्यते ।

चतुरक्षरपूर्वकंअवण अवजदेत्यक्षरचतुष्टय पासकपार्श्वेलेखनीय पासक हस्ते गृहीत्वा देवतातोषणेन यत्किञ्चिद्भूत भविष्य वर्तमान मनसा धारयन आनयितव्यम् तस्य फलप्राप्तिर्भवति ॥

End दज अ । इस कार्य विषय शत्रु बहुत हैं तिसका भय न करना । कार्य भला हय शुभ होगा निश्चय से ॥५४॥ इति दकार. ॥

Colophon. इति रुद्रयामलोक्त अवजद प्रश्न सपूर्णम् ॥

विषयः । पाशनिक्षेपणद्वारा प्रश्नाना शुभाशुभफलकथनम् ॥

No. 28 **केरलीजातकम्** ॥ Keralījātakam.

Substance :—Character Maithilī. Brown paper Lines 13 on a page. Letters 50 in a line. Folia 4. 12×4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Sādhu Jhā, Yamathari, P. O. Jhanjhārpūr, Dar bhanga. A hand-book of astrology, dealing with Phalabhāga. Anonymous.

Beginning. अथ केरली ॥

अक्खर अक्खर शराहिशर वगाहिवगावमान ।

ए मत्ता दघूअगुणहु हडिअडु अगरुजज्ञान ॥

End. पूर्वाह्णे बालमुखात्पुष्पनाम ग्राह्य मध्याह्ने तरुणपुरुषद्वारा देवनामतः । अपराह्णे वृद्धपुरुषात्फलनामत ॥

Colophon. ॥*॥

विषयः । केरलीप्रश्नविचारः ॥

No. 29 **केरलीदशाप्रकारः** ॥ Keralīdaśāprakārah.

Substance :—Character Maithilī. Nepali paper. Lines 12 on a page. Letters 64 in a line. Folia 10. 12×4 inches. Verse. Appearance, tolerable. Complete. Incorrect. Date Śaka 1803. Place of deposit, Pandit Gaurikānta Miśra, Devahī, P. O. Tamuriā, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra, dealing with horoscope vichāra. Worn out. Spoiled.

Beginning. श्री गणेशाय नमः ॥

अथकेरलीदशाप्रकारमाह ॥

षट्सूर्यो ६ दशश्चन्द्रः १० सप्तसख्यो धरासुतः ।

राहुरष्टादशश्चैव १८ सुरेज्येषोडश १६ स्तथा ॥

एकोनविंशतिः १९ सौरी बुध· सप्तदशाब्दकः ।

केतुस्सप्ताब्दकश्चैव शुक्रो विंशतिवत्सरः ॥

सूर्यमहादशा षड्वर्षाणि तस्य फलम् ।

देशान्तरे च निजबन्धुवियोगदुःख सद्वेगरोगभयमग्निमहीशपीड़ा ।

पूर्वस्थितस्य निखिलस्य जनस्य नाशो भानोर्दशागमनकाल इमे भवन्ति ॥

End शुक्रे शनेर्वर्षत्रय ३ मासद्वयं २ फलम् ।

परस्त्रीभिः सह क्रीडा नगने धान्यसग्रहः ॥

महदैश्वर्य्यसप्राप्तिः शुक्रस्यान्तर्गते शनौ ।

शुक्रे बुधस्य वर्षद्वयं २ दश मासाः १० ॥

नृपपूजा भवेन्नित्यं विवाहो देवपूजन ।

आलयस्याधिकारत्वं शुक्रस्यान्तर्गते बुधे ॥

शुक्रे केतोर्वर्षमेक मासद्वयं १।२ फलं ।

कलहो बान्धवैः सार्धं शत्रुभिः सह दारुणं ।

स्वदेशस्थानभङ्गश्च शुक्रस्यान्तर्गते ध्वजे ॥

Colophon इति नाक्षत्रदशा समाप्ता ॥ बन्ध्यम्बराष्टभूसंख्ये शालिवाहनसंज्ञके ।

शुचिसितदले चैव श्रीगणेः श्रीलक्ष्मणः ।

वह्नि·कुसुतवारे थ तिथाब्जाशबुधैरिह । लिपिरियं स्वार्थहेतुत्वे विप्रवर्य्यदशा-फलम् ॥

विषयः । जन्मपत्री विचारः ।

No. 30 केरलीप्रश्नविचारः ॥ Keralīpraśnavichārah.

Substance :- Character Maithilī and Devanāgarī. White paper. Lines 12 on a page. Letters 44 in a line. Folia 15. 11 × 4¼ inches. Appearance old. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Jayānanda Miśra, Parsarmā, P. O. Parsarmā, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with questioning in Hindi by throwing dice. The name of author is not found in the ms.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

सगुणां गुणो प्रोक्ता शिवपार्वतीभाषिता ।

रमलवर्णोप्रोक्ता त्रैवारश्च विशेषतः ॥

एकं सघुविचतुरङ्गपाशामध्ये लिखेद्बुधः ।

पृच्छकस्य हस्तेन वारत्रयमवतारयेत् ॥ १ ॥

रमलसगुनस्य व्याख्यास्यामः ।

१११ एह सगुन अच्छा है जो काम चाहो सो पाओगे । झगड़ा मेटेगा ॥

व्यापार में लाभ होगा तेरो दिन अच्छा है ।

सब मनोरथ सिद्ध होगा तेरो दहिने भुजा पर तिल है सो देखलेना ॥

End. यह सगुन बड़ा बुरा है भाई सो बिगाड़ होगा । यह मध्यम है दशा नि:फल है जलदी काम विचारिके करना तब गुरु इष्ट का पूजा करना ता के प्रताप सो लाभ होयगा मनकामना मनोरथ सिद्ध होगा ४४४ ॥

Colophon. इति प्रश्नविचारः

विषयः । पाशनिक्षेपणद्वारा प्रश्नानां शुभाशुभफलकथनम् ॥

No. 31 **केरली शकुनावली** By **भञ्जनमिश्र** ॥ Keralīśakunāvalī.

Substance :—Character Maithilī. Brown paper. Lines 12 on a page. Letters 44 in a line. Folia 3. 10×4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date wanting. Place of deposit, Pandit Sureśa Miśra, Saurāth, P. O. Madhubani, Darbhanga. Worn out, Damaged. A manual of Jyotiś-Śāstra, dealing with questioning by throwing of a wooden Pāśā thrice, by Bhañjana Miśra.

Beginning. अथ केरली शकुनावली ॥

अथातः सम्प्रवक्ष्यामि प्रश्नानां शकुनावलीः ।

दैवेन कथितं पूर्वं स्वयं भक्त्या स्वयंभुवा ॥

तुलसीकाष्ठजं पाशं चतुःकोष्ठेन चिह्नितम् ।

नारायणेश्चवर्णैश्च त्रिभिर्भूमौ विनि:क्षिपेत् ॥

हरिं सपूज्य विधिवत्त्रिवारञ्च क्षिपेद्भुवि ।

शुभवाप्यशुभं वापि फलं काम्यन्तु साधयेत् ॥

संशय कुरुते यस्तु ब्रह्मघ्नोसौ न संशयः ।

इदन्तु निश्चितं वाक्यं सत्यं सत्यं विनिश्चितं ॥

End. नारायणपरो नित्यं सर्वदा विजयो भवेत् ।
देवकार्याणि कुरुते नात्र कार्या विचारणा ।
केरलीप्रश्नसशुभं देवार्चनपरं भवेत् ।
देवकार्याणि कुरुतेऽशुभं शुभमाप्नुयात ॥

Colophon. इति केरलीसकुनावली चतुर्थः प्रकरणः ।
श्रीरस्तु. ॥०॥
इतिश्रीश्री. ।
श्रीभजनमिश्रस्यविरचितं ॥*॥

विषय: । पाशनिक्षेपद्वारा प्रश्नानां शुभाशुभफलकथनम् ॥

No. 32 केशवपद्धतिवासनाभाष्यम् By धर्मेश्वर ।

Keśavapaddhativāsanābhāṣyam.

Substance :—Character Maithılī. White paper. Lines 18 on a page. Letters 40 in a line. Folia 37. 8×5 inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Generally Correct. Date. Śaka 1775. Worn out. Torn. Place of deposit, Pandit Janārdana Miśra, Chanour, P. O. Manigāchī, Darbhanga. A commentary on Keśavapaddhati by Dharmeśvara.

Beginning. ओं नमो गणेशाय ॥
स्फुर्जद्भानुसहस्रशालिनिघनध्वान्तैभवगठीरवे,
यत्तत्त्वातमिदं जगत्सत्सुदिते दिव्यन्ति देवा दिवि ।
यङ्घ्रिप्रभवः प्रभुः प्रणमतां भीतिप्रतीतिप्रदः,
सोय नो विदधातु वाञ्छितफलं त्रैलोक्यदीपो रविः ॥१॥
अथात्रकेशवाचार्यः स्वाभिमतदेवतानमस्काररूपं मङ्गलमाचरन्विषयप्रयोजनसंबन्धाधिकाररूपं सम्बन्धचतुष्टयं दर्शयन् शार्दूलविक्रीडितपूर्वार्धेन प्रतिजानीते ।
नत्वा विघ्नपेति ।

End. योभूद्वत्सकुले प्रभाकरसमख्यातो द्विजस्तत्सुतः,
श्रीरामो गणकाग्रगण्यगणितस्तत्सूनु धर्मेश्वर. ,
श्रीमद्भ्रातरसाहिराजमुकुटालंकारहारेणचा-
ज्ञप्तः केशवपद्धतेर्व्यरचयत्सोरवत्तिटीकामिमाम् ॥१॥
स्वान्तव्ययोगणकोत्तमा मम नतिः सत्पद्धतेर्वासना,

भाष्येऽस्मिन्प्रकटोक्तिभिर्यदधुना पूर्वोक्तयो दूषिताः ।
वक्तव्ये हि सवासनेऽत्र गणिते पूर्वोक्तविश्वासिनी,
तत्तद्दूषणमन्तरेण नियतं नास्ति प्रतीतिर्यतः ॥२॥
जातकपद्धतिसारविचारे बुद्धिकुतूहलमस्ति यदीह ।
तर्हि मनो दधतीति सुखानि प्राप्नुत देवविदः सुयशांसि ॥३॥

Colophon. इति श्रीकेशवद्वारामचन्द्रात्मजधर्मेश्वरविरचिते केशवपद्धतिवासनाभाष्ये सोदाहरणे दशाविचाराध्यायः समाप्तः ॥२ ।
शाके १७७५ पौ.कृ. १० रवौ ।
पाठशालायां समाप्तोभूत् ॥
श्रीगणेशाय नमः ।

विषयः । केशवपद्धतिव्याख्या ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. p. 204
See Jātakapaddhati under Cat. No. 88.

(A) **केशवपद्धतिवासनाभाष्यम्** By **धर्मेश्वर** ॥

Keśavapaddhativāsanābhāṣyam.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 12 on a page. Letters 54 in a line. Folia 47. $14\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karṇpūr, P. O Sukpur, Bhāgalpur. A commentary on Keśavapaddhati by Dharmeśvara Daivajña. In the colophon the name of commentator is misused.

Beginning, End, Colophon विषय :—Same.

No. 33 **केशवपद्धतिव्याख्या** ॥ By **विश्वनाथ** ॥

Keśavapaddhativyākhyā.

Substance :—Character Maithilī. Nepalī paper. Lines 16 on a page. Letters 54 in a line. Folia 18. $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Prose. Correct. Generally Incomplete. Date, wanting. Place of deposit, Pandit Gangādhara Jhā, Jonkī, P. O. Deodhā, Darbhanga. Worn out. Worm-eaten. A commentary on Kesavapaddhati by Viśvanātha.

eginning. ओं नमो भगवते वासुदेवाय ॥ श्रीवैद्यनाथ ॥
श्रीगणेशं नमस्कृत्य केशवीनामपद्धतेः ।
गणितं विश्वनाथेन क्रियते बालबुद्धये ॥
नत्वा विघ्नपसारदाच्युतशिवब्रह्मार्कमुख्यान्ग्रहान्,
कुर्वे जातकपद्धतिं स्फुटतरां ज्योतिर्विदां प्रीतये ।
यन्त्रैः स्पष्टभवोत्र जन्मसमयो वेद्योत्र खेटास्फुटाः ।
यत्पक्षो न घटन्त उद्गम इहास्तर्क्षसषड्ं स च ॥

End. एतदुक्तं भवति रिष्टाशुभग्रहः कदाचिदरिष्टग्रहः कदाचिदरिष्टं न करोति पापः करोत्येव शुभग्रहः पापग्रहो वा इष्टाधिकः एतेत्युच्चादिस्थानेषु गतोरिष्ट न करोति कष्टाधिको नीचाद्यघटीकास्थानगोरिष्टं करोत्येव द्वयोर्बलसाम्ये एतद्विचारणीयं इत्यान्ये आहुः इह अस्मिन् ग्रन्थेरिष्टभङ्गे दशाक्रमे ।

Colophon. नास्ति ।

विषयः । केशवपद्धतिटीका ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I p. 2C4, Pt. II. p. 41, 201, Pt. III. p. 44.

See Jātakapaddhati under Cat. No. 88.

(A) केशवपद्धतिव्याख्या By विश्वनाथ ॥
Keśavapaddhativyākhyā.

Substance :—Character Maithılī. Nepāli paper. Lines 7 on a page. Letters 42 in a lıne. Folia 37. 12 × 4 inches. Appearance, fair. Prose. Incomplete Generally correct. Date ? Place of deposit, Babu Satyanārāyaṇa Miśra, Balavā, P. O. Nowhattā, Bhagalpur. A commentary on Keśavapaddhati by Viśvanātha.

Beginnıng, विषय:—Same. End. Colophon :—Wanting.

No. 34 कौतुकलीलावती By रामचन्द्रभट्ट ॥
Kautukalīlāvatī.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 11 on a page. Letters 42 in a line. Folia 3. 13 × 5 inches. Appearance

old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Saṃvat 1897. Worn out. Very much damaged Torn. Place of deposit, Babu Bilata Jhā, Parsarmā, P. O Parsarmā, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra by Ramachandra Bhaṭṭa.

Beginning. ओ नमो गणेशाय ॥

नत्वा नारायण रुद्र गणेशं भारती गुरुम् ।
सारोद्धार प्रवक्ष्यामि ज्योतिषां क्षीरधेरिव ॥१॥
विंशतिवराटकाकिन्या काकिनीवेदभिः पणैः ।
पणाषोडशभिर्द्रम्यः द्रम्यैः षोडशभिनिष्कः ॥२॥
पञ्चगुञ्जाभवेन्माषं कर्ष षोडशमाषकैः ।
कर्ष तोला सुवर्णस्य चतुर्भिश्च पल स्मृतम् ॥३॥
पलश्चकुडवप्रस्थ आढकोद्रोणमेव च ।
धान्यमाने तु बोद्धव्यं यथोत्तारचतुर्गुणम् ॥४॥

End. कुम्भाम्बुनस्तर्कविभागवर्णौ वेधाहतो जलनिधिनेत्राकृतेतरस्या ।
तत्सेरमानमखिलं व्यवहारयोग्य पिण्डैर्विभक्तमेवांगुलतोपि वाह्यान् ॥
रेखा च द्विगुणी कार्या तृतीयांशेन वर्जिता ।
पक्के फले तु वीजानि निर्वाच्ये प्रस्फुटं फलम् ॥४॥

Colophon. इतिश्रीभट्टरामचन्द्रेण कृता कौतुकलीलावली समाप्ता ॥ शुभमस्तु ॥

Post Colophon. अभ्राङ्काष्टेन्दुप्रमिते वर्षे मासे नभसिते दले ।
दशम्यां भृगुवारे च लिखितं पुस्तकं शुभम् काशिकापुरे ॥

विषयः तौलमाननिर्णयः । क्षेत्रफलानि । अन्नपरिमाणम् अन्नराशिपरिमाणम् ॥ पाषाणप्रमाणम् जलमानम् ॥ फलादिषु वीजमानम् ॥ जलाशयकूपनद्यादिषु-जलमानम् ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. p. 131. Pt. II. p 25, 195 Pt. III. p. 28.

No. 35 क्रान्तिपातार्यात्रयविवरणम् By मुनीश्वर ॥
Krāntipātāryātrayavivaraṇam.

Substance :—Character Devanagarī. White paper. Lines 10 on a page. Letters 45 in a line. Folia 17. 12 × 4¼ inches. Appearance, fresh. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1780. Place of deposit, Pandit Janārdana Miśra, Chanaur, P. O. Manigāchi, Darbhanga. A commentary on Krāntipāta of Bhāskara by Viśvarūpa.

Beginning. श्री गणेशाय नमः ॥

गणेश भारतीं नत्वा रामं नारायणं गुरुम् ।

भास्करोक्तक्रान्तिपातार्यात्रयं विवृणोम्यहम् ॥ १॥

अथोपोद्घातसंगत्या क्रान्तिपातस्वरूपमुपगीत्याह ।

विषुवत्क्रान्तिवलयोः संपातः क्रान्तिपातः स्यात् ।

तद्भगणाः सोरोक्ता व्यस्ता अयुतत्रय कल्पे ॥ इति

End. मया निष्काशितंत्येतन्मरीचेःस्वतात्पृथक् ।

एकनार्थनिरासार्थगणकानन्दहेतुकम् १

Colophon. इति श्रीसकलगणकसार्वभौमरगनाथगणकात्मज मुनीश्वरपरनामक विश्वरूपगणकविर चितं क्रान्तिपातार्यात्रयविवरणमेकनाथमुखभंजनं समाप्तिमगात् ।

श्रीशाकेऽग्निभूभृद्धरणिपरिमिते मासि राधे हि कृष्णे पक्षे भौमतिथौ बृसार्यव-सुते वारे महीजलिखत् ।

श्रीमद्भ्टेंटिपत्तनेद्विजवरो ज्योतिर्विदां प्रीतये, श्रीमत्सायनखण्डनं वरपतिज्योतिर्विदांभूषणम् १ शुभम् ॥

विषयः क्रान्तिपातार्यात्रय टीका ॥

Previous notice :—C. C. Pt. II. p. 195.

No. 36 क्रियाम्बुधिः By प्राणकृष्ण ॥ Kriyāmbudhiḥ.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 11 on a page. Letters 64 in a line. Folia 5. 14 × 5½ inches. Appearance, fresh. Prose and Verse. Incomplete. Correct. Date wanting. Place of deposit, Paṇḍit Rudramaṇi Jhā. Mahināth pur, P. O. Deodhā, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Prāṇakrisṇa with a commentary on it. The author has quoted names of the following works:—

अङ्कान्द्विहृयभूशाके नत्वा गुरुपदाम्बुजम् ।

एतत्सर्वं समालोक्य स एव गुह्यकारिकाः ॥

ज्योतिर्निबन्ध मदनपारिजातश्च दीपिका ।

विष्णुधर्मोत्तरंचैव प्रयोगपारिजातकम् ॥

भारद्वाजसंहिताञ्च तथा काश्यपसंहिताम् ,

व्यवहारचमत्कारं व्यवहारशिरोमणिम् ॥

ज्योतिस्तत्वं तथा ज्योतिःसागरं सारसंग्रहम् ।
राजमार्तण्डहेमाद्रिमनुञ्च प्रमिताक्षराम् ॥
याज्ञवल्क्यं नृसिंहीयं निर्णयामृतमेव च ।
कृत्यचिन्तामणिं कालविधानोत्तरखण्डकम् ॥
मार्कण्डेयं मत्स्यसूक्त ज्ञानभास्करमेव च ।
विधानखण्डकं ब्रह्मपुराणं गृह्यसूत्रकम् ॥
पारिजातं भुजवलभीमं भीमपराक्रमम् ।
तथा निर्णयसिन्धुञ्च बृहज्जातकमेव च ॥
सारङ्गीय कल्पतरुं नारदीयं स्वरोदयम् ।
आपस्तम्बोक्तसूत्राणि रत्नमालान्तथैव च ॥
चिन्तामणिं मुहूर्त्ताख्यं तथा मदनरत्नकम् ।
ज्योतिर्विवेकं दैवज्ञवल्लभं रत्नसागरम् ॥
देवीपुराणकं गृह्य परिशिष्टं तथैव च ।
व्यवहारोच्चयं शीघ्रबोध नन्दिपुराणकम् ॥
गारुडं कामगृह्य च मत्स्य रत्नावलीन्तथा ।
सूर्यसिद्धान्तसिद्धान्तशिरोमणिमथापि च ॥
विद्याधरीविलासञ्च चन्द्रसिद्धान्तमेव च ।
फलप्रदीप स्कान्दञ्च ब्रह्मसिद्धान्तमेव च ॥
ज्योतिःप्रकाशं दैवज्ञमनोहरमथापि च ।
लघुयात्रां बृहद्यात्रां वसन्तराजमेव च ॥
नारायणपद्धतिञ्च श्रीपत्यादिसमुच्चयम् ।
वैश्वानर तथा ज्योतिःसंहिताञ्चैव वैष्णवम् ॥
विवाहवृन्दावनकश्रीपत्यादिनिबन्धकौ ।
व्यवहारनिर्णयञ्च गृह्य दामोदरीयकम् ॥
रत्नकोषादिकञ्चैव वराहादिमतन्तथा ।
वशिष्ठनारदादीनां मतमाज्ञाय यत्नतः ॥
वक्ति बालकबोधाय प्राणकृष्णक्रियाम्बुधिम् ।

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

यः पृथ्वीं शिरसा ससागरसरिद्गोत्रादिभिर्लीलया ।
धत्ते पंकजवत्तथा त्रिभुवनं यस्येच्छया जायते ॥

संस्थान विलयश्च नोस्य सतत सर्वाद्धसिद्धिप्रदं ।
हृत्पद्मे विलसत्वनन्तवपुषोऽनन्तस्य पादाम्बुजम् ॥

End.of ms अग्निः प्रजापतिर्गौरी गणेशोहिर्गुहो रविः ।
शिवो दुर्गा यमो विश्वो हरिः कामो हरिश्शशी ॥
पितरः प्रतिपदादीनान्तिथीनामधिपाः क्रमात् ।
प्रतिपदादीनां पौर्णमास्यमावश्यान्तानां तिथीनां
क्रमादग्न्यादयोऽधिपा ज्ञेयाः ।
अहिः सर्पः गुहः कार्त्तिकेयः अन्यत् सुगमम् ॥
प्रयोजनन्तु तत्तद्देवतापूजादौ ज्ञेयमिति ।
तिथीनां विशेषसंज्ञामाह ॥
प्रतिपदेकादशी षष्ठी नन्दा ज्ञेया मनीषिभिः ।
द्वितीया द्वादशी चैव भद्रा प्रोक्ता च सप्तमी । त्रयो.. ...

Colophen नास्ति

विषयः तिथ्यादिनिरूपणम् । यात्राप्रकरणम् ॥
व्रतबन्धादिप्रकरणम् । विवाहप्रकरणम् इत्यादि ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. p. 133

No. 37 क्षेत्रपरिभाषा By नीलाम्बरझा ॥ Kṣetraparibhāṣā.

Substance :—Character Maithili. Yellow paper. Lines 11 on a page. Letters 35 in a line. Folia 2. $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Muktinātha Jhā, Baruāry, P. O. Parsarmā, Bhagalpur. A manual of Jyotiś Śāstra by Nilāmbara Jhā Extent of 33 ślokas.

Beginning श्री गणेशाय नमः ॥
यो न लक्षयितुं शक्यो भागानर्हः स विन्दुः स्यात् ।
स्वासन्न लिखितवर्णो नोच्चरितो भवति रेखिका गणिते ॥१॥
सा रेखा या विभागार्हा दीर्घा विस्तारवर्जिता ।
स्वप्रान्तद्वयवर्णाभ्यां बुधैरुच्चरिता भवेत ॥२॥
रेखाया इह यौ प्रान्तौ विन्दू भवतः क्रमात ।

रेखा तु द्विविधा प्रोक्ता सरला कुटिला तथा ॥२॥

End. रेखेतिशब्दात्सरलैव रेखा तथार्जुरेखाकृत एव कोणः ।

कोणेतिशब्देन धरातलाख्य समीकृत भूतलमम्बुवत्स्यात् ॥२२॥

इति सङ्केतो विज्ञैर्विज्ञेयः शिल्पवित्तमे ग्रन्थे ॥

क्षेत्राणां परिभाषा रेखागणितस्य संपूर्णा ॥२३॥

विषय । हिन्दीरेखागणितस्य सस्कृतेनुवादः ।

तत्र विषयः । विन्दुलक्षणम् । सरला रेखा । कुटिला रेखा । द्विविधधरातल-लक्षणम् । द्विविधकोणलक्षणम् । सीमालक्षणम् । चापक्षेत्रकथनम् । वृत्त-लक्षणम् । सरलरखाकृतक्षेत्राणि । चतुर्भुज लक्षणम् ॥

No. 38 गणिततत्वचिन्तामणिः By लक्ष्मीदासमिश्र ॥

Gaṇitatatvachintāmaṇiḥ.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 20 on a page. Letters 92 in a line. Folia 60. 16 × 6 inches. Appearance, fresh. Prose. Complete. Correct. Date Śaka 1764. Place of deposit, Pandit Kamalākānta, Miśra, Salampur, P.O. Ghatāho, Darbhanga. A commentary on Siddhānta Śiromaṇi by Lakṣmi Dās Miśra, son of Vāchaspati Miśra. I can not ascertain whether the commentator is the son of that Vāchaspati who is known in Mithila as a Nivandhakāra.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

यः पद्मोद्भवदेवदानवपितृक्षोणीतलस्थत्तया-

द्दः मध्यादिविभागवोधितजगत्प्राग्भारमध्यान्तकृत् ॥

गाढध्वान्ततिरोहिताखिलपदार्थात्मभाभिर्जनो-

द्वेगोत्थव्यथयेव भासपतिं वन्दे ग्रहाणां पतिम् ॥१॥

श्रुतिस्मृतिविचारणाचरणचारुचित्तःशुचि-

र्विवेकविनयास्पदं सदुपमन्यगोत्रः कृती ॥

मुकुन्दचरणार्चना विरचनाप्रपञ्चः सुधी-

रपूर्वविभवार्चितार्थिजनसञ्चयः केशवः २॥

समुद्धतवसुन्धराविबुधमोहविध्वंसनोऽ-

त उद्भवाउ द्वुप्रथितवारिविद्रावणैः ॥

बभूव हुतभुक्त्रयप्रगुणहोमधूमोद्धृत
प्रधानकलिकल्मष.प्रियसखः प्रबोधोन्मुखः ॥३॥

अस्मादासीदसीमप्रवरगुणगरिष्ठस्तत्ववादेवरिष्ठः
प्रेमोल्लासिप्रमेयग्रथितविविधवयोवीततन्द्रः कवीन्द्रः ॥
ख्यातो वाचस्पतिः सुप्रचुररुचिरकीर्त्याकार्तिकेन्दुच्छकान्त्या
शुभांशुश्रीशनोकरिगुरुविजकन्यायेःवलक्षाश्रकारे ॥४॥

तस्माद्दानविवेकतोषितजगन्माधुर्यधुर्यात्तथा ।
साध्वीनां धुरिमद्यशो भुवि वसावत्यांजनिं प्राप्तवान् ।।
लक्ष्मीदास इति द्विजन्मचरणद्वन्दारविन्दादुगत
स्वामोदाकुलसंकुलातिविलसल्लालित्यलीलालयः ॥५॥

यो सौ संतुलितोजगद्गुरुतयः धात्राधरित्रीमितः ।
स्थानेन्यस्मिदिवंगतोत्रगुरुतामात्रेण वाचस्पतिः ॥
माक्रामेत्कलिकालकल्मषकलास्वर्लोकमित्याकुलै-
राहूतःपुरुहूतमुख्यविबुधैर्यः स्वर्गमध्याध्वगात् ॥६॥

जयति जगति जिष्णुः श्रीचतुर्वेदनामा ।
प्रवचनरचनाभिस्तोषिताशेषविश्वः ॥
तदुदितपृथुयुक्तीर्यात्युपैत्यामलात्मा ।
गुणिगणगणनाग्र मादृशोप्यल्पमेधाः ॥७॥

विचित्रपदसन्ततिप्रदरबोधकाःकेशवादयोगणितसागरप्रतरयोऽभिनन्दन्तु ते ।
यदीरितविचारणा चरणबोधशुद्धाःसतां सभासुकृतिनो मुदा सुकृतिनो रमन्ते मिताः ॥८॥

सत्सिद्धान्तशिरोमणिप्रवचनप्रौढप्रमेयाखिल-
व्याख्याबुद्धिविधौ तथाशाणविलुटत्त्रुट्यत्कलङ्काकुराः ॥
यद्यप्याद्यकृतास्तथार्थमथनप्रोद्यद्विशेषोल्लस-
न्सोदाहृत्युपपत्तिबोधविषये व्याख्याप्रबन्ध दधे ॥९॥

शिरोमणिविबोधने सुजननागनाथेरितः
सुहृद्गुणगुणाकरप्रगुणदेवनाथार्थितः ॥
हितैरनघराघवैरपि निजानुजोर्वीधर
प्रियप्रतिविधेषयास्मिविविधप्रयत्नोन्मुखः ॥ ०॥

सुधाविमलचेतसि स्वगुरुपादपद्मद्वयं ।
विधाय गणनायकं सुरविदारणा भारतीम् ॥

उपास्य गुरुसद्गिरःसदुपयोगसिद्धयै ब्रुवे ।
शिरोमणिविकाशनं गणिततत्वचिन्तामणिम् ॥११॥
येन्यच्छिद्रमतन्द्रितानिजगुणोद्रेकैर्विभुज्ञाभितः ।
संस्कुर्वन्ति परोदितामपि कृशां वाचं सतस्तान्नुमः ॥
तेषां सूक्तिसुधारसद्रवधुनीस्रोतोनुकारैषिणो ।
भूयासुर्निजचञ्चलत्वरचितामादृत्वचः प्रश्रवाः ॥१२॥
सिद्धान्तोक्तप्रगुणगणितज्ञानगोष्ठ्यांमतिश्चेद् ।
गोलच्छेदेप्यमलविपुलोल्लासभ्रद्वासनायाम् ॥
ते(षां) चित्ते निवसतिमियाद् क्तियुक्ता ममैषा ।
व्याख्या विद्याभिरतिनिरतस्याच्युतार्चापरस्य ॥१३॥
शिष्टाभीष्ट ग्रन्थारम्भे प्रत्यूहव्यूहनिराकरणमिष्टदेवतानमस्कारं सम्बन्धाभिधेय-प्रयोजनानि च प्रतिनिबध्नन्ति तदयमपि श्रीभास्कराचार्यः सिद्धान्तशिरोमणि चिकीर्षुर्निजेष्टं सूर्यं मनोवाक्कायैर्नमस्कृत्य तस्मादेवाभीष्टार्थस्यासनं प्रतिजानीते यत्र त्रातुमिदं जगदिति ॥

End सिद्धान्तोक्तप्रगुणगणितज्ञानगोष्ठ्यांमतिश्चेद् ।
गोलोच्छेदेप्यमलविपुलोल्लासभ्रद्वासनायां ॥
तेषा चित्ते निवसतिमियाद् क्तियुक्ता ममैषा ।
व्याख्या विद्याभिरतिनिरतस्याच्युतार्चापरस्य ॥१॥

Colophon. इति श्रीभास्कराचार्यकृतसिद्धान्तशिरोमणिगणिताध्यायव्याख्यानोदाहरणे श्रीवाचस्पतिमिश्रात्मजश्रीलक्ष्मीदासमिश्रविरचिते गणिततत्वचिन्तामणौ पाताधिकारो-द्वादशस्समाप्तइति ।
श्रीर्जयतितरामिति श्रीः ।
अत्रानुष्टुप् संख्यासार्धसप्तसहस्राणि ।७५०० ॥*॥
शाके नन्दनवाष्टचन्द्रमिलिते श्री विक्रमार्कोदिते ।
देवारातिगुरोर्दिने नभसि मासीनेमृगाङ्कक्षये ॥
सप्तम्यामासिने दले हि गणिताध्यायस्य टीकामिमां ।
लक्ष्मीदासकृतां लिलेख विमलां श्रीजीवनाथ· कृती ॥१॥
सम्वत् १८९९ शाके १७६४ श्रावणकृष्णसप्तम्यां भृगौ श्रीजीवनाथशर्मणा-लिखितेय विवृतिरिति ॥*॥
नवाङ्काद्वीनामिर्गतवति शाके विक्रमकृते ।

कुबेरे चरखांशो नमसि वहुले वासवलवे ॥
सिताह्वे सप्तम्याममरतटिनीतीरनिकटे ।
लिलेखार्थोपेताममलगणिताध्यायविवृतिम् ॥*॥
तैलाद्रक्ष जलाद्रक्ष रक्ष मां श्लथवन्धनात् ।
मूर्खहस्तगताद्रक्ष वदत्येवं हि पुस्तकी ॥
श्रीकृष्णो जयति श्रीरामो जयति श्रीशङ्करो जयति ।
श्रीदुर्गाजयतितराम् श्रीरस्तु मङ्गलमस्तुश्रीगुरुचरणाभ्यान्नमः ॥
नन्दनन्दगजचन्द्रसम्मिते विक्रमार्कनृपतेरिते शके ॥
अम्बुतर्कनगभूमिते गते शालिवाहननरेशितुः शके ॥
चन्द्रकान्तिरहिते सितेतरे दानवेड्यदिवसे तिथौ रवेः ॥
अन्त्यमे शशिभगेभगे विदां चिन्तनातउतबोधमोददम् ॥
चन्द्रशेखरजटानिवासिनी सन्निधौ हरिहरार्चनापरः ।
जीवनाथगणकः शिरोमणेरालिलेख तिलकं परिश्रमात् ॥ २॥
श्रीकृष्णो जयति श्रीशिवो जयति श्रीरामो जयति श्रीचण्डिका विजयतेतराम्
श्रीगुरु परमगुरु परापरगुरुचरणकमलेभ्यो नम इति ।

विषयः । सिद्धान्तशिरोमणिगणिताध्यायव्याख्या ॥

Previous notice:—C. C. Pt. I. p. 142. Pt. II. p. 172, 234. Pt. III. p. 149. A. C. 158.

See Siddhāntaśiromaṇi of Bhaskarāchārya under Cat. No. 410.

No. 39 गणिततत्त्वचिन्तामणिः ॥ By लक्ष्मीदासमिश्र ॥
Ganītatatvachintamaṇiḥ.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 21 on a page. Letters 114 in a line. Folia 17. 16 × 6 inches. Appearance fresh Prose. Complete. Correct. Date Śaka 1764. Place of deposit Pandit Kamalākanta Miśra, Salampur, P. O. Ghatāho, Darbhanga A commentary on Siddhāntaśiromaṇi of Bhāskarā chārya by Lakṣmīdāsa Miśra. The date of its composition, stated in the end, is Śaka 1423.

Beginning. श्री गणेशाय नमः ॥

गणनाथं गिरान्देवीं दिवाकरमुखान्ग्रहान् ।
आनम्य गोलव्याख्यास्ये सत्सिद्धान्तशिरोमणेः ॥१॥
तत्रादौ तावदभीष्टदेवतानमस्कारपूर्वकं गोलमारिप्सुरिदमाह ।
सिद्धिं साध्यमुपैति यत्स्मरणतः क्षिप्रं प्रसादात्तथा ॥
यस्याश्चित्रपदास्वलंकृतिरलं लालित्यलीलावती ।
नृत्यन्तीमुखरंगतेव कृतिनां स्याद्भारती भारती ॥
तं तां च प्रणिपत्य गोलममलं बालावबोधं ब्रुवे ॥१॥

End. कृशानुना सत्यसमुद्र चन्द्रमा १४२३ मिते गते शाकपतेरनेहसि ।
विशुद्धसिकान्तशिरोमणेःसतां विबोधवृद्ध्यैविवृतिर्मयोदिता ॥
सिद्धान्तोक्तग्रगुणगणितज्ञानगोष्ठे मतिश्चेद् ।
गोलेच्छेदेप्यमलविपुलोल्लासमुद्भासनायां ॥
तेषां चित्ते निवसतिमियाद्युक्तियुक्ता ममैषा ।
व्याख्यामिरीतिनिरतस्याच्युताचार्यपरस्य ॥

Colophon. इति श्री वाचस्पतिमिश्रात्मज श्रीलक्ष्मीदासविरचिते सिद्धान्तशिरोमणि गोलाध्यायोदाहरणे गणिततत्वचिन्तामणौ ज्योत्पत्तिकथनाधिकारः समाप्तः इति शिवम् ॥

श्रीगणेशाय नमः ।
नवनन्दभुजङ्गचन्द्रतुल्ये गतवर्षे वरविक्रमे नराज्यात्
सुरन्द्रजनुरह्निगोलटीका मलिखच्छन्त्रशिरोमणेरिनाह्वे ॥
शाके १७६४ सं १८९९ भाद्रकृष्णाष्टम्यां रवौ जीवनाथ विदुषा शिरोमणि सकलगोलाविवृतिर्लिखितेति ॥
श्री श्री श्री गणेशादिदेवेभ्यो नमः ॥

विषयः । सिद्धान्तशिरोमणिगोलाध्यायविवरणम् ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. p. 142. Pt. II. p. 172, 231. Pt. III. p. 149.

See Siddhāntaśiromaṇi under Cat. No. 411.

No. 40 गणितनाममाला By हरदत्तठाकुर ॥
Ganitanāmamālā.

Substance :— Character Maithilī. Nepālī paper. Lines c cn a page. Letters 34 in a line. Folia 7. 11 × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Ajava Thākura, P. O. Parsarmā Bhāgalpur. A manual of Jyotiś Śāstra by Haradatta Thākura.

Beginning. श्री गणेशाय नमः॥
गणितस्य नाममालां वक्ष्ये गुरुप्रसादतः ।
बालानां हि सुबोधाय हरदत्तो द्विजाग्रणीः ॥१॥
नक्षत्रनामानि ॥
अश्विनी हस्तमंदाश्वनासत्य भरणं द्वयम् ।
भरणी यमभं याम्यं प्रोक्तमन्तकमान्तकम् ॥२॥
कृत्तिकाग्नि भयाग्नेय कृशानं हव्यवाहनम् ।
अनलं दहनर्श्वमाहिमश्व हुताशनम् ॥३॥

End. कर्णेन ज्ञातिविप्रेण हरदत्तेन धीमता ।
नाममाला कृता श्रेष्ठा गुरोःप्रसादतो मया ॥१२६॥

Colophon. इति श्रीहरदत्ताचार्यविरचितं गणितस्य नाममाला समाप्ता ॥

विषयः नक्षत्रनामानि । नक्षत्रसंज्ञा । अङ्कसंज्ञा । राशिसंज्ञा । द्वादशभावानां संज्ञा । भुवनसंज्ञा । सूर्यनामानि । चन्द्रनामानि । भौमनामानि । बुधनामानि । गुरुनामानि । शुक्रनामानि । शनिनामानि । राहुकेतुनामानि । ग्रहनामानि । मासनामानि । चतुर्विधमाससंज्ञा । दिनसंज्ञा । घटीपलप्रहरसंज्ञा । रात्रिसंज्ञा । पूर्वाह्णपराह्णसंज्ञा । पक्षसंज्ञा । ऋत्वयनवर्षसंज्ञा । दिङ्नामानि । चरस्थिरद्विस्वभावसंज्ञा । दक्षिणोत्तरायणसंज्ञा । उत्तरदाक्षिणागानसंज्ञा । संक्रान्तिसंज्ञा । ऋतुसंज्ञा । नृचतुष्पदजलकीटसरीसृपसंज्ञा । स्वगृहसंज्ञा । सूर्यादीनामुच्चसंज्ञा । सूर्यादीनां नीचसंज्ञा सूर्यादीनां परमनीचसंज्ञा । सूर्यादीनां मूलत्रिकोणसंज्ञा । स्वगृहमूलत्रिकोणसंज्ञा ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. p. 142. Pt II. p. 28. Pt. III. p. 31.

No. 41 गर्गमनोरमा ॥ By गर्गाचार्य ॥ Gargamanoramā

Substance:—Character Maithilī. Brownish paper. Lines 10 on a page. Letters 52 in a line. Folio 1. 13½ × 5 inches.

Appearance, tolerable. Complete up to Àloka Khanda. Correct. Deposited in Raj Library, Darbhanga. A manual of Jyotiś Śāstra by Gargāchārya, dealing with Phalavichāra.

Beginning. ओं नमः श्रीराधाकृष्णाभ्यान्नमः ॥

प्रणम्यानन्दरुपन्तमानन्दैकनिकेतनम् ।
गर्गो बुद्धिमतां प्रीत्यै प्रश्नविद्यामथाकरोत् ॥ ॥
वर्गवर्णप्रमाणं च सस्वरं ताडितं मिथः ।
पिण्डसंख्या भवेत्तस्य यथामार्गेस्तु कल्पनं ॥२॥

End. इत्येवमेकविंशाद्भिःश्लोकैःप्रश्नमनोरमा ।
प्रश्नविद्या मया प्रोक्ता देया शिष्याय साधवे ॥२२॥

Colophon. इतिगर्गाचार्यविरचिता लोकमनोरमा समाप्ता ॥*॥

विषयः गर्गाचार्यनिर्मितैकविंशतिश्लोकैर्विविधप्रश्नोत्तरनिरुपणम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt I. p. 150. Pt. II. p. 30, 196. C. P. B. P. 120.

See commentary under cap. No. 42.

No. 42 गर्गमनोरमाटिप्पणी ॥ By मोहन ॥ Gargamanoramāṭippaṇī.

Substance :—Character Maithilī. Brownish paper. Lines 12 on a page. Letters 44 in a Line. Folia 3. 13½×5 inches. Appearance tolerable. Prose. Complete Correct. Date ? Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A commentary on Gargamanoramā by Mohana, dealing with Jyotiś Śāstra.

Beginning. ओं नमः श्रीराधाकृष्णाभ्यान्नमः ॥

नत्वा देवं ढुण्ढिराजं महेशं देवेन्द्राद्यैः पूजितं पादयुग्मं ।
दैवज्ञानां संप्रदेऽनल्पसारं कुर्वे नूनं प्रश्नाविद्योधटीकाम् ॥१॥
अथ सर्वविघ्नविनाशार्थं स्वेष्टदेवं नमस्करोति प्रणम्येति ॥

End. उक्तेष्वनुक्तेमूलश्च तदुह्यं सदा बुधैः ।
स्वानुभूत्या विशेषोयं मोहनेन विचारिता ॥*॥

Colophon. इति गर्गमनोरमायाष्टिप्पणं समाप्तम् ॥*॥

विषयः ।- गर्गमनोरमाव्याख्यानम् ॥

See Gargamanoramā under cat. No 41.

No. 43 गहनार्थप्रकाशिका ॥ By विश्वनाथ ॥ Gahanārthaprakāśikā.

Substance:—Character Mathilī. Brown paper. Lines 17 on a page. Letters 60 in a line. Folia 19. 13×5 inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Generally correct. Date Śaka 1767. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalabag. Darbhanga. A commentary on Sūrya Siddhānta by Viśvanatha Daivajña.

Beginning. ओं नमः श्रीसूर्याय ॥

अचिन्त्याव्यक्तेति ॥ ब्रह्मणे नमः अस्तु ब्रह्मणे कथंभूताय अचिन्त्याव्यक्तरूपाय न चिन्त्यं अचिन्त्यं न व्यक्त अव्यक्तं अव्यक्तं च तश्च रूप च अव्यक्तरूपं अचिन्त्यं अव्यक्तरूप यस्य तत् अचिन्त्याव्यक्तरूपं तस्मै अचिन्त्याव्यक्तरूपाय पुनः कथम्भूताय गुणेभ्यो निर्गतं निर्गुणं तस्मै निर्गुणाय ॥ पुनः कथंभूताय गुणात्मने गुणरजोगुणादिः आत्मा शरीरं यस्य तत् गुणात्म तस्मै गुणात्मने पुनः कथंभूताय समस्तजगदाधारमूर्तये समस्तानि तानि जगन्ति च समस्तजगन्ति च समस्तजगतां आधारः समस्तजगदाधारः तस्य मूर्तिस्तस्मै ॥

End. एकगुणितरविवीजं शनिपारिधौ . ऋणंजातः स्पष्टः ४०।५६।५४ अनया रीत्या वीजसाधनं कार्यं एतद्वीजसाधन कार्यं एतद्वीजमित्यादि दशश्लोका स्पष्टार्थाः ॥*॥

Colophon. इति श्री दिवाकरदैवज्ञात्मज विश्वनाथदैवज्ञविरचिते सूर्यसिद्धान्तस्योदाहरणव्याख्याने गहनार्थप्रकाशिका वीजसाधनाध्यायः समाप्तिमगमच्चायं ग्रन्थः ॥*॥*॥

सप्तषष्ठ्याद्रीन्दुमिते हृषीकेष्णादलेकुजे ।
सूर्यसिद्धान्तटीकेयं लिखिता शिवशर्मणा ॥*॥
दडिभंगाग्रामे ॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥

विषयः । सूर्यसिद्धान्तव्याख्या ।

Previous Notice :—C. C. Pt. I p. 151. Pt. II. p. 176. 235. Pt. III. p. 151.

No. 44 गहनार्थप्रकाशिका ॥ By विश्वनाथ ॥ Gahanārthaprakāśikā

Substance:—Character Maithilī. Brown paper. Lines 14 on a page. Letters 60 in a line. Folia 15. 13×5 inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Correct. Date wanting. Place of deposit Pandit Mahīdhara Miśra, Lalabag, Darbhanga. A commentary on Sūrya Siddhanta, by Viśvanatha.

Beginning श्री नमः श्रीसूर्याय नमः ॥

सदर्शनाद्यस्य महेश्वरोपि कार्येषु धत्ते विभुतां न जातु ।

तं विघ्नविच्छित्तिकरं गणेशं सिन्दूरपूरारुणमाननानि ॥१॥

गोदातीरे भाति गोलाभिविद्धिर्गोलग्रामो विप्रधामाभिरामः ।

तत्रासन्मे पूर्वजा यज्ञभाजः सिद्धान्तानां येभ्य एव प्रकाशः ॥२॥

End. विश्वनाथेन रचिताग्रहणार्थप्रकाशिका ।

प्रथमाह्वमवत्तस्यां शिखामध्याधिकारिणी ॥०॥

Colophon. इति श्रीदैवज्ञादिवाकरात्मजविश्वनाथदैवज्ञविरचिते सूर्यसिद्धान्तस्योदाहरण-व्याख्याने गहनार्थप्रकाशिके मध्यमाधिकारः समाप्तः ॥

विषय :— सूर्यसिद्धान्तव्याख्या ॥

Previous notice, See cat. No, 43.

No. 45 गूढार्थप्रकाशः By रङ्गनाथ ॥ Gūḍhārthaprakāśaḥ.

Substance :—Character Maithilī. Yellow paper. Lines 9 on a page. Letters 72 in a line. Folia 57. 14 × 5½ inches. Appearance, fresh. Incomplete. Generally correct. Date, wanting. Place of deposit, Pandit Rudramaṇi Jhā, Mahināthapur, P. O. Deodhā Darbhanga. A commentary on Sūrya-Siddhānta by Raṅganātha.

Beginning परमात्मने नमः ॥

गूढार्थप्रकाशकेन सहितः सूर्यसिद्धान्तः ।

यत्स्मृत्वामीष्टकार्य्यस्य निर्विघ्नं सिद्धिमेष्यति ॥

नरस्तं वुद्धिदं वन्दे वक्रतुण्ड शिवोद्भवं ।

पितरौ गोजिवल्लालौजयतोऽम्बा शिवात्मकौ ।

याभ्यां पञ्चसुता जाता ज्योतिःसंसारहेतवः ।

सार्वभौमजह्वाङ्गीरविश्वासास्पदमाषणम् ।

यस्य तं भ्रातरं कृष्णं वुध वन्दे जगद्गुरुम् ।

नानाग्रन्थान्समालोच्य सूर्य्यसिद्धान्तटिप्पणम् ।

करोमि रङ्गनाथोऽहं तद्गूढार्थप्रकाशकम् ॥

End. तत्कालयोः प्रत्येक नतिशरौ प्रसाध्य स्पष्टशरः साध्यः ।

ततः प्रथमकालिकस्पष्टशरात् स्थित्यर्धमनेनपूर्वं तिथ्यन्तकालिकग्रहान्प्रचाल्योक्त-

रीत्या स्पष्टशरं प्रसाध्य स्थित्यर्धं साध्यम् ॥

एवमसकृत् स्पर्शस्थित्यर्धं एवमेव द्वितीयकालिकस्पष्टशरात् स्थित्यर्धमनेनाग्रे

तिथ्यन्तकालिकग्रहान् प्रचाल्योक्तरीत्या स्पष्टशरं प्रसाध्य स्थित्यर्धं साध्यं

एवमसकृन्मोक्षस्थित्यर्धमिति ।

अथाभ्यां मोक्षस्थित्यर्द्धाभ्या ...

Colophon नास्ति ॥

विषयः । सूर्यसिद्धान्तव्याख्या ।

Previous Notice :— C. C. Pt. I. p. 157. Pt. II. p. 176, 235.

No. 46 **गोलाध्यायः** By **भास्कराचार्य** ॥Golādhyāyaḥ.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 9 on a page. Letters 31 in a line. Folia 103. 10¾ × 4¾ inches. Appearance, fair. Prose and verse. Complete. Generally correct. Date, Śake 1792. Place of deposit. Babu Thākura Prasāda Sinha, P. O. Sukpur, Bhāgalpur. A treatise on Jyotiś Śāstra by Bhāskarāchārya.

Beginning:—ओं नमो गणेशाय ॥

गोलाध्याये निजे या या अपूर्वा विषमोक्तयः ।

तास्ताबालावबोधाय संक्षेपाद्विवृणोम्यहम् ॥

गोलग्रन्थोहि सविस्तरतरतया प्राञ्जलः ॥

किन्तु अत्र या या अपूर्वा नान्यैरुक्ता उक्तयो विषमास्तास्ताः संक्षेपाद्विवृणोमि

अत्र याया इति प्रथमान्तं पदम् ॥

तास्ताइति द्वितीयान्तं पदं बुद्धिमता व्याख्येयम् ।

तत्रादौ तावदभीष्टदेवतानमस्कारपूर्वकं गोलं ब्रवीमीत्याह ॥

सिद्धिं साध्यमुपैति यत्स्मरणतः क्षिप्रं प्रसादात्तथा ।

यस्याश्चित्रपदास्वलंकृतिरलं लालित्यलीलावती ॥

नृत्यन्ती मुखरङ्गगेव कृतिनां स्याद्भारती भारती ।

तं तांश्च प्रणिपत्य गोलममलं बालावबोधं ब्रुवे ॥

End. अभ्युज्याचापभागानामित्यादियावद्भिरंशैरेकज्या लभ्यते तदाद्यज्याचापांशाः

प्रतिभागज्याविधिरिति त्रिसप्तपञ्चभिर्विभक्तेत्यादिना प्रागुक्तप्रकारेण एकभागस्यज्या-

मानीय तद्भावतो भागद्वयस्येवं तेषां भागानां ज्यास्त्र्यासाभीष्टत्रिज्याहता वस्वभ्य-

त्रिधवह्निभिः ३४३८ भक्ता प्रथमज्या स्यात् तस्यास्तयैव समासभावनया द्वितीयाद्याः सिद्ध्यन्ति ॥

Colophon.— इति श्रीमहेश्वरोपाध्यायसुत श्रीभास्कराचार्यविरचिते सिद्धान्तशिरोमणौ वासनाभाष्ये मिताक्षरे गोलाध्याये ज्योत्पत्त्यध्यायः ॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

Post Colophon:— शुभशाके १७९२ सन् १२७८ साल श्रावणशुक्ल प्रतिपच्छुक्रे ॥ श्रीरस्तु ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीर्जयतुः ॥

विषयः ॥ भुवनकोशाध्यायः । मध्यगतिवासना । छेद्यकाधिकारः । गोलबन्धः त्रिप्रश्नाध्यायः । ग्रहणवासना । उदयास्तवासना । शृङ्गोन्नतिवासना । यन्त्राध्यायः । ऋतुवर्णनम् । प्रश्नाध्यायः । ज्योत्पत्तिः ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. p. 165. Pt. II. p. 33, A. C. 959. 958. C. P. B. P. 141, C. S. C. Vol. IX. No. 1ᶜ.

See commentaries under cat. Nos. 205, 258, 333.

(A) गोलाध्यायः By भास्कराचार्य ॥ Golādhyāyaḥ.

Substance:—Character Maithilī. White paper. Lines 9 on a page. Letters 36 in a line. Folia 55. 11 × 45 inches. Appearance, old. Prose and verse. Incomplete. Incorrect. Date, wanting. Place of deposit, Pandit Śrīnandana Miśra Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga. A treatise on Jyotiś Śāstra, dealing with Golavichāra, by Bhāskarāchārya.

Beginning, विषय:—Same; End, Colophon:—Wanting.

(B) गोलाध्यायः By भास्कराचार्य ॥ Golādhyāyaḥ.

Substance:—Character Maithilī. White and yellow paper. Lines 9 on a page. Letters 56 in a line. Folia 73. 11 × 4½ inches. Appearance tolerable. Prose. Incomplete. Incorrect. Date, wanting. Place of deposit, Pandit Janārdana Miśra, Chanaur, P. O. Manīgachi, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Siddhāntabhāga, by Bhāskarāchārya.

Beginning, End, Colophon विषय: Same.

(C) गोलभाष्यम् By भास्कराचार्य ॥ Golabhāṣyam.

Substance:—Character Maithilī. White paper. Lines 14 on

a page Letters 52 in a line. Folia 54. 14 × 5 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Generally correct Date ? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Goladhyāya by the author himself. Slightly damaged.

Beginning, End Colophon, विषय: - Same.

(D) गोलाध्यायः By भास्कराचार्य ॥ Golādhyāyaḥ.

Substance:—Character Maithilī. White paper. Lines 11 on a page. Letters 56 in a line. Folia 72. 12 × 4 inches. Appearance, fair. Prose and verse Incomplete Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karṇapur, P. O. Sukpur Bhagalpur. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhāskarāchārya.

Beginning, End, Colophon, विषय: Same.

(E) गोलाध्यायः By भास्कराचार्य ॥ Golādhyāyaḥ,

Substance:—Character Maithilī. White paper Lines 10 on a page. Letters 45 in a line. Folia 78. 12¼ × 5 inches. Appearance fair. Prose and verse Incomplete. Correct. Date ? Place of deposit. Pandit Muktinātha Jhā, Baruāry P. O. Parsarmā, Bhagalpur. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhāskarāchārya. The ms. is marked with useful notes by the writer.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same.

(F) गोलाध्यायः By भास्कराचार्य ॥ Golādhyāyaḥ.

Substance:—Character Maithilī. Brown and white paper. Lines 12 on a page. Letters 46 in a line. Folia 38. 12 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Raghunātha Jhā, Sanakorthu, P. O. Manīgāchi, Darbhanga. A treatise on astronomy by Bhāskarāchārya.

Beginning, End, Colophon, विषय:— Same.

No. 47 गोलाध्यायः By लल्लाचार्य ॥ Golādhyāyaḥ.

Substance:—Character Maithilī. White paper. Lines 11 on

a page. Letters 46 in a line. Folia 14. 12 × 4¾ inches. Appearance, old. Verse Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, P. O. Karṇpūr, Bhagalpur. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Lallāchārya.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

जगदिदमखिलं समस्तसिद्धं द्रुतमधिगच्छति यत्प्रसादतस्तम् ।

वदनसरसिजे मनीषिणां या वसति च तां प्रणिपत्य वच्मि गोलम् ॥१॥

शशधरकिरणैर्विना प्रदोषः कुचरहितं ललनाजनस्य वक्षः ।

मधुररसविवर्जितं च भोज्य न किमपि गोलविवर्जितं च तन्त्रम् ॥२॥

वाणी यथाऽव्याकरणेन भाति श्रुतिस्मृतिभ्यां रहितश्च यज्वा ।

भिषग्यथा सम्यगदृष्टकर्मा सांवत्सरस्तद्वदगोलवेदी ॥३॥

संख्याय शास्त्रविद एव वदन्ति गोलं गोलागमे पटुधियो ग्रहचेष्टितज्ञाः ।

ये जानते न गणितं न च गोलतत्वं जानन्ति ते ग्रहगतिं न कथं पदज्ञाः ॥४॥

nd. लम्बाक्षज्योर्योगे वस्वंबरपावकेन्दवो १३०८ दृष्ट्वा ।

वसुगुणविषयाविवरं चाक्षज्ये कियज्ज्यात्र ॥

क्षितिजमानवदानवविद्विषां ।

क्व समुपैति कदा हिमदीधितिः ॥

युगपदेव विलोचनगोचर ।

कथय साधु विचार्य सखे चिरम् ॥

Colophon. इतिश्रीलल्लाचार्यविरचितो गोलाध्यायः समाप्तः ॥ ग्रन्थसंख्या ४५० ॥

श्रीः पातु ॥ श्रीः पातु ॥

विषयः । छेद्यकाध्यायः । गोलबन्धाध्यायः ॥ वासनाध्यायः । भूगोलाध्यायः ॥

ग्रहभ्रमसंस्थानाध्यायः । भुवनकोशाध्यायः । मिथ्याज्ञानाध्यायः ॥

यन्त्राध्यायः ॥

Previous notice:— C. C. Pt. I. p. 165.

(A) गोलाध्यायः By लल्लाचार्य ॥ Golādhyāyaḥ.

Substance:—Character Maithilī. White paper. Lines 11 on a page. Letters 32 in a line. Folia 9. 11 × 4½ inches. Appearance fresh. Verse. Incomplete. Generally correct. Date wanting. Place of deposit, Pandit Vāsudeva Miśra, Champā, P.O. Benipatti,

Appearance, old. Complete. Correct, Date, wanting, Place of deposit, Pandit Gaurī Kānta Jhā, Devahi, P. O. Tamuriā, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra, dealing with the formation of horoscope and the phala of 9 grahas by Śiva and Pārvatī. Letters affected.

Beginning, Colophon, and विषय :—Same.

(B) गौरीजातकम् ॥ Gaurījātakam.

Substance :—Character Maithilī. Brown paper. Lines 11 on a page. Letters 36 in a line. Folia 7. 12 × 4½ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete Correct. Date Śaka 1766. Place of deposit, Pandit Jagadeva Thākur Nanaur, P. O. Tamuriā, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra, dealing with Phalabhāga by Śiva and Pārvatī.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same.

(C) गौरीजातकम् ॥ Gaurījātakam.

Substance :—Character Maithilī. Brown paper. Lines 14 on a page. Letters 40 in a line. Folia 15. 11 × 5 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Not correct. Date, wanting Place of deposit, Pandit Janārdana Miśra, Chanaur, P. O. Manīgāchī, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga by Gaurī and Śaṅkara.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(D) गौरीजातकम् By शिव ॥ Gaurījātakam.

Substance :—Character Maithilī. Brown paper. Lines 9 on a page. Letters 46 in a line. Folia 6. 10 × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Not correct. Date, wanting. Place of deposit, Pandit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra, dealing with the Phala of 9 Grahas by Śiva.

Beginning, End, Colophon विषय:—Same.

(E) गौरीजातकम् ॥ Gaurījātakam.

Substance :—Character Maithilī. Nepālī paper. Lines 11-13 on a page. Letters 38 in a line. Folia 17. $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, Fair. Verse. Complete. Incorrect Date, Śaka 1766. Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhanagāmā, P. O. Supaul, Bhagalpur. A manual of Jyotiṣ-Śāstra dealing with horoscopy.

Beginning. ओं नमःशिवाय । अथ जन्मपत्रिकानुक्रमः ॥ विंशतिवर्षअयनऋतुमासपक्षतिथिनक्षत्रयोगानाम्‍आरादिफलकरणस्यापि रत्नावलीमुक्तावर्ल ग्रन्थेभ्यस्सारमाकृष्य लिख्यते ॥ तथा प्रथमं गणेशादिनमस्कारः शाके चैत्रादिमासपक्षअयनगोलकर्दिनगणा एव तस्मिन् मासे पक्षतिथौ वारे नक्षत्रे योगे करणेअमुकराशिस्थिते चन्द्रे etc. ॥

End. Colophon. विषयः—Same.

Post Colophon. षट्रसाद्रिइन्दुश्च ह्यीतिशाकसमन्वितः ।
लिपित्वा भूमरलालेन वस्त्रगङ्गौरसम्भवः ॥
चैत्रे मास्यसिते पक्षे शम्भुतिथ्योसमन्विते ।
वेविवाणाद्दयेन्दुश्च सनश्चापि समन्विते ॥

(F) गौरीजातकम् ॥ Gaurījātakam.

Substance ;—Character Maithilī. Nepālī paper. Lines 10 on a page. Letters 36 in a line. Folia 28. 10×4 inches. Appearance, old. Verse Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Panchānana Jhā Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy. Slightly damaged.

Beginning, Colophon, विषयः—Same.

End एकद्वित्रिक्रमेणैव सौम्यैः क्रूरैः शुभाशुभम् ।
राज्योमृत्युर्त्रिवेधेन तद्विवेधेन तद्गतता ॥
तदनश्चैधेन शुभं यात्रेशदेर्धमर्धष्पाष्टीकृत्याखिलन्येत् ।
तदात्तश्चेच्छुनस्यापि पाताकीचेद्दशाशुभः ॥

(G) गौरीजातकम् ॥ Gaurījātakam.

Substance :- Character Maithilī. Nepālī paper. Lines 9 on a page. Letters 45 in a line. Folia 10. 12½ × 4½ inches. Appearance, Fair. Verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(H) गौरीजातकम् By शिव ॥ Gaurījātakam.

Substance :—Character Maithilī. Palm leaves. Lines 4 on a page. Letters 57 in a line. Folia 30. 14½ × 2 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1555. Worn out. Torn. Place of deposit, Pandit Adyānātha Miśra, Lālaganj, P. O. Jhanjhārpur, Darbhanga A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Śiva.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(J) गौरीजातकम् ॥ Gaurījātakam.

Substance :—Character Maithilī. Nepālī paper. Lines 11 on a page. Letters 48 in a line. Folia 5. 12 × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Phudi Jhā, Barail, P. O. Parsarmā, Bhāgalpur. Slightly damaged. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No. 49 गौरीजातकम् । Gaurījātakam.

Substance :—Character Maithilī. Brown paper. Lines 11 on a page. Letters 44 in a line. Folia 12. 12 × 4 inches. Appearance, tolerable. Verse. Incomplete. Generally correct. Date, wanting. Place of deposit, Pandit Jayadeva Thākur, Nanaur, P. O. Tamuriā, Darbhanga

A handbook of Jyotiṣ-Śāstra, dealing with horoscopy. Damaged.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीमद्गुरूणां चरणारविन्द यत्सर्वविज्ञानविधानरूपम ।

प्रणम्य ढुण्ढि गणकः सुजातक श्रीशम्भुनोक्ते लिखिते विमुक्ते ॥

अर्कश्चन्द्रः कुजः सौम्यो जीवः शुक्रः शनिस्तमः ।

केतुर्नवग्रहा एते पापडवोदुषितश्किदः ॥

End of Mns. अथाष्टावर्गायुर्दायः । रेखायावत्सरोज्ञेयः सार्धसप्तदिनं ७।३० समे ॥ अष्टवर्गे ग्रहा॰ यु स्याद्दिनं चतुर्षु विन्दुषु ॥

Colophon. नास्ति ।

विषयः । जन्मपत्रीविचारः ।

No. 50 **ग्रन्थसंग्रहः** By **प्रजापतिदास** ॥ Granthasaṅgrahaḥ.

Substance :—Character Maithilī. White and Blue paper. Lines 17 on a page. Letters 80 in a line. Folia 6. 12×6 inches Appearance tolerable. Prose and verse. Complete. Not correct. Date, Śaka 1780. Place of deposit, Pandit Umādatta Miśra, Salampur. P. O. Ghataho, Darbhanga District. A manual of Phalagrantha by Prajāpati Dāsa.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

इष्टदेवं नमस्कृत्य गोपालं कुलदैवतम् ।

श्रीप्रजापतिदासेन क्रियते ग्रन्थसंग्रहः ॥

वराहकृतसूत्रेण यत्किञ्चित्क्रियते मया ।

ज्योतिर्विदः प्रपश्यन्तु ग्रहाणां स्वविचारतः ॥

End. ज्योतिर्विदः प्रपश्यन्तु ग्रहाणां सुविचारकाः ।

पञ्चस्वरादितो यत्वेमं गृह्य निधनं कृतम् ॥

Colophon. इतिश्रीप्रजापतिदासकृत मण्ययदीक्षितकृतविवृत्तिसहितः पञ्चस्वराख्यो ग्रन्थः समाप्तः । शाके १७८० सन १२६५ साल श्रीलालशर्मणालिखितमिदंपुस्तकम् ॥

विषयः । पञ्चस्वरानिर्णयः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 172. Pt. II. P. 69, 209. Pt. III. P. 37. C. P. B. P. 259

(A) ग्रन्थसंग्रहः By प्रजापतिदास ॥ Granthasaṅgrahaḥ.

Substance :— Character Maithilī. White paper. Lines 10 on a page. Letters 38 in a line. Folia 12. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Generally correct. Date Śaka 1771. Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiṣ-Śāstra dealing with horoscopy by Prajápati Dāsa.

Beginning, विषय :—Same, End differs. Colophon:—Wanting.

End. छिद्रे वुधद्वये शून्ये जन्मनि वुधद्वये कुजे ।
शुक्रे शून्यद्वये कर्मे मृत्यु र्भवति नान्यथा ॥
समुदये यथारिष्टं यदुक्तं लग्नसंग्रहे ।
पापयोगे भवेद्रिष्टं शुभयोगे शुभं भवेत् ॥

Post Colophon. शाके १७७१ सन १२५७ साल पौष सुक्लपञ्चदश्यां शनौ ॥ ० ॥ ॥ ॥

(B) ग्रन्थसंग्रहः By प्रजापतिदास ॥ Granthasaṅgrahaḥ.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 11 on a page. Letters 54 in a line. Folia 10. $12 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, tolerable. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, wanting. Place of deposit, Pandit Devakṛṣṇa Jhā, Chanaur, P. O. Manigāchi, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra, dealing with birth of a child by Prajāpati Dāsa.

Beginning. ओं नमो गणेशाय ॥
इष्टदेवं नमस्कृत्य गोपालं कुलदेवतं ।
श्रीप्रजापतिदासेन क्रियते ग्रन्थसंग्रहः ॥
वराहकृतसूत्रेण यत्किञ्चित क्रियते मया ।
ज्योतिर्विदः प्रपश्यन्तु ग्रहाणां सुविचारकाः ॥२॥
अथास्य मरणं मूढाः प्रपश्यन्ति शुभाशुभम् ।
करिष्यन्ति यदा दैवात्को भोक्तात्र शुभाशुभम् ॥४॥

End. अथ छिद्रसाधने वयोवराश्यङ्कभुवाङ्कयोगः १६२ यथाश्रेणीयोगः ८।०८।६ यथा त्रिषु स्थानेषु योजिते जातोयोगः १४०, १४०, १४० उक्तरीत्याकृतेजातं ०० ॥

Colophon. इत्युदाहरणम् ॥८०॥ श्रीविश्वेश्वरोजयतितराम् ॥०॥ ओंनमो गणेशाय । ओंनमस्तस्यै ॥ श्रीःपातु ॥

विषयः । जन्मपत्रीविचारः ॥

No. 51 ग्रहणमाला By हेमाङ्गदठाकुर ॥ Grahaṇamālā.

Substance :—Character Maithilī. Palm leaves. Lines 9 on a page. Folia 20. 12½ × 2 inches. Appearance, old Prose. Incomplete. Correct. Date ? Worm-eaten. Place of deposit, Pandit Phuddi Jhā, Awāmā, P. O. Jhanjhārpur, Darbhanga. A work on eclipse (of Sun and moon) by Hemāṅgada Thākura. It is said that the author was a great astrologer and astronomer of the Darbhanga Rāj family. He was sent to jail by the then Emperor of Delhi on account of non-payment of the revenue amounting to Rs. 700000 and was released on account of this work.

Beginning. ओं नमस्तस्यै। ओं नमस्तरणे ॥ खण्डवलाकुलतरणे गौंपालादाप यं गौरी । हेमाङ्गदस्सतनुते पञ्जींराहूपरागस्य ॥ शाके १६७५ घ्नुवृन्द ७ पूर्णिमा ४६।६। चित्रा ४०।३२ ई० ८।१०। मंगल चैत्री स्थित्यर्धं ३।१८ स्पर्श ४२।५१ मुक्ति ४६। २७ शरसौम्य ॥

End of ms. शाके १६०० घ्नुवृन्द १५५ पूर्णिमा ४७।५० शतभिषा ७।८ शू ५१।७ श० २६। भाद्रो स्थित्यर्धं ४।२५ स्पर्श ४२।२५ मुक्ति ५२।१५ शरसौम्य ॥

Colophon. नास्ति ।

विषयः । चन्द्रसूर्यग्रहणमाला ।

No. 52 ग्रहणसारिणी By मल्लारि ॥ Grahaṇasāriṇī.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 8 on a page. Letters 38 in a line. Folia 5. 10½ × 3½ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Chirañjīva Jhā, Babhanagāmā, P. O. Supaul, Bhagalpur.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

तमीशं मूर्ध्नि बिभ्राणं तमीशं च गुरुम्भजे ।
तमीशं मूर्ध्नि बिभ्राणं तमीशेत्थं च खेचरान् ॥१॥
राज्ञा सुखासनगतेन च लब्धयस्थः ।
पृष्टो द्विजो नहि रविर्नविधुर्ग्रहः किं ॥
हस्त्यश्वयानरथपत्तिखुरोत्थधूलि—
व्याप्तान्तरञ्च गगनं ग्रहणेन हीनम् ॥२॥

इत्युक्ते गणकेन भूमिपतिना पृष्टं पुनः स्यात्कथा ।
पर्वाच्चैव सविस्तरं ग्रहमुखं कस्यां दिशि स्यादिति ॥
श्रुत्वा राजगिरं हृयोपरि कथं वाच्यो ग्रहो मानसे ।
चिन्त्येत्थं नृपभीतिविह्वलतनु र्जातस्तदा दैववित् ॥३॥
तस्माद्वच्मि रवीन्दुपर्वगणकानन्दाय तच्चाद्भुतं ।
पञ्चाङ्गं गणकेन धार्यमखिलं हस्ते द्वितीये गुणः ॥
ग्रश्वाकर्षयाद्य स्ततश्च सकलं वाच्यं विनोदाय वै ।
भूपानां च यथास्फुटार्थं सहितैः वृत्तैः खराम ३० प्रमैः ॥४॥

End. द्वेधा द्वे त्रिविधा गुणाग्निकगता वेदाः शराःस्युस्त्रिधा ।
पञ्चस्थाश्च रसाश्चतुर्थतुरगा द्वेधा गजाश्चन्नजाः ॥
वेदाद्विकरणामहीपमभिताः सार्धाब्धयः षड्मिता ।
मर्दस्यार्द्धघटी च ये निगदिता मर्दार्धयेोनुक्रमात् ॥१॥

Colophon.. इतिश्रीमल्लारीभट्टविरचिता ग्रहसारिणी समाप्ता ॥*॥

विषयः । चन्द्रग्रहणाधिकारः । सूर्यग्रहणाधिकारः । परिलेखः ।

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 173 Pt. II. P. 35

No. 53 ॥ ग्रहभावप्रकाशः (भुवनदीपकम्) By कविरत्न ॥

Grahabhāvaprakāśaḥ.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 8 on a page. Letters 50 in a line. Folia 7. 10 × 3 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Not correct. Date wanting. Worm-eaten. Worn out. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lālabāg, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga by Kaviratna. The mss. bears the hand-writing of Śivanātha, so the date of its writing may be supposed in Śaka 1714.

Beginning. ओंनमोमहागणेशाय ।
सारस्वतं नमस्कृत्य महः पूर्वतमोपहम् ॥
ग्रहभावप्रकाशेन ज्ञानमुन्मील्यते मया ।
ग्रहाधिपाश्च नीचेऽन्योन्यं मित्रशत्रवः ॥
राहोर्गृहोच्चनीचानि केतुर्यत्रावतिष्ठते ।

ग्रहस्वरूपचक्रस्य वीक्ष्यं द्वादशवेश्मसु ॥
निर्णयोऽभीष्टकालस्य यथालग्नं विचार्यते ।

End. ग्रहभावप्रकाशस्य कविरत्नप्रकाशिते । यथद्भावप्रकाशाय श्रीपद्माकरसूरिभिः ।

Colophon. इतिभुवनदीपकः समाप्तम् ।

विषयः । नवग्रहदशाविचारः ।

Previous notice: C. C. Pt I. P. 173. Pt. II. P. 35, 198 Pt. III. P. 37.

No. 54 ग्रहभावफलम् ॥ Grahabhāvaphalam.

Substance :—Character Maithili. Brown paper. Lines 11 on a page. Letters 42 in a line. Folia 8. 12 × 4 inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1766. Place of deposit, Pandit Jayadeva Thākura, Nanaura, P. O. Tamuriā, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra, dealing with Grahaphalavichāra. Damaged.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ ग्रहाक्रान्तभावफलानि ।
सवितरि तनुसंस्थे शैशवे व्याधियुक्तो
नयनगदसुदुःखी नीचसेवानुरक्तः ॥
न भवति गृहमेधी दैन्ययुक्तो मनुष्यो
भवति विकलमूर्त्तिः पुत्रपत्नीविहीनः ॥१॥
धनगतदिननाथे पुत्रदारैर्वियुक्तः
कृशतनुरतिदीनो रक्तनेत्रः कुवेषः ।
भवति च धनयुक्तो लौहताम्रेण सत्यं
न भवति गृहवासी मानवो दुःखभागी ॥२॥

End. शिखीरिष्फगः पादकर्णाक्षिपीडां सुखं राजतुल्यं व्ययं म्लेच्छतो वा ।
रिपोर्नाशनं मातुलात्कष्टभावं करोतीह गुह्येतिपीडां सदैव ॥१२॥

Colophon. इतिभावफलानि समाप्तानि । शुभशाके १७६६ द्वितीयश्रावणकृष्णैकादश्यां शुक्रे सरिसवसं श्रीमैथाशर्म्मालिखत् ॥ शुभमस्तु ॥

विषयः । जन्मकुण्डलीस्थग्रहाणां भावफलानि निरूपितानि ।

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 173. Pt. II. P. 35,198, Pt. III. P. 37.

No. 55 **ग्रहलाघवम्** By **गणेशदैवज्ञ** ॥ Grahalāghavam.

Substance :—Character Maithilī. Brown paper. Lines 8 on a page. Letters 37 in a line. Folia 22. 9×4 inches. Appearance, very old. Very much damaged. Place of deposit, Babu Phuddi Jhā, Barail, P. O. Parsarmā, Bhagalpur. A treatise on Jyotiś Śāstra by Gaṇeśa Daivajña.

Beginning. श्री गणेशाय नमः ॥

ज्योतिः प्रबोधजननी परिशोध्य चित्तं,
तत्सूक्ष्मकर्मचरणैर्गहनार्थपूर्णा ।
स्वल्पाक्षरापि च तदंशकृते रुपायै,
र्व्यक्तीकृता जयति केशववाक् श्रुतिश्च ॥
भुवि भग्नसमौर्विवेशचापं दृढगुणहारलसत्सुवृत्तबाहुम् ।
सुफलन्दमात्तनुप्रभ तत् स्मर रामं करणाश्च विष्णुरूपम् ॥
यद्यप्यकार्षुरुरवः करणानिधीरा स्तेषु ज्यका धनुरपास्य न सिद्धिरस्मात् ।
ज्याचापकर्मरहितं सुलघुप्रकारं कर्तुं ग्रहप्रकरणं स्फुटमुद्यतोस्मि ॥

End. नन्दिग्राम इहापरान्तविषये शिष्यादिगीतस्तुति-
र्यो भूत्कौशिकगोत्रजः सकलसच्छास्त्रवित्केशवः ॥
तत्सूनुश्च तदङ्घ्रिपद्मभजनाल्लब्धावबोधांशकं ।
स्पष्टं वृत्तविचित्रमल्पकरणं चैतद्गणेशोऽकरोत् ॥

Colophon. इति श्री सकलागमाचार्यकेशवदैवज्ञात्मजश्रीगणेशदैवज्ञविरचितग्रहलाघवाख्ये सिद्धान्तरहस्ये ग्रहचरितं समाप्तम् ॥ श्रीरस्तु शुभमस्तु ॥

Post Colophon. शाके १७३१ फाल्गुनशुक्लचतुर्थ्यां कुजे ॥ * * ॥ * ॥

विषयः । मध्यमाधिकारः । रविचन्द्रस्फुटीकरणम् ॥ त्रिप्रश्नाधिकारः । सूर्यग्रहणाधिकारः । पर्वानयनाधिकार. । चन्द्रदर्शनम् । ग्रहणद्वयसाधनम् । ग्रहोदयास्ताधिकारः । ग्रहच्छायाधिकारः । नक्षत्रच्छायाधिकारः । ग्रहयुतिः । पाताधिकारः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 173. Pt. II. P. 35,199. Pt. III. P. 37. Tri. Cat. No. 2605 (d) C. M. J. I. Pt. VI. P. 41. Des. XXIV No. 13417. C.P.B.P. 145. C.S.C. Vol. IV. No. 8,14

See commentaries under Cat. Nos. 56-58, 408.

(A) ग्रहलाघवम् By गणेशदैवज्ञ ॥ Grahalāghavam.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 13 on a page. Letters 45 in a line. Folia 15. 11×4 inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Not correct. Date Śaka 1712. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra Lālabāg, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra, dealing with Graha-vichāra by Gaṇeśa Daivajña.

Beginning, End, Colophon, विषय :—wanting.

(B) ग्रहलाघवम् By गणेशदैवज्ञ ॥ Grahalāghavam.

Substance :—Character Maithilī. Yellow paper. Lines 8 on page. Letters 42 in a line. Folia 21. 12×4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Not correct. Date Śaka 1766. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lālabāg, Darbhanga. Worn out. Marked with notes. A treatise on Jyotiś-Śāstra, by Gaṇeśa Daivajña, dealing with sums.

Beginning, End, Colophon, विदय :—Same.

(C) ग्रहलाघवम् By गणेशदैवज्ञ ॥ Grahalāghavam.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 10 on a page. Letters 40 in a line. Folia 14. 14×5 inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Not correct. Date Śaka 1765. Place of deposit, Pandit Umādatta Miśra, Salampur, P. O. Ghataho, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Gaṇeśa Daivajña.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(D) ग्रहलाघवम् By गणेशदैवज्ञ ॥ Grahalāghavam.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Line 8 on a page. Letters 38 in a line. Folia 22. 12×4 inches. Appearance, new. Verse. Damaged. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Keśava Jhā, Dharmapur, P. O. Jhanjhārpur, Darbhanga. An astronomical calculation dealing with all the subjects of the science known to the Hindus, by Gaṇeśa Daivajña.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(E) ग्रहलाघवम् By गणेशदैवज्ञ ॥ Grahalāghavam.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 10 on a page. Letters 45 in a line. Folia 14. 11×4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1738. Place of deposit, Pandit Raghunātha Jhā, Sanakorthu, P. O. Manīgāchī, Darbhanga. An astronomical treatise dealing with all the subjects of the science known to the Hindus, by Gaṇeśa Daivajña.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(F) ग्रहलाघवम् By गणेशदैवज्ञ ॥ Grahalāghavam

Substance .—Character Maithilī. Nepāli paper. Lines 10 on a page. Letters 42 in a line. Folia 17. 12×4½ inches Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1786. Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahināthpur, P. O. Jhanjhārpur, Darbhanga. A treatise on Jyotiś Śāstra by Gaṇeśa Daivajña.

Beginning, विषय :—Same; End, Colophon :—wanting.

(G) ग्रहलाघवम् By गणेशदैवज्ञ ॥ Grahalāghavam.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 11 on a page. Letters 40 in a line. Folia 20. 10×4¼ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1759. Place of deposit, Pandit Rāmachandra Jhā, Mahināthpur, P. O. Deodhā, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Gaṇeśa Daīvajña. Torn.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(H) ग्रहलाघवम् By गणेशदैवज्ञ ॥ Grahalāghavam.

Substance :- Character Maithilī. White paper. Lines 10 on a page. Letters 44 in a line. Folia 12. 11×4½ inches. Appearance, tolerable. Verse. Incomplete. Generally correct. Date wanting. Place of deposit, Pandit Janārdana ,Miśra

Chanaur, P. O. Manigāchi, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Siddhāntabhāga by Gaṇeśa Daivajña.

Beginning, विषय :—Same; End, Colophon :—wanting.

(I) ग्रहलाघवम् By गणेशदैवज्ञ ॥ Grahalāghavam.

Substance :—Character Maithilī. Nepālī paper. Lines 10 on a page. Letters 48 in a line. Folia 18. 11½ × 4½ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Generally correct. Date Śaka 1773. Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhanagāmā, P. O. Supaul, Bhagalpur. Tinged in red.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(J) ग्रहलाघवम् By गणेशदैवज्ञ ॥ Grahalāghavam.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 7 on a page. Letters 94 in a line. Folia 21. 12½ × 5 inches. Appearance, fair. Verse Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Muktinātha Jhā, Baruāry, Parsarma, P. O. Bhagalpur. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Gaṇeśa Daivajña.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(K) ग्रहलाघवम् By गणेशदैवज्ञ ॥ Grahalāghavam.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines 7 on a page Letters 48 in a line. Folia 15. 12 × 4 inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lālabāg, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra by Gaṇeśa Daivajña.

Beginning, End, Colophon, विषय :— Same.

No. 56 ग्रहलाघवव्याख्या By मल्लारि ॥ Grahalāghavavyākhyā.

Substance :—Character Maithilī. White and yellow paper. Lines 22 on a page. Letters 70 in a line. Folia 48. 12 × 4½ inches. Prose. Appearance, tolerable. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1773. Place of deposit, Pandit Janār-

dana Miśra, Chanaur, P. O. Manigāchī, Darbhanga. A commentary on Grahalāghava, by Mallārı, dealing with Jyotiś-Śāstra.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ॥

नाके नाकेशमुख्याः सुरवरनिकरास्सन्ति येऽनन्तसंख्याः ।
नाख्यामाख्यात्यमीषां कथमपि च मनः पूर्वकं वाङ्मदीया ॥
एकं हित्वैकदन्तं सकलसुरशिरः सङ्घसंघर्षिताङ्घ्रिं ।
शीघ्रं भक्तेष्टसिद्धिप्रदमिह हि सुरं सादरं तं नमामि ॥ १ ॥
मल्लारिं कुलनायकं रविमुखान्खेटांश्च नत्वा गुरोः ।
स्मृत्वा पादयुगं ह्यवाप्य च ततः किञ्चित्स्वबोधांशकं ।
मल्लारिर्ग्रहलाघवस्य कुरुते टीकां समद्वासनां ।
यस्मादल्पमतिश्च कुण्ठितमतिः स्यात्पूर्ववैचित्र्यतः ॥ २ ॥

End. केशवः नन्दिग्रामे अपरान्तविषये समुद्रतटनिकटपश्चिमदेशे शिष्यादिभिः गीतास्तुतिर्यस्येति तथा कौशिकगोत्रो जातः सकलानि यानि सन्ति समीचीनानि शास्त्राणि तेषां येऽर्थाः तान् वेत्ति जानाति स तथा एवं यो भूतस्य सूनुः गणेशः तदङ्घ्रिपद्मभजनात् तच्चरणकमलसेवनात् किञ्चिदवबोधांशकं ज्ञानलवं लब्ध्वा प्राप्य इदं करणं स्पष्टं स्पष्टार्थं वृत्तैर्नानाछन्दोभिः विचित्रमर्थेन बहुलं च एतदकरोत्कृतवानित्यर्थः ॥ इति पूर्वेशकादुग्रहानयनप्रकारो ग्रन्थालंकारश्च कृतः ।

Colophon. इति श्रीमद्गणकचूडामणि दिवादैवज्ञसुतमल्लारिदैवज्ञविरचितायां ग्रहलाघवस्य टीकायां ग्रन्थ समाप्त्यलंकारस्य व्याख्यान समाप्तम् ॥ १६ ॥

देशे पार्थसमाह्वयेति रुचिरे तीरे च गोदाभवे ।
गोलग्रामपुरे पुरारिचरणार्चासक्तविद्वद्युते ॥
आसीत्तत्र दिवाकरोऽति चतुरो दैवज्ञसंघाग्रणी
विश्वेशे सतत यदीयहृदयं यस्तस्य पुत्रोऽकरोत ॥ १ ॥
मल्लारिर्गणकाग्रणी गुरुपदद्वन्द्वाब्जभक्तौ रतो ।
लब्ध्वाबोधलवं ततोहि विवृति सार्थोपपत्तिं स्फुटां ॥
वज्जस्य ग्रहलाघवस्य गणक श्रीमद्गणेशाभिधः ।
प्रोक्तस्याथ कृपालवो हि सुधियः पश्यन्तु तुष्यन्त्विमाम् ॥ २ ॥
बाणोनाच्छकृतः कुरामविहितान् मूलं हि मासः सयुक् ।
बाणैर्भैश्च दशोनितं दिनमितिस्तस्यावलं स्यात्तिथिः ॥

कृशातिथि सम्मिता खिलयुतिः समाब्धितिथ्युन्मिता

बालास्थो गणको लिलेख च तदा टीकां परार्थन्त्विमाम् ॥३॥ शाक १७७३ ॥

विषयः । ग्रहलाघवटीका ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 173. Pt. II. P. 35, 197 Des. XXIV. 13417. C. P. B. P. 146.

(A) ॥ ग्रहलाघवव्याख्या by मल्लारि ॥ Grahalāghavavyākhyā.

Substance :—Character, Maithılī. White paper. Lines 10 on a page. Letters 60 in a line. Folia 66. 12 × 4½ inches. Appearance, tolerable. Prose Generally correct. Incomplete. Date wanting. Place of deposit, Pandit Gaṅgādhara Jhā, Jonkī, P. O. Deodha, Darbhanga. A commentary on Grahalāghava by Mallāri. Slightly damaged.

Beginning, विषयः—Same ; End, Colophon wanting.

(B) ग्रहलाघवव्याख्या by मल्लारि ॥ Grahalāghavavyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines 12 on a page. Letters 50 in a line. Folia 26. 14 × 5 inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Incorrect. Date wanting. Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahinathapur, P. O. Jhanjharpur Bazar, Darbhanga. A commentary on Grahalāghava by Mallāri Worm eaten.

Beginning, विषय:—Same. End Colophon :—Wanting

(C ग्रहलाघवव्याख्या by मल्लारि ॥ Grahalāghavavyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines 14 on a page. Letters 64 in a line. Folia 30. 12 × 4¾ inches. Appearance, tolerable. Prose. Incomplete. Generally correct. Date, Śaka 1787. Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahinathapur, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. A commentary on Grahalāghava by Mallāri.

Beginning :—Wanting, End, Colophon, विषय :—Same.

(D) ग्रहलाघवव्याख्या by मल्लारि ॥ Grahalāghavavyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines 12

on a page. Letters 67 in a line. Folia 40. 12¼ × 5 inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Incorrect Date ? Place of deposit, Pandit Sādhu Jhā, Yamathari, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. A commentary on Grahalāghava of Gaṇeśa Daivajña by Mallāri.

Beginning, विषय :—Same. End, Colophon :—Wanting.

(E) ग्रहलाघवव्याख्या by मल्लारि ॥ Grahalāghavavyākhyā.

Substance : Character, Dévanāgarī and Maithilī. White paper. Lines 12 on a page. Letters 38 in a line. Folia 112. 9¾ × 4¼ inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Not correct. Date wanting. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalabag, Darbhanga. A commentary on Grahalāghava of Gaṇeśa Daivajña by Mallārī.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(F) ग्रहलाघवव्याख्या by मल्लारि ॥ Grahalāghavavyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines 12 on a page. Letters 53 in a line. Folia 59. 14 × 4½ inches. Appearance, tolerable. Incomplete. Incorrect. Prose. Date ? Place of deposit, Pandit Umādatta Miśra, Salampur P. O. Ghaṭaho, Darbhanga. A commentary on Grahalāghava by Mallāri, son of Divākara Daivajña

Beginning, विषय : —Same ; End, Colophon .—Wanting.

(G) ग्रहलाघवव्याख्या by मल्लारि ॥ Grahalāghavavyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī White paper. Lines 9 on a page. Letters 66 in a line. Folia 89. 14 × 5½ inches. Appearance fair. Prose and verse. Complete. Correct. Date? Place of deposit, Babu Satyanārāyaṇa Miśra, Balava, P. O. Nowhaṭṭā, Bhagalpur. A commentary on Grahalāghava by Mallāri. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. 57 ग्रहलाघवव्याख्या by विश्वनाथ ॥ Grahalāghavavyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines 14

on a page. Letters 60 in a line. Folia 31. 12×4 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Correct. Date, Śaka 1738. Place of deposit, Pandit Raghunātha Jhā, Sanakorthu, P. O. Manigachi, Darbhanga A commentary on Grahalāghava of Gaṇeśa Daivajña by Viśvanātha, son of Divākara

Beginning. ओ नमो ढुण्ढिराजाय ॥
ज्योतिः प्रबोधजननीति ।
सा केशवस्य ग्रन्थकर्तुः वाणी जयति,
सर्वोत्कर्षेण वर्धते ।
सा स्मृतिर्वेदो जयति कीदृशीति श्लेषणाह ॥ ज्योतिः प्रबोधजननी,

End. एव विधः केशवः तस्य सूनुः गणेशस्तदङ्घ्रिपद्मभजनात्तच्चरणसेवनात् किंचिदवबोधाशक ज्ञानलव लब्ध्वा ग्राह्य इदं करण स्पष्ट स्पष्टार्थं वृत्तैर्नाना-छन्दोभिर्विरचितु अर्थेन बहुल च एतत् अकरोत् कृतवानित्यर्थः ।

Colophon.— इति दैवज्ञवर्यदिवाकरात्मजविश्वनाथविरचितं सिद्धान्तरहस्योदाहरणं समाप्तम् ।.०॥ शाके १७३८ वैशाखशुक्लयमतिथौ मधश्रोपुरग्रामावस्थित सकराढीसं श्री ईश्वरदत्तशर्मणः स्वपाठार्थं लिखितैषा पुस्तीति ॥ श्री रामो-जयति श्री गौरीशंकर ॥

विषयः । ग्रहलाघवविवरणम् ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 173. Pt. II. P. 35,193. Pt. III. P. 37. Tri. Cat. No. 2558. A. C. 304. C. P. B. P. 146 C. S. C. IX. No. 9-11.

(A) ग्रहलाघवव्याख्या by विश्वनाथ ॥ Grahalāghavavyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines 10 on a page. Letters 38 in a line. Folia 25. 9×3½ inches. Appearance, tolerable. Prose. Incomplete. ? Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Gopāla Miśra, Tabhaka, P. O. Dalsingh Sarai, Darbhanga. A commentary on Grahalāghava by Viśvanātha.

Beginning, विषयः—Same. End, Colophon :—Wanting.

(B) ग्रहलाघवव्याख्या by विश्वनाथ ॥ Grahalāghavavyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. White and yellow paper. Lines 14 on a page. Letters 53 in a line. Folia 39. 14×5 inches Appearance, tolerable. Prose. Complete. Not Correct. Date Śaka 1765. Place of deposit. Pandit Umādatta Miśra, Salam-

pur, P. O. Ghataho, Darbhanga. A commentary on Grahalāghava by Viśvanātha.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(C) ग्रहलाघवोदाहरणम् by विश्वनाथ ॥ Grahalāghavodāharaṇam.

Substance:—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines 14 on a page. Letters 60 in a line. Folia 24. $13\frac{1}{2} \times 4$ inches. Appearance old. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Very much damaged. Place of deposit, Babu Umeśa Jhā, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Grahalāghava by Viśvanātha.

Beginning, विषय:—Same. End, Colophon:—Wanting.

(D) ग्रहलाघवव्याख्या by विश्वनाथ ॥ Grahalāghavavyākhyā.

Substance:—Character, Maithilī. Nepālī paper, Lines 12 on a page. Letters 52 in a line. Folia 23. [illegible] inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Incorrect. [illegible] ace of deposit, Babu Bilaṭa Jhā, Parsarma, P. O. Parāvavyā, Bhagalpur. A commentary on Grahalāghava of Gaṇeśa Daivajña by Visvanātha.

Beginning, विषय:—Same. End, Colophon:—Wanting.

No. 58 ग्रहलाघवोदाहरणम् ॥ Grahalāghavodāharaṇam.

Substance:—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines 14 on a page. Lettes 50 in a line. Folia 20. $13 \times 4\frac{3}{4}$ inches. Appearance, fair. Prose Complete. Generally correct. Date Śaka 1769. Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Grahalāghava. The name of commentator is not found in the ms.

Beginning :— ओं नमो गणेशाय ॥

अथ ग्रहलाघवस्योदाहरणम्। तत्र शाके १७४४ श्रावणशुक्लपञ्चदश्यां शनौ चन्द्रग्रहणविलोकनार्थं। द्वयब्धीन्द्रोनितः शकोजातः २०२ तस्मादीशहृते लब्धं चक्राख्यं २७ शेषं० ५ रविहृते जातं ६० चैत्रादिभिर्मासैः ८ युक्तं जातं ६४ पृथगन्नत ६४ हग्न २ चं ५४ अनेन युक्तं जातं ११८।

End:— इद चन्द्रस्य व्यस्तकान्त्यंशेन संस्कृत जातमुत्तरं ३।४४।३० इदं तिथि ४।३६।५० द्विगुणितं ९।१३।४० भक्त जात स्पष्टमंगुलाद्यं वलनं संस्कारा

दिक उत्तर स एव दिक वलन ००।२४।१६ सावयवास्तिथयः ४।३६।५० स्वपक्षमाशेन ००।५५।१२ हीनाजातं सितं स्वेतामित्यर्थः ३।४१।५८॥

Colophon :—Wanting.

विषयः—ग्रहलाघवगणितोदाहरणम् ॥

No. 59 ग्रामचक्रम् ॥ Grāmachakram.

Substance :—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines ˙0 ɔn a page. Letters 48 in a line. Folia 9. 13 × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Ꮖlace of deposit, Pandıt Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra. The name of author is not found in Ms. Very much damaged.

Beginning :—ओं नमो गणेशाय ॥

अथ ग्रामचक्रम् ॥
ग्रामं यत्र भवेच्चं तदाद्य सप्त मस्तके ।
पृष्ठे सप्त हृदि सप्त पादयोः सप्ततारकाः ॥
फलम् ।
मस्तके च धनी मानी पृष्ठे हीनश्च निर्द्धनः ।
हृदये सुखसम्पत्तिः पादे पर्यटनं फलम् ॥

d of ms :—गुरौ चार्थोदयः प्रोक्तो भृगौ विद्यागमो भवेत् ।
मानज्ञानस्य कौशल्यं नक्षत्रपतिनन्दने ॥
लग्नात्सप्तमे जीवे बुधे दैत्यपुरोहिते ।
गजवाजिधरित्रीणां क्रमाद्योगं विनिर्दिशेत् ॥
भास्करे कीर्त्तिभङ्गः स्यात्कुजे विग्रहमाविशेत ।
चन्द्रे मन्दे द्युतिर्मन्दा हीनाङ्गो व्यग्रताभयम् ॥
निधनस्थे सहस्रांशौ वि ....॥

Colophon :—Wanting.

विषयः । ग्रामचक्रम् । वास्तुविचारः । गृहप्रकरणम् । पृथ्वीरसविचारः । नागविचारः ' सप्तसकारः । गृहपिण्डनिरूपणम् । नागपरीक्षा । वास्तुपूजा विधिः । शिवाशकुनविचारः । शल्योद्धारप्रकारः । वास्तुकुण्डली । अतः परं खण्डितम् ॥

No. 60 चन्द्रोन्मीलनम् ॥ Chandronmīlanam.

Substance :—Character, Maithilī, White paper. Lines 11

on a page. Letters 44 in a line, Folia 28. 11 × 4 inches. Appearance, tolerable. Verse. Incomplete. Incorrect. Date wanting. Place of deposit, Pandit Janārdana Miśra, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with phalabhāga by unknown author.

Beginning :—श्री गणेशाय नमः ॥

दितितनयः चतविहिता कृतवाहिन्या मृगेन्द्रवाहिन्याः ।
सकलचराचरशिरासि स्फुरितपराग पद नौमि ॥
करवर सदृशमखिल भुवनतलं यत्प्रसादतः कश्यः ॥२॥

End of Ms :—वापीभागेषु च जल शुभ च दिनसंख्यया ॥ १७॥

उत्तराश्च यदि प्रश्नाः स्वराश्चैवोत्तरोत्तराः ।
तत्त्वणे च शुभं तोयमशुभं शेषमुच्यते ॥१८॥
वर्णसख्याहृता वर्णाः स्वरसंख्याहृताः स्वराः ।
एकत्रा तु कृताः सर्वे सप्तभिर्भागमाहरेत् ॥ १९॥
विषमे तु शुभं तोयमशुभं सम उच्यते ।
वेद अष्ट हरेद्भागं खनिसंख्या विधीयते ॥२०॥
इति चन्द्रोन्मीलने वाप्यादिषु जलनिर्णयः ।
अथातः संप्रवक्ष्यामि आरामस्य शुभाशुभम् । पुष्पि ॥

Colophon :—नास्ति ॥

विषयः । प्रश्नाक्षरगणनया प्रश्नानामतीतानागतादिशुभाशुभफलविचारः ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 182. Pt. II. P. 37, 199 Pt. III P. 39. C. M.T.I. Pt. VI. P. 45.

No. 61 चन्द्रोन्मीलनम् (प्रश्नसंग्रहः) ॥ Chandronmīlanam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines 10 on a page. Letters 38 in a line Folia 21. 12 × 4½ inches. Appearance, tolerable. Verse. Incomplete. Generally correct. Date wanting. Place of deposit, Pandit Śaśinātha Miśra, Taraumi, P. O. Sakri, Darbhanga A handbook of Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga (questioning).

Beginning :—श्री गणेशाय नमः ॥

श्री गणेशन्नमस्कृत्य श्री गुरुं गिरिजापतिम् ॥
दैवज्ञानां हितार्थाय क्रियते प्रश्नसंग्रहः ॥ १ ॥

सभाप्रश्नो न वक्तव्यः कुटिलानान्तथा निशि ।

नापराह्णे च अवदस्त्वरितां न वदेत्कदा ॥२॥

कण्ठे कण्डूयते यस्तु पृच्छाकाले न पृच्छकः ।

कपटेन कृता चिन्ता ज्ञातव्या सा मनीषिभिः ॥

फलपुष्पयुतो यो हि दैवज्ञ परिपृच्छति ।

तस्यैवं कथयेत्प्रश्नस्सत्यो भवति नान्यथा ॥३॥

End of Ms. :—द्विगुणा च भवेन्मात्रा प्रश्नवर्णा हृता इह ।

चतुर्भिश्च हरेद्भागं विद्याद्योनिस्तु निश्चितम् ॥१४॥

एके दृष्टे भवेद्देवो द्वितीये मानुषस्तथा ।

त्रितीयेतु भवे......

Colophon .—नास्ति ॥

विषयः । प्रश्नाक्षरगणनयाऽतीतानागतादिविविधप्रश्नविवरणम् ॥

No. 62 **चन्द्रोन्मीलनम्** ॥ Chandronmīlanam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines 13 on a page. Letters 44 in a line. Folia 9. 9½ × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date wanting. Damaged. Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahinathapur, P. O. Jhanjharpur Bazar, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śástra dealing with phalabhāga.

Beginning: —श्री गणेशाय नमः ॥

नमस्कृत्य च हेरम्ब विश्वरूपं त्रिलोचनम् ।

ब्रह्माविष्णु शिव शक्र शब्दरूपां सरस्वतीं ॥ १ ॥

स्वरसख्यागणास्सर्वे अनिलः सूर्य्य चन्द्रमाः ।

पृथ्यादिव च भूतानि सुरान्महिषमर्द्दिनी ॥२॥

सप्तार्धपीठदेव्यश्च चतुःषष्ठिश्च योगिनी ।

नमस्कृत्य मया सर्व दशनाद्गुरुभाषितम् ॥३॥

यामलं ब्रह्मरुद्रस्य विष्णोर्यामलमेव च ।

उमाया यामलं ज्ञानं सप्तमं युद्धयामलम् ॥४॥

आदि चूड़ामणेः सार स्वयं जीवेन्दुभाषितम् ।

यच्च दृष्टं मया ज्ञानं ग्रन्थभेदमनेकधा ॥५॥

सारात्सारतरं क्षीरे सर्पिषश्च यथास्थितम् ।
समुद्रस्थं यथा रत्नं पुष्पमध्ये यथा मधु ॥६॥
पाषाणान्निःसृता सर्वे हिरण्यादि यथाक्रमम् ।
तथाहि सर्वशास्त्राणां सारभूतं मयोद्धृतम् ॥७॥
दृष्ट्वा चक्राण्यनेकानि कोटिभेदशतानि च ।
रचित तेन मार्गेण चन्द्रोन्मीलनसञ्ज्ञकम् ॥८॥

End :—त्रिविधा अत्र भेदास्युः पुरुषस्त्रीनपुंसकाः ।
जीविनं मृतकश्चापि स्वदेशश्च विदेशकः ॥४६॥
आलिङ्गिते च संयुक्ते द्विपदः पुरुषः स्मृतः ।
असयुक्ते मिधूमिते स्त्री भवेन्नात्र सशयः ॥४७॥

Colophon:—इत्येकादशः पटलः समाप्तः ।

No. 63 **चन्द्रोन्मीलनव्याख्या** by **जीवेन्द्र** ॥ Chandronmīlanavyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. white paper Lines 11 on a page. Letters 46 in a line Folia 12. $11\frac{1}{2} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Damaged. Place of deposit, Babu Matikānta Jhā, Ekama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Chandronmīlana by Jīvendra.

End and Colophon, wanting.

Beginning ;—ओं नमो भगवते श्रीवासुदेवाय ॥
अतल शास्त्रमालोष्ठ विचार्य च पुनः पुनः ।
चन्द्रोन्मीलनव्याख्यान जीवेन्द्रेन वितन्यते ॥
यदिव्य ज्ञानस्य संस्थापन वक्तु स्थिरचेतसः ।
स्वस्थे चित्ते धातुनिर्वेधः अस्वस्थे तु न दृष्ट तस्मात्प्रश्नोपरिरक्षणीयम् ॥

End of Ms :—उपानहानामगामन्द्रावा चारं अनन्तशयनं पठन्ते चावेद्यी गौ तीयेतीतश्च तथैव तथैव पञ्चमं पञ्चम विन्त्रयेहि चिजे पदमाश्चि चिन्तागण एलादाहन्ती यै कालनिर्देशः चतुर्थपिण्डोपि. मासनिर्देश उच्यते अक्षरा एहानिर्भरहरे शुभा जग छिद्रभेकी गहि आम्मिथे ढेढो मूलश्चेति अक्षरत......

Colophon :—नास्ति ॥

विषयः । चन्द्रोन्मीलनव्याख्या ॥

No. 64 चमत्कारचिन्तामणिः by भट्टनारायण ॥ Chamatkārachintāmaṇiḥ.

Substance :— Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines 11 on a page Letters 50 in a line. Folia 8. 11 × 4½ inches Appearance old. Verse. Complete. Incorrect. Date, La. sam. 744. Slightly damaged. Place of deposit, Babu Thīṭhara Jhā ; Babhanagāmā, P. O. Supaul, Bhagalpur. A manual of Jyotis-Śāstra dealing with horoscopy, by Nārāyaṇa Bhaṭṭa.

Beginning – ओं नमो गणेशाय ॥

लसत्पीतपट्टाम्वरं कृष्णचन्द्रं मुदा राधयालिङ्गितं विद्युतेव ।
घनं संप्रणम्यात्र नारायणाख्यश्चमत्कारचिन्तामणिं संप्रवक्षे ॥१॥
चतुर्लक्षज्योतिर्महाबन्धमुच्चैः प्रमथ्यैव विद्वज्जनानन्दहेतोः ।
परं युक्तिरम्यं सुसंक्षिप्तसारं भुजङ्गप्रयातैः प्रबन्धं करोमि ॥२॥

End:— चमत्कारचिन्तामणौ यत्खगानां फलं कीर्त्तितं भट्टनारायणेन ।
पठेद्यो द्विजस्तस्य राज्ञां सभायां समक्षं प्रवक्तुं न चान्ये समर्थाः ॥

Colophon:– इति चमत्कारचिन्तामणिः समाप्तः ॥

Post Colophon – शाके १७६९ सन् १२९१ साल सम्वत् १८९९ लसं ७४४ भाद्रसित तृतीयायां चन्द्रे समाप्तः ॥

विपयः— ग्रहाणां तन्वादिद्वादशभावफलकथनम् ॥

Previous Notice — C. C. Pt. I. P. 183. Pt. II. P. 37, 199. Pt. III. P 39. C. P. B. P. 152. Tri. cat. No. 2524.

(A) चमत्कारचिन्तामणिः ॥ By नारायण ॥ Chamatkārachintāmaṇiḥ

Substance :— Character, Maithilī. Yellow paper. Lines 5 on a page. Letters 50 in a line Folia 12. 12 × 4 inches. Appearance tolerable. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1784. Place of deposit, Pandit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga. A handbook of Jyotis-Śāstra dealing with Phala-bhāga by Nārāyaṇa.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(B) चमत्कारचिन्तामणिः by नारायग ॥ Chamatkārachintāmaṇih.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines 10 on a

page. Letters 40 in a line. Folia 7. $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1744. Place of deposit, Pandit Dāmodara Jhā ; P. O. Andhratharhi, Darbhanga. An elementary treatise on horoscopy by Nārāyaṇa.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(C) चमत्कारचिन्तामणिः by नारायण ॥ Chamatkārachintāmaṇiḥ.
Substance :— Character Maithilī. Brown paper. Lines 11 on a page. Letters 52 in a line. Foliā 20. 11×4 inches. Appearance, old. Verse. Complete, Incorrect. Date, San 1237 Sāl. Place of deposit, Pandit Phuddī Jhā, Awama, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. An elementary treatise on horoscopy by Nārāyaṇa.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same

(D) चमत्कारचिन्तामणिः by नारायण ॥ Chamatkārachintāmaṇiḥ.
Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines 9 on a page. Letters 32 in a line. Folia 9. $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rudrānanda Jhā, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra by Nārāyana. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. 65 चापप्रपञ्चः by कृष्णदत्तझा । Chāpaprapañchah.

Substance:— Character Devanāgarī. White paper. Lines 26 on a page. Letters 24 in a line. Folia 30. 9×7 inches. Book form. Bound. Appearance, fresh. Prose and verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Rājeśvara Jhā, Ekama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Sāstra with a commentary by the author.

Beginning:— श्रीमहिषमर्दिन्यै नमः ॥

अथ चापप्रपञ्चो वासनोल्लासिकासहितः ॥

स्वभक्तदुःखभञ्जनं खलाभिमानगञ्जनम् ।

व्रजाङ्गनाङ्गरञ्जनं नमामि नन्दनन्दनम् ॥

वक्ष्म्यहं प्रस्फुटाम्वासनोल्लासिकां
स्वोक्तशास्त्रोद्भवां सद्विदुल्लासिकाम् ।
शिष्यधीवृद्धिदां ज्योतिषोल्लासिकां
कृष्णदत्ताभिधो नूतनोल्लासिकाम् ॥

End:— चापीयजात्ये भुजकोटिवाणौ
तयोर्युतिः स्यादधिका श्रुतीषोः ।
तेनोत्क्रमज्याजनितं त्रिकोणं
प्रत्यक्षमेवं विषमं विभाव्यम् ॥
स्पष्टार्थम् ॥ उपपत्तिस्तु पूर्वकथितेन (४२) सूत्रेणेति बोध्यम् ॥ इति ॥

Colophon:—Wanting.

विषयः— ज्यानयनम् ॥

No. 66. ॥ चित्रसारः ॥ by कविरत्न ॥ Chitrasārah.

Substance:— Character, Devanāgarī. White paper. Lines 11 on a page. Letters 25 in a line. Folia 20, $5\frac{3}{4} \times 4$ inches. Appearance, tolerable. Verse. Book-form. Incomplete. Incorrect. Date, Wanting. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra ; Lalabag, Darbhanga. A handbook of Jyotis-Śāstra dealing with 9 Grahas, their influence in the horoscope by Kaviratna.

Beginning:— श्रीगणेशायनमः ॥

धर्मचिन्ताहि कर्त्तव्या प्राणैः कण्ठगतैरपि ।
यदा यदा प्रचलते आयुषञ्च विहीयते ॥ १ ॥
अल्पावशिष्टे तु कृते कविरत्नमहामतिः ।
जैमिनांशसमुद्धृतलोकानां हितकारकः ॥ २ ॥
यदुक्तं शम्भुना पूर्वं तत्सर्वमवलोकयेत् ।
वक्ष्येप्युडुदशामार्गं चतुर्वर्णाश्रिता सदा ॥ ३ ॥
तथा कलियुगे घोरे सर्वे पापरता नराः ।
आयुर्गणितागतं यत्स्यात्तत्सर्वं निष्फलं भवेत् ॥ ४ ॥

End.— चन्द्रो लग्नपतिर्वापि यदि केन्द्रे शुभान्वितः ।
किम्वदन्ति तदा मर्त्या विपरीता विपर्य्यये ॥
रविभौमौ तु दशमे दक्षिणां दिशं नतयः ।

गुरुबुधौ लग्नगौ प्राचीं दिशं नतयः ।
चन्द्रशुक्रौ चतुर्थगौ तत्तराद्यतयः । यदि सप्तम्या—

Colophon:—नास्ति ॥

विषयः । नवग्रहफलानि जातकेषु ॥

No. 67 छेद्यकोपपत्तिः ॥ Chhedyakopapattih.

Substance— Character, Devanāgarī. White paper. Lines 12 on a page. Letters 52 in a line. Folia 7. $11 \times 4\frac{3}{4}$ inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Phudī Jhā, Barail, P. O. Parśarma, Bhagalpur. An explanation on Chhedyakādhikara. Anonymous.

Beginning.—श्रीगणेशायनमः ॥ अथ छेद्यकोपपत्तिः ॥ वृत्ता धारा सूची आधारवृत्तधरातल-समानान्तरधरातलेन छेदिसती तच्छिन्नप्रदेशावेष्टितं वक्रम् वृत्तमेव स्यादत्रयुक्तिः ॥

End:— अत्र वासना । अथ पूर्वापरवृत्ते पूर्वकपाले कस्मिन्नपि विन्दौ कदम्बप्रोतवृत्त कार्यम् । तस्मिन् विन्दौ वृत्तद्वयस्य स्पर्शरेखे कार्ये कदम्बप्रोतवृत्तं पूर्वापरवृत्तञ्च नाडीवृत्तधरातले यदि परिणम्यते तदा परिणतस्वरूपं वृत्तं भवति यदा तयोः स्पर्शरेखे परिणम्येते तदा परिणतस्पर्शरेखेपि ॥

Colophon:—शुभमस्तु ॥

विषयः । छेद्यकाधिकारविवेचनम् ॥

No. 68 जगच्चन्द्रचन्द्रिका by भट्टोत्पल ॥ Jagachchandrachandrikā.

Substance:— Character Maithilī. Brown paper. Lines 11 on a page. Letters 54 in a line. Folia 193. $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Prose Complete. Incorrect. Date, Śaka 1767. Worn out. Place of deposit, Pandit Devakrisna Jhā, Chanaur, P.O. Manigachi, Darbhanga. A commentary on Brihajjātaka by Bhattotpala.

Beginning:—ओं नमो गणेशाय ॥ ब्रह्माजशंकररवीन्दुकुजज्ञजीव –
शुक्रार्कपुत्रगणनाथगुरून् प्रणम्य ।
यः संग्रहोर्कवरलाभविवृद्धबुद्ध –
रावन्तिकस्य तमहं विवृणोमि कृत्स्नम् ॥१॥
यच्छास्त्रं सविता चकार विपुलैः स्कन्धैस्त्रिभिर्ज्योतिषां ।

तत्स्याच्छित्तिभयात् पुनः कलियुगे संसृत्य यो भूतले ॥
भूयः स्वल्पतरं वराहमिहिरव्याजेन सर्वं व्यधा-
दित्थं यः प्रवदन्ति मोक्षकुशलास्तस्मै नमो भास्वते ॥ २ ॥

End:— दिनकरोऽर्कः मुनयो वशिष्ठादयः गुरुरादित्यदासाख्यः एषां चरणप्रतिपातकरेण कृतप्रसादमतिना कृतप्रसादमतिर्बुद्धिर्यस्य तेन कृतप्रसादमतिनातिशास्त्र मुपसंगृहीतं संक्षिप्तीकृतं तस्मात्पूर्वप्रणेतृभ्यः पूर्वाचार्येभ्यो नमोस्तु नमस्कारो भवत्विति ॥ १० ॥

Colophon:—इति श्रीभट्टोत्पलविरचितायां बृहज्जातकव्याख्यायां जगच्चन्द्रचन्द्रिकाभिधानाया-मुपसंहाराध्यायः षड्विंशतितमः ॥२६॥ * ॥ शाके १७६७ मार्गकृष्णतृतीयायां चन्द्रे । श्रीमदार्त्तिनाथस्य लिपिः ॥

विषयः । बृहज्जातकव्याख्या ॥

Previous Notice:— C. C. Pt. I P. 193. Pt. II P. 84, 213. Pt. III. P. 80. Des. XXIV. No. 13840.

See Text under Cat No. 221..

No. 69 जन्मचिन्तामणिः ॥ by मुकुन्द ॥ Janmachintāmaniḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines 6 on a page. Letters 30 in a line. Folia 8 $10 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Not correct. Date, Śaka 1799. Place of deposit, Pandit Bala Bhadra Jhā, P. O. Jogiara, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra by Mukunda, resident of Ranti, Madhubani.

Beginning:—श्रीकृष्णाय ॥

लसन्मेघकृष्णं मुदा राधया विद्युतेव प्रणम्यात्र सन्मैथिलोहम् ।
प्रवक्ष्ये हराँटी पुरस्थाल्पबुद्धिर्मुकुन्दाभिधो जन्मचिन्तामणिम्वै ॥
महज्जातकं जातकाल्पं च दृष्ट्वा भुजङ्गप्रयातैः शिवाजातकञ्च ।
प्रबन्धं करोम्यत्र गोपालनामा स्वशिष्याय पत्री छलेखस्य रीतिम् ॥

End — महद्भिर्मदीयं कृतं कुत्सितं मत्तदीयं छशुद्धं वरकृत्य लोके ।
प्रवाच्यं छबोधं मम प्रार्थना स्याद्विबद्धाञ्जलिः सन् कृपादृष्टिभिस्तैः ॥

Colophon:—इति श्रीमैथिलमुकुन्दविरचिते जन्मचिन्तामणौ जन्मपत्रीक्रमं समाप्तम् ॥*॥ शुभसम्वत् १९३४ । शाके १७९९ ॥*॥*॥*॥

विषयः । अस्मिन् जन्मपत्रीलेखनप्रकारो दर्शितोऽस्ति ॥

No. 70 जन्मपत्रीविचारः ॥ Janmapatrīvichāraḥ.

Substance.—Character, Maithilī. Brown paper. Lines 8 on a page. Letters 33 in a line. Folia 4. 12 × 4 inches. Appearance, very old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Śaśinātha Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Very much damaged. An extract dealing with horosopy. The name of author is not found in the ms.

c

Beginning:—ओं नमो गणेशाय ॥

लग्नस्थाने गते सौरि रिपुस्थाने च चन्द्रमा ।
कुजः सप्तमके स्थाने म्रियते सत्युजः पितः ॥
लग्ने तिष्ठन्ति चेत्पापाः पापाः सप्तमके यदि ।
जननी मृयते तस्य बालकश्च न जीवतः ॥
लग्नात्सप्तमके जीवे बुधः कर्मगतोपि वा ।
शुक्रस्त धन स्थान तदा राज्यं न संशयः ॥
किं कुर्वन्तु ग्रहास्सर्वे यस्य केन्द्रो बृहस्पतिः ।
मत्तमातङ्गयूथानां सेको हन्ता हि केसरी ॥

End of ms:—रिपुस्थाने यदा पापा व्ययस्थाने च चन्द्रमा ।
चतुर्थो मङ्गलो यस्य तस्य माता न जीवति ॥
चतुर्थो मातृहाः पापाः दशमे पितृहा भवेत् ।
सप्तमे भवने पापः पितृमातृविनाशकृत् ॥

Colophon:—Wanting.

विषयः— जन्मकुण्डलीस्थग्रहाणां शुभाशुभफलकथनम् ॥

No. 71 जन्मपत्रिकानुक्रमः ॥ Janmapatrikānukramaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. Brown paper. Lines 8 on a page. Letters 44 in a line. Folia 6. 16 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Śaśinātha Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy. The name of author is not found in ms. Worn out. Very much damaged.

Beginning.—ओं नमो गणेशाय ॥ अथ जन्मपत्रिकानुक्रमः ॥ विंशतिवर्ष आयुना ऋतुमास

पक्षतिथिनक्षत्रयोगवारादिफलम् ॥ करणस्यापि चन्द्रिकारत्नावलीग्रन्थेभ्यः सारमुद्धृत्य लिख्यते ॥ जन्मपत्रिकानुक्रमोपि प्रथमं गणेशादिनभास्करः सम्वत् शाकः चैत्रादिमासः पक्षः अयनं गोलः कालः दिनगणः ॥

End of ms —व्याघातयोगे यो जातः सर्वज्ञः सर्वपूजितः ।
विश्वोपकारनिरतः सर्वदा सर्वकर्मछ ॥
नित्यं हृष्टो जनैर्युक्तो बुद्धिशास्त्रविशारदः ।
हर्षणे जायते यस्तु महाभाग्यो नृपप्रियः ॥
वज्रादियोगे मनुजोभिजातः—

Colophon —**Wanting.**

विषयः । अयनफलम् । ऋतुफलम् । मासफलम् । पक्षफलम् । तिथिफलम् । वारफलम् । नक्षत्रफलम् । योगफलम् । अतः परं खण्डितम् ॥

No. 72 जन्मपत्रोदाहरणम् by नीलाम्बर ॥ Janmapatrodāharaṇam.

Substance:—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines 9 on a page Letters 46 in a line. Folia 9. $12\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Correct. Date, Śaka 1744. Place of deposit, Pandit Muktinātha Jhā, Baruari, P. O. Parsarma, Bhagalpur. Specimens of horoscope with explanation by Nīlāmbara Jhā. Slightly damaged.

Beginning.—ओं नमो गणेशाय नमः ॥
यन्नामस्मरणादेव नरो निर्वाणतां व्रजेत् ।
तन्नमामि जगद्धात्रीं चतुर्वर्गप्रदायिनीम् ॥
अथ लघुजातकानुसारेण जन्मपत्रस्योदाहरणम् । तत्र प्रथमं शाके १६९८ माघवदि १४ दण्डपलानि १३ । श्रवणानक्षत्रदण्डपलानि ४२।२४ व्यतीपातदण्डपलानि ९।१७ शुक्रवासरे श्रीसूर्यभुक्तमकरांशक २९ ॥

End.— शाके १७९।१।२६।९ एव योगतः ६।३।२७।४२।९१।०० बुधांशकः २६९ यावच्चन्द्र पूर्तिः ततः कुजस्य महादशावर्षाद्यं ४।३।४।९९।४२ । पूर्वशकेषु पूरितियोतयेत् जातं एवं क्रमेण वर्षाद्यं ॥

Colophon —समाप्त मुदाहरणम् ॥*॥

Post colophon —शाके १७४४ वैशाषकृष्ण त्रयोदश्यां गुरौ ॥*॥*॥*॥*॥*॥

विषयः । जन्मपत्रस्य सोदाहरणं व्याख्यानम् ॥

No. 73 जन्मपद्धतिः by कमलनयन ।। Janmapaddhatih.

Substance:—Character, Maithili. Dark yellow paper. Lines 12 on a page. Letters 36 in a line. Folia 8. 9×4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1662. Place of deposit, Pandit Sādhu Jhā, Yamathari, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. An elementary treatise on horoscopy by Kamalanayana.

Beginning — ओं नमो गणेशाय ॥

शिवं हरिं गिरं गुरुं तथा पुनर्विनायकम् ।
प्रणम्य जन्मपद्धतिर्विरच्यते मुदे मया ॥

End — कलेर्गतास्समादिकास्तदुद्भवास्तदा हि वै ।
जनेश्च मध्यसाधितास्तथार्कमण्डलादिके ॥
युता दशा समादिका भवेत्तदा परा दशा ।
ततस्तु तत्परा दशान्तरा दशाप्ययं क्रमः ॥१२॥

Colophon —इति श्रीकमलनयनविरचिते जातकपद्धतौ दशान्तर्दशासाधनाधिकारोऽष्टमः ॥०८॥०॥

स्ववंशोद्भवेनाब्जनेत्रेण सत्यं कृतोयं महेशप्रसादेन बन्धः ।
तनोति प्रमोदं यशोमानजन्यं हृदो ये पठन्तीह तेषां नराणाम् ॥
द्विषट्कभूपसम्मिते १६६२ गते तु शाकवत्सरे ।
नभस्यकृष्णवासरे तिथौहिभूत १४ सूर्यके ॥
तदा कृतन्तु पुस्तकं मयाब्जनेत्रशर्मणा ।
विहाय मत्सरान्छधीः सदाकरोतु सम्मतिम् ॥२॥
इत्यब्जनेत्रकृता जातकपद्धतिः समाप्ता ॥

विषयः । जन्मकुण्डलीपतितानां ग्रहाणां फलदशान्तर्दशाविचारः ॥

No. 74 जन्मपद्धतिः by नीलकण्ठ । Janmapaddhatih.

Substance:—Character, Maithili. Brown paper. Lines 8 on a page. Letters 45 in a line. Folia 7. 12×4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1739. Slightly damaged. In the margin there are useful notes. Place of deposit,

Babu Puruṣottama Jhā, Babhangama, P. O Supaul, Bhagalpur. A manual of Jyotis-Śāstra dealing with horoscopy by Nīlakaṇṭha.

Beginning — ओं नमो गणेशाय ॥

हरिगुरुपदसेवालब्धबुद्धिप्रबोधो
गणकगणगुरूणामात्तसिद्धान्तसारः ।
अतिलघुगुणहाराम्पद्धतिं जातकीयां
शिशुभिरपि छगम्यां निर्ममे नीलकण्ठः ॥१॥
ज्ञेयो यत्नशतेन जन्मसमयः सूक्ष्मो विधेयस्तत.
सिद्धान्तोक्तपथा तथा स्फुटतरास्तात्कालिकाः खेचराः ।
ज्ञातव्ये च तथेष्टदेशपलभा देशान्तरं साधये-
त्तद्वत्स्वोदयमित्रवासरनिशामानायनांशादिकम् ॥२॥

End — भूरिहारगुणकः कति-नान्य सम्प्रदायविबुधा विषमार्थाः ।
सन्ति सन्तु निजपद्धतयस्ताः कौशलं कलयतात्र मदीयम् ॥९८॥
हरिचरणपरा सदा विलक्ष्या द्विजकुलभूषणराघवात्मतो यः
हरिहरकविपण्डिताधिराजवंशज इमां स चकार नीलकण्ठः ॥९९॥

Colophon —इति दशादिषष्ठोध्यायः ॥६॥

इति श्रीनीलकण्ठविरचिता जन्मपद्धतिः समाप्ता ॥

Post Colophon —शुभशाके १७३९ प्रथमश्रावणशुक्लाष्टम्यां चन्द्रे दरिहरासं श्रीरतनू-शर्मणा लिखितैषामिद पुस्तकीम् ॥ श्रीत्रिलोकनाथशर्मः पाठार्थम् ॥७॥ श्री राम ॥७॥७॥ श्री राम ॥

विषयः । भावाध्यायः । दृक्साधनाध्यायः । बलाध्यायः । इष्टकाध्यायः । आयुर्दाया ध्यायः । दशाध्यायः ।

No. 75. जन्मप्रदीपः by विबुद्ध Janmapradīpaḥ.

Substance—Character, Maithilī. Palm leaves. Lines, 5 on a page. Letters, 57 in a line. Folia, 11. 14×2 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1582. Worn out. Slightly damaged. Place of deposit, Pandit Ādyanātha Miśra, Pahitol, P. O. Manigachi, Darbhanga.

Beginning—ओं नमः श्रीकृष्णाय ॥

प्रणिपत्य परं ज्योतिर्द्योतितं जगतीतलम् ।
जन्मप्रदीपशास्त्रं भवनाधिपभेदतो वक्ष्ये ॥

End—प्रवृद्धिमान्ग्रामनिवासचित्तः पुण्येषु बुद्धिः पशुसंग्रही च ।
चेज्जीवति ग्रामयुतःसदास्याद्व्ययाधिनाथे व्ययभावलीने ॥१२॥

Colophon—शुभमस्तु ॥श्रीरस्तु ॥

शाके १६८२ माघवदिचतुर्थी गुरौ करम्वहासं श्रीभिखारीशर्म्मणेति भद्रमान-पुरग्रामे इति ॥
विषयः । जन्मपत्रीपतितानां ग्रहाणां फलनिर्देशः ॥

Previous Notice—C. C. Pt. I. P. 198. Pt. II. P. 40.

N. 76. ॥ जयलक्ष्मीः ॥ by हरिवंशमहादेव ॥ Jayalakshmīḥ.

Substance—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 41 in a line. Folia, 194. 14 × 5 inches. Appearance, fresh. Prose. Complete. Not correct. Date, 1914 Saṁvat. Place, of deposit, Pandit Kamalākānta Miśra, Salampur, P. O. Ghataho, Darbhanga. Worm eaten. A commentary on Narapatijayacharyā by Harivaṁśa-Mahādeva.

Beginning—श्रीगणेशाय नमः ॥

नतिं कृत्वा गणेशाय विघ्नविध्वंसकारिणे ।
निर्विघ्नकृतिसार्थाय कमलापतये नमः ॥
हरिवंशः कविः स्वार्थं न परार्थं स्वरोदये ।
व्याख्यानं मातृकादीनां स्वराणां नाम जन्मनाम् ॥२॥
गुरुभ्यो बहुधा स्तुत्वा यथाज्ञानं यथाधिपः ।
जयलक्ष्मीरिति मया टीका राज्ञी विरच्यते ॥
अथ कविरानन्दस्वरूपं ब्रह्म नमस्करोति अव्यक्तमिति ॥

End— षट्कोणमालिखेच्चक्रं पूर्वापरसमन्वितम् ।
षट्कर्कादिकं प्राच्यां मकराद्यं च पश्चिमे ।

पूर्वाग्निवायुरुग्रे षु नैरृत्ये वारुणालये ।
घटीपञ्चप्रमाणेन कर्कादौ भ्रमणं भवेत् ।
तोयं वातानि नैरृत्या शूलिनीन्द्रदिशि क्रमात् ।
मकरादौ धमेत्षट्के प्रोक्तैषा भूमिभैरवि ॥
जयदा दक्षिणे भागे मृत्युदा वामभागगाः ।
संमुखी भंगदा युद्धे पृष्ठस्था संधिकारकाः ॥

Colophon .—इति श्रीहारिवंशमहादेवविरचितायां नरपतिजयचर्यास्वरोदये जयलक्ष्मीटीकायां भूबलानिध्यायश्चतुर्थः॥

विषयः । स्वरोदयव्याख्या ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 201. Pt. II. P 60,41, 206. Pt. III. P. 60.

See Text under Cat. No. 146.

No. 77 ॥ जयलक्ष्मीः ॥ by हरिवंशमहादेव ॥ Jayalakṣhmīḥ.

Substance:—Character, Maithilī. Palm leaves. Lines, 5 on a page. Letters, 60 in a line. Folia 148. 17 × 2¼ inches. Appearance, old. Worn out. Prose. Incomplete Incorrect. Date, Śaka 1571. Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahinathapur, P. O. Jhanjharpur Bazar, Darbhanga. A commentary on Narapati-jayacharyā entitled Jayalakṣmī,

Beginning:—अथास्य शास्त्रस्य परमप्रयोजनं । दिग्विजयीनां राज्ञां विजयः । यैर्यैर्भूबलादिभिर्विजयोभवति चातुरङ्गसंग्रामं जयति । यानि भुवनान्यावस्त्रके न गृह्यते तान्यस्मिन्नेकस्वरोदये अन्तरान्तरोक्तानि एकत्र कृत्वा अन्नभूतानि लिख्यन्ते प्रथमतो नाम वर्णवशात् यद्यपि मात्रादयः स्वरा उक्तास्तथापि तेषां वर्णस्वर एव प्रधानः मात्राद्यो राज्ञां द्वादशवर्षाभ्यन्तरे दिनफलकथिताः तथा च स्वरोदयकारेणैवोक्तं वर्णस्वरसामर्थ्यं सर्वकालं बलीवर्णः सर्वव्यापी न संशयः तस्मात्सर्वं प्रयत्नेन वर्णं वीक्ष्य बलाबलं ।

End:-- यावन्ति नक्षत्राणि चन्द्रेण भुक्तानि तानि संयोज्यं तदनुमानेन अश्विन्यादिभुक्तं चन्द्रे तानक्षत्रे तत्काले चन्द्रास्ति तच्चरणाः लब्धा भवन्ति तेन च लब्धचरणा

एव भुक्तनवांश ततो यस्य सप्तविंशतिभिर्विशोधयेत् ततः किं कर्त्तव्यमिति। शेषे पञ्चभिर्विभज्य लब्धं यस्मिन् नक्षत्रं ।

Colophon — एतावदेव मिलितमत्रः ॥ शाके १६७१ भाद्रशुक्लपञ्चमीशनौ खड्गपुरनगरादीशानकोणे रत्नपृष्ठग्रामे स्वार्थं सोदरपुरकुलोत्पन्नश्रीमधुसूदनेन लिखितमिदं पुस्तकमिति। पुस्तकलिखनपरिश्रमवेत्ता विद्वज्जनो नाथः। सागरलंघनखेदं हनूमानेकःपरं वेद ॥ सदा हृदि गदापाणिर्ददेति प्रमुदितोमम ॥

विषयः— स्वरोदयव्याख्या ॥

(A) जयलक्ष्मीः by हरिवंश महादेव ॥ Jayalaksmīh.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 16 on a page. Letters, 62 in a line. Folia 49.10 × 4½ inches. Appearance, old. Prose & verse. Incomplete. Generally correct. Date, wanting. Place of deposit, Pandit Yaduvīra Miśra, Khopa, P. O. Phulaparas, Darbhanga. A commentary on Narapati-jayacharyā entitled Jayalakṣmī.

Beginning, विषय :—Same. End, Colophon:—Wanting.

No. 78 जातकम् । Jātakam.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 5 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 6. 11 × 3½ inches Appearance, tolerable. Verse Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1912. Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra, dealing with the effects of the nine grahas, falling in the horoscope. Anonymous.

Beginning —श्रीगणेशाय नमः ॥

स्वस्वामियुक्तस्य दृष्टस्य स्वदेशफलदायकः।
अन्येन अनदृष्टस्य परदेशफलम्भवेत् १
अथ भावफलम् ।
लग्ने तिष्ठति चेत्पापः पापः सप्तमके यदि ।
जननी म्रियते तस्य जातकस्य न संशयः २

लग्नस्थाने यदा शौरिः रिपुस्थानेषु चन्द्रमा।
कुजः सप्तमके स्थाने मृयते जातकः पिता ३
लग्नात्सप्तमगो जीवो बुधे कर्मगतोपि वा।
शुक्रश्च धनसंस्थाने तदा राज्यं न संशयः ४

End·— चन्द्रमङ्गलसंयोगे यस्य जन्मनि जायते ।
लक्ष्मी तस्य न मुञ्चन्ति लयांकुलवधूरि ९९ ।

Colophon:—इति ॥ ॥ जातकेद्विग्रहयोगफलम् । संवत् १९१२ गणेशाय नमः । राजीव ॥ ॥

विषयः । जन्मकुण्डलीपतितानां ग्रहाणां शुभाशुभफलनिर्णयः ।

No. 79 जातकचन्द्रिका by प्राणधरमिश्र ॥ Jātakachandrikā

Substance :—Character, Maithili. Nepālī paper Lines, 8 on a page. Letters,48 in a line. Folia, 13 $11\frac{3}{4} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete . Generally correct, Date ? Place of deposit, Pandit Suvamśalāla Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Prāṇadhara Miśra. Slightly damaged.

Beginning:—ओं नमो भगवते वासुदेवाय ॥
अथ नवाद्रिग्रहफलम् ॥
तनुगतदिननाथे नातिदीर्घो न ह्रस्वः ।
सकलगुणविहीनो द्रव्यहीनो मनुष्यः ॥१॥
धनगतदिननाथे कुत्सिता चैव भाषा ।
धनजनसुखहीनः पुत्रहीनो मनुष्यः ॥२॥
सवितरि सहजस्थे पापगेहेव सत्यं
भवति च बहुभाषी भ्रातृहन्ता च मूर्खः ।
भवति च गुणयुक्तो वीर्यवांश्चैव जीवो
विपुलमतिविहारी नागरीप्रीतिकारी ॥३॥

End:— अथ राहुतुङ्गफलम् ॥
मृगपतिवृषकन्या कर्कटस्थोपि राहु -
र्भवति विपुललक्ष्मी राजराजाधिपश्च ।
हयगजनरनौका मेदिनीमण्डलस्य

रिपुगणविनिहन्ता राहुतुङ्गेन जातः ॥११३॥
केतोश्च सर्वस्थाने राहुणा सफलमिति नियमः ॥

Colophon:—इति श्रीप्राणधरमिश्रविरचितायां जातकचन्द्रिका समाप्ता॥ श्रीरस्तु। शुभमस्तु॥

Post Colophon.—मासे नभस्ये धवले दले च तिथिस्तृतीया कुलवासरे च।
पालीकुलोद्भवसंग्रामग्रामे लिखीत दैवज्ञश्रीभाईलाल ॥
ओं नमस्तस्यै ॥ ओं महिषमर्दिनीदेव्यै नमः ॥ ओं सरस्वत्यै नमः ॥

विषयः। कुण्डलीस्थग्रहफलनिर्देशः ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 203. C. P. B. P. 165.

(A) जातकचन्द्रिका by प्राणधरमिश्र। Jātakachandrikā.

Substance:—Character, Maithili. White paper. Lines 13, on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 8. $12\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Saka 1770. Place of deposit, Pandit DharmadattaMiśra, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Prāṇadhara Miśra. Slightly damaged.

Beginning, End. Colophon, विषयः— Same.

(B) जातकचन्द्रिका by प्राणधरमिश्र ॥ Jātakachandrikā.

Substance:—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 9 on a page. Letters, 48 in a line Folia, 71. 12×5 inches. Appearance, old. Verse Generally correct. Incomplete. Two folia in the beginning are missing. Date, Śaka 1810. Place of deposit, Pandit Babālāla Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy, by Prāṇadhara Miśra. Very much damaged.

Beginning.— Wanting. End, Colophon, विषयः—Same.

(C) जातकचन्द्रिका ॥ Jātakachandrikā.

Substance:—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 9 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 8. $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance,

old. Verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy. The name of author is not found in ms. Slightly damaged.

Beginning, Colophon विषयः—Same.

End.— कुम्भलग्ने नरो जातः कृपणस्सर्वकर्मकृत् ।
अर्थवानप्रमादी च जातकस्य न संशयः ॥
मीनलग्ने महाराजा गजवाजिसमन्वितः
सभाशोभनकृतानन्दो मेधावी पण्डितः कविः ॥ इतिलग्नफलम् ॥

No. 80 जातकचन्द्रिका by प्राणधर ॥ Jātakachandrikā

Substance:—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 9 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 6. 12 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Tārānātha Jhā, Dharmapur, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. An elementary treatise on horoscopy by Prāṇadhara Miśra.

Beginning —ओं नमः श्रीकृष्णाय ॥
जयति किरणमाली पद्मिनीप्रीतिकारी निशिचरसुखहारी खण्डितादुःखकारी ।
तिमिरचयनिहन्ता सर्वरोगापहन्ता मुनिजनसुखकर्त्ता सर्वपापप्रहर्त्ता ॥
व्यासहारीतगर्गाणां मतमालोक्य विस्तरम् ।
श्रीप्राणधरमिश्रेण कृता जातकचन्द्रिका ॥

End — विष्कस्थिते सोमरिपौ मनुष्यो धर्मार्थहीनो बहुदुःखतप्तः ।
कान्ता सुखत्यक्तविदेशवासी दम्भान्वितः पिङ्गकचः सुवेषः ।

Colophon:—इति जातकचन्द्रिका समाप्ता ॥
विषयः । जन्मपत्रीविचारः ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 203. Tri. Cat. No. 2882 (a). C. P. B. P. 165.

(A) जातकचन्द्रिका by प्राणधरमिश्र ॥ Jātakachandrikā.

Substance:—Character, Maithilī. Dark white paper. Lines, 9 on a page. Letters, 35 in a line. Folia, 8.10 × 3 inches. Appearance, old Verse. Complete. Generally correct. Date, La Saṁ. 509.

Worn out. Torn. Place of deposit, Pandit Rāmlāl Jhā, Sarbasima, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. An elementary treatise on horoscopy by Prāṇadhara Miśra.

Beginning विषय —Same

End:—यस्यासन्मदमूर्त्तयः प्रतिनिशं सौधाश्रमं चारिण-
स्तुण्डं ताण्डवयन्ति तण्डुलधिया ताराङ्घ पारारता ।
इन्दौ कोमलकुन्दकन्दुकधिया धुन्वन्ति हस्तोत्पलं
किञ्चिन् क्रोडमृगं स्पृशन्ति शिशवः क्रीडा कुरङ्गाशया ॥

Colophon:—लसं ९०९ फाल्गुनवदिनवम्यां चन्द्रे पट्टनगरे लिखितमिदं श्रीगोविन्देनेति ॥
श्रीकृष्ण ॥

(B) जातकचन्द्रिका by प्राणधरमिश्र ॥ Jātakachandrikā.

Substance :—Character, Maithilī Brown paper. Lines, 9 on a page Letters, 41 in a line. Folia, 8. $8\frac{1}{2} \times 3$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Worn out. Slightly damaged. A manual of Jyotiś-Śāstra by Prāṇadhara Miśra dealing with horoscopy

Beginning, विषयः Colophon:—Same.

End:— मीनलग्ने महाराजा गजवाजिसमन्वितः ।
सभाशोभनकृतानन्दो मेधावी पण्डितः कविः ॥ इति लग्नफलम् ॥
सूर्यारसौम्यास्फुजिवाणनागास्सप्ताश्वयुग्नाणविधुरग्निनाडी ।
तमोयमेज्यस्थिरमाश्विमासान् गन्तव्यराशेः फलदाः पुरस्तात् ॥

No. 81 जातकचन्द्रिका ॥ Jātakachandrikā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9-10 on a page., Letters, 38 in a line. Folia 8 10×4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1726. Place of deposit, Babu Thiṭhara Jhā, Babhangama. P. O. Supaul, Bhagalpur. A Manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy. Slightly damaged. Anonymous.

Beginning:—ओं नमो गणेशाय ॥

गजग्राहकरग्रस्ते यो जीवः प्रति भूतलम् ।
तं वन्दे परमानन्दं सर्वसाक्षिणमीश्वरम् ॥१॥
त्रिभिरुच्चैर्भवेन्मन्त्री त्रिभिरुच्चैर्नराधिपः ।
त्रिभिनींचैर्भवेद्दीनस्त्रिभिरस्तंगतैर्जडः ॥

End — शुक्रवारे च जातस्य गेहे रोगविवर्जितः ।
षष्ठे वर्षे च संपूर्णे म्रियतो मानवो ध्रुवम् ॥
शनौ प्रथममासे पीडाऽष्टादशवत्सरे ।
दृढदेहस्तदा जातः शतवर्षाणि जीवति ॥*॥

Colophon:—इति जातकचन्द्रिकायां वारेष्वायुः प्रमाणम् ॥
समाप्तमिति सारोद्धारम् ॥*॥

Post Colophon:—कार्त्तिके मासे शुक्ले पक्षे द्वितीयायां रवौ बुद्धिनाथस्य लिखित्वा शाके १७२६ सन १२१२ साल ॥

विषयः । राजयोगाध्यायः ।स्त्रीराजयोगः ।जातकारिष्ठाध्यायः। वारेष्वायुःप्रमाणाध्यायः ॥

(A) जातकचन्द्रिका ॥ Jātakachandrıkā.

Substance:-Character, Maıthılī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 60 in a lıne. Folia, 4. 12 × 4½ inches. Appearance, old. Verse Generally correct. Incomplete Date ? Place of deposıt, Pandıt Santoṣī Jhā, Balahā, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotıs-Śāstra dealıng with horoscopy. Slightly damaged. Anonymous.

Beginning, विषय:—Same ; End, Colophon:—wanting.

(B) ॥ जातकचन्द्रिका ॥ Jātakachandrikā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 38 in a line. Folıa, 10. 11 × 4½ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandıt Gangādhara Misra, Tarauni, P. O. Sakri, Darbhanga. A hand-book of Jyotıs-Śāstra dealing with horoscopy.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(C) जातकचन्द्रिका ॥ Jātakachandrikā

Substance—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 12 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 4. 13 × 5 inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1804. Place of deposit, Babu Poṣamani Singh, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy. Anonymous.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(D) जातकचन्द्रिका ॥ Jātakachandrikā.

Substance.—Character, Maithilī. White paper. Lines 14 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 4 11 × 4 inches. Verse Appearance, very old. Very much damaged. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Chummaṇa Jhā, Sakhua, P. O. Pipra Bazar, Bhagalpur. Anonymous.

Beginning, विषयः—Same ; End, Colophon:—wanting.

No. 82 जातकतिलकम् by कमलाकर ॥ Jātakatilakam.

Substance.—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 80. 9 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. 51 to 55 folia are missing. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Yaduvīra Miśra, Khopa, P.O. Phulaparas, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Kamalākara. Damaged.

Beginning:—श्रीवरदमूर्तिर्जयति ॥

महादेवहृषीषेशलोकेशाखण्डलादयः ।
स्मरन्ति यं विजयते स देवो रणाननः ॥१॥
प्रबोधवृत्तिशयनैर्यदधीनमिदं जगत् ।
स एक एव विश्वात्मा विभाति रविरीश्वरः ॥२॥
वराहमिहिराचार्यः श्रीमानार्यभट्टः कृती ।
ब्रह्मगुप्तोतिमतिमान् जयंति गणकेश्वराः ॥३॥

विश्वेश्वरं गुरुम्वन्दे मन्देतरमहामतिम् ।
गम्भीरगणनाम्भोधिसुष्टिन्धयमहाशयं ॥४॥
प्रणम्य वनचामुण्डां विट्ठलं कुलदेवतं ।
होराशास्त्रमतिस्पष्टं कुरुते कमलाकरः ॥५॥

End.— मेषमध्योषवस्त्रास्त्री भूषणासनमानसा ।
रक्ताम्वरा घटाघटाकारा तृषितैकपदस्थिता ॥३५॥
मेषांत्यः कपिलः क्रूरश्चण्ड उद्यतदण्डदोः ।
लग्नवृत्तकलाभिज्ञः क्रियार्थोलोहितांशुकः ॥३६॥

Colophon:—इति श्रीकमलाकराचार्यविरचिते जातकतिलके द्रेक्काणाध्यायः ॥ ९ ॥
श्रीरस्तु ॥ शुभंभवतु ॥

विषयः । जन्मपत्रीविचारः ।

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 204 Pt. II P. 41.

No. 83 जातकदर्पणम् by वसन्त ॥ Jātakadarpaṇam.

Substance:—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 9 on a page. Letters, 56 in a line. Folia, 48. 13 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Satyanārāyaṇa Miśra, Balava, P. O. Nowhatta, Bhagalpur. A treatise on Jyotis-Śāstra by Vasanta. Slightly damaged.

Beginning —ओंनमोगणेशायनमः ॥ श्रीगुरुपदपङ्कजाभ्यान्नमः ॥
ब्रह्माविष्णुमहेशाद्या भास्करप्रमुखा ग्रहाः ।
भक्त्या नमस्कृतास्सर्वे प्रसीदन्तु ममोद्यमे ॥
श्रीशूलपाणितनयः पौत्रः प्राणधरस्य यः ।
गंगाधरस्य दौहित्रः श्रीसचीमातृसंभवः ॥
क्रियते श्रीवसन्तेन तेन जातकदर्पणम् ॥
अष्टाक्षरपदश्लोकसमूहैर्जनरंजनः ॥

End:— अथ मीनोदये जीवः स्थितः सौम्यनवांशके ।
योषास्तत्र बलं त्यक्त्वा यदि मोक्षो भवेत्तदा ॥
जातस्यजन्मकाले जन्ममोक्षगतिबुधाः ।
मृत्युकालेनोदयादेवं निगदन्ति पुरातनाः ॥

Colophon:—इति श्रीवसन्तविरचिते जातकदर्पणे निर्याणाध्यायस्त्रयोविंशः ॥

विषय :— राशिभेदाध्यायः । ग्रहयोनिभेदाध्यायः । वियोनिजन्माध्यायः । निषेकाध्यायः । जन्माध्यायः । रिष्टाध्यायः । आयुर्दायाध्यायः । दशान्तर्दशाध्यायः । अष्टवर्गः । कर्मजीवाध्यायः । राजयोगाध्यायः । नाभसयोगाध्यायः । चन्द्रयोगाध्यायः । द्विग्रहयोगाध्यायः । प्रवज्याध्यायः । नक्षत्रराशिशीलाध्यायः । दृष्टिफलाध्यायः । भावाध्यायः । आश्रयाध्यायः । प्रकीर्णाध्यायः । अनिष्टयोगाध्यायः । स्त्रीजातकाध्यायः । निर्याणाध्यायः ॥

See commentary on Nisekādhyaya under cat. No. 153 (?).

(A) जातक दर्पणम् ॥ By वसन्त मिश्र ॥ Jātakadarpaṇam.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 11 on a page. Letters. 64 in a line. Folia, 22. 14 × 3½ inches. Appearance, fresh. Verse. Generally correct. Incomplete. Date ? Place of deposit, Pandit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga. A treatise on Jyotiś Śāstra dealing with horoscopy by Vasanta Miśra.

Beginning विषय :—Same; End, Colophon :—wanting.

(B) जातक दर्पणम् by वसन्त ॥ Jātakadarpaṇam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 13 on a page Letters, 62 in a line. Folia, 53. 11 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date, Śaka 1738. Place of deposit, Pandit Raghunātha Jhā, Sanakorthu, P. O. Manigachi, Darbhanga. A treatise on horoscopy by Vasanta, son of Śulapāni and grandson of Prāṇadhara, the author of Jātaka Chandrikā.

Beginning, विषय :—Same ; End, Colophon :—Wanting.

(C) जातकदर्पणम् by वसन्त ॥ Jātakadarpaṇam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 60 in a line, Folia, 59. 11 × 5 inches. Appearance,

old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Gaurīkānta Jhā, Devahı, P. O. Tamuria, Darbhanga. A treatise on Jyotıś-Śāstra dealıng with horoscopy by Vasanta. Damaged.

Begınnıng. End, Colophon, विषय .—Same

(D) जातकदर्पणम् ॥ by वसन्त ॥ Jātakadarpaṇam.

Substance :—Character, Maıthılī. Yellow paper. Lınes, 16 on a page. Letters, 46 ın a line. Folıa, 41. 12 × 5 ınches. Appearance, old. Verse Incomplete. Incorıect Date, Śıka 1769. Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahınathapur, P O Jhanjharpur Bazar, Darbhanga. A treatise on Jyotıś-Sāstra by Vasanta. Damaged.

Begınning, विषय :—Same ; End, Colophon :—Wanting

(E) जातकदर्पणम् by वसन्त ॥ Jātakadarpaṇam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 14 on a page. Letters, 42 in a lıne. Folıa, 17. 11 × 4½ ınches. Appearance, faır. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposıt, Pandıt Suvaṁśalāla Jhā, P. O. Sukpur, Bhagalpur. (Resıdent of Bara, adjacent to Pachagachia P. O.) A treatıse an Jyotıś-Śāstra by Vasanta dealıng with horoscopy.

Beginning, विषय :—Same; End, Colophon :—Wanting.

No. 84 जातकदीपिका by वामदेव ॥ Jātakadīpikā.

Substance .—Character, Maıthılī. Whıte paper. Lines, 9 on a page. Letters, 44 in a lıne. Folia, 6. 12½ × 4½ ınches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1742. Very much damaged. Place of deposıt, Pandıt Dharmadatta Mıśra, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A manual of Jyotıś-Śastra by Vāmadeva.

Beginning:—ओं नमो गणेशाय ॥

प्रणम्यादौ दिवानाथं देवदेवं जगद्गुरुम् ।
बालानां सुखबोधार्थं कृता जातकदीपिका ॥१॥
अथ राशिश्वराः ।
भौमः शुक्रो बुधश्चन्द्रः सूर्यः सौम्यो भृगुः कुजः ।
गुरुः सौरिः शनिर्जीवो मेषादेः क्षेत्रपा ग्रहाः ॥२॥

End—
अथरात्रौर्द्धयामलकालवेला ॥
सूर्ये वेदरसौ ४।६ शशिन्यगकृतौ ७।४ नेत्राक्षिणी २।२। मंगले
बाणागौ ५।७ शशिजे तथा गुरुदिने दन्तावलेषू मिते ८।५ ।
अग्न्याग्नी ३।३ भृगुजे रसाष्टकसनेः ६।८ श्रीवामदेवोदितौ
यामिन्यासफलः क्रियाद्ध नियतयामार्धकः कालकौ ॥

Colophon—इति जातकदीपिकासमाप्तम् ॥

Post Colophon:—शुभशाके १७४२ मार्गकृष्णनवम्यां कुजवासरे दिघोसं कन्हैयाशर्म्मणः लेखनीयमिव पुस्तकीं स्वार्थाय ॥ शुभमस्तु श्रीरस्तु ससीतरामलक्ष्मणाभ्यान्नमः॥

विषयः—
राशीश्वराः । मित्रातिमित्रम् । तुङ्गफलम् । नीचफलम् । तन्वादिसंज्ञा । लग्नादिगृहस्थितफलम् । पितृपरोक्षे जन्मलक्षणम् । तन्वादिगृहस्थितग्रहफलम् । नवगृहादीनांफलम् । राशिशीलम् । अयोगादिः । अष्टराजयोगाः । मातृपितृहायोगः । अरिष्टम् । गण्डान्तः । मूलविचारः । निर्याणफलम् । निशार्धप्रहरा ॥

Prenious Notice :—C. C. Pt. I. P. 203. (?).

(A) जातकदीपिका ॥ Jātakadipikā.

Substance :— Character, Maithilī. Palm leaves. Lines, 4 on a page. Letters, 64 in a line. Folia, 26. 14×2 inches Appearance, old. Verse. Incomplete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Adyānātha Miśra Pahitol, P. O. Manigachi, Darbhanga. An elementary treatise on horoscopy. Anonymous.

Beginning विषय :—Same ; End, Colophon :—Wanting.

No. 85 जातकनिरूपणम् ॥ Jātakanirūpaṇam.

Substance :—Character, Maithilī Nepali paper. Lines, 10 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 19. $10\frac{3}{4} \times 4$ inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy. Slightly damaged. Anonymous.

Beginning:—नमो गणेशाय ॥

अथ जातकादिनिरूपणम् ॥ तत्र प्रथमं राशिज्ञानम् ॥
मेषवृषौ मिथुनश्च कुलीरः सिंहयुवतिघटवृश्चिकसंज्ञा ।
हयमकरौ नीरचरौ राशयः ज्योतिर्षि कथिताः ॥
अथ लग्नसन्देहे लग्नजिज्ञासा ।
मेषे हरौ धनुषि मन्दिरपूर्वभागे सूता स्थिता युवतिपञ्चतूयस्य मध्ये
कन्यावृषे च मकरे गृहदक्षिणांशे जायाचतुष्टययुता युवतिः प्रसूता ॥

End of ms:—केन्द्रत्रिकोणगोजीवः शुक्रो वा यदि केन्द्रगः ।
तस्य पुंसश्च दीर्घायुः बलवान् राजपूजितः ॥

अथ गण्ड विचारः ।

अश्विनीमघमूलादौ त्रिवेदनवनाडिकाः ।
रेवतीसर्पसंक्रान्ते मासरुद्ररसस्तथा ॥

Colophon :—Wanting.

विषय :— कुण्डलीस्थग्रहाणां शुभाशुभफलविचारः ॥

No. 86 जातकपद्धति. by कमलनयन ॥ Jātakapaddhatiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 8. $11\times3\frac{1}{2}$ inches. Appearance,

new. Verse. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandıt Raghunātha Jhā, Sanakorthu, P. O. Manıgachı, Darbhanga. An elementary treatise on horoscopy by Kamalanayana.

Beginning :—ओं नमो गणेशाय ॥
शिवं हरिं गिरं गुरुं तथा पुनर्विनायकम् ।
प्रणम्य जन्मपद्धतिर्विरच्यते मुदे मया ॥

End.— द्विषट्कभूप १६६२ सम्मिते गतेतु शाकवत्सरे
नभस्य कृष्णवासरे तिथौ हि भूतसूर्यके १४ ॥
तदा कृतन्तु पुस्तकं मयाब्जनेत्रशर्मणा ।
विहाय मत्सरान् सुधीः सदा करोतु सम्मतिम् ॥२॥

Colophon:—इत्यब्जनेत्रकृता जातकपद्धतिः समाप्ता ॥०॥

विषय :— जन्मपत्रीपतितानां ग्रहाणां फलाफलनिर्देशः ॥

(A) जातकपद्धति by कमलनयन ॥ Jātakapaddhatiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 10 on a page. Letters, 38 ın a lıne. Folia, 10. 12 × 4½ inches. Appearance, fresh. Verse. Complete. Generally Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Srīnandana Mısra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga. A hand book of Jyotıs-Śāstra dealıng with horoscopy by Kamalanayana Misra, fore-father of Pandit Babuajī Mısra, Professor, of Univerоıty College, Calcutta and resıdent of Koılakh, P. O. Lohat, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No. 87 जातकपद्धतिः by केशव ॥ Jātakapaddhatıḥ.

Substance :—Character, Maıthılī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 50 in a line. Folia 7. 13½ × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Adhıkalāla Mısra, Balava, P. O. Nowhatta, Bhagalpur. A manual of Jyotis-Śāstra dealıng with horoscopy by Keśava. Slightly damaged.

Beginning—श्रीमहागणेशाय नमः ॥

नत्वा विघ्नपशारदाच्युतशिवब्रह्मार्कमुख्यग्रहान् ।
कुर्वे जातकपद्धतिं स्फुटतरां ज्योतिर्विदां प्रीतये ।
यन्त्रैः स्पष्टतरोत्र जन्मसमयो वेद्योत्र खेटाः स्फुटा
यत्पक्षे हि घटन्तउद्गमइहास्तर्क्षं सषड्भस्सच ॥१॥
रात्रेश्शेषमितं युतं दिनदले नाह्नोगतं शेषकं
विश्लेष्यं खलु पूर्वपश्चिमनतं त्रिंशच्युतं चोन्नतं
यत्पूर्वोन्नतषड्भयुक्तरवितः पश्चान्नतादित्यतो
यल्लंकोदयकैश्च लग्नमिव तत्साध्यं सषड्भं सुखम् ॥२॥

End:—
नन्दीग्रामे केशवो विप्रवर्ज्यो योभूद्धोराशास्त्रसर्वं विलोक्य ।
तेनोक्तेयं पद्धतिर्जातकीया चत्वारिंशद्वृत्तबद्धा सुबोधा ॥४२॥
ये सुबोधां पठन्तीमामग्र्यां जातकपद्धतिम्
होराविित्पदवीं यान्ति लोके मानं यशश्च ते ॥४३॥

Colophon:—इति श्रीकेशवपद्धतावन्तर्दशाध्यायः ॥ समाप्तोयं ग्रन्थः ॥

विषयः—
भावसाधनाध्यायः । दृक्साधनम् । अयनवलम् । सप्तवर्गजशुभाशुभम् ।
इष्टकाध्यायः । आयुर्दायाध्यायः । अन्तर्दशाध्याय ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 204. Pt. II.
P. 41, 201. Pt. III P. 44 C. P. B. P. 166.

See Commentaries under Cat Nos .—32, 33, 93, 96, 206.

(A) जातकपद्धतिः by केशव ॥ Jātakapaddhatih.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 9 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 6 $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete Incorrect Date, Śaka 1765 & San 1251 Sāl. Place of deposit, Pandit Śaśinātha Miśra, Tarauni, P O. Sakri, Darbhanga. A hand-book of Jyotiṣ-Śāstra dealing with horoscopy by Keśava.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

Post Colophon .—शाके १७६५ सन् १२५१ साल श्रीहृदनाथ सर्म्मणः लिषितमिदं पुस्तकं स्वपाठार्थम् । मङ्गलवणीग्रामावस्थित लिखीतमिदं पुस्तकं * शुभमस्तु श्रीरस्तु ।

(B) जातकपद्धतिः by केशव ॥ Jātakapaddhatiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 9 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 5. 12¼×5 inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1820. Place of deposit, Pandit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Keśava with notes on it.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(C) जातकपद्धति. by केशव ॥ Jātakapaddhatiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 6. 10×3½ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete Generally correct. Date ?. Place of deposit, Chitradhara Library, Tabhaka, P. O. Dalsingh Sarai, Darbhanga. A manual of Joyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Keśava.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(D) जातकपद्धतिः by केशव ॥ Jātakapaddhatiḥ.

Substance:—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 10 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 5. 12×4½ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1751. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Keśava.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(E) जातकपद्धतिः by केशव ॥ Jātakapaddhatiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 8. 11¾ × 4¼ inches. Appearance, old. Verse, Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rudrānanda Jhā. Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A handbook of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Keśava. Worm eaten. Slightly damaged.

Beginning, Colophon, विषय :—Same.

End :— differs.

जीवेत्क्वापि विभङ्गरिष्टजशिशुरिष्टं विना म्रियते-
थाद्योब्दः शिशुदुस्तरोपिच परौ कार्येषु नो पत्रिका ।
कार्या प्रश्ननिमित्तपूर्वशकुनैरक्षन् स्वमानं धिया
होराज्ञेन सुबुद्धिना हि बहुधोदर्कश्च कालो बली ॥

(F) जातकपद्धतिः by केशव ॥ Jātakapaddhatiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 7. 12 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Keśava Daivajña. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(G) जातकपद्धतिः by केशव ॥ Jātakapaddhatiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 12. 10½ × 4½ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1812. Place of deposit, Pandit Jayānanda Miśra, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Keśava with useful notes on it.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(H) जातकपद्धतिः by केशव ॥ Jātakapaddhatiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 9.12 × 4 inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1801. Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnapur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A handbook of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Keśava with useful notes on the text.

Beginning, End, colophon, विषय :—Same.

No. 88 जातकपद्धति by राघवानन्द ॥ Jātakapaddhatiḥ.

(विदग्धतोषिणी)

Substance :—Character, Maithilī White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 46 in a line Folia, 9. $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete Generally correct Date, Śaka 1715 Place of deposit, Pandit Padmanābha Miśra, Lalbag, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Rāghavānanda in 7 chapters.

Beginning .—ओं नमो गणेशाय ॥

नत्वा सरस्वतीं देवीं राघवानन्दशर्मणा ।
चक्रे विदग्धतोषाय स्पष्टा जातकपद्धति ॥
आदौ छायादिकैर्ज्ञेयो जन्मकालः सुनिश्चितः ।
तत्कालप्रभवाः कार्याः सिद्धान्तोक्तैर्ग्रहस्फुटाः ।
असकृत्कर्मणा येन यान्तदृक्तुल्यतान्दिवि ।
ततोन्नतौ ततस्साध्यो भावाः खेटबलानि षट् ॥

End :— इति विदग्धदर्शनो ज्ञेयो विस्तारो जातकोदितः ।
राघवीयामिमान्तुष्टिप्रदां जातकपद्धतिम्
विज्ञाय राजमान्यः स्याद्धीरः कीर्तिञ्च विन्दति ॥*॥

Colophon:—इति राघवानन्दविरचितायां विदग्धतोषिण्यां जातकपद्धतौ दशान्तर्दशा-निर्णयस्सप्तमोध्यायः समाप्तश्चायंग्रन्थः ॥ शुभशाके १७१५ आषाढ़शुक्ल-पञ्चदश्यां कुजे लिपिरियं श्रीरूपनाथस्य ॥*॥ ओं नमो विघ्नेशाय ॥ श्रीभगवते वासुदेवाय नमः ॥*॥

विषयः— नवग्रहाणां जातकजन्मश्रीषु विचारः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 204.

No. 89 जातकपद्धतिः by नीलकण्ठ ॥ Jātakapaddhatiḥ.

Substance :—Character, Maithili. Brown paper. Lines, 6 on a page. Letters, 33 in a line. Folia, 9. 11×4 inches. Appearance,

tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1763. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Nīlakaṇṭha.

Beginning:—श्रीगणेशाय नमः ॥
हरिगुरुपदसेवालब्धबुद्धिप्रबोधो गणकगणगुरूणामात्तसिद्धान्तसारः ।
अतिलघुगुणहारां पद्धतिं जातकीयां शिशुभिरपि सुगम्यां निर्ममे नीलकण्ठः ॥१॥
ज्ञेयो यत्नशतेन जन्मसमयः सूक्ष्मो विधेयास्ततः ।
सिद्धान्तोक्तपथा तथा स्फुटतरास्तात्कालिकाः खेचराः ।
ज्ञातव्ये च तथेष्टदेशपलभा देशान्तरे साधये-
त्तद्वत्सोदयमिश्रवासरनिशामानाय नांशादिकं ॥२॥

End.— भूविहारगुणकः कतिनान्यः संप्रदायविबुधा विखमार्थाः ।
सन्ति सन्तु निजपद्धतयस्ताः कौशलं कलयता तु मदीयम् ॥
हरिचरणपरादशाविलसक्ष्माद्विजकुलभूषणराघवात्तसतोयः ।
हरिहरकविपण्डिताधिराजा वरय इमां स च नीलकण्ठः ॥१४॥

Colophon.—इति श्रीनीलकण्ठविरचिता जन्मपद्धतिः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥*॥
गौरीकान्ता क्षि ३ तर्का६ऽवनिधरधरणीसमितेशाकवर्षे
सन्मासे श्रावणाख्ये खगतिथिसहिताऽस्टग्दिने स्वक्षपक्षे ।
ध्यात्वा गोविन्दपादं निरयभयहरं पुस्तकं नीलकण्ठी
संज्ञं स्वार्थं समग्रं बुधवरवचनूशर्मणालेखि हर्षैः ॥*॥

विषयः— जातकानां शुभाशुभग्रहविचारः ॥

See Commentary under Cat. No. 94.

(A) जातकपद्धति by नीलकण्ठ ॥ Jātakapaddhatiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 7 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 8. 12×4 inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1750. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Nīlakaṇṭha.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No. 90 जातकपद्धतिः by श्रीपति ॥ Jātakapaddhatiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 7 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 12. 12×4½ inches. Appearance, fair. Verse. Incomplete. Incorrect. Date, Śaka 1767. Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. Marked with useful notes on the margin. The 5th-6th folia are missing.

Beginning.—ओंनमो गणेशाय ॥
नत्वा तां गुरुदेवतां त्रिसमयज्ञानोद्गतेः कारणं
तत्पादाम्वुरुह प्रसादविगलद्बोधो वुधः श्रीपतिः ।
शिष्यप्रार्थनया विचार्य सकलान् होरागमार्थान्मुहु-
र्वक्षे जातककर्मपद्धतिमहं होराविदां प्रीतये ॥१॥

End— इति जातककर्मपद्धतिं गुरुपादाम्वुरुहप्रसादतः ।
इह शिष्यजनप्रबोधिनीं कृतवान् श्रीपतिरग्रहजाग्रणी ॥
अध्यायानामष्टके वृत्तसंख्या जातोषट्त्रिंशच्चन्द्र प्रमाणाः ।
प्रोक्तानुष्टुप्छन्दसां ग्रन्थसंख्या श्लोकेनैकेनाढ्यो यो द्विशत्या ॥१४०॥

Colophon:—इति श्रीश्रीपतिविरचितायां श्रीपतिपद्धतौ प्रकीर्णाध्याय संपूर्णमष्टमोध्याया ॥

Post Colophon.—शुभं शाके १७६७ भाद्रवदित्रयोदश्यां कुजे दरिहरासं श्रीगोपीनाथशर्मणो
लिपिरियं विधि पाठार्थं श्रीरस्तु शुभमस्तु ॥ श्रीकालीसहाय श्रीदुर्गासहाय ॥

विषयः— भावाध्यायः । इष्टानयनाध्यायः । बलाधिकारः । आयुर्दायाध्यायः ।
रिष्टाध्यायः ।दशान्तर्दशाध्यायः । प्रकीर्णाध्यायः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 204. Pt. II. P. 41, 201. Pt. III. P. 44. C. S. C. IX. N. 19.

See Commentaries under Cat. Nos:—92, 95, 374—376.

(A) जातकपद्धतिः by श्रीपति ॥ Jātakapaddhatiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 13. 14×4½ inches. Appearance,

tolerable. Verse. Complete. Generally correct. Date, San 1288 Sāl. Place of deposit. Vasudeva Miśra, Champa, P. O. Benipatti, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Śrīpati.

Beginning, Colophon, विषय :—Same, End, differs.

नैर्याणिका यो गदिताश्च योगा स्थितश्चतेषामिह भावद्दृष्ट्या ।
विज्ञाय धीमान् ग्रहयोगजातान्निर्याणमस्मिन्परिकल्पयेच्च ॥
कण्टकादिपरिभावमानया प्रोक्तया सकल-भावया तया ।
जातकोदितफलस्य निर्णयः प्रत्ययो भवति धीमतां सदा ॥

(B) जातकपद्धतिः by श्रीपति ॥ Jātakapaddhatiḥ.

Substance:—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 9 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 12 $12 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1750. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra by Śrīpati.

Beginning, end, Colophon, विषय:—Same.

(C) जातकपद्धतिः by श्रीपति ॥ Jātakapaddhatiḥ.

Substance.—Character, Maithilī Dark-white paper. Lines, 12 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 8. $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Padmanābha Miśra. Lalbag, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Śrīpati. Damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(D) जातकपद्धतिः by श्रीपति ॥ Jātakapaddhatiḥ.

Substance :—Character, Maithilī, White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 53 in a line. Folia, 8. 11×4 inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1776. Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnapur, P. O. Sukpur, Bhagalpur.

A manual of Jyotis-Śāstra dealing with horoscopy by Śrīpati with useful notes on it.

End:— कण्टकादिपरिभावनानयाप्रोक्तयासकलभावजातया ।
जातकोदितफलस्य निर्णयःप्रत्ययो भवति धीमतां सदा ॥
इति जातककर्मपद्धतिं गुरूपादाब्जयुगप्रसादतः ;
इह शिशुजन्मप्रबोधिनीं कृतवान् श्रीपतिरग्रजाग्रणी ॥

Post Colophon—शाके १७७६ सन १२६१ साल काश्यां लिखितमिदं पुस्तकं श्रीव्रजलाल-शर्मा श्रीविश्वेश्वरस्य कृपया ॥

Beginning, Colophon, विषय :—Same.

(E) जातकपद्धतिः by श्रीपति ॥ Jātakapaddatiḥ.

Substance :—Character, Maithili White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 48 in a line. Folia 10. 10 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1676. Slightly damaged. Place of deposit, Babu Padmānanda Jhā, Babhanagama, P. O. Supaul. Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

Post Colophon—शाके तर्कधराधरर्तुशशिभि १६७६ स्संशोमिते श्रावणे ।
वारे सूर्यहते सितेऽलिखदिदं स्वार्थं समस्तं मुदा ।
पश्चादौ शिवपादपद्ममधुपो ध्यात्वा घनाशक्षमः
श्रीमत्कृष्णपदारविन्दयुगलं विद्याप्रदं मुक्तिदम् ॥
त्रसरेणुप्रमाणन्तु रज इत्युच्यते बुधैः ।
तत्त्रयं गौरसर्षपं तत्षट्कं यव उच्यते ॥
त्रियवं त्वेककृष्णलकं माषस्ते पञ्च कीर्त्तितः ।
तैः षोडशभिश्चैव सुवर्णं परिकीर्त्तितम् ।
पलं सुवर्णाश्चत्वारः पलानि धरणं दश ।
स एव च त्रिकाः प्रोक्ताश्चतस्तु च धानिकः ।
तद्वादशसुवर्णास्तु······स एव हि ।
चतुः सुवर्णो विज्ञेयो निष्को यस्तु प्रमाणतः ।
द्वे कृष्णले समधृते विज्ञेयो रूप्यमाषकः ॥
तेषां षोडशधरणं पुराणश्चैव राजतः ॥

No. 91. जातकपद्धतिगणितोदाहरणम् by भवेश ॥ Jātakapaddhati-ganitodāharanam.

Substance —Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 58 in a line Folia, 30. 11 × 3 inches. Appearance, old. Prose Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Sādhū Jhā, Yamathari, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. A commentary on Jātakapaddhati of Śrīpati by Bhaveśa.

Beginning :—ओं नमो गणेशाय ॥

श्रीपतिजातकपद्धतिगणितमशेषं करोमि बालहितम् ।
नत्वा गुरुचरणयुगं भवेशनामा गुरोः कथितम् ॥ नत्वेति ॥

End — अथ प्रकीर्णानि ॥ अष्टवर्गफलविचारः । राजयोगे सति राज्यप्राप्तिविचारः । रश्मिफलविचारः। अरिष्टभङ्गविचारः। पापग्रहदशाविचारः । दृश्यप्रवेशकालिक-ग्रहस्वराशिमित्रोच्चादिस्थितादिविचारः । अरिष्टभङ्गविचारः । स्त्रीजातके स्त्रीजातकविचारः ॥

Colophon :— इति श्री श्रीपतिपद्धतौ श्रीभवेशकृतगणितोदाहरणं समाप्तम् ॥
शिशुजनबोधनिमित्तं कृतं मया सुटिप्पणं सुबोधकरम् ॥
गणितार्णवं समर्थस्तर्त्तुं को वा जनो जगति ॥शुभमस्तु ॥०॥

विषय । श्रीपतिकृतजातकपद्धतिव्याख्या ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 204.

See Text under Cat. No. 90.

No. 92. जातकपद्धतिवासनाभाष्योदाहरणम् by धर्मेश्वर ॥

Jātakapaddhativāsanābhāṣyodāharaṇam.

Substance :—Character, Maithilī. Brownish-red paper. Lines, 11 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 46. 14 × 5 inches. Appearance, tolerable. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1767. Place of deposit, Pandit Umādatta Miśra, Salampur, P O. Ghataho, Darbhanga. A commentary on Jātakapaddhati of by Keśava Dharmeśvara.

Beginning.—श्रीगणेशाय नमः ॥

स्फूर्जद्भानुसहस्रमानिनिस्वनध्वान्तेभकण्ठीरवे
यत्र तानुमिदंजगत्समुदिते दिव्यन्ति देवा दिवि ।
रामज्ञादि प्रभ प्रणमतां प्रतिप्रदः
सोव्यं नो विदधातु वाञ्छितफलं त्रैलोक्यदीपो रविः ॥
अथात्र केशवाचार्यः स्वाभिमतदेवतानमस्काररूपं मङ्गलमाचरन्
विषयप्रयोजनसंबन्धाधिकारिरुपं संबन्धचतुष्टयं दर्शयन्
शार्दूलविक्रीडिते पूर्वार्धेन प्रतिजानीते नत्वेति ॥
नत्वा विघ्नपशारदाच्युतशिवब्रह्मार्कमुख्यग्रहान्
कुर्वे जातकपद्धतिं स्फुटतरांज्योतिर्विदाम्प्रीतये ॥

End :— योभूद्वत्सकुले प्रभाकरसमाख्यातो द्विजस्तत्समः
श्रीरामो गणकाग्रगण्यगणितस्तत्सूनुधर्मेश्वरः ।
श्रीमद्भारथसाहिराजमुकुटालंकारहारेण चा-
ज्ञप्तः केशवपद्धतेर्व्यरचयत्सोत्पत्तिटीकामिमाम् ॥१॥
क्षन्तव्यं गणकोत्तमा मम नतिः सत्पद्धतेर्वासिना
भाष्येऽस्मिन् प्रकटोक्तिभिर्यदधुना पूर्वोक्तयो दूषिताः ।
वक्तव्येद्विसवासनेऽत्र गणिते पूर्वोक्तविश्वामिमां
तत्तदूषणमन्तरेण नियतं नास्ति प्रतीतिर्यतः ॥
जातकपद्धतिसारविचारे बुद्धिकुतूहलमस्ति यदीह ।
तर्हि मतो ददतीति सुखानि प्राप्नुत दैवविदः सुयशांसि ॥३॥

Colophon — इति श्रीदैवज्ञरामचन्द्रात्मजश्रीधर्मेश्वरविरचिते केशवपद्धतिवासना-
भाष्योदाहरणे दशाविचाराध्यायः ॥

॥ समाप्तश्चायं पद्धतिः ॥॥ शाके १७६७ सन् १२९३ साल ॥*॥

Previous notice .—C. C. Pt. I. P. 204. See Cat. No. 88.

No. 93. जातकपद्धतिव्याख्या ॥ Jātakapaddhatıvyākhyā

Substance :—Character, Maıthılī. White paper. Lines, 15 on a page. Letters, 50 ın a lıne. Folıa, 11. 13 × 4¾ inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Slıghtly damaged. Place of deposıt, Pandıt Dharmadatta Mıśra, Babhanagama,

P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Jātakapaddhati of Nīlakaṇṭha. Anonymous.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥
हरिगुरुपदसेवालब्धबुद्धिप्रबोधो
गणकगणगुरूणामात्तसिद्धान्तसारः ।
अतिलघुगुणहारां पद्धतिं जातकीयां
शिशुभिरपि सुगम्यां निर्ममे नीलकण्ठः ॥
अस्यार्थः । श्रीनीलकण्ठाचार्यः जातकीयां पद्धतिं निर्म्ममे । नीलकण्ठः कीदृशः हरिगुरुपदसेवालब्धबुद्धिप्रबोधः पुनः कीदृशः गणकगणगुरूणामात्तसिद्धान्त-सारः किम्विशिष्टां पद्धतिं अतिलघुगुणहारां शिशुभिरपि सुगम्यां तादृशी ॥१॥

End of Ms :— अन्तर्दशादिक्रमविधिं ब्रूमः ॥ उदाहरणम् । लग्नस्य बलाधिक्यात्प्रथमंलग्न-दशा लग्नात्केन्द्ररवि शुक्रगुरुचन्द्राः एतन्मध्ये बली शुक्रस्य रूपमन्तकंतेव द्वितीया दशा शुक्रस्य तत गुरो तृतीया दशा ततो बुधः नान्यैवन्तेन बुधस्या-ष्टमीदशाचक्रम् ॥

Colophon —Wanting.

विषयः । जातकपद्धतिव्याख्यानम् ॥

See Cat. No. 89.

No. 94. जातकपद्धत्युदाहरणम् by कृष्णदैवज्ञ ॥ Jātakapaddhatyudāharanam.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 21 on a page. Letters, 73 in a line. Folia, 30 $10\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Generally correct. Date, 1727. Worn out. Slightly damaged. Place of deposit, Pandit Rāmakṛṣṇa Chaudharī, Ekama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Jātakapaddhati of Śrīpati by Kṛṣṇa Daivajña.

Beginning .—ओंनमो भगवते वासुदेवाय ॥ नत्वा तां श्रुतिदेवतामिति व्याख्या ॥ अहं श्रीपतिः श्रीपतिभट्टनामा द्विजः शिष्यप्रार्थनया जातककर्मपद्धतिं वक्ष्ये

जातकस्येदं जातकं जातकस्य बालकस्य जन्मान्तरार्जितसदसत्कर्मजनित-शुभाशुभफलनिरूपकं शास्त्रं जातकमित्युच्यते ॥

End :— एतदुक्तं भवति यानि वृत्तानि बद्धानि सन्ति तानि षट्त्रिंशदधिकं शतमेव । यदा तु द्वादशाक्षरात्मकः श्लोकः इति गणनया ग्रन्थसंख्या क्रियते तदा शतद्वयमेकश्लोकाधिकं २०१ भवतीति ॥*॥

Colophon :— इति श्रीमल्लारदैवज्ञात्मजकृष्णदैवज्ञविरचिते श्रीश्रीपतिभट्टीयजातक-पद्धत्युदाहरणे प्रकीर्णाध्यायविवरणं संपूर्णमिति ॥*॥

Post Colophon:—शाके १७२७ चैत्रकृष्णचतुर्दश्यां बुधे सोदरपुरसं श्रीखड्गपाणिशर्मणो लिखितमिदं पुस्तकं स्वार्थम् ॥*॥ श्रीरस्तु ॥*॥ शुभमस्तु ॥*॥

मम पुस्तक हरे यस्य चौर विद्यावलेन च ।
पिता च गर्दभो यान्ति माता ग्राम शूकरी ॥*॥
श्रीगणेशाय नमः श्रीदुर्गादेव्यै नमः ॥

विषयः । श्रीपतिभट्टीयजातकपद्धतिव्याख्या ॥

Previous notice :—C. C. Pt. II. P. 201. Pt. III. P. 44. C. S. C. IV. No. 25.

(A) जातकपद्धत्युदाहरणम् by कृष्णदैवज्ञ ॥ Jātakapaddhatyudāharaṇam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 62 in a line. Folia, 45. 14 × 4½ inches. Appearance. Very old. Prose. Incomplete. Generally correct. Date ? Place of deposit Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Jātakapaddhati of Śrīpati by Kṛṣṇa Daivajña. Slightly damaged.

Beginning, विषय :—Same, End, Colophon :—Wanting.

(B) जातकपद्धत्युदाहरणम् by कृष्णदैवज्ञ ॥ Jātakapaddhatyudāharanam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper Lines, 13 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 54. 12¼ × 4¼ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1741,

Place of Deposit, Pandıt Chırañjīva Jhā, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Jātakapaddhatı of Śrīpati by Kṛṣna Daivajña. Very much damaged.

Beginnıng, End, Colophon, विषय :—Same

Post Colophon —शुभ शाके १७४१ बैशाखकृष्णाष्टम्यां शनौ काश्यां श्रीवटेशनाथस्य लिपिः ॥

मम पुस्तकी हरेद्यस्तु चौरविद्यावलेन च ।
पिता च गर्द्भस्तस्य मातापि ग्रामशूकरी ॥*॥
शुभमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥ ओंनमस्तस्यै ॥

(C) जातकपद्धत्युदाहरणम् by कृष्णदैवज्ञ ॥ Jātakapaddhatyudāharanam.

Substance :—Character, Maıthılī. Nepali paper. Lınes, 10 on a page, Letters, 45 in a line. Folıa, 64. $13\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Prose. Complete Generally correct. Date, Śaka 1781. Worm eaten. Place of deposıt, Pandıt Jayakrṣna Jhā, Champa, P. O. Benıpattı, Darbhanga. A commentary on Jātakapaddhatı of Śrīpatı by Krısna Daivajña.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(D) जातकपद्धत्युदाहरणम् by कृष्णदैवज्ञ ॥ Jātakapaddhatyudāharanam.

Substance:—Character, Maıthılī. Whıte paper. Lınes, 14 on a page. Letters, 46 in a lıne. Folıa, 60. $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Devakrṣna Jhā, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga. A commentary on Jātakapaddhatı of Śrīpati by Kṛṣṇa Daıvajña.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(E) जातकपद्धत्युदाहरणम् by कृष्णदैवज्ञ ॥ Jātakapaddhatyudāharaṇam.

Substance :—Character, Maithılī, Yellow paper. Lınes, 13 on a page. Letters, 64 ın a lıne Folıa, 24. $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Appear-

ance, fair. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Bābu Bīlaṭa Jhā, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A commentary an Jātakapaddhatı of Śrīpatı by Kṛṣṇa Daıvajña, son of Vallāla Daıvajña. Slightly damaged.

Beginning .— श्रीगणेशाय नमः ॥ शिवो जयति ॥

शिवयोर्भजनातिगौरवाद्यत्सुतलीलाधृतकुञ्जरास्यरूपम् ।
अपहन्तु ममान्तरं तमस्तत्सततानन्दमयं महो महीयः ॥१॥
ज्योतिर्विद्विष्णुनामा स जयति जगति जागरूकप्रतिष्ठः
शिष्टानामग्रगण्यस्वभणितगणिताम्नायविद्याशरण्यः ।
यद्वक्त्रोन्मुक्तमुक्ताफलविमलवचो वीचिमालागलन्तो
द्विन्नाः सिद्धान्तलेशा जगति विदधतेः ज्ञे पि शार्वगर्वम् ॥२॥
नत्वा तां श्रुतिदेवतां त्रिसमयज्ञानोद्गतेः कारणं
तत्पादाम्बुरुहप्रसादविकसद्बोधो बुधः श्रीपतिः ।
शिष्यप्रार्थनया विचार्य सकलान्होरागमार्थान्मुहु-
र्वक्ष्ये जातककर्मपद्धतिमहं होराविदांप्रीतये ॥३॥

End, Colophon :—Wantıng विषय :—Same.

No. 95. जातकपद्धत्युदाहरणम् by विश्वनाथ ॥ Jātakapaddhatyudāharanam.

Substance :—Character, Maıthılī. Whıte paper. Lınes, 20 on a page. Letters, 50 ın a line. Folıa, 39. 12½ × 4½ ınches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Generally correct. Date, Śaka 1758. Place of deposıt, Pandıt Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Jātakapaddhatı of Keśava by Vıśvanātha. The 7th & the 9th folia are mıssıng. Slightly damaged.

Beginning —ओं नमो गणेशाय ॥

श्रीगणेशं नमस्कृत्य केशवीनामपद्धतेः ।
गणितं विश्वनाथेन क्रियते बालबुद्धये ॥१॥
नत्वा विघ्नपशारदाच्युतशिवब्रह्मार्कमुख्यग्रहान्
कुर्वे जातकपद्धतिं स्फुटतरां ज्योतिर्विदां प्रीतये ।

यन्त्रैः स्पष्टतरोत्र जन्मसमयो वेद्योत्र खेटा स्फुटा
यत्पक्षे हि घटन्त उद्गमइहास्तक्षं स षड्भः स च ॥१॥
अहं केशवः जातकपद्धतिं कुर्वे जातकस्येदं जातकं जातकस्य बालकस्य जन्मान्तरार्जितसदसत्कर्मजनितं शुभाशुभफलनिरूपकं शास्त्रं जातकमित्युच्यते ॥

End — इयमिह लोकमाचन्द्रार्कं तिष्ठतु अस्य वक्तॄणां श्रोतॄणां शुभं भवतु॥ ये इवोधानिति स्पष्टोऽर्थः इति ग्रन्थपाठकस्य फलश्रुतिद्वारा ग्रन्थप्रसंशा ॥४॥

Colophon — इति श्रीदिवाकरात्मजविश्वनाथदैवज्ञविरचिते श्रीमत्केशवदैवज्ञविरचितपद्धत्युदाहरणेन्तर्दशाध्यायः समाप्तः ॥ शुभं भूयात् ॥*॥ शुभमस्तु ॥

Post Colophon —शाके १७५८ आश्विनकृष्णप्रतिपद्रवौ लिखितमिदं पुस्तकं खौआलसं श्रीहनुमानदत्तशर्मणो ॥*॥

मम पुस्तकं हरेद्यस्तु चौरविद्याबलेनच ।
पिता च गर्दभस्तस्य माता च ग्रामशूकरी ॥*॥
काश्यां पुरे ॥*॥ ओं भवानीविश्वनाथाभ्यां नमः ॥

विषयः । जातकपद्धतिविवरणम् ।

Previous Notice :—C. C Pt I. P 204. Pt. II. P. 41, 201. Pt. III. P. 44.

(A) जातकपद्धत्युदाहरणम् by विश्वनाथ ॥ Jātakapaddhatyudāharanam.

Substance :—Character, Maithilī. Nepāli paper. Lines, 13 on a page. Letters, 65 in a line. Folia, 24. $13 \times 4\frac{3}{4}$ inches. Appearance, old. Prose & verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka, 1742. Slightly damaged. Place of deposit, Pandit Ayodhyānātha Jhā, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Jātakapaddhati of Keśava by Viśvanātha with the text.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

Post Colophon .—शाके १७४२ वैशाखकृष्णाद्वितीयायां भृगौ पालीसं श्रीलोकनाथशर्मणः स्वपाठार्थलिपिरिति ॥ शुभमस्तु श्रीरस्तु ॥ श्रीराम ॥ श्रीसरस्वती ॥जी॥

(B) जातकपद्धत्युदाहरणम् by विश्वनाथ ॥ Jātakapaddhatyudāharaṇam.

Substance :—Character, Maithilī White paper. Lines, 8 on a page. Letters. 40 in a line. Folia, 74 10 × 3½ inches. Appearance, old. Verse. Complete Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Maniśvara Jhā, Lalganj, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. A commentary on Jātakapaddhati of Keśava by Viśvanātha.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same

No. 96. जातकराजमार्गः by मिल्हान ॥ Jātakarājamārgah.

Substance ;—Character, Maithilī White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 9 11 × 4½ inches Appearance, fresh. Verse Incomplete. Generally correct Date, wanting. Place of deposit, Pandit Rudramani Jhā, Mahināthapur, P. O. Deodha, Darbhanga A treatise on Jyotiś-Śāstra, dealing with horoscopy by Milhāna. This contains 4 chapters only.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥
ध्यात्वा नत्वा गुरुं शम्भुं श्रीमन्तं करुणानिधिम् ।
बाल्यञ्च कुरुते मार्गं छगमं जातकागमे ॥१॥
स्फुटदृग्गणिता येन तेन साध्या खगाः स्फुटाः ।
नृघटीयन्त्रपूर्वैस्तु जन्मकालेत्रबोधिते ॥२॥
निषेकलग्नं जनिचन्द्रतुल्यं निषेकचन्द्रो जनिलग्नतुल्यः ।
यदा तदा शुद्धमभीष्टकाल इत्येवमाहुर्यवना वरिष्ठाः ॥३॥
यवनयुक्तिमेवस्वयुक्त्योद्धरति ॥
लवीकृत्य तनूश्चन्द्रविवरं द्वादशोध्दृतम् ।
दिनादिकं धनं पश्चादधिकं खाग्निशोधितम् ॥४॥

End of Ms — स्वर्यात्यष्टिक विश्वेशगोतिथ्यः कालगालवा ।
चन्द्रादेर्बुधभृग्वोस्तु निरेकावक्रगामिनोः ॥२४॥
त्रिंशत्युदययोर्मध्यं भाप्तं पुष्टाल्पकोदये ।
स्वर्णं दृक्क्रियया चाल्य संस्कृते रक्षभागकैः ॥२५॥

सिताब्जयोः स्थिराः कालभागाः स्वर्णे स्फुटा भृगोः ।
करोनिताः स्फुटास्ते स्युः...............

Colophon — नास्ति ॥

विषय । कुण्डलीस्थग्रहाणां शुभाशुभफलनिर्देशः ॥

No 97. जातकसंग्रहः by रामसिंह ॥ Jātakasaṅgrahaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Palm leaves. Lines, 5 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 23. 13 × 2 inches. Appearance, old. Verse. Complete Correct Date ? Place of deposit, Pandit Śrīkānta Jhā, Lakṣmīpur, P O. Jhanjharpur, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Rāmasiṁha.

Beginning :— वाराहम्मतमालोक्य गर्गादीनान्तथैव च ।
श्रीरामसिंहभूपालैः कृतो जातकसंग्रहः ॥
तनुर्धनञ्च सहजो बन्धुः पुत्रो रिपुस्तथा ।
पत्नी च निधनं धर्मकर्माण्यायव्ययाः परि ।
एतान्येव विजानीयाल्लग्नादौ च विचक्षणः ।
एभिर्द्वादशभिर्युक्ता कोष्ठी कार्य्या यतो बुधैः ॥

End — किङ्कुर्वन्ति ग्रहास्तत्र यत्र केन्द्री बृहस्पतिः ।
मत्तवारणसिंहोपि सिंहेनैकेन हन्यते ।
मत्तवारणयूथानि भिनत्त्येकोपि केसरी ।
तथा दोषसहस्राणि लग्नस्थौ गुरुभार्गवौ ।
लग्नदोषाश्च ये केचिद्ग्रहदोषास्तथापरे ।
सर्वे ते प्रलयं यान्ति लग्नस्थे गुरुभार्गवे ।
सर्वे विरुद्धे लग्ने यद्येकस्तिष्ठते सुराचार्यः ।
हिमवद्दिनकरकिरणैः सर्वे दोषा विलीयन्ते ॥

Colophon — शिशुबोधस्सुबोधाय जायतां विदुषामपि ।
श्रीरामसिंहभूपालनिर्मितो बुधसत्तमः ॥
श्रीगणेशाय नमः ॥

विषय । जन्मकुण्डलीविचारः ॥

No. 98. जातकसारः by शिशु ॥ Jātakasārah.

Substance :—Character, Maithılī. Palm leaves. Lines, 5 on a page. Folia, 23. 14 × 2 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Manamohan Jhā, Mangaraunī, P. O Madhubani, Darbhanga. An elementary treatise on horoscopy by Śisu.

Beginning :— ओंनमः सवित्रे ॥

तामीश्वरीमखिललेखकिरीटकोटिरत्नांशुके सवितृपादसरोजलक्ष्मीम् ।
बन्धूकबन्धुकजटाचयचारुचन्द्रो द्योतावदातसुखतामरसान्नमामि ॥

End — रजनिकिरणदुर्गाम्भोनिधौ बुद्धितेजाः
प्रवलदमनविद्याराशिपीयूषवर्णः ॥
लयविलयकलात्मादुःकृतं ध्वान्तहन्ता
विधुरिवविमलश्री राजति श्रीवटेशः ॥
तस्यात्मजेन शिशुना सुखवोधहेतो-
रालोक्य जातक मवन्धिचैवं ॥
स्थूलात्मकं हितमयं प्रथमप्रवेशौ
बालस्य पालनमतोस्थवुध विधेयम् ॥

Colophon,— इति जातकसारः ॥

विषयः । जन्मकुण्डलीगोचरग्रहाणां फलाफलनिरूपणम् ॥

Previous Notice .—C. C. Pt. I. P. 205.

No. 99. जातकसारसंग्रहः by रघुदेव ? ॥ Jātakasārasangrahah.

Substance :—Character, Maıthılī. Palm leaves. Lines, 4 on a page. Letters, 64 in a line. Folia, 295. 15 × 2 inches. Appearance, old. Worn out. Letters affected. Torn. Verse. Incomplete. some pages in the beginning and the last one are missing, correct Date ? Place of deposit, Pandit Mukund Singh Jhā, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy marked with notes throughout.

Beginning of Ms — विफलान्यन्यशास्त्राणि विवादस्तेषु केवलं ।
सफलं ज्योतिषं शास्त्रं चन्द्राकौं यत्र साक्षिणौ ॥
शास्त्रप्रशंसा ॥
मुहूर्त तिथि ··· मृतवश्रायनानि च ।
सर्वाण्येवाकुलानि स्युर्नस्यात्सांवत्सरो यदि ॥
दैवज्ञप्रशंसा ॥
तमस्तोमावृते विश्वे जगदेतच्चराचरं ।
राशिग्रहोडुसंघातं सृजन् सूर्योभवत्तदा ॥

End of Ms — बुधस्य दशावर्ष १७ ।
बुधे धर्मसमायोगं बुद्धिलाभं धनागमं ।
सुभोग्यं विपुलं वित्तं स्वदशायां करोति वै ॥
बु २-८-३०-२० ।
धर्मायुर्भोगगम्भीरः पुत्रवच्चार्थसाधकः ।
सर्वकार्यसमर्थोपि बुधस्यान्तर्गते शनौ ॥
श १-६-२६-४० ।
व्याधिशत्रुभयैर्युक्तोनरव···

Colophon — नास्ति ॥

विषयः । शास्त्रप्रशंसा । दैवज्ञप्रशंसा । सूर्याद्युत्पत्तिः । कालोत्पत्तिः । कालनवाङ्गविभागः । राशिनिर्णयः । ग्रहवर्णकथनं । ग्रहसंज्ञा । पापशुभग्रहवेदाधिपकथनं । पुरुषाद्यधिपमित्रामित्रम् । ग्रहदृष्टिकथनं । अष्टवर्गः । ग्रहशान्तिकथनं । चन्द्रशुद्धिः । ताराशुद्धिः । विषुवादिनिर्णयः । रविशुद्ध्यादिप्रकरणम् । जन्मदिवसप्रकरणम् । सर्वौषधीः । वारप्राशस्त्यम् । नित्ययोगप्रकरणम् । अयोगप्रकरणम् । कालवेला । वारवेला । मुहूर्त्तकथनम् । अन्नप्राशनम् । नवान्नम् । चूडाकरणम् । नित्यक्षौरम् । कर्णवेधः । विद्यारम्भः । उपनयनम् । समावर्तनम् । विवाहप्रकरणम् । प्रशस्तग्रहावस्थितिः । कालाशुद्धिः । विवाहप्रश्नः । एकराश्यादिमेलकम् । यामित्रापवादः । दशयोगभङ्गः । षट्काष्टकप्रायश्चित्तम् । धनुर्विद्यारम्भः । स्त्रीवस्त्रपरीधानम् । रत्नादिपरीधानम् । क्रयविक्रयादिः । द्रव्यादिधारणम् । धनप्रयोगादिनिषेधः । नक्षत्रोत्पन्नरोगज्ञानम् । मरणप्रदरोगः । मरणप्रदसर्पदंशः । नक्षत्रजातरोगोपशमकालः । प्रश्नलग्नवशेनरोगोपशमनानुपशमकथनम् । विदेशस्थरोगज्ञानमरणम् । वस्तिविरेचनवेधः । राजदर्शनम् । नाट्यारम्भः । कृषिप्रकरणम् । गोयात्रावृष्टिज्ञानम् । अनावृष्टिलक्षणम् । गजाद्यारोहणम् । वृक्षादिरोपणम् । देवताघटनम् । दीक्षा ।

नौकाघटनम् । नौकावालनम् । नौकागमनम् । वास्तुलक्षणम् । वास्तुभूमेः पूर्वादिप्लवः । गृहारम्भनिर्णयः । वास्तुपूजननिषिद्धनक्षत्रम् । पूर्वादिगृहफलम् । दारुविशेषनिषेधः । गृहप्रकरणम् । वाटिकावृक्षरोपणम्। यात्राप्रश्नप्रकरणम् । होराविचारः । विजयस्नानकथनम् । बलिदानकथनम् । प्रस्थानस्थितिकथनम् । स्वप्नदर्शनफलम् । मङ्गल्यामङ्गल्यद्रव्यकथनम् । भक्ष्यद्रव्यादिप्रकरणम् ॥
etc. etc. etc.

Previous Notice —C. C Pt. I. P. 205.

No. 100 जातकसारसंग्रहः ॥ Jātakasārasaṅgrahaḥ.

Substance :—Character, Maithilī White paper. Lines, 15 on a page. Letters, 48 in a line Folia, 2. 11 × 5 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka, 1724. Worn out. Very much damaged. Place of deposit, Babu Thīthara Jhā, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. An extract from Jātakasārasaṅgraha dealing with the horoscopy of female birth Anonymous.

Beginning — ओंनमः श्रीसूर्याय ॥
अथ कन्याजन्मविशेषकथम् । तत्र वराहः ।
स्त्रीपुंसोर्जन्मफलं तुल्यं किन्त्वत्र चन्द्रलग्नस्थं ।
तद्बलयोगाद्वध्वाकृतिश्च सौभाग्यमस्तमये ॥
युग्मर्क्षे लग्नेन्दोः प्रकृतिस्था रूपगुणशीलयुक्ता ।
ओजे पुरुषाकारा दुःशीला दुःखिता चैव ॥

End — यवनः ॥ यद्यत्फल भवेत्क्षममङ्गनानां
तत्तद्वदेत्पतिषु वा सकलं विधेयम् ।
तासान्तु भ्रातृमरणं निधनेवपुश्च
लग्नेन्दुगं शुभगाशुभगतास्तमये पतिः ।

Colophon - इति जातकसारसंग्रहे कन्याजन्माध्याया द्वादश ॥

Post Colophon —शाके १७२४ भाद्रशुक्लद्वादशी ।

विषयः । स्त्रीकुण्डलीस्थग्रहफलनिरूपणम् ॥

No. 101. जातकाभरणम् by ढुण्ढिराज ॥ Jātakābharanam.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 129. 10¾ × 5 inches. Verse. Appearance, fair. Complete. Incorrect. Date, samvat, 1832. Place of deposit, Pandit Chirañjīva Jhā, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A treatise on horoscopy by Dhundhirāja. Slightly damaged.

Begnning — श्रीवरदमूर्त्तिर्जयति ॥

श्रीदं सदाहं हृदयारविन्दे पादारविन्दं वरदस्य वन्दे ।
मन्दोपि यस्य स्मरणेन सद्यो गीर्वाणवन्द्योपमतां समेति ॥१॥
उदारधीमन्दरभूधरेण प्रमथ्य होरागमसिन्धुराजं ।
श्रीढुण्ढिराजः कुरुते किलार्यामार्यासपर्याममलोक्तिरत्नैः ॥२॥
ज्ञानराजगुरुपादपङ्कजं मानसे खलु विचिन्त्य भक्तितः ।
जातकाभरणनाम जातकं जातकज्ञसुखदं विधीयते ॥३॥
शास्त्रोक्तां यो जन्मपत्रीं करोति नानाग्रन्थावलोकनात्तस्य चित्तम् ।
अत्युद्विग्नं स्यात्ततो जातकेस्मिन् कुर्वे व्यक्तां जातकोक्तिं च सर्वाम् ॥४॥

End — गोदावरीतीरविराजमानं पार्थाभिधानं पुटभेदनं यत् ।
सद्गोलविद्यामलकीर्त्तिभाजां मत्पूर्वजानां वसतिस्थलं यत् ॥
तत्रातिदैवज्ञनृसिंहसूनुर्गजाननाराधनताभिधानः ।
श्रीढुण्ढिराजो रचयांबभूव होरागमेनुक्रममादरेण ॥

Colophon — इति श्रीदैवज्ञढुण्ढिराजविरचिते जातकाभरणे स्त्रीजातकाध्यायः समाप्तिमगमत् ॥ शुभमस्तु ॥

Post Colophon —संवत् १८३२ माघसुदि १३ शुक्रवार शुभम् ॥ छ छ छ छ छ ॥

विषयः। सम्वत्सरफलम्। मासफलम्। अयनफलम्। ऋतुफलम्। पक्षफलम्। तिथिफलम्। वारफलम्। नक्षत्रफलम्। मूलविचारः। योगफलम्। करणफलम्। त्रिविधगण्डफलम्। गणफलम्। लग्नफलम्। डिम्भाचक्रम्। द्वादशभावफलम्। ग्रहभावफम्। सूर्यादीनां राशिफलानि। शनिचक्रम्। सर्वतोभद्रचक्रोद्धारः। सूर्यकालानलचक्रम्। चन्द्रकालानलचक्रम्। गोचरफलम्। ग्रहाष्टवर्गविचारः। त्रिग्रहयोगः। राजयोगाध्यायः। सामुद्रिकाध्यायः। राजयोगभंगाध्यायः। पञ्चमहापुरुषलक्षणम्। कारकयोगः। नाभसयोगः। रश्मिजातकाध्यायः। दीप्तादिग्रहफलानि। प्रव्रज्याध्यायः। अरिष्टा-

ध्यायः । अरिष्टभंगः । सदसद्दशाविचारः । विदशाफलम् । नवग्रहाणां दशाफलानि । ग्रहाणामन्तर्दशाफलानि । ग्रहाणां दानम् । नष्टजातकाध्यायः । द्वादशराशिस्थचन्द्रनिर्यानम् ॥

Previous notice:—C. C Pt. I. P. 205. Pt. II. P. 42, 201. Pt. III. P. 44. Des. XXIV. No. 13719. C. P. B. P. 167. C. S. C. IX. No. 22.

(A) जातकाभरणम् by ढुण्ढिराज ॥ Jātakābharaṇam

Substance :—Character, Maithilī Nepālī paper. Lines, 11 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 111 of which 48-67 are missing. 11 × 6 inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect Date, Śaka 1766. Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Dhuṇḍhirāja. Very much damaged. Gaps are left here and there.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

Post Colophon :—शाके १७६६ सन् १२५२ पौष शुक्लपञ्चदश्यां गुरौ श्रीहनुमानदत्तशर्मलिपिरियम् ॥ श्रीकालिका जयतितराम् ॥

(B) जातकाभरणम् by ढुण्ढिराज ॥ Jātakābharaṇam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 20 on a page. Letters, 66 in a line. Folia, 37. $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Verse. Worn out. Letters affected. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1718. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalabag, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Dhundhirāja Daivajña.

Beginning, End, Colophon, विषय .—Same.

Post Colophon .—शाके १७१८ भाद्रशुक्लद्वादश्यां बुधे दडिभंगाग्रामे वलिआसरं श्रीशिवनाथेन लिपिरियं स्वार्थं ॥०॥
एनाम्मदीयां यदि नाम कश्चिद्विवेकशून्यो हरते च पुस्ती ।
नेत्रस्य हानि स्तनयस्य शोकं सर्वाङ्गकुष्ठं लभते च नूनम् ॥

(C) जातकाभरणम् by ढुण्ढिराज ॥ Jātakābharanam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 15 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 53. 12 × 5 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka, 1693. Worn out. Torn. Place of deposit, Pandit Yaduvīra Miśra, Khopa, P. O Phulparas. Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Dhundhirāja.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No. 102 जातकार्णवः by वराहमिहिर ॥ Jātakārnavah.

(त्रिप्रश्नाधिकारमात्रम्)

Substance :—Character, Maithilī. White paper Lines, 9 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 7. $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old Verse. Complete. Incorrect. Date ? Worn out. Place of deposit, Pandit Padmanābha Miśra, Lalbag, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra by Varāhamihira dealing with Tripraśnādhikāra.

Beginning —ओंनमोगणेशाय ॥

शाकोनवाद्रीन्दुकृशानुयुक्तः कलेर्भवत्यब्दगणो व्यतीतः ।
कल्याद्यब्दगणः प्रभाकर १२ हतश्चैत्रादिमासैर्युतः
त्रिष्ठः खाद्रि ७० हृतासयुक् सुर ३३ हृतैर्लब्धाधिमासैर्युतः ।
खत्रिघ्नः ३० सतिथिर्द्विधाशिव ११ हतः धिव्योमशैलोद्धृते-
र्हीनो लब्धदिनावमैस्सितनिशार्धे सावनोहर्गणः ॥१॥
अथ रव्यादीनां मध्यार्थ गुणकारा उच्यन्ते ॥
गजेषवो ५८ वाणशशाङ्कविश्वे १३१५ ।
विधु १ स्त्रिरामा २३ शिखिनस्त्रिषष्टि ६३ ।
भूमि १र्दिशो १० वायुशखः ३ क्रमेण
सूर्यादिकानां गुणका अमी स्युः ॥२॥

End .— अथ मध्यान्हिकछायात इष्टछायानयनं ॥
दिने खरामै ३० रधिकं यदल्पं ।

रसेन ६ पंक्त्या १० निहतं शरा९स्तं ।
हीनं धनं देशपलप्रभायां ।
छाया च सा स्याद्दिनमध्यभागे ॥
छाया निजेष्ट्या दिनमध्यभाग ।
छायोनिता दिक्समहिता तयाप्ता ।
दिने शरघ्ने ९ गतगम्यनाड़ी ।
श्रीमान् वराहो वदति स्वयुक्त्या ॥१॥ ०॥

Colophon —इति श्रीवराहमिहिरविरचिते जातकार्णवे त्रिप्रश्नाधिकारः समाप्तः ॥*॥*॥ श्री श्रीनाथस्य लिपिरियम् ॥*॥ ॥*॥ ॥*॥ ॥*॥ ॥*॥ ॥*॥ श्री श्री श्री श्री श्री पातु माम् ॥

विषय । त्रिप्रश्नाधिकारः ॥

Previous notice :—C C. Pt. I. P. 205 Pt II P. 42 P II S (1905) P. 179.

See commentary under Cat. No 105.

No. 103. जातकार्णवः ॥ Jātakārnavaḥ

Substance :—Character, Maithilī Nepālī paper. Lines, 10 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 13 of which 1 folio in the beginning is missing. 11×5½ inches Appearance, old. Prose and verse. Incomplete. Generally correct. Date Śaka 1768, Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur P.O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy. Anonymous. Very much damaged.

Beginning of Ms;—म. आज्ञा. वर्त्म. शरण. आस्पद. अव्द. छिद्र. चन्द्र. आकाश. दिक्पाल. वरण. इति दशमस्य. आय. लाभ. उपाय. इत्येकादशस्य. अन्त व्यय. वेशि. रिष्फ. इति द्वादशस्य ॥ अथ लग्नरविफलम् ।
विकलेक्षणोर्कलग्ने बुद्बुदहृष्टिकर्किणि भवति नरो मुनिभिराख्यातम् ।
पूर्णशीतकरे लग्ने तेजस्वी नित्यगर्वितः ।
असंपूर्णेतिमलिनो मन्दवीर्यो नरः सदा ॥

End — भूपालं राज्ययात्रार्थं रत्नमाणिक्यकाञ्चनम् ।
नानाविधसुखञ्चैव शुक्रस्यान्तर्गतो गुरुः ॥

राहोर्वर्ष २ मास ४ अस्य फलम् ।
बन्धनं बन्धुनाशञ्च पुत्रनाशं रिपोर्भयम् ।
शरीरक्लेशमाधत्ते शुक्रस्यान्तर्गतस्तमः ॥

Colophon :— इति जातकार्णवे सोमसिद्धान्ते दशान्तर्दशाफलं समाप्तमिति ॥०॥

Post Colophon .— शाके १७६८ भाद्रशुक्लैकादश्यां कुजे लिखितमिदं पुस्तकं खौआलवंशोद्भवश्रीहनुमानदत्तशर्मा ॥

विषयः । जन्मकुण्डलीस्थग्रहाणां दशान्तर्दशादिविचार ॥

No. 104. जातकार्णवोदाहरणम् ॥ Jātakārṇavodāharanam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 15. 12 × 3½ inches. Appearance, old. Worn out. Torn. Prose. From 8 to 13 folia are missing. Incomplete. Incorrect. Date, Śaka, 1714. Place of deposit, Pandit Padmanābha Miśra, Lalbag, Darbhanga. A commentary on Jātakārnava of Varāhamihira. Anonymous.

Beginning :— ओंगणेशाय ॥ अथ जातकार्णवस्योदाहरणं लिख्यते ॥ तत्र प्रथमं कलियुगाब्दा नयनं ॥ शाकः १७१३ नवाद्रीन्दुकृशानु ३१७९ युक्तः ४८९२, अयं कलिरभवत् अब्दगणस्य वृत्तोयं स्यादित्यर्थः ॥ कल्याद्यब्दगणः कीदृशः ४८९२ प्रभाकरहतः प्रभाकरसंज्ञकेन किन्तु द्वादशेन हतो गुणितः ५८७०४ कलेर्मासा जाताः सतु कीदृशः चैत्रादिमासैर्युतः चैत्रशुक्लप्रतिपदादितः चान्द्रमासैर्युतः तत्र फाल्गुणकृष्णदशम्यां शुक्रे चान्द्रमासक्रमेण दशमासाः १० पञ्चविंशति २५ दिनानि भवन्ति । तैर्दशमासैर्युतः ५८७१४ अयंत्रिष्ठः किन्तु स्थानत्रयेस्थापितः जातः ५८७१४ ॥ ५८७१४ ॥ ५८७१४ एकतः खाद्रि ७० हृतः आप्तः ८३८ द्वितीयस्थाने ५८७१४ युतो जातः ५९५५२, अतः हर ३३ हृतो अधिमास किन्तु त्रयस्त्रिंशन्मासोत्तरे मलिन्मुचमासोभवति etc.

End :— यदि पूर्वगामिनी छाया तदावशिष्टघटी पलानि ६।५९ दिने ३३।००। पातिते श्रीसूर्योदयादिष्टघटीपलानि २६।१ ॥ श्रीमान् वराहः वराहमिहिरः स्वयुक्त्या वदति ॥

Colophon — इति जातकार्णवस्योदाहरणं समाप्तं ॥

Post Colophon —शाके १७१४ पौषकृष्णदशम्यां रवौ श्रीश्रीनाथेन लिखितमिदं पुस्तकं ॥ श्रीगौरीशंकराभ्यां नमः ॥*॥ श्रीवराहमिहिरेनमः ॥*॥ श्रीवराह मिहिरे नमः ॥*॥

विषयः । जातकार्णवव्याख्या ॥

No. 105. जातकालङ्कारः by गणेशदैवज्ञ ॥ Jātkālaṅkārah.

Substance :—Character, Maithilī. Dark-white paper. Lines, 10—11 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 10. 11 × 4 inches Appearance, very old. Verse. Complete. Incorrect. Worm eaten. Very much damaged. Date, Śaka 1733. Place of deposit, Pandit Chirañjīva Jhā, Babhangama, P.O Supaul, Bhagalpur. Fragments of papers are attached on the margin of each paper.

Beginning .— श्री इष्टदेव्यै नमः ॥
सानन्दं प्रणिपत्य सिद्धिसदनं लम्बोदरं भारतीं
सूर्यादिग्रहमण्डलं निजगुरुं भक्त्या हृदब्जे स्थितं ।
येषामङ्घ्रिसरोरुहस्मरणतो नानाविधाः सिद्धयः
सिद्धिं यान्ति लघु प्रयान्ति विलयं प्रत्यूहशैलव्रजा : ॥१॥
सद्भावाकलितं पदार्थललितं योगाङ्गलीलान्वितं
श्रीमद्भागवतं शुकास्यगलितं यच्छ्रीधरस्वामिना ।
सुव्यक्तं क्रियते गणेशकृतिना गाथोक्तिजातकं
वृत्तस्निग्धतया जनाद्विहफलं ज्योतिर्विदां जीवनम् ॥२॥

End :— ये पठिष्यन्ति दैवज्ञास्तेषामायुः सुखं शिवम् ।
भूयः कैरवकुन्दाभा सुकीर्त्तिः सर्वतो दिशम्
हृद्यैः पद्यैः गुम्फिते वंशाध्यायः श्रीगणेशेन वृत्तै-
र्युक्तो वेदैः शैलसंख्या प्रणीः ॥१२२॥*॥

Colophon :— इति श्रीजातकालङ्काराभिधं ताजकं संपूर्णम् ॥

Post Colophon:—ऊर्जकृष्णद्वितीयायां लिखिता कविवासरे
वटेशनाथेन विप्रेण कन्होलीग्रामवासिना ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥
वामाग्निशैलेन्दुशकेन्द्रकाले नत्वाब्जयुग्मं चरणं गुरोश्च ।
पाठाय आत्मीय एकमाक्षयुग्मं नत्वा च भूयोभिरभिष्टदेवताम् ॥

विषयः । जन्मपत्रीविचारः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 205 Pt. II. P. 42, 201. Pt. III. P. 44. C. P. B. P. 168. C. S. C. IX. No. 38.

See commentaries under Cat. No. 106—108.

(A) जातकालंकारः by गणेशदैवज्ञ ॥ Jātakālaṅkāraḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White & yellow paper, Lines, 10 on a page, Letters, 40 in a line. Folia, 16. $9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Gopāla Miśra, Tabhaka, P. O. Dalsingh Sarai, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(B) जातकालंकारः by गणेशदैवज्ञ ॥ Jātakālaṅkāraḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Dark-white paper. Lines, 11 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 12. $12 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old, Verse. Complete. Incorrect. Worn out. Letters affected. Date, Śaka 1690. Place of deposit, Pandit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(C) जातकालंकारः by गणेशदैवज्ञ ॥ Jātakālaṅkāraḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 1 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 21. $9 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fresh. Verse. Complete. Generally correct, Date, San 1285 Sāl. Place of deposit, Pandit Padmanābha Miśra, Lalbag, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same,

(D) जातकालङ्कारः by गणेशदैवज्ञ ॥ Jātakālaṅkāraḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 16. 10 × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Jibu Miśra, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. A hand book of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(E) जातकालंकारः by गणेशदैवज्ञ ॥ Jātakālaṅkāraḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 15. 12½ × 5 inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1748. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

Post Colophon :—गजवेदाद्रीन्दु १७४८ सिते शाके श्रावणे चासितेतरे ।
अमावास्यां गुरोर्वारे पुस्तकी लिखितं मया ॥
सोदरपुरसं श्रीपक्षधरशर्मणः लिखितमिदं ग्रन्थं ॥
मम पुस्तकं हरेद्यत्र चौरविद्यावलेनच ।
पिता च गर्दभ तस्य माता च ग्रामसूकरी ॥*॥

No. 106. जातकालङ्कारव्याख्या ॥ Jātakālaṅkāravyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 23. 11 × 4 inches. Appearance, fair. Prose. Incomplete. (Only a few lines are wanting at the end). Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnapur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Jātakālaṅkāra of Gaṇeśa Daivajña. Anonymous.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥
कम्वण्डैब्रह्मविद्यापरिचयचतुरं श्रीशुकं व्यासपुत्रं

नत्वाचार्यं मुनीनां कविपदकमले प्रेमसन्धानभाजम् ।
शिष्टेष्टं स्वेष्टदेवं श्रुतिसमधिगतं माधवं भावयित्वा
भावैरुद्भाव्यतेऽस्मै प्रवरमपि मुदे जातकालङ्कृतिश्रीः॥

अथ ज्योतिर्विच्तिलकश्छन्दोलङ्कृतिकाव्यरचनानिपुणः श्रीगणेशकविः श्रीशुकजातकानुरोधिजातकालङ्कारकं नाम ग्रन्थं चिकीर्षुस्तदादौ निर्विघ्नपरिसमाप्त्यर्थं शिष्टाचारक्रमागत भगवद्विभूतिभूतगुरुगणेशभारतीकर्मकप्रणिपातपुरस्सरं वस्तुनिर्देशात्मकं मङ्गलमाचरति तद्द्वाभ्यां शार्दूलविक्रीडिताभ्याम् ॥

End of Ms. —शाके मार्गण रामशायकधरासंख्ये नभस्ये तथा
मासि ब्रध्नपरे सुजातकमिदं चक्रे गणेशः सुधीः ।
छन्दोलङ्कृतिकाव्यनाटककलाभिज्ञः शिवाध्यापक
स्तत्र श्रीशिवदन्मुदे गणितभूर्गोपालसूनुः स्वयम् ॥
शाके मार्गणेति तस्य गोपालस्य सूनुः सुधीः गणेशः मार्गण
रामशायकधरासंख्ये शाके पञ्चत्र्यधिकं पञ्चदश शाके १५३५
नभस्ये भाद्रपदे मासे ब्रह्मपुरे इदं सुजातकं शोभनजात······

Colophon —Wanting.

विषयः । जातकालङ्कारविवृत्ति ॥

No. 107. जातकालङ्कारव्याख्या ॥ Jātakālaṅkāravyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. Nepālī paper Lines, 13 on a page. Letters, 66 in a line Folia, 10. 13 × 4½ inches. Appearance, very old. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Chirañjīva Jhā, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. Very much damaged. A commentary on Jātakālaṅkāra of Ganeśa. Worn out. Worm eaten. Anonymous.

Beginning .— श्री गणेशो जयति॥
गणेशकविर्नामाहं इदं जातकं कुर्वे इति तृतीयश्लोकेनान्वयः। किंकृत्य सानन्दं यथा भवति तथा लम्बोदरं गणेशं सिद्धिसदनं सिद्धिगृहं प्रणिपत्य । भारतीं सरस्वतीं तथा सूर्यादिग्रहमण्डलसमूहं निजगुरुं स्वगुरुं भक्त्या प्रणामं कृत्वा आत्महृदयकमले स्थितं येषां चरणकमलस्मरणतः अनेकविधाः सिद्धयः सिद्धिं यान्ति ॥

End — हृद्यैरिति ।

श्रीगणेशेन कविना मया अस्मिन् जातके वंशाध्यायः कृतः कीदृशे हृदयहारिभिः पद्यै र्गुम्फिते रचिते सूरिणां पण्डितानां तोषकारको अलङ्काराख्ये पुनः मञ्जुले मनोहरे कीदृशोध्यायः वेदसंख्यैर्वर्य्यैः श्रेष्ठैर्वृत्तः प्रणीतः कृतः ॥

Colophon :—इति श्रीजातकालङ्कारे टीकायां वंशाध्यायः समाप्तः । समाप्तोऽयं ग्रन्थः ॥

विषय· । जातकालङ्कारटीका ॥

No. 108. जातकालङ्कारव्याख्या ॥ Jātakālaṅkāravyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 14. 11 × 4½ inches. Prose. Appearance, tolerable. Incomplete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Devakṛṣṇa Jhā, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhangā. A commentary on Jātakālaṅkara. Anonymous.

Beginning of Ms — मनुष्याणां शुभायनपरं पुनः श्रीमच्छिवाज्ञया कुर्वे ॥३॥ भूयांस इति ॥ भूमौ भुवि नृणां जन्म संप्राप्य संख्यावन्तः संख्यावान् पण्डितः कविरित्यमरः भूयांसो बहवः सन्ति काव्यादीनां करणे निजमत्या रचनाः कुशलास्तथापि प्रवरपरगुणानामानन्दलीलां भजन्ते ॥

End of Ms. — अङ्केश इति अङ्केशे अष्टमस्थे सति अष्टमेशे लग्नस्थे सति तदाद्यूत-क्रियायां मतिः भूयो भवति । चौरादिकर्मणि शक्तः भूपतिर्वा लोकात्संसारात् । निधनपदं मृत्युपदं इयान्प्राप्नोति लग्नेशे नवमस्थे नवमेशे लग्ने सति नितान्तं अतिशयेन धर्मणि शक्तः देवानां भजने·········

Colophon — नास्ति ॥

विषय. । जातकालङ्कारटीका ॥

No 109. जैमिनिकारकसूत्रम् by लोमश ॥ Jaiminikārakasūtram.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 52 in a line. Folia. 2. 14 × 4½ inches. Appearance, old. Sūtra form Complete Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāthaka,

Karnapur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotis-Śāstra dealing with horoscopy by Lomaśa. Slightly damaged. The Ms. contains 65 Sūtras in all.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

अथजैमिनिकारकसूत्राणि ॥ श्रीशं व्याख्यास्यामः ॥१॥ अवलानैव योगः स्यात् ।२। भावे च ।३। पापार्गलपाके क्लेशः ।४। शुभार्गले च धनादिसमृद्धिः ।५। पापार्गलशूलयुते पापे मृत्युः ॥६॥ शुभार्गलशूलयुते शुभे राज्यलाभः ॥७॥ तत्तद्भावे तेषाम् ॥८॥ चिरस्थिरयोगाद्वानां योगे नियतम् ।९। न्यूने न्यूनम् ॥१०॥

End :— कवलमातारराजाथाब्दे ।६१। द्वयोरन्तरे धात्वैकर्क्षम् ।६२। उभात्रखेटक्रमेण दशा ।६३। त्रयाणां पापयोगेरिष्टम् ।६४। अन्यदपि सामान्यम् ।६५।

Colophon — इति श्रीलोमशकृतजैमिनिकारकसूत्रं समाप्तम् ॥

विषयः । जन्मकुण्डलीस्थग्रहाणां शुभाशुभफलनिर्देशः ॥

No 110. जैमिनिसूत्रम् by जैमिनि ॥ Jaiminisūtram.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9-10 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 12. 13½ × 5 inches. Appearance, tolerable. Sūtra form. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Śaśinātha Miśra, Tarauni, P. O. Sakri, Darbhanga A treatise on Jyotis-Śāstra dealing with horoscopy by Jaimini.

Beginning — ओं नमो गणेशाय नमः ॥ उपदेशं व्याख्यास्यामः ॥ अभिपश्यन्त्यृक्षाणि ॥ पार्श्वभेच ॥ तन्निष्ठाश्च तद्वत् ॥ दारभाग्यशूलस्थार्गलानि ध्यातुः ॥ कामस्था तु भूयसा पापानां. ॥

End — पूर्णेन्दुराहोरन्तलाश्च. ॥ तत्र ज्ञानानेषु ॥ पुत्रमणीरमणीवुधकेतुर्वा ॥ शुभं चन्द्राभ्यां ॥ स्वलग्ननाथः ॥ ॥ ॥

Colophon :— इति जैमिनीये उपदेशसूत्रे वियोनिभेदो नाम चतुर्थाध्यायस्य चतुर्थः पादस्समाप्तः ॥

विषयः । कुण्डलीस्थग्रहाणां शुभाशुभफलम् ॥

Previous notice :—C C. Pt. I. P. 208. Pt. II. P. 43, 201. Pt. III. P 44. Des. XXIV. No 13725. A. C. 987, 878, C. P. B. P. 170.

See commentaries under Cat. No. 111—112. 419.

No. 111. जैमिनिसूत्रवृत्ति by बालकृष्णानन्दसरस्वती । Jaiminisūtravṛttiḥ.

Substance:—Character, Maithilī White & brown paper. Lines, 12 on a page. Letters, 49 in a line. Folia, 61 11×4 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Worn out. Slightly damaged. Place of deposit, Pandit Sādhu Jhā, Yamathari, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. Date ? A commentary on Jaiminisūtra by Bāla-Kriṣnānanda Sarasvatī

Beginning ;— श्री महागणपतये नमः ॥ गुरुभ्यो नमः ॥
भूमानं पुरुषार्थसारमखिलाधारं प्रकाशं परं
सीमानं भवसागरस्य सकलानन्दामृताम्भोनिधिम् ॥
सम्मानं सततं प्रमाणपदवी दूरं विदूरं हृदि
स्वात्मानं श्रुतिशेखरैकहृदयं स्फूर्त्तिस्वरूपं श्रये ॥
भावयामो हृदि श्रीमद्गोपालानन्ददेशिकान् ।
श्रीमत्स्वयं प्रकाशार्थान् श्रीश्रीधरगुरूनपि ॥
सम्यक् यं जयितुं समस्तजगतां कर्मानुरूपं फलं
सम्पूर्णानि विचित्रभावनिचयैर्नानाविधैर्व्याचिनाम् ॥
सूत्राणि स्फुरिताखिलर्षिहृदयाकूतानि योसौ मुनिः
योयन्नः पुरतः सदा विजयतां साम्ना मुनिर्जैमिनिः ॥
कैलाशाधिपतिं चंद्रं ननु महादेवाभिधं मोहयन्ना-
चार्यो द्रुमिलो नरः श्रुतिपुरे नेता यतिर्बालकः
स्कन्धे जातकनाम्नि जैमिनिमुनीन्द्रेणाहृते सर्वतः
कृष्णानन्दसरस्वती वितनुते भावस्य संशोधनम् ॥
उपदेशमित्यादिजैमिनीय सूत्रनिकरमयं
जातकं तस्याल्पग्रन्थवृत्तिरारभ्यते ।
उपदेशं व्याख्यास्यामः ॥

End :—Illegible.

Colophon :— इति जैमिनीये तृतीयाध्याये चतुर्थः पादः ॥ (several lines after this are not legible)

विषयः । जैमिनिसूत्रव्याख्या ॥

Previous Notice ;—C. C. Pt. I P. 208. Pt. II. P. 43, 201. Pt. III. P. 45.

No. 112. जैमिनिसूत्रव्याख्या ॥सुबोधिनी॥ by नीलकण्ठ॥ Jaiminisūtravyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 49. 12×4 inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Correct. Date, Śaka 1760. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalabag, Darbhanga. A commentary on Jaimini Sūtra of Jyotiś-Śāstra by Nīlakaṇṭha.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥

सृष्टिस्थित्यन्तकर्त्री हरिहरविधिभिः सेवितानन्ददात्री
नानातन्त्रोक्तमार्गैर्मुनिभिरपि धिया भालचन्द्रोज्ज्वलाङ्गी ।
आरक्ताभा त्रिनेत्रा शिवशवनिलया राजराजेश्वरी सा
वाचं नो ह्यातनोतु प्रतिपदकठिने जैमिनेः सूत्रसंघे ॥१॥
विवस्वद्वंश्याग्र्यावनिपतिवरश्रीरणजितो
दयांम्भोधेर्वाचा तव करुणया जैमिनिमुनेः
निरालम्बे शास्त्रे जननिगिरिजे यास्यति न किं
सुटीकां मे कामो हृदि समभिपूर्त्तिं रचयितुम् ॥२॥

End :— अन्यथा अन्यथा ॥ उच्चमित्रशुभयोगलक्षणगुणाभावे समानीचादियोगसत्वेऽशुभेत्यर्थः ॥ सिद्धमन्यत् ॥ अन्यत्प्रकृतं ग्रन्थानुक्तं सिद्धं शास्त्रान्तरप्रसिद्धं ग्राह्यमित्यर्थः ॥

Colophon :— इति श्रीनीलकण्ठज्योतिर्विद्विरचितायां जैमिनिसूत्रव्याख्यायां सुबोधिन्यां द्वितीयाध्यायस्य चतुर्थः पादः समाप्तः ॥*॥

Pre-Post Colophon — श्रीशाके रससप्तभूपरिमिते नेपालखण्डे वरे
श्रीश्रीमद्रणजिन्नृपालकवरे राज्यं प्रकुर्वत्यसौ ।
वाग्मी श्रीजयशर्मसूरितनुजः श्रीनीलकण्ठो द्विजः ।
शास्त्रे जैमिनिना कृते सुविवृत्तिं भूपाज्ञया व्याकरोत् ।

Post Colophon — शाके १७६० श्रावणकृष्ण ९ रवौ काश्यां दैवविच्छ्रीपक्षधरोलिखत् ॥

विषयः । जैमिनिसूत्रविवरणम् ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 208. Pt. II. P. 43. Pt. III. P. 44. H. P. S. (1905) P. 179.

(A) जैमिनिसूत्रव्याख्या by नीलकण्ठ ॥ Jaiminisūtravyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 9. $12\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, tolerable. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalabag, Darbhanga. A commentary on Jaiminisūtra by Nīlakaṇṭha.

Beginning, विषय :—Same. End, Colophon :—Wanting.

(B) जैमिनिसूत्रव्याख्या by नीलकण्ठ ॥ Jaiminisūtravyākhyā.

Substance .—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 54 in a line. Folia, 38. $13\frac{1}{2} \times 4$ inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1760. Place of deposit, Pandit Anantalāla Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. A commentary on Jaiminisūtra by Nīlakaṇṭha.

Beginning, End, Colophon, विषय.—Same.

(C) जैमिनिसूत्रव्याख्या by नीलकण्ठ Jaiminisūtravyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 6. $11 \times 4\frac{3}{4}$ inches. Appearance, tolerable. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahinathapura, P. O. Jhanjharpur Bazar, Darbhanga. A commentary on Jaiminisūtra of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy.

Beginning, विषय:—Same, End, Colophon :—Wanting.

(D) जैमिनिसूत्रव्याख्या by नीलकण्ठ ॥ Jaiminisūtravyākhyā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 10. 11×5 inches. Appearance, tolerable. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit,

Babu Punyānanda Jhā, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga. A commentary on Jaiminisūtra dealing with horoscopy by Nīlakaṇṭha.

Beginning, विषयः - Same. End, Colophon :—Wanting.

No. 113. ज्ञानप्रदीपकम् ॥ Jñānapradīpakam.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 9 on a page. Letters, 41 in a Line. Folia, 9. 10 × 4 inches. Appearance, fair. Verse. Incomplete. Incorrect. 8th folio is missing. Worm-eaten. Date ? Place of deposit, Pandit Muktinātha Jhā, Barwari, P. O. Parsarma, Bhagalpur. Anonymous.

Beginning .— श्रीगणेशाय ॥
शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजं ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत्सर्वविघ्नोपशान्तये ॥१॥
श्रीमद्गङ्गाधरसुतं चन्द्रलेखावतंसिनम् ।
सिद्धिदं सर्वविद्यानां वन्दे दन्तावलाननम् ॥२
ज्ञानप्रदीपकं नाम शास्त्रं लोकोपकारकम् ।
प्रश्नादर्शं प्रवक्ष्यामि सर्वशास्त्रानुसारतः ॥३॥
भूतं भविष्यद्वर्त्तमानं शुभाशुभनिरीक्षणम् ।
पञ्चप्रकारमार्गञ्च चतुःकेन्द्रबलाबलम् ॥४॥
आरूढछत्रगं च उदयादिबलाबलम् ।
क्षेत्रदृष्टिं नरं नारीं युग्मं वंशञ्च वर्णकम् ॥५॥

End of Ms :—धातुचिन्ता भवेत्तद्वन्मूलजीवौ तथा वदेत् ।
धातुभस्थे मूलखेले जीवमाहुर्विपश्चितः ॥
जीवराशौ धातुखगैर्दृष्टे वायु जिमूलकाः
मूलराशौ जीवखगे धातुचिन्ता प्रकीर्त्तिता ॥
त्रिवर्गखेटकैर्दृष्टेयुंक्ते बलवशा·········

Colophon :— Wanting.

विषयः । उपोद्घातकाण्डः । ग्रहाणां मित्रनिर्णयः । धातुचिन्ताध्याय. । चिन्तनाकाण्डः। अतः परं खण्डितम् ॥

Previous notice :—Des. XXIV. No. 13931.

No. 114. ज्योति सागर by भोज ॥ Jyotihsāgarah.

Substance :—Character, Bengali. Yellow paper. Lines, 6 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 9. 18 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rudrānanda Jhā, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. Worn out and worm-eaten. Very much damaged. A treatise on Jyotis-Śāstra by Bhoja. Only 2 chapters are complete.

Beginning :—ओं नमो गणेशाय ॥

जगदीशं रविं नत्वा लोकानुग्रहकारिणम् ।
ज्योतिःसागरसारोयं श्रीमद्भोजेन वक्ष्यते ॥
रविःसोमो मङ्गलश्च बुधो जीवः शितः शनिः ।
एतेषां नामतो वाराः सप्तैते कथिताः क्रमात् ॥
शुक्रेन्दुबुधजीवानां वाराः सर्वत्र शोभनाः ।
भानु भूसुतमन्दानां शुभकर्मसु केषुचि ॥

End of Ms. — अष्टवर्षा भवेद्गौरी नववर्षा च रोहिणी ।
दशमे कन्यका प्रोक्ता अत ऊर्ध्वं रजस्वला ।
दशवर्षात्परं कालात्ययो भवति । तथाच ।
कालात्यये च कन्याया कालदोषो न विद्यते ।
मलमादिमासानां विवाहादृये प्रयत्नतः ॥
पुंसः प्रति सदा दोषा सर्वदैव विगर्हिताः ॥

वराहः ।

न जन्ममासे नच चैत्रपोषे क्षौरं विवाहो नच······

Colophon :— Wanting.

विषयः । वारगुणकथनम् । वारवेलाकथनम् । कालवेलाकथनम् । रात्रौ कालवेलाकथनम् । अहोरात्रस्य कालवेलाकथनम् । शुक्लकृष्णादितिथिनिर्णयः । सिद्धयोगकथनम् । तिथ्यमृतयोग-कथनम् । मृत्युयोगकथनम् । दग्धतिथिकथनम् । विष्टिकथनम् । मासदग्धकथनम् । कालघण्टयोग । सप्तविंशतितारकाः । नक्षत्रदेवताः । नक्षत्रगणकथनम् । अधोमुखनक्षत्राणि । अमृतयोगाः । अमृत-प्रशंसा । विषयोगः । यमघंटः । करणानि । नित्ययोगानांवर्ज्यदण्डकथनम् । राशिनक्षत्रविचारः । द्वादश राशयः । क्षेत्राधिपाः । लग्नपरिमाणं । लग्नादिकथनम् । चन्द्रशुद्धिकथनन् । ताराशुद्धिः ।

नाडीनक्षत्रम् । सर्वौषधिकथनम् । जन्मतिथिनिर्णयः । निरंशदिवसादिनिषेधकथनम् । रविशुद्धिः । भौमादिशुद्धिकथनम् । ग्रहभोगकथनम् । कालविवेकः । विवाहः । अतः परं खण्डितम् ॥

Previous notice :- C. C. Pt. I. P. 211. C. P. B. P. 174. C. S. C. IX. No. 43 (?)

No. 115. ज्योतिःसार. by तर्कवाचस्पतिभट्टाचार्य ॥ Jyotiḥsāraḥ.

Substance :—Character, Bengali. Yellow paper. Lines, 5 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 55. $14\frac{1}{4} \times 3$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Worn out. Place of deposit, Pandit Gangādhara Jhā, Jonki, P. O. Deodha, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with the calculation of yātrā etc. by Bhaṭṭāchārya Tarkavāchaspati.

Beginning :— ओँ नमो गणेशाय ॥
श्रीगोविन्दपदाम्भोजं नत्वा ज्ञात्वा गुरोर्मतं ।
ज्योतिःसारमहं वक्ष्ये अल्पज्ञानहेतवे ॥
राश्यादिनामकथनं तत्र चक्रांशकानि च ।
लग्नध्या-मस्य मानं गृहभावबलं तथा ॥
यन्त्रादेश्च प्रतीकारमृक्षयोगादिवर्णनं ।
उद्वाहलग्नकथनं गर्भाधानविधिस्तथा ॥
मरणं च तथा पुंसः सीमन्तं जातकानि च ।
जातकोष्ठीं नामकश्च ? निष्क्रमणान्नचूडकं ॥

End :— रविथाके भिक्षाकराय सोमथाके सुखकराय ।
मंगलथाके करे खण्ड बुधथाके धरे दण्ड ॥
जीवथाके वायुखण्ड शुक्रथाके डेरा पाय ।
शनिथाके खोडकराय राहुकेओ कालकराय ॥
सप्तचरे थाके पापमारे जननीपीडे वाप ।
वापे पूते सदा संग ताहारकोष्ठी ना करिवा रङ्ग ॥

Colophon :— इति तर्कवाचस्पतिभट्टाचार्यविरचितो ज्योतिःसारः समाप्तः ॥०॥

विषय. । राश्यादिनामकथनं । उद्वाहादिविचारः । गर्भाधानादिविधिकथनम् ॥

No. 116. ज्योति.सारसंग्रह: ॥ Jyotıssārasıṁgrahaḥ.

Substance :—Character, Maıthılī. White paper. Lınes, 11 on a page. Letters, 45 in a line. Folia, 27. 12½ × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandıt Manohara Thākura, Ṭabhaka, P. O. Dalsingh-saraı, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with the calculation of Yātrā etc. Anonymous.

Beginning — ओं नमो गणेशाय ॥ अथ ऋतवः ॥
श्रावणभाद्रौ वर्षा । आश्विनकार्त्तिकौ शरत् मार्गपौषौ हेमन्तः ।
माघफाल्गुनौ शिशिरः चैत्रवैशाखौ वसन्तः ज्येष्ठाषाढौ ग्रीष्मः
एवं द्वादशमासाः ॥

End :— तमो द्वादशे दीनतां पार्श्वमूलं
प्रयत्ने कृतेनर्थतामातनोति ।
खलैर्मित्रता साधुलोके रिपुत्वं
विरामे जने वाञ्छितार्थस्य सिद्धिः ॥१२॥*॥

Colophon .— इति ज्योतिःसारसंग्रहः ॥
श्रीवलिआसमं श्रीमद्धर्षदत्तशर्मणा लिखितं ज्योतिःसारसंग्रहं संम्पूर्णम्
॥*॥ श्रविश्वेश्वराय नमः ॥*॥

विषय. । व्यवहारोपयोगिविषयाणां तिथिनक्षत्रादिसंकलनानां बालोपकाराय निरूपणम् ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 212. C. P. B. P. 175 (?).

No. 117. ज्योतिःसारसमुच्चयः by विश्वेश्वरदैवज्ञ ॥ Jyotiḥsārasamuchchayaḥ.

Substance :—Character, Maıthilī. Blue paper. Lines, 11 on a page. Letters, 58 in a line. Folıa, 71. 14 × 4½ ınches. Verse Appearance, tolerable. Complete. Not correct. Date, Śaka 1790. Place of deposit, Pandit Umādatta Miśra, Salampur, P. O. Ghataho, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with the performance of rites by Viśveśvara Daivajña.

Beginning .— ओं नमो गणेशाय ॥
रविचन्द्रमंगलबुधगुरुशुक्रशनैश्चरादिवारनाथाः
राहुः केतव एते नवग्रहाः श्रेयसे सन्तु ॥
ज्योतिर्निबन्धानालोक्य व्यवहारोपपत्तये ।
तदक्षरेण क्रियते ज्योतिःसारसमुच्चयः॥

End .— प्राची श्रवणशक्राभ्यां भाद्रपदाश्विन्यां च दक्षिणे ।
प्रतीची गुरुरोहिण्यो हस्तार्य्यम्ने तथोत्तरे ॥
एते चाष्टौ महाशूला देवैरपि विवर्जिताः ॥
गोयुग्मकन्याघटचापलग्ने बुधावदन्तीह शुभं प्रयाणे ॥

Colophon :— इति ज्योतिःसारसमुच्चयः समाप्तः ॥*॥ शाके १७९० सन् १२७६ साल श्रीलालशर्मणा लिखितमिदं पुस्तकम् ॥

विषय । विवाहादिमङ्गलकार्योपयोगिविषयाणां गणनाविचार ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 212.

(A) ज्योतिःसारसमुच्चयः by विश्वेश्वरदैवज्ञ ॥ Jyotiḥsārasamuchchayaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8-11 on a page. Letters, 72 in a line. Folia, 126. $12\frac{1}{2} \times 5$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rāmalāla Jhā, Sarbasima, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with the performance of rites, by Viśveśvara Daivajña.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No.118. ज्योतिःसिद्धान्तसारः by मथुरानाथमालवीय ॥ Jyotiḥsiddhāntasāraḥ.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 16 $10\frac{1}{2} \times 4$ inches. Appearance, tolerable. Prose & verse. Generally correct. Incomplete. Date ? Place of deposit, Pandit Rudramaṇi Jhā, Mahinathapur, P. O. Deodha, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Mathurānātha Mālavīya.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

सिन्दूरारुणभालं कालं विघ्नस्य मर्मगणपालं ।
मोदकपूरितवदनं सत्सुखसदनं नमस्यामः ॥१॥
कर्माण्युत्तरभव्याण्युदयाद्यस्य क्षितौ प्रवर्त्तन्ते ।
लोकानामयमात्म त्रयीतनुः श्रीर्जयति ॥२॥
जय जय भारति भव्ये विचित्रवेषे विभूषिता शेषे ।
कविजनवदनसरोजे अतिशयितानन्दमञ्जूषे ॥३॥
जयति श्रीगुरुचरणं मादृशजडवर्गजीवनं शरणं ।
हरणं सुहृदयतमसां करणं सज्ज्ञानसम्पत्तेः ॥४॥
सहृदयहृदयसरोजं प्रकाशयन्ति स्वपुष्टतरस्वकरैः ।
परिपूरितजगदाशा जयन्ति जीवन्तु मित्राणि ॥५॥
कथमहमेकरसनया सज्जनगणगौणवर्णनं कुर्य्याम् ।
श्रीव्यासो वाल्मीकिः क्षमो गणेशोऽथवा शेषः ॥६॥
अतिविचित्रशक्तिभाजो सन्तो सन्तोषमुख्यगुणवन्तः ।
परगुणदोषारोपे पटवः कटवः क्षमान्विताः सन्तु ॥७॥
किमिह विशेषबहूक्त्या नामं नामं तृणादथा ब्रह्म ।
मालवमथुरानाथस्तनोति बहुधाऽत्रमीमांसाम् ॥८॥
तत्र यथारुचिपद्यैर्हृद्यैः स्वापेक्ष्य विवृतिसंयुक्तैः ।
कलिता कालकलेयं यो व्यपदादर्शवित्राद्या ॥९॥

End of Ms. — अत्र मध्यगतितुल्या स्पष्टमार्गगतिः अतः परमार्गचलमार्गिगतेरैक्यादुत्तरोत्तरं मध्यगत्यपेक्षया स्पष्टमार्गगतेः शैघ्र्यं तावद्यावद्ग्रह उच्चगो भवेत्। अत्र मार्गगतेः परमशैघ्र्यमिति सिद्धं चलैकचक्रे ग्रहस्य तिस्रोऽवस्था इति अथ चलमार्गिगत्योर्न्यूनाधिक्यं यदुक्तं तद्दृष्ट्यपेक्षया······

Colophon —Wanting.

विषयः । व्यावहारिकविषयाणां यात्राव्रतबन्धादिदिनानां गणनाप्रकारः । ग्रहनिरूपणाधिकारश्च ॥

Previous notice .—C. C. Pt I. P. 212. Pt. II. P. 43, 201.
No. 119. ज्योतिर्विदाभरणम् by कालिदास ॥ Jyotirvidābharaṇam.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page. Folia, 84. 12×4 inches. Appearance, new, Verse,

Complete. Incorrect. Date, Saṁvat, 1877. Place of deposit, Pandit Viṣnulāla Pāṭhaka, Satalakha, P. O. Madhubani, Darbhanga. A treatise on astronomy by Kālidāsa.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

रैभ्यात्रिहारितवशिष्ठपराशराद्यै नत्वोदितं जनघनव्यवहारसिद्ध यै ।
ग्रथ्नाम्यहं ननु तदेव गिरं यदार्कज्योतिर्विदाभरणनाम्नि महश्च शैवम् ॥१॥
अन्यासदुक्तिविहितोद्यमपक्षराशीन्व्यर्थानहं विरचयामि वरोक्तियुक्तैः ।
मत्वा वराहमिहिरादिमतैरनेकैर्ज्योतिर्विदाभरणमद्य न सन्मतार्हम् ॥२॥

End :— शंक्वादिपण्डितवराः कवयस्त्वनेकाः ज्योतिर्विदः समभवंश्च वराहपूर्वाः ।
श्रीविक्रमार्कनृपसंसदि मान्यबुद्धिस्तैरप्यहं नृपसखा किल कालिदासः॥
काव्यत्रयं सुमतिकृद्रघुवंशपूर्वं पूर्वं ततो ननु कियच्छ्रुतिकर्मवादः ॥
ज्योतिर्विदाभरणकालविधानशास्त्रं श्रीकालिदासकवितो हि ततो बभूव ॥
वर्षैः सिन्धुरदर्शनाम्बरगुणै ३०६८ र्याते कलौ सम्मिते
मासे माधवसंज्ञिके च विहितो ग्रन्थक्रियोपक्रमः ।
नानाकालविधानशास्त्रगदितज्ञानं विलोक्यादरा-
दूर्जे ग्रन्थसमाप्तिरत्र विहिता ज्योतिर्विदां प्रीतये ॥

Colophon :— इति श्रीकविकुलचूडामणिश्रीकालिदासोदिते ज्योतिर्विदाभरणे ग्रन्थाध्याय-निरूपणक्रम श्रीविक्रमार्कवर्णनं नाम द्वाविंशतितमोध्यायः समाप्तोयं ग्रन्थः ॥ ग्रन्थसंख्याश्लोकाः २४२० ॥ सम्वत् १८७७ ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I P. 212. Pt. II. P. 43, 201, Pt. III, P. 45, C. S. C. IX, No. 29.

No. 120. ज्योतिषरत्नमाला by श्रीपति ॥ Jyotiṣaratnamālā

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 41. $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1750. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalabag, Darbhanga.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रभवविरतिमध्यज्ञानबध्यानितान्तं
विदितपरमतत्वा यत्र ते योगिनोपि

तमहमिह निमित्तं विश्वजन्मात्ययाना
मनुमितमभिवन्दे भग्रहैः कालमीशं ॥१॥
विलोक्य गर्गादिमुनिप्रणीतं वराहलल्लादिकृतञ्च शास्त्रम् ।
दैवज्ञकण्ठाभरणार्थमेषा विरच्यते ज्योतिषरत्नमाला ॥२॥

End :— इति ललितसुवृत्तां निर्मलां रत्नमाला-
मुदहरदधिकार्थां सद्गुणां रत्नकोशात् ।
निजगुरुपदभक्तः श्रीपतिः शास्त्रदर्वी
चतुरगणककण्ठे राजतामुज्ज्वलश्रीः ॥
सुवृत्तया श्रीपतिहस्त्यानया कण्ठस्थया ज्योतिषरत्नमालया ।
अलक्षणोप्यर्थपरिच्युतोप्यलं सभासु भूम्यां गणको विराजते ॥
भ्रातरद्यतनविप्रनिर्मितं शास्त्रमेतदिति मा वृथा त्यज ।
आगमोयमृषिभाषितोर्थतो नो परं किमपि कीर्त्तितं मया ॥१३॥

Colophon :— इति रत्नमालायां देवप्रतिष्ठाप्रकरणं विंशः ॥२०॥ शुभशाके १७९० फाल्गुन-शुक्लाष्टम्यां गुरौ सोदरपुरस्थं श्रीपक्षधरशर्मणा लिखितमिदं पुस्तकम् ॥ श्रीकाशीविश्वेश्वराय नमः ॥ श्रीः ॥

विषयः ॥ संवत्सरतिथिवारनक्षत्रयोगकरणमुहूर्तोपग्रहसंक्रान्तिगोचरताराचन्द्रलग्नसंस्कार-राज्याभिषेकवास्तुगृहप्रवेशाद्या विस्तरतो निरूपिताः ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 212. Pt. II. P. 44, 202. Pt. III. P. 45. Des XXIV. No. 13423. A. C. 333. 973. C. P. B. P. 174. C. S. C. IX. No. 110, 111.

See commentaries under cat. No. 121, 122.

(A) ज्योतिषरत्नमाला by श्रीपतिभट्ट ॥ Jyotiṣaratnamālā.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 10 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 38. 11 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka, 1742. Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahinathapur, P. O. Jhanjharpur Bazar, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(B) ज्योतिषरत्नमाला by श्रीपतिभट्ट ॥ Jyotiṣaratnamālā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 34. 11 × 5 inches. Appearance, tolerable. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Jayakṛṣna Jhā, Champa, P. O. Benipati, Darbhanga.

Beginning, विषय :—Same ; End, Colophon :—Wanting.

(C) ज्योतिषरत्नमाला by श्रीपतिभट्ट ॥ Jyotiṣaratnamālā.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 11 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 27. 12 × 4 inches. Verse. Appearance, tolerable. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1757. Place of deposit, Pandit Rudramani Jhā, Mahinathapur, P. O. Deodha, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(D) ज्योतिषरत्नमाला by श्रीपति ॥ Jyotisaratnamālā.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper Lines, 77 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 12. 17 × 4½ inches. Appearance, tolerable Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Devakṛṣna Jhā, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga.

Beginning, विषय :—Same ; End, Colophon :—Wanting.

(E) ज्योतिषरत्नमाला by श्रीपति ॥ Jyotiṣaratnamālā.

Substance :—Character, Maithilī. White papor, Lines, 8 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 32. 10¾×4 inchos. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Santoṣī Jhā, Balaha, P. O. Sukapur, Bhagalpur. Worn out. Very much damaged.

Beginning, विषय :—Same, End, Colophon, Wanting.

No. 121. ज्योतिषरत्नमालाविवरणम् by महादेव ॥
Jyotiṣaratnamālāvivaraṇam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 18 on a page. Letters, 62 in a line. Folia, 28. 12 × 5 inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Correct. Date, Śaka 1691. Worn out. Torn. Worm eaten Place of deposit, Pandit Sādhu Jhā, Yamathari, P. O Jhanjharpur, Darbhanga A commentary on Jyotiṣaratnamālā of Śrīpati by Mahādeva

Beginning — नास्ति ॥

End — शरवसुशशिसोमैः सम्मिते शाककाले
नभसि सितचतुर्थ्यामिन्दुपुत्रस्य वारे ।
निजमतिपरिणामात्सत्तनूजेन तेने
विवृतिरिति किल श्रीश्रीपतिप्रोक्तशास्त्रे ॥

Colophon :— इति महादेवपण्डितकृतरत्नमालाविवरणं समाप्तम् ॥ शाके १६९१ आश्विनकृष्णद्वितीयारवौ श्रीमद्भवनाथेनालेखि ॥

विषयः । श्रीपतिप्रणीतज्योतिषरत्नमालाव्याख्या ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 213. Pt II. P. 44, 202 Pt. III P. 45.

No. 122. ज्योतिषरत्नमालाव्याख्या ॥ Jyotiṣaratnamālāvyākhyā

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 14 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 33. 12 × $4\frac{3}{4}$ inches. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect. Incomplete. Date ? Place of deposit, Babu Bīlaṭa Jhā, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A commentary on Jyotiṣaratnamālā of Śrīpati Bhaṭṭa. Very much damaged. Anonymous.

Beginning .— श्रीकृष्णाय गोविन्दाय नमो नमः ॥
ओं नमो गणेशाय ॥ ओं नमो गुरवे । ओं नमः सरस्वत्यै ॥
प्रणम्य भानुं त्रिजगन्नमस्यमशेषसर्गस्थितिनाशहेतुम् ।

दैवज्ञबोधार्थमृदुस्फुटार्था व्याख्यायते ज्योतिषरत्नमाला ॥१॥
पामशर्मप्रसादेन्दुविवृद्धमतिवारिधिः ।
महार्थं विवृणोम्येष रत्नमालामलन्तराम् ॥२॥
अत्र सतां तावदयमाचारः प्रवक्तृश्रोतृमध्येतृणामात्मनश्च शेषान्तरायोपशमा-
येष्टदेवनमस्कारः तदयमपि कश्यपवंशपुण्डरीकमार्त्तण्डः समस्तमौहूर्त्तिक-
शिरोमुकुटमाणिक्यकान्तिनीराजितपदद्वन्द्वो महाकारुणिकः श्रीकेशवस्य पौत्रः
श्रीनागधरस्य पुत्रः श्रीश्रीपतिः ग्रहगणितपाटीगणितवीजगणितलग्नडनिश्चितः
मूलवहुविधिरितरद्दोरातन्त्रशाखास्यज्योतिःशास्त्रवनस्पतेः संहिता एव
कलानीत्यवधार्य जातकर्मनामकरणमौञ्जीवन्धनविवाहयात्रादौ गर्गादिसं-
हिताभिः विस्तीर्य विसंष्ठुलत्वात् प्रतिदिवसमायास्यमानसन्दैवज्ञनिवहमवेक्ष्य
संजातादयो निखिलसंहितार्थमल्पग्रन्थेनाभिधातुमिच्छुः समुचितेष्टदेवता-
नमस्कारंमालिन्याह ॥
प्रभवविरतिमध्यज्ञानवन्ध्यानितान्तं
विदितपरमतत्वा यत्र ते योगिनोपि ।
तमहमिह निमित्तं विश्वजन्मात्ययाना
मनुचितमभिवन्दे भग्रहैः कालमीशम् ॥१॥

End of Ms.:— तथाच भीमपराक्रमे ।
शान्तिकं पौष्टिकं सेवा शुभक्रिया सलिलबन्धमोक्षश्च ।
मृदुकर्मसरो वापी कूपारम्भो कुलीरे स्युरिति ॥
अथ सिंहलग्नकृत्यमाह वणिक्पथेति ॥ आदिग्रहणात् मृगयासाहसविक्रम-
वश्यानि । अन्यत् सुगमम् । तथाच भीमपराक्रमे । विक्रमसाहसमृ······

Colophon :— Wanting.
विषयः । ज्योतिषरत्नमालाविवरणम् ॥

No. (A). ज्योतिषरत्नमालाव्याख्या ॥ Jyotiṣaratnamālāvyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow. Nepali paper. Lines, 14 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 10. $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Appearance, fair. Prose & verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Bīlata Jhā, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A commentary on Jyotiṣaratnamālā of Śrīpati Bhaṭṭa. Anonymous.

Beginning — Same.

End of Ms. :— तथा पाराशरस्मृतौ ॥

चतुर्दश्यां तु यच्छ्राद्धं सपिण्डाकरणे कृते ।
एकोद्दिष्टविधानेन कुर्याच्छस्त्रघातिनाम् ।
पित्रादयस्त्रयोदस्य सस्त्रघातास्त्वनुक्रमात् ।
संभूते पार्वणं कुर्यादाब्दिकानि पृथक् पृथक् ॥
एवं दैवकार्ये तिथिद्वयव्यापि······

Colophon :— Wanting.

विषय । ज्योतिषरत्नमालाविवरणम् ॥

No. 123. ज्योतिषरत्नसार. by श्रीपति ॥ Jyotisaratnasāraḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper Lines, 7 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 14. 11 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect Date, Śaka 1815 Place of deposit, Pandit Adhikalāla Miśra, Balava, P. O. Nowhatta, Bhagalpur. Worn out. Slightly damaged.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

वागीश्वरीन्द्रेवगणाधिनाथं प्रणम्य गर्गादिमुनिप्रणीतम् ।
विलोक्य दैवज्ञमनोभिरम्यं करोम्यहं ज्योतिषरत्नसारम् ॥१॥
चौडस्य श्रुतिवेधनस्य कठिनीदानस्य शास्त्रस्य च ।
मौञ्जीबन्धनपाणिपीडनविधेर्यात्रादिकूपस्य च ॥
देवागारतडागगोपुरमठप्रासादवापीविधेः
प्रारम्भं कथयन्ति देवमुनयः कर्तुः शुभे भास्करे ॥२॥

End :— ज्योतिःशास्त्रमहार्णवस्य विभुतामालोक्य संक्षेपतो
वाल्मीकिच्यवनादिनारदमुनिव्यासादिशास्त्रादिदम् ।
आकृष्य व्यवहारमात्रमखिलं श्रीरत्नसारं शुभम् ।
बालानां हृदि मोददं सुविमलं चक्रे ततः श्रीपतिः ॥१२९॥

Colophon :— इति श्रीश्रीपतिभट्टविरचितो रत्नसारनामव्यवहारग्रन्थः समाप्तः ॥

Post Colophon :—शाके १८१९ चैत्रशुक्लतृतीयारवौ ॥
चैत्रशुक्लतृतीयायां श्रीसहस्रांशुवासरे ।
रत्नसाराभिधो ग्रन्थः परिपूर्तिं समभ्यगात् ॥ शुभंभूयात् ॥

विषयः । गोचरफलम् । ताराफलम् । शुद्धिप्रकरणम् । पुंसवनम् । अन्नप्राशनम् । चूडाकरणम् । विद्यारम्भः । कर्णवेधः । व्रतबन्धः । समावर्तनम् । विवाहः । वस्त्रपरिधानम् । द्विरागमनम् । गृहप्रवेशः । यात्राप्रकरणम् । शस्यसंग्रहः । बीजधारणम् । धान्यस्थापनम् । धान्यनिःक्रमणम् । नवान्नम् । भैषज्यपानम् । रोगीस्नानम् । तैलाभ्यङ्गः । वस्त्रत्यागः । पशुगमनम् । दन्तकाष्ठनिषिद्धः । क्रयविक्रयौ । धनार्पणनिषेधः । वृक्षरोपणम् । पुष्करिण्यादिखननम् । दुग्धदानम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 213.

(A) ज्योतिषरत्नसारः by श्रीपति ॥ Jyotisaratnasārah.

Substance :—Character, Maithilī Nepali paper. Lines, 10 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 9. $11\frac{1}{2} \times 5$ inches. Verse. Appearance, old. Worn out. Torn. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Miśra, Champa, P. O. Benipati, Darbhanga.

Beginning, विषय :—Same. End, Colophon :—Wanting.

(B) ज्योतिषरत्नसारः by श्रीपति ॥ Jyotiṣaratnasārah.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 15 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 6. $12\frac{1}{2} \times 5$ inches Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1747. Worn out. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalabag, Darbhanga.

Beginning, End, Colophou, विषय :—Same.

Post Colophon :—शाके १७४७ वैशाखशुक्लप्रतिपदायां चन्द्रे सोदरपुरसं श्रीपक्षधरशर्मणो लिपिरिदं पुस्तकं स्वार्थं शुभमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥*॥

(C) ज्योतिषरत्नसारः by श्रीपति ॥ Jyotiṣaratnasārah.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 9. 12 × 5 inches. Appearance, fresh. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1821. Place of deposit, Paṇḍit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No. 124. ज्योत्पत्तिव्याख्या by नीलाम्बर झा ॥ Jyotpattivyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 64 in a line Folia, 21. 12 × 4¾ inches. Appearance, tolerable Prose. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit. Paṇḍit Gaṅgādhara Jhā, Jonki, P. O. Deodha Darbhanga. A commentary on Jyotpatti of Bhāskarāchārya by Nīlāmbara Jhā.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

कञ्जनीरमणमातनोस्म्यहं शिञ्जिनीगणितवासनोत्सुकः ।
वच्मि तां चतुरचित्तरञ्जिनीं मन्दहृत्तिमिरपुञ्जभञ्जिनीम् ॥१॥
तत्रादौ ज्योत्पत्तिज्ञानं विना गोलविद्यानैपुण्यं न भवतीत्येतत्प्रतिपादयितुं तत्प्रशंसामाह ॥

आचार्य्याणां पदवीं ज्योत्पत्या ज्ञातया यतो याति ।
विविधां विदग्धगणकप्रीत्यै तां भास्करो वक्ति ॥ स्पष्टार्थमिदं ॥

End :— वर्गयोगो द्विगुणत्रिज्योत्क्रमज्याघाततुल्यः अतो वर्गयोगार्धं त्रिज्याभक्तं चापान्तरैक्यभुजोत्क्रमज्या । तद्वर्गेण क्रमोत्क्रमज्यावर्गतुल्या वर्गयोगहीनः क्रमज्यावर्गोवशिष्यते तन्मूलं भुजज्या एवं उत्क्रमज्योत्पत्या त्रिज्या कोटिज्येति ॥

Colophon — विद्वद्वर्यश्रीजीवनाथानुजन्मागोलज्ञानक्षमनीलाम्बराख्यः ।
प्रश्नाध्याये भास्करीये सुरम्यां ज्योत्पत्याख्ये चापि टीकामकार्षीत् ॥
श्रीरस्तु शुभमस्तु ॥ ओं ॥ ओं ॥ ॥ ओं ॥

विषयः । ज्योत्पत्तिविवरणम् ॥

No. 125. तत्त्वदीपिका by जीवनाथझा ।। Tattvadīpikā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 54 in a line. Folia, 12. 11×4 inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Incorrect. Date, wanting. Place of deposit, Pandit Tarakeśvara Miśra, Tarauni, P. O. Sakri, Darbhanga. A commentary on Uḍudāyapradīpa by Jīvanātha Jhā containing the text also.

Beginning :— ओं नमो भगवते वासुदेवाय ॥

त्रैलोक्यानन्दकर्त्ता सकलसुरशिरोभूषणं शैविलासी
काशीवासी विकासी निगमवरविधेः कारको मुक्तसंगः ।
अब्दा शुद्धान्तरात्मा मुरहरहृदयं व्यालमाली कपाली
कालीप्राणैकनाथः स जयति सततं मस्तविन्यस्तगङ्गः ॥
पाकवानरसनाग्रवासिनी ब्रह्मणः प्रकृतिरूपिणी मुदा ।
कुन्दचन्द्रधवलामला कदा शारदा जयति शारदा ॥२॥
उडुदायप्रदीपस्य जीवनाथेन धीमता
व्याख्या देवविदां प्रीत्यै क्रियते तत्त्वदीपिका ॥३॥
अथ निर्विघ्नपूर्वकसमाप्तिकामः सकलशिष्टाचारगतागमनिगमनिगमाखिलप्रमेयकारणभूतवाग्देवतानमस्कारात्मकमङ्गलमादौ निबध्नाति ॥ सिद्धान्तमिति ॥

End :—

होरातन्त्रविचारसारचतुरैः पाराशरी वासना
लघ्वी गूढतमा पुरातनवुधैरुक्तं यतोऽतोधुना ।
न लघ्वी न च विस्तृता न विषमा शम्भोः कृपातो मया
तद्व्याख्या सुलभा कृता गुणवतां मोदाय मानार्थदा ॥*॥

Colophon — इति श्रीमद्गुणकवर्य्यश्रीशम्भुनाथसुतजीवनाथविरचिता श्रीपाराशरी वासना ॥*॥

विषयः । उडुदायप्रदीपव्याख्या ॥

No. 126. तत्त्वप्रदीपः by श्रीपति ।। Tattvapradīpaḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 12. 10×3 inches. Appear-

ance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1910. Place of deposit, Babu Chetamani Simha, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotis-Śāstra dealing with horoscopy by Śrīpati.

Beginning :— ओं सिद्धिः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

कस्तूरीकोशतुल्यः सुकमलनयनः कौस्तुभांकः कृपालुः
कालिन्दीकूलकेलिः कुलिशकरनुतः कामिनीकण्ठमालः ।
कंशारिः कैटभारिः कलिकरिकदनः कौणपानां करालः
कल्पास्थाणुः कवीनां कलयतु कुशलं केशवः केशिकालः ॥१॥
नत्वा कृष्णाङ्घ्रियुग्मं परमपदकरं रम्यराजीवरूपं
विश्वोत्पत्त्येकवीजं भवभयहरणं कामधेनुं कृपालुम् ।
काशीस्थो गौडविप्रो हरिचरणरुचिः सेवकः सज्जनानाम्
कुर्वे सिद्धान्तसारं मुनिमनुजमतं पद्यपंचाशिकाख्यम् ॥२॥

End :— जीवो वा भार्गवो वा परमबलयुताः कामभावेषु यासां
कर्मेशो धर्मभावे तनुसुखतनये कर्मकोशे बलस्थः ।
तासां चन्द्राननानां कलदलदृशां नायका रूपयुक्ता
राजन्ते राज्यलक्ष्मीर्मणिमयशिविरे दासभावे सदैव ॥५०॥

Colophon — इति श्रीकवीन्द्रकुलकिलशपण्डितश्रीपतिविरचिततत्त्वप्रदीपाख्यं जातकं समाप्तम् ॥ शुभमस्तु ॥

Post Colophon :—भाद्रकृष्णचतुर्दश्यां भृगौ संवत् १९१० ॥

विषयः । जन्मकुण्डलीस्थग्रहाणां शुभाशुभफलविचारः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I P. 219. P. II. P. 46. Pt. III. P. 47.

(A) तत्त्वप्रदीपः by श्रीपति ॥ Tattvapradīpaḥ.

Substance :—Character, Maithili White paper Lines, 15 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 4. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Verse Complete. Incorrect. Date, wanting. Place of deposit, Pandit Khusarī Jhā, Sauratha, P. O. Madhubani, Darbhanga. Burnt by fire on the left side margin.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(B) तत्त्वप्रदीपः by श्रीपति ॥ Tattvapradīpaḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper Lines, 5 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 16. 10×4½ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Jayānanda Miśra, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No. 127. तत्त्वविवेकः by कमलाकर ॥ Tattvavivekah.

Substance :—Character, Maithilī White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 240. 12½×5 inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Muktinātha Jhā, Barwari. P. O Parsarma, Bhagalpur. The Ms. bears the hand-writing of the owner's father.

Beginning .— ओं नमो दुण्ढिराजाय ॥

ब्रह्माण्डोदरमध्यगावनिजलाग्न्युर्व्वेन्दुपूर्वग्रह-
क्षौर्व्वस्थप्रवहान्तगोलरचनासृष्टिर्यथावत्स्थिता ।
कालोस्मिन् गहने व्ययेस्ति सततं यस्मादियं तज्जय-
त्याद्यं निर्गुणमीशमव्ययपरब्रह्मैकतत्त्वं शुभम् ॥१॥
यदुत्पत्तिलयौ सान्या सृष्टिर्यस्माच्च देहिनाम् ।
ब्रह्मादीनां विभुः सोयं व्यक्तीभूतः सनातनः ॥२॥
ब्रह्माण्डान्तस्तमोहन्ता भगवान्तेजसां निधिः ।
नाम्नानिरुद्धः कालात्मा सूर्योयं सवितेति च ॥३॥

End :—

सद्ब द्धिबुध्यै गणितप्रबन्धविचारसारामृतमावहन्ती ।
सद्वासनावासितमानमानासदुक्तिरेखा मुदमादधातु ॥
ये पाठयन्ति च पठन्ति लिखन्ति चैनं
सार्थं सवासनमलं निखिलं समीक्ष्य ।
तेषां यशोविनयगौरवनैपुणानि
प्रज्ञे न्दिराप्रसहितानि भजन्ति वृद्धिम् ॥

Colophon :— इतिश्रीसकलगणकसार्वभौमविद्वन्नृसिंहात्मजकमलाकरविरचितः सिद्धान्ततत्त्वविवेकः परिपूर्णतामगमत्॥*॥ श्रीतारादेव्यै नमः॥ श्रीविश्वेश्वरो जयति॥ श्रीढुण्ढिराजः पातु॥*॥

विषयः। भगणमानाध्यायः। गोलबन्धः। मध्यमाधिकारः। स्पष्टाधिकारः। त्रिप्रश्नाधिकारः। बिम्बाधिकारः। छायाधिकारः। शृङ्गोन्नत्यधिकारः। उदयास्ताधिकारः। पर्वसम्भवाधिकारः। सूर्यग्रहणाधिकारः। ग्रहभयुत्यधिकारः। पाताधिकारः। सोत्तरप्रश्नाधिकारः। वंशावली॥

Previous Notice :—C C. Pt. I. P. 220. pt II. P. 46.

See commentaries under Cat. Nos, 128, 202.

(A) तत्त्वविवेकः by कमलाकर॥ Tattvavivekaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. letters, 66 in a line. Folia, 190. 14 × 4½ inches. Verse. Appearance, tolerable. Correct. Incomplete Date, wanting. Place of deposit, Pandit Jayakrsna Jhā, Champā, P. O. Benipati, Darbhanga.

Beginning, विषयः—Same ; End, Colophon —Wanting.

(B) तत्त्वविवेकः by कमलाकरभट्ट॥ Tattvavivekaḥ.

Substance —Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 54 in a line. Folia, 14. 13½ × 4 inches. Appearance, tolerable. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Anantalala Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria. Darbhanga.

Beginning, विषय :—Same ; End, Colophon :—Wanting.

(C) तत्त्वविवेकः by कमलाकर॥ Tattvavivekaḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 50 in a line Folia, 269. 14 × 4½ inches. Appearance, fresh. Verse. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat

1923. Place of deposit, Pandit Rāmachandra Jhā, Mahinathpur. P. O. Deodha, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

Post Colophon .—श्रीसंवत् १९२३ आसिनमासे कृष्णपक्षे नवम्याक्षितिवासे पुस्तकमैथिला निवासी चिरंजीवझापठनार्थं काशीक्षेत्र लिपि हनुमानप्रसादकायस्थ कासीमध्य-महल्लाब्रह्मनालशुभं भवत् ॥*॥ श्रीरामजानकी विजय ॥१॥

(D) तत्त्वविवेक by कमलाकर ॥ Tattvavivekaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 18 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 207. 12 × 4¾ inches. Appearance, fair. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1794 & San 1280 Sāl. Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnapur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon विषय:—Same.

No. 128. तत्त्वविवेकव्याख्या by नीलाम्बरझा ॥ Tattvavivekavyākhyā.

Substance :- Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 25. 14½ × 5 inches. Appearance, tolerable. Prose. Incomplete. Generally Correct. Date, wanting. Place of deposit, Pandit Jayakṛsna Jhā, Champa, P. O. Benipati, Darbhanga. A commentary on Tattvaviveka of Kamalākara by Nīlāmbara Jhā. Only Praśnādhikāra is commented.

Beginning .— श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीशंकरं नौमि करोमि टीकां सिद्धान्तसंभ्रान्तनिरस्तशंकां ॥
प्रश्नाधिकारे कमलाकरीये नीलाम्बरोहं ह्यमनीषितुष्ट्यै ॥१॥
तत्रादौ प्रश्नायारम्भप्रयोजनमाह ॥
अथ दिग्देशकालास्तु यदर्थं गणितोद्यमः ॥
विचित्रान्वच्मि तान् प्रश्नान् सोत्तरान् युक्त्यलंकृतान् ॥२॥
अथाग्राक्षांशज्ञाने कोणवृत्तस्थार्कशंकुज्ञानप्रश्नमाह ॥
अग्रभागमिति विद्गुणकोग्रा ज्ञानतो वदति कोणलवं यः ।
सूक्ष्मगोलविधिना खलु मन्ये भास्करादिगणकेषु वरं तम् ॥३॥

End of Ms. :— खेटोन्यदेशोपमभागकास्तत्पलांशकास्तत्र नतांशमानं ।
दिगंशकज्ञानवशात्सुबोधं त्रिप्रश्नजं प्राग्गणितेन नूनं ॥
तज्ज्ञानतोग्रानतलोत्थवाहोर्दिग्ज्ञानमप्यस्ति सुबोधमत्रेति ॥
अत्र स्वदेशाक्षांशाज्ञातास्तथा भिन्नदेशाक्षांशास्तु क्रान्त्यंशरूपाज्ञात्मदिगं-
शाश्च ज्ञाताः अत्र दिगंशकोटिज्यकया विनिघ्नी लम्बांशजीवा त्रिभजीवयाप्ता
इत्यादि त्रिप्रश्नोक्तप्रकारेण ज्ञतांशा ज्ञातव्यास्ते चतुर्दशगुणा देशान्तरयोजनानि
स्युः । तद्यथा दिगंशकोटिज्या गुणा त्रिज्या भक्ता फलचापकोटिज्यापरसंज्ञा।
अथ क्रान्त्यक्षयोर्ज्ञाने नतांशज्ञाने च यो दिगंशान्वेत्ति स तु भचक्रगोलस्या-
कलने ध्रुवेन्द्र एव वेद्यः

Colophon — नास्ति ॥

विषय । तत्त्वविवेकटीका ।।

No 129. ताजिकम् by नीलकण्ठ ।। Tājikam.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 11 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 32. 10 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1736. Place of deposit, Babu Thīṭhara Jhā, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. Slightly damaged Torn.

Beginning — ओं नमो गणेशाय ॥
प्रणम्य हेरम्बमथो दिवाकरं गुरोरनन्तस्य तथा पदाम्बुजम् ।
श्रीनीलकण्ठो विविनक्ति सूक्तिभिस्तत्ताजिकं सूरिमनःप्रसादकृत् ॥१॥
पुमांश्चरोग्निः सुदृढश्चतुष्पाद्रक्तोष्णपित्तोतिरवोद्विहग्रः ।
पिनो दिनं प्राग्विषमोदयाल्पसंगप्रजो रूक्षनृपः समोजः ॥२॥

End :— तदात्मजोनन्तगुणोस्त्यनन्तो यो सौ सदुक्तिः किल कामधेनुः ।
सन्तुष्टजे जातकपद्धतीश्च निरूप्य दुष्टश्च मतिं निरस्य ॥
पद्मालयासावितितो विपश्चित् श्रीनीलकण्ठ श्रुतिशास्त्रनिष्ठुरः ।
विद्वत्शिवप्रीतिकरं विधाविद्याविवेकं सहमावतं स्यात् ॥

Colophon .— इति श्रीनीलकण्ठविरचितं ताजिक शमाप्तम् ॥

Post Colophon :— शाके १७३६ वैशाषकृष्णअमावास्यायां बुधे श्रीषड्गपाणिशर्मण लिखित स्वार्थं ॥

विषयः । ग्रहप्रकरणम् । षोडशयोगाः । हर्षस्थानानि । मुथहानिरूपणम् । अरिष्टविचारः । अरिष्टभङ्गः । भावविचारः । दशाक्रमः । भावस्थ ग्रहाणां फलानि । मासप्रवेशफलानि । मृगयाविचारः । भोजनचिन्ता । स्वप्नविचारः ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P 227. Pt. II. P. 48, 203. Pt. III. P. 49. Des. XXIV. No. 14047 C. P. B. P. 185.

See commentaries under Cat. Nos. 130, 134.

(A) ताजिकम् by नीलकण्ठ ॥ Tājikam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 14. 11×3½ inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Raghunātha Jhā, Sanakorthu, P. O. Manigachi, Darbhanga.

Beginning, विषय :—Same ; End, Colophon :—Wanting.

(B) ताजिकम् by नीलकण्ठ ॥ Tājikam.

Substance —Character, Maithilī. White paper Lines, 11 on a page. Letters, 42 in a line Folia, 31. 12×4½ inches. Appearance, tolerable. Incomplete. Incorrect. Verse. Date ? Place of deposit, Pandit Babujan Jhā, Sasipur, P. O. Jogiara, Darbhanga.

Beginning, विषय :—Same. End, Colophon :—Wanting.

(C) ताजिकम् by नीलकण्ठ ॥ Tājikam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 35. 10×4 inches Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka, 1737, Place of deposit, Pandit Dāmodara Jhā, P. O. Andhraṭharhi, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(D) ताजिकम् by नीलकण्ठ ॥ Tājikam.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 10 on a page. Letters, 42 in a line Folia, 31. 12×4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, wanting. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalabag, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(E) ताजिकम् by नीलकण्ठ ॥ Tājikam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 43. 17 × 4½ inches. Appearance, fresh. Verse. Complete Incorrect. Date, Śaka 1794 Place of deposit, Pandit Rudramani Jhā, Mahinathapur, P. O. Deodha, Darbhanga Worm eaten.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(F) ताजिकम् by नीलकण्ठ ॥ Tājikam.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 13 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 26. 12 × 4 inches Appearance, tolerable. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1755. Place of deposit, Pandit Gokulanātha Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(G) ताजिकम् by नीलकण्ठ ॥ Tājikam.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 8 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 43. 12 × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1706. Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. Marked with marginal note

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(H) ताजिकम् by नीलकण्ठ ॥ Tājıkam.

Substance :—Character, Maithilī. White and Nepali paper. Lines, 6-7 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 66. 10 × 4 Inches. Appearance, fair. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Sitārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur.

Beginning, विषय :—Same. End, Colophon .—Wanting.

(J) ताजिकम् by नीलकण्ठ ॥ Tājıkam.

Substance .—Character, Maithilī, Yellow paper. Lines, 6-7 on a page. Letters, 35 in a line Folia, 64 10×4 inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete Correct Date, Śaka 1780 and San 1206 Sāl. Place of deposit, Śaśinātha Miśra, Tarauni, P. O. Sakri, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय —Same.

No. 130. ताजिकटिप्पणी by दुल्लह ॥ Tājıkaṭippanī.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 60 in a line. Folia, 5. 11 × 3½ inches, Appearance, old. Prose and verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Puruṣottama Jhā, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Tājika of Nīlakanṭha by Dullaha. Very much damaged. Worn out. Letters, affected.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रीकृष्णचरणाम्भोजं नत्वा श्रीदुल्लहो मुदा ।
अथ श्लोकान्वयं चक्रे नीलकण्ठ्यां क्वचित्क्वचित् ॥
प्रणम्य हेरम्बमथो दिवाकरं गुरोरनन्तस्य तथा पदाम्बुजम् ।
श्रीनीलकण्ठो विविनक्ति सूक्तिभिस्तत्ताजिकं सूरिमनःप्रसादकृत् ॥

End of Ms. — यद्यापोन्हिमस्थेदुर्वलोग्रहक्षेन्द्रगतं ग्रहं मनक्ति तदा प्रथमतो विनश्य पश्चाद्वर्षान्ते विशिष्टं कार्यं भवतीत्यन्वयः । अथ दुष्कालिकुत्थं ॥ मन्दः स्वभोच्चादिपदस्थित इति ॥

Colophon:—Wanting

विषयः । ताजिकनीलकण्ठीव्याख्या ॥

No. 131. **ताजिकतत्त्वम्** । Tājikatattvam.

Substance ;—Character, Maithilī Nepali paper Lines, 11 on a page. Letters, 54 in a line Folia, 7 $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Appearance, old Verse. Complete Incorrect. Date, Śaka 1774. Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur. Bhagalpur. The codex deals with horoscopy. Anonymous

Beginning :— अथ ग्रहाणां दशान्तर्दशाफलम् ॥
गणेशं गिरं पद्मयोनिञ्च नत्वा
हरं भारतीं खेचरान् सूर्यपूर्वान् ।
विलोक्याखिलं ताजकं पद्मकोपं
प्रवक्ष्ये फलं वर्षलग्नाद्ग्रहाणाम् ॥

End:— सुरार्चनं ब्राह्मणदेवभक्तिं सुखार्थलाभं नृपतेः सुहृत्त्वम् ।
शौक्री दशा सूर्यसुतस्य पाके करोति पुत्रान् विविधांश्चरोगान् ॥ शशु ॥

Colophon :— इति ताजिकतत्त्वे ग्रहाणामन्तर्दशाध्यायः ॥

विषयः—जन्मपत्रीपतितानां ग्रहाणां दशान्तर्दशाविचारः ॥

Previous notice :—See Padmakośah.

No. 132. **ताजिकपद्धतिः** by **नीलकण्ठ** ॥ Tājikapaddhatih.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 12. 11×3½ inches. Verse. Appearance, old. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1665. Worn out. Place of deposit, Pandit Bachchā Jhā, Hanuman Nagar, P. O. Lohat, Darbhanga. Letters, affected.

Beginning .— ओं नमो गणेशाय ॥
स्वस्वाभिलाषं नहि लब्धुमीशा निर्विघ्नमीशानमुखाः सुमेषाः ।
विना प्र.दि किं न यस्य नौमि तं ढुण्ढिराजं मतिलाभहेतोः ॥१॥

जातकोदितदशाफलं यतः स्थूलकालफलदं स्फुटं नृणाम्
तत्र न स्फुरति दैवविन्मति स्तद्ब्रुवेब्दफलमादिताजिकात् ॥

End :— आसीदसीमगुणमण्डितपण्डिताग्र्यो
व्याख्याभुजङ्गमगवी श्रुतिवित्सुवृत्तः ।
साहित्यरीतिनिपुणो गणितागमज्ञ-
श्चिन्तामणिः स्वर्गकुलावतंशः ॥
तदात्मजोनन्तगुणोस्त्यनन्तो
यो द्राक् सदुक्तिं किल कामधेनुं ।
सन्तुष्टये जातकपद्धतिञ्च
न्यपूरयद्दुष्टमतं निरस्य ॥
पद्माम्बयाऽसावि ततो विपश्चिच्छ्रीनीलकण्ठः श्रुतिशास्त्रनिष्ठः ।
विद्वच्छिवं प्रीतिकरं व्यधासीन्मासप्रवेशं च दिनप्रवेशं ॥

Colophon — इति नीलकण्ठकृता ताजिकपद्धतिः समाप्ता ॥ शुभमस्तु ॥ ओं नमो गणेशाय ॥
शाके शराङ्गनृपतुल्यगते शकाब्दे शुक्ले कुजे शिवतिथौ मनबोधशर्मा ।
आर्द्रोडुसंप्राप्तसरोजनदचे······च माल्लेलिखति······

विषयः । प्रसिद्धएव ॥

Previous notice ;—See Tājikam,

No. 133. ताजिकभूषणम् by गणेशदैवज्ञ ॥ Tājikabhūṣanam.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 11 on a page, Folia, 14. 16 × 6 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1770. Place of Deposit, Pandit Lakṣmīvallabha Jhā, Bhakharanı, P. O. Madhepur, Darbhanga.

Beginning — ओं नमो भगवते वासुदेवाय ॥
भक्तिर्भक्तजनस्य यस्य भवति प्रीतिप्रतीतिप्रदा ।
स्नेहो वंशपरम्परापरिगतः सर्वाभिलाषप्रदः ।
सोयं सर्वसुरासुरे मुनिकराराध्योऽस्तु लम्बोदरो
धीरो दुर्जनविघ्नतर्जनपरः श्रेयस्करो नः सदा ॥१॥
सूर्यं यत्करुणाकटाक्षकणिका संपूर्णसिद्धौ भवेत्

तां वाणीं प्रणिपत्य सत्यनिरतं श्रीढुण्ढिराजं गुरुम् ।
सारं ताजिकवारिधेर्निरवधेः प्रोद्धृत्य पीयूषव-
त्कुर्वे ताजिकभूषणं गणपतेर्भक्तो गणेशः सुधीः ॥३॥
गर्गाद्यैर्यवनेश्वरैर्मयमुखैः सत्यादिभिः कीर्त्तितं
शास्त्रं ताजिकसंज्ञितं निरवधिं तद्वारिधिं दुस्तरम् ।
एतत्ताजिकभूषणं नवतरा तर्त्तुं समर्था तरि-
र्व्यक्तार्थामलकोमलोक्तिविलसत्कर्णानुकीर्णा भृशम् ॥

End — श्रीश्रीमङ्गलमूर्तिपादकमलद्वन्द्वातिसेवोद्भव-
स्फूर्त्याकोमलवाग्विलासघिलसन्त्यत्यानवद्यं भृशम् ।
एतत्ताजिकभूषणं सुगणकप्रीत्यै चकारादरा
दालोक्याथ कृती गणेशगणकश्रीढुण्ढिराजात्मजः ॥

Colophon — इति श्रीमद्दैवज्ञढुण्ढिराजात्मजगणेशगणकविरचिते ताजिकभूषणे भोजचिन्ता ॥ शाके १७७० सन १२९९ साल ॥

विषयः । ग्रहादिजन्यशुभाशुभविचार शान्त्युपायप्रदर्शनञ्च ॥

Previous notice :—C C. Pt. I. P. 227. Pt. II. P. 48, 203, Pt. III. P. 49. A. C 212. C. P. B. P. 186. C. S. C. IX. No. 49.

(A) ताजिकभूषणम् by गणेश ॥ Tājikabhūṣanam.

Substance :—Character, Maithili. Brown paper. Lines, 7 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 14.12 × 4 inches. Appearance, tolerable. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of Deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalabag, Darbhanga.

Beginning, विषयः—Same. End, Colophon :—Wanting.

(B) ताजिकभूषणम् by गणेशदैवज्ञ ॥ Tājikabhūsanam.

Substance :—Character, Maithilī, Nepali paper. Lines, 21 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 18. 12 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka, 1752. Place of deposit, Pandit Sudarśana Jhā, Mahinathapur, P. O. Deodha, Darbhanga. Worm-eaten.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(C) ताजिकभूषणम् by गणेशदैवज्ञ ॥ Tājikabhūṣanam.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 11 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 29. $11\frac{1}{2} \times 4$ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1767. Place of deposit, Pandit Gokulanātha Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(D) ताजिकभूषणम् by गणेशदैवज्ञ ॥ Tājikabhūsanam.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 8 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 26, $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1733. Place of deposit, Pandit Chumman Jhā, Sakhua, P. O. Pipra Bazar, Bhagalpur. Worn out. Spoiled.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

Post Colophon —शाके १७३३ फाल्गुनकृष्णाष्टम्यां बुधे श्रीमनोहरशर्मणा लिलेख स्वपाठार्थमिति ॥

No. 134. ताजिकव्याख्या by विश्वनाथ ॥ Tājikavyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 12 on a page. Letters, 60 in a line. Folia, 26, of which 3&4 are missing. $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, very old. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Very much damaged. Worm-eaten. Worn out. Last page is missing. Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhanagama, P. O. Supaul. Bhagalpur. A commentary on Tājika of Nīlakanṭha by Viśvanātha.

Beginning — ओं नमो गणेशाय ॥
चण्डिकुण्डलमाकलय्य कुतुकादण्डाभशुण्डाग्रणं
कृत्वा ताण्डवडम्बरे पशुपतेः खेलना खलूत्म्हलम् ।

चण्डांशोरिव मण्डलं तदपरं सन्दर्शयनम्बरे
हेरम्बो जगदम्बिकां विहसयन्वः श्रेयसे गर्जताम् ॥
गोदातिरस्थगोलाभिधपुरवसितः पार्थ देशैकभूपा
संज्ञातन्त्रस्य टिकां व्यदधदभिनवां गद्यपद्यानवद्याम्
शश्वद्विश्वोपकृत्ये विशदतुग्तया दैवविद्विश्वनाथो
ग्रन्थोग्रग्रन्थिभेत्ता ग्रहगणितविदामग्रगण्योऽप्यगर्वः ॥२॥
निर्विघ्नग्रन्थसमाप्त्यर्थमङ्गलमाचरञ्चिकीर्षितं प्रतिजानीते ।
प्रणम्य हेरम्बमथो दिवाकरं गुरो रनन्तस्य तथा पदाम्बुजम् ।
श्री निलकण्ठो विविनक्ति सूक्तिभिस्तत्ताजिकं सूरिमनःप्रसादकृत् ॥

End of Ms .— यदी नीचो नीचेन मुन्थशिलकारी । तथा रिपुद्विषता । तन्वे नेष्ट चान्द्रोऽपि विनाशकोऽमुष्मिन् । अत्रद्वितीयो योगः । एकराशिस्थयोरपि संभवतीति न दूषणत्वेनोपन्यसनीयः ॥ ग्रन्थकृतात् अकग्र······

Colophon — Wanting.

विषय । ताजिकविवरणम् ॥

Previous notice :—C C. Pt. II. P 48. Pt. III. P. 49.

(A) ताजिकव्याख्या by विश्वनाथ ॥ Tājikavyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī White paper Lines, 14 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 16. $14\frac{1}{4} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Appearance, fair. Prose. Incomplete. Incorrect Date ? Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Tājika of Nīlakaṇṭha by Viśvanātha. Slightly damaged.

Beginning, विषय :—Same. End, Colophon :—Wanting.

(B) ताजिकव्याख्या ॥ Tājikavyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 64 in a line. Folia, 11. $13\frac{1}{2} \times 4$ inches. Appearance, tolerable. Prose. Incomplete. Incorrect. Date, ? Place of deposit, Pandit Anantalāla Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria,

Darbhanga. A commentary on Tājika of Nīlakaṇṭha, Anonymous.

Beginning, विषय —Same ; End, Colophon :—Wanting.

(C) ताजिकव्याख्या by विश्वनाथ ॥ Tājikavyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper Lines, 12 on a page Letters, 40 in a line. Folia, 40. 12 × 4 inches Appearance, tolerable Prose Complete Correct. Date, Śaka 1768. Place of deposit, Paṇḍit Gokulanātha Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga A Commentary on Tājika of Nīlakaṇṭha by Viśvanātha Differs with the other Mss.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ मेषः ॥
पुमांश्चरोग्निः इहढश्चतुःपाद्रक्तोष्णपित्तोतिरवोद्रिरुग्रः ।
पीतो दिनं प्राक् विषमोदयोल्पसंगप्रजो रूक्षनृपः समोजः ॥१॥
वृषः स्थिर स्त्रीक्षितिशीतरूक्षो याम्येट् स्वभूर्वायुनिशाचतुष्पात्
श्वेतोतिशब्दो विषमोदयश्च मध्यप्रजासंगशुभोपि वैश्यः ॥२॥

End — श्रीगर्गान्वयभूषणं गणितविच्चिन्तामणिस्तत्सुतोऽ
नन्तोऽनन्तमतिर्व्यधात्खलमतिध्वस्त्यै जनुः पद्धतिम् ।
तत्सूनुः खलु नीलकण्ठविबुधो विद्वच्छिवानुज्ञया
योगान् षोडश हर्षभानि च तथा संज्ञाविवेकोऽभ्यधात् ॥

Colophon — इति श्रीदिवाकरदैवज्ञात्मजविश्वनाथदैवज्ञविरचिते नीलकण्ठज्योतिर्वित्कृत-
संज्ञातन्त्रे षोडशयोगस्य व्याख्योदाहृति समाप्ता ॥*॥

Post Colophon :— शुभशाके १७६८ । ज्येष्टकृष्णपञ्चम्यां शुक्रे सकुरीसरिसवसं श्रीभैआ
शर्म्माऽलिखत् ॥ सोन्हीग्रामे सलेमावादतप्पायाम् ॥

विषय । ताजिकव्याख्या ॥

No 135 ताजिकसारः by हरिहरभट्ट ॥ Tājikasārah.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 54 in a line. Folia, 22. 10 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Worn out. Letters, affected.

Spoiled. Date, Śaka 1672 Place of deposit, Pandit Viśvanātha Jhā. Mahinathapur, P. O. Deodha, Darbhanga.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीरामस्य पदारविन्दयुगलं नत्वाथ वागीश्वरीं
हेरम्बन्तपनादिकं ग्रहगणं रुद्रं यशोदासुतं ।
वक्ष्ये ताजिकसारमल्पसुगमं रम्यं सुबोधप्रदं
नानाताजिकतो विलोक्य रचितं दैवज्ञहर्षप्रदं ॥
यत्पूर्वार्जितमात्मदेहजनितं दैवं (शुभं वा शुभं)
तत्सर्वं हि विपाकमेति नियतं वर्षादिके निश्चितं ।
सर्वैः सम्मतमत्र जन्मनि परं जन्तोः स्फुटं सूरिभि ॥
स्त (स्मात्तत्परिचिन्त्य) वर्षजनितं वक्ष्ये फलं मूर्त्तिमत् ॥

End :— आलोक्य नानामुनिनां मतानि सम्यक् कृतं ताजिकसारमेवं ।
स्वल्पं विचित्रं हरिणा सुखार्थं ज्योतिर्विदा तद्विबुधैः सुपद्यैः ॥९६॥३९६॥

Colophon .— इति श्रीहरिहरभट्टविरचिते ताजकसारे दिनप्रवेशप्रकरणं समाप्तम् ॥

Post Colophon —शाके १६७२ आषाढ़कृष्णाष्टम्यां शनौ पालीसं श्रीचांदशर्मणो
लिखितताजकभूषणपुस्तकीमिदं स्वार्थममलोक्य शुभमस्तु श्रीरस्तु ॥
शुजरामभूपते गते तु शाकवत्सरे शुचेथकृष्णपक्षके तिथौ तु नागसंमिते ।
लिलेखपुस्तकं मिदं वारे ऽन्हि नाथपुत्रजे ताजकेषु पुस्तकञ्च लेखकस्य शुभं तदा ॥

विषयः । अहर्गणादिसाधनविधिः । ग्रहस्वरूपादिनिरूपणं । ग्रहसाधनविधिः । द्वादशवर्गनिरूपणम् । वर्षेशफलकथनम् । राजयोगनिरूपणम् । मिश्रभाव-तनुभावधनभावफलानि । दशाक्रमनिरूपणं । दिनप्रवेशसमयसाधनविधिः । स्वप्नदर्शनशुभाशुभफलम् ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 228. Pt. II. P. 48. Pt. III. P. 49.

(A) ताजिकसारः by हरिभट्ट ॥ Tājikasāraḥ.

Substance .—Character, Maithilī. White paper. Lines, 15 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 15. $12\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fresh. Verse. Complete. Generally correct. Date, Śaka

1821. Place of Deposit, Pandit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No 136. ताजिकसुधानिधिः by नारायण ॥ Tājikasudhānidhiḥ

Substance :—Character, Maithilī White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 79. 13 × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date? Slightly damaged. Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhangama, P.O. Supaul, Bhagalpur A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Nārāyaṇa, son of Dādā Bhāi and grandson of Mādhava. The Ms Contains 5 complete chapters and a part of the 6th. The last folio is worn out and torn At the end of each chapter the colophon is in verse -इत्यत्र ताजिकसुधानिधिनामधेये नारायणेन रचिते प्रियशिष्यतुष्ट्यै etc

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

कमलकैरवबन्धुधरात्मभूबुधबुधार्चितपादसरोरुहा ।
भृगुजभानुजभानुविरोधिनो ददतु दन्तिमुखो विमलाङ्घ्रिरम् ॥१॥
गिरां कीरहस्तां विपञ्चीविनोदां विनोदात्तमूर्त्तिं वरो मूर्त्तिभाजाम् ।
विभाव्यां मुनीनां मनोभीष्टदातां कवीनां सुकाव्यस्य गुम्फानुकूलाम् ॥२॥
श्रीग्रामोद्भवकश्यपान्वयनिधिः सामुद्रिकज्ञः सुधी
श्रीमान्माधवसंज्ञको द्विजवरो विघ्नेशसेवारतः ।
दादाभाईति तस्मादजनि गुणगणैः पूरितस्तत्त्ववेत्ता
सिद्धान्तानां चकास्ता मुनिजनविदितस्तत्समः कोपि नान्यः ॥३॥
तस्माल्लब्धवरः परोपकृतये नारायणोहं ब्रुवे
तार्त्तीयैकसुधानिधिं गणितवित्तुष्ट्यै चमत्कारिकम् ।
श्रीमन्मूखिधिकं रोमकादिरचितान् संगृह्य सारं परम्
यस्य ज्ञानलवेन मुख्यपदवीं प्राप्नोति निःसंशयम् ॥४॥

End of Ms.:— कलत्राङ्गकष्टं महाधिप्रपीडां विनाशं धनानां रिपुत्वञ्च कै. ।
स्वदेहेपि पीडां तथा कामिनीनां गता कामिनीभाव इत्थं विधत्ते ॥
स्वकीयै रिपुत्वं खलेभ्यो जनेभ्यो भयं रोगवृद्धिं धनाभावमुग्रम् ॥

Colophon .— Wanting.

विषयः । राशिस्वरूपम् । द्रेष्काणस्वरूपम् ॥ स्थानबलम् । दिग्बलम् । दिवारात्रि-बलम् । निसर्गबलम् । चेष्टाबलम् । दृग्बलम् । इष्टकष्टविचारः । भावफलानि । सूर्यादियोगफलम् । मुन्थहेशभावफलानि । लग्नेशभावफलम् । सप्तादिवर्ष-फलनिरूपणम् । द्वादशभावानां विचारः । दशान्तर्दशाफलानि ॥ अतः पं खण्डितत्वान्न विषयोल्लेखः ॥

Previous notice :—C. C Pt. I. P 228. Pt II. P. 203

No 137. तिथिपत्रम् by मकरन्द ॥ Tithipatram.

Substance —Character, Maithilī Nepali paper. Lines, 7 on a page Letters, 35 in a line Folia, 5 12×4 inches Appearance, old. Verse. Complete Incorrect. Date, Śaka 1777. Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P O Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra by Makaranda dealing with the formation of yearly calendar.

Beginning :—ओं नमो गणेशाय ॥

श्रीसूर्याय ॥
श्रीसूर्यसिद्धान्तमतेन सम्य-
ग्विश्वोपकाराय गुरुप्रसादात् ।
तिथ्यादिपत्रं वितनोति काश्या-
मानन्दकन्दो मकरन्दनामा ॥१॥
व्यवस्थितात्शकात् स्वेष्टशाकपूर्त्तिस्तु यै शकैः ।
तेषान्तटस्वरारादिवल्यैस्वान्मलसम्भवः ॥२॥
स्वस्वदेशान्तरं योज्यं स्वस्वकन्दे विशेषतः ।
तिथ्यादिकन्दे गुच्छाङ्का पक्षं ज्ञात्वा तु योजयेत् ॥३॥

End — प्रभवादिगताब्दानयनम् ॥
शकेन्द्रकालः पृथगाकृतिघ्नः २२शशाङ्कनन्दाश्वियुगै ४२९ समेतः ।
शराद्रिवस्विन्दु १८७५ हृतः स लब्धषष्ठांशशेषे प्रभवाद्यो ब्दाः ॥५६॥

Colophon :— इति श्रीमकरन्दाचार्यविरचितं श्लोकमकरन्दविवरणं समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

Appearance, old. Prose and verse. Incomplete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Miśra, Salampur P. O. Ghataho, Darbhanga Slightly damaged. A hand-book of Jyotiś-Śāstra by Raghudeva dealing with Yātrāprakaraṇa.

Beginning — ओं नमः श्रीसूर्याय ॥
दिवानाथं नमस्कृत्य हितायात्महितार्थिनाम् ।
वक्ष्यते रघुदेवेन कर्मणां दिनसंग्रहः ॥
सर्वकर्मण्युपादेया विशुद्धिश्चन्द्रतारयोः ।
तच्छुद्धावेव सर्वेषां ग्रहाणां फलदातृता ॥
अथ तत्रादौ चन्द्रशुद्धिः ॥

End of Ms — मुखे हानि र्जयो दक्षे भ्रमः पादे श्रियो हृदि ।
वामे भीर्मस्तके राज्यं नेत्रे सौख्यं मृति र्गुदे
दक्षे दक्षहस्ते पादे पादद्वये वामे वामहस्ते ॥ नाड़ी नक्ष……

Colophon — Wanting.

विषय । अस्मिन्यात्राप्रकरणग्राह्याग्राह्यचन्द्रतारकादिविचारः ॥

Previous notice :— C C Pt. I. P 253. Pt. II. P 54

No. 140. दीपचक्रम् ॥ Dīpachakram.

Substance:—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 9 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 2 11×5 inches Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect, Date ? Place of deposit, Pandit Jayānanda Miśra, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with Yātrā. Worm-eaten.

Beginning — श्री गणेशाय नमः ॥
अथातः संप्रवक्ष्यामि दीपचक्रमनुत्तमम् ।
लाभालाभौ जयो मृत्युर्यात्राकाले युतो भवेत ॥१॥
अर्थो धर्मश्च कामश्च मोक्षश्च तदनन्तरम् ।
कथयामि न सन्देहो नृपाणामुपकारकम् ॥२॥
नृपाणाञ्च हितार्थाय भूतानामुपकारकम् ।

चन्द्रसूर्यगतिं ज्ञात्वा ज्ञातव्यं चक्रदीपकम् ॥३॥
ऊर्ध्वजाः पञ्चरेखाः स्युस्तिर्य्यग्रेखा च सप्तकम् ।
अष्टाविंशतिकोष्ठानि नक्षत्रं तत्र दापयेत् ॥४॥
अश्विन्याविक्रमेणैव सव्यासव्योपमार्गतः ।
ज्ञातव्यं तत्र ऋक्षाणि अष्टाविंशति तारकाः ॥५॥

अथ फलम् ।

अर्थमार्गे दिवानाथे निशानाथे च धर्मगे ।
अर्थलाभो भवेत्तत्र वस्त्रं नानाविधं तथा ॥६॥
अर्थमार्गे दिवानाथे निशानाथे च कामगे ।
सिद्धं कार्यं विनश्येतान्यकार्यं विलोपनम् ॥७॥
अर्थमार्गे स्थिते भानौ हिमगौ मोक्षगे तथा ।
गजाश्वभूमिलाभश्च शत्रुसैन्यपराजयम् ॥८॥

End — मोक्षमार्गे दिवानाथे हिमगौ धर्मसंस्थिते ।
लाभार्थसिद्धसंपन्नं विजयश्च बहुप्रदम् ॥१९॥
दिनेशे मोक्षमार्गस्थे निशानाथे च कामगे ।
बहुवादो ऽर्थहानिश्च रोगपीड़ा प्रजायते ॥२०॥
मोक्षगेहगतौ द्वौ च यात्राहानिस्तदा भवेत् ।
रोगमृत्युविनाशाश्च यात्रायां न च संशयः ॥२१॥

Colophon — इति दीपकचक्रं यात्रायामवश्यं विचार्य ॥

विषय. । यात्राविचारः ॥

No. 141. दीपकचक्रम् ॥ Dīpakachakram

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 54 in a line. Folia, 9. 14 × 3½ inches. Appearance, old. Verse. Complete Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Śaśinātha Jhā, Lalaganj, P. O. Pachagachhia, Bhagalpur. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with Yātrā. Anonymous.

Beginning — ओं नमो गणेशाय नमः अथ द्वादश राशयः ॥ मेषवृषमिथुनकर्कसिंहकन्यातुलविछधनुमकरकुम्भमीन ॥ षट्रितवः । अयने द्वे दक्षिणायन उत्तरायन

द्वादश मासाः ॥ अथ नक्षत्राणि । अश्विनी । भरिणी । कृत्तिका । रोहिणी । मृगशिरा etc ॥

End — दिनेशे मोक्षमार्गस्थे निशानाथे च कामगे ।
वह्ने न हानिदश्चैव रोगक्रिड़ा प्रजायते ॥
मोक्षगेहे गतौ द्वौ च यात्रा (द्वा) निस्तदा भवेत् ।
रोगमृत्युविनाशाय यात्रायाञ्च न संशयः ॥

Colophon — इति दीपकचक्रम् ॥

विषयः । द्वादश राशयः । नक्षत्राणि । नक्षत्रदेवता । योगाः । सप्तविंशति योगाः । राशयः । ताराविचारः । अशुभताराप्रतीकारः । चन्द्रफलम् । वर्णविचारः । अशुभचन्द्रप्रतीकारः । प्रशस्तनिषिद्धमासनिरूपणम् । तिथिफलम् । अर्धप्रहराविचारः । दिक्शूलं । वारशूलं । दग्धतिथिः । मृत्युयोगाः । सिद्धियोगाः । आनन्दयोगाः । नक्षत्रतिथिवारशुभाशुभयोगाः । सर्वाङ्गीयात्रा । पातनक्षत्रादियोगाः । विवाहः । वर्णकथनम् । द्विरागमनम् । नवान्नभक्षणम् । विद्यारम्भः । प्रसूतिकास्नानम् । वर्गविचारः । गृहप्रवेशः । राहुसंस्थितिः । वास्तुकर्म । भद्राविचारः । वर्णः । दीपचक्रम् ॥

(A) दीपकचक्रम् ॥ Dipakachakram.

Substance :—Character, Maithilī Nepali paper. Lines, 9 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, I. 11 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Jayānanda Miśra, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with Yātrā. Slightly damaged. Anonymous.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same

No. 142 दृक्कर्मव्याख्या by नीलाम्बर ॥ Dṛkkarmavyākhyā.

Substance —Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 76 in a line Folia, 24. 11 × 4½ inches. Appear-

ance, fair. Prose. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1794 and San 1230 Sāl. Place of Deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur P. O. Sukpur, Bhagalpur A commentary on Drkkarma by Nīlāmbara Jhā

Beginning — श्री गणेशाय नमः ॥

शारदाब्जधवला सुरावला सेविता सुकविता विशारदा ।
शारदा दिशतु शं सदा मुदा नारदादिवरदाकसारदा ॥१॥
धीरधीरञ्जनं वासतां वालनम्बालनन्दाम्बिधायाधुना ।
वक्ति मन्देह सन्देहसन्दोहदां दृष्टिकर्मोपपत्तिं च नीलाम्बरः ॥२॥
अथ दृक्कर्मापि द्विविधं तत्रैकमायनमपरमाक्षजं तयोस्सं-
स्कारेण स्फुटं भवतीत्यतः तत्साधनकारणं तावदेवाह ।
क्रान्तिवृत्तग्रहस्थानचिह्नं यदा स्यात्कुजे नो तदाख्ये चरोयं यतः ।
स्वेषुणोत्क्षिप्यतेनामृतेवाकुजात्तेन दृक्कर्मखेटोदयास्ते कृतम् ॥१॥

End — श्रीशम्भुनाथः सुकृतैकनाथः कृपैकनाथः पतिरीशनाथः ।
अभूद्द्विजेन्द्रः सुचकोरचन्द्रः क्षितावुपेन्द्रः स्मरणे वितन्द्रः ॥१॥
नैपुण्यपुण्या द्युतिरस्य सूनुः सौजन्यजन्यप्रभया समेतः ।
लावण्यवन्यः कृतिवृन्दमध्ये मूर्धन्यधन्यः स विराजते यः ॥२॥
श्रीजीवनाथः प्रथितः पृथिव्यां तस्यानुजन्मा तदवाप्तविद्यः ।
नीलाम्बरो भास्करगीतनानादृक्कर्मसन्धानसवासनां हि ॥३॥
ये सन्ति रेखागणितप्रवीणा वीजैकवीना गणका नवीना ।
व्यक्ते च गोले नितरां प्रगल्भास्तेषां मुदे तां कृतवान् सुरम्याम् ॥४॥

Colophon — Wanting

Post Colophon —श्रीः पातु । शाके १७९४ सन १२८० साल पौषकृष्ण ३ कुजे श्रीफेकनशर्मलिखितमिदं स्वकार्यार्थम् ॥ श्रीविश्वेश्वराय नमः ॥ श्रीअन्नपूर्णादेव्यै नमः ॥

विषय । दृक्कर्मव्याख्यानम् ॥

(A) दृक्कर्म्मव्याख्या by नीलाम्बरझा ॥ Drkkarmavyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper Lines, 10 on a page. Letters, 72 in a line. Folia, 22. 14 × 4½ inches. Appear-

ance, tolerable. Prose Incomplete Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Jayakṛṣṇa Jhā, Champa, P. O. Benipati, Darbhanga. A commentary on Dṛkkarma of Golādhyāya by Nīlāmbara Jhā.

Beginning, विषय —Same, End, Colophon —Wanting.

No. 143 दैवज्ञवल्लभा by रति ॥ Daivajñavallabhā

Substance :—Character. Maithilī Brown paper. Lines, 10 on a page. Letters, 56 in a line Folia. 12 $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old Verse Complete Incorrect. Date, Śaka 1739. Slightly damaged. Place of deposit, Babu Puruṣottama Jhā, Babhanagama, P. O Supaul, Bhagalpur At the end of Ms. the name of Varāhamihira is stated as an auther.

Beginning -- ओं नमो गणेशाय ॥
नत्वा शिवन्तमनलं भैरवमद्वैतमीश्वरं नृहरिम् ।
श्रीरतिनैषा क्रियते प्रश्नदैवज्ञवल्लभावचनम् ॥
दीप्ताद्यं दशभेदं व्योमचराणां निरूप्य भावफलम् ।
पृष्टो यद्यत्कथयति शुभाशुभं तत्तदन्यथा नोक्तम् ॥

End — आदित्यदासतनयस्तदाप्तबोधः
कापित्थकः सवितृलब्धवरप्रसादः ।
आवन्तिको मुनिमतान्यवलोक्य यत्ना ।
देतां वराहमिहिरो रचयांचकार ॥

Colophon :— इति श्रीवराहमिहिरविरचितायां दैवज्ञवल्लभा समाप्ता ॥ पञ्चदशोध्यायः ॥ ॥१५॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

Post Colophon —शुभशाके १७३९ द्वितीयश्रावणशुक्लपञ्चम्यां शनौ दरिहरासं श्रीरतनूशर्मणा लिखितैषामिव पुस्तकीम् ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥७॥७॥७॥ श्रीराम ॥

विषयः । प्रश्नाक्षरोनामप्रथमोध्यायः । शुभाशुभाध्यायः २ । लाभालाभाध्यायः ३ । सामान्यगमागमाध्यायः ४ ।शत्रुगमागमाध्यायः ५ । वासचिन्ताध्यायः ६ । जयपराजयप्रश्नाध्यायः ७ । रोगीशुभाशुभाध्यायः ८ । नष्टलाभालाभाध्यायः ९ । मनोमुष्टिचिन्ताध्यायः १० । वृष्टिनिर्णयाध्यायः ११ । विवाहाध्यायः २२ । स्त्रीपुंजन्माध्यायः १३ । प्रकीर्णाध्यायः १४ । ग्रहफलाध्यायः १५॥

No 144. दैवज्ञबान्धवः by हरदत्त ॥ Daivajñabāndhavaḥ.

Substance—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 9 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 23. 12 × 4½ inches. Appearance, fair. Verse. Complete, Incorrect. Date, Śaka 1765. Slightly damaged. Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A treatise on Jyotiś-Sāstra by Haradatta Thākura. He belonged to the Visaivāra Visphi family and was one of the descendants of Vidyāpati Thākura.

Beginning :— ओं नमस्तस्यै ॥

यस्याशा वसनं गतिश्च वृषभः खट्वाङ्गशूलं करे
चन्द्रश्चाहविभूषणं वरतनौ यज्ञोपवीतं फणी ।
दुर्जेयस्त्रिपुरो जितोऽथ मदनो येनान्धको निर्जितो
गङ्गा मूर्ध्नि धृता च पुण्यतटिनी तस्मै नमः शम्भवे ॥
कृष्णः करोतु कल्याणं कंसकुञ्जरकेसरी ।
कालिन्दीकूलकल्लोलकोलाहलकुतूहली ॥

End :— सौनकसंहितायाम् ॥

अस्तंगते भृगौ पुत्रे तथा संमुखमागते ।
नष्टे चन्द्रे निरंशे च नैव संचालयेद्बधूम् ॥

Colophon :— समाप्तोऽयं ग्रन्थः ॥

Post Colophon — शाके १७६५ वैसाख शुक्लषष्ठी कुजे दरिहरासं श्रीगोपीनाथेन लेखितं श्रीरस्तु शुभमस्तु ॥

विषयः । समयाशुद्धिप्रकरणम् ॥

वर्षकृत्यम् । मनसोत्थानम् । संक्रमप्रकरणम् । संवत्सरलक्षणम् । ब्रह्मविष्णुरुद्रविंशतिकाः । वर्षेशसम्वाहकपालकानयनम् । वर्षाधिपानयनम् । पालकानयनम् । मेघाधिपानयनम् ॥ तोयाधिपानयनम् । शस्याधिपानयनम् । लोकाधिपानयनम् । आवर्तादिमेघलक्षणप्रकरणम् । विषुवनिर्णय । शनिगुरोर्गतिप्रकरणम् । कुजादीनां वक्रराशिगत्योः फलम् । मेषाद्यायव्ययकथनम् ॥

Previous Notice :—R.M. Pt. IV.

(A) दैवज्ञबान्धव by हरदत्त || Daivajñabāndhavaḥ.

Substance: —Character, Maithilī. White paper. Lines, 16 on a page. Letters, 56 in a line. Folia, 13. 12 × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1663. Worm eaten. Place of deposit, Pandit Manīśvara Jhā, Lalaganj, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga.

Post Colophon—इति श्रीहरदत्तविरचितं दैवज्ञबान्धवं संपूर्णम् ॥*॥ शाके १६६३ श्रावणवदित्रयोदश्यां चन्द्रे पुस्तकं लिखितमिति वलिआससं श्री मनबोध-शर्मणा ॥१॥

Beginning, End, Colophon, विषय—Same.

(B) दैवज्ञबान्धवः by हरदत्तठाकुर || Daivajñabāndhavah.

Substance:—Character, Maithilī. White paper, Lines, 10 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 19. 12 × 4 inches. Appearance, new. Verse Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Keśava Jhā, Dharmapur, Jhanjharpur, P. O. Darbhanga.

Beginning, Colophon, विषयः Same;

End:— Wanting.

(C) दैवज्ञबान्धव by हरदत्त || Daivajñabāndhavah.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 22. 12 × 3½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1733. Place of deposit, Pandit Raghunātha Jhā, Sanakorthu, P. O, Manigachi, Darbhanga.

Beginning, विषय :—Same

End :— राशीशवर्षेशयुतं त्रि३गुण्यं शरेण५युक्तं तिथिशेषलाभम् ।
लाभं त्रिगुण्यं३ शरेयुक्तं तिथ्यावशेषं व्ययमामनन्ति ॥*॥

Colophon — इति दैवज्ञबान्धवे वैवाहादिकविश्वाप्रकरणं संपूर्णम् ॥*॥ शाके १७३३ चैत्रवदिप्रतिपद्बधे माधओपुरग्रामे शकराटीसं श्रीईश्वरदत्तशर्मणा स्वार्थं लिखितैषा पुस्तीति ॥

(D) दैवज्ञबान्धव: by हरदत्तठाकुर ॥ Daivajñabāndhavaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 10. 11 × 4½ inches. Appearance, tolerable. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Devakṛṣṇa Jhā, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga.

Beginning, विषय:—Same, End, Colophon :—Wanting.

(E) दैवज्ञबान्धव. by हरदत्तठाकुर ॥ Daivajñabāndhavaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 9 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 21. 12 × 5 inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Devakṛṣṇa Jhā, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon :—wanting ; विषय :— Same.

(F) दैवज्ञबान्धव: by हरदत्त ॥ Daivajñabāndhavaḥ.

Substance—Character, Maithilī, Brown paper. Lines, 11 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 15. 12 × 4 inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1767. Place of deposit, Pandit Gokulanātha Jhā, Nanaur, P. O. Ṭamuria, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(G) दैवज्ञबान्धव by हरदत्तठाकुर ॥ Daivajñabāndhavaḥ.

Snbstance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 10 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 14 12 × 4½ inches. Verse. Appearance, old Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Miśra, Champa, P. O. Bempatti, Darbhanga.

Beginning, विषय:—Same ; End, colophon :—Wanting.

(H) दैवज्ञबान्धव: by हरदत्तठाकुर ॥ Daivajñabāndhavaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 12 on a page. Letters, 46 in a line Folia, 19 12×4½, inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect Date, Śaka 1735. Place ef deposit, Pandit Dāmodara Jhā, P. O. Andhratharhi, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :–Same.

(I) दैवज्ञबान्धव: by हरदत्त ॥ Daivajñabāndhavah

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 26. 10½ × 3½ inches. Appearance, very old. Prose & verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Worn out. Very much damaged. Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur.

Beginning, End, विषय:—Same.

Colophon :—Wanting.

(J) दैवज्ञबान्धव. by हरदत्तठाकुर ॥ Daivajñabāndhavaḥ

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 11 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 20. 11 × 41 inches,

Appearance, very old. Prose & verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1728. Place of deposit, Pandit Chirañjīva Jhā, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. Differs with the other mss. Very much damaged. Torn.

Beginning, End, Colophon, विषय —Same.

Post Colophon :—शाके १७२८ द्वितीयश्रावणशुक्लचतुर्दश्यां वुधे श्रीवटेशनाथशर्मणा लिखितमिदं पुस्तकं स्वार्थम् ॥ कन्हौली ग्रामे ॥ यदा वर्षसहस्रान्ते दैव-योगात्कदाचन । त्रयोदशदिनं पक्षं तदा संहरते जगत् ॥१॥१॥

(K) दैवज्ञबान्धव by हरदत्तठाकुर । Daivajñabāndhavah.

Substance:—Character, Maithili. Nepalī paper. Lines, 10 on a page. Letters, 45 in a line. Folia, 12 11 × 2 inches. Appearance, fair. Verse. Complete Incorrect Date, Śaka 1780. Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, विषय —Same.

Post Colophon:—शाके १७८० सन १२६५ साल । ज्येष्ठकृष्णचतुर्दश्यां बुधे दैवज्ञबान्धवे । लिखेद्द्रोनू द्विजः श्रीमान् गुरुदेवाय ते ददौ ॥

(L) दैवज्ञबान्धव. by हरदत्तठाकुर ।। Daivajñabāndhavaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper Lines, 9 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 12. 10½ × 4 inches. Appearance, old. Prose & verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Jayānanda Miśra, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. Worn out. Very much damaged. Worm-eaten.

Beginning, विषयः—Same ; End, Colophon :—Wanting.

(M) दैवज्ञबान्धवः by हरदत्त ।। Daivajñabāndavaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Dark white paper.

Lines, 10 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 20. 11×4 inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date, Śaka 1750 Place of deposit, Pandit Ghanaśyāma Jhā, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. Very much damaged.

Beginning, विषय —Same; End, Colophon:—Wanting.

Post Colophon :—शाकेनन्तशिलीमुखाद्रिविधुभिर्वारे रवौ संयुते ।
मासे वै नभसि प्रणम्य हिमभे शम्भोः पदाब्जं शुभे ॥
व्यलिखज्ज्योतिषि मित्रपुस्तकमिदम्भानोस्तिथौ सद्दले ।
सद्धं शेपि समुद्भवोहि मुशलीहेतोः शिशूनामपि ॥ शाके १७५० ॥

(N) दैवज्ञबान्धव ॥ Daivajñabāndhavaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 64 in a line. Folia, 10. 13×4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka, 1802. Place of deposit, Pandit Suvaṁśalāla Jhā, Bara, P. O. Pachagachia, Bhagalpur. Slightly damaged.

Beginning विषय: —Same. End, Colophon :—Wanting.

Post Colophon :—शाके १८०२ सन १२८४ शाल भाद्रशुक्ल १५ शनौ श्रीअकलितस्य लिपिरियम् ॥

(O) दैवज्ञबान्धवः by हरदत्त ॥ Daivajñabāndhavaḥ.

Substance :—Character, Maithilī, White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 34 in a line. Folia 24. 11×4 inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Bīlaṭa Jhā, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. Slightly damaged

Beginning, विषय:—Same. End, Colophon :—Wanting.

(P) दैवज्ञबान्धवः by हरदत्त ठाकुर ॥ Daivajñabāndhavaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 9 on a page. Letter, 65 in a line. Folia, 15. 12×5 inches,

Appearance, old. Verse. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1774. Worn out. Torn. Spoiled. Place of deposit, Pandit Padmanābha Miśra, Lalbag, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(Q) दैवज्ञबान्धवः by हरदत्त ठाकुर ॥ Daivajñabāndhavaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 10 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 18. 12 × 5 inches. Appearance, old. Prose and verse. Incomplete. Incorrect, Date, Śaka 1787. Place of deposit, Pandit Muktinātha Jhā, Baruary, P. O. Parsarma, Bhagalpur. Very much damaged.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(R) दैवज्ञबान्धवः by हरदत्त ठाकुर ॥ Daivajñabāndhavaḥ.

Substance :—Character, Maithilī, White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 17. $13\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Appearance, fresh. Prose and verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1825. Place of deposit, Pandit Ayodhyānātha Jhā, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. 145. ध्रुवभ्रमणयन्त्रं by पद्मनाभ ॥ Dhruvabhramanayantram.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 63 in a line. Folia, 8. $12 \times 4\frac{3}{4}$ inches. Appearance, fresh. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Gangādhara Jhā, Jonki, P. O. Deodha, Darbhanga. A manual A Jyotiś-Śāstra dealing with Dhruvabhramana by Padmanābha.

Beginning :— श्री गणेशाय नमः ॥ अथ ध्रुवभ्रमणाख्ययन्त्राधिकारमारभते ॥
अत्रापि निर्विघ्नपरिसमाप्त्यमभिमतेष्टदेवतानमस्कारमिन्द्रवज्रयाह ।
श्रीनर्मदानुग्रहलब्धजन्मनः पादारविन्दे जनकस्य सद्गुरोः
नत्वा त्रियामासमयादिबोधकं ध्रुवभ्रमं यन्त्रमिदं ब्रवीम्यथ ॥१॥

End — लग्नं तु प्राग्वदिति ॥ अथ यंत्ररचनाकारणमनुष्टुप्छन्दसाह ।
नक्षत्रात्समयज्ञानं तमिस्रायाः पुरोदितं ॥
ध्रुवात् केनापि न प्रोक्तं तदेतत्कौतुकात्कृतं ॥३१॥

Colophon :— इति श्रीनार्मदात्मजश्रीपद्मनाभविरचितं यन्त्ररत्नावल्यां स्ववृत्तौ ध्रुवभ्रमणाधिकारो द्वितीयः ॥ समाप्तः ॥

विषय । ध्रुवभ्रमणविचार ॥

Previous notice —C C. Pt. I. P. 273. Pt. II. P. 59.

No 146 नरपतिजयचर्य्या by नरपति ।। Narapatijayacharyā or Svarodayah.

Substance —Character, Maithili. Palm leaves. Lines, 5 on a page. Letters, 56 in a line. Folia, 66. 14 × 1⅓. inches. Appearance, old. Worn out. Torn Incomplete. Generally correct. Date ? Verse. Place of deposit, Pandit Babujana Jhā, Sasipur, P. O Jogiara, Darbhanga

Beginning — ओं नमो विघ्नेशाय ॥
अव्यक्तमव्ययं शान्तं नितान्तं योगिनां प्रियम् ॥
सर्वानन्दस्वरूपं यत्तद्वन्दे ब्रह्म शाश्वतम् ॥
विविधविबुधवन्द्यां भारतीं वन्दमानं ।
प्रवरचतुरभावं दातु (कामं ?) जनेभ्यः ।
नरपतिरिति लोके ख्यातनामाभिधास्ये
नरपतिजयचर्य्यानामकं शास्त्रमेतत् ॥
श्रुत्वादौ यामलान् सप्त तथा युद्धजयार्णवम् ।
सारोद्धारं ······
कौमारी कौशलञ्चैव योगिनां जयसम्भवम् ॥

End of Ms :— ओं. शनैश्चराय सूर्यपुत्राय दिव्यमूर्त्तये······नीलमाल्यधारिणे ममार्चनं गृह्ण शान्तिं कुरु स्वाहा ॥ इति शनिमन्त्रः ॥ ओं राहवे सैंहिकाय दिव्यमूर्त्तये विषमदुःखवज्राय·········

Colophon :— Wanting.

विषयः । अस्मिन् राज्ञो यात्रादिविचारः कृतोस्ति । प्रसङ्गतोऽन्यान्यपि विषयाणि निरूपितानि ।

Previous notice —C. C. Pt. I. P. 277. Pt. II. P. 60. 206. Pt. III. P. 59. Tri. Cat. No. 24 72. C. M. T. 1. Pt. VI. P. 114. Des. XXIV. No. 13939. H P. S. (1905) P. 69. C. P. B. P. 224. C. S. C. IX No. 56.

See commentaries under Cat. No. 77. 432.

No. 147. नष्टजातकम् ।। Naṣṭajātakam.

Substance :—Character, Maithilī. Palm leaves. Lines, 5 on a page. Letters, 60 in a line. Folia, 5. $17 \times 2\frac{1}{4}$ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1571. Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahinathapur, P. O. Jhanjharpur Bazar, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Sāstra dealing with the formation of lost horoscope. Worn out. Anonymous.

Beginning :— अथ नष्टजातकं ॥

श्रेणीप्रश्नाक्षराणां तदुदधिगुणितं चान्त्यवर्णेन युक्तं
दन्ता ३२ ष्टौ ८ लोकपाला १० रवि १२ धृति १८ मूंनिभिर्विंशति २०
मूंच्छनाभिः २१ ।
सम्बन्मासाश्च पक्षा तिथितनुभवनं वारराशिक्रमेण
लभ्यन्ते पूर्वपूर्वैः क्रमपदगुणितं जातकं नष्टसंज्ञं ।
प्रष्णाक्षराणि संगृह्य वर्गानुक्रमसंख्यया ।
एकत्रानुकृतो राशिः पूर्वमात्रासमन्वितः ॥
प्रश्नाक्षरमात्रा सा ३२ गुणिता भाग १०८
शेषं सम्वत्सरः मूलराशिस्थं नष्टसंस्थाप्य स अष्ट ८
गुणितः भाग १२ शेषा मासाः एवं सर्वत्र ॥

End :— खरगजतुरङ्गानां मेषजम्बुकसिंहयोः ।
काकहंसमयूराणां एते वाहनमुच्यते ।

रविनखदिनसंख्या चन्द्रमाव्योमबाणैः ।
क्षितितनयगजाश्वो चन्द्रजः षट् शराणि ।
शनिरसगुणसंख्या वाक्पतिर्नागबाणौ
नयनयुग च राहुः सप्तभिः शुक्रसंख्या ।
दिनदशा । तिथिवारनक्षत्रनामाक्षरसंमिलित्वा
एकीकृत्य नवभिर्भागं हरेत् । आ चं भौ रा जी श बु के शु० ॥ ओं ॥

Colophon :— शाके १५७१ भाद्र शुक्लषष्ठ्यां रवौ रत्नपृष्ठग्रामे स्वार्थं लिखितं श्रीमधुसूदनेनेति ॥

विषयः । नष्टजन्मपत्रीप्रणयनप्रकारः ।

Previous notice :—C. C. Pt I. P 282 C. P B P. 231.

No 118. नष्टजातकोदाहरणम् ॥ Nastajātakodāharanam.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 13 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 5. 11 × 4½ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete Generally correct. Date, Śaka 1734 Place of deposit, Pandit Muktinātha Jhā, Baruary, P. O. Parsarma, Bhagalpur. Slightly damaged Anonymous

Beginning :— ओं नमो गणेशाय ॥ ओं १ न २ म ३ सि ४ द्धं ५ । क ६ ख ७ ग ८ घ ९ च १० छ ११ ज १२ झ १३ ट १४ ठ १५ ड १६ ढ १७ त १८ । थ १९ द २० प २१ फ २२ ब २३ भ २४ म २५ र २६ ल २७ व २८ श २९ ष ३० स ३१ ह ३२ क्ष ३३ ॥ मुष्टिचिन्ता ॥
स्फाटिकं काचपाषाणं तृणकाष्ठं तथैव च ।
भस्म पुष्पं तथैव स्यात्फलमूलञ्च मृत्तिका ॥

End — लग्नानयनं ॥ प्रश्नाक्षर १० द्विगुणं २० प्रश्नाक्षरमात्रा २ चतुर्गुणं ८ द्वयोरैक्यं २८ द्वादश १२ भक्ते शेषं ४ गतत्वात्पञ्चमं सिंहाख्यं जन्मलग्नं ॥ अथ जन्मप्रश्नकालिकानुपूर्वीलिखिते । तद्यथा शक १६६१ श्रावणकृष्ण-द्वादशी १२ आर्द्रा हर्षण शनिवासरे सिंहलग्ने जन्मगत घटी ४।५॥

Colophon :— इति नष्टजातकोदाहरणं समाप्तम् ।

Post Colophon – शाके १७३४ माघ कृष्णसप्तम्यां कुजे समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

विषय । अज्ञातजन्मनक्षत्रादीनां जन्मपत्रिकाप्रणयनप्रकार ।।

No. 149 नष्टपत्रीविचार by शिव ।। Nastapatrīvichārah.

Substance ;—Character, Maithilī Brown paper. Lines, 9 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 2 11 × 4½ inches Appearance, fresh Verse Complete. Correct Date, Śaka 1821. Place of deposit, Pandit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga A manual of Jyotis-Śāstra dealing with the formation of lost horoscope by Śiva.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥
देवदेव महादेव सर्वागमविशारद ।
सकलं ज्योतिषं देव पूर्वं प्रोक्तं ममाग्रतः ॥१॥
तन्मध्ये नष्टजन्माख्यकरणं न श्रुतं मया ।
इदानीं श्रोतुमिच्छामि कथयस्व महेश्वर ॥२॥

End.— शकाब्दं द्वादशे कृत्वा शेषमेकं युतञ्चरेत् ।
तत्संख्यमालिखेज्जीवमेवं कन्यार्क्षतः सदा ।
विलिख्य च वदेन्नित्यं नष्टपत्रीसमाहितः ॥

Colophon — इति नष्टपत्रीविचारः ॥

Post Colophon —शुभशाके १८२१ माघशुक्लाष्टम्यां बुधे लिखितमिदं पुस्तकं श्री श्रीनन्दनेन ॥

विषय —नष्टपत्रप्रणयनोपायः ॥

No. 150. नारदोक्तप्रश्नः by नारद ।। Nāradoktapraśnah.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 4 10 × 33 inches. Appearance, fresh. Verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Chitradhara library, Tabhaka, P. O. Dalsingh-Sarai, Darbhanga. A hand-book of Jyotis-Śāstra dealing with question by Nārada.

Beginning — ओं सरस्वत्यै नम ॥

प्रवक्ष्ये नारदोक्तेन लघुप्रश्नस्य लक्षणम् ।
मेषलग्नेन योज्यन्ते कार्याकार्यस्य निर्णयः ॥
द्वारम्वाह्यश्च गर्भश्च पुनः पुनरवादयत् ।
गर्भचिन्तनवेलायां गर्भगभ विनिर्दिशेत् ॥
वाह्ये च चिरकालेन द्वारभे नास्ति विनिर्दिशेत् ॥

End — अथ पुनरागमप्रश्नः ॥

पुनरागमनचिन्तायां गर्भे क्रोधसमागमः ।
द्वारे शीघ्रं समायाति वाह्ये सद्यः समागमः ॥३३॥
अथ ऋणप्रश्नः ॥
ऋणनिर्मुक्तवेलायां गर्भे ऋणं स्थिरं भवेत् ।
वाह्ये षण्मासमानेन द्वारे अब्दं पृथक् पृथक् ॥३४॥

Colophon — इति नारदोक्तप्रश्नः संपूर्णः ॥ ओं नमो महगणाधिपतये ॥१॥

विषय । विविधप्रश्नानां फलनिर्देश ॥

No.151. नाह्निदत्त पञ्चविंशतिका by नाह्निदत्त ॥ Nāhnidatta-Pañchaviṁśatikā.

Substance:—Character, Maithili. Brown paper. Lines, 8 on a page. Letters,30 in a line. Folia,5 11 × 4 inches Appearance, tolerable. Verse. Complete Incorrect Date, Śaka 1765. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. A manual of Jyotis-Śāstra dealing with marriage, yātra etc. by Nāhnidatta.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

रेवत्युत्तररोहिणी मृगमघामूलानुराधाकर-
स्वातीषु प्रमदा तुलामिथुनके लग्ने विवाहः शुभः
मासाः फाल्गुनमाघमार्गशुचयो ज्येष्ठस्तथा माधवः
शस्ता सौम्यदिनं तथैव तिथयो रिक्ताकुहूवर्जिताः
अथ द्विरागमनं ॥
पूषापुष्यपुनर्वसूत्तरमृगा मैत्राश्विहस्तत्रयं
रोहिण्यां श्रवणा द्विरागमविधौ मूलं धनिष्ठा तथा ।

कुम्भाजालि रविश्च वर्षमसमं त्यक्त्वा कुजार्की तथा
कन्यामन्मथमीनचापमकरा लग्नानि यात्रातिथिः ॥

End :— बालानां शुभकर्मसमयज्ञानं कलैकैकशः
लोकादिस्तुतिसकल्य्य नियमः श्लोकाचतुर्विंशतिः
पूर्वाचार्यकृतौनिलो वहुशो तिर्नवन्धोलुवहुभेय ॥२९॥

Colophon .— इति श्री नाह्निदत्तकृतौ नाह्नि पचीशी समासम् ॥ यदक्षरेत्यादि ॥
Post Colophon ·— शाके १७६९ सन १२९१ साल कार्त्तिकशुक्लसप्तम्यां रवौ ॥*॥
॥*॥ श्रीराधाकृष्णाभ्यान्नमः ॥*॥ दडिभंगाग्रामे ॥

विषयः । पञ्चविंशतिश्लोकैर्व्यवहारोपयोगिदिनानां गणनाप्रकारः ॥

Previous notice—C. C. Pt. I P. 372. (Bālavivekinī.)
Pt. III. P. 79.

(A) नाह्निदत्तपञ्चविंशतिका by नाह्निदत्त ॥ Nahnidattapañchaviṁśatikā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters 26 in a line. Folia, 13. 10 × 3¾ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Dāmodara Jhā, P. O. Andhratharhi, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No 152. निसृष्टार्थदूती by मुनीश्वर ॥ Nisṛṣṭārthadūtī.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 196. 14 × 4 inches. Appearance, Fair. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ?. Place of deposit, Pandit Ayodhyānātha Jhā, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Līlāvatī of Bhāskarāchārya by Munīśvara, son of Ranganātha. Some part has been left to copy in the beginning. In C. C. this commentary is found to have been made by Viśvarūpa and by Raṅganātha.

Beginning of Ms. ·— इष्टकर्म प्रतिजानीते ।
अथेष्टकर्मेति । अथानन्तरमिष्टकल्पनेन राशिज्ञापकप्रकारगणितं कर्मो-
च्यते-ते-तद्विषयमाह । दृश्यजाति शेषजाति विश्लेषजात्यादाविति ।

राशिसंबद्धांशानामेव योजनवियोजनं यस्मिंस्ताहशमुदाहरणं इश्य-
जातिः उत्तरोत्तरसिद्धानामंशैर्योजनवियोजनं यस्मिंस्ताहशमुदाहरणं
शेषजातिः । यत्र राशिसंबद्धयोरुत्तरोत्तरसिद्धसम्बन्धयोर्वाशयोर्योगेन
वियोगेन वांतर्गर्भितमुदाहरणं विश्लेषजातिः विश्लेषोत्तरविशेषेण
श्लेषः संबन्धो योग इति वा आदिशब्दाद्राशेरुत्तरोत्तरसिद्धानां
चांशयोजनवियोजन यस्मिंस्ताहशमुदाहरणं संग्राह्यम् ॥

End :—

अयं लीलावत्याः पटुदुरवगाहोतिगहनो
मनो भावो भूयांस्तदधिगतयेयौ व्यरचयत् ।
मुनीशस्तामेतां कृतिमकृति दुःप्राश्र विषयो
निसृष्टार्था दूतीमिव भजत भावेन चतुराः ॥ १ ॥

Colophon — इति श्रीसकलगणकसार्वभौम वल्लालदैवज्ञात्मज रंगनाथगणकात्मज मुनीश्वरगणाक (विर)चिता लीलावतीविवृत्तिर्निसृष्टार्थदूती संपूर्णा॥
॥ शुभमस्तु ॥ श्रीकृष्णः ॥

विषयः । लीलावतीव्याख्या ॥

Previous notice :—C C Pt I. P 545, 299. Pt. II P. 223

No. 153. निषेकाध्यायविवृतिः ॥ Nisekādhyāyavivṛttih.

Substance :—Character, Maithilī Nepali paper. Lines, 11 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 7. $12\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Appearance, old. Prose and verse. complete. Incorrect. Date ?. Place of deposit, Babu Bilaṭa Jhā, Parsarma P. O. Parsarma, Bhagalpur. A commentary on Nisekādhyāya. Slightly damaged. It deals with horoscopy. Anonymous.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

नमस्कृत्य गुरो श्रीमत्पादपद्मं शुभप्रदम् ।
निषेकाध्यायविवृत्ति द्रुतबोधाय लिख्यते ॥ १ ॥
यवनमतविसंवादिपूर्वं पूर्वैं कृतव्याख्यानं तदवलोक्य तन्निरसनाय
ग्रन्थस्य यवनागमपदैराद्रित एव व्याख्यानमारभत् ॥

विज्ञायते ज्ञानिभिरत्र पुंसां शुभाशुभं जन्मफलं विलग्नात् ।
तदुच्यते ताजिकनायकोक्ता निषेककालादिह तस्य शुद्धिः ॥
विज्ञाय इति । ज्ञानिभिः परप्रणीतवेलातो लग्नसाधनपरै अत्र जगति
पुंसां जनानां जन्मतः शुभाशुभं फलं वेत्ति विलग्नादेव ज्ञायते । तत-
स्तस्माद्विलग्नशुद्धेः आवश्यकत्वात्सत्यादिभिराचार्यैरनुक्तत्वाच्च इहास्मिन्
ग्रन्थे ताजकनायकैस्ताजकप्रवर्त्तकैः खतखुतरोमकादिभिरुक्तं कथ्यते ॥

End — गताब्दा रसभक्तात्फलं घद्यादिः ६।२१ दशमकालांशा ११९।३७।३४ मध्ये षट् गुणितं ३८।६। युत १९।२।४९।४३ इष्टदिने दशमंशायनं ५।१।४४।३२ दशमलग्नघटी १९।२२ इष्टदिने घटी ६।२१ युत २९।४३ इष्टदशमः ४।२२।१७।४९।१।३।२१।१७८।४।३।१२।३७ ॥

Colophon — इतीष्टशोधनं समाप्तम् ॥

विषयः । निषेकाध्यायव्याख्यानम् ॥

Previous notice :—C C. Pt. II P 208(?). Pt. III. P. 64(?).

See Text under Cat. No 84(?).

(A) निषेकाध्यायविवृत्तिः ॥ Nisekādhyāyavivṛttiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper Lines, 11 on a page. Letters, 72 in a line. Folia, 6. $13\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, tolerable. Prose and verse. Complete. Incorrect Date ? Place of deposit, Pandit Anantalāl Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. A commentary on Niṣekādhyāya. Anonymous.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. 154. पञ्चपक्षी by हरिकृष्ण ॥ Pañchapaksī.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 11. $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fresh. Verse. Complete. Incorrect. Date ?. Place of deposit, Babu Umeśa Jhā, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra by Hari Kṛṣna dealing with question.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ पञ्चपक्षी लिख्यते ॥
विघ्नराजं नमस्कृत्य गिरञ्चैव तथाच्युतम् ।
चक्रपाणिं गुरुञ्चैव लिख्यते सारसंग्रहः ॥ १ ॥
नमस्कृत्य महादेवं सर्वशास्त्रविशारदम् ।
भविष्यदर्थबोधाय पञ्चपक्षी प्रकाश्यते ॥ २ ॥
अनेन शास्त्रसारेण लोकाः कालत्रयं प्रति ।
फलाफलानि दृश्यन्ते सर्वकार्येष्वशङ्कितम् ॥ ३ ॥
आगतं पृच्छकं दृष्ट्वा दैवज्ञः सावधानतः ।
यद्यत्करोति कर्माणि तत्सर्वन्तु विचारयेत् ॥ ४ ॥

End — शिवोक्तं च वराहोक्तं स्कन्दोक्तं सुविलोक्य च ।
हरिकृष्ण कृतवान् पञ्चपक्षीफलं महत् ॥ १७९

Colophon — इति श्रीहरिकृष्णनिर्मिते प्रश्नस्कन्धे केरलप्रश्नाध्याये पञ्चपक्षीप्रकथनं समाप्तम् ॥

Post-Colophon — अस्योदाहरणं यथा कार्त्तिककृष्णपञ्चम्यां चतुर्दण्डमिते काले मम प्रारब्धिः कीदृशीति प्रश्नं कृतम् । तत्राद्यवर्णे इकारस्वरः तस्य कृष्ण-पक्षस्य कोठके गुरुमायातः तस्य इत्येवज्जुहो इदं सूत्रमस्ति तस्य चक्रे इष्टघटी ४ तेनासौ पक्षी तस्य फलं मृतौ दुर्यशो भवेदिति इदं सत्यमनु-भवितुम् ॥

विषयः । पक्षिविचारः । पक्षितिथयः । पक्षिवाराः । नक्षत्राणि । राशयः । पक्षिणां दिङ्नियमः । वर्णः । तन्वादिभावाः । पञ्च वायवः । पञ्च कालाः । जातिः । अवयवज्ञानं । मूलजीवधातुज्ञानम् । दृष्टिनिर्णयः । वलावल-निर्णयः । मित्रातिमित्रनिर्णयः । प्रश्नावलोकनप्रकरणम् । प्रत्येकपक्षी स्वरकृत्यम् । कृष्णपक्षविचारः । दूरसमीपज्ञानप्रश्नः । स्वप्नचिन्ता-प्रश्नः । भोजनचिन्ताप्रश्नः । सुभिक्षदुर्भिक्षप्रश्नः । वृष्टिप्रश्नः । लाभालाभप्रश्नः । घातप्रश्नः । नष्टवस्तुस्थाननिर्णयः । चौरनामादि-कथनप्रश्नः । गर्भप्रश्नः । राज्यप्राप्तिप्रश्नः । कार्यसिद्धिप्रश्नः । कलह निवृत्तिप्रश्नः । दत्तद्रव्यप्राप्तिप्रश्नः । गन्तुकथनलाभप्रश्नः । जीवन-मरणप्रश्नः । स्त्रीसंगप्रश्नः । यशप्राप्तिप्रश्नः । युद्धे जयाजयप्रश्नः । पक्षिचक्रम् । शुक्लपक्षविचारः । पक्षिनामानि ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 315. Pt. II. P. 69. 208. Pt. III. P. 67, A. C. 995. C. P. B. P. 255.

See commentary under Cat. No. 157.

(A) पञ्चपक्षी by हरिकृष्ण ॥ Pañchapakṣī.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 14. 11 × 5 inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date ?. Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnapur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with questioning by Hari Kṛṣṇa.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. 155 पञ्चपक्षी ॥ Pañchapakṣī.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 7. $10\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, tolerable. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahinathapur P. O. Jhanjharpur Bazar, Darbhanga. A handbook of Joytiś-Śāstra dealing with questioning.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥
नमस्कृत्य हरं देवं सर्वशास्त्रविशारदम् ।
भविष्यदर्थबोधाय वक्ष्यन्ते पञ्चपक्षिणः ॥१॥
अनेन शास्त्रशारेण लोके कालत्रयं प्रति ।
फलाफलानि दृश्यन्ते कार्य्याकार्य्येष्वसंशयं ॥२॥
आरूढात्प्रश्नलग्नाद्वा प्रथमाक्षरतोपि वा ।
ज्ञातव्यं चेष्टया चैव खगानां बुद्धिमत्तरैः ।३।
पंच भूतानि दश दिक् दैवानि च दिनानि च ।
कालो वर्णो बलं मैत्र' धातुलिङ्गादयः क्रमात् ।४।
पश्वादिजातिसंज्ञा च देहसंकल्पनानिच ।
चरितानि व सर्वाणि वक्ष्यन्ते वर्णकैः क्रमात् ।।५।।

End — पिङ्गलादधो वायसः तस्य स्वरो बलवत्वाद्भवति । यदि अन्यखगः निद्रायां वा मरणे प्राप्तस्तस्य हीनवीर्य्यस्वरो न ग्राह्यः लब्धस्वर उकारः पिङ्गलाक्षरे युक्तं जातं ह्यु । मयूरादधः श्येनः तस्य स्वरो मयूराक्षरे योजनीयः श्येनादधः पिङ्गलः तस्य स्वरः श्येनाक्षरे योजनीयजातं प्रश्न शुमकी ॥ इतिनामोदाहरणं ॥

Colophon :— इति पञ्चपक्षी समाप्तः ॥ ॥ गणेश ॥ कालीवाला दुर्गा ॥

विषय । प्रश्नकर्तृभावविशेषेरत्रैकालिकवार्ताप्रकथनम् ॥

Previous notice :—C C. Pt. I. P 315 Des. XXIV. No. 13946. A. C. No. 995 C P. B. P 256.

No. 156 पञ्चविंशतिका by नाह्निदत्त ॥ Pañchavimsatikā.

Substance :—Character, Maithili Yellow paper. Lines, 10 on a page. Letters, 34 in a line Folia, 8 12 × 4 inches. Appearance, fair. Prose and verse. Complete Incorrect. Date, Śaka 1766. Place of deposit, Babu Mārkandeya Misra, Bahhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A manual of Jyotis-Sāstra by Nāhnidatta with a commentary on it Anonymous

Beginning :— ओं नमो गणेशाय ॥

अनह्निदत्त विरचितपञ्चविंशतिश्लोकं व्याख्यासहितं लिख्यते ॥

रेवत्युत्तररोहिनीमृगमघामूलानुराधाकरः ।

स्वातिषु प्रमदातुलामिथुनके लग्ने विवाहः शुभः ॥

मासाः फाल्गुनमाघमार्गशुचयो ज्येष्ठस्तथा माधवः

सस्ता सौम्यदिनं तथैव तिथयो रिक्ताकुहूवर्जिताः ॥१॥

End — बालानां शुभकर्मशस्तसमयज्ञानं किलैकैकतः

श्लोकादस्त्रि सद्भ लजं नियमे श्लोकाश्चतुर्विंशतिं ।

पूर्वाचार्य्यकृतान् विलोक्य बहुशो ज्योतिर्निबन्धा बहु ।

लिलखु श्री पतिपादपद्ममधुपः श्रीनाह्निदत्तो द्विजः ॥२६॥

Colophon — इति श्रीनाह्निदत्तपञ्चविंशतिका समाप्ता ।

Post Colophon :—चैत्रे मासि कृष्णपक्षे नवम्यां चन्द्रवासरे ।
लिख्यमाने शके चैव भूद्विपरसरसातिवत्सरे ॥

शा १७६६ ॥*॥ दरिहरयसं श्रीवचकनिशर्म्मणः तस्यापत्यश्रीवाबूलाले-
नारीपिर्थं ॥ सन १२९३ शाल ॥*॥

विषय । विवाहः । द्विरागमनम् । सीमन्तपुंसवने । नामकर्म । निःक्रमणम् ।
नवान्नभक्षणम् । नूतनवस्त्रपरिधानम् । अन्नप्राशनम् । चूडाकरणम् ।
विद्यारम्भः । उपनयनम् । समावर्त्तनम् । कर्णवेधः । कृषिः । वास्तु ।
पुष्करिणीप्रतिष्ठा । क्रमविक्रयौ । यात्रा । दिग्विरोधः । भूकम्पोल्कापातादिषु
प्रशस्तविरुद्धनक्षत्राणि । माहेन्द्रमण्डलम् । गृहप्रवेशः । मङ्गलकार्ये निषिद्ध-
योगाः । दीक्षाग्रहणम् ॥

Previous notice :—See Bālavivekinī.

(A) पञ्चविंशतिका by नाह्निदत्त ॥ Pañchaviṁśatikā.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow Nepali paper. Lines, 11 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 5. 12 × 4 inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Pañchānana Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Sāstra by Nāhnidatta with a brief commentary on it. Very much damaged. Letters affected. Anonymous,

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(B) पञ्चविंशतिका by नाह्निदत्त ॥ Pañchaviṁśatikā

Śubstance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 5 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 671 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Suvaṁśa Lal Jhā, Bārā. P. O. Pachagachhia, Bhagalpur. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(C) पञ्चविंशतिका by नाह्निदत्त ॥ Pañchavimśatikā.

Substance :—Character, Maithilī Brown paper. Lines, 7 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 4. 11 × 3¾ inches. Appearance, fair. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Arjuna Thākur, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra by Nānhidatta. Slightly damaged.

Beginning, विषय :—Same, End, Colophon :—Wanting.

(D) पञ्चविंशतिका by नाह्निदत्त ॥ Pañchavimśatikā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 6. 10 × 4½ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Jīvanātha Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No. 157. पञ्चविंशतिकाव्याख्या by लक्ष्मीकर ॥ Pañchavimśatikāvyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī, Nepali paper. Lines, 8 on a page. Letters, 52 in a line. Folia 13. 11 × 4 inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Santoṣī Jhā, Balaha, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Pañchavimśatikā of Nāhnidatta by Lakṣmīkara. Slightly damaged.

Beginning :— रेवत्युत्तरेति ॥ अस्यार्थः । एतेषु नक्षत्रेषु लग्नेषु च विवाहः कर्म शुभः कल्याणकृद्भवति तथैव च एते वारास्तिथयश्च प्रशस्ता भवन्ति केषु रेवती प्रशस्ता उत्तरे त्रिसामान्यश्रवणा उत्तरफल्गुन्युत्तराषाढोत्तरभाद्राणि रोहिणी प्रसिद्धा etc. ॥

End :— एभिर्योगे शनिवारे अयोगो भवति। एते सर्वेऽयोगाः प्राग्यामतः प्रथम-

प्रहरादूर्ध्वं शोभनः प्रशस्ता भवन्ति । एतेषु प्रथमप्रहरं परित्यज्य कर्तव्यं अयोगेषु च सर्वेषु पूर्वयामं परित्यजेत् ॥

Colophon — इति श्रीनाह्निपञ्चविंशतिश्लोकटीका श्रीलक्ष्मीकरविरचिता समाप्तः ॥

विषयः । नाह्निदत्तीयपञ्चविंशतिश्लोकव्याख्यानम् ॥

No. 15८. पञ्चस्वरा । Pañchasvarā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 41 in a line. Folia, 5. 11×4½ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1824. Place of deposit, Pandit Chirañjīva Jhā, Babhangama, P.O. Supaul, Bhagalpur. Anonymous.

Beginning.— ओं नमो गणेशाय ॥ अथ पञ्चस्वरा लिख्यते ॥
पञ्चस्वरोक्तमार्गेण त्रिपताक्यभिधेन च ।
तथान्यैरपि चक्रैश्च कुर्वेरिष्टं विनिर्णयम् ॥
बराहमिहिराद्यै र्यत्कृतं निर्णयविस्तरम् ।
तत्समासेन वक्ष्यामि यथा ज्ञातं तगुरोर्मुखात ॥
अथार्धयामेशाः ॥
दिवाक्रमेण वारेशात्षष्ठं षष्ठं तथा निशि ।
पञ्चमं पञ्चमं ज्ञेयं सर्वयामाद्ध केपु च ।

End .— संध्यास्ते तु यदुत्पन्नव्याधिमामरणप्रदा ।
यच्च लब्धं शुभदाराधनं गेहञ्च वाहनम् ॥
वृद्धे मृत्युस्वरे वापि ध्रुवं तद्विनश्यति ॥

Colophon — इति पञ्चस्वरास्समाप्ताः ॥

Post Colophon :—शाके १८२४ सन १३१० ॥
विषयः । अर्धयामेशाः । दण्डेशाः । केतुपताकी । केतुकुण्डली गुरुकुण्डली ।

See commentary under cat. No. 159.

No. 159. पञ्चस्वराटिप्पणम् ॥ Pañchsvarāṭippaṇam.

Substance ;—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 13

on a page. Lettes, 56 in a line. Folia, 8. $13\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1769. Very much damaged. Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhangama, P. O. Supaul. Bhagalpur. A commentary on Pañchasvarā.

Beginning .— ओं नमो गणेशाय नमः ॥ अथ पञ्चस्वराटिप्पणम् ॥ मृत्युर्वर्षज्ञानं यथा वयोराशिस्वरानैकीकृत्य गणनां कृत्वा मृत्युर्वर्षज्ञानम् । गणनां कृतायां सप्तशून्यानि यस्मिन् वर्षे भवन्ति तस्मिन् वर्षे मृत्युर्वाच्यः स च यत्स्वरे यदि कुजसौरिराहूणां पापानां सम्बन्धिर्भवति तदैव मृत्युर्भवति नान्यथेति तत्वम् ॥

End :—
सूर्योवित्तविनाशनं प्रकुरुते धर्मार्थवृद्धिं शशी
भौमः शस्त्राभिघातरोगदशनं सोमात्मजः सम्पदम् ॥
मन्दे मन्दमतिं गुरुश्च विभवं राहुश्च बन्ध्यार्त्तिकृत्
शुक्रः सर्वसुखागमं प्रकुरुते गर्गादिभिर्भाषितम् ॥
इतिस्थूलदशाफलमन्तरेपि ज्ञेयम् ॥*॥

Colophon :—Wanting

Post Colophon .—शाके १७६९ द्वितियज्येष्ठशुक्लसप्तमी शनिलिपिरियम् ॥ गणेश ॥ गौरिशङ्क ॥ विघ्नेशाय नमो नमः ॥

विषयः । पञ्चस्वराव्याख्या ॥

Previous notice :—C. C. Pt, I. P. 317. Pt. II. P. 69, 209. Pt. III. P. 68.

(A) पञ्चस्वराटिप्पणम् ॥ Pañchasvarāṭippaṇam.

Substance —Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 7. $18 \times 1\frac{1}{4}$ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Suvamśalāla Jhā, Bārā, P. O. Pachagachhia, Bhagalpur. A commentary on Pañchasvarā. Slightly damaged. Anonymous.

Beginning विषय :—Same, End differs.

End :—

जन्मकालभवं लग्नं मूर्त्तौ भवति निश्चितम्
नवभिश्चलते चन्द्रो राहुभौमौरसाः समाः ॥
शेषाश्चत्वारि वर्षाणि केतुचक्रे विचारयेत् ।
मन्दारौ राहुचन्द्रौ च एकनाड्यां यतस्तदा ।
तदा काले भवेन्मृत्यु र्जीवराहू च कष्टदौ ॥२॥

No. 160. पञ्चस्वरानिर्णयः by परमसुख ॥ Pañchasvarānirṇayaḥ.

Substance :—Character, Maithilī White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 62 in a line. Folia, 5. $13\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Worn out. Place of deposit, Pandit Adhikalāla Miśra, Balava, P. O. Nowhatta, Bhagalpur. A handbook of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Paramasukha Slightly damaged.

Beginning .—ओं नमो गणेशाय ॥

श्रीगणेशं नमस्कृत्य सिद्धिबुद्धिप्रदायकम् ।
पञ्चःस्वराविधानेन क्रियते ग्रन्थसङ्गतिम् ॥१॥
परमादिसुखेनापि ग्रन्थं दृष्ट्वा सुविस्तरम् ।
असमंजसे समालो. क्रियते ग्रन्थसंगतिम् ॥२॥
श्रीगुरोश्चरणौ नत्वा परमाद्यसुखाभिधः ।
पञ्चःशराभिधानस्य कृतं ग्रन्थस्य संगतिम् ॥३॥
अपास्य मरणं जीव वाहयन्ति शुभाशुभम् ।
मरिष्यन्ति यदा दैवात्को भुंक्ते हि शुभाशुभम् ॥४॥

End :—

शुक्रे शून्यद्वये प्राप्ते मृत्युर्भवति नान्यथा ।
समादाय तथारिष्ट यदुक्तं लग्नसंग्रहे ।
पापयोगे भवेद्दष्टं शुभयोगे भवेच्छुभः ॥

Colophon :— इतिश्रीपञ्चःशराग्रन्थे आयुर्दाध्यायः समाप्तः ॥
विषयः । बालारिष्टविचारः ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 317. Pt. II. P. 208.

No. 161 पञ्चस्वरानिर्णयः by प्रजापतिदास ।। Pañchasvarānirṇayaḥ.

Substance :—Character, Maithili. White paper. Lines, 11 on a page Letters, 58 in a line Folia, 6. 13½ × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Adhikalāla Miśra, Balava, P. O. Nowhatta, Bhagalpur. A handbook of Jyotiś-Śāstra dealing with Bālāriṣṭavichāra by Prajāpatidāsa. Slightly damaged.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ।।

इष्टदेवं नमस्कृत्य गोपालं कुलदैवतम् ।
श्रीप्रजापतिदासेन क्रियते ग्रन्थनिर्णयः ।।१।।
नवग्रहान्नमस्कृत्य देवीं सरस्वतीन्तथा ।
प्रणिपत्य गुरुं किञ्चित् ज्योतिः शास्त्रं वितन्वते ।।२।।
सद्वैद्योहं कुले जातः परिहारः कृतो मया ।
ज्योतिर्वित्सु च सर्वेषु ब्राह्मणेषु विशेषत ।।३।।
वराहकृतसूत्रेण यत्किञ्चित् क्रियते मया ।
ज्योतिर्विदः प्रपश्यन्तु ग्रहाणां सुविचारतः ।।४।।
पञ्चस्वराविधानञ्च ग्रन्थं निधनसंश्रयम् ।
किञ्चिदुद्देशगम्यञ्च स्वल्पं वक्ष्यामि शास्वतम् ।।५।।

End :--

शून्यद्वये कुजे प्राप्ते चान्तेपि कुजसंभवे ।
विदेशे मरणं ज्ञेयं वर्षे च पापसंयुते ।।
समुदाये यथा रिष्टं यदुक्तं लग्नसंग्रहे ।
पापयोगे भवेद्रिष्टं शुभयोगे शुभं वदेत् ।।

Colophon :— इतिश्रीप्रजापतिदासकृते पञ्चस्वरानिर्णयः समाप्तः ।। श्रीगणेशाय नमः ।। श्रीहितलालशर्मणो लिपिरियं ।।

विषय । बालारिष्टविचारः ।।

Previous notice :—C. C. Pt I. P. 317. Pt II. P. 69, 209. Pt. III. P. 68. C. P. B. P. 259. C. S. C. Vol. IX. No. 62.

See commentary under cat. No. 162.

(A) पञ्चस्वरानिर्णयः by प्रजापतिदास ॥ Pañchasvarānirnayaḥ .

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 12 on a page. Letters, 47 in a line. Folia, 9. 11½ × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Sādhu Jhā, Yamathari, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. An elementary treatise on horoscopy by Prajāpatidāsa. Worn out.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(B) पञ्चस्वरानिर्णयः by प्रजापतिदास ॥ Pañchasvarānirnayaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 8 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 11. 12 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1750. Place of deposit, Pandit Sudarśana Jhā, Mahinathpur, P. O. Deodha, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(C) पञ्चस्वरानिर्णय.—by प्रजापतिदास ॥ Pañchasvarānirnayaḥ.

Substance.—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 10 on a page. Letters, 54 in a line.Folia, 27.12 × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Generally correct Date ? Place of deposit, Pandit Janārdana Miśra, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon. विषयः—Same.

(D) पञ्चस्वरानिर्णयः by प्रजापतिदास ॥ Pañchasvarānirnayaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 16. 10½ × 4½ inches. Appearance, fresh. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1789. Place of deposit, Pandit Śaśinātha Miśra, Tarauni, P. O, Sakri, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon विषय.—Same.

No. 162. पञ्चस्वराव्याख्या by अप्पयदीक्षित ॥ Pañchasvarāvyākhyā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 14 on a page. Letters, 62 in a line. Folia, 9. $12\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of Deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Pañchasvarā of Prajāpatidāsa by Appaya Dīksita. Worn out. Slightly damaged.

Beginning:— ओं नमो गणेशाय ॥

इष्टदेवं नमस्कृत्य गोपालं कुलदैवतम् ।
श्रीप्रजापतिदासेन क्रियते ग्रन्थसंग्रहः ॥१॥
वराहकृतसूत्रेण यत्किञ्चित् क्रियते मया ।
ज्योतिर्विदः प्रपश्यन्तु ग्रहाणां सुविचारतः ॥२॥
अपास्य मरणं मूढाः प्रपश्यन्ति शुभाशुभम् ।
मरिष्यति तदा दैवात् को भोक्ता त्वशुभाशुभम् ॥३॥
तस्मात्सर्वप्रयत्नेन ह्यायुस्थानं विचिन्तयेत् ।
बालस्य जन्ममात्रे तु जन्मारिष्टं विचिन्तयेत् ॥४॥

End:— अरीति शुभदशायामप्ययोगे मृत्युरित्यर्थः पापग्रहश्च लग्नाष्टमपतितदशायां पापस्य चन्द्रस्यान्तर्दशाव्युत्क्रमो वा तदा मृत्युरित्यर्थः । इदमपि जन्मलग्नस्य पापविद्धत्वे पापयामार्द्धे जन्मनि सर्वमरणयोगानामिदं सहकारीत्याहुः ॥

ज्योतिर्विदः प्रपश्यन्तु ग्रहाणां सुविचारकाः
पञ्चस्वरादितो यद्वै संगृह्य निधनं कृतम् ।

Colophon:— इति श्रीप्रजापतिदासकृतः पञ्चस्वरायां अप्पयदीक्षितकृतटीकाविवृतिसहितः पञ्चस्वराख्यो ग्रन्थः समाप्तः ॥

विषय — अप्पयदीक्षितकृतविवृतिसहितपञ्चस्वरायां आयुर्दायादिविचारः ॥

Previous notice:—C. C. Pt. I. P. 317.

No. 163. पञ्चाङ्गवासना by नीलाम्बरझा ॥ Pāñchaṅgavāsanā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 60 in a line. Folia, 6. 14 × 5½ inches. Appearance, fresh. Prose. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Gaṅgādhara Jha, Jonkī, P. O. Deodha, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with the calculation of yearly calendar by Nīlāmbara Jhā.

Beginning:—श्रीगणेशाय नमः ॥

सकलकलाधरधारी खलबलदारी गिरीशसंचारी ।
रक्षतु सदा मदासीविषहारी मां विषाहारी ॥१॥
रघूद्वहमहं वन्दे मकरन्देन्न वासना ।
क्रियते बालबोधाय निधाय हृदि सद्गुरुम् ॥
तत्रादौ शककोष्ठगतवासनोच्यते । शक १६१२ गतकलि ४६९१ अत्रार्थपातः यदि सौरवर्षैः युगसावनवान्द्रचन्द्रकेन्द्रभगणाः लभ्यन्ते तदा इष्टसौरवर्षैः किमिति. ॥

End.— षष्ठ्या भक्ता कलादिफलं३०।९३। अनेन युतं केन्द्र ३।२।३१।२२ अंशादि ९२। ३६।२२ षडपवर्त्तितं जातावल्ली १९।२०४।४३। एवमग्रेपि ॥०॥

Colophon:— इति पञ्चाङ्गवासना समाप्ता ॥०॥ ० ॥०॥ ० ॥ओँ॥
विषयः । पञ्चाङ्गप्रणयनप्रकारः ॥

No. 164. पद्मकोशः by गोवर्धन ॥ Padmakośaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 11 on a page. Letters, 45 in a line. Folia, 7. 11 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1740. Place of deposit, Pandit Raghunātha Jhā, Sanakorthu, P. O. Manigachi, Darbhanga. A small work on horoscopy showing the influence of the planets etc. on human destiny by Govardhana.

Beginning:— ओँ नमो गणेशाय ॥

गणेशं शिवं पद्मयोनिञ्च नत्वा हरं भारतीं खेचरान् सूर्यपूर्वान् ।
विलोक्याखिलं ताजकं पद्मकोशं प्रवक्ष्ये फलं वर्षलग्ने ग्रहाणाम् ॥

End.— स्थानभ्रंशो भवति पुरुषस्योदयाच्चेद्व्ययस्थो ।
राहुर्नूनं रिपुभयमथो मृत्युकष्टं विधत्ते ।
शीर्षे वर्णे व्यसनमुदरे नेत्ररोगं नराणां ॥
लक्ष्मीहानिं स्वजनकलहं कामिनीनां च पीडा ॥१२॥ इति राहोः॥

Colophon :— इति वर्षफले भावफलं संपूर्णम् ॥०॥

Post colophon -माधओपुरग्रामावस्थितसकराटीसं श्रीईश्वरदत्तेन लिखितमिदं पुस्तकम् शाके १७४० सन १२२६ साल मध्य ई पुस्तक लीखल वडेक मेहनति साथ की प्रेयोन निवृत्यजे वर्ष फलभाव फल बुझीह ।

विषयः । जन्मकुण्डलीस्थग्रहाणां भावफलादेशः ।

Previous notice.—C.C.Pt I.P. 321.Pt II. P. 70 Pt. III. P. 68 C. P B. P. 264.

(A) पद्मकोशः by गोवर्धन ॥ Padmakośaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. Yellow Nepali paper. Lines, 11 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, $10\frac{3}{4} \times 4$ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rudramaṇi Jhā, Mahinathapur, P. O. Deodha. Darbhanga.

Beginning, विषयः—Same.

End — श्रीकल्लोलकनाम्निसोत्तमगुणे जातो द्विजो धार्मिको
रामो राम इवापरो गुणगणो दैवज्ञचूडामणिः ॥
तत्पुत्रो नृपदत्तमानविलसज्ज्योतिर्ज्ञ गोवर्धनो
बालानां सुखबोधनाय कृतवानेषो ग्रहाणां फलं. ॥
ग्रन्थेस्मिन्पद्मकोपाख्यो योभिधानं करो परः ॥
स जारजातको ज्ञेयो यदि त्रिस्कन्धपारगः ॥

Colophon:— इति श्रीमणीत्थपद्मकोशे वर्षफलं सूर्यादिग्रहाणामुदयादिगतानां फलं समाप्तम्
०॥ ०॥ ०॥ ०॥ ०॥

(B) पद्मकोशः by गोवर्धन ॥ Padmakośaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 9 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 7. 11 × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Śaśinātha Miśra, Tarauni, P. O. Sakri, Darbhanga.

Beginning, विषयः—Same; End, Colophon.—Wanting.

(C) पद्मकोशः by गोवर्धन Padmakośaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 8 on a page. Letters, 45 in a line Folia, 8. 11 × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Muktinātha Jhā, Baruary, P. O. Parsarma, Bhagalpur. Very much damaged. It deals with horoscopy.

Beginning, End, Colophon विषयः—Same.

No. 165. पाटीसारः by मुनीश्वर Pāṭīsāraḥ.

Substance:—Character, Maithilī White paper. Lines 9 on a page. Letters, 31 in a line. Folia, 10. 12 × 4½ inches. Appearace, tolerable. Prose and verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Jayakṛsna Jhā, Champa, P. O. Benipatti, Darbhanga. A manual af Jyotiś-Śāstra dealing with Ganitabhāga by Munīśvara.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥

गणेशो गणेशाननो विघ्नवृत्तान्सदोन्मूलयत्सिद्धिबुद्धी ददानः ।
स्वभक्तस्य मेभीष्टसिद्धिं करोतु तदङ्घ्र्यब्जदत्तात्महृत्षट्पदस्य ॥१॥
दैवज्ञवर्यगणसन्ततसेव्यपार्श्वश्रीरङ्गनाथतनयोऽथ मुनीश्वरोहम् ।
पाटीं करोमि गणितस्य सुवासनायां ज्योतिर्विदर्भगणितार्णवतारणार्थम् ॥२॥
एकदशशतसहस्रायुतलक्षप्रयुतकोटयः क्रमशः ।
अर्बुदमब्जं खर्वनिखर्वमहापद्मशंखवस्तस्मात् ।
जलधिश्चान्त्यं मध्यं परार्धमिति दशगुणोत्तराः संज्ञाः
संख्यायाः स्थानानां व्यवहारार्थं कृताः पूर्वैः ॥४॥

End of Ms:— उदाहरणम् ॥

पञ्चाशदेकसहिता गणकाष्टषष्टिः पञ्चोनिता नवतिरादिधनानि येषां ।
प्राप्ता विमिश्रितधनैस्त्रिशती त्रिभिस्तैर्वाणिज्यतो वदविभः······ ।

Colophon.— **Wanting.**

विषयः । पाटीगणितम् ॥

Previous notice:—C. C. Pt. I P. 333. II. P. 129.

No. 166. पाराशरीजातकव्याख्या by परमसुख Pārāśarījātakavyākhyā

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 26 in a line. Folia, 25. 10 × 7 inches. Appearance, old. Verse and Hindi prose. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1915 and Śaka 1781. Place of deposit, Paṇḍit Jayānanda Miśra, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A manual of Jyotiṣ-Śāstra dealing with horoscopy by Parāśara with the commentary in Hindi by Parama Sukha, suggested by Visnudāsa. Very much damaged. Slightly worm-eaten and torn. The Ms. contains विंशोत्तरीदशा also.

Beginning:— श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ पाराशरीसूत्र लिख्यते ॥
श्रीगजास्यं नमस्कृत्य सिद्धिबुद्धिप्रदायकम् ।
पाराशरीजातकस्य भाषा च क्रियते मया ॥१॥
तत्रान्वये विष्णुदासस्तेनाहं प्रार्थितः किल ।
पाराशरीजातकस्य भाषाकृतिममोर्थयः ॥२॥
गूढार्थान्प्रकटीकृत्यमशेषसुखबोधकृत् ।
पाराशरीजातकस्य भाषाया लिख्यतेधुना ॥३॥
सिद्धान्तमौपनिषदं सुधांतं परमेष्ठिनः ।
शोणाधरमहं किञ्चित् वीणाधर उपास्महे ॥४॥

End.— पाराशरी जातकस्य व्याख्यानं भाषया कृतम् ।
श्रीविष्णुदासस्य मुदे परमांकसुलेन च ॥४१॥

Colophon:— इति श्रीपरमसुखकृतं पारासरीजातकदेशभाषा निधाराध्याय संपूर्णम् ॥

विषयः । जन्मकुण्डलीस्थग्रहाणां शुभाशुभफलविचारः ।

Previous notice C. C. Pt. I. P. 335 C. P. B. P. 273.

(A) पाराशरीजातकव्याख्या by परमसुख ॥ Pārāsarījātakavyākhyā.

Substance:—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 19 on a page. Letters, 80 in a line. Folia, 4. 11×$4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1765. Place of deposit, Pandit Jayānand Miśra, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A commentary on Uḍudāyapradīpa (Pārāsarījātaka) by Paramasukha. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon विषय:—Same.

Post Colophon:-शाके १७६५ सन १२५१ साल पौषशुक्लद्वितीयायां शनौ श्रीलक्ष्मणशर्माणं लिखितमिदं पुस्तकं स्वपाठार्थम् ॥ श्रीउग्रतारा जयतीत्यर्थः ॥

(B) पाराशरीजातकव्याख्या Pārāśarījātakvyākhyā.

Substance.—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 10 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 6. 12 × $4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Correct. Date, Śaka 1787. Place of deposit, Pandit Gokulanātha Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. A commentary on Jātaka of Parāśara by Paramasukha.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same.

No. 167. पाराशरीजातकव्याख्या Pārāśarī Jātakavyākhyā.

Substance.—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 54 in a line. Folia, 5. 13 × 4 inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Anantalāla Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. A commentary on Jātaka of Parāśara. Anonymous,

Beginning:—श्री गणेशाय नमः ।

सिद्धान्तमितिः । किञ्चिन्महः अर्थात्सरस्वतीरूपं तेजः सरस्वतीति यावत् तस्या एव वीणाधारीत्वात् उपास्महे भजामः । किम्भूतं औपनिषदं सिद्धान्तं उपनिषद्ब्रह्मभागप्रतिपाद्यं सिद्धान्तरूपं तस्या ब्रह्मभागप्रतिपाद्यत्वात्पुनश्च परमेष्ठिन ब्रह्मणः शुद्धान्तं अन्तःपुररूपं शुद्धान्तश्चावरोधश्चेत्यमरः । पुनः शोणाधरमेतादृशं महः उपास्महे भजाम इत्यर्थः ॥

End:— धर्मेति, ॥ धर्मकर्माधिनेतारौ भाग्यराज्याधिरूपौ अन्योन्याश्रयसंस्थिता चेत् भाग्याधिपः राज्यस्थाने राज्याधिपो भाग्यस्थाने स्थितौ चेत् तौ राजयोगा-विविप्रोक्तं विख्यातविजयश्च भवेत् नराणामितिशेषः ॥ ४१ ॥

Colophon:— इति श्रीपाराशरी होरा समाप्ता ॥

विषयः । पराशरीहोराटीका ॥

See Text under cat. No. 14.

No. 168. पाशकेरली by भास्कराचार्य ॥ Pāśakeralī.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 44 in a line. Folia. 3.11 × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of Deposit, Babu Poṣamaṇi Singh. Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A hand-book of Jyotis-Śāstra dealing with questioning by dint of throwing dice by Bhāskarāchārya. Slightly damaged.

Beginning:— ओं नमस्तस्यै ।

श्रीगणेशाय नमः ॥

भो पृच्छक भवेत्सिद्धिं धनधान्यञ्च सम्पदः ।
अचिरेणैव कालेन लभ्यते नात्र संशयः ॥ १ ॥
भो पृच्छक भवेत्सिद्धिर्भयं नास्ति शुभं भवेत् ।
स्थानशुद्धिर्भवेल्लाभश्चिन्तितं सफलं भवेत् ॥२॥

End:— परलोककृतः साक्षात्सिद्ध्यन्ति हृदि संस्थिताः ।
वृथा वादप्रसङ्गेन कार्यहानिर्भविष्यति ॥६३॥
महाव्याधिभवे युद्धे मनस्तापो विरोधिता ।
न सिद्ध्यन्ति च कार्याणि सर्वं वर्जयेत्सदा ॥६४॥

ओं नमो भगवति देवि सर्वकार्यप्रसाधिनि सर्वनिमित्तकाशिनि सत्यं सत्यं वादिनि स्वाहा ॥

Colophon:— इति श्रीभास्कराचार्यविरचिता पाशकेरली चतुष्षष्ठिपरिमिता ॥

विषयः। चतुष्षष्ट्यङ्कानाम्मध्ये घृतप्रश्नानां शुभाशुभफलनिरूपणम् ॥

No. 169. पाशाकेरली ॥ Pāśakāralī.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 9. $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of Deposit, Babu Phudi Jhā, Barail, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with questioning. Anonymous. Slightly damaged. Torn.

Beginning — ओं नमस्तस्यै॥ अथ पाशाकेरली लिख्यते॥ तत्र मन्त्रः। ओंरियुरलसिलाह्रिवि लीहि अमंथचिरकार्यरिनिर्लि श्रि महानिशिभागे गुह्यमन्दिरे स्वाहा ॥
अथ पाशकाभिमन्त्रः ॥
शंशारपाश छिन्त्यर्थं नत्वा वीरं जनेश्वरम् ।
पाशासाधरं गुह्यपाशकेरलिकोच्यते ॥

End .— दवअ ॥ भो पृच्छक आकर्ण्य त्वया चिन्तितं कार्यं एतत्काले शत्रवो बहवो वर्तन्ते तेषां वचनं मा कुरु किन्न जानासि लोकमध्ये कश्च क्षुद्राः सन्ति शाधकस्य तव य एतदज्ञात्वा स्थिरचित्तो भव आन्ति त्यज सन्तोषं कुरु तेन तव सिद्धयति अपरञ्च त्वं कुत्रापि भ्रमात् गमनं कृतं तथागते शति किञ्चिदृष्टं तदुपशान्त्यर्थं इष्टदेवतापूजाहोमदानादिकं कुरु तत्कृते क्षुद्रोपद्रवा विनश्यन्ति त्वं महान्तं सन्तोषं कुरु यद्वाञ्छसि तत्सर्वं साधयिष्यसि नात्र संशयः ॥ इति दकारप्रकरणं चतुर्थं ॥

Colophon :— इति श्रीभगवद्भाषितं चतुरक्षरपाशाकेरली ज्ञानं संपूर्णं यदक्षरेत्यादि ॥ श्रीगूदरशर्मणस्येयं पुस्तकी ॥ शुभं भूयात ॥

विषयः। पाशनिक्षेपद्वारा शुभाशुभप्रश्नोत्तरकथनम् ॥

No. 170. पाशाकेरली ॥ Pāśākāralī.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on

tair. Prose. Complete. Incorrect Date, Śaka 1815. Place of deposit, Pandit Jayānanda Miśra, Parsarmā, P. O. Parsarmā, Bhagalpur. A manual of Jyotis-Śāstra dealing with questioning. Anonymous.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥
संसारभयतच्छित्यै नत्वा जनेश्वरम् ।
अज्ञातज्ञापनं भक्त्या पाशकेरल दृश्यते ॥
उत्तरे पारसीके तु जातो बुद्धो मुनीश्वराः ।
चक्रे श ज्योतिषं शास्त्रं शोकार्थग्रहकारणात् ॥
तस्मादाकृष्य परमकारुणिकेन भगवताः भार्गवेन चतुरक्षरप्रधानकमतिताना-
गतवर्तमानविषयविषयकसंसयानिर्णायकमेतपञ्च चन्द्रकपुस्तकमुच्यते ॥

End — दवअ ॥ भो पृच्छक शृणु त्वया चिन्तितं कार्य शत्रुवेष्टितं कष्टसाध्यं तव शत्रवः परोक्षे अपवादं कथयति मद्दनिष्टं ज्ञातव्यं । कुत्रापि गमनं वीक्षसि तव गते सति कश्चिच्छुभं किञ्चिदशुभमधुना तव महात्तुद्वेगो वर्त्तते इष्टदेवता-पूजां कुरु तेन शुभं कल्याणं भविष्यति ॥

Colophon — इति श्रीमहाब्रह्माज्ञया सरस्वत्या प्रोक्ता छवेरप्रश्नं संपूर्णम् ॥ * ॥

Post Colophon —शाके १८१५ सन १३०० साल माघ कृष्णप्रतिपत्कुजे श्रीचिरञ्जीवशर्मणो लिखितमिदं पुस्तकीयम् ॥

विषयः । पाशनिःक्षेपणद्वारा प्रश्नानां शुभाशुभफलकथनमिति ॥

No. 171. पाशाकेरली by गर्ग ॥ Pāśākeralī.

Substance :—Character, Devanāgarī White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 45 in a line, Folia, 7. $11\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1737. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalabag, Darbhanga. A handbook of Jyotis-Śāstra dealing with questioning by Garga.

Beginning .— नमो गौरीशंकराय ॥
अथ मन्त्रपाशाशोधनम् ॥ ओंनमो भगवति कूष्माण्डिनी मातङ्गिनी सर्वकार्य-प्रसाधिनि सर्वनिमित्तप्रकाशिनी एह्येहि त्वं वरदेश्वरी देहिहि मातङ्गिणी सत्यं ब्रूहि स्वाहा ॥ ७ ॥

सप्ताभिमन्त्रितं पाशं बिल्वकाष्ठस्य शोभनम् ।
एकद्वित्रिचतुष्कञ्च अङ्केनाङ्कितसर्वदा ॥
महादेवं नमस्कृत्य केरलिज्ञानमुत्तमम् ।
वक्ष्ये सद्गुरुणा दृष्टं ज्ञेयं येन शुभाशुभम् ॥
यत्सत्यं त्रिषु लोकेषु यत्सत्यं ब्रह्मवादिषु ।
यत्सत्यं लोकपालानां इन्द्रो वैश्रवणे यमे ॥

End -- यष्पुत्रायच्छ्रतां पृच्छ गर्गो नाम महामुनिः ।
तत्समस्तमनायासात्पाशकेरलिप्रोच्यते ॥ ४४४ ॥

Colophon — इति श्रीगर्गऋषिविरचितं पाशाकेरल्यां संपूर्णम् ॥
सप्ताग्निसप्तरजनीशमिते च शाके मासे तपस्यविदिते किल कृष्णपक्षे ॥
विश्वेतिथौ रविदिने स च युग्मयामे व्यालेखि पुस्तकमिदं खलु केरलीयम् ॥
श्रीराधाकृष्णाभ्यान्नमः ॥ नमो गौरीशंकराय ॥ शुभमस्तु । श्रीरस्तु॥
मध्यमाङ्कं लिखेद्वामे वामाङ्कं मध्यमे लिखेत् ।
पासकेरलिसंकेतं गुरुणा कथितं मयि ॥
ओंनमो गौरीशङ्कराय ॥ श्रीराम ॥

विषयः । प्रक्षिप्तपाशाङ्कानुसारतः शुभाशुभप्रश्नफलादेशः ॥

Previous notice:—C. C. Pt. I. P. 336. Pt. II. P. 75, 210, Pt. III. P. 72.

No. 172. पाशाकेरली by गौतम ॥ Pāśākeralī.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 16 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 12. 12×6 inches. Appearance, New. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Paṇḍit Dāmodara Singh Ṭhākura, Bhaur, P. O. Lohat, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with questioning by casting of the dice or a thing made of eight metals by Gautama.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगोतमाय नमः ॥ श्रीगोतमोवाच ॥
कथ्यते सर्वलोकानां हितार्थं शकुनं महत् ।
येन सर्वं विजानाति शुभाशुभविनिर्णयम् ॥

End — वृषभाश्च यो नित्यं पतिताश्च विचक्षणः ।
यत्त्वं चिन्तयसे नित्यं भविष्यति न संशयः ॥

Colophon — इति पाशाकेरली संपूर्णम् ॥

विषयः । पाशप्रक्षेपेण प्रश्नानां शुभाशुभफलकथनम् ॥

No. 173. पाशाकेरली ॥ Pāśākeralī.

Substance :— Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page, Letters, 36 in a line. Folia, 9 10 × 14 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect, Date, Śaka 1759 Place of deposit, Pandit Raghu Nātha Jhā, Sanakorthu, P. O. Manigachi, Darbhanga. It deals with questioning by means of casting dice. Anonymous.

Beginning :— ओं नमो महागणेशाय ॥ अथ पाशाकेरली लिख्यते । तत्र मन्त्रं । ओं रिपुबल सिल्लो हि चिल्लीहि अमंथ चिरकार्यं विनिर्लि श्रि महानिशिभागे गुहामन्दिरे स्वाहा ॥

End .— अपरञ्च त्वं कुत्रापि प्रमाद गमन कृतम् तथा गते सति किञ्चिद्दुष्टं तदुपशान्त्यर्थं इष्टदेवतापूजाहोमदानादिकं कुरु तत्कृते क्षुद्रोपद्रवा विनश्यन्ति त्वं महान्तं सन्तोषं कुरु यद्वाञ्छसि तत्सर्वं साधयिष्यसि नात्र संशयः॥६४॥

इति दकार प्रकरणम् ॥

Colophon .— इति श्रीभगवद्भाषितं चतुरक्षरपाशाकेरलीज्ञानं संपूर्णम् ॥ शुभमस्तु ॥ इत्येवं कृतवतो जगदम्बा भगवती ॥

Post Colophon —शाके १७५९ कार्त्तिककृष्णचतुर्थ्यां तिथौ माधवपुरावस्थित सकराटीसंश्रीईश्वरदत्तशर्म स्वपाठार्थंलिखितमिदं पुस्तकं पुस्ती पुत्रवत्परिपालयेत् दितिशुभम् ॥*॥

विषयः । निक्षिप्त पाशाङ्कानुसारतोशुभाशुभप्रश्नफलादेशकथनम् ॥

No. 174. पीयूषधारा by गोविन्द ॥ Pīyūṣadhārā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 148. 10 × 4½ inches. Appearance, new. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Umānātha Jhā, P. O. Andhratharhi, Darbhanga. A commentary on Muhūrtachintāmaṇi of Rāma by Govinda, son of Nīlakaṇṭha.

Beginning :— श्री गणेशाय नमः ॥
शार्वाणीतनयमघाब्धिद्रावमीशं ।
नत्वा श्री गुरुपदभक्तिलब्धविद्यः ।

गोविन्दो विबुधवरप्रहर्षिणीं तां ॥
नक्षत्रप्रकरणटिप्पणीं तनोति ॥ १ ॥

End of Ms.— अभुक्तमूलं घटिकाचतुष्टयं ज्येष्ठान्त्यमूलादिभवं हि नारदः ।
वशिष्ठ एकद्विघटी मिमं जगौ बृहस्पतिस्त्वेकघटीप्रमाणकम् ॥ ५२ ॥

Colophon :— Wanting.

विषयः । मुहूर्तचिन्तामणिनक्षत्रप्रकरणव्याख्या ॥

Previous notice:— C. C. Pt. I. P. 338. Pt. II. P. 107, 218. Pt. III. P. 100. C. S. C. IX No. 94.

See Text under Cat. No. 263.

No. 175. पीयूषधारा by गोविन्द ॥ Pīyūṣadhārā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 40. 10×4½ inches Appearance, new. Prose. Incomplete Incorrect. Date ?. Place of deposit, Pandit Umānātha Jhā, P. O. Andhratharhi, Darbhanga. A commentary on Muhūrtachintāmaṇi of Rāma by Govinda, son of Nīlakaṇṭha. The codex contains yātrāprakarana only.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः । श्रीगुरवे नमः ॥
पार्वतीहृदयपद्मभास्करं वक्रतुण्डमघसंघवारणं ।
तं प्रणम्य कुरुते नयान्वितां यात्रिकप्रकरणस्य दीपिकाम् ॥

End of Ms.— आदित्यभौमार्किदिनेषु धीमा ।
न्न दन्तकाष्ठक्षुरकर्म कार्यं ।
कुर्वन्नवाप्नोति फलं समग्रं ।
शास्त्रेण सम्यक्स्वशरीरघातम् ॥
तथा नवमं घस्रं च विहाय । यद्दिने क्षौरं कृ

Colophon :— Wanting.

विषयः । मुहूर्तचिन्तामणिव्याख्या ॥

See text under Cat. No. 263.

No. 176. पीयूषधारा by गोविन्द ‖ Pīyūṣadhārā.

Substance :—Character, Devanāgarī White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 72. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Prose Complete. Incorrect Date ? Place of deposit, Pandit Umānātha Jhā, P. O. Andhratharhi, Darbhanga. A commentary on Muhūrtachintāmani of Rāma by Govinda son of Nīlakaṇṭha. The codex contains vivāha part only.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥
गौरीनन्दनमिष्टसिद्धिसदनं विघ्नावलीभेदनं ।
नत्वा ज्यौतिषिकाग्र्यं रामरचिते मौहूर्तचिन्तामणौ ।
गोविन्दो बुधनीलकण्ठविधिवित्सूनुः सतामग्रणीः ।
वह्नर्थं करपीडनप्रकरणं व्याख्याति विद्वन्मुदे ॥ १ ॥

End — ज्योतिर्विद्वरनीलकण्ठविदुषः श्रीचण्डिकायास्तथा ।
पुत्रेणाङ्घ्रिगवीप्रसारितधिया मौहूर्तचिन्तामणेः ।
गोविन्देन विनिर्मिते नयविधौ पीयूषधाराभिधे ।
व्याख्याने करपीडनप्रकरणं संपूर्णतामध्यगात् ॥

Colophon :— इति श्रीविद्वद्वैवज्ञमुकुटालङ्कारनीलकण्ठज्योतिर्वित्पुत्रगोविन्दज्योतिर्विद्विरचितायां मुहूर्तचिन्तामणिटीकायां पीयूषधाराभिधायां विवाहप्रकरणं समाप्तिमगात् ॥ शुभमस्तु ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

विषयः । मुहूर्तचिन्तामणिविवाहप्रकरणव्याख्या ॥

See Text under Cat. No. 263.

No. (A) पीयूषधारा by गोविन्द ‖ Pīyūṣadhārā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 24. $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, new. Prose Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Umānātha Jhā, P. O. Andhratharhi Darbhanga. A commentary on Muhūrtachintāmani by Govinda son of Nīlakaṇṭha. The codex contains Saṁkrama part only.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No. 177. पीयूषधारा by गोविन्द ॥ Pīyūṣadhārā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page, Letters, 52 in a line Folia, 388. $12\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Appearance, old. Prose. Complete Incorrect. Date ? Place of deposit, Paṇḍit Gaṅgādhara Jhā, Jonki, P. O. Deodha, Darbhanga. A commentary on Muhūrtachintāmani of Rama by Govinda.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥

दधानं भृङ्गालीमनिषममलो गण्डयुगले ।
ददानं सर्वार्थान्निजचरणसेवाछकृतिने ।
दयाधारं सारं निखिलनिगमानामनुदिनं ।
गजास्यस्मेरास्यं तमिह कलये चित्तनिलये ॥ १ ॥
निपीताध्वांताय प्रसृमरकरायोग्रहमहं ।
निकामं कामानां बितरणविनोदव्यसनिने ।
समस्तप्रत्यूहप्रशमनकृते श्रीदिनकृते !
नमस्तस्मै यस्मै स्पृहयति समस्ताम्बुजवनी ॥ २ ॥
लसल्लक्ष्मीलीलावसतिरनिशं वेदविहित-
स्फुरद्धर्माधारः श्रितसुखमपोहः प्रतिदिनं ।
अतीवप्रख्यातः स जयति गुणानां जननभू ।
र्विदर्भाख्यो देशो हरिरिव सदानन्दजनकः ॥ ३ ॥
तस्मिन्विदर्भविषये विषये वितृष्णोश्चिन्तामणिर्द्युमणिरेव बभूव मूर्तः ।
जाग्रच्चतुर्मुखचतुर्मुखशापिविद्यामाद्यां प्रवर्त्तयितुमत्र पवित्रकीर्तिः ॥ ४ ॥

End — श्री मन्नृपतिशालिवाहनशके चन्द्रांङ्कशक्रैर्मिते ।
मासीषे परपक्षगे नगतिथौ युग्मांशुवारेऽदितौ ।
धर्मज्योतिषशास्त्रपाणिनिमहाशास्त्रादिपारंगमा–
त्संभूतः खलु नीलकण्ठविदुषो गोविन्दनामा सुतः ॥ ५ ॥
शाके तत्त्वतिथीमिते १५२५ युगगुणाब्दो ३४ नीलकण्ठात्समभू ।
र्दुग्धाब्धि निखिलार्थयुक्तममलं मौहूर्तचिन्तामणिं ।
काश्यां वाक्यविचारमन्दरनगे निर्मथ्य लेखप्रियां ।
गोविन्दो विधिविद्वरोऽतिविमलां पीयूषधारां व्यधात् ॥

Colophon — शुभं भूयात् ॥ श्रीरामश्रीराम ॥

विषयः । मुहूर्त्तचिन्तामणिव्याख्या ॥

Previous notice :—C. S. C. IX, No. 97.

See text under Cat. No. 263.

No. 178. पुत्रचिन्तामणिः ॥ Putrachintāmaniḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 56 in a line Folia, 4. 13¼×5 inches. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct. Date ?. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalabag, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra dealing with child's birth.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥
नमस्कृत्य महादेवं विश्वव्यापिनमीश्वरं ।
वर्षेष्वरिष्टयोगाश्च सोपायमधुना ब्रुवे ॥ १ ॥
आयुःस्थानपतिस्तनौ तनुपतिः संस्थो यदा नेंधने ।
किङ्कर्त्तव्यमतः परं शशिधरं सोमन्तदा पूजयेत् ।
अत्रारिष्टनिवृत्तये रविभवैः पुष्पैश्च कर्वीरजैः ।
कृत्वैवं कुशलं व्रजेच्च सहसा श्रद्धायुतो भक्तियुक् ॥ २ ॥

End — पुत्रस्था मन्दजीवज्ञा लग्नयुक्ताधिपे शुभे ।
पुत्रेशे शुभराशिस्थे चिरात्पुत्रमुपैति सः ॥
लग्ने सौम्ये धने पापे तृतीये पापखेचरे ।
पुत्रेशे शुभराशिस्थे चिरात्पुत्रमुदैति सः ॥

Colophon .— इति पुत्रचिन्तामणौ पुत्रनिरूपणं समाप्तम् ॥*॥ श्रीगणेश ॥*॥ श्रीराधा कृष्णाभ्यान्नमः ॥

विषयः । पुत्रप्रतिबन्धकग्रहविचारः तच्छान्त्युपायश्च ॥

No. 179. प्रमिताक्षरा by राम ॥ Pramitākṣarā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letter, 72 in a line. Folia, 117. 15½×3½ inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Incorrect. Date, Śaka 1682. Place of deposit, Pandit Jayadeva Pāṭhaka, Neduar, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. A commentary on Muhūrtachintāmaṇi

of Rama by the author himself.

Beginning:— ओं नमो महागणेशाय ॥
कैलासे पूर्णराकाहिमकररुचिरे वीक्ष्य बिम्बं स्वकीयं
भूयो भूयो विधावन्प्रतिभटकरटिस्पर्द्धया चण्डतुण्डः ।
साधारत्वं स्वदङ्घ्रिप्रहतिभिरभितो धयतेऽसौ धरित्री
धक्षत्वाङ्घ्रिविरूढाः कपटकरटिनः केलयो नः पुनन्तु ॥१॥
मुहूर्तचिन्तामणिसंज्ञकस्य स्वयं कृतस्य प्रमिताक्षराख्याम् ।
सद्यो विधत्ते विवृत्तिं प्रणम्य विष्ण्वर्करुद्रान् पितरौ गुरूंश्च ॥२॥

End:-- तदात्मजइति । तस्यानन्तज्ञदैवज्ञस्यात्मजो रामाभिधो गिरीशनगरे वाराणस्यां मुहूर्त्तचिन्तामणिनामधेयं ग्रन्थं भुजभुजेषु चन्द्रैर्मिते १५२२ शाके विनिरमादकार्षीत् ॥ शेषं स्फुटम् ॥१०॥०॥

Colophon:— इति श्रीदैवज्ञानन्तसुतदैवज्ञरामविरचितायां स्वकृतमुहूर्त्तचिन्तामणि-टीकायां प्रमिताक्षरायां गृहप्रवेशप्रकरणं समाप्तिमगमत् ॥०॥ ओम् ॥ समाप्ति चेयं मुहूर्त्तचिन्तामणिटीका ॥०॥

Post colophon:—शाके १६८२ श्रावणशुक्लप्रतिपद्रवौ मिथिलादेशान्तर्गतजवदीतप्पासंलग्न परिहारपुरग्रामे पालीसं श्रीकलानाथशर्मणा लिखितमिदं पुस्तकम् ॥ श्रीशुभमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥
भग्नदृष्टिः कटिग्रीवास्तब्धदृष्टिरधोमुखः ।
कष्टेन लिखितं शास्त्रं यत्नेन परिपालयेत् ॥

विषयः । मुहूर्त्तचिन्तामणिव्याख्या ॥

Previous notice:—C. C. Pt. I. P. 354. Pt. II. P. 106, 218. Pt. III. P. 99. C. P. B. P. 379. C. S. C. IX. No. 98.

See Text under Cat. No. 263.

No. (A) प्रमिताक्षरा ॥ by राम ॥ Pramitākṣharā.

Substance:—Character, Maithılī. Whıte paper. Lines, 14 on a page. Letters, 58 in a line. Folıa, 93. 13×5 inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Śaśınātha Mısra, Tarauni, P. O. Sakri, Darbhanga.

A commentary on Muhūrtachintāmaṇi of Rāma by the author himself.

Beginning, विषयः—same. End, Colophon:—Wanting

No. (B) प्रमिताक्षरा by राम ॥ Pramitāksharā

Substance:—Character, Maithilī. White and Brown paper. Lines, 12 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 115. 12×4 inches. Appearance, tolerable. Prose. Incomplete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalabag, Darbhanga. A commentary on Muhūrtachintāmani by the author himself.

Beginning, विषयः—Same End, Colophon:—Wanting.

No. (C) प्रमिताक्षरा by राम ॥ Pramitāksharā.

Substance:—Character, Maithilī White paper. Lines, 15 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 36. 12½×4½ inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Chitalāla Jhā, P. O. Sukpur, Bhagalpur. From beginning to 69 folia are missing. Very much damaged. A commentary on Muhūrtachintāmani of Rāma by the author himself.

End, Colophon, विषयः—same. Beginning :—Wanting.

No. 180. प्रश्नकेरल ॥ Praśnakeralī.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 4. 10½×3½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Slightly damaged. Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with questioning. Anonymous.

Beginning:— ओंनमो भवान्यै ॥ ओं ह्रीं वाग्वादिनी स्वाहा ॥ ओं ऐ वद वद वाग्वादिनी स्वाहा ॥ सिद्धिः ओं ह्रींगं ॥ तत्र मन्त्रत्रयेण त्रिवारं पूगोफलमभिमन्त्र्य पृच्छकस्य दातव्यम् । भो पृच्छक तत्र पूगोफलं प्रथमपंक्तौ पञ्चाङ्कानां मध्ये

यथेच्छया निःक्षेपणं कुरु । पुनर्द्वितीयपङ्क्तौ पञ्चाङ्कानां यथेच्छया तदेव पूगीफलं निःक्षेपय ॥ उभाङ्कौ क्रमेण यत्र ब्यौ ॥

End.— इति गमनादितः स्ववाक्यात्सारमेतद्रहस्यं ।
सकलसकुनसरायानसारं विवेकी ।
फलधनसहितो यः पृच्छते निर्विकल्प-
म्भवति सकलकार्यं नान्यथात्वेति सत्यम् ॥

Colophon.— इति केरलीयप्रश्न समाप्तम् ॥

Post Colophon·—बुधबाल सं श्रीकेदारनाथशर्मणो लिपिरियं स्वार्थं पुस्तकम् ॥ शुभमस्तु ॥
श्रीरस्तु ॥

विषयः । विविध प्रश्नानी शुभा शुभफल विचारः ॥

No 181 प्रश्नकौमुदी by दिभाकराचार्य (2) ॥ Prasnakaumudī.

Substance·—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 7 on a page. Letters, 37 in a line. Folia, 11. 13×3 inches. Appearance, very old. Verse. Incomplete. Generally correct. Date ? Very much damaged. First and last folia are missing. A fragment of paper is attached in the middle of 11th folio. Place of deposit, Babu Puruṣottama Jhā, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. Anonymous. The Ms. contains 9 complete and 1st and 11th incomplete chapters.

Beginning of Ms:—प्रभातं शुक्रजीवौ च मध्याह्नस्नार्कभूमिजौ ।
रात्रिश्चैवा. राहू राहु मन्दौ क्रमाद्भवेत् ॥ प्रभातादिनिर्णयः ॥
तिर्यग्दृशौ सितज्ञौ च चक्रार्कौ ऋजुदर्शिनौ ।
समदृष्टौ चन्द्रजीवौ शनिराहू अधोदृशौ ॥ तिर्यग्दृष्ट्यादिकथनम् ॥

End of Ms — तावद्धस्तैरर्धभागे तुङ्गांशे यदि चन्द्रमाः ।
स्वतुङ्गे यदि वा चन्द्रे भेत्ति खननं धनं तदा ॥
नीचांशे द्विगुणैर्हस्तैर्भूमानं परिकल्पयेत् ॥
स्वनीचे च यदा चन्द्रे जले तिष्ठति निश्चितम् ।
लग्नाद् फ······संख्या विधीयते ।
अर्धं दशगुणं कृत्वा स्वीयवर्गे तु तद्गु प्राः ।
चन्द्रे···············

Colophon:— Wanting

विषयः। प्रभातादिनिर्णयः। दिग्गृहशादिकथनम्। धातुज्ञानम्। स्वाद्वादिज्ञानम्। द्विपदादिकथनम्। जात्यधिपकथनम्। स्थूलादिकथनम्। ग्रहवर्णकथनम्। नृपादिज्ञानम्। दिवारात्रिज्ञानम्। पुरुषादीनामविज्ञानम्। राशीनां दिग्वलकथनम्। वयःफलम्॥ इति संज्ञाध्यायः १॥ वाचनिकः प्रश्नाध्यायः २। धातुभेदज्ञानम् ३। नष्टप्रत्याध्यायः४। शुभाशुभज्ञानाध्यायः ५। प्रवासिनां गमनागमनचिन्ताध्यायः ६। प्रकीर्णकाध्यायः ७॥ गमागमाध्यायः८। जयाजयाध्यायः९ः। शल्योद्धारः१०। नष्टवस्तुस्थानादिनिर्णयाध्यायः ११॥ अतः परं खण्डितत्वान्न विषयोल्लेखः॥

Previous notice:—C. C. Pt. I. P. 357

No. 182 प्रश्नचन्द्रः by भार्गव ॥ Prasnachandraḥ.

Substance.—Character, Maithilī, White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 17. 6×2¼ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, P. O. Supaul, Bhagalpur. A manual of Jyotiṣ-Śāstra by Bhārgava. Slightly damaged.

Beginning.— ओं नमो महागणेशाय ॥ ओं नमो नलभार्गवाभ्याम्॥

संसारशयनच्छित्यै नलं नत्वा जनेश्वरम्।

अज्ञातज्ञापनं भक्त्या पाशकैरतिदृश्यते ॥

उत्तरे पारसीके तु जातो वृद्धो मुनीश्वरः।

चक्रे स ज्योतिषे शास्त्रं शोकानुग्रहकारणात्॥

तस्मादाकृष्य परमकारुणिकेन भगवता भार्गवेन चतुरक्षरप्रधाने कमतीतानागतवर्त्तमानविषयकसंशयानिर्णायकमेतत्प्रश्नचन्द्रकपुस्तकमुच्यते। तत्र प्रकारः। अबदजेत्यक्षरचतुष्टयं पाशकपार्श्वे चतुष्टयेऽभिलिख्य पाशकं हस्ते गृहीत्वा कार्यजातं चेतसि निधाय ओं वियत्सिद्धे व्यवहितं कुरु २ मम शत्रून् द्रव २ दह २ पच २ मथ २ चल २ महातिथिभागे शुभमन्दिरे स्वाहा इति दशधामन्त्र्य एकचित्तेन त्रिपारयेत्। ततः प्राप्तैस्त्रिभिरक्षरैः कार्ये फलाफलं वाच्यम्॥

End·— ववअ। भो आकर्णय तवात्र चिन्तिते बहवो वैरिणस्तवदुर्वसि अविश्वस्य स्थिरीभूय चिदिति त्यज सन्तोषाय कार्यं सेत्स्यति पूर्वं तव प्रभूतमनिष्टजातं

तत्क्षुद्रेभ्यो भयं न जानासि पापाद्बिभेषि यदैव वाञ्छसि तत्र कृते किंच इष्टं किञ्चिदनिष्टं स्यात् तच्छान्त्यै इष्टदेवतामाराधय सर्वं सेत्स्यति ॥१४॥

Colophon— इति भार्गवरचिते प्रश्नचन्द्रे चतुर्थः पटलः समाप्तः ॥ ओंनमो भगवते वासुदेवाय ॥

विषयः । पाशनिक्षेपद्वारा शुभाशुभफलकथनम् ॥

No. 183. प्रश्नचिन्तामणिः ॥ Praśnachıntāmaniḥ.

Substance:—Character, Maithılī. Brown paper. Lınes, 12 on a page. Letters, 48 ın a lıne. Folia, 4. 12×4 inches. Appearance, old Verse. Complete. Correct. Date ?. Place of deposit, Pandit Sādhū Jhā, Yamatharı, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. A work on foretellıng by means of questıons. Anonymous.

Beginning: — ओं नमो महागणेशाय ॥

अथ प्रथमतः मनमुष्टिज्ञानार्थं प्रश्नदीपिका लिख्यते ॥ लवांशक्रमेण एव ज्ञायते निखिलं फलं । तत्र मेषस्य प्रथमलवांशे धातुं सुवर्णं प्रवालं एकवस्त्रं चतुरस्रमूर्त्तिं ॥१॥

End — लग्नगनमक्षशनिराहू । चन्द्रभानु जीवभौम बुध शुक्र शनि राहुः चन्द्राद्याः ग्रहाः क्रमात् ॥

Colophon — इति प्रश्नचिन्तामणौ मनुष्यादिकथनं समाप्तम् ॥*॥

विषयः । मानसिकमुष्ट्यादिविविधप्रश्नानां विचारः ॥

Previous notice:—C C. Pt. I. P. 357. Pt. II. P. 80.

No. 184. प्रश्नज्ञानम् by उत्पल भट्ट ॥ Praṣnajñānam.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 38 in a lıne. Folia, 3. 13½×4 inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Anantalāla Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. A manual of Jyotıś-Śāstra dealing with questıoning by Bhaṭṭotpala.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥

रविशशिकुजबुधगुरुसितरविजगणेशान्प्रणम्य भक्त्यादौ ।
वक्ष्येहं स्पष्टतरं प्रश्नज्ञानं हिताय दैवविदाम् ॥१॥
दशभेदं ग्रहगणितं जातकमालोक्य निरवशेषमपि ।
यः कथयति शुभमशुभं तस्य न मिथ्या भवेद्वाणी ॥२॥
रम्यतरे भूभागे संपूज्य ग्रहगणं सनक्षत्रं ।
पश्चात्प्रश्नविधानं कुर्याद्येनाभ्युपात्तिसिद्धिम् ॥३॥

End — भट्टोत्पलेन शिष्यानुकम्पया विलोक्य सर्वशास्त्राणि ।
आर्याशतस्यदः प्रश्नज्ञानं समासतो रचितम् ॥

Colophon .— इति श्रीमद्वराहमिहिरात्मजभट्टोत्पलेनविरचितं भट्टोत्पलो नाम प्रश्नज्ञानं समाप्तम् ॥*॥ श्री विश्वेश्वरानन्द पूर्णकालभैरवेभ्योनमः ॥

विषयः । विविधप्रश्नानां शुभाशुभफलनिर्देशः ॥

Previous notice:—C.C. Pt. I. P. 358. Pt. II. P. 80, 211. Pt. III. P. 76.

See commentary under Cat. No. 16.

No. 185. प्रश्नतत्वम् by चक्रपाणि ॥ Praśnatattvam.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 10 on a page. Folia, 10. 12×5 inches. Verse. Appearance, new. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Lakṣmīvallabha Jhā, Bhakharaini, P. O. Madhepur, Darbhanga. An elementary work on fortune-telling by means of questions by Chakrapāni.

Beginning :— भारति मञ्जुलचञ्चलदेहे ।
भूषितभूरिविभूषणसारे ॥
तत्वसरोरुहवासिनि सत्वे ।
दर्शय कुन्दनिभे प्रणतिर्मे ॥
चक्रपाणिरिति सत्यधरस्य ।
ख्यात आत्मज इह च्युतभक्तः ॥
प्रार्थितः स कुरुते बहुशिष्यैः ।
प्रश्नतत्वमतिलाघवमाद्यम् ॥

End — पठितमपठितम्वा पाठनाय प्रवृत्ते ।
स्फुरति मम वचो वै यादृशं यस्य शक्त्या ।
इदमपि हि समस्त प्रश्नतत्त्वं मदीयं ।
स्फुरतु विबुधचक्रे तादृशं तस्य शक्त्या ॥

Colophon :— इति चक्रपाणिविरचितं समाप्तम् ॥

विषयः । लाभप्रश्नमुष्टिप्रश्नयुद्धप्रश्नादीनां निरुपणम् ॥

Previous notice:—C. C. Pt. II. P. 80. 211. C. P. B. P. 293.

No. 186. प्रश्नदीपिका by शिव ।। Prasnadīpikā.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 12 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 1. 10×4 inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Devakrisna Jhā, Chanaur, P O. Manigachi, Darbhanga. Worn out. A handbook of Jyotis-Sāstra dealing with questioning.

Beginning — ओं पार्वत्युवाच ॥

देवदेव महादेव त्रिकालज्ञ महेश्वर ।
ब्रूहि मे सकलं प्रश्नप्रकारं पूर्वसूचितम् ॥
शिवोवाचः ॥

उक्तचक्रे प्रवक्ष्यामि शृणु त्वं स्वच्छमानसे ।
पूर्वाह्णे बालमुखात्पुष्पनाम च ग्राहयेत् ॥
मध्याह्ने युवतीमुखात्फलनाम च ग्राहयेत् ।
अपराह्णे वृद्धमुखाद्वृक्षस्तनाम च ग्राहयेत् ॥
नदीनां देवतानाञ्च रात्रौ सर्वमुखाद्वदेत् ॥

End .— एवं कालस्य विज्ञानं मया सम्यक् प्रकीर्त्तितं ।
परीक्षिताय शिष्याय देयं वासहवासिने ॥
तेन नो कुप्यते वाचा ।
देवी शापं प्रवर्त्तते ॥ अयं भावः ॥

Colophon — इति प्रश्नदीपिकासंपूर्णम् ॥छ॥

विषयः विविधातीतानागतादिप्रश्नानां शुभाशुभफलकथनम् ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I P. 358. Pt. II. P. 80. C. P. B. P. 293.

No. 187. प्रश्नदीपिका ॥ Praśnadīpikā

Substance :—Character, Maithilī. Nepalı paper. Lines, 18 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 10. 7×3½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1742. Place of deposit, Pandit Rāmachandra Jhā, Mahinathapur, P. O. Deodha, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra dealing with questioning. Anonymous.

Beginning :— ओँ नमो महागणेशाय ॥

केरलिं शास्त्रकर्त्तारं नत्वा धीरं जनेश्वरं ।
केरलि शास्त्रमाज्ञाव वक्ष्येहं प्रश्नदीपिकाम् ॥१॥
शुचिः समाहितो भूत्वा भक्तिश्रद्धासमन्वितः ।
प्रश्नं श्रुत्वा गुरुं नत्वा पाशकं चाभिमन्त्रयेत् ॥
तत्र मंगलाचारः ॥
संसारपाशछेदार्थं नत्वा धीरं जनेश्वरम् ।
आशापाशधरं गुह्यं पाशं केरलिरुक्तवान् ॥३॥
अनन्ते चोत्तरापथे पारसे कारसे रुक्मिस्थाने चोत्पन्नोयं ग्रन्थो मुनिराजसुतेन श्रीमद्गुरुपुत्रेण केरलिनाम्ना भाषितः स्वनामपूर्वकः लोके चातीतानागत-वर्तमानानां ज्ञानार्थं ज्योतिः शास्त्रं चतुरक्षरपूर्वकं केरलिना प्रकाशितम्॥

End :— दवय ॥१५॥ भोपृच्छक वृत्तान्तं शृणु एकाग्र मानसः ।
शत्रवस्तेभिवर्तन्ते कार्यनाशाय केवलम् ॥
औद्विग्न्यं च कुर्वन्ति तथा समरकाङ्क्षिणः ।
त्वरितं नश्यन्ति तस्मात्त्वं स्थिरचित्तो भव सांप्रतम् ॥१५॥
दवअ ॥१६॥
कार्य्यं तव वहुविघ्नंसि कारणेनापि भूषितम् ।
सर्वसिद्धिप्रदं तद्यत्नं कुरु सांप्रतम् ॥१६॥६४॥

Colophon :— इति प्रश्नदीपिका समाप्ता ॥*॥

Post Colophon :—**शाके १७४२ साल ॥**

वेत्रवत्यां कृष्णपक्षे माघे शंकरसत्तिथौ ।

श्रीहिमनाथकुमारेण लिखिता प्रश्नदीपिका ॥

श्रीरस्तु ॥

विषयः । पाशनिक्षेपैर्भूतभविष्यद्वर्तमानप्रश्नानां उत्तरम् ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 358. C P. B. P. 293.

No. (A) **प्रश्नदीपिका ॥** Prasnadīpikā.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 15 on a page. Letters, 60 in a line. Folia, 5. 16 × 6 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1753. Worn out. Letters erased. Place of deposit, Pandit Dāmodara Jhā, P. O. Andhratharhi, Darbhanga. An elementary treatise on questioning by means of casting dice. Anonymous.

Beginning, End, Colophon, **विषय:**—Same.

No. (B) **प्रश्नदीपिका ॥** Prasnadīpikā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 6. 11×4¼ inches. Appearance, old. Prose. Incomplete Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Gangādhara Misra, Parsarma, P.O. Parsarma, Bhagalpur. Slightly damaged. Anonymous.

Beginning, **विषय:**—Same, End, Colophon:—Wanting.

No. (C) **प्रश्नदीपिका ॥** Prasnadīpikā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 7. 10¾ × 4½ inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Poṣamani Singh, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotis-Śāstra dealing with questioining by means of dice. Anonymous. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No 188 प्रश्नदैवज्ञवल्लभा by वराहमिहिर ।। Praśnadaivajñavallabhā.

Substance .—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 54 in a line. Folia, 10. 11×4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1709. Place of deposit, Paṇḍit Mahīdhara Miśra, Lalabag, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra dealing with questioning by Varāhamihira. It has been already described under Cat. No. 143.

Beginning — ओं नमो महागणेशाय ॥

नत्वा गिरन्तमनलं भैरवमह्नैतमीश्वरं नृहरिम् ।
श्रीरतिनैषा क्रियते प्रश्नदैवज्ञवल्लभा रचना ॥
दीप्ताद्यं दशभेदं व्योमचराणां निरूप्य भावफलं ।
पृच्छो यद्यत्कथयति शुभाशुभं तत्तदन्यथा नोक्तम् ॥
दीप्तो दीनः स्वस्थो मुदितः सुप्तः प्रपीडितः दुखितश्च ।
परियद्दीमानवीर्यः प्रवृद्धवीर्याधिवीर्यश्च ॥

End -- इष्टाइष्टफलाप्त्यै शास्त्रं हृदये निधाय मिहिरस्य ।
दैवज्ञवल्लभाख्यं दृष्ट्वा प्रश्नं वदेत्तज्ज्ञः ॥
आदित्यदासतनयस्तदवाप्तबोधः ।
कापित्थकस्सवितृलब्धवरप्रसादः ॥
आवन्तिको मुनिमतान्यवलोक्य यत्ना-
देतां वराहमिहिरो रचनां चकार ॥

Colophon — इति श्रीवराहमिहिरविरचितायां प्रश्नदैवज्ञवल्लभा समाप्ता ॥ पञ्च-दशोध्यायः ॥१५॥

Post Colophon:— शाके १७०९ दडिभंगा ग्रामे बलिआसलं श्री शिवनन्दनशर्मणा लिपिरियं स्वपाठार्थम् ।

विषयः । प्रश्ने फलपुष्पधारणम् । लग्ननिर्णयः ।
शुभाशुभज्ञानोपायः गमनागमननिर्णयः । प्रवासस्थितस्य शुभाशुभज्ञानम् । जयपराजयनिरुपणम् । मृत्युकथनं । नष्टलाभोपायः । मुष्टिप्रश्नः । विवाह-प्रश्नः । कन्यापुत्रप्रश्नः । राजयात्रानिरुपणम् ॥

Previous' notice:—C. C. Pt. I. P. 263. Pt. II. P. 56.

No. 189. प्रश्नपाशावली by गर्गाचार्य ॥ Prasnapāsāvalī.

Substance :—Character, Maithilī White paper. Lines, 14 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 6. 11×4 inches Appearance, old. Verse. Complete Incorrect. Date ? Worn out. Torn Letters affected. Burnt by fire on the margin. Place of deposit, Pandit Khusaii Jhā, Sauratha, P. O. Madhubani, Darbhanga A handbook of Jyotiś-Śāstra dealing with questioning by Gargāchārya.

Beginning — ओं श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीवाग्देव्यै नमः ॥ ओं नमो भगवति कूष्मान्डे मातङ्गिनि सर्वकार्य्य-निमित्तप्रसाधिन्येह्येहि त्वर २ कुरु २ वरदे हिलि हिलि चिन्तितकार्य्यं सत्यं ब्रूहि स्वाहा ॥१॥
महादेवं नमस्कृत्य केरलं ज्ञानभास्करं ।
वक्ष्येहं सद्गुणोद्दिष्टं ज्ञेयं येन शुभाशुभम् ॥
यत्सत्यं त्रिषु लोकेषु यत्सत्यं ब्रह्मचारिषु ।
यत्सत्यं लोकपालेषु इन्द्रे वैश्रवणे यमे ॥२॥
सत्येन धार्य्यते पृथ्वी सत्येन तपते रविः ।
सत्येन वहते वायुः सत्ये सर्वं प्रतिष्ठितम् ॥४॥

End — प्रोषितागमनं पुंसां लाभस्थानस्तथैव च ।
नष्टस्यार्थस्य सर्वस्य क्षिप्रं लाभो भविष्यति ॥
एकेनैव तु लाभेन तथैकदिवसेन च ।
यः पुरा सद्यगः······गर्गो नाम महामुनिः ॥
तेन स्वयं विनिर्णीता सत्या पाशककेरली ॥

Colophon :— इति श्रीगर्गकृता प्रश्नपाशावली समाप्ता ॥

विषयः । पाशनिःक्षेपेण प्रश्नानां शुभाशुभफलकथनम् ॥

No. 190. प्रश्नप्रदीपः by काशीनाथ ॥ Prasnapradīpaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 7-10 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 13. 12×4 inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1730,

Place of deposit, Babu Ṭhīṭhara Jhā, Babhangama, P.O. Supaul, Bhagalpur.

Beginning :— श्रीगणेशाय नम ॥

तिमिराम्बुनिधौ मग्नं करैरुद्धृत्य यो जगत् ।
प्रीणयत्यातुरं प्रीत्या तस्मै सर्वात्मने नमः ॥१॥
मिहिरेस्तमुपायाते तमसा च धरातले ।
प्रश्नगेहे प्रदीपोयं काशिनाथकृतोद्धुभौ ॥२॥

End — पापे लग्ने शुभै युक्तो शुभे च पापसंयुते ।
यद्वस्तु प्रथमं प्राप्तं प्रश्नुभुंज्य ध्रुवम् ॥२२१॥ इति भोजनप्रश्नः ॥

Colophon:— इति श्रीकाशीनाथकृतौ प्रश्नप्रदीपो समाप्तं ॥०॥

Post Colophon —शुभ १७३० माघशुक्ल द्वितीया दिवा कुजः ॥ पालोसं श्री हनुमानदत्त-लिखितमितिपुस्तकम् ॥ श्रीरस्तु । शुभमस्तु ॥

मम पुस्तकी हर्ते चौरं वीधावलेन तु ।
पिता तस्य गर्द्धव्या माता तस्य ग्रामसूकरी ॥*॥

विषयः । प्रश्ननिरूपणम् । यातकम् । स्त्रीप्रश्नः । रोगीप्रश्नः । परचक्रागमप्रश्नः । गमागमप्रश्नः । वृक्षप्रश्नः । नौकाप्रश्नः । स्त्रीलाभप्रश्नः । नष्टद्रव्यलाभ-प्रश्नः । लाभप्रश्नः । प्रश्नलग्नाभिज्ञानम् । जन्मपत्रिकाविचारः । जयपराजयप्रश्नः । भोजनप्रश्नः ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 358. Pt. II. P. 80, 211. Pt. III. P. 76. C. P. B. P. 294.

No. (A) प्रश्नप्रदीपः by काशीनाथ Praśnapradīpaḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 45 in a line. Folia, 9. 10×3½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1707, Worn out. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalabag, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with questioning by Kāśīnātha. Worm eaten.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. (B) **प्रश्नप्रदीपः** by **काशीनाथ ॥** Praśnapradīpaḥ.

Substance .—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 18. 8×3½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka, 1681. Place of deposit, Pandit Khusarī Jhā, Sauratha, P. O. Madhubani, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra dealing with questioning by Kāśinātha. Worm eaten

Beginning, End, Colophon, **विषयः**—Same

Post Colophon — शाके १६८१ कार्त्तिककृष्णपञ्चमी गुरौ लिखितमिदं श्रीलक्ष्मीनाथेन ॥
शुभं भूयात् ॥ शुभम्भूयात् ॥

No. 191. **प्रश्नप्रदीपः** by **चाङ्गदेव ॥** Praśnapradīpaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 13 on a page. Letters, 63 in a line. Folia, 2. 12×4 inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete Incorrect. Date, Śaka 1783. Place of deposit, Pandit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P.O. Sakri, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra dealing with questioning.

Beginning.— श्रीगणेशाय नमः ॥
प्रश्नपरायणग्रन्थं विघ्नराजेन निर्मितम् ।
चाङ्गदेवकृतं भक्त्या त्वत्प्रसादात्करोम्यहम् ॥
अथ फलप्रश्ननिर्णया लिख्यते ॥
भूतभविष्यवर्तमानश्च विज्ञेयं ज्योतिषं कृतम् ।
आयूप्रश्नमिमंग्रन्थं चमकेतिकरं परम् ॥

End — ध्वजे सूर्यं च विज्ञेयं धूम्रे भौमस्तथैव च ।
सिंहे शुक्रश्च विज्ञेयः श्वाने सौम्यस्तथैव च ॥
वृषे गुरुश्च विज्ञेयः खरे सुर्यतनयस्तथा ॥
गजे ध्वांक्षे चन्द्रश्च आयाधिपतयः स्मृताः ।
इत्यायाधिपतयः ॥

Colophon .— इति प्रश्नप्रदीपं संपूर्णम् ॥ शुभमस्तु श्रीरस्तु ॥

Post Colophon.-शाके १७८३ सन १२६९ साल श्रीगोनूशर्मणो लिपिरियम् ॥

विषयः । भूतभविष्यद्वर्तमानानां सकलप्रश्नानां संक्षेपेणोत्तरम् ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. 358, Pt. II, P, 80. Pt, III. P. 76.

No. 192. प्रश्नभैरवः by नारायणदास ॥ Praśnabhairavaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 16 on a page. Letters, 45 in a line. Folia, 22. 10×5 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1662. Place of deposit, Pandit Sādhū Jhā, Yamathari, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. Worn out. Torn. A work on foretelling by means of questions by Nārāyanadāsa.

Beginning:— ओं नमो गणेशाय ॥

नारायणं परमपूरुषमादिदेवं ।
ज्योतिर्मयं शुभकरं च चराचरेशं ॥
शान्तं प्रणम्य शिरसा द्विजपुंगवानां ।
प्रश्नार्णवप्लवमहं प्रकरोमि शास्त्रम् ॥
श्रीब्रह्मदासतनजातनयः सुविद्वान्
श्रीमान् गुसाईं नृपतिर्यदुनाथभक्तः ।
वाराहताजिकमुकुन्दमतं समीक्ष्य ॥
नारायणः परमशास्त्रमिदं चकार ॥

End.— अत्यङ्गविद्या नारदोक्ता ॥
शिवे रविमुखे चन्द्रो हृदये भूमिनन्दनः ॥

Colophon:— इति श्रीब्रह्मदासपुत्रनारायणदाससिद्धविरचितः प्रश्नभैरव ग्रन्थः समाप्तः ॥

Post Colophon-शाके १६७२ श्रावणशुक्लपञ्चदश्यां रवो काश्यां लिखितं श्रीमनबोध शर्म्मणा ॥

विषयः । प्रश्नकालीनलग्नस्थग्रहद्वारा शुभाशुभकार्यनिर्णयः । धनराज्यलाभादिप्रश्नाः । जयपराजयप्रश्ननिरूपणम् । राज्यभ्रंशकरशकुनविचारः । परचक्रागमनादि-प्रश्नविचारः ॥

No. 193. प्रश्नमनोरमा by गर्ग ॥ Praśnamanoramā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 36 in a line Folia, 4. 13×4 inches. Appearance, fresh. Verse. Complete. Incorrect. Date, San 1278 Sāl.

Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahinathapur. P.O. Jhanjharpur Bazar, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra dealing with questioning by Garga, annotated by Mohana.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ।

प्रणम्यानन्दरूपत्वमानन्दैक निकेतनं ।
गर्गौ बुद्धिमतां प्रीत्यै प्रश्नविद्यामथाकरोत् ॥१॥
वर्गवर्णप्रमाणञ्च सस्वरं ताडितं मिथः ।
पिण्डसंज्ञा भवेत्तस्य यथाभागैस्तु कल्पना ॥२॥
सिद्धासिद्धौ क्रमाद्द्वाभ्यां लाभालाभौ यथाक्रमात् ।
दिग्ज्ञानमष्टभिर्भक्ते शेषतः परिकल्पयेत् ॥३॥

End — लब्धाङ्कादवधिज्ञेया प्रश्नकाले मनीषिभिः ।
इत्येकविंशद्भिः श्लोकै रचिता च मनोरमा ॥२७॥
प्रश्नविद्यामथ प्रोक्ता देया शिष्याय साधवे ।
तथाच वै विशेषेण मूले युक्तं सदा बुधैः ॥
स्वानुभूत्या विशेषोयं मोहनेन विचारितं ॥*॥

Colophon — इति श्रीगर्गविरचिता प्रश्नमनोरमा समाप्ता ॥—॥ श्रीगणेश—गणेश ॥

Post Colophon—शाके १७९३ सन १२७८ साल ।
घटेकैसिते नागराजस्य तिथ्यां भृगोर्वासरे तृनवाद्र्यन्दुशाके ।
उमेशं रमेशं गणेशञ्च नत्वा लिपिर्योगदत्तेन चम्पाख्यग्रामे ॥
लेखकस्य शुभं भूयात ॥—॥

विषयः । प्रश्नकालीनलग्नस्थग्रहानुसारतो विविधप्रश्नानां फलनिर्देशः ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 358 Pt. II. P. 80. Pt. III. P. 76. C. P. B. P. 295.

See commentaries under Cat. Nos. 194, 195.

No. (A) प्रश्नमनोरमा by गर्ग ॥ Praśnamanoramā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 62 in a line. Folia, 3. 12×4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit,

Pandit Manohara Ṭhākura, Tabhaka, P. O. Dalsingh Sarai, Darbhanga. A handbook of Jyotis-Śastra by Garga, annotated by Mohana.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. 194. प्रश्नमनोरमाव्याख्या । Praśnamanoramāvyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 6 on a page. Letters, 55 in a line. Folia, 5. $11\frac{3}{4} \times 4$ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Janārdana Jhā, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga. A commentary on Praśnamanoramā. Anonymous.

Beginning:—ओं नमो गणेशाय ॥

रागावसन्तसहधा वर्गाद्यङ्काः क्रमादमी ।
वर्गाङ्काश्चै कवृध्या तु वर्गवर्णेष्ठनुक्रमात् ॥
प्रश्नाक्षरक्रमेदं पद्य ।
सूर्योदया दिदिननाथ दिगर्धयामे ॥
काकस्वराणि कथितानि दिशां फलानि ।
लाभादिनाशघ्रहृदागमविघ्नवृष्टि ।
संग्राममृत्युजयमेव वदन्ति काकाः ॥

End:— अन्वयव्यतिरेकाभ्यां मध्ये शून्यं समन्ततः ।
प्रष्णे च कोष्ठोदितान् कान् वेदाङ्गै ६४ गुणयेत्ततः ।
भजेदष्टाब्धि ४८ शेषाद्द्रव्यकोष्ठस्य निर्णयः ॥

Colophon:— इति प्रश्नमनोरमाटीका समाप्ता ॥
विषयः । प्रश्नमनोरमाविवरणम् ।

See Text under Cat. No. 193.

No. 195. प्रश्नमनोरमाव्याख्या ॥ Praśnamanoramāvyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 11. $9 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Prose Complete Correct Date, Śaka 1698. Place of deposit, Pandit Jaduvira Misra, Khops, P.O. Phulapras, Darbhanga. A commentary on Praśnamanoramā dealing with questioning.

Beginning :— श्रीगुरवे नमः ॥

नत्वा देवं ढुण्ढिराजं महेशं
देवेन्द्राद्यैः पूजितं पादपद्मं ।
दैवज्ञानां सम्मुदे सारभूतां
कुर्वे नूनं प्रश्नसारस्य टीकाम् ।
अथ सर्वविघ्नविनाशार्थं स्वेष्टदेवतानमस्काररूपं मङ्गलं करोति । प्रणम्येति । अथेत्यनन्तरं गर्गसंहितायां मुहूर्त्तादीन्युक्त्वा गर्गमुनिः प्रश्नविद्यामकरोत् । चकारेत्यर्थः ॥ किं कृत्वा । आनन्दभूतं गणेशं नत्वा कथं भूतं आनन्दैकनिकेतनं भक्तानामित्यध्याहारः ।

End :— ततः प्रश्नाक्षरविचारः अत्र ईश्वरमध्येंशे यदि क्षिप्तं अक्षरचतुष्टयं अष्टादशाक्षरपर्य्यन्तं प्रश्नाकारनियमः ॥ इति स्वगुरोर्मतं । अष्टादशाक्षरपर्यन्तं प्रश्नाक्षरनियमः ॥ इतिस्वगुरोर्मतम् ॥

Colophon :— प्रश्नमनोरमाटीकासमाप्ता ॥ शुभमस्तुश्रीरस्तु ॥ शाके १६९८ मार्गकृष्ण षष्ठ्यां ६ रवौ मार्गकृष्णावबन्त्यौ काशीनाथस्येयं लिपिः ॥

विषयः । प्रश्नमनोरमाटीका ॥

See text under Cat. No. 193.

A—प्रश्नमनोरमाव्याख्या ॥ Praśnamanoramāvyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 3. 12 × 4¼ inchės. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1768. Worn out. Torn. Very much damaged. Place of deposit, Pandit Ayodhyānātha Jhā, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Praśnamanoramā. Anonymous.

Post Colophon .—शुभशाके १७६८ ज्येष्ठशुक्ल नवम्यां गुरौ लगमाग्रामे कन्हौलीग्रामावस्थितेन एकहरासं श्री(म)ङ्गेशनाथेनालिखितमिदं पुस्तकं ॥ श्रीरस्तु शुभमस्तु ॥

Beginning, End, Colophon, **विषयः**—Same.

B– प्रश्नमनोरमाव्याख्या ॥ Praśnamanoramāvyākhyā.

Substance :—Character, Maithılī. Brown paper. Lınes, 11 on a page. Letters, 58 ın a lıne. Folıa, 2. 12 × 4 ınches. Appearance, fresh. Incomplete. Correct. Prose. Date ? Place of deposıt, Pandıt Śrīnandana Mıśra, Kanhaulı, P. O. Sakrı, Darbhanga. A commentary on Praśnamanoramā. Anonymous.

Beginning, विषयः—Same. End, Colophon :—Wantıng.

No. 196. प्रश्नरत्नम् by नन्दराम ॥ Praśnaratnam.

Substance :—Character, Devanāgarī. Whıte paper. Lınes, 12 on a page. Letters, 36 ın a lıne. Folıa, 38. 11 × 5 inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1776. Worn out. damaged. Place of deposit, Pandit Janārdana Mıśra, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga. A hand-book of Jyotıś-Śāstra dealıng wıth questıoning with the commentary of the author

Beginning — यमक्षरं ब्रह्म वदन्ति विज्ञा
सिद्धास्तुरीयं यमकर्तृ सांख्याः ।
तं सत्यमानन्दनिधिं स्मरामि
श्रीनन्दसूनुं श्रुतिभिर्विमृग्यम् ॥
ज्योतिः शास्त्रे पञ्चशाखाः प्रतानाः
सद्यस्तेषां यश्चमत्कारकारी ।
श्रीरुद्रोक्तः केरलिस्तत्तु सम्यग्
जानातीशस्तत्प्रसादाद्यतोन्यः ॥२॥
ज्ञात्वा किंचित्तत्र कुर्वे प्रबन्धं
श्रीगोपालप्रेरणात्प्रश्नरत्नम् ।
स्वर्णावृत्तैर्भातु कण्ठे बुधानां
नित्यं भूमीपालविद्वत्सभासु ॥३॥
यद्यपि वहुप्रबन्धाः शुक्लपटैः पण्डितम्मन्यैः ।
रचितास्ते नहि रम्या ह्यतो मयायं समासतः क्रियते ॥

End.— इष्टदीप इह संरचितेयं टिप्पणी पृथभवने मनोज्ञा ।

वृत्तद्दग्बुधजनोत्र ह्रढ़िम्ना ह्रुद्रतं वदतु सर्वजनान्नो ॥६९॥
सप्तव्यष्टे तु वर्षस्य भाद्रशुक्लशिवातिथौ ।
टिप्पणीयं मया क्लृप्ता संक्षिप्तार्थप्रकाशिनी ॥७०॥

Colophon — इति स्वकृतप्रश्नरत्नस्य टिप्पणी संपूर्णा ॥६॥ शाके १७७६ कार्त्तिकशुक्ल-तृतीयाभौमे फरक्काबादाह्वये श्रीमयूरदैवज्ञेन लिखितमिदं पुस्तकं स्वार्थं परार्थञ्च ॥ श्रीवरदमूर्त्तिर्जयति ॥ शुभं भूयात् ।

विषयः । पाशनिः क्षेपद्वारा विविधप्रश्नानां शुभाशुभफलनिरूपणम् ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I P. 358. Pt. II. P. 80, 211. Pt. III. P. 76.

A—प्रश्नरत्नम् by नन्दराम ॥ Praśnaratnam.

Substance—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Folia, 24. 12 × 5 inches. Prose. Appearance, new. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Lakṣmi Vallabha Jhā, Bhakharaini, P.O. Madhepur, Darbhanga. A work on foretelling by means of questions regarding future events by Nandarāma.

Beginning — अनन्यचेताः कार्यार्थी प्रश्नं कुर्यात्फलान्वितः ।
पुनः पुनः सभामध्ये कुभूमौ ना विवर्त्तनात् ॥

End :— विरचितोयं संक्षेपात्केरलिशास्त्रस्य सन्दर्भः
अत्राज्ञताशुभाभ्यां कुकृतं तच्छोधनीयं ज्ञैः ॥

Colophon .— इति नन्दरामविरचिता प्रश्नरत्नसटिप्पणी समाप्ता ॥

विषयः । प्रश्नानां शुभाशुभफलनिर्देशः ॥

No. B—प्रश्नरत्नटिप्पणी by नन्दराम ॥ Praśnaratnaṭippaṇī.

Substance—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 62 in a line. Folia, 22. 11 × 4 inches. Appearance, tolerable. Prose and verse. Complete. Correct. Date ? Letters illegible. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra,

Lalabag, Darbhanga. A brief note on Praśnaratna by Nandarāma.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीपतिनाभिप्रभवः कनकच्छायः प्रयच्छतु शिवं वः ।
कल्पादिसृष्टिहेतुः पद्मासनसंश्रितो देवः ॥१॥
स्फुरदेकलक्षणमपि त्रैलोक्यविलक्षणं वपुर्य्यस्याः ।
अविकलशब्दब्रह्म ब्राह्मी सा देवता जयति ॥२॥
पुरुषोत्तमस्थलक्ष्म्या समं निजोत्संगमधिशयानस्य ।
शुभलक्षणानि दृष्ट्वा क्षीरसमुद्रः परादध्मौ ॥३॥

End, Colophon, विषयः—Same.

No. 197. प्रश्नविनोदः ॥ Praśnavinodaḥ.

Substance—Character, Maithılı. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 30 ın a line. Folıa, 13. 12 × 4¼ ınches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1751. Place of deposit, Pandıt Dharmadatta Mıśra, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

अथातः संप्रवक्ष्यामि ग्रहवर्णं वदेत्सुधीः ।
मेषे रक्तं वृषे श्वेतं मिथुने नीलवर्णकम् ॥१॥
कर्कटे श्वेतरक्तं च सिंहे धूम्रं च पाण्डुरम् ।
कन्या विचित्रवर्णञ्च धूम्रं वर्णं तुलोच्यते ॥२॥
पिशंगो वृश्चिको ज्ञेयं पिङ्गलो धनुषिस्तथा ।
कर्वूरं मकरे ज्ञेयं धूम्रवर्णं घटे वदेत् ॥३॥
मीने मलीनमित्युक्तं राशिवर्णमुदाहृतम् ॥४॥

End .— पञ्चदशे नारभंगं षोडशे चाब्धि याति च ।
एकोनविंशते गर्भं नले मृत्यु विनिर्दिशेत् ॥
शेषानि यानि ऋक्षाणि धनधान्यप्रदानि च
इति नरचक्रं ॥

Colophon :— इति श्रीप्रश्नविनोदग्रन्थः समाप्तः ॥

Post Colophon :—शुभ संवत् १८८९ शाके १७५१ दरिहरासं श्रीतुलसीदत्तस्येदं पुस्तकम् ॥*॥

विषयः । ग्रहवर्णम् । रोगीप्रश्नः । द्वन्द्वयुद्धम् । वर्णयुद्धम् । हंसवर्गः । रिपुस्थिति ज्ञानम् । शत्रु सैन्यचलाचलज्ञानम् । शत्रु लाभः । लोहपातः । संधिः । सैन्यदिशाज्ञानम् । मृगयाप्रश्नः । परिघचक्रम् । अश्वचक्रम् । गर्भप्रश्नः । छत्रभंगः । कोटभंगप्रकरणम् । ग्रामभङ्गप्रश्नः । भूपालमन्त्रज्ञानम् । सप्तनाड़ीचक्रम् । अर्घकाण्डम् । चौरदिशाज्ञानम् । चौरनाम । नष्टवस्तु-ज्ञानम् । बंदिमोचनम् । सत्यासत्यवार्ताज्ञानम् । सेवाचक्रम् । शत्रोरागमनम् । नृपलाभः । बंध्याप्रसवप्रश्नः । कार्यसिद्धिप्रश्नः । धान्योत्पत्तिप्रश्नः । भाग्योदयज्ञानम् । विवाहप्रश्नः । उच्चाटनम् । शकुनम् । चक्रम् ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 358. Pt. II. P. 80, 211. Pt. III. P. 76.

No. 198. प्रश्नविनोदः ॥ Praśnavinodaḥ.

Substance—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on page. Letters, 42 in a line. Folia, 7. 11 × 5 inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with questioning. Anonymous.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

लम्बोदरं महाभीमं गजवक्त्रं गणाधिपम् ।
एकदन्तं विशालाक्षं तम्वन्दे गिरिजासुतम् ॥१॥
लग्नशब्दोपरि ज्ञानं अतीतञ्च अनागतम् ।
वर्तमानञ्च मुष्टिञ्च चिन्ताज्ञानं तथैव च ॥२॥
लाभालाभञ्च रोगञ्च जयञ्चैव पराजयम् ।
सैन्यं चलाचलञ्चैव लोहपातञ्च पारधीः ॥३॥
गर्भञ्च छत्रभङ्गञ्च भूमिभङ्गं तथैव च ।
कोट्टञ्च ग्रामभङ्गञ्च भूमिभागन्तथैव च ॥४॥

End of MS. :—अतऊर्ध्वं प्रवक्ष्यामि परोक्षे मनुभूपतेः ।
त्रिविधं लक्ष्यते तत्र धर्मकामञ्च विग्रहम् ॥

आलिङ्गिते भवेद्धर्मं कामश्चैवाभिधूमिते ।
यदा दग्धाक्षरं तत्र विग्रहं च न संशयम् ॥ इति मन्त्रज्ञानम् ॥
अथातः संप्रवक्ष्यामि निरप्रहरणं शुभम् ।
कृषिकाले विशेषेण वर्षणं................ ॥

Colophon — Wanting

विषयः । संज्ञाधिकारः । लग्नम् । वर्णसंज्ञा । मुष्टिचिन्ताज्ञानम् । लाभालाभकरणम् । रोगिप्रश्नः । भूबलम् । मल्लयुद्धम् । हंसवर्गः । रिपुस्थितिनिर्णयः । सैन्यबलाबलम् । लोहपातः । सन्धिः । सैन्यदिशाज्ञानम् । वातविचारः । मृत्युः । पारधीः । अश्वचक्रम् । गर्भप्रश्नः । छत्रभङ्गः । भूमिभङ्गः । कोटभङ्गः । ग्रामभङ्गप्रकरणम् । मन्त्रज्ञानम् । अतः परंखण्डितम् ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 358. Pt. II. P. 80, 211, Pt. III. P. 76. C. M. T. I. Pt. VI. P. 46.

No. 199. प्रश्नविबोधनी by निधिनाथ ॥ Praśnavibodhani.

Substance—Character, Maithilī. White paper. Lines, 14 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 2. 10×4 inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit. Babu Ṭhiṭhara Jhā, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra by Nidhinātha dealing with questioning.

Beginning — ओंनमो गणेशाय ॥
गजाननं नमस्कृत्य दिनेशं गिरिजापतिम् ।
क्रियते निधिनाथेन मनःप्रश्नविबोधनी ॥१॥
श्रीकृष्णचरणन्नत्वा गुर्वीशपदपङ्कजम् ।
ताम्वक्ति श्रीनिधिश्चैव केरलाद्यनुसम्मताम् ॥२॥

End — पक्ष्यवर्गो दिशि प्राच्यां कवर्गोग्नौ विडालकः ।
चवर्गः केसरियामे नैरिते कुक्कुरः स्मृता ॥४८॥
तवर्गो पश्चिमे नागश्चै पादिमूषक ।
उत्तरे यादिवर्गश्च ईशाने यशवर्गक ॥४९॥

Colophon — इति केरलमतेन प्रश्न समाप्तम् ॥

विषयः । विविधप्रश्नानाम्फलादेशनिरूपणम् ॥

No. 200. प्रश्नसंग्रहः by नारद ॥ Praśnasaṅgrahaḥ.

Substance—Character, Maithili. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 2. $11\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Muktinātha Jhā, Baruari, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with questioning by Nārada.

Beginning .— श्रीगणेशाय नमः ॥
प्रवक्ष्ये नारदोक्तेन लघुप्रश्नस्य लक्षणम् ।
मेषलग्नेन योज्यन्ते कार्याकार्यस्य निर्णयः ॥
द्वारं वाह्यञ्च गर्भञ्च पुनः पुनरजादयः ॥१॥
गर्भचिन्तनवेलायां गर्भे गर्भं विनिर्दिशेत् ।
वाह्ये चिरकालेन द्वारे नास्ति विनिर्दिशेत् ॥

End :— अथ ऋणप्रश्नः ॥
ऋणनिर्मुक्तवेलायां गर्भे रिणस्थिरं भवेत् ।
वाह्ये षरामासमानेन द्वारे अब्द पृथक् पृथक् ॥

Colophon .— इति नारदोक्तप्रश्नं समाप्तम् ॥

विषयः । कन्याप्रश्नः । पुत्रप्रश्नः । आयुःप्रश्नः । विद्याप्रश्नः । गृहप्रश्नः । युद्धप्रश्नः । जयप्रश्नः । महार्घप्रश्नः । यात्राप्रश्नः । जलप्रश्नः । बन्धमोक्षणप्रश्नः । क्रयविक्रयप्रश्नः । मुष्टिनिर्णयप्रश्नः । वृष्टिप्रश्नः । हलप्रश्नः । दर्शनप्रश्नः । लाभालाभप्रश्नः । नष्टचिन्ताप्रश्नः । चौरप्रश्नः । नष्टजीवनस्य प्रश्नः । रिपोरागमनप्रश्नः । रोगप्रश्नः । पुनरागमनप्रश्नः । ऋणप्रश्नः ॥

No. 201. प्रश्नसंग्रहः ॥ Praśnasaṅgrahaḥ.

Substance :—Character, Maithili. Yellow paper. Lines, 8 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 6. $12 \times 4\frac{1}{4}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1791 and San 1277 Sāl. Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with questioning. Anonymous.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीगणेशं नमस्कृत्य श्रीगुरुङ्गिरिजा पतिम् ।
दैवज्ञानां हितार्थाय क्रियते प्रश्नसंग्रहः ॥१॥
सभाप्रश्नो न कर्त्तव्यः कुटिलानान्तथा निशि ।
नापराह्णे अविश्वस्तान्न वदेत्तु कदाचन ॥२॥
फलपुष्पयुतो यो हि दैवज्ञं परिपृच्छति ।
तस्यैव कथयेत्प्रश्नं सत्यो भवति नान्यथा ॥३॥

End — वर्षे इष्टे शतैर्भागैकशेषं पूर्वोक्तमेव च ।
एवं कालं विजानीयान्मया सम्यक् प्रकीर्त्तितम् ।
परीक्षिताय शिष्याय देयं वत्सरवासिने ।
ते समो कुप्यते वाचा देवी सत्यः प्रकीर्त्तिते ॥

Colophon — इति प्रश्नसंग्रहः समाप्तः ॥

Post colophon —शाके १७९१ सन १२७७ साल पौष कृष्ण १३ गुरौ लिखितमिदं पुस्तकम् ॥

विषयः । धातुमूलजीवचिन्ताज्ञानम् । नष्टदिशाज्ञानम् । अष्टकवर्गचिन्ताज्ञानम् । वर्षचिन्ताज्ञानम् । रोगनिवृत्तचिन्ताज्ञानम् । द्रव्यप्राप्तिचिन्ता । द्रव्यसंख्याज्ञानम् । बन्धुसन्धिज्ञानम् । सन्तानचिन्ता । कन्यापुत्रोत्पत्तिज्ञानम् । दुर्गचिन्ता । परचक्रागमनज्ञानम् । ग्रामप्रवेशचिन्ता । द्वयोर्युद्धस्य जये । प्रवासद्रव्यज्ञानम् । गन्तव्यचिन्ता । चरस्थिरज्ञानम् । दूतचिन्ता । नष्टचिन्ता । वार्त्ताप्रश्नः । मैत्रीचिन्ता । पतनचिन्ता । वृष्टिप्रश्नः । मृत्युजीवनप्रश्नः । कार्यविधिप्रश्नः । हंसचक्रम् ॥

Previous notice—C. S. C. IX. No. 60.

No. A—प्रश्नसंग्रहः ॥ Praśnasaṅgrahaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 8. $10\frac{1}{2} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Miśra, Champa, P. O. Benipatti, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with questioning. Worn out.

Beginning, विषय :—Same; End, Colophon :—Wanting.

B—प्रश्नसंग्रहः ॥ Praśnasaṅgrahaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 12 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 3. 10×4 inches. Verse. Appearance, old. Incomplete Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Devakṛṣṇa Jhā, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with questioning. Anonymous.

Beginning, विषय :—Same; End, Colophon :—Wanting.

No. 202—प्रश्नाध्यायव्याख्या by नीलाम्बर झा ॥ Praśnādhyāyavyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 66 in a line. Folia, 18. 14×4½ inches. Appearance, fair. Prose. Incomplete Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Praśnādhyāya of Tattvaviveka of Kamalākara by Nīlāmbara Jhā.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीशङ्करन्नौमि करोमि टीकां सिद्धान्तसम्भ्रान्तनिरस्तशंकाम् ।
प्रश्नाधिकारे कमलाकरीये नीलाम्बरोहं छमनीषितुष्ट्यै ॥ १ ॥
तत्रादौ प्रश्नाध्यायारम्भप्रयोजनमाह ।
अथ दिग्देशकालास्तु यदर्थं गणितोद्यमः ।
विचित्रान् वच्मि तान्प्रश्नान् सोत्तरान्युक्तयलङ्कृतान् ॥ १ ॥ स्पष्टम् ।
अथाग्राक्षांशज्ञाने कोणवृत्तस्थार्कशङ्कुज्ञानप्रश्नमाह
अक्षभागमितिविद्गुणकोग्रा ज्ञानतो वदति कोणनरं यः ।
सूक्ष्मगोलविधिना खलु मन्ये भास्करादिगणकेषु वरन्तम् ॥ २ ॥

End of M S. — अथवा क्षितिज्ञे विम्वान्तरं कर्णः कल्पितफलवृत्तनतांशरूपं भुजः एकभभ्रु व-सूत्रे कोटिरिति प्रोक्तलघुचापजात्यम् । तथा एकभभ्रु वसूत्रे पि स्पष्टद्यु ज्या चापांशाः कर्णः अक्षांशाः याम्योत्तरवृत्ते भुजः क्षितिजे समचिन्हादेकभा-वाधिकोटि............

Colophon .— Wanting.

विषयः । प्रश्नाध्यायटीका ।

See Text under Cat. No. 127.

No. 203—प्रश्नावली ॥ Praśnāvalī.

Substance :—Character, Maithılī. Whıte paper. Lines, 10 on a page. Letters, 56 ın a line. Folıa, 2. 12 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date. Śaka, 1795.. Place of deposit, Pandit Ajavalāla Ṭhākura, Parsarma. Worn out. Torn. A manual of Jyotıś-Śāstra dealıng with questioning by Rudra.

Beginning — अकारे विजयो विद्याद्धनप्राप्तिस्तथैव च ।
सिद्ध्यन्ति सर्वकार्याणि पुत्रलाभस्तथैव च ॥ १ ॥
आकारे शोकसन्तापं विरोधः सर्वकर्मसु ।
सर्वसम्भवेद्व्याधिदुष्टस्तस्य न संशयः ॥ २ ॥
इकारे परमं सौख्यं सिद्धिश्चैव न संशयः ।
नराणां सर्वमारोग्यं धनधान्यं विवर्द्धयेत् ॥ ३ ॥

End :— हकारे महिमासिद्धिः सर्वकार्यफलप्रदम् ।
सिध्यन्ति सर्वकार्य्याणि नात्र कार्या विचारयेत् ॥ ४९ ॥
क्षकारे च महासिद्धिः सर्वसिद्धिश्च जायते ।
सर्वत्र लभते नित्यं रुद्रवाक्यन्न संशयः ॥ ५० ॥

Colophon :— इतिश्रीरुद्रोक्तसगुनावली संपूर्णम् ॥ यदक्षरेत्यादि ॥

Post Colophon :—शाके १७९५ सन १२८१ साल चैत्रकृष्णामावास्यायां बुधे लिखितमिदं पुस्तकम् । लेखकस्य शुभं भूयात् ॥

काली पातु सदैव ते भगवती सिंहासनी सिद्धिदा
ब्रह्माद्यास्त्रिदशाः सदैव समरे कृत्वा प्रणम्याञ्जलिः ।
दुष्टां सापि शिवा च देवजननी हत्वैव तान् राक्षसां-
स्ते देवाः पुनरागताः छरपुरे स्वस्वाधिकाराञ्जगुः ॥ १ ॥

विषयः । विविधप्रश्नानामकारादिक्षान्तवर्णकोष्ठेषु स्थतानां शुभाशुभफलनिर्देशः ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 359. C. P. B. P. 296.

No. 204—प्रश्नावली ॥ Praśnāvalī.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 32 ın a line, Folia, 9. 11 × 5 inches. Appear-

ance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Chetamani Simha, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. An extract from Vaśiṣṭha Saṁhitā, dealing with questioning.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रीगणेशं नमस्कृत्य श्रीगुरुं गिरिजापतिम् ।
दैवज्ञानां हितार्थाय क्रियते प्रश्नसंग्रहः ॥१॥
सभाप्रश्ने न वक्तव्यः कुटिलानां तथा निशि ।
नापराह्णे न विश्वस्थं त्वरितं न वदेत्कदा ॥ २ ॥
सफलपुष्पयुतो यो हि दैवज्ञं प्रपृच्छति ।
तस्यैव कथयेत्प्रश्नं सत्यो भवति नान्यथा ॥ ३ ॥
आदौ चिन्तापरिज्ञानं कृत्वा प्रश्नं विचारयेत् ।
व्योमदृष्टिर्भवेद्धो मूलं भूमिविलोकयेत् ॥ ४ ॥

End .— शुक्लकृष्णक्रमेणैव गणयेद्गुरुशुक्रतः ।
लब्धं मूले पुनर्जोज्यं सप्तभिर्विभजेत्ततः ॥
शेषल्पात्र घटिका ज्ञेया सुरविशारदैः ।
पक्षेस्य ऐन्दुभिर्भागो मासदृष्टिष्टेर्कभिर्भजेत् ॥

End :— इति श्रीप्रश्नावली वशिष्ठसंहितायां संपूर्णम् ॥

Post colophon .—लिखितोयं पुस्तकमगद्धिकालीप्रसादः । पाठको शुभायुर्दीर्घे क्षत्रीकुले जगन्मणिसिंहः ॥

विषयः । मुष्टिचिन्तायां वर्णकथनम् । धातुमूलजीवज्ञानम् । नष्टे दिशाज्ञानम् । स्त्रीचिन्ता । राजमान्यचिन्ता । गजाश्वोष्ट्रप्राप्तिचिन्ता । द्रव्यप्राप्तिप्रश्नः । मुक्ताप्राप्तिप्रश्नः । विदेशप्राप्तिचिन्ता । संतानचिन्ता । पुरुषस्त्रीप्रश्नः । दुर्गप्राप्तिप्रश्नः । गन्तव्यप्रश्नः । दूतश्चलितोनवेतिप्रश्नः । मिलनप्रश्नः । जीवनमरणप्रश्नः । कार्यावधिप्रश्नः ।

Previous notice :—See Praśnasaṅgraha.

No. 205—प्रश्नोत्तरव्याख्या by नीलाम्बरझा ॥ Praśnottaravyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 68 in a line. Folia 37. 14 × 4½ inches. Appear-

ance, fair. Prose. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Praśnottara of Golādhyāya by Nīlambara Jhā.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीमुकुन्दमिह नन्दनन्दनं नौमि तं दुरितकन्दकन्दनम् ।
भारतीव शिखवृन्दवन्दनं भक्ततापहरणैकचन्दनम् ॥ १ ।
प्रश्नोत्तराणि विज्ञाने क्लिश्यन्ते मन्दबुद्धयः ।
नीलाम्बरः सुबोधं तं तैरहं कर्तुमुद्यतः ॥ २ ॥
ये यावाधिकमासहीनदिवसा ये चापि तच्छेषके इति । लब्धाधि-
मासतच्छेषलब्धावमतच्छेषाणां योगज्ञानेन चान्द्राहर्गणज्ञानार्थं
युक्तिः । इष्टचान्द्राहर्गण प्रमाणं यान् अस्मिन् कल्पाधिमासगुणिते ।
कल्पचान्द्रदिनभक्ते लब्धमधिमासाः शेषमधिशेषं भवति ॥

End :— अत्राव्यक्तपक्षमूलमृणगतं २९५१ तेन तदल्पपरपक्षमूलं १८९ धनमपि ऋणं कल्पितं पक्षयोर्न्यासः या १ रु २९५१ रु १८९ अत्र साम्यकरणा-दुक्तछक्कुर्धनगत एव २३६२ एवं यथासंभवं बुद्धिमतोहनीयमित्यलम् ॥

Colophon :— इति श्रीमदाचार्यवर्येण श्रीनीलाम्बरशर्मणा विरचितेयम् ॥

विषयः । प्रश्नोत्तरटीका ॥

See Text under Cat No. 47.

No. 206—प्रौढमनोरमा by दिवाकर ॥ Praudhamanoramā.

Substance :—Character, Devanagarī. White paper. Lines, 11, on a page. Letters, 60 in a line. Folia, 68, $14\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fair, Prose. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1923. Place of deposit, Pandit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga. A commentary on Jātakapaddhati of Keśava by Divākara.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीमद्गुरुचरणारविन्दरेणवो जयंति ॥
आदित्यमज्ञानघनान्धकारछिदं मुदं सन्ततमादधानं ।
जगत्प्रसूतिस्थितिनाशहेतुं श्रीभास्करं भास्कररूपमीडे ॥ १ ॥

विघ्ननिघ्नमहं वन्दे विघ्नपं विबुधार्चितं ।
यस्य स्मरणतः साध्यं सिद्धिं प्राप्नोति सत्वरम् ॥ २ ॥
श्रीकेशवार्यवचनानि जयन्ति तानि निर्दूषणानि वहुलार्थप्रपूरितानि ।
धन्यानि शिष्यजनबुद्धिविवृद्धिदानि स्वल्पाक्षराणि बुधतोषविधायकानि॥३॥
अपि स्फुरत्पण्डितमण्डनेन प्रचण्डपाण्डित्यमखण्डि येन ।
ज्ञानाधिराजस्य गुरुं नृसिंहं प्रचण्डचण्डांशुमतिं तमीडे ॥ ४ ॥
श्रीमच्छिवाख्यं गणितज्ञचक्रचूडामणिं सज्जनवृन्दवन्द्यं ।
विदुर्विदोयं धिषणेन तुल्यं तं नौमि नित्यं धिषणासिद्धेतोः ॥ ५ ॥
श्रीकेशवार्यैर्गगनाब्धिवृत्तबद्धोदिता जातकपद्धतिर्या ।
तैरेव तस्याविवृत्तिः कृतास्ति परं न तत्रास्ति सुयुक्तिलेशा ॥ ६ ॥
संप्रार्थितः शिष्यगणेन युक्तिः कार्य्यातिवर्य्यैतिदिवाकरोहं ।
सवासनां तद्विवृतिं करोमि यतो जनो मे सकलोपि रंज्यः ॥ ७ ॥
यद्यप्यशक्या विवृतिर्विधातुं मया जडेनामलकेशवोक्तेः ।
तथापि कुर्वे शिवपादपद्मप्रसादतः प्रौढमनोरमाख्याम् ॥ ८ ॥

End .— शाके गजाम्भोधिशरेन्दु १५४८ तुल्ये सिद्धान्तवित्प्रौढमनोरमाख्या ।
दिवाकरोक्ताबुधकेशवोक्तेर्वृत्तिस्सयुक्तिः समगात्समाप्तिम् ॥

Colophon .— इति श्रीसकलगणकचक्रचूडामणिश्रीकृष्णदैवज्ञसुतश्रीमन्नृसिंहगणकस्य सुतेन संप्रदायप्रवर्तकाचार्य श्रीमत्पितृव्यशिवज्योतिर्विल्लब्धविद्येन दिवाकरेण विरचितायां श्रीमत्केशवसांवरोकजातककर्मपद्धतेष्टीकायां सवासनायां प्रौढमनोरमाभिधायां ग्रन्थसमाप्त्यलंकारः॥ संवत् १९२३ ॥छः॥

विषयः । जातकपद्धतिव्याख्या ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I P. 365. Pt. II. P. 41, 201.

See Text under Cat. No 86.

No. A—प्रौढमनोरमा by दिवाकर ॥ Praudhamanoramā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 101. 14 × 4½ inches. Appearance, fresh. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rāmachandra Jhā, Mahinathapur, P. O.

Deodha, Darbhanga. A commentary on Jātakakarmapaddhati, by Divākara.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No. B— प्रौढमनोरमा by दिवाकर ॥ Praudhamanoramā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 74 in a line. Folia, 91. 13½ × 4½ inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit. Pandit Gaṅgādhara Jhā, Jonki, P. O. Deodha, Darbhanga. A commentary on Jatākapaddhati of Keśava by Divākara. Damaged.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. 207—वलनव्याख्या by नीलाम्बरझा ॥ Balanavyākhyā.

Substance :--Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 56 in a line. Folia, 10. 12 × 4¼ inches. Appearance, fair. Prose. Incomplete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Balana of Bhāskarāchārya by Nīlambara Jhā. Some folia in the end are missing.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

उमेशं रमेशं गणेशं दिनेशं प्रणम्यातिरम्या अगम्या च टीका ।
मया तन्यते बाल्ने भास्करीये बुधानां विनोदाय नीलाम्बरेण ॥ १ ॥
अथोपरागपरागतः परिलेखाद्युपयुक्तबलनसाधनं विवक्षुः तत्र-
तावदायनबलनसाधनार्थं तत्परसत्वस्थानञ्च दर्शयति ॥
तुलाजाद्योर्हि संपाते विषुवत्क्रान्तिवृत्तयोः ।
स्यातां याम्योत्तरे भिन्ने परक्रान्त्यन्तरे च ते ॥ १ ॥
आयनं बलनं तत्र जिनांशज्यासमं ततः ।
एकैवायनसन्धौ तु तयोः स्याद्दक्षिणोत्तरा ॥
एकैव तद्वशात्प्राची तत्र नो बलनं तत इति ॥

End .— एषां त्रयाणां त्रिज्यावृत्तगतत्वेनास्य क्षेत्रस्य चापजात्यसंज्ञा त्रिज्यावृत्त-त्रयोत्पन्नं त्रिकोणं जात्यसंज्ञकं चापजात्यं त्रिकोणजात्यमिति संज्ञाद्वयं अत्र चापजात्ये एकभुजकर्णयोर्ज्ञाने तदन्यभुजज्ञानमाह ज्ञातभुजकर्ण-योर्ज्यांव............

Colophon .— Wanting.

विषयः — भास्करीयवलनव्याख्यानम् ॥

See Text under Cat No. 410.

No. A—वलनव्याख्या by नीलाम्बर ॥ Balanavyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 44 in a line. Folia 8. 12 × 4½ inches. Appearance, tolerable. Prose. Incomplete. Incorrect Date ? Place of deposit, Pandit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga. A commentary on Balana of Bhāskarāchārya by Nīlāmbara.

Beginning, विषय :—Same; End, Colophon :—Wanting.

No. B—वलनव्याख्या by नीलाम्बरझा ॥ Balanavyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 11. 12 × 4½ inches. Appearance, tolerable. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahinathapur, P. O. Jhanjharpur Bazar, Darbhanga. A commentary on Balana of Bhāskarāchārya by Nīlāmbara.

Beginning, विषयः—Same; End, Colophon :—Wanting.

No. C— वलनव्याख्या by नीलाम्बरझा ॥ Balanavākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10-13 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 57. 14½ × 5½ inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Correct. Date ?

Place of deposit, Pandit Gaṅgādhara Jhā, Jonki, P. O. Deodha, Darbhanga. A commentary on Balana, being an extract from Śiromaṇi of Bhāskarāchārya by Nīlāmbara Jhā.

Beginning, End, Colophon, विषयः—same.

No. D—बलनव्याख्या by नीलाम्बरझा ॥ Balanavyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 78 in a line. Folia, 55. $14\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Correct. Date, San 1279 Sal. Place of deposit, Pandit Jayakṛśna Jhā, Champa, P. O. Benipatti, Darbhanga. A commentary on Balana of Golādhyāya by Nīlāmbara Jhā.

Beginning :— श्रीः पातु ॥ उमेशं रमेशं गणेशं दिनेशं प्रणम्यातिरम्या सुगम्या च टीका ।
मया तन्यते बालने भास्करीये बुधानां विनोदाय नीलाम्बरेण ॥ १ ॥
अथोपरागपरागतपरिलेखाभ्युपयुक्तबलनसाधनं सवासनं विवक्षुस्तत्र
तावदायनबलनसाधनार्थं तत्परमस्थानं तदत्रावस्थानं च दर्शयति ॥
तुलाऽजाद्योर्हि संपाते विषुवत्क्रान्तिवृत्तयोः ।
स्यातां याम्योत्तरे भिन्ने परक्रान्त्यन्तरे च ते ॥ १ ॥
आयनं बलनं तत्र जिनांशज्यासमं ततः ।
एकैवायनसंधौ तु तयोः स्याद्दक्षिणोत्तरा ॥
एकैव तद्वशात्प्राची तत्र नो बलनं तत इति ॥

End :— तत्रापरखण्डे त्रिज्ययोर्गुणहरयोस्तुल्यत्वान्नाशात् जिनज्या शिष्टा ।
भुजोत्क्रमज्याजिनज्याघातस्त्रिज्या भक्तः फलेनोना जिनज्या सत्रिभ-
ग्रहक्रान्तिज्यातुल्यैवेति बोध्यम् । एवं सर्वत्र बुद्धिमता ज्ञेयमिति ॥

Colophon :— श्रीकृष्णचन्द्रचरणारविन्दमकरन्दचञ्चरीकवृन्देभ्यो नमः ॥ सन् १२७९
साल काश्यां श्रीनन्दलालशर्म्माऽलिखत् ॥

विषयः । बलनविवृत्तिः ॥

No. 208—बालतन्त्रम् ॥ बालारिष्टशान्तिः ॥ Bālatantram.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 12 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 13. 12 × 4 inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Correct. Date, Śaka 1766. Place of deposit, Pandit Gokulanātha Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. Now possessed by Jagadeva Ṭhākur, brother-in-law of the deceased owner of Ms. A handbook of Jyotiś-Śāstra, dealing with the Grahaśānti of a child below 16 years.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥ महादेव उवाच ॥
साधु साधु महाभाग यस्त्वञ्च परिपृच्छसि ।
पूर्वमेव समाख्याता मातरो लोकविश्रुताः ॥
काचिद् गृह्णाति गर्भस्थं जातमात्रं तथापरा ।
गृह्णाति मासिकं त्वेका काचिद् गृह्णाति कर्षिकम् ।
तासां नामानि वक्ष्यामि समासाच्छृणु षण्मुख ॥

End — प्रथमं भञ्ज भञ्जामि स्वाहा। द्वितीयं बन्ध बन्धामि स्वाहा । तृतीयं छिन्न छिन्नामि स्वाहा । चतुर्थं मुञ्च मुञ्चामि स्वाहा। स्वस्थो भवति सो ग्रहः ।

Colophon :— इति षोडशवर्षं यावद्बालारिष्ट मन्त्रविद्या समाप्ता ॥*॥ शुभशाके १७६६ मार्गकृष्णपञ्चम्यां शुक्रे सरिसबसं श्रीभैआशर्माऽलिखत् ॥ शुभमस्तु ॥

विषयः । ऊनषोडशवार्षिकबालस्य ग्रहारिष्टशान्तिप्रकारः ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 371. Pt. II. P. 84, 212, Pt. III. P. 97.

No 209—बालबोधः ॥ Bālabodhaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 8 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 9. $9\frac{1}{2} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1766. Place of deposit. Babu Mārkaṇḍeya Miśra, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. Slightly damaged.

Beginning :— श्रीगणेशाय नम ॥
यच्छास्त्रं वराहमिहिरं बालबोधहितेक्षणम् ।

ददौ वराहमिहिराय सवितारुणोदयं यथा ॥ २ ॥
अथ तिथिनामानि ॥ प्रतिपद्द्वितिय्य त्रितीया चौठि पञ्चमी खष्ठी सप्तमी ष्टमी नवमी दशमी एकादशी द्वादशी त्रयोदशी चतुर्दशी अमावास्या शुक्लपूर्णमासि ॥

End :— भौमे मित्रविशाखविभुजगाश्चन्द्राधनिष्ठात्रयं
सौम्ये मूलशिवार्यमे चन्द्रवसवश्चाश्वो यमो रेवती ।
जीवे मूलयमार्यमानिलमघा ब्रह्मात्रयं वारुणं
पूषा चाथ कवौ मघा शिवेन्दुपवना पुष्यत्रयं रोहिणी ॥

Colophon :— इति बालबोधसमाप्तः ॥*॥

Post Colophon :—लिख्यमानशके चैव भूद्विपरसरशातिवत्सरे ।
मधुशितेकर्मार्यमर्क्षेकविर्द्दिने ॥
सोदरपुरसं श्रीवूढनशर्मणोनाविपीयं ॥
मम पुस्तकहरेद्यस्तु चौरविद्यावलेन च ।
पिता च गर्द्दभस्तस्य माता च ग्रामशुकरी ॥

विषयः । तिथिनामानि । नक्षत्रनामानि । योगाः । वारदिनानि । मासाधिपः । तिथिदेवताः । नक्षत्रदेवता । होढाचक्रं । राशि चक्रं वर्णज्ञानम् । योगिनीज्ञानम् । अर्धप्रहरा । मासदग्धाः । यमघण्टः । सिद्धयोगः । मृत्युयोगः । अमृतयोगः । शुभयोगः । दिक्शूलम् । यात्रालग्नानि । नक्षत्रदिक्शूलम् । सर्वाङ्गी । वाहनं । निन्दादियोगः । ग्रामविचारः । समावर्त्तनम् । कर्णवेधः । कृषिः । गृहादिवास्तु । गृहप्रवेशः । पुष्करिणीदेवताप्रतिष्ठा । क्रयभैषज्यपानादि । यात्रा । वारनक्षत्रदिग्विरोधः । निषिद्धयोगाः ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 371, Pt. II. P. 212. Pt. III. P. 79.

No. 210—बालबोधिनी by नाह्निदत्त ॥ Bālabodhinī.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 50 in a line. Folia 2. $11\frac{1}{2} \times 5$ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Correct. Date ? Torn. Place of deposit, Paṇḍit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O.

Sakri, Darbhanga. A manual of Jyotis-Śāstra for the use of beginners. The 25 ślokas deal with almost all the subjects occurring in daily life. This has been composed by Nāhnidatta. Marked with notes.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ।
क्षीराधारसमाकारजान्हवी यस्य मस्तके ।
स मेस्तु शुभदः शम्भुः शिवालिङ्गनशर्मभाक् ॥ १ ॥
अथ विवाहः ॥
रेवत्युत्तररोहिणी मृगमघामूलानुराधाकर-
स्वातीषु प्रमदा तुलामिथुनके लग्ने विवाहः शुभः ।
मासाः फाल्गुनमाघमार्गशुचयो ज्येष्ठस्तथा माधवः
शस्ता सौम्यदिनं तथैव तिथयो रिक्ताकुहूवर्जिताः ॥ २ ॥

End .— अथोपसंहारः ॥
बालानां शुभकर्मशस्तसमयज्ञानं किलैकैकतः
श्लोकादस्त्विति संकलय्य निरमाच्छ्लोकाँश्चतुर्विंशतिम् ।
पूर्वाचार्य्यकृतान्विलोक्य बहुशो ज्योतिर्निबन्धान्बहू-
न्नत्वा श्रीपतिपादपद्मयुगलं श्रीनाह्निदत्तो द्विजः ॥ २७ ॥

Colophon :— इति मैथिलश्रीनाह्निदत्तगणकविरचिता बालबोधिनी समाप्ता ॥*॥

विषयः । व्यवहारोपयोगिविषयाणां संग्रहः ॥

Previous notice :—See Nāhnidatta Pachīsī.

No. 211—बालबोधिनी by कृपाराम ॥ Bālabodhinī.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 17 on a page. Folia, 70. 14 × 5 inches. Appearance, new. Complete. Correct. Date, Śaka 1795. Place of deposit, Pandit Avadha-krṣna Jhā, Ranti, P. O. Madhubani, Darbhanga. A commentary on Bījagaṇita of Bhāskarāchārya by Kṛpārāma.

Beginning :— श्रीः पातु ॥ महेशानं गौरीगणपतियुतं शुद्धमनसा
प्रणम्य ज्ञानाम्भोनिधिमथ गुरुं कायमनसा ।
कृपारामो मिश्रः प्रकुरुत ऋजुं बीजगणिते
अबोधध्वान्तौघप्रहरणोपरोदाहृतिमिमाम् ॥

End :— देशे गुर्जरनाम्नि धाम्नि यशसः स्थानेऽमदावादके
भारद्वाजकुले प्रसूतिरभवन्मोढद्विजौघाग्रणीः ।
विद्यावेदकलामलाचलगतिस्फूर्जन्मतिर्योजिता ।
मिश्रः श्रीमदमन्दवन्दितपदद्वन्द्वश्चतुर्वेदिकः ।
लक्ष्मीनारायण इति मतिख्यातकीर्त्तिर्धरित्र्यां
तस्यात्मासीद्गगनगतिज्ञानगीर्वाण एव ।
सूनुस्तस्याध्ययनविधिनोपात्तसिद्धान्तविद्यो
लक्ष्मीनाथान्निजगुरुवराच्छ्रीकृपारामनामाः ॥
भुवनात्यष्टिमे शाके १७३१ सनभः पूर्णिमा गुरौ ।
बीजस्योदाहृतिमिमामकरोद्बालबोधिनीम् ॥*॥

Colophon :— इति श्रीगुर्जरब्राह्मणमोढचातुर्वेदीमिश्रलक्ष्मीनारायणात्मजमिश्रकृपाराम-दैवज्ञविरचिते बीजोदाहरणे बालबोधिन्याख्यग्रन्थं समाप्तम् ॥ शाके १७९९ ।

विषयः । बीजगणितव्याख्या ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 374. Pt. II. P. 84, 212. C. S. C. IX. No. 72. Same work as noticed under Cat No. 215.

See Text under Cat. No. 214.

No. A—बालबोधिनी by कृपाराम मिश्र ॥ Bālabodhinī.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 76 in a line. Folia 72. $14\frac{1}{2} \times 5$ inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Jayakṛṣna Jhā, Champa, P. O. Benipatti, Darbhanga. A commentary on Bījagaṇita of Bhāskarāchārya by Kṛpārāma Daivajña.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. B—बालबोधिनी by कृपाराम मिश्र ॥ Bālabodhinī.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 51 in a line. Folia, 30. $12\frac{1}{2} \times 5$ inches.

Appearance, fair. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Muktinātha Jhā, Baruary, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A commentary on Bījagaṇita of Bhāskarāchārya by Kṛpārāma Miśra.

Beginning, विषय:—Same. End, Colophon :—Wanting.

No. 212. बालबोधिनी by जयकृष्ण ॥ Bālabodhinī.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 7 on a page. Letters, 45 in a line. Folia, 10, 12×4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1767. Worn out. Place of deposit. Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra by Jayakṛṣṇa.

Beginning :— ओं नमो गणेशाय ॥
वाग्देवतां नमस्कृत्य क्रियते बालबोधिनी ।
श्रीमता जयकृष्णेन बालबोधाय केवलम् ॥
अथ वारकथनम् ।
रविः सोमः कुजश्चैव बुधो जीवो भृगुस्तथा ।
शनैश्चरश्च सर्वे ते वाराः सप्तविधाः स्मृताः ॥

End .— आदित्यचन्द्रौ रविचन्द्रभौमा बुधार्कजौ चन्द्रजभास्करौ च ।
रवेर्वैरी शनिशुक्रौ न कोपि रजनीपतेः ।
मंगलस्य बुधो वैरिर्बुधस्य रजनीपतिः ।
सितासितौ चन्द्रमसौ न कश्चिद्बुधः ।
शशिसौम्यसितौ वरि रविन्दुभौमावरिस्त्वमित्राः ।
मित्राणि शेषाश्च समाः प्रदिष्टाः ॥०॥

Colophon — इति श्रीजयकृष्णकृता बालबोधिनी समाप्ता ॥*॥ इति ॥

Post Colophon :—शाके १७६७ सन् १२५२ साल रामनगरग्रामं श्रीशंकरदत्तशर्मलिखितम् ॥

विषयः । वारकथनम् । तिथिकथनम् । तिथिदेवताः । नक्षत्रकथनम् । नक्षत्रदेवताः । करणानि । करणदेवताः । योगाः । निषिद्धयोगाः । नवग्रहाः । शुभग्रहाः । द्वादश राशयः । राशिस्वामिनः । चन्द्रः । चन्द्रवर्णः । चन्द्रदिक्कथनम् । चन्द्रशुद्धिः । ताराः । नन्दादितिथिः । अमृतयोगाः ।

दग्धतिथिः । मृत्युयोगाः । परममृत्युयोगाः । यमघण्टः । अशुभयोग-प्रतीकारः । आनन्दयोगकथनम् । मासदग्धतिथिः । वारवेला । कालवेला । गोचरः । यात्राकाले शुभाशुभकथनम् । शुभाशुभशकुनम् । योगिनीज्ञानम् । यात्रायां शुभाशुभनक्षत्राणि । मासकथनम् । कालपुरुषकथनम् । नक्षत्रशूलः । यात्रायां लग्नकथनम् । उषानिरूपणम् । गोधूलीनिरूपणम् । नवग्रहतुङ्ग-नीचकथनम् । क्षेत्रकथनम् । चतुर्विधबलकथनम् । विषमसमकथनम् । मित्रादिकथनम् ॥

A—बालबोधिनी by जयकृष्ण ॥ Bālabodhinī.

Substance :—Character, Maithilī. White and yellow paper. Lines, 9 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 8. 12 × 4 inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1803. Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnapur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A hand-book of Jyotis-Śāstra by Jayakṛṣṇa.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

B—बालबोधिनी by जयकृष्ण ॥ Bālabodhinī.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 8 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 12. $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1765. Very much damaged. Place of deposit. Babu Puruṣottama Jhā, Bbhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A hand-book of Jyotiś-Śastra by Jayakṛṣna. It deals with the calculation of days for Yātrā.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

C—बालबोधिनी by जयकृष्ण ॥ Bālabodhinī.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali yellow paper. Lines, 9 on a page. Letters, 40 in a line. Folia 10. $11\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1764. Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra by Jayakṛṣna.

End :— विदुषा जयकृष्णेन कृता वै बालबोधिनी ।
गृह्णतां बालबोधाय बुधै रेतन्निवेदनम् ॥०॥

Beginning, Colophon, विषयः—Same. End differs.

No. 213. बालबोधिनी by महादेव भट्ट ॥ Bālabodhinī

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 70 in a line. Folia, 9. 12 × 3¼ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Chummana Jhā, Sakhua, P. O. Pipra Bazar, Bhagalpur. Three folia from the beginning are torn. Partly damaged. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscope by Mahādeva Bhaṭṭa.

Beginning .— ओंनमो गणेशाय ॥
प्रणम्य भास्करं भक्त्या गुरून् पद्धतिकारकान् ।
महादेवेन कविना क्रियते जन्मपद्धति ॥
ज्ञात्वादौ जन्मसमयं छायायन्त्रादिकैः स्फुटम् ।
तत्कालप्रभवाः कार्याः खेटाः सिद्धान्तवर्त्मना ॥

End :— नैर्याणिका ये कथिता योगास्ते सफलास्तदा ।
विशेष्यसफलं प्रोक्तं होराशास्त्रेषु सूरिणा ॥

Colophon :— इति श्रीमहादेवभट्टकृतौ बालबोधिन्यां जातकपद्धतौ प्रकीर्णाध्यायोऽष्टमः ॥
शुभमस्तु ॥

Post Colophon :—श्रीजयकृष्णशर्मणः ॥

विषयः । भावाध्यायः।इष्टध्यायः । बलाध्यायः । अष्टकष्टफलाध्यायः । आयुर्दाया-
ध्यायः। रिष्टारिष्टविचाराध्यायः। दशान्तर्दशाध्यायः । प्रकीर्णकाध्यायः ॥

No. 214. बीजगणितम् by भास्कराचार्य ॥ Bījaganitam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 59. 12½ × 5 inches. Appearance, fair. Prose and verse. Complete. Correct. Date ? Place of

deposit, Pandit Muktinātha Jhā, Baruary, P. O. Parsarma, Bhagalpur. The Ms. bears the handwriting of the owner's father. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhāskarāchārya. The Ms. is marked with useful notes by the writer.

Beginning :— ओंनमो गणेशाय ॥
उत्पादकं यत्प्रवदन्ति बुद्धेरधिष्ठितं सत्पुरुषेण सांख्याः ।
व्यक्तस्य कृत्स्नस्य तदेकवीजमव्यक्तमीशं गणितञ्च वन्दे ॥ १ ॥
पूर्वं प्रोक्तं व्यक्तमव्यक्तवीजं प्राय प्रश्ना नो विना व्यक्तयुक्त्या ।
ज्ञातुं शक्या मन्दधीभिर्नितान्तं यस्मात्तस्माद्वच्मि बीजक्रियाञ्च ॥
अथ धनर्णसंकलने सूत्रम् ॥
योगे युति स्यात्क्षययोः स्वयोर्वा धनर्णयोरन्तरमेव योगः ॥

End .— अस्ति त्रैराशिकं पाटीवीजञ्च विमला मतिः ।
किमज्ञातं सुबुद्धीनामतो मन्दार्थमुच्यते ॥
गणकगणितरम्यं बाललीलावगम्यं ।
सकलगणितसारं सोपपत्तिप्रकारम् ॥
इति बहुगुणयुक्तं सर्वदोषैर्विमुक्तं ।
पठपठमतिवृद्धयै लब्धिदं प्रौढसिद्धयै ॥०॥

Colophon — इति श्रीभास्कराचार्यविरचिते सिद्धान्तशिरोमणौ वीजगणिताध्यायः समाप्तः ॥

विषय । षट्त्रिंशत्परिकर्माणि । कुट्टकाध्यायः । वर्गप्रकृतिचक्रवालः । एकवर्णसमीकरणम् । एकवर्णसम्बन्धिमध्यमाहरणम् । अनेकवर्णसमीकरणम् । अनेकवर्णसम्बन्धिमध्यमाहरणम् । भावितम् ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 374. Pt. II. P. 84, 212. Pt. III. P. 79. Des. XXIV. No. 13458. C. P. B. P. 308. C S. C. 1X. No. 70:

See commentary "Kalpalatāvatāra by Kṛṣna Daivajña under Cat. No. 22 and Bālabodhinī by Kṛpārāma under Cat. No. 211, 215, 216, 217, 218.

No. A— बीजगणितम् by भास्कराचार्य ॥ Bījaganitam.

Substance :—Character, Maithilī Brown paper. Lines, 13 on a page. Letters, 64 in a line. Folia, 21. 12 × 4 inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Raghunātha Jhā, Sanakorthu, P. O. Manigachi, Darbhanga. A treatise on astronomy by Bhāskarāchārya.

Beginning, विषयः—Same, End, Colophon :—Wanting.

No. B—बीजगणितम् by भास्कराचार्य ॥ Bījagaṇitam.

Substance —Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 7 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 56. 12×4½ inches. Appearance, tolerable. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1764. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalabag, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Gaṇitabhāga by Bhāskarāchārya.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. C—बीजगणितम् by भास्कराचार्य ॥ Bījaganitam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 61. 9×3½ inches. Verse. Appearance, tolerable. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1764. Place of deposit, Pandit Gopāla Miśra, Tabhaka, P. O. Dalsingh Sarai, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhāskarāchārya.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. D—बीजगणितम् by भास्कराचार्य ॥ Bījagaṇitam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 33. 14×4½ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1766. Place of deposit, Pandit Umādatta Miśra, Salampur, P. O. Ghataho, Darbhanga. A treatise on Jyotiṣa-Siddhānta.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. E—बीज्गणितम् by भास्कराचार्य ।। Bījaganitam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 55 in a line. Folia, 45. $13\frac{1}{2}\times4$ inches. Appearance, tolerable. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1758. Place of deposit, Pandit Anantalāl Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhāskarāchārya.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. F—बीजगणितम् by भास्कराचार्य ।। Bījagaṇitam.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 13 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 52. $12\times4\frac{3}{4}$ inches. Appearance, tolerable. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1786. Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahinathpur, P. O. Jhanjharpur Bazar, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Bījagaṇita by Bhāskarāchārya.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. G—बीजगणितम् by भास्कराचार्य ।। Bījaganitam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 74 in a line. Folia, 39. 14×4 inches. Appearance, tolerable. Prose and verse. Complete. Correct. Place of deposit. Pandit Kamalākānta Miśra, Salampur, P.O. Ghataho, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhāskarāchārya. Date, Śaka 1713.

Post Colophon —योगे शैलयुते खचन्द्रविहृते मासश्च वारो भवेद्-
विंशत्या विकृते तिथिर्भवति वै भूमैर्विभक्ते दलम् ।
वेदेनावियुते तथा भवति भं योग स्वरैर्भाजिते
सर्वैक्यं त्रिकुभूधरेन्द्रमिलितं तत्रास्ति शाकध्रुव ॥
तेषामैक्यमथो गजाम्बुगजभूयुक्तं तथा वत्सर
श्रीमद्विक्रमभूपते कृतिवर श्रीजीवनाथाभिध ।
नानायुक्तियुतं कृतीशरचितं बीजमतोहर्षदं
श्रीमद्भास्करपादपद्मयुगलध्यानाद्वयलेखीदिदम् ॥

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

H—बीजगणितम् by भास्कराचार्य ॥ Bījaganitam.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali yellow paper. Lines, 13 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 54. 11½×4¼ inches. Appearance, fair. Prose and verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

I—बीजगणितम् by भास्कराचार्य ॥ Bījaganitam.

Substance :—Character, Maithili. Nepali paper. Lines, 7 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 54. 12×5 inches. Appearance, fair. Prose and verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Phudi Jhā. Barail, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhaskaracharya. Slightly damaged.

Beginning, विषयः—Same. End, Colophon :—Wanting.

J—बीजगणितम् by भास्कराचार्य ॥ Bījaganitam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 72. 12×4 inches. Appearance, fair. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1806. Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhāskarāchārya.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

K—बीजगणितम् by भास्कराचार्य ॥ Bījagaṇitam.

Substance :—Character, Maithili. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 62. 11×4 inchss. Appearance, old. Verse. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1777 and Saṇ 1262 Sāl. Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka,

Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhaskaracharya. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon विषयः—Same,

Post Colophon —शाके १७७७ सन् १२६२ साल काश्यां लिखितमिदं पुस्तक आम्रजलाल शर्म्मणा ॥ श्रीरस्तु ॥

L—बीजगणितम् by भास्कराचार्य ॥ Bījaganitam.

Substance :—Character, Maithilī. White and Nepali paper. Lines, 10 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 55. 13 x 5 inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rudrānanda Jhā, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A treatise on Jyotś-Śāstra by Bhāskarāchārya. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

M—बीजगणितम् by भास्कराचार्य ॥ Bījaganitam.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali and white paper. Lines, 8 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 61. 13×4 inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1805. Place of deposit, Pandit Rudrānanda Jhā, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhāskarāchārya. Very much damaged.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

N—बीजगणितम् by भास्कराचार्य ॥ Bījagaṇitam.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali papers. Lines, 8 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 59. $13\frac{1}{2}\times4\frac{3}{4}$ inches. Prose and verse. Appearance, fair. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit. Pandit Jayakṛṣṇa Jhā, Champa, P. O. Benipatti, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhāskarāchārya.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. 215—बीजगणितविवृत्तिः by कृपाराम मिश्र ॥ Bījagaṇitavivṛttiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 19 on a page. Letters, 54 in a line. Folia, 43. $11\frac{1}{4} \times 4$ inches. Appearance, old. Prose. Generally correct. Incomplete. Date ? Place of deposit, Pandit Gangādhara Jhā, Jonki, P. O. Deodha, Darbhanga. A commentary on Bījagaṇita by Kṛpārāma Miśra.

Beginning, विषयः—same as noticed under Cat. No. 211, End, Colophon :—Wanting.

No. A—बीजगणितव्याख्या by कृपाराम मिश्र ॥ Bījagaṇitavyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 45. $19 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Prose. Appearance, tolerable. Incomplete Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Gopāla Miśra, Tabhaka, P. O. Dalsingsarai, Darbhanga. A commentary on Bījagaṇita of Bhāskarāchārya by Kṛpārama Miśra.

Beginning, विषयः—Same as noticed under Cat. No. 211. End, Colophon:—wanting.

No. 216—बीजगणितव्याख्या by सूर्य ॥ Bījagaṇitavyākhyā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 93 $12 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rāmachandra Jhā, Mahinathpur, P. O. Deodha, Darbhanga. A commentary on Bījagaṇita of Bhāskarāchārya by Sūrya.

Beginning :—

श्रीगणेशाय नमः ॥
ओं नमो भगवते वासुदेवाय ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥
ओं भाले प्रालेयरश्मिः सुनयनयुगलोन्मीलने सिद्धयोष्टौ
कण्ठे श्रीकण्ठपीठे स्फुरति फणिफणासन्मणीनां प्रकाशः ॥
आस्ते ब्रह्मादिमौलिस्थलमधुपगणो यत्पदाम्भोजपीठ-
प्रान्तनेतत्प्रभावं गणपतिरिति यज्ज्योतिरव्यादिहास्मान् ॥

यत्पादांबुरुहप्रसादकणिकासंजातबोधादहं
पाटीकुट्टकबीजतन्त्रगहनाकूपारपारंगतः ॥
छन्दोलंकृतिकाव्यनाटकमहासंगीतशास्त्रार्थवि-
त्तम्बन्दे निजतातमुत्तमगुण श्रीज्ञानराजं गुरुं ॥
चक्रे चक्रविहंगयोरिव युतं निघ्नन्विमोहक्षयां
विश्लेषे गणितार्थयोः कविमुखाम्भोजं समुल्लासयन् ॥
शृङ्गारादिरसानुरक्तविबुधेन्द्राज्ञामसौ पूरयन्
शश्वद्विष्णुपदस्थिरो विजयते सद्बोधसूर्योदयः ॥
स्फुरद्बीजाम्भोधौ विविधरचनागाधसलिले
तितीर्षूणां माभूदपगतमतीनां श्रमभरः ॥
विमुग्धानामित्यादृतसदयचेताः परिमिता-
मिमां व्याख्यानावं सपदि रचयेत्सूर्यगणकः ॥

End of MS. — अश्वापञ्चेति । भो सखे एषामेतानि धनानि ते समधनाः कथं जातास्तथा अश्वादिमौल्यान्यपि सपदि वदति संबन्धः । अथ चतुर्णां धनान्याह । अश्वा इत्यादि चतुर्णां वाणिजामश्वाः पंचक्रमेण पञ्चगुणांगमंगलमिताः पंचत्रिषडष्ट ॥

Colophon:— Wanting.

विषयः । बीजगणितटीका ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 374, Pt. II, P. 84, 212, Pt. III, P. 80, Des. XXIV. No 13462.

No. 217—बीजपल्लवः by कृष्णदैवज्ञ ॥ Bījapallavaḥ.

Substance :—Character, Maithili. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 105. 11 × 4½ inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1778. Place of deposit, Pandit Janārdana Miśra, Chanaur, P. O. Manigachī, Darbhanga. A commentary on Bījaganita of Bhāskarāchārya by Kṛṣṇa Daivajña.

Beginning :— श्रीनमो गणेशाय ॥
श्रीविश्वेश्वराय नमः ॥ श्रीअन्नपूर्णादेव्यै नमः ॥

शिवयोर्भजनातिगौरवाद्यत्स्तुतलीलाधृतकुञ्जरास्यरूपं ।
अपहन्तु ममान्तरं तमस्तत्सवतने···महोमहीयः ॥१॥
यदीयचरणाम्भोजस्मर्तुः सकलसिद्धयः ।
भवन्ति वशवर्त्तिन्यः सिद्धेशान्तमहं भजे ॥२॥
मिहिरमिव वराहमिहिरं वन्दे सन्देहभेदिनं जगतां ।
ज्योतिश्चक्रविभावनहेतुजगदेकचक्षुरक्षुद्रम् ॥३॥
कविबुधजनमूर्धनि स्फुरन्तं कविबुधसन्ततसेवनीयपार्श्वं ।
गणितनिपुणतां प्रवर्त्तयकं प्रणमत भास्करमोप्सितार्थसिध्यै ॥४॥
कदापि नैव सभ्रमः स्थितश्च भौममण्डले ।
अपूर्वमार्गमाश्रयन्नुयत्यपूर्वभास्करः ॥५॥
आसीदसीम गुणरत्न विधानकुम्भः कुम्भोद्भवाभरणदिग्ललना ललामः ।
आशैशवाजितविशेषकलानुवर्त्ती श्रीकेशवः सुगणितागमचक्रवर्त्ती ॥६॥
अस्मादभूद्भुवनभूषणभूतमूर्त्तिः ।
श्रीमानगण्यगुणगौरवगेयकीर्त्तिः ।
ज्योतिर्विदागमगुरुर्गुरुसंप्रदाय-
प्रष्णान्त शास्त्रहृदयः सदयो गणेशः ॥७॥
भ्रातुः सुतस्तस्य यथार्थनामा नृसिंह इत्यद्भुतरूपशोभः ।
अवर्धयद्योजगतामभीष्टं प्रह्लादमाश्चर्यकरः सुराणाम् ॥८॥
तच्छिष्यो विष्णुनामा स जयति जगति जागरूकप्रतिष्ठः ।
शिष्टानामग्रगण्यः सुभणितगणिताम्नायविद्याशरण्यः ॥
यद्वक्त्रोन्मुक्तमुक्ताफलविमलवचो वीचिमालागलन्तो
छिन्नाः सिद्धान्तलेशा जगति विदधते ज्ञेऽपि सार्वज्ञगर्वम् ॥९॥
तस्मादधीत्य विधिवन्त्रिस्कन्धं ज्योतिषंगुरोः ।
कृष्णो दैवविदां श्रेष्ठस्तनुते बीजपल्लवम् ॥१०॥

End .— यैर्यैःश्रमैर्विरचितोस्ति नवाङ्कुरोसौ तेषामभिज्ञ इह कः परमात्मनोऽन्यः ।
इत्थं विचिन्त्य जगदीश तवैवतुष्ट्यै सर्वज्ञ तच्चरणयोर्विहितस्ततोऽस्ति ॥

Colophon :— इति श्रीसकलगणकसार्वभौमश्रीवल्लालदैवज्ञात्मजश्रीकृष्णदैवज्ञविरचिता बीजसमाप्ता ॥ श्री विश्वेश्वराय नमः ॥ शाके १७७८ ॥

विषयः । बीजगणितव्याख्या ॥

Previous notice—C C Pt. I P. 374. Pt. II. P. 84, 212, Pt. III. P. 79. Des. XXIV. No. 13458.

See Text under Cat. No. 214.

No. A—बीजपल्लवः by कृष्णदैवज्ञ ।। Bījapallavaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White and brown paper. Lines, 12 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 29. 14×5 inches. Appearance, tolerable. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Umādatta Miśra, Salampur, P. O. Ghataho, Darbhanga. A commentary an Bījagaṇita of Bhāskarāchārya by Kṛṣṇa, son of Ballāla Daivajña.

Beginning, विषयः—Same; End, Colophon :—wanting.

B—बीजपल्लवः by कृष्णदैवज्ञ ।। Bījapallavaḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 19. 14×5½ inches. Appearance, fair. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Satyanārāyana Miśra, Balava, P. O. Nowhatta, Bhagalpur. A commentary on Bījaganita of Bhāskarāchārya by Kṛṣna Daivajña. Slightly damaged.

Beginning, विषयः—Same; End, Colophon :—wanting.

C—बीजपल्लवः by कृष्णदैवज्ञ ।। Bījapallavaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 76 in a line. Folia, 45. 14×4½ inches. Appearance, fair. Prose. Correct. Incomplete. Date ? Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Bījagaṇita of Bhāskarāchārya by Kṛṣṇa.

Beginning, विषयः—Same; End, Colophon :—wanting.

No. 218—बीजोदाहरणम् by भास्कर ।। Bījodāharaṇam.
Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a

page. Letters, 49 in a Line. Folia 60. $13\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fair. Prose. Incomplete. Generally correct. Date ? Place of deposit. Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Bījaganita of Bhāskarāchārya by Bhāskara. Slightly damaged. The Ms. covers the text up to Madhyamāharaṇa.

Beginning:— ओं॰नमस्तस्यै ।

नौमि वागीश्वरन्देवं भक्तानुग्रहकारणम् ।
प्रारब्धस्य हि कार्यस्य सदा सिद्धिप्रदं भुवि ॥
भक्तस्त्वभीष्टवरदा विधिमुख्यपूज्या ।
यन्मोहमोहितमिदं जगदादिभूता ॥
देवीकुलस्य करवीरपुरस्थिता ये ।
चित्ते सदैव कमला कमलालया स्यात् ॥

अथ गुरुप्रसंशामाह ।

जयति जगति नित्यं सद्गुरुः श्रीअनन्तः
सकलगणकविद्याशास्त्रनैपुण्यदक्षः ।
गणकवदनकेशो भास्करोयं द्वितीयः ।
शुभजननिरतानां सिद्धिदातुं तूर्णम् ॥
संप्राप्य तस्यैव कृपाकटाक्षाद्बीजे प्रवेशं त्वतिदुस्तरे च ।
करोति नूनं लघुशिष्यतुष्ट्यै श्रीभास्करो राजगिरिप्रवासी ॥
बीजोदाहरणञ्चैतन्नाम्ना शिशुबोधनम् ।
गणिते तु हि सर्वेषां शीघ्रबोधकरं ध्रुवम् ॥
अथ प्रारब्धस्य ग्रन्थस्य निर्विघ्नेन परिसमाप्त्यर्थं मङ्गलमाचरति ।
उत्पादकमिति ॥

End of Ms:— अथवा याव या-रु-८५ ।

दुर्गोयावत् द्वययुत एको राशिः द्वयं रूपयुतं द्वितीयो राशिः याव १ या २ रु १ अनयोर्वधः स तु गुण्यः पृथग्गुणकखण्डसमो निवेश्य इतिगुणकस्य खण्डद्वयं अस्त्यतो गुण्यः द्विस्थाप्य एकत्र यावत्तावता अन्यत्र रूपैश्च गुणितः तथा कृते जातं या घ २ याव ४ रूप ८ ।

Colophon :— Wanting.

विषयः । बीजगणितविवरणम् ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 374. Pt. II. P. 84.

See Text under Cat. No. 214.

A—बीजोदाहरणम् by भास्कर Bījodāharaṇam.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 14 on a page. Letters, 56 in a line. Folia, 56. 12 × 4 inches. Appearance, tolerable. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Gangādhara Jhā, Jonki, P. O. Deodha, Darbhanga. A commentary on Bījaganita of Bhāskarāchārya.

Beginning, विषयः—Same, End, Colophon :—wanting.

No. 219—बुद्धिप्रदीपः by धीरेश्वर ॥ Buddhipradīpaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 12. 11 × 3½ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date, San 1312 Sal. Place of deposit, Pandit Jayakṛṣna Jhā, Champa, P. O. Benipati, Darbhanga. Worn out. A manual of Jyotis-Śāstra for the use of beginners by Dhīresvara.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

तत्वा हरिं भास्करं भारतीञ्च गणेशं शिवं इष्टदेवं गुरुञ्च ।
प्रणीतं कृतं सर्वशास्त्राद्विलोक्य बुद्धिप्रदीपं लिखितं धिरेश्वरः ॥१॥
यात्राशुद्धशोध्य आचम्पाहशं लिखनं
न्यूनं च पूरणीयं सर्वकार्यं कृपापूर्णम् ॥२॥
तत्रादौ राश्यभिधानम् ॥
मेषो वृषो नृयुक्कर्कहरिः कन्या तुलालयोः ।
धनुर्मृगो घटो मीनो राशिनामानि च क्रमे ॥३॥

End :— अथ मासफलं ।

यस्मिणृक्षे तु संक्रान्ति तदादौ च तृषट् त्रिषट् ।
तन्मद्ये जन्मनक्षत्रं पतिः तस्य फलं भवेत् ॥

पन्थाभोगा व्यथा वस्त्रहानिश्च विपुलं धनं ।
जन्मर्क्षसंख्यासहितं गताब्दैं द्विकनता नन्दहृतावशेषे ॥
आ चं कु रा जी श बु के शु पूर्वं । मुद्दामिदाख्याश्च दशाप्रवेशे ॥

Colophon :— इति श्रीधिरेश्वरविरचिते बुद्धिप्रदीपे सकलविनाशगम्योध्यायः ॥

विषयः । यात्राव्रतबन्धादिदिनगणनाविचारः ॥

No. 220—बुद्धिविलासिनी by गणेश ।। Buddhivilāsinī.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 12 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 84. 12 × 4 inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1767 and San 1252 Sal. Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O, Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Līlāvatī of Bhāskarāchārya by Ganeśa Daivajña.

Beginning :— श्रीभवानीशंकराभ्यान्नमः ॥
श्रीविद्याधरसेवितो द्विजपतिः श्रीवर्धनो यस्त्रयी-
मूर्त्तिः स्वोद्गमनात्सदा सुमनसामानन्दपूरप्रदः ।
काव्याचार्यविदोपि यत्पदमिता स्युः स्वप्रकाशा अपि
सुत्यो ना जयति क्षितौ खगपतिः श्रीकेशवः सद्गुरुः ॥१॥
अर्थत्रयवाची ॥
शरजावदरानीशशनीराञ्जधामशः ।
समधामवपापाहृदिजारशः ॥२॥
अष्टदलपद्मबन्धश्लोकः ॥
श्रीभास्करोक्तवचसामपि संस्फुटानां
व्याख्याविशेषकथनेन न चास्ति चित्रम् ।
अत्रोपपत्तिकथनेखिलसारभूते
पश्यन्ति सद्गणका मम बुद्धिचित्रम् ॥३॥

End :— श्रीशालिवाहनशकेद्रिरसेन्द्रतुल्ये
विश्वावसौ शरदि मासि मधौ सिताजे ।
लीलावतीसविवृत्तिं कृतवान् गणेशः
श्रीकेशवेर्गणकवर्यकुलावतंशः ॥

Colophon :— इतिश्रीसकलागमाचार्यश्रीकेशवदैवज्ञसुतश्रीगणेशदैवज्ञविरचितायां लीलावतीटीकायां बुद्धिविलासिन्यां समाप्तः ॥ ओंनमस्तस्यै ॥

Post Colophon :—शुभशाके १७६७ सन १२५२ साल आश्विनशुक्लचतुर्थ्यां भृगौ दरिहरासं श्रीभिखारीशर्मणेयं लिपिः ॥

विषयः । लीलावतीव्याख्यानम् ॥

Previous notice .—C. C. Pt. I. P. 374. Pt. II. P. 129, 223. Des. XXIV. No. 13485. C. S. C. IX No. 191.

See Text under Cat. No. 320.

A—बुद्धिविलासिनी by गणेश ॥ Buddhivilāsinī.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 13 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 66. 13×4½ inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1769. Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Līlāvatī of Bhāskarāchārya by Gaṇeśa Daivajña. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

B—बुद्धिविलासिनी by गणेश ॥ Buddhivilāsinī.

Substance :—Character, Maithilī, Nepali paper. Lines, 10 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 89. 12½×4½ inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Correct. Date ? Place of deposit, Babu Ṭhākura Prasad Sinha, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Līlāvatī of Bhāskarāchārya by Ganeśa Daivajña. Very much damaged. Worn out. Letters affected so much so that the lines are not legible throughout.

Beginning, विषयः—Same; End, Colophon :—wanting.

C—बुद्धिविलासिनी by गणेश ॥ Buddhivilāsinī.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 12 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 42. 12×5 inches. Appear-

ance, old Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahinathapur, P. O. Jhanjharpur Bazar, Darbhanga. A commentary on Līlāvatī of Bhāskarāchārya by Ganeśa Daivajña.

• Beginning, विषयः—Same; End, Colophon :—wanting.

No. 221. बृहज्जातकम् by वराहमिहिर ॥ Bṛhajjātakam.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali yellow paper. Lines, 8 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 40. $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1768. Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur.

Beginning :— ओं नमः श्रीसूर्याय ॥
मूर्त्तित्वे परिकल्पितः शशभृतो वर्त्मा पुनर्जन्मना-
मात्मेत्यात्मविदां क्रतुश्च यजतां भर्त्तामरज्योतिषां ।
लोकानां प्रलयोद्भवस्थितिविभुश्चानेकधा यः श्रुतौ
वाचं नः स ददात्वनेककिरणस्त्रैलोक्यदीपो रविः ॥१॥
भूयोभिः पटुबुद्धिभिः पटुधियां होरा फ(ल)ज्ञप्तये
शब्दन्यायसमन्वितेषु बहुशः शास्त्रेषु दृष्टे ष्वपि ।
होरातन्त्रमहार्णवः प्रतरणे भग्नोद्यमानामहं
स्वल्पं वृत्तविचित्रमर्थबहुलं शास्त्रप्लवं प्रारभे ॥२॥

End :— आदित्यदासतनयस्तदवाप्तबोधः
कापित्थके सवितृलब्धवरप्रसादः ।
आवन्तिको मुनिमतान्यवलोक्य सम्यक् ।
होरां वराहमिहिरो रुचिरां चकार ॥४३१॥
दिनकरमुनिगुरुचरणप्रणिपातकृतप्रसादमतिनेदम् ।
शास्त्रमुपसंगृहीतं नमोऽस्तु पूर्व्वं प्रणेतृभ्यः ॥४३२॥

Colophon :— इत्यवन्तिकाचार्यश्रीवराहमिहिरकृते बृ(ह)ज्जातके उपसंहाराध्यायो-ष्टविंशति- ॥२८॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥ श्रीरस्तु । शुभमस्तु

Post Colophon :—शाके १७६८ आश्विनकृष्णत्रयोदश्यां चन्द्रे ॥

विषयः। राशिभेदः। वियोनिजन्माध्यायः। बलाबलविचारः। आधानाध्यायः। सूतिकाध्यायः। अरिष्टाध्यायः। रिष्टभङ्गाध्यायः। आयुर्दायाध्यायः। कर्माजीवाध्यायः। अष्टवर्गाध्यायः। राजयोगाध्यायः। लाभाध्यायः। चन्द्रयोगाध्यायः। द्विग्रहयोगाध्यायः। प्रव्रज्यायोगाध्यायः। नक्षत्रजातकाध्यायः। ग्रहराशिफलाध्यायः। दृष्टिफलाध्यायः। भावाध्यायः। आश्रयाध्यायः। प्रकीर्णाध्यायः। अनि-योगाध्यायः। स्त्रीजातकाध्यायः। नैर्याणिकाध्यायः। नष्टजातकाध्यायः। द्रेष्काणाध्यायः। उपसंहाराध्यायः॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 374. Pt. II. P. 84. 212. Pt. III. P. 80. Tri. Cat. No. 2806. Des. XVIV. No. 13832. A. C. 1005. C. P. B. P. 308. C. S. C. IX. No. 76.

See commentaries under Cat. Nos. 69, 222.

No. A—बृहज्जातकम् by वराहमिहिर ॥ Bṛhajjātakam.

Substance :—Character, Maithilī. Dark yellow paper. Lines, 8-9 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 31. 11 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1715. Damaged. A treatise on horoscopy by Varāhamihira with short notes on it. Place of deposit, Paṇdit Sādhu Jhā, Yamathari, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga.

Post Colophon :—तिथिमुनिविधुशाके वासरे दैत्यपूज्ये।
तपसि च विधितिथ्यां जातके कृष्णपक्षे।
गुरुचरणप्रसादाद् छहो गङ्गपल्ल्या-
मलिखदपि च पूर्णं पुस्तकं स्वार्थमेतत्॥
शुभमस्तु ॥०॥ श्रीरस्तु ॥०॥

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. B—बृहज्जातकम् by वराहमिहिर ॥ Bṛhajjātakam.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 7 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 40. 12 × 4 inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1766. Place of

deposit, Pandit Gaurīkānta Jhā, Devahi, P. O. Tamuria, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga by Varāhamihira.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. C—बृहज्जातकम् by वराहमिहिर ॥ Bṛhajjātakam.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 8 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 36. $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Correct. Date, San 1270 Sāl. Place of deposit, Pandit Jayakṛsna Jhā, Champa, P. O. Benipatti, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga by Varāhamihira.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

D—बृहज्जातकम् by वराहमिहिर ॥ Bṛhajjātakam.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 7 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 42. $12 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1750. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalabag, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Varāhamihira.

Post Colophon :—खबाणशैलेन्दु १७५० मिते शाके सहस्ये च सिते परे ।
प्रतिपच्चन्द्रवारे च लिखत्पक्षधराभिधः ॥

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

E—बृहज्जातकम् by वराहमिहिर ॥ Bṛhajjātakam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 26 in a line. Folia, 35. $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fair. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Satya Nārāyaṇa Miśra, Balava, P. O. Nowhatta, Bhagalpur. A treatise an Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Varāhamihira.

Beginning, विषयः—Same; End, Colophon, wanting.

F—बृहज्जातकम् by वराहमिहिर ॥ Bṛhajjātakam.

Substance :—Character, Maithili. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 27. 12 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete Generally correct. Date, Śaka 1776 and San 1262 Sāl. Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A treatise on Jyotis-Śāstra dealing with horoscopy by Varāhamihira with useful notes on the text.

Post Colophon :—शाके १७७६ सन १२६२ साल पौषशुक्लपञ्चदश्यां बुधे काश्यां स्थितः श्रीव्रजलालशर्मणा लिखितमिदं पुस्तकं स्वपाठार्थम् ॥ ओंनमः ॥

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. 222. बृहज्जातकटिप्पणी by महीधर ॥ Bṛhajjātakaṭippaṇi.

Substance : Character, Maithili. Yellow paper. Lines, 12 on a page. Letters, 45 in a line. Folia, 50. 12 × 5 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1779. Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahinathpur, P. O. Jhanjharpur Bazar, Darbhanga. A commentary on Bṛhajjātaka by Mahīdhara.

Beginning :— ओं नमो गणेशाय ॥
श्रीगनेशं नृसिंहं च शारदाङ्गुरुपङ्कजम्
नत्वा संक्षेपतो वच्मि बृहज्जातकटिप्पणम् ।
शिष्टाचारपालनायेष्टग्रन्थविघ्नसमाप्त्यै चावन्तिकाचार्य्यो वराह मिहिरोर्कलब्धवरो गणितस्कन्धानन्तरं होराग्रन्थं चिकीर्षुरकरोद्वाक्सिद्धिं शार्दूलविक्रीडितेनाह ॥ नानाकरस्त्रैलोक्यप्रकाशकः स वो नोऽस्माकं वाणीन्ददातु । स कः यः शशिभृतश्चन्द्रस्य शरीरत्वे कल्पितः यतो जलमयश्चन्द्र प्रकाशदीनस्तत्र रविकराः प्रतिफलितास्तत्र ज्योत्स्ना भवन्ति । तदुक्तं ।
सलिलमये शशिनि रवेर्दीधितितो मूर्छितास्तमो नैशं
क्षपयन्ति दर्पणोदरनिहिता इव मन्दिरस्यादिति ।

End :— खनेत्रेषुशीतांशुशाके व्यतीते सहोमासि धातुस्तिथौ सोमवारे ।

महीदासविप्रो महेशानपुर्य्यांबृहज्जातके टिप्पणी पिव्यधत्तम् ॥१॥

वराभीतिवक्त्रं पिनाकं ददानं त्रिनेत्रे फणीशातपत्रं सिताभं ।
श्रियाश्लिष्टितं डिण्डिमं संदधत्या नृसिंहं चिरिञ्च्यादिसेव्यं भजे यं ॥२॥
रमोमारतिक्ष्माभिरीशैर्युताभिः पुरे दक्षिणे पश्चिमे चोत्तरेपि ।
इसेव्यं षडस्ने मुदा मोदपूर्वैर्गणेशं इपत्नीइतं पंक्तिदस्तम् ॥३॥

Colophon — यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया ।
यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न दीयते ॥
मङ्गलं पुस्तकानाञ्च पाठकानाञ्च मंगलम् ।
मंगलं लेखकानाञ्च क्रियते ग्रन्थमंगलम् ॥
शाके नवाद्र्यद्रिनिशीशशोभिते ।
मासे तपस्ये शशिपूर्णपक्षके ।
वारे विधौ नेत्रतिथौ व्यलेखि
तच्छ्रीदत्तुनाथेन निजाय पुस्तकम् ॥३॥

विषयः । बृहज्जातकव्याख्या ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 375. Pt. II. P. 84, 213. Pt. III. P. 8. R. M. Pt. VII. P. 211. C. P. B. P. 309. C. S. C. IX. No. 78.

No. A– बृहज्जातकटिप्पणी by महीधर ॥ Brhajjātākaṭippanī.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 50 of which 40 are missing. 9 × 3½ inches. Appearance tolerable. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Gopāla Miśra, Tabhaka, P. O. Dalsingh Sarai, Darbhanga. A commentary on Bṛhajjātaka, by Mahīdhara dealing with Phalabhāga.

Beginning, End, Colophon :—wanting; विषय—Same.

(B)—बृहज्जातकटिप्पणी by महीधर ॥ Bṛhajjātakaṭippaṇī.

Substance :—Character, Maithilī, White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 21. 12 × 4 inches. Appearance, new. Prose. Incomplete. Generally correct. Date ? Place

of deposit Pandit Keśava Jhā, Dharmapur, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga A commentary on Bṛhajjatāka of Varāhamihira by Mahīdhara.

Beginning, विषयः—same; End, Colophon :—wanting.

No. 223. बृहत्संहिता by वराहमिहिर ॥ Bṛhatsaṁhitā.

Substance :—Character, Devanāgarī White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 62 in a line. Folia, 120. $12\frac{1}{2} \times 9\frac{1}{2}$ inches. Appearance, new. Verse. Incomplete Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Ādyānātha Miśra, Pahitol, P. O. Manigachi, Darbhanga. A treatise on astronomy by Varāhamihira.

Beginning.— श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीभवानीशङ्कराभ्यान्नमः ॥ श्रीगुरुचरण-कमलेभ्यो नमः ॥
जयति जगतः प्रसूतिर्विश्वात्मा सहजभूषणं नभसः ।
द्रुतकनकसदृशदशशतमयूखमालाचितः सविता ॥१॥
प्रथममुनिकथितमवितथमवलोक्य ग्रन्थविस्तरस्यार्थं ।
नातिलघुविपुलरचनाभिरुद्यतः स्पष्टमभिधातुम् ॥२॥

End:— बिभ्राणः शरदिन्दुकोटिधवलां दंष्ट्रामिवोच्चैर्मतिं ।
कृत्वाहेः फणिमण्डलेष्विव पदं रत्नावलीभानुषु ।
या संमोहमहोदधेः कुमतिनग्राहात्ममाकृष्टवान् ।
ज्योतिर्गां सुचिरं वराहमिहिरछद्मा हरिः पातु वः ॥२०॥

Colophon.— इति बृहत्सहितायां आचार्यश्रीवराहमिहिरविरचितायां शास्त्रानु-क्रमणिकानामाध्यायः षडुत्तरशततम: ॥१०६॥

विषयः । उपनयनाध्यायः । साम्वत्सरसूत्रम् । आदित्यविचारः । चन्द्रचारा-ध्यायः । राहुचारः । अङ्गारचारः । बुधचारः । बृहस्पतिचारः । शुक्रचारः । केतुचारः । अगस्त्यचारः ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 375. Pt. II. P. 85, 213. Pt. III. P. 80. Des. XXIV. No. 13583. A. C. 982.

(A)—बृहत्संहिता by वराहमिहिर ॥ Bṛhatsaṁhitā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 54 in a line. Folia, 16. 12 × 4 inches. Appearance, Fair. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. The book contains 12 chapters from the beginning and deals with Phalabhāga by Varāhamihira.

Beginning, विषयः—Same; End, Colophon :—wanting.

No. 224. ब्रह्मसिद्धान्ततुल्यम् or करणकुतूहलम् by भास्कर ॥
Brahmasiddhāntatulyam or Karanakutūhalam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Folia, 10. 12×5 inches. Verse. Appearance, old. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Avadhakṛṣṇa Jhā, Ranti, P. O. Madhubani, Darbhanga. A treatise on astronomy by Bhāskara.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥
गणेशं गिरं पद्मजन्माच्युतेशान् ग्रहान्भास्करो भास्करादींश्च नत्वा ।
लघुप्रक्रियां प्रस्फुटं खेटकर्म प्रवक्ष्याम्यथ ब्रह्मसिद्धान्ततुल्यम् ॥

End :— इतीह भास्करोदिते ग्रहागमे कुतूहले
विदग्धबुद्धिवल्लभे रवीन्दुपर्वसंभवः ॥

Colophon — इति सूरिश्रीभास्करविरचितं ब्रह्मसिद्धान्ततुल्यं लघुप्रकरणकुतूहलं परिपूर्णम् ॥

Previous notice :—See Karaṇa Kutūhala.

No. (A)—ब्रह्मसिद्धान्ततुल्यम् by भास्करसूरि ॥ Brahmasiddhāntatulyam.

Substance :—Character, Maithilī, White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 9. 13½ × 4 inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1760. Place of deposit, Pandit Anantalāl Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra by Bhāskara Sūri.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. 225—भट्टोत्पलोद्धारः ॥ Bhaṭṭotpaloddhāraḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 15 on a page. Letters, 68 in a line Folia, 4. 12 × 4 inches. Appearance, old. Prose and verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Raghunātha Jhā Sanakorthu, P. O. Manigachi, Darbhanga. A commentary on the work of Bhaṭṭotpala. The codex contains in the beginning Praṣnottarādhyāya and in the end a commentary on the work of Bhaṭṭotpala.

Beginning :— ओंनमो विघ्नेशाय ॥
परागमनपृच्छायां लग्ने पापग्रहो यदि ।
मार्गेण गच्छतः शत्रोर्मृत्युरेव न संशयः ॥

End of MS .— अथ दशांशपरिकल्पनाविभागमाह स्थानान्येतानीति ॥ अस्यार्थः स्थानशब्देन भागा उच्यन्ते एते भागाङ्काः सवर्णायाः । १।२।३।४।७।४। एषाउर्ध्वस्थाने एकैकं धर्त्तव्यं ॥

Colophon :— नास्ति ॥

विषयः । विविधप्रश्नानामुत्तरम् । भट्टोत्पलग्रन्थविवृत्तिश्च ॥

No. 226. भाभ्रमरेखानिरूपणम् by सुधाकर द्विवेदिन ॥
Bhābhramarekhānirūpanam.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 24 on a page. Folia, 4. 9 × 7 inches. Letters, 24 in a line. Appearance, fresh. Prose and verse. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1841. Place of deposit, Pandit Rājeśvara Jhā, Ekama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra by Sudhākara Dvivedin with the commentary by the author.

Beginning :— बारम्बारं रामपादारविन्दं वन्दे वक्ष्ये यत्प्रसादावलम्बात् ।
सूचीक्षेत्रं यद्विचारेण चारु भाभ्रज्ञानं जायते स्वल्पभूजे ॥१॥
निश्चलचिन्हाद्यस्य परिधिस्थं रेखिका कृता बिन्दुम् ।
पाथो निश्चलरेखोपरि तद्बिन्दोः कृतो लम्बः ॥२॥

End . नवरामनवेन्दु विक्रमाब्दे सितपक्षे शुचि मासकृष्णपक्षे ।
शुतिजातमभूदिदं समाप्तं गणकानन्दकृदष्टमीतिथौ च ॥२०॥

Colophon :— इति सुधाकरद्विवेदिनिर्मितं भाभ्रमरेखानिरूपणं समाप्तम् ॥*॥

Post Colophon — कुवेदरन्ध्रभूमिते शकेऽब्धिभूमिते तिथौ ।
कुजेह्नि मासि आश्विने विलेखितं स्वहस्ततः ॥१॥
एकमाग्रामावस्थितराजेश्वरेणेतियोज्यम् ॥

विषयः । छायानिरूपणम् ॥

No. 227. भार्गवमुहूर्त्तः by वररुचि ॥ Bhārgavamuhūrtaḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 71 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 7. 10 × 5 inches. Appearance, old. Sutra form. Complete. Incorrect. Dateg Place of deposit, Chitradhara library, Tabhaka, P. O. Dalsinh ? Sarai, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with the result of 7 day's works by Vararuchi.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥
नमस्कृत्य प्रवक्ष्यामि देवदेवजनार्दनम् ।
अहं वररुचिर्नाम तत्वं भार्गवभाषितम् ॥१॥
यानि वाक्यानि शुक्रेण पृच्छते वृत्रवैरिणे ।
उक्तानि तानि लिख्यंते ग्रन्थादाहृत्य भार्गवात् ॥

End :— हस्ते वपुः सौख्यम् । चित्रायां कर्मकृतचिन्ताश्रयः । वात्यां रिपुसन्धान सिद्धिः । ज्योत्स्नायां कर्मकृते मृत्युः । मैत्र्यां कर्मकृते क्रोधोपशमः। संध्यायां तडागादिकार्यसिद्धिः । एवं रात्रावपि ज्ञेयम् ॥

Colophon .— इति श्रीमद्वररुचिविरचितायां भार्गवमुहूर्त्तोयं समाप्तम् ॥

विषयः । रव्यादिदिनकृतकर्मणां फलादेशः ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 407. Pt. II. P. 93.

No. 228. भावकुतूहलम् by जीवनाथ झा ॥ Bhāvakutūhalam.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 8 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 58. 10 × 4¼ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Correct, Date ? Place of

deposit, Pandit Muktinātha Jhā, Baruary, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Jīvanātha Jhā.

Beginning .— श्रीगणेशाय नमः ॥

महः सेतुं हेतुं सकलजगतामङ्कुरतया
सदा शम्भोरम्भो भवभवभयत्राणजनकम् ।
अहं वन्दे तस्याङ्घ्रसुरमनोमोदनिकरम्
चिदानन्दं पादामलकमललावण्यमधिकम् ॥१॥
विचारसञ्चारचमत्कृतं यन्मतं मुनीनां प्रविलोक्य सारम् ।
श्रीजीवनाथेन विदां हिताय प्रकाश्यते भावकुतूहलन्तत् ॥२॥
धाम्नोदितं यवनकर्कशशब्दसङ्घादाधिव्यथां विदलितं परमं फलं यत् ।
मत्कोमलामलरवामृतराशिधाराल्नानं करोतु जगतामपि मोदहेतोः ॥

End — आसीच्छ्रीकरुणाकरो बुधवरो वेदाङ्गविद्याकर-
स्तत्सूनुः क्षितिपालवन्दितपदः श्रीशम्भुनाथः कृती ।
विज्ञव्रातकृतादरो गणितवित्तज्जो विदां प्रीतये
चक्रे भावकुतूहलं लघुतरं श्रीजीवनाथः सुधीः ॥*॥

Colophon .— इति श्रीमन्मैथिलशम्भुनाथगणकात्मजजीवनाथविरचिते भावकुतूहले गर्वितादिदशाफलकथनाध्यायः ॥*॥

Post Colophon .— अङ्कगुणितग्रहसितकरपरिमितवत्सरभवे नभस्ये तत् ।
अधिके कृष्णेजतिथौ लक्ष्मीनारायणेन समशोधि ॥
समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥ शुभमस्तु ॥

विषयः । द्वादशभावः । राशिपाः । मित्रसमरिपवः । षड्वर्गसाधनम् । जातकचिन्हज्ञानम् । अरिष्टाध्यायः । अरिष्टभङ्गाध्यायः । पुत्रभावविचारः । राजयोगः । सामान्यराजयोगः । चन्द्रयोगाः । अनफासुनफादुरधुरायोगाः । दरिद्रयोगः । केमद्रुमभङ्गयोगः । हृदयोगः । फणियोगः । काकयोगः । हुताशनयोगः । सामुद्रिकम् । स्त्रीजातकम् । स्त्रीणांराजयोगाः । वैधव्यविचारः । स्त्रीणां पुत्रभावविचारः । विषयोग । विषभङ्गयोग । कन्याया शुभाशुभाङ्गलक्षणम् । शयनादिद्वादशावस्थाध्यायः । ग्रहाणां प्रत्येकद्वादशावस्थाफलानि । बालाद्यवस्थाफलम् । मारकविचारः । राजयोगः । धनिकयोगः । दरिद्रयोगः । द्वादशभावः। दशानयनाध्यायः । ग्रहाणां गर्वितादिभावफलकथनम् ॥

Previous notice :—C. P. B. P. 331.

A—भावकुतूहलम् by जीवनाथ ॥ Bhāvakutūhalam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 14. 11 × 4½ inches. Appearance, tolerable. Verse. Incomplete. Generally correct. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. Date ? A manual of Jyotiś-Śāstra, dealing with phalabhāga by Jīvanātha.

Beginning, विषय:—Same; End, Colophon :—Wanting.

No 229. भावचिन्तामणिः ॥ Bhāvachintāmaniḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 12 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 4. 12 × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1772. Place of deposit, Babu Ṭhīṭhara Jhā, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. Very much damaged

Beginning — ओंनमो गणेशाय ॥ श्रीपार्वत्युवाच ॥
देवदेव ज(ग)नाथ शूलपाणे वृषध्वज ।
केन योगेन मर्त्यानां बालाख्यं शिशुनाकुलम् ॥
तत्सर्वं येन योगेन ब्रूहि मे शशिशेषर ।
शापमोक्षं च कृपया प्राणिनामल्पमेधसाम् ॥

End .— लग्नाधिपे बुधे पुत्रे कुजदृष्टिसमन्विते ।
कारके लाभराशिस्थे दत्तपुत्रा भवन्ति हि ॥
लग्नाधिपे गुरौ पुत्रे शनिदृष्टिसमन्विते ।
पुत्रेशे भौमराशिस्थे दत्तपुत्राः भवन्ति हि ॥२०॥

Colophon .— इति भावचिन्तामणौ पुत्रनिरुपणाध्यायः षष्ठः ॥

Post Colophon :— शुभशाके १७७२ सन १२५७ साल प्रथमवैशाखशुक्लप्रतिपत्शनैश्चरे ॥
शुभमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥

विषयः । भावकारकग्रहाः । मातृपितृशापात्सुतक्षयः । भ्रातृशापात्सुतक्षयः ।
मातुलात्सुतनाशनम् । ब्रह्मशापात्सुतक्षयः । पत्नीशापात्सुतक्षयः ।
बहुपुत्रयोगाः । चिरेण पुत्रोत्पत्तिः । दत्तपुत्रयोगाः ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 407.

A—भावचिन्तामणिः by शिव ॥ Bhāvachhintāmaṇiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 9. 9 × 3½ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1777. Place of deposit, Pandit Gopāla Miśra. Tabhaka, P. O. Dalsingh Sarai, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. B—भावचिन्तामणिः ॥ Bhāvachintāmaṇiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 5. 10 × 4½ inches. Appearance, tolerable. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Jīvanātha Jhā, Lagama, P. O. Biraul, Darbhanga. A hand book of Jyotiś-Śāstra dealing with Ptrabhāvavichāra.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. C—भावचिन्तामणिः by शिव ॥ Bhāvachintāmaṇiḥ.

Substance :—Character, Maithilī White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 56 in a line. Folia, 4. 12 × 4½ inches. Verse. Appearance, old. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Punyānanda Jhā, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga. A handbook of Jyotiś Śāstra dealing with the birth of son.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. D—भावचिन्तामणि· ॥ Bhāvachintāmaṇiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Lettrs, 42 in a line. Folia, 5. 11 × 4 inches. Verse. Appearance, tolerable. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1777. Place of deposit, Pandit Janārdana Miśra, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

E—भावचिन्तामणिः by शिव ॥ Bhāvachintāmaniḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 55 in a line. Folia, 5. 12½ × 4½ inches. Appearance, fresh. Verse. Complete. Correct. Copied from the old Ms. so gaps are left. Date ? Place of deposit, Pandit Padmanābha Miśra, Lalbag, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga, specially with the birth of a child.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

F—भावचिन्तामणिः ॥ Bhāvachintāmaniḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 12. 11½ × 4½ inches. Appearance, fresh. Verse. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Muktinātha Jhā, Baruary, P. O. Parsarma, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

G—भावचिन्तामणिः ॥ Bhāvachintāmaniḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 4. 14 × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ?. Place of deposit, Pandit Adhikalāl Miśra, Balava, P. O. Nowhatta, Bhagalpur. Worn out. Very much damaged. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

H—भावचिन्तामणिः ॥ Bhāvachintāmaniḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 11 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 4. 12 × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. IncorrectDate, ? Place of deposit, Babu Bīlaṭa Jhā, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. Slightly damaged. Worm eaten.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. 230. भावप्रकाशः by जीवनाथ झा ॥ Bhāvaprakāśaḥ

Substance :—Character, Maithili. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 50 in a line Folia, 6. 14×4 inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A handbook of Jyotis-Śāstra dealing with horoscopy by Jīvanātha Jhā.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ तन्वादिभावेश—
फलकथनाध्यायः । तत्रादौ तनुभावेशफलम् ॥
लग्नगे जनुषि लग्नपे यदा रोगतापरहितो हितस्सताम् ।
दीर्घकालमनुजीवति स्वयं मानवोधनवलाऽवलान्वितः ॥१॥
वित्तगो भवति लग्नपो यदा वित्तवन्तमुत दीर्घजीविनम् ।
धर्मकर्मनिरतं नरं सदा ख्यातनोति महतामधीश्वरम् ॥२॥

End :— स्वोच्चे स्वोच्चांशके पूर्णं उत्तमे चरणत्रयम् ।
शुभेदर्नं पादमेकं मित्रभे तद्भवे शुभे ॥
अथ नीचे च नीचांशे स्वलवर्गे च शत्रुभे ।
शत्रुभागे च पादार्धं ग्रहाणां फलमादिशेत् ॥

Colophon :— इति श्रीशम्भुनाथदैवज्ञात्मजश्रीजीवनाथदैवज्ञविरचिते भावप्रकाशे तन्वादिद्वादशभावेशफलकथनाध्यायः ॥०॥ श्रीराम ॥ श्रीराम ॥०॥

विषयः । तनुभावेशफलम् । धनभावेशफलम् । सहजभावेशफलम् । चतुर्थभावेशफलम् । पञ्चमभावेशफलम् । रिपुभावेशफलम् । सप्तमभावेशफलम् अष्टमभावेशफलम् । नवमभावेशफलम् । दशमभावेशफलम् आयभावेशफलम् । व्ययभावेशफलम् ॥

No. 231. भावप्रकाशः by मधुसूदन ॥ Bhāvaprakāśaḥ.

Substance :—Character, Maithili. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 8. 10×4 inches.

End: — निह्वमत्वं निजमित्रकष्टमनेकहानिर्नृपतेर्भयञ्च ।
धर्मार्थनाशो रिपुचोरभीतिस्त्वनिष्टपीडा व्ययगेर्थियाहाः ॥१२॥

Colophon :— इति श्रीयमनेश्वरोक्तवर्षभावखचरादिफलं सम्पूर्णमिति शिवम् ॥*॥*॥
समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

Post Colophon — शाके १७६७ द्विषट्मुनीन्दुसहिते ॥ मासे तथा कन्यके पक्षे शुक्ले रवे तिथौ वेदमिते वारे तथा सूर्यजे एकहरासं श्रीजयकान्तद्विज लिख्यते ॥ श्रीगोपीनाथमिश्रकें पुस्तकीं ददौ ॥

विषयः । नवग्रहाणां दशाफलानि वर्षप्रवेशे ॥ मुन्थाफलञ्च ॥

Previous notice :—See Padmakośa.

No. 233. भावफलम् ॥ Bhāvaphalam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 8. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Jayānanda Miśra, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy. Anonymous. Slightly damaged.

Beginning:— श्रीगणेशाय नमः ॥
तनुर्धनं सहोत्थञ्च बन्धुपुत्रो रिपुस्तथा ।
पत्नी च निधनं धर्मः कर्मायावयावपि ॥१॥
एतानेव विजानीयाल्लग्नादौ च विचक्षणः ।
एभिर्द्वादशभिर्युक्ता कोष्ठी कार्या विधोत्तमैः ॥२॥
अथ तनुगतरविफलम् ॥
सवितरि तनुसंस्थे शैशवे व्याधियुक्तो
नयनगदहदुःखी नीचसेवानुरक्तः ।
न भवति गृहमेधी दैन्ययुक्तो मनुष्यो
भ्रमति विकलमूर्त्तिः पुत्रपत्नीविहीनः ॥३॥

End— आयाश्रिते देवरिपौ मनुष्यो दाता भवेन्नीलवपुः स्मूर्त्तिः ।
साम्राज्ययुक्तः परदेशवासी शास्त्रस्य वेत्ता चपलो विलज्जः ॥११॥

विष्कस्थिते सोमरिपौ मनुष्यो धर्मार्थहीनो बहुदुःखतप्तः ।
कान्तासुखत्यक्तविदेशवासी गस्तवित्तः पिशुनवः कुवेशः ॥१२॥

Colopho[n] इति भावस्थग्रहफलम् ॥

विषयः । जन्मकुण्डलीस्थग्रहाणां शुभाशुभफलकथनम् ॥

No. 234 भावफलम् ॥ Bhāvaphalam.

Substance :—Character, Maithilī White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 10 in a line. Folia, 20. 14 × 4 inches. Appearance, fair Verse Incomplete. Incorrect Date, ? Place of deposit, Pandit Muktinātha Jhā, Baruary, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A handbook of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy. Anonymous. Very much damaged.

Beginning .— ओं नमो भगवते श्रीकृष्णाय नमः ॥
लग्ननवांशपतुल्यतनुः स्याद्वीर्ययुतग्रहतुल्यतनुर्वा ।
चन्द्रसमेतनवांशपवर्णकादिविलग्नविभक्तभगात्रः ॥१॥
अस्यार्थः । यन्मकाली यत्राशिनवांशा भवति तस्य यो ग्रहः स्वामी
तस्यग्रहयोनिभेदाध्याये यादृशं स्वरूपनिरूपं तत्स्वरूपो जातो भवति
अथवा सर्वान्येक्षया यो ग्रहः सरलः स्तदाकारो भवति । अयं च
पक्षो नवांशराशे निर्बलत्वे चन्द्रसमेतेति ॥

End of Ms. .— षष्ठाधिपतिः तुर्ये पित्रतनयौ वैरिणौ मिथः ।
कुरुते संकटानष्टतः पित्रयतो लक्ष्मी लभते तु नरं सुचिरम् ॥४॥
ऋपुभवनपतौ सुतस्थे पित्रसुतयोर्वैरतमृतिसुततः ।
क्रूरे शुभे च निधनं पदवीदुष्टश्च तत्कालतिः ॥५॥
ऋपुभवनपे रिपुस्थे नितरां सुखी कृपणः ।
नहिजन्मतोपि सिद्ती स्थानक..............॥

Colophon .— Wanting.

विषयः । ग्रहाणां कुण्डलीस्थानां फलादेशः ।

No. 235. भावफलव्याख्यानम् ॥ Bhāvaphalavyākhyānam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 14

on a page Letters, 58 in a line. Folia, 16. Pages numbered in letters. $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Bhāvaphala. Anonymous.

Beginning — ओं नमों भगवते वासुदेवाय ॥
प्रथमभावप्रकरण वदन् सामान्यतः समस्तभावफलादेशं युगपदै-वानुष्टुभाह ॥ यो भाव इति ॥ भावो नाम स्थानविशेषः स्वामी क्रूरः सौम्यश्च सौम्यः शुभग्रहः द्विवचनमुपलक्षणं अतः सौम्याभ्यां सौम्यैर्वा स्वामिना यो भावो दृष्टो वा समुचितो वा स भाव एधते वर्धते यो भावः शुभस्वामिव्यतिरिक्तेन दृष्टो युक्तो वा समुचितो वा स्यात्तदा तस्य नाशः ॥ मिश्रैः सौम्यपापैश्च संयुक्तो दृष्टो वा यो भावो भवति तद्भावस्य मिश्रं शुभमशुभञ्च वलम्वदेत् ॥

End:— यथा ये ग्रहा जन्मकाले निर्वला वर्षकाले निर्वलास्ते संपूर्णं वर्षं सुखमेव दद्युः तत्रापि विशेषाकारेण फलभोगश्च वक्ष्यते हीनांशपापां-शक्रमेण समानीतायां ग्रहमहादशायां अन्तर्दशायां वा विपश्चिद्दैव-विदा वक्तव्य इति तत्त्वम् ॥ इति व्ययभावः । अथ द्वादशभावात्मका-व्यायोपसंहारं शार्दूलविक्रीडितेनाह । श्रीगर्गान्वय व्याख्यातम् ।

Colophon :— इति तन्वादिभावफलं समाप्तम् ॥*॥

विषयः । तन्वादिद्वादशभावफलव्याख्या ॥

No. 236. भास्वती by शतानन्द ॥ Bhāsvatī.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 7. 10×4 inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete Correct. Date, Śaka 1722. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra by Śatānanda.

Beginning :— ओं नमो महागणेशाय,
नत्वा मुरारेश्चरणारविन्दं श्रीमान् शतानन्द „ इति प्रसिद्धः ।
तां भास्वतीं शिष्यहितार्थमाह शाके विहीने शशिपक्षखेकैः ॥१॥

अथ प्रवक्ष्ये मिहिरोपदेशात्तत्सूर्यसिद्धान्तसमं समासात् ।
रूपाक्षिदिग्वर्जितशाक एव शास्त्राब्दपिण्डः कथितः स एव ॥२॥

End —

खखाश्ववेदैश्च ४२०० गते युगाब्दे दीव्याकृतः श्रीपुरुषोत्तमस्तु ।
श्रीमान् शतानन्द इतीदमाह सरस्वतीशङ्करयोस्तनूजः ॥
पश्यंति ये पटगतं ग्रहणं रवीन्दोः रूयेन्दुमण्डलमुपैति तदेव भिन्ना ।
ते प्राप्नुवन्ति हरमस्तुकमङ्गपूतं गंगावगाहनफलं विपुलाञ्च कीर्त्तिम् ॥

Colophon :— इति भास्वत्यां पञ्चसिद्धान्त्यां परिलेखाधिकारोष्टमः समाप्तः ॥*॥

Post Colophon — शाके १७२२ आश्विनशुक्लतृतीयारविसोदरपुरस्तं दडिभंगाग्रामे श्रीदुर्गादत्तशर्मणो स्वपाठार्थं लिपिरियं पुस्तकः ॥*॥

विषयः । तिथिध्रुवानयनम् । ग्रहध्रुवानयनम् । तिथिनक्षत्रानयनम् । ग्रहस्फुट-करणम् । प्रश्नफलकथनम् । ग्रहणविवरणम् स्पर्शमोक्षसमय-निर्धारणादिः ॥

Previous notice :—C C. Pt I. P. 412. Pt. II. P. 94. 215. Pt. III. P. 89. C. M. T. I. Pt. VI. P. 41. A.C. 866. R. M. Pt. II. 189. C. P. B. P. 333. C S. C. IX. No. 81.

See commentaries under Cat. Nos. 237. 239.

A. भास्वती by शतानन्द ॥ Bhāsvatī

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 62 in a line. Folia, 10. 13 × 5 inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1769. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra by Śatānanda, with the commentary "Udāharana" on it.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

B.—भास्वती by शतानन्द ॥ Bhāsvatī.

Substance :—Character, Maithilī White paper. Lines, 9 on

a page. Letters, 52 in a line. Folia, 7. 11 × 3½ inches. Appearance, old Verse. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1787. Place of deposit, Pandit Raghunātha Jhā, Sanakorthu, P. O. Manigachi, Darbhanga. A treatise on astronomy and astrology by Śatānanda with useful notes on it.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. 237. भास्वत्युदाहरणम् by योगीन्द्र ॥ Bhāsvatyudāharanam.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 15 on a page. Letters, 68 in a line. Folia, 6. 13×5 inches. Appearance, tolerable Prose. Complete Correct. Date, Śaka 1776. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. A commentary on Bhāsvatī of Śatānanda by Yogīndra.

Beginning:— गणेशाय नमः ॥

नत्वा मुरारेश्चरणारविन्दं श्रीमान् शतानन्द इति प्रसिद्धः ।
तां भास्वतीं शिष्यहितार्थमाह शाके विहीने शशिपक्षखेकैः ॥
अथ प्रवक्ष्ये मिहिरोपदेशात्तत्सूर्यसिद्धान्तसमं समासात् ।
एकद्विशून्यैकविहीनशाकः शास्त्राब्दपिण्डः कथितस्तु तज्ज्ञैः ॥
अथ व्याख्यायते ॥ शतानन्दः तां भास्वतीमाह किं कृत्वा मुरारेश्चरणारविन्दं नत्वा शतानन्दः किंविशिष्टः श्रीमान् लक्ष्मीमान् पुनः प्रसिद्धः ख्यातः शतानन्दः भास्वतीं किमर्थमाह शिष्यहितार्थं भास्वतीं विहीने शाके शशिपक्षखेकैः या भास्वती तां भास्वतीं आह ॥

End.— ग्रन्थोत्पत्तिकालमाह ।

खखाश्विवेदाब्धि ४२०० गते युगाब्दे दिव्योक्तितः श्रीपुरुषोत्तमस्थः ।
श्रीमान् शतानन्द इतीदमाह सरस्वतीशंकरयोस्तनूजः ॥
अस्यार्थः । खखाश्विवेदगते ४२०० कलियुगाब्दे तत्समये श्रीशतानन्दाचार्य इमं भास्वतीनामग्रन्थं आह कृतमित्यर्थः शतानन्दः किंविशिष्टः श्रीमान् लक्ष्मीमान् मातापित्रोर्नाम सरस्वतीशंकरः तस्य पुत्रः शतानन्द इति नाम्ना विख्यातः ॥

Colophon.— शाके १६६४ चैत्रशुक्लचतुर्दश्यां बुधे पाळीसं श्रीयोगीन्द्रेण

शिष्यानुरोधेन भास्वत्युदाहरणं कृतमिति सन्देहरहितम् ॥ शाके १७७६ माघशुक्लत्रयोदश्यां कुजे श्रीवचनमिश्रेण लिखितमिदम् ॥०॥

विषयः । भास्वतीविवरणम् ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 412. C. P. B. P. 333 ?

See text under Cat. No. 237.

No. 238.—भास्वत्युदाहरणम् by कमलनयन ॥ Bhāsvatyudāharanam.

Substance :—Character, Maithilī Brown paper. Lines 21 on a page. Letters, 40 in a line. Folia,7.10½ × 4½ inches Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1715. Slightly damaged. Place of deposit, Pandit Chirañjīva Jhā, Babhanagama P.O, Supaul, Bhagalpur. A commentary on Bhāsvatī by Kamalanayana.

Beginning .— ओं नमो गणेशाय ॥ अथ भास्वत्युदाहरणम् ॥
श्रीसूर्यचरणौ नत्वा भास्वतीटिप्पणं कृतः ।
बोधार्थमब्जनेत्रेण सोदाहरणपूर्वकम् ॥
शाके १६६९ माघी पूर्णिमा चन्द्रग्रहणार्थं शास्त्राब्दपिण्डः ६४८ स्वरशून्यदि १००७ घ्नः तानाग्नि ३४९ युक्तः ६५२८८९ अष्टशता ८०० ह्नः ८१६ शेषं ८९ अष्टशताप्तं अङ्क ६ युक्तं ८२२ नगैः ७ शेषं पालको जातः etc ॥

End :— पूर्वानीतशलाका ङ्गुलानि ३।५८ एतद्दलनाग्रतः पूर्वाभिमुखं देयं तदन्ते स्पर्शः । पश्चिमाभिमुखं देयं तदन्ते मोक्षः । सूर्यग्रासे विपरीतं दिनप्रमाणघटी २७।३६ दिनशेषघटी २।५० रात्रिगतघटीषु मोक्षकालः १।१९ ॥०॥ इति चक्रपरिलेखोदाहृतिः समाप्ताः ॥

Colophon :— इति श्रीकमलनयनविरचिते भास्वत्युदाहरणे गणितोदाहरणं संपूर्णम् ॥०॥

Post Colophon :— शाके १७१९ आश्विनशुक्लनवम्यां रवौ श्रीखगपतिशर्मा लिखितैषा पुस्तकी ॥ शुभमस्तु ॥ श्री रस्तु ॥ ओं ॥
तैलाद्रक्ष जलाद्रक्ष रक्ष मां श्लथबन्धनात् ।
मूर्खहस्तगताद्रक्ष एवं वदति पुस्तकी ॥

विषयः । भास्वतीविवृत्तिः ॥

See text under Cat. No. 238.

A.—भास्वत्युदाहरणम् by कमलनयन ॥ Bhāsvatyudāharaṇam.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 15 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 8. 10½×4½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1739. Place of deposit, Babu Thīthara Jhā, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Bhāsvatī by Kamalanayana.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No. 239 भास्वत्युदाहरणम् ॥ Bhāsvatyudāharanam.

Substance :—Character, Maithilī White paper. Lines, 11 on on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 6. 13⅛×4½ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1723. Place of deposit, Pandit Adhika Lāla Miśra, Balava, P. O. Nowhatta, Bhagalpur. Worn out. · Torn. A commentary on Bhāsvatī of Śatānanda. Very much damaged. Anonymous.

Beginning .— ओं नमो गणेशाय ॥
नत्वा मुरारेश्चरणारविन्दं श्रीमान् शतानन्द इति प्रसिद्धः ।
तां भास्वतीं शिष्यहितार्थमाह शाके विहीने शशिपक्षखैके ॥१०२१॥
अथ प्रवक्ष्ये मिहिरोपदेशात्तत्सूर्यसिद्धान्तसमं समासात् ।
रूपाक्षिदिग्वर्जित १०२१ शास्त्रएष शास्त्राब्दपिण्डः कथितः स एव ॥

End :— अथ स्थित्यर्द्धानयनम् ॥ ग्रासः ८४।४५। चतुर्गुणितः ३३९ अयं भाज्यः ग्रासः ८४।४५ त्रिंशता ३० युतो जातो भाजकः ११४।४५ सवर्णितो भाज्यः २०३४० भाजकः ६८८९ भजनाल्लब्धं स्थित्यर्द्धं २।५६ लम्बनेन २।५० पश्चिमलम्बनत्वादमावास्यायुता २०।१२ लम्बनसंस्कृता जाता २३।२ अमावास्यायां स्थित्यर्द्धेन हीने जातः स्पर्शः २०।६ युता जाता मुक्तिः २५।५८ ॥*॥

Colophon :- इति भास्वत्युदाहरणं समाप्तं सूर्यचन्द्रग्रहणम् ॥

Post Colophon :— शाके १७९३ सन १२७८ साल ज्येष्ठशुक्लनवम्यां रवौ लिखितमिदं स्वार्थं श्रीनेतीलालशर्मणा ॥

विषयः । शतानन्दकृतभास्वतीविवरणम् ॥

See text under Cat. No. 239.

A.—भास्वत्युदाहरणम् ॥ Bhāsvatyudāharanam.

Substance :—Character, Maithilī, Yellow paper. Lines, 15 on a page. Letters, 54 in a line. Folia, 5. 1825 inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Generally correct, Date, Śaka 1779. Damaged Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Bhāsvatī, Anonymous.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

Post Colophon :— शाके १७७९ सन् १२६५ साल माघकृष्णाष्टम्यां गुरौ लिखितं इदं पुस्तकं स्वार्थं श्रीव्रजलालशर्मणा ॥

No. 240 भुवनदीपकम् by पद्मप्रभु ॥ Bhuvanadīpakam.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 5 on a page. Letters, 22 in a line. Folia, 28. 8×3½ inches. Appearance, tolerable. Verse. Extent, 173 ślokas. Complete. Incorrect. Date, Samvat 1860 Place of deposit, Pandit Kamalākānta Miśra, Salampur, P. O. Ghataho, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with grahavichāra and janmapatra by Padmaprabha

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

सारस्वतं नमस्कृत्य महः सर्वतमोपहम् ।
ग्रहभावप्रकाशेन ज्ञानमुन्मील्यते मया ॥
ग्रहाधिपा उच्चनीचे अन्योन्यं मित्रशत्रवः ।
राहोर्ग्रहो अनीचानि केतुर्यत्रावतिष्ठति ॥२॥

End :— ग्रहभावप्रकाशाख्यं शास्त्रमेतत्प्रकाशितम् ॥
जगद्भावप्रकाशाय श्रीपद्मप्रभुसूरिभिः ॥१७३॥

Colophon :— इत्याचार्यश्रीपद्मप्रभुविरचितं भुवनदीपकं समाप्तम् ॥ शुभमस्तु। सिद्धिरस्तु ॥*॥ श्रीरामाय नमः श्री जयतराम् । श्रीकृष्णाय नमः। शुभसंवत् १८६० समय पौषकृष्णपक्षेऽष्टम्यां तिथौ चन्द्रवासरे मया-लिप्य पाटलपुरे पुस्तकम् । शुभम्भूयात् ॥

विषयः । जन्मकुण्डलीपतितानां ग्रहाणां शुभाशुभविचारः ॥

Previous notice :—C. C Pt. I. P. 413. Pt. II. P. 94. Pt. III. P. 89. C. S. C. IX. No. 5. 82.

See commentary under Cat. No. 241.

No. 241 भुवनदीपकव्याख्या ॥ Bhuvanadīpakavyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī and Devanāgarī. White paper. Lines, 11-12 on a page. Letters. 40 in a line. Folia, 35. $10\frac{3}{4}\times4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete Incorrect. Date, Samvat 1925 Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahinathpur, P. O. Jhanjharpur Bazar, Darbhanga. A commentary on Bhuvanadīpaka of Padmaprabha Śurī. The Ms. contains text also. Anonymous.

Beginning .— श्रीगणेशाय नमः ॥
टीका । सारस्वतमिति । सरस्वत्याः सम्बन्धि सारस्वतमिति वा सरस्वत्याः पार्वत्याः अपत्यं पुत्रं सारस्वतं गणेशं तत्र तन्महश्च तं नमस्कृत्य मया ज्ञानमुन्मीलते प्रकटीक्रियते । कथं भूतं महत्सर्वस्यापि तमसोन्धकारस्यापहारकं विनाशकं केनोन्मीलते इत्याह ग्रहेति ग्रहाः सूर्यादयः भावाः मेषादिराशयः तेषां प्रकाशेन प्रगटेन अथवा ग्रहाः सूर्याद्यास्तेषां यो भावः क्रूराक्रूरादिरूपस्तत्प्रकाशेन अस्मिन् ग्रन्थे षट्त्रिंशद्द्वाराणि प्रवर्त्तते तस्मात्तानेव पूर्वमुपदिशति नवश्लोकानां अस्मिन् भुवनदीपके षट्त्रिंशद्द्वाराणि वक्ष्यत इति अन्ते सम्बन्धः ॥

End :— तिथि १५ सूर्यौ १२ गजै ८ सप्त ७ नव ९ पर्वत ७ गो ९ शाकैः सूर्यादिरेकराशिस्थः शीघ्रप्रदने छे स्थिग्रहे १ परस्य मन्दः खेटस्य

दीप्तौ मुथशिलः स्मृतः शीघ्रोऽल्पांशैर्घने मंदे इष्टो स एव इस्थशलाकाः युगापश्चात्पुरः शीघ्र एकराशौ तथा इशि । प्राग्वज्जात योगो मव्योगो मध्यो मुसलभामिधः । मिथो दश विना खेटा द्यायांत शीघ्रगोग्रहः ।१६९ ॥

Colophon इति श्रीभुवनदीपकस्य टीका समाप्तम् । शुभंभूयात् । संव० १९२९ मीति कुवारवदी १९ बुध

विषयः । भुवनदीपकटीका ॥

See text under Cat. No. 240.

No. 242. भूभ्रमणम् by बापूदेव शास्त्री ।। Bhūbhramanam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 14 on a page. Letters, 56 in a line. Folia, 2 $12 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra by Bāpudeva Śāstrin.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

जयति स जगदीशो यस्य नानाविधाना-
मचरचरचयानां निर्मितौ क्वापि नाभूत् ।
कथमपि लघुसाध्यं कर्हिचिद्गौरवेण
विरचितमिह नूनं चेतनं वा जडं वा ॥१॥

अथ प्राचीनज्योतिःशास्त्राचार्याशयवर्णनम् ॥ इह खलु ग्रहभ्रमणविषये द्वे मते तावत्प्रसिद्धे । एकं भूः स्थिरा तामभितश्च सूर्यादयो भ्रमन्तीति । अन्यच्च रविश्चलस्तं परितः सभूमयः सर्वे ग्रहाः पर्ययं कुर्वन्तीति । तत्राद्यमतवादिनः प्रत्येकं ग्रहः पूर्वदिशं चरन् यावता कालेन भुवमभित एकं भगणं पूरयेत् तस्मात्कालादनुपातेन ग्रहस्यैकदिनसम्बन्धिनीं समानां गतिं निश्चित्य तां मध्यमामभिदधानास्तस्याः सकाशादभीष्टकाले खेटस्य भचक्रेऽवगतं स्थानं मध्यमग्रहशब्देन व्यवहरन्ति ॥

End :— छेद्यके कक्षावृत्ते प्रतिवृत्ते चैकस्यामेव दिशि मेषादिस्थितिं प्रदर्शयतामाद्याचार्याणामपरिमेयस्यैव भचक्रदूरत्वस्याभिमततया तद्विरुद्ध-

मुपपत्तिशून्यं दूरत्वं बोधयतस्तस्य वचनस्यानभिज्ञप्रक्षिप्तताया: स्फुटमेव प्रतीयमानत्वादिति शम् ॥

Colophon — प्राचीनज्यौतिषाचार्यवर्याणामेवमाशयः ।
वापूदेवाभिधानेन यथाबुद्धिप्रदर्शितः ॥

Post Colophon :— श्रीफेकनशर्मणा लिखितं काश्याम् ॥श्रीः पातु नः ॥

विषयः । भूभ्रमणविचारः ॥

Previous notice :—C.C. Pt I. P. 415. (?)

No. 243. भृगुसंहिता ॥ Bhrgusaṁhitā.

Substance :—Character, Devanāgarī White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 56 in a line Folia, 60. 14×5½ inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Slightly damaged. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः
वृषलग्नोदये जन्म लग्नेशो भ्रातृसंस्थितः ।
धने रविबुधः भौमो राजतन्त्रसमन्वितः ॥
सुखेषु वा पतिः सम्यक् षष्ठे शनिनिशाम्पतिः ।
अष्टमे केनगल्गेहे वज्रयागे प्रजायते ॥
आसीज्जन्मान्तरे विप्रो भवान्द्वासिशाके द्विजः ।
उमापतिश्च नाम्ना वै पत्नी तस्यैकलभीसुंदपवती ॥
च पतिसेवाच तत्परः
वसते मध्यदेसे क्षत्रिपक्षाधनागमः ॥

End of Ms :— एकदा तु गुर्लोहात् गुरोर्वैगिनी शुभाम् ।
नीत्यारण्यपथे तत्र बलात्कारेण संगतः ॥४॥
तयाचागत्य वेशेखे तद्दिनेन प्रकाशितम् ।
निशायां लोधपेनैव गुरोः शास्त्रस्य पुस्तकम् ॥५॥
पलायनपरो जातः सांतस्वतिवनान्तरे ।
एवं तत्रागते काले पशुजन्मप्रलम्यच ॥६॥
पुनर्विप्रकुले सार्थं भूया............॥

Colophon.— **Wanting.**

विषयः । वृषलग्नोदयेजन्मिनांकुन्डल्यनुसारतो निबद्धःशुभाशुभफलभोगः ॥

Previous notice : C. C. Pt. I. P. 415. Pt. II. P. 95, 215. Pt. III. P. 90. C.P.B.P. 335.

No. 244. मकरन्दः by मकरन्द ॥ Makarandaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 7 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 9-12×9 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Not correct. Date, Śaka 1782. Place of deposit, Pandit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with the formation of yearly calendar by Makaranda.

Beginning:— श्री गणेशाय नमः ॥

श्रीसूर्यसिद्धान्तमतेन सम्यग्विश्वोपकाराय गुरुप्रसादात् ।

तिथ्यादिपत्रं वितनोति काश्यामानन्दकन्दो मकरन्दनामा ।

व्यवस्थितशकात् खेष्टशाकपूर्त्तिस्तु यैः शकैः ।

तत्तत्टल्य वारादि चाल्ल्यैकान्मूलसंभवः ॥२॥

स्वस्वदेशान्तरं योऽयं स्वस्वकन्दे विशेषतः ।

गुच्छायां निजपक्षाङ्कं योजयेन्निजमूलके ॥३॥

End.— अन्यच्च ॥ व्यवस्थितग्रहस्फुटान्तरं

कलामयं पुनः स्वभुक्तिभिर्विभाजितं दिनादिकं फलं लभेत् ।

तदत्र मिश्रवासरादिके व्यवस्थितेऽधिके धनं तदन्यथारिणं खगप्रचार ईरितः ॥११॥

Colophon :— समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥ * अथ भद्रानयनं ॥

पूर्वतिथ्यन्तराल्लाङ्कदलितं खगुणेषु च ।

क्रमात्क्रमवशात् स्वर्णम्विष्टिमानं परिस्फुटम् ॥

शकबन्ध्वष्ट सप्तेन्दुमाधवे स्वक्षके दले ।

सप्तम्यां भूमिजे वारे लिखद्गङ्गाधरो द्विजः ॥१॥

इति स्वकल्पनया उक्तम् ॥१॥

विषयः । तिथिपत्रप्रणयनप्रकारः ॥

Previous notice.—C. C. Pt. I. P. 419. Pt. II. P. 96, 215. Pt. III. 90. C. S. C. IX. No. 53, 89.

See commentaries under Cat. Nos, 246, 248, 249, 250, 251, 252.

A. मकरन्दः by मकरन्द ॥ Makarndaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 12 on a page. Letters, 58 in a line, Folia, 8. 12×5 inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Not correct. Date, Śaka 1750. Place

of deposit, Pandit, Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with the formation of yearly calendar by Makaranda.

Beginning, विषय —same.

End: — तरणिव्योम्नि मध्यस्था ऋक्षसंख्यानगोनिता ॥
नख्न्ना नवभिर्भक्ता गता रान्निस्फुटा भवेत् ॥१॥
सूर्यभान्मौलिभंगन्यं सप्तहीनं शेषकं ।
द्विगुणं च द्विहीनञ्च गतरान्निस्फुटीभवेत् ॥

Colophon .— इतिफाल्गुनकृष्णामावास्यायां गुरौ श्रीपक्षधरेन लिपिरियं ॥०॥
विषयः तिथिपत्रप्रणयनप्रकार ॥

B मकरन्दः ॥ Makarandaḥ.

Substance:—Character, Maithilī, Yellow paper. Lines, 8 on a page. Letters, 46 in a line Folia, 4.12 × 4 inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1801. Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāthaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. The codex deals with the calculation of yearly calendar.

Beginning, End, Colophon, विषयः - Same

Post Colophon — शाके १८०१ सन १२ २७ साल पौषकृष्ण २ कुजे । सीतारामशर्मणः लिपिरियं ।

No. 245. मकरन्दकरणम् by अपूछ झा ॥ Makarandakaranam.

Substance:—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 8 on a page. Letters, 43 in a line. Folia, 7 of which 5 and 6 are missing. 12 × 5 inches. Appearance, tolerable. Verse. Incomplete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Padmanābha Miśra, Lalbag, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with the formation of calendar by Apūchha Śarmā of Koilakh & elder brother of Pandit Khuddī Jhā.

Beginning:— श्री गणेशाय नमः ॥
विवरणसारन्नीत्वा परिशिष्टं कर्म्मं तत्र च क्षिप्त्वा ।
निजपरपद्यनिबन्धं विलिख्यतेऽपूछशर्म्मणा क्रमतः ॥१॥
अथकन्दानयनम् ॥
पुस्तस्थितासन्नशकोनितेष्टशकावशेषप्रमकोष्ठकस्थं ।
तिथ्यादिवारादिवसञ्छिकन्त योज्यंसमीपस्थशकस्य कन्दे ॥२॥

End:— वर्षे सम्वाद्दकमेघनाथतोये शशस्याधिपतिश्चतुर्थः ।
षष्ठोजनेशस्त्वबकस्तृतीयो मेघो द्वितीयोग्रिमवर्षकेस्यात् ॥६८॥

Colophon. इति श्रीमद्गुरुशर्मसंगृहीतं मकरन्दकरणं समाप्तं ॥
श्रीसाम्बशिवार्पणमस्तु ॥
विषयः । तिथिपत्रप्रणयनप्रकार. ।

No. 246. मकरन्दटिप्पणम् by पुरुषोत्तम भट्ट ॥ Makarandaṭippaṇam.

Substance:--Character, Maithili. White paper. Lines, 14 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 6.12¼ × 4½ inches. Appearance, very old. Prose & verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1742. Damaged. Place of deposit, Pandit Chirañjīva Jhā, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Makaranda by Puruṣottama Bhaṭṭa.

Beginning:— श्री सूर्याय नमः ॥
कौमारकेकिकलकूजितमैन्द्रनील कैलासशैलशिखरेक्षणजं निशम्य ।
संजातकालपृषदं वदनं भवान्या दृष्ट्वा स्मितांचितमुखोऽवतु विश्वमीशः ॥१॥
सेवन्तु सन्मधुलिहोमकरन्दलुब्धा नित्यं शुभाभिनवतामरसं रसाद्यं ।
सद्वाक्यवाजिकरराजिताक्षतर्कार्कसंकरकृतातिविकाशकाशि ॥२॥
इह सदाचारपरंपराप्राप्तमङ्गलं कृत्वा प्रेक्षावत्प्रवृत्तये ग्रन्थकृदनुबन्धचतु-ष्टयमाह श्री सूर्येति ।१। सूर्यसिद्धान्तभगणैरत्र सर्व कृतमस्तीति भावः एतेन तिथिपत्राद्यभिधेयम् । प्रतिपाद्यं प्रतिपादकभावलक्षणः संबन्धः । प्रयोजनं तिथ्यादिज्ञानं तज्जिज्ञासुरधिकारीति ज्ञेयं । एवंप्रतिज्ञातं ज्ञातुं तदुपकरणान्याह । शकेत्यादिना ॥

End:— केक्येनो भुवि सन्ति तेति विकटज्योतिर्महान्तानि यौ
मार्गे सेतुमिवोद्भटं सुखकरं यकते हेलया ।
तत्प्रज्ञाबुद्धिमग्रमुज्ज्वलमतमसद्युक्तिरक्तस्त्वयं
लोके किं प्रकटीकरोति मनुजः कूपप्रक्षिपाद्दते ॥१॥

Colophon:— इति श्रीष्माजसूनुगुर्जरपुरुषोत्तमभट्टविरचितं मकरन्दटिप्पणमभिनव-तामरस्यं समाप्तम् ॥०॥

Post Colophon:— शाके १७४२ सम्बत् १८७७ सन १२२६ साल आषाढ़शुक्लसप्तम्यां बुधे ॥ * ॥ * ॥ * ॥ ० ॥
विषयः । मकरन्दव्याख्या ॥

Previous notice:—C. C. Pt. II. P. 96, 215. Pt. III P. 90.

See text under Cat. No. 244,

No. 247. मकरन्दपञ्चाङ्गोपपत्तिः by ढुण्ढिराज ॥ Makarandapañchāṅgopapattiḥ.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 3.11 × 4½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Bachchā Jhā, Hanuman Nagar, P. O. Lohat, Darbhanga. Damaged. A commentary on Makarandapañchāṅga by Dhuṇḍhirāja dealing with formation of yearly calendar.

Beginning:— ओँ नमो ढुण्ढिराजाय ॥

गणेशं गिरिं तातरामं प्रणम्य सुधीढुण्ढिराजस्तदाप्तप्रबोधः ।

स्फुटीं वासनां माकरन्दाङ्कवृन्दे सुतिथ्यादिपत्रोपजीव्ये वदामि ॥

तत्रशक कोष्ठगतवासनोच्यते ॥

शक १५१२ कलिगताब्दाः ४६९१ शुध्यब्दयो शुद्धिः ५।०७।५९।२४ ॥

End:— एवं कृत्तिकादिसंञ्चारे क्षेपा उत्पादनीयाः ॥

मकरन्दीयपञ्चाङ्गसारण्या वासनोदिता ।

ढुण्ढिराजेन सम्यतैर्विभाव्याङ्कविशुद्धये ॥

Colophon:— इतिरामदैवज्ञसुतढुण्ढिराजविरचिता मकरन्दपञ्चाङ्गोपपत्तिः समाप्ताः ॥

श्रीमाण्डरसं मनबोधेनालेखीदम् ॥

विषयः । मकरन्दपञ्चाङ्गविवरणम् ॥

A.—मकरन्दवासना by ढुण्ढिराज ॥

Makrandavāsanā.

Substance:—Character, Maithilī White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 53 in a line. Folia, 5. 18½ × 4 inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1759. Place of deposit, Pandit Anantalāl Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. A handbook of Jyotis-Śāstra dealing with the formation of yearly calendar by Dhuṇḍhirāja.

Beginning, End, Colophon, विषयः–Same as in मकरन्दपञ्चाङ्गोपपत्ति ।

No. 248. मकरन्दवासना by नीलाम्बरझा ॥ Makarandavāsanā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 74 in a line. Folia, 5. 14 × 4½ inches. Appearance,

fair. Prose. Complete. Correct. Date ? Place of deposit. Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Panchāṅga of Makaranda by Nīlāmbara Jhā.

Beginning:— श्रीगणेशाय नमः ॥

सकलकलाधरधारी खलबलहारी गिरीशसंचारी ।
रक्षतु सदा सदासीविषहारी मां विहारी ॥१॥
रघूद्वहमहं वन्दे मकरन्देत्र वासना ।
क्रियते बालबोधाय निधाय हृदि सद्गुरुम् ॥२॥

तत्रादौ शककोष्ठगतवाचनोच्यते । शक १६१२ गतकलिः ४६९१ अत्रानुपातः । यदि युगसौरवर्षैर्युगसावनचान्द्रचन्द्रभगणाः लभ्यन्ते तदेष्टसौरवर्षैः किमिति । तत्र युगसौरवर्षादीनि सूर्यसिद्धान्तोक्तान्येव सर्वाणि ग्राह्याणि यत आचार्येण सूर्यसिद्धान्तमतेनेत्युक्तं । तस्यायमर्थः । मया सूर्यसिद्धान्तमतेन सूर्यसिद्धान्तानुसारेण सूर्यसिद्धान्तोक्तभगण-मङ्गीकृत्य क्रियत इत्यन्वयः ॥

End:— अथ तदधोवल्लीवासना । एकवर्षजं चन्द्रकेन्द्रं ३।२।५।३९ योग्यभोग्य-सावनघटिकया २।२१।७ चालनीयं अनेन २।२१।७ केन्द्रगति ७८३।८४ गुणिता १८४२ षष्ठ्या भक्त्या कलादिफलं ३०।५३। अनेन युतं केन्द्रं ३।२।३६।२२ अंशादि ९२।३६।२२ षडपवर्त्तितं जाता वल्ली ९५।२६।४ एवमग्रेपि ॥

Colophon:— इति पञ्चाङ्गवासना ॥ नीलाम्बरीयम् ॥
विषयः । मकरन्दकृततिथिपत्रव्याख्यानम् ॥

See text under Cat. No. 244,

A—मकरन्दवासना by नीलाम्बर ॥ Makarandavāsanā.

Substance:-Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letter, 72 in a line. Folia, 8. 14×4½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Adhikalāl Miśra, Balava, P. O. Nawhatta, Bhagalpur. Damaged. A commentary on Makaranda by Nīlāmbara Jhā.

Beginning, End, Colophon. विषय:— Same

No. 249. मकरन्दवामना by गोकुलनाथ ॥ Makarandavāsanā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12-17 on a page. Letters, 74 in a line. Folia, 53. 14×4½ inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit,

Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Tithipatra of Makaranda by Gokulanātha. The Ms. bears the handwriting of different writers.

Beginning:— श्रीगणेशाय नमः ॥
स्फुटस्वल्पमनल्पार्थं रङ्गनाथगुरोर्वचः ।
निपीय सकृदप्येष वाणसारोभवन्मम ॥
श्रीमल्लक्ष्मीप्रसादस्य कवितावनिता नवा ।
मद्दर्शितोपपत्तिर्वा कस्यचेतो न तोषयेत् ॥
अथग्रहदिनवल्ल्युपपत्तिः ॥ तत्रग्रहदिनवल्लीनामग्रहानयनार्थं साधितोऽहर्गण एव स च षष्ठ्या उपर्युपरि नीतश्चेत्तस्य वल्ल्याकारता जायत इति तत्रषष्ठ्योपर्युपरि नयनोपपत्तिरनुपदमेव वाटिकोपपत्तौ वक्ष्यते ।

End— अत्रेदं रहस्यम् मध्याह्नादावागता अभ्युदयास्तमयघटिकाः प्रेक्ष्य पूर्वदिने परदिने वा यथायथमुषसि प्रदोषे वास्तसमयोदयो वाच्यौ । कृष्णचतुर्दशी-शुक्लप्रतिपदोरन्तरस्योचितकालात्पूर्वं सत्वेपि चन्द्रोदययोरुषसि प्रदोषे वाच्यपदे यावदित्युदयास्तमयकेन्द्रांशोपपत्तिः ॥ इतिचन्द्रदर्शनं समाप्तम् ग्रन्थसंख्या २८४४ ॥

Colophon:— इतिगोकुलनाथनिर्मिता परिपूर्णं मकरन्दवासना ॥ श्रीः पातु माम् ॥
श्रीयदुनाथशर्म्मा ।
विषयः । मकरन्दोपपत्तिः ॥

See text under Cat. No. 244.

No. 250 मकरन्दसारण्युपपत्तिः by नृसिंहदत्त मिश्र ॥ Makaranda-sāranyupapattiḥ.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 10. 11 × 4½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, san 1265 sāl & Śaka 1780. Place of deposit, Paṇḍit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Makaranda Sāraṇī by Nṛsiṁhadatta Miśra.

Beginning:— श्रीगणेशाय नमः ॥
कृष्णं नत्वा नृसिंहेन मकरन्दस्य साधने ।
कन्दगुच्छादिपत्राणामुपपत्तिर्विरच्यते ॥१॥
तत्र तावत्परमकारुणिकेन श्रीमन्मकरन्दाचार्येण श्रीसूर्यसिद्धान्तोक्तगणितेन शिष्यक्लेशनिवारणार्थं विश्वोपकाराय पञ्चाङ्गग्रहसाधने मकरन्दा-

नुसारिणीतन्त्रं प्रकटीकरोति ॥ अथ चतुर्दशशत १४०० शकवर्षान्तकाले वैशाखकृष्णाष्टम्यां ८ शुक्रे स्फुटरविवर्षान्तकाले वाराणस्यां मिश्रमानकाले

End.—, च ॥ यदा त्रिज्याभ्यस्तं भुजफलं चलकर्णविभाजितमिति कुजस्यैकांशसंबन्धि भुजफलं १।२१। त्रिज्यया १२० गुणितं १६२ कर्णेन १९८ भक्तं लब्धं ००।४९ एकांशसम्बन्धि भुजस्य जीवा ००।४९ अस्य धनुः पूर्वंवत्कल २४ चतुर्विंशतिकला २४ एवं सर्वत्र बुद्धिमता भौमादीनां शीघ्रफलसाधनं विज्ञेयं ॥

रचितेयं पादुपपत्तिः श्रीनृसिंहदत्तेन ।

मकरन्दस्य शकाब्दे गतेऽङ्कवाणाद्रिभू १७५९ तुल्ये ॥०॥

Colophon — इति श्रीमिश्रहरदत्तसुतश्रीनृसिंहदत्तविरचितमकरन्दसारण्युपपत्तिः समाप्तः ॥

Post Colophon.— शाके १७८० भाद्रकृष्णाष्टम्यां बुधे ॥ सन १२६५ साल ॥

विषयः । मकरन्दसारण्युपपत्तिः ॥

See text under Cat. No. 244.

No. 251. मकरन्दोदाहरणम् by जीवनाथ ॥ Makarandodāharaṇam.

Substance:---Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 62 in a line. Folia, 9. 14×4½ inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Tithipatrā of Makaranda by Jīvanātha Jhā.

Beginning.— श्रीगणेशाय नमः ॥

यस्योदये जगत्पद्मं विकसत्येव सर्वतः ॥

नानयज्ञः प्रवर्त्तन्ते तमीडे द्युमणिं धिया ॥१॥

मकरन्दोक्ततिथ्यादेः साधनार्थमुदाहृतिः ॥

दैवज्ञानां विनोदाय जीवनाथेन दर्श्यते ॥२॥

श्रीसूर्यसिद्धान्तमतेन सम्यग्विश्वोपकाराय गुरुप्रसादात् ।

तिथ्यादिपत्रं वितनोति काश्यामानन्दकन्दो मकरन्दनामा ॥३॥

End— इदमग्रगुणे ३० क्रमान्तरत्वाद्युक्तं जातं भद्रामानं ३२।७ इदं द्वितीया-दण्डादिना युतं जातं तृतीयायां चन्द्रे सूर्योदयादुपरि भद्रा ११।७ एवमग्रेपि ॥ अथ रव्यंशादिसाधनम् । यथा स्पष्टयोरन्तराङ्कं कृत्वा सप्तभिर्विभज्य लवादिना योज्यांशादिः सूर्यं स्यात् ॥

Colophon:— इतिश्रीजीवनाथदैवज्ञविरचितं मकरन्दोदाहरणं समाप्तम् ॥

Post Colophon·— काश्यां श्री ९ विश्वनाथादिकृपया श्रीसीतारामशर्म्मणा मकरन्दस्योदाहरणं लिखितवान् ॥

विषय. ; जीवनाथकृतमकरन्दतिथिपत्रव्याख्यानम् ॥

See text under Cat. No. 257.

A.—मकरन्दोदाहरणम् by जीवनाथ झा ॥ Makarandodāharaṇam.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 12.11×4⅝inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Incorrect. Date, Saka 1810. Place of deposit, Pandit Jayānanda Miśra, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A commentary on Makaranda by Jīvanātha Jhā. Slightly damaged.

Beginning, End. Colophon, विषय·-Same.

B. मकरन्दोदाहरणम् by जीवनाथ ॥ Makarandodāharaṇam.

Substance.--Character, Maithilī. White paper, Lines, 12 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 8. 14×4¼ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Date ? Place of deposit, Pandit Rudrānanda Jhā, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. An explanation of Makaranda by Jīvanātha Jhā. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय:--Same.

No. 252. मकरन्दोदाहरणम् by विश्वनाथदैवज्ञ ॥ Makarandodāharaṇam.

Substance:—Character, Maithilī and Devanāgarī, White paper. Lines, 17 & 11 on a page. Letters, 44 & 28 in a line. Folia, 19. 10×4 inches. Prose. Appearance, old. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1658. Damaged. Place of deposit, Pandit Raghunātha Jhā, Sanakorthu, P. O. Manigachi, Darbhanga. A commentary on Makaranda by Viśvanātha Daivajña.

Beginning:— श्री गणेशाय नमः ॥

श्री अन्नपूर्णायै नमः ॥

नत्वा गजाननं देवं विश्वनाथः करोत्यसौ ।

उदाहरणसुद्दामं मकरन्दस्य यत्नतः ॥

श्री सूर्यसिद्धान्तस्य मतेन विश्वोपकाराय गुरुप्रसादात् ॥

तिथ्यादिपत्रं वितनोति काश्यामानन्दकन्दो मकरन्दनामा ॥ स्पष्टोऽर्थः ॥

End:— अथाश्विन्यादिनक्षत्राणां उदयमध्यास्तलग्नज्ञानं । अश्विन्युदये मेषलग्न-राश्यादि ०।१।३६ समध्यस्थितं कर्कलग्नं स्यां ३।१।२६ अस्तसमये तुलालग्ने राश्यादि ६।१२।१८। एवं भरण्यादिषु ज्ञेयम् ॥

Colophon:— इति श्रीदैवज्ञात्मज विश्वनाथ दैवज्ञविरचिता मकरन्दस्योदाहृतिः समाप्ता ॥ शाके १६९८ वैशाखकृष्णत्रयोदश्यां रवौ ॥ काश्यां लिखितं । श्रीरामकृष्णेन । स्वार्थं वा ॥ शुभं भवतु ॥

विषयः । मकरन्दविवृत्ति ॥

Previous notice:-C. C. Pt. II. P. 96, 215. Pt. III. P. 90. C. P. B. P. 338. C. S. C. IX. No, 84.

See text under Cat. No. 252.

No. 253. मणिप्रदीपः by रघुनाथ भट्ट ॥ Manipradīpaḥ.

Substance:-Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page, Letters, 60 in a line. Folia, 7. 13×5 inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra dealing with Solar and Lunar eclipses by Raghunātha Bhaṭṭa.

Beginning:— श्री गणेशाय नमः
यदलसचलितैः कृपाकटाक्षैर्द्युदिनदिनेशवशिष्ठलोमशाद्याः ।
ग्रहगणितमहाब्धिपारमीयुस्तदहमुमाधवपुर्महः श्रयामि ॥१॥
आलोक्य भास्करकृतानखिलप्रबन्धान् पूर्वैः कृतानपि च सूर्यमतेन खेटान् ।
स्पष्टं प्रवच्मि मणिदीपकमत्र काश्यां श्रीसोमभट्टतनयो रघुनाथभट्टः ॥२॥

End:— मणिदीपः कृतः काश्यां रत्नदा सोमनाथयोः ।
पुत्रेण रघुनाथेन शिवयोः प्रीयतामिति ॥९॥:०:॥

Colophon:— इति श्रीरघुनाथभट्टविरचिते मणिप्रदीपे सूर्यग्रहणाधिकारः समाप्तः ॥:०:॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

विषयः । सूर्यचन्द्रग्रहणनिर्णयः ।

Previous notice:-C. C. Pt. I. P. 420.

See commentary under Cat. No. 254.

No. 254. मणिप्रदीपोदाहरणम् ॥ Manipradīpodāharanam.

Substance;-Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 13 on a page. Letters, 60 in a line. Folia, 5. 13 × 5 inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. A commentary on Manipradīpa of Raghunātha Bhaṭṭa The name of commentator is not found in the colophon:-

Beginning.— श्री गणेशाय नमः ॥ अथ मणिप्रदीपस्योदाहरणं लिख्यते ॥ संवत् १७१६ शाके १५८१ वैशाखशुक्लपूर्णिमाभौमे चन्द्रग्रहणोदाहरणम् ॥ ततः शकोद्गीभशक्रो १४८७ नोगताब्दाः ९४ ते भवन्ति चेत् तेन गताब्देनार्कं १२ निघ्नः द्वादश-गुणितो जातः ११२८ चैत्रशुक्लादिगतमास १ चैत्रशुक्लतः वैशाखपूर्णिमागत दिवसाः ४४ तेन मासदिवस १।१४ यातमासै १ युंतः etc

End:— अथ तिथ्यघटिकानमनम् ॥ ग्रासः ७।१३ द्रिस्थ्यः ७।१३ एकत्र षड्गुणितो-जातो भाज्यः ४३।१८ एकत्र ७।१३ पञ्चयुते ५ जातो भाजकः १२।१३ अनेन सवर्णितेन ७३३ सवर्णितभाज्यांकादस्मात् २५९८ लब्ध स्थित्यर्ध-घटिका ३।३२ अस्मिन् ग्रहणे यद्दार्धघटिका नास्ति खग्रासाभावात् यद्दार्ध-घटिकासाधनोदाहरणार्थं अन्यच्चन्द्रग्रहणं साध्यते च ॥०॥ इतिचन्द्रग्रहणो-दाहरणम् ॥

Colophon:— इति मणिप्रदीपोदाहरणम् ॥

विषयः । मणिप्रदीपव्याख्या उदाहरणोपन्यासपूर्विका ॥

See text under Cat. No. 253.

No. 255. मयूरचित्रकम् by वराहमिहिरः ॥ Mayūrachitrakam.

Substance:-Character, Maithilī, Dark yellow paper. Lines, 12 on a page. Letters, 36 in a line. Folia 7·9 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete, Incorrect. Date, Śaka 1711. Place

of deposit, Pandit Sādhu Jhā, Yamathari, P. O. Manigachi, Darbhanga. A treatise on astronomy & astrology. The codex contains a part of it. Damaged.

Beginning:— ओं नमस्तस्यै ॥ अथोत्पातादिप्रकरणम् ॥ तत्र प्रथमं दिग्दाहः ॥
दाहो दिशां राजभयाय दीप्तो देशस्य नाशाय हुताशवर्णः ।
यथारुणः स्यादपसव्यवायु शस्यस्य नाशं प्रकरोति भूयः

End:— पुंसां मृत्युं प्रवक्ष्यामि यस्य नास्ति प्रतिक्रिया ।
देवमुद्दिश्य दानेन होमेन च तथा पुनः ।
दक्षिणस्यां दिशि च्छायामात्मनो यस्तु पश्यति ।
छायाद्वयं तथा चैव भूमौ मुञ्च शिरोद्वयं ।
आत्मच्छायां शिरोहीनां सूर्यचन्द्रमसोर्द्वयम् ।
उभयोरेव यच्छिद्रं पश्यन्ति मृत्युवेदिनः ।
गच्छत्वसौ त्वरां कृत्वा गङ्गान्नरकतारिणीम् ।
मृत्युर्भवेद्दशाहेन सप्तरात्रेण तस्य वा ॥
पश्चादेकस्यचिज्ज्ञेयं कस्यचित्पक्षगोचरम् ॥
चिन्त्यते च यदा विप्रैरभीष्टाद्यभिकाङ्क्षिभिः ॥०॥

Colophon:— इतिमयूरचित्रकं संपूर्णम् ॥ शाके १७१७ माघकृष्णसप्तम्यां रवौ श्रीधरणीधरेण लिखितमिदमिति ॥
विषयः । दिग्दाहसूर्यपतनाद्युत्पातानां शुभाशुभफलनिर्देशपूर्वकं शान्त्युपायप्रदर्शनम् ॥

Previous notice:–C. C. Pt. I. P. 432. Pt. II. P. 99. C. P. B. P. 351.

A.— मयूरचित्रकम् by वराहमिहिर ॥ Mayūrachitrakam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 25. 9 × 4½ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date san 1312 sāl. Place of deposit, Pandit Rāmanārāyana Jhā, Babhangama, P.O. Supaul, Bhagalpur. A manual of Jyotis-Śāstra by Varāhamihira. The codex differs with previous ms.

Beginning.— श्री ९ महागणेशाय नमः ॥

उदयास्तमनङ्केतो र्गणितेन प्रशम्यते ।
ज्ञातुं खदिव्यभौमाश्च यतस्ते त्रिविधा मताः॥१॥
एकोत्तरशतं त्वेके सहस्रमपरे विदुः ।
एकश्च बहुधा भाति प्राह है नारदो मुनिः ॥२॥
यावन्त्यहानि दृश्येत तावन्माहैः फलं भवेत् ।
मासैः समाश्च विज्ञेया इत्यूचुर्मुनयः किल ॥३॥
इस्निग्धो रुचिरः सूक्ष्मो ऋजुः शुक्रः शुभप्रदः ।

End:— शुक्ले पक्षे यदाः शुक्रः कुरुते स्वोदयं यदि ।
तदा न चेन्द्रसंग्रामो यदा वृष्टिनिरन्तरम् ॥४९॥
शुक्रपौरीद्वयोरस्तेकराशौ यदा भवेत् ।
अम्ब्रपीडामहद् :खं देशे देशे च विग्रहाः ॥५०॥

Colophon:— इति वाराहमिहिराचार्यविरचितं मयूरचित्रकं समाप्तम् ॥ सम्वत् १९४० शाके १८०५ ॥

विषयः । केतुचारः । द्वादशमासफलम् । तत्र योगानुसारेण शुभाशुभफलनिर्देशः ॥

No. 256. मयूरचित्रकम् by नारद । Mayūrachitrakam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 18. $12\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1762. Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A manual of Jyotis-Śāstra by Nārada. Slightly damaged. The codex is similar to the previous ms. which attributes to Varāhamihira as stated in the colophon.

Beginning:— श्रीगणेशाय नमः ॥
यस्योदयास्तसमये हरमुकुटनिघृष्टचरणकमलोपि ।
कुरुतेऽञ्जलिं त्रिनेत्रः सजयति धाम्नां निधिः सूर्यः ॥१॥
उदयास्तमनं केतोर्गणितेन प्रकाश्यते ।
ज्ञातुं खदिव्यभौमांश्च यतस्ते त्रिविधा मताः ॥२॥
एकोत्तरशत त्वेके सहस्रमपरे विदु ।
एकश्च बहुधा भ्रान्ति प्राह वै नारदो मुनि ॥३॥

यावन्त्यहानि दृश्यन्ते तावन्मासैः फलं भवेत्
मासैः समाश्च विज्ञेया इत्यूचुर्मुनयः किल ॥४॥

End:- संक्रान्तिनाड्यं दिन एक युक्ता समाहिता पावकभाजिता च।
एकेन समर्घं समता द्वितीये शून्ये महर्घं कथितो मुनिन्द्रैः ॥४२॥

Colophon:— इति श्रीनारदोक्तमयूरचित्रनामग्रन्थसमाप्तम् ॥*॥ शुभमस्तु ॥*॥

Post Colophon— संवत् १८८७ शाके १७६२ भाद्रकृष्णएकादश्यां ११ शनौ श्रीतुलसीदत्त-
शर्मणा लिखितमिदं पुस्तकम् ॥ श्रीरस्तु ॥ श्रीगणेशो जयति ॥

विषयः। केतुचाराध्यायः। ग्रहाणां योगफलम्। तिथिमासवारभेदेन योगफलम्।
शनिविचारः ॥ अस्मीन् अन्नादीनां केन योगेन महार्घतेत्यादि सर्वं
विस्तरेण दर्शितमस्ति ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 432. Pt. II. P. 99. Pt. III. P. 93. C. P. B. P. 351.

No. 257. महादशा ॥ Mahādaśā.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 17 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 2. $10\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Th'ṭhara Jhā, Babhangama. P. O. Supaul, Bhagalpur. Slightly damaged. Torn. A manual of Jyotis-Śāstra dealing with horoscopy. Anonymous.

Beginning:— ओं नमः श्रीगणेशाय ॥
विंशोत्तरीदशानुसारेण वार्षिकीदशाचक्रम् ॥ अथ केतुमहादशा दिन
२१दं ४८ पल २३ फलं वित्तव्ययमनस्तापः भ्रमणशरीरास्वास्थ्यः।
अथान्तर्दशाफलम्। केतुदिन १ दं १४ पल ३४ फलं ॥ धनव्ययवपुः
क्लेशः स्त्रीधेमनस्यद्विजद्वेषः।

End:— नक्षत्रस्य गता नाडी नवघ्ना नखभाजीता लब्धं तं नक्षत्रतो ज्ञं यः सताको-
लियश्च भं ॥ गतर्क्षं च नखेर्निघ्नं वह्निभाजितं षड्घ्ननाडिकायुक्तमिन्दु-
स्तत्कालजो भवेत् ॥

Colophon:— इति मुद्रिकादशा समाप्ता ॥ शुभमस्तु ॥

विषयः । नवग्रहाणां दन्तान्तर्दशागणनाप्रकारः ॥

No. 258. महाप्रश्नव्याख्या by नीलाम्बरझा ॥ Mahāpraśnavyākhyā.

Susbstance :—Character, Maithilī. White and yellow paper. Lines, 9 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 43. 1-×4½ inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Correct. Date? Place of deposit, Pandit Jayakrṣna Jhā, Champa, P. O. Benipatti, Darbhanga. A commentary on Mahāpraśna of Golādhyāya by Nilāmbara Jhā.

Beginning— ओं आद्यायै नमः ॥

श्रीमुकुन्दमिह नन्दनन्दनं नौमि तं दुरितकन्दकन्दनम् ।

भारतीविशिखवृन्दवन्दनं भक्ततापहरणैकचन्दनम् ॥

प्रश्नोत्तरार्थविज्ञानि क्लिश्येरन् मन्दबुद्धयः ॥

नीलाम्बरः सुबोधं तं हैरहं कर्त्तुमुद्यतः ॥२॥

ये जाताधिकमासहीनदिवसा येऽत्रापि तच्छेषके इति ॥

End:— एवं शंकुद्वयेपि दिग्ज्यातुल्यैवजाता अत्राव्यक्तपक्षमूलमृणगतं २५५१ तेन तदल्पपरपक्षमूलं १८९ पक्षयोन्यासः अत्र साम्यकरणादुक्तवच्छं- कुर्धनगत एव १३६२ एवं यथा संनवं सर्वं बुद्धिमतोहृतीयमित्यलम् ॥

Colophon — नास्ति ॥ श्रीनन्दलाल शर्म्माऽलिखत् काश्याम् श्रीरस्तु शुभमस्तु ॥ ॥

विषयः । महाप्रश्नविवृतिः ॥

See text under Cat. No. 47.

No. 259. मातृकाशकुनम् by जितेन्द्र भट्ट ॥ Mātṛkaaśakunam.

Substance :—Character, Devanāgarī. Brown paper. Lines, 9 on a page. Letters, 30 in a line. Folia, 4 11×4¼ inches. Complete. Verse. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Ghanaśyāma Jhā, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra by Jitendrabhatta dealing with questioning by means of letters pointed out by the questioner.

Beginning श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ प्रश्नविचारः ॥

जयतिः यत्सत्यं त्रिलोकेषु ॥ शक्रे वैश्रवणे मे ।

ब्रह्मादिष्वपि यत्सत्यं तत्सत्य रदृश्यते ॥१॥

अकारे विजयं विद्याद्धनमैश्वर्यमेव च ।

आरोग्यं पुष्टिवृद्धिश्च लभते नात्र संशयः ॥२॥

आकारे शोकसन्तापो विरोधः सह बान्धवैः ।

उपद्रवः कलिश्चैव द्रव्यहानिस्तथैव च ॥३॥

क्षकारेण विपुलान्भोगानन्नं वसनं तथा ।

नित्यं क्षेमं तथा शान्तिर्भोगश्चैव दिने ॥५०॥

इदं ज्ञानं जिनेन्द्रेण भाषितं नान्यथा क्वचित् ।

सागरा यदि क्षुभ्यति रलन्ति यदि पर्व्वता ॥५१॥

Colophon:— श्रीजिनेन्द्रभट्टविरचितमातृकाशगुनप्रश्नं संपूर्णम् ॥छ॥

विषयः । अकारादिक्षान्तवर्णैः प्रष्टुर्विविधप्रश्नानाम्फलाफलनिर्देशः ॥

No. 260. मुद्दादशा ॥ Muddādaśā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 51 in a line. Folia, 3. 11 × 4 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Babu Puruṣottama Jhā, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. Damaged. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy. Anonymous.

Beginning:— ओं नमो गणेशाय ॥ अथ वार्षिकमुद्दा दशा ॥

जन्मर्क्ष संख्यासहिता गताब्दा हगू २ निता नन्द ९ हृतावशेषा ।

आचंकुराजोशबुकेशुपूर्वा ग्रहा दशास्वामिन एषमूह्यम् ॥

र १८ चं ३० कु २१ रा ५४ बृ ४८ श ५७ बु ५१ के २१ शु ६०॥फलम्॥

End:— शुबु. ८।२ फलम् । अशङ्कितमाला तु कन्याप्रमोदमिश्रमध्या व्यापार-ताधिक्यमिष्टान्नाशनम् ॥ शुके. ३।३ फलम् । बन्धुकलहशत्रुवैमनस्य-वस्त्राहारकर्मवाञ्छल्य ।

Colophon:— इति मुद्दादशा समाप्तः ॥ श्रीराम ॥

विषयः । जन्मकुण्डलीगोचरग्रहाणां दशाफलनिरूपणम् ॥

No. 261. मुद्दादशा ॥ Muddādaśā.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines 8 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 4. 12×4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1791. Place of deposit, Pandit Sitārāma Pathaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy.

Beginning:— अथ मुद्दादशाफलम् ।
अष्टाकारं लिखेच्चक्रं तत्र सूर्येन्दुमंगलाः ।
गुरुसौरिबुधाः केतुः शुक्रो राहुश्च मध्यगः ॥१॥
अर्कन्दुसृक्तमोजीवशौरिज्ञशिखिभार्गवाः ।
तत्र तत्र लिखेद्भानि वन्ह्यादीनि पुनः पुनः ॥२॥
नक्षत्रं गणयेत्तत्र वत्सरां सफला स्ततः ।
पापवर्षे भवेद्दुःखं शुभवर्षे शुभाशयः ॥३॥

End:— समीहितार्थसंपत्तिं सौहार्दं नृपसूनताम् ।
समृद्धिं सौख्यमाप्नोति सौम्ये शुक्रदशां गते ॥
कलहं बान्धवैस्सार्द्धं शत्रुभिः सह विग्रहः ।
चञ्चलं च समग्रं स्यात्केतौ शुक्रदशां गते ॥

Colophon:— इति मुद्दादशा समाप्ता ॥

विषयः । नवग्रहाणां दशान्तर्दशाफलानि ॥

Previous notice :—C. S. C. IX No. 91.

A. मुद्दादशाक्रमः ॥ Muddādaśākramaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 15 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 2. 12×5 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Not correct. Date, Śaka 1703. Damaged. Place of deposit, Pandit Padmanābha Miśra, Lalbag, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra

dealing with the phala of 9 grahas. Anonymous.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

Post-Colophon:—शाके १७०३ फाल्गुनकृष्णत्रयोदश्यां रवौ लिखत् श्रीरूपनाथः ॥

No. 262. मुष्टिचिन्ताप्रश्नः ॥ Musṭichintāpraśnaḥ.

Substance :—Character, Maithili. Brown paper. Lines, 6 on a page. Letters, 42 in a line Folia, 2. 11 × 4 inches. Appearanee, tolerable. Verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga. A handbook of Phalagrantha of Jyotiś-Śāstra.

Beginning:— श्रीगणेशाय नमः ॥
स्फाटिकं काचपाषाणां तृणं काष्ठं तथैव च ।
भस्मपुष्पां तथैवास्यात्फलं मूलं च मृत्तिकाः ॥१॥
अन्नं लवणवस्त्रं च द्विपदं च चतुष्पदं ।
पत्रं ज्ञेयं सदा तत्र प्रथमोदयनिर्णयः ॥२॥
मुद्रिकान्नं कांश्यञ्च जीवकर्पूरमौक्तिकम् ।
प्रवालं रत्नकस्तूरी फलं मूलं चतुष्पदं ।
द्विपदं लवणं वस्त्रमर्थं द्वितीयगे ॥३॥

End:— सुवर्णरौप्यं ताम्रञ्च मञ्छिकाङ्गारशीशकं ।
लौहञ्च मुद्रिकाजीवं मुक्ताकर्पूरकं तथा ।
रत्नं कांश्यकस्तूरी प्रवालस्फाटिकं तथा ।
काचं चैव तु पाषाणं मृत्तिका चैव भस्मकं ।
मृगकाष्ठञ्च पुष्पञ्च फलं मूलं तथैव च ।
अन्नञ्च लवणं वस्त्रं पत्रं द्विपदं च चतुष्पदम् ।

Colophon:— इति मुष्टिचिन्ताप्रश्नः समाप्तः ॥ श्रीगोनूमिश्रस्य लिपिरियम् ॥

विषयः । मुष्टिप्रश्नस्योत्तरप्रकारः ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 462.

No. 263. मुहूर्त्तचिन्तामणिः by राम ॥ Muhūrtachintāmaṇiḥ.

Substance :—Character, Maithili. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 70. 11 × 5 inches.

Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1781. Place of deposit, Babu Chetmani Simha Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A treatise on Jyotis-Śāstra by Rāma.

Beginning— ओं नमो गणेशाय ॥
गौरीश्रवः केतकपत्रभङ्गमाकृष्य हस्तेन ददन्मुखाग्रे ।
विघ्नं मुहूर्त्ताकलितद्वितीयदन्तप्ररोहो हरतु द्विपास्यः ॥१॥
क्रियाकलापप्रतिपत्तिहेतुं संक्षिप्तसारार्थविलासगर्भम् ।
अनन्तदैवज्ञसुतस्स रामो मुहूर्त्तचिन्तामणिमातनोति ॥२॥
तिथीशा वह्निको गौरी गणेशोहिर्गुहो रविः ।
शिवो दुर्गान्तको विश्वे हरिः कामः शिवः शशी ॥३॥

End:— तदात्मजा उदारधीर्विबुधनीलकण्ठानुजो ।
गणेशपदपङ्कजं हृदि निधाय रामाभिधः ॥
गिरीशनगरे वरे भुजभुजेषु चन्द्रोन्मिते ।
शके १५२२ विनिरमादिमं खलु मुहूर्त्तचिन्तामणिम् ॥

Colophon:— इति श्रीदैवज्ञानन्तसुतदैवज्ञरामविरचिते मुहूर्त्तचिन्तामणौ गृह प्रवेशप्रकरणम् ॥ इति मुहूर्त्तचिन्तामणौ समाप्तम् ॥

Post Colophon— शाके १७८१ सन् १२६६ साल आषाढ कृष्ण २ शुक्रे ॥ पाठकस्य शुभं भूयात् ॥

विषयः। शुभाशुभप्रकरणम् । नक्षत्रप्रकरणम् । ग्रहगोचरप्रकरणम् । संस्कार-प्रकरणम् । विवाहप्रकरणम् । अग्न्याधानराजाभिषेकप्रकरणम् । यात्रा-प्रकरणम् । वास्तुप्रकरणम् । गृहप्रवेशप्रकरणम् ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 2. Pt. II. P. 106. 218. Pt. III. P. 99. C. P. B. P. 378. C. S. C. [No. 95.] IX.

See Commentaries under. Cat. Nos. 174, 264, 179.

A. मुहूर्त्तचिन्तामणिः by राम ॥ Muhūrtacintāmaṇiḥ.

Substance :—Character, Maithili. White paper. Lines, 12-13 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 56. 12 × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place

of deposit, Pandit Tārānātha Jhā, Dharmapur, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. A treatise on astronomy and astrology by Rāma together with the commentary on it by the same author. Damaged.

End.— तदात्मज उदारधी विबुधनीलकण्ठात्मजो
गणेशपदपङ्कजं हृदि निधाय रामाभिधः ।
गिरीशनगरे वरे भुजभुजेषु चन्द्रे मिते १५२२
शके विनिरमादिमं खलु मुहूर्त्तचिन्तामणिम् ॥

Colophon — इति श्रीदैवज्ञानन्तसुतदैवज्ञरामविरचिते मुहूर्त्तचिन्तामणौ गृहप्रवेशप्रकरणमेकादशं समाप्तम् ।

Beginning, विषय :—Same.

B. मुहूर्त्तचिन्तामणिः by राम ॥ Muhūrtachintāmaṇiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 10 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 30. 12 × 4½ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1747. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Daivajña Rāma.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

C. मुहूर्त्तचिन्तामणिः by राम ॥ Muhūrtachintāmaṇiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 10 on a page. Letters, 43 in a line. Folia, 30. 12 × 4½ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1755. Place of deposit, Pandit Gokulanātha Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Daivajña Rāma.

Beginning, End. Colophon, विषयः—Same.

D. मुहूर्त्तचिन्तामणिः by राम ॥ Mahūrtachintāmaṇiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 46. 12 × 4 inches,

Appearance, old Verse. Damaged. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1749. Place of deposit, Pandit Manohara Thākura, Tabhaka, P. O. Dalsingsarai, Darbhanga. A treatise on Jyotiṣ-Śāstra by Daivajña Rāma.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same .

No. 264. मुहूर्त्तचिन्तामणिव्याख्या By राम ॥ Mūhurtachintāmaṇi-vyākhyā.

Substance:—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 16 on page. Letters, 40 in a line. Folia, 60. 12 × 4½ inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Gokulanātha Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. Now possessed by Jayadeva Thākura brother-in-law of the deceased, owner of Mss. A commentary on Muhūrtachintamāṇi of Rāma by the author.

Beginning of ms:—अथ सेवकस्य स्वामिसेवायां मुहूर्त्तं शालिन्याह ।

क्षिप्रे मैत्रे वित्सिताकेंज्यवारेसौम्ये लग्नेऽर्क कुजे वाख १० लाभे ११॥
योनेमैत्र्यां राशिपोश्चापि मैत्र्यां सेवा कार्य्या स्वामिनः सेवकेन ॥२६॥
क्षिप्राणि हस्ताश्विपुष्पाभिजितः मैत्राणिमृगरेवतीचित्रानुराधाः एषु नक्षत्रेषु बुधशुक्ररविगुरुवारेषु सौम्ये शुभग्रहे लग्नगे सति etc. ॥

End of ms:— तत्र यात्राधिकारिण्यः प्रहर्षिण्याह ॥
यात्रायां प्रविदितजन्मनां नृपाणां दातव्यं दिवसमबुद्धजन्मनाञ्च ।
प्रश्नाद्यैरुदयनिमित्तमूलभूतै विज्ञातेह्यशुभशुभे बुधः प्रदद्यात् ॥१॥

Colophon:— नास्ति ॥

विषयः । मुहूर्त्तचिन्तामणिटीका ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 462. Pt. II. P. 106, 218. Pt. III. P. 99. H. P. S. Vol IV. P. 166. C. P. B. P. 379.

See text under Cat. No. 263.

No. 265. मुहूर्त्तप्रदीपः ॥ Muhūrtapradīpaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 8 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 16. 12½ × 4 inches.

Appearance, Fair. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit· Raj Library, Baruary, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with the calculation of Yātrā etc. Anonymous. Very much damaged.

Beginning:— श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ मुहूर्त्तप्रदीपः प्रारम्भः ॥
स्वस्वाभिलाषं नहि लब्धुमीशा ।
निर्विघ्नमीशानमुखाः सुरौघाः ॥
बिना प्रसादं किल यस्य नौमि ।
तं ढुण्ढिराजं मतिलाभहेतोः ॥१॥
अथ नूतनाम्बरालङ्करणधारणम् ।
हस्तादिपञ्चके पुण्ये धनिष्ठारेवतीद्वयं ।
उत्तरे च पुनर्वस्वौ रोहिण्याञ्च शुभे तिथौ ॥२॥
बुध शुक्रे ज्यवारेषु नूतनाम्बरधारणम् ।
सौवर्णरत्नलक्ष्म्यादिभूषणानां धृतिः शुभा ॥३॥

End of ms:— अथ सर्पग्रहणं ॥
भरण्यार्द्रामघाश्लेषापूर्वाज्येष्ठाख्यमूलभे ।
क्रूरेह्निकेन्द्रगैः पापैर्हित्वा कालमहिग्रहः ॥
अथ कुम्भकारकृत्यम् ॥
पुनर्वसुद्वये हस्तत्रयेन्त्ये रोहिणीमृगे ।
अनुराधाश्रवज्येष्ठे ससूर्ये सौम्यवासरे ॥
तथा चरोदये प्रोक्ता कुम्भकारक्रिया बुधः ॥
अथ धर्मकृत्यम् ॥ रेव... ॥

Colophon:—Wanting.

विषयः । व्यवहारोपयोगिदिनानां गणनादयः ॥

No. 266. मूलनक्षत्रोत्पन्नशान्तिः ॥ Mūlanakṣatrotpannaśāntiḥ.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8-10 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 8. $13\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$ inches., Appearance fresh. Prose & verse. Complete. Incorrect. Date ?

Place of deposit, Pandit Santoṣi Jhā, Balahā. P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with Śāntividhāna of a Mūla-boru child. Anonymous.

Beginning:— ओं नमो गणेशाय ॥ अथ मूलनक्षत्रोत्पन्नस्य शान्तिप्रकार॰ ॥ जातस्य द्वादशाहेवा जन्मर्क्षे शुभे दिने वा समाष्टके शान्ति कुर्यात् शुचिदेशे ईशाने प्राच्यामवा उदीच्यामवा अष्टहस्तं चतुर्हस्तं वा चतुर्द्वारं मण्डपं रचयेत्। तोरणाद्यैरलङ्कृतं गोमयेनोपलिप्तं पिष्टेन चोपलिप्तं कुर्यात्। प्रातःकाले कृतनित्यक्रियो यजमानो शुचिवस्त्रधारी गङ्गाजलेन मण्डपं सिञ्चेत् ॥

End:— ओमद्य कृतैतन्मूलनक्षत्राधिकरणकाङ्गभूतन्यूनाधिककर्मप्रतिष्ठार्थमिदं सुवर्णमग्निदैवतं यथानामगोत्रेभ्यो यथानामब्राह्मणेभ्योऽहन्ददे। ततो यथाशक्ति भूमिदानम्। ततः कृष्णवृषभं आचार्याय दद्यात्। नव गाश्च नवग्रहार्थं दद्यात्। ततः सर्वेभ्यो ब्राह्मणेभ्य आशीर्गृह्णीयात्। ओं नैर्ऋतिः प्रीयताम्। ततो यजमानो ब्राह्मणान्भोजयेत् ॥

Colophon:— इति मूलनक्षत्रस्य शान्तिः समाप्ता ॥ ।:०:। ।:०:। ।:०:।

विषयः। मूलनक्षत्रोत्पन्नबालस्य शान्तिपद्धतिः ॥

No. 267. मृगयाचक्रम् ॥ Mṛgayāchakram.

Substance;—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 2.2½ × 3½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1680. Place of deposit, Pandit Jayānanda Miśra, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with hunting. The name of author is not found in ms. Slightly damaged.

Beginning:— ओं नमः श्रीसूर्याय ॥ अथ खेटचक्राणि ॥
आखेटकस्याधिपनामभाद्यं दिनर्क्षमन्धादिगतं फलं स्यात्।
हन्ता मृगाणां नियतं तदास्या स्त्संचवेधे यदि नामभेच ॥१॥ इति केचित् ॥
मित्रामित्रेषु चाश्विन्यां विवाहे कृतिकादिषु।
आर्द्रायां वधकः प्रोक्तः सूर्यऋक्षञ्च रोगिणाम् ॥२॥

End:— अपरञ्च प्रवक्ष्यामि वेधज्ञानाय नित्यशः ।
चन्द्रभादि लिखेत्सम्यक् सप्तविंशतितारकाः ॥
ऊर्ध्वाधः प्रक्रमेणैव नवधा त्रिः प्रकल्पयेत् ।
तत्र गोमूत्रिका युग्मा बन्धः स्यान्मुरजाकृतिः ॥
नाम ऋक्षं स्थितं यत्र तत्र ज्ञेयं शुभाशुभम् ।
निर्वेधे ह्यात्मनः सर्वं शुभवेधेत्वतोन्यथा ।
योधानाञ्च मृगाणाञ्च वेधयत्नेन लक्षयेत् ।
यात्रायां समितौ चैव मृगयायां विशेषतः ॥

Colophon:— इति मृगयाचक्रम् ॥ शाके १६८० लिखितमिदं पुस्तकम् ॥
यः ॥ आखेटचक्रम् । नरचक्रम् ॥

No. 268. मेघमाला ॥ Meghamālā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 14 on a page. Folia, 31. $11\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Letters, 38 in a line, Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1759. Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhangama. P. O. Supaul, Bhagalpur. An extract from Rudrayāmala Tantra. Slightly damaged.

Beginning:— श्रीगणेशाय नमः श्रीवासुदेवाय नमः ॥
कैलाशशिखरासीनं भैरवं परमेश्वरम् ।
गणकोटिसमाकीर्णं अप्सरोगणकिन्नरैः ॥१॥
सिद्धगन्धर्वकैश्चैव सविद्याधरसंयुतैः ।
मालाधरस्तथाक्षत्तैः महोग्रैश्च सुसंयुतैः ॥२॥
अर्धाङ्गे ललिता देवी वामभागेन संयुता ।
ललाटे चन्द्रमाश्चैव वासुकी कण्ठमाश्रितः ॥३॥
त्रिनेत्रपञ्चवक्त्रश्च दशबाहुर्विभूषितः ।
प्रणम्य तं सुराः सर्वे सिद्धगन्धर्वकिन्नरैः ॥४॥

End:— पूर्वाभाद्रपदं चाङ्गं नैमिषेशं तथोत्तरे ।
रेवत्यामुदितः केतुकिराताधिपतेर्बुधः ॥
धूमाकारसमूहश्च केतुविश्वल्यपीडनम् ॥
इति केतूदयफलम् ॥

Colophon:— इति श्रीमेघमालायां उमामहेश्वरसंवादे केतोरुदयफलाध्यायः ॥१२॥ समाप्तोयं ग्रन्थः ॥

Post colophon.— संवत् १८९४ शाके १७९१ शुभमस्तु श्रीरस्तु ॥ :०: ॥ :०: ॥

विषयः । मेघरूपम् । द्वादशराशिगते गुरुफलम् । षष्टिसंवत्सरफलम् । राजफलम् । त्रिविधशनिविचारः । राशिग्रहोत्पातविचारः । संक्रान्तिवृष्टिफलम् । मासस्वरूपवृष्टिफलादिविचारः । वातविद्युत्फलाध्यायः । मेघाह्वानम् । काकतरुफलम् । केतूदयफलम् ॥

Previous notice:—C. C. Pt. I. P. 466. Pt. II. P. 108,218. Pt. III. P. 100. C. P. B. P. 386.

A. मेघमाला by शिव ॥ Meghamālā.

Substance:—Character, Maithilī White paper. Lines, 10, on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 26. 10 × 3½ inches. Appearance, tolerable. Verse. Incomplete. Incorrect. Date. Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahinathapur. P. O. Jhanjharpur Bazar, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra by Śiva dealing with the different omens of the cloud in different months. Differs with the previous Ms.

Beginning·— ओं नमः श्रीगणेशाय ॥

नित्यं तावदमी नराधिपतयः पाल्यप्रजाः पुत्रवत्ता—
वन्नीतिविदस्स्वधर्मनिरतास्तावन्मुनीनान्तपः ।
तावन्मित्रकलत्रपुत्रपितरः स्नेहेन तिष्ठन्त्यहो ।
यावत्त्वं प्रतिवत्सरं जलधरक्षोणीतले वर्षसि ।
यान्देवता न जानन्ति तेषां पृच्छामि हेतवः ।
मनुष्याणां हितार्थाय तद्वदस्व सुविस्तरात् ।
कैलासशिखरासीनं भैरवं परमेश्वरं ।
अप्सरोभिर्गणैर्दिव्यैर्गन्धर्वैश्चापि सेवितं ।
गणकोटिसमायुक्तं विद्याधरनिषेवितं ।
मालाधरैस्तथा यक्षैः किन्नरैश्चापि शोभितम् ।

End:— पौषे मासे त्वमायां वै रविभौमशनैश्चराः ॥
जलशोषः प्रजानाशश्छत्रभङ्गो हि जायते ।
माघे मासे त्वमावास्या वारुणी हस्तपूर्विका ।
रोहिणीषु तथा चैव जायते च महार्घताम् ।
आर्द्रा च कृतिका मूला महार्घो हि प्रजायते ।
शेषऋक्षे त्वमावास्या सुभिक्षं सर्वशस्यता ।
प्रतिपत्पूर्णिमामिश्रा सौम्ये च तिलकं शुभम् ॥

Colophon:— नास्ति ॥

No. 269. मेघमाला ॥ Meghamālā.

Substance:-Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on page. Letters, 48 in a line. Folia, 25. $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1743. Damaged. Place of deposit, Pandit Ayodhyānātha Jhā, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. Differs with Mss. noticed before.

Beginning:— ओं नमो गणेशाय ॥ ईश्वर उवाच ॥
शृणु देवि परं गुह्यं मेघमाला तु यादृशी ।
कार्त्तिके चैत्रमासे तु मेघानां पुष्पसम्भवः ॥
प्रतिपदातिथिः कृत्वा यावत्पञ्चदशीकाला ।
षोडशी तु कलाश्चैव अमावास्या प्रकीर्त्तिता ॥
गर्भते कार्त्तिके मासि मासचत्वारि वर्षतिः ।
सुभिक्षं यायते तत्र शश्या निष्पत्तिरुत्तमा ॥
अभ्रानि श्वेतवर्णानि पीतवर्णानि जायते ।
कृष्णवर्णो भवेन्मेघा वर्णाः सिन्दुरसन्निभाः ॥

End:— यदा मलिम्लुचो मासे चरतो गुरुभङ्गलौ ।
अथ मासचनं वृष्टिरथवा मेदिनीक्षयम् ॥
अथ्युतम्वा स्तमरगर्जितश्च स्त्रीणां च वित्तं भविष्यतीच ।
अवर्षणं वाप्यतिवर्षणं वा देवा न जानन्ति कुतो मनुष्य ॥

Colophon:— इति रौद्री मेघमाला समाप्ता ॥

Post colophon:—शाके १७४३ आश्विनकृष्णद्वादश्यां रवौ दिवौसं श्रीकन्हैयाशर्मलिपिरियं पुस्तकं स्वार्थायम् ॥ शुभमस्तु । श्रीरस्तु ॥

विषयः । कार्त्तिक्यादिषण्मासगर्भलक्षणम् । कूर्मचक्रम् । महार्घकाण्डप्रकरणम् । गर्भसमुद्भवलक्षणम् । उत्पातमेघलक्षणम् । सप्तनाडीप्रकरणम् । केतूदयप्रकरणम् । काकाण्डविचारः । ग्रहराजफलम् । मन्त्रीफलम् । शस्याधिपफलम् । मेघाधिपफलम् । धान्याधिपफलम् । संक्रान्तिप्रकरणम् । अमावास्याप्रकरणम् । विद्युत्फलम् । संवत्सरनामानि । लक्षणप्रकरणम् । राशिभेदेन ग्रहचारफलम् । ग्रहमालाप्रकरणम् । तिथिवारफलानि ॥

A. मेघमाला By शिव ॥ Meghamālā.

Substance:—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 12 on a page. Letters, 49 in a line. Folia, 25. 12 × 4⅝ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1725. Place of deposit, Babu Ṭhīṭhara Jhā, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. Slightly damaged. The extract is taken from Rudrayāmala.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No. 270. यक्षेश्वरमेधीययात्रा by वराहमिहिर ॥ Yakṣeśvaramedhīya-yātrā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 64 in a line. Folia, 19. 12 × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1635. Place of deposit, Pandit Sādhu Jhā, Yamathari, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. An elementary treatise on astrology by Varāhamihira.

Beginning:— नमस्तस्यै ॥

यक्ष्येश्वमेधेन विजित्य धात्रीमित्येवमभ्युद्यमिनो नृपस्य ।
विनिघ्नतो विघ्नकरानुपायं क्रियाक्रमेणेव पशून्मुखेषु ॥
उत्साहमन्त्रप्रभुशक्तियुक्तो धीमान्विनीतेन्द्रियभृत्यवर्गः ।
प्रजानुरक्तो धृतिमान्सहिष्णुर्वृद्धोपसेवी विजिगीषुरिष्टः ॥

End:— इति मनुजपतिर्यथोपदेशं भगणविदां प्रकरोति यो वचांसि ।
स सकलमण्डलाधिपत्यं व्रजति दिवीव पुरन्दरोऽचिरेण ॥ ० ॥

Colophon:— इति मिहिरश्रीवराहविरचितायां यश्येश्वमेधीययात्रायां जयोत्तरलक्षण परिभाषादिकाध्यां च पंचत्रिंश ॥ समाप्त ॥ ३९ ॥ श्लोक ६ आदितः ॥ श्लोक ९४१ ॥ ० ॥ शकाब्दे षोडशशते पञ्चपञ्चाशोत्तरे शुचि सिताष्टम्यां भास्करवासरे ॥ शुभमस्तु ॥:०:॥

विषयः। नृपयात्रादिवर्णनम् ॥

Previous notice:—C. C. Pt. I. P. 469.

No. 271. यन्त्रचिन्तामणिव्याख्या or यन्त्रदीपिका by राम Yantrachintāmaṇivyākhyā or Yantradīpikā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters 48 in a line. Folia, 16. 13 × 4 inches. Appearance, fresh. Prose. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1803. Place of deposit, Pandit Rāmachandra Jhā, Mahinathapur, P. O. Deodha, Darbhanga. A commentary on Yantrachintāmani by Rāma.

Beginning:— श्रीगणेशाय नमः ॥
नत्वा गणाधिपं रामो मधुसूदननन्दनः ।
यन्त्रचिन्तामणेष्टीकां कुर्वेहं सोपपत्तिकाम् ॥१॥
विलोकितानि यन्त्राणि कृतानि बहुधा बुधैः ।
मतः शिरोमणिस्तेषां यन्त्रचिन्तामणिर्मम ॥२॥
यन्त्रचिन्तामणिः श्रेष्ठः कथं न गणिताद्भवेत् ।
यस्माद्गणितविज्ञानं क्षेत्रज्ञमुपजायते ॥३॥
श्रूयते कल्पितार्थानां दाता कल्पतरुर्दिवि ।
अकल्पितार्थदो दृष्टो यन्त्रचिन्तामणिर्भुवि ॥४॥
इच्छाफलप्रदः स्वर्गे यथा चिन्तामणिस्तथा ।
यन्त्रचिन्तामणिर्भूमौ शीघ्रमिच्छाफलप्रदः ॥५॥
यन्त्रचिन्तामणेरब्धेः पारगामी स एव यः ।
सिद्धान्तविस्कर्णधारां पट्टिकां नावमाश्रयेत् ॥६॥

End:— पद्व्याख्यानरूपैव टीका ग्रन्थकृता कृता ।
अतो मया विदां प्रीत्यै कृतेयं सोपपत्तिका ॥ :०: ॥

Colophon:— इति श्रीदैवज्ञमधुसूदनात्मजरामदैवज्ञविरचितायां यन्त्रचिन्तामणिटीकायां यन्त्रदीपिकायां प्रकीर्णाध्यायश्चतुर्थः ।' शुभशाके १८०३ सन १२८८ साल आषाढ कृष्णपञ्चम्यां भृगौ काश्यांश्रीवबुएशर्म्मणा लिपिरियं पुस्तकं स्वार्थः ॥०॥

विषयः । यन्त्रचिन्तामणिटीका ॥

Previous notice:—C. C. Pt. I. P. 472. Pt. II P. 109. 218.

No. A. यन्त्रचिन्तामणिव्याख्या by रामदैवज्ञ ॥ Yantrachintāmani-vyākhyā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 54 in a line. Folia, 16. 13¾ × 4 inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Anantalāl Jhā, Nanaur, P.O. Tamuria, Darbhanga. A commentary on Yantrachintāmani by Rāma Daivajña.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. B. यन्त्रचिन्तामणिव्याख्या by राम ॥ Yantrachintāmaṇi vyākhyā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 15 on a page. Letters, 66 in a line. Folia, 3. 13 × 5 inches. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct. Incomplete. Date ? Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. A commentary on Yantrachintāmani by Rama dealing with Geometrical formation together with the text.

Beginning, विषयः—Same; end, Colophon, wanting.

C. यन्त्रदीपिका by राम ॥ Yantradīpikā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 22. 12½ × 5 inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Adhikalāla Miśra, Balava, P. O. Nowhatta, Bhagalpur. Very much damaged. A commentary on Yantrachintāmaṇi of Chakradhara by Rāma, son of Madhusūdana,

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. D. यन्त्रदीपिका by रामदैवज्ञ ॥ Yantradīpikā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 34 in a line, Folia, 17. 12×4½ inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga. A commentary on Yantrachintāmaṇi by Rāma Daivajña dealing with Jyotiś-Śāstra.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

E. यन्त्रदीपिका by राम ॥ Yantradīpikā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 37 in a line. Folia, 18. 10×4½ inches. Appearance, fresh Prose. Incomplete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Chitradhara Library, Tabhaka, P. O. Dalsingh Sarai, Darbhanga. A commentary on यन्त्रचिन्तामणि of Chakradhara by Rāma dealing with Jyotiś-Śāstra.

Beginning, End, Colophon, Wanting विषयः—Same.

F. यन्त्रदीपिका by राम ॥ Yantradīpikā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 14 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 15. 10½×4½ inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Gaṅgādhara Jhā, Jonki, P. O. Deodha, Darbhanga. A commentary on Yantrachintāmaṇi by Rāma.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same as in previous No.

No. 272. यन्त्रराजः by महेन्द्र ॥ Yantrarājaḥ.

Substance :- Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 52 in a line. Folia 32. 14×5½ inches. Appearance, fresh. Prose and verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Gaṅgādhara Jhā. Jonki, P. O. Deodha, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with the formation of yantras by Mahendra with the commentary of Malayendu on it. This ends in 5 chapters.

Beginning.— श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रणम्य सर्वज्ञपदारविन्दं सूरिमहेन्द्रस्य पदाम्बुजं च।
तनोति तद्गुम्फितयन्त्रराजग्रन्थस्य टीकां मलयेन्द्रसूरिः ॥१॥
अथ प्रथमतः प्रतिचिकीर्षितस्य सकलगणितसारभूतस्य यन्त्रराजग्रन्थस्य निरन्तरान्तराय निर्वापणाय शिष्टाचारपरिपालनाय शिष्यप्रतिशिष्य-परम्परासु प्रचयगमनाय च भक्तजनमनःसंकल्पकल्पद्रुमायमाणस्वामी-ष्टदेवतागुरुनमस्कारपूर्वं प्रयोजनसहितं ग्रन्थाभिधेयमभिधत्ते ग्रन्थकारः।
श्रीसर्वज्ञपदाम्बुजं हृदि परामृष्य प्रभाव्यप्रदं।
श्रीमन्तं मदनाख्यसूरिस्वगुरुं कल्याणकल्पद्रुमं।
लोकानां हितकाम्यया प्रकुरुते सद्यन्त्रराजागमं।
नानाभेदयुतं चमत्कृतिकरं सूरिमहेन्द्राभिधः ॥२॥ स्पष्टार्थमेतत् ॥

End:— अभूद्‌ भृगुपुरे वरे गणकचक्रचूडामणिः।
कृती नृपतिसंस्तुतो मदनसूरिनामा गुरुः।
तदीयपदशालिना विरचिते इयन्त्रागमे।
महेन्द्रगुरुणोदिताजनि विचारणा यन्त्रजाः ॥
श्रीपोराजमहेन्द्रसर्वगणकः पृष्टो महेन्द्रप्रभु-
र्जातः सूरिवरस्तदीयचरणाम्भोजैकभृंगद्युता।
सूरिश्रीमलयेन्दुना विरचतेस्मिन्नृयन्त्रराजागम-
व्याख्याने प्रविचारणादिकथनाध्यायोगमत्पञ्चमः ॥५॥

Colophon:— श्रीयन्त्रराजस्सटीकस्समाप्तः ॥ ग्रन्थसंख्या ॥*॥ लेखकस्य शुभं भूयात् ॥

विषयः। विविधयन्त्राणां निर्माणप्रकारः ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 472. Pt. II. P. 218, 109. Pt. III. P. 101.

No. 273. यन्त्रराजः by महेन्द्र ॥ Yantrarājaḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 60 in a line Folia, 15. 14×6 inches. Appearance, fresh. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rāmachandra Jhā, Mahinatha-

pur. P. O. Deodha, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with the formation of yantras. Complete in 20 chapters.

Beginning.— श्रीगणेशायनमः ॥
अथ परिभाषा ॥ तत्र यन्त्रान्तर्गतखंडानि रेखावृत्तानि यानि संति तेष संज्ञा प्रोच्यते तत्र यन्त्रराजकिरीटसक्तरज्जुरवलंवरज्जुः प्रोच्यते तदाधार-भूतधातुमयं कुण्डलं कुण्डलशब्देनोच्यते यन्त्रराजकिरीटं सिंहासनशब्देन प्रोच्यते ॥ यन्त्रराजपत्रागारभूतं पत्रमागारशब्देनोच्यते । अक्षांशयन्त्रं मातृशब्देनोच्यते ॥

End.— अथ तस्य पश्चादुष्ट्रग्रीवा सदृशानि मिथस्तुल्यप्रमाणानि कियन्त्यपि नक्षत्राणि उदितानि भवन्ति तस्य तन्मध्ये यदा भास्वरं प्रथममुदित तन्नाम कार्त्तितकर इति ॥ एवं मया विंशतिनक्षत्राणि कथितानि एम्य उन्नतांशज्ञानं भवति यत एतेषां सम्यक् ज्ञानं भवति तदा यन्त्रराजात् रात्रिकालानयने भ्रमो न भवति ॥

Colophon:— इति विंशतितमाध्यायः ॥०॥ इति यवनभाषायां यन्त्रराजस्य रसालेति वासनावसंज्ञक समाप्तिमगमत् ॥

विषयः । यन्त्रप्रणयनोपपत्तिः ॥ परिभाषानिरूपणञ्च ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 472. Pt. II. P. 109. 218. Pt. III P. 101.

See commentaries under Cat. No. 274, 275.

No. 274. **यन्त्रराजरचनोपपत्तिः** by **जयसिंह** ॥ Yantrarājarachano-papattiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 8. 14 x $5\frac{1}{2}$ inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Gaṅgādhara Jhā, Jonki, P. O. Deodha, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with the formation of yantras briefly described in Yantrarāja of Mahendra by Jaya Siṁha.

Beginning:— श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीगुरवे नमः ।

अथ यन्त्रराजरचनाप्रकारो लिख्यते ॥

स्वाबभीष्टयन्त्रं धातुमयं दारुमयं वा वर्तुलं कार्य्यं तस्य मध्ये केन्द्रं कृत्वा आपाणिव्यासार्धमितेन कर्कटेन वृत्तं कार्य्यं तन्मकराहोरात्रवृत्तं भवति तस्य केन्द्र ध्रुवस्थाने ज्ञेयं तन्मध्ये ऊर्ध्वाधरातिर्य्यग्रेखा च कार्य्या तद्भागैश्चांकनीयं । तिर्य्यग्रेखाग्रह्रितये पूर्वापरादिगंकनं कार्य्यं ऊर्ध्वाधरे रेखाग्रह्रितये याम्योत्तरदिगंकनं कार्य्यं ॥

End.— अथाभीष्टनक्षत्रराश्यादिको विभागाः क्रान्तिवृत्ते मेषादितोङ्कनीया तत्र चिन्हं कार्य्यं तत्र चिन्हात् यत्कदम्बवृत्तं पतितं तस्मिन् कदम्बवृत्ते गृहीत्वा नक्षत्रस्य शर उत्तरश्चे दुत्तरदिशि दक्षिणदिशि विगणय्य तत्र गृहीतनक्षत्रस्यास्य स्थूलं कार्य्यमिति दिक् ।

Colophon:— इति श्रीमन्महाराजाधिराजेश्वरभूपतिजयसिंहकारिते यन्त्ररचनोपपत्ति-वेधप्रक्रुया समाप्त ॥ शुभं भूयात् ॥ श्रीरस्तु ॥ ओं ॥—॥—॥—॥

विषयः । महेन्द्रकृतयन्त्रराजांशभूतकतिपययन्त्राणामुपपत्तिः ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 472. Pt. II. P. 109.

See text under Cat. No. 273.

No. 275. यन्त्रराजव्याख्या by मलयेन्दु ॥ Yantrarājavyākhyā.

Substance :—Character, Devanāgarī. Blue paper. Lines. 7 on a page. Letters, 61 in a line. Folia, 26. 13 × 4 inches. Prose Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rāmachandra Jhā, Mahinathapur, P. O. Deodha, Darbhanga. A commentary on Yantrarāja of Mahendra by Malayendu.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रणम्य सर्वज्ञपदारविन्दं सूरेर्महेन्द्रस्य पदाम्बुजं च ।

तनोति तद्गुम्फितयन्त्रराजग्रन्थस्य टीकां मलयेन्दुसूरिः ॥

अथ प्रथमतः प्रतिचिकीर्षितस्य सकलगणितसारभूतस्य यन्त्रराजग्रन्थस्य निरंतरान्तराय निर्वापणाय शिष्टाचारपरिपालनाय शिष्यप्रतिशिष्यपरं-पराय प्रचयगमनाय भक्तजनमनःसंकल्पकल्पद्रुमाय स्वाभीष्टदेवता-गुरुनमस्कारपूर्वकं प्रयोजनसहितं ग्रन्थाभिधेयमभिधत्ते ग्रन्थकारः ॥

श्रीसर्वज्ञपदाम्बुजं हृदि परावृत्य प्रभाव्यं परं
श्रीमन्तं मदनाख्यसूरिस्वगुरुं कल्याणकल्पद्रुमं
लोकानां हितकाम्यया प्रकुरुते सद्यन्त्रराजागमं
नानाभेद्युतं चमत्कृतिकरं सूरिर्महेन्द्राभिधः ॥२॥

End अभूद्गुरुरे वरे गणकचक्रचूडामणिः ।
कृती नृपतिसंस्तुतो मदनसूरिनामा गुरुः ।
यदीयपदशालिना विरचिते त्वयंत्रागमे
महेन्द्रगुरुणोदिता जनिविचारणा यन्त्रजा ॥७॥
श्रीपेरोजमहेन्द्र सर्वगणकः पृष्टे महेन्द्रः प्रभु—
र्जातः सूरिवरस्तदीयचरणाम्भोजेकभृङ्गस्य ता
सूरिश्रीमलयेन्दुना विरचितेऽस्मिन्यन्त्रराजागम—
व्याख्याने प्रविचारणादिकथनाध्यायोऽगमत्पञ्चमः ॥५॥
इति यन्त्रराजः सटीकः समाप्तः ॥ भोलाराम ॥—॥—॥—॥

विषयः । यन्त्रराजटीका ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 472. Pt. II. P. 109, 218. Pt. III. P. 101.

See Cat. No. 273.

No. 276. यन्त्राध्यायोपपत्तिः ॥ Yantrādhyāyopapattiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 16. $10\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fair. Prose Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Phudī Jhā, Barail, P. O. Parsarma, Bhagalpur. An explanation on Yantrarachanā. Anonymous.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥
अथ यन्त्राध्यायोपपत्तिः ॥ गोलो नाडीवलयमित्यादिदृशधा उक्तं यन्त्रम् ।
तेभ्यः कालज्ञानं सुगमम् । तत्रादौ गोलयन्त्रं व्याख्यायते । अपवृत्तगण-
चिह्नमिति । अत्र यथोक्तं खगोलान्तर्भगोलं बध्वा तथा श्रीविशेषोक्त्या
नाडीमण्डलधरातले नाडीवृत्तं क्रान्तिमण्डलधरातले क्रान्तिवृत्तं
विन्यस्येष्टकालज्ञानं शिष्याय दर्शयेत् ॥

End :— तथा प्रथमछायाग्रद्वितीयछायाग्रयोर्मध्ये एका रेखा कार्या तदा जातं
त्रिभुजम् (अकग) अथ (अकग) त्रिभुजोपरि (रे ४ अ) वृत्तम्या वृत्तं

कार्यम् । तस्य व्यासमानं सिद्धान्त साम्राट् स्थानेन सूत्रेण साध्यम् ।

तत्सूत्रमिदम् ।।

त्रिबाहुकबहिर्लग्नवृत्तव्यासदलं किल ।

भुजयोराहतेः खण्डालम्बाप्तं न समं भवेत् ॥१॥

Colophon :— समाप्तोयम् ॥

विषयः । यन्त्राध्यायविवेचनम् ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 472 (?).

No. 277. यवनजातकम् by यवनाचार्य ।। Yavanajātakam.

Substance .—Character, Maithılī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 19. 11 × 4¾ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rudrānanda Miśra, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabbāga.

Beginning .— श्रीनमो महागणेशाय ॥

श्रीभारतीं गणपतिं रविचन्द्रभौमसौम्येन्द्रपूज्यभृगुभास्करिराहुकेतुम् ।

नत्वा जनार्दनपितामहशङ्करांश्च रम्यं पुरन्ध्रिजननस्य फलंकरोति ॥१॥

अथायनफलम् ॥

शश्वत्प्रसन्नाननुकान्तिसूनुः सन्तोषयुक्ता नितरां सुवेषा ।

नारी सदाचारता प्रसन्ना सौम्यायने चन्द्रमुखी सुशीला ॥२॥

End — सौभाग्ययोगेनु विदांगता चेत्सदाभवेत्सज्जनधर्मपत्नी ।

यदोजयोगेरथवान्नृभूतैः सा राजपत्नी जनिता पुरन्ध्रीः ॥७०॥

Colophon -- इति श्रीयवनजातके स्त्रीजातके योगाध्यायः समाप्तः ॥

विषयः । स्त्रीजातकग्रहशुभाशुभफलनिरूपणम् ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 473. Pt. II. P. 110. Pt. III. P. 102. C. P. B. P. 392.

No. A. यवनजातकम् by यवनाचार्य ।। Yavanajātakam.

Substance :—Character, Maithılī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 21. 11×4½ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1777. Place of deposit, Pandit Janārdana Miśra, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga. A handbook of Jyotiś-Śāstra dealing the birth of a woman by Yavanācharya.

Beginning, End, colophon, विषयः—Same.

No. 278. यवनजातकम् । Yavanajātakam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 60 in a line. Folia, 12. 13 × 4 inches. Appearance, new. Incomplete. Incorrect. Date, San 1316 Sal. Place of deposit, Pandit Vikala Jhā, Lalganj, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. An elementary treatise on horoscopy. Anonymous.

Beginning.— ओं नमो गणेशाय ॥
अथ यवनजातकं लिख्यते । तत्रादौ लग्नफलम् ॥ अथ मेषलग्नफलम् ।
मेषे विलग्ने पुरुषोऽभिजातो लब्धोभिमानी बहुशल्ययुक्तः ।
चतुष्पदाढ्यो बहुवित्तयुक्तः ख्यातो नरोऽसौ दृढसौख्ययुक्तः ॥

End.— नरो जीवति मानयुक्तस्तपो व्ययेशे व्ययगोचरश्च ॥०॥ इति भावप्रत्य-धिष्ठितभावफलानि ॥०॥

Colophon:— इति यवनजातकं समाप्तम् ॥०॥ सन् १३२६ साल वैशाखशुक्लषष्ठ्यां रवौ ॥०॥०॥०॥०॥०॥०॥०॥

विषयः । लग्नस्थग्रहाणां फलविचारः ॥

No. 279. यवनाचार्यवचनम् by यवनाचार्य । Yavanāchāryavachanam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 42 in a line. Folio, 1. $11\frac{1}{2} \times 4$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Correct. Date ? Marked with useful notes. Place of deposit, Pandit Ravinātha Jhā, Professor, M. R. Vidyālaya, resident of P. O. Andhra Tharhi, Darbhanga. A fragment of the sayings of Yavanāchārya dealing with 12 grahas fallen in the horoscope.

Beginning:— श्री भवानीसूनवे नमः ॥
यदा माहतावो भवेन्माल्खाणे मिरीखोऽथवा मुस्तरीवख्तखाणे ।
अतारि द्विलग्ने नरो वख्तपूर्णो भवेद्द निदारोऽथवा पातिसाहः ॥१॥
भवेदाफतावो यदा षष्ठखाणे पुनर्दैत्यपीरोऽथ केन्द्रे गुरुर्वा ।
जातः छतर्फीलताजी हयाद्योजरी जर्जरी वासुदाता विरायुः ॥२॥

End:— मालखाणे च स्मको वा हफ्तखाणे मुस्तरी ॥
क्यावजीरो वादसाहो छता जिस्मे मेदिनी ॥१४॥
धर्म कर्माधिनेतारा वन्योन्याश्रयसंस्थितौ ।
राजयोग इति ख्यातः सर्वदा विजयी भवेत् ॥१५॥

Colophon:— इति यवनाचार्यविरचितं पञ्चदशानि श्लोकानि समाप्तानि ॥

विषयः । नवग्रहफलम् ॥

No. 280. यात्रादिविचारः ॥ Yātrādivichārah.

Substance :—Character, Maithili. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 19. 9 × 3½ inches. Verse. Appearance, fresh. Correct. Incomplete. Date ? Place of deposit, Pandit Gopāla Miśra, Tabhaka P. O. Dalsingh Sarai, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with vyavahāra. Anonymous.

Beginning.— ओं नमो महागणाधिपतये ॥
देवेन्द्रमौलिमन्दारमकरन्दकणारुणाः ।
विघ्नं हरन्तु हेरम्बचरणाम्बुजरेणवः ॥
तत्रादौ तिथयः प्रतिपदादिः ।
वाराः रव्यादिः नक्षत्राणि अश्विन्यादिः । उत्तराषाढशेषभागश्रवणा-
पूर्वभागाभ्यामभिजिन्नाम नक्षत्रम् । योगाः विष्कम्भादयः ।
तिथिरेकगुणाप्रोक्ता वारश्चाष्टगुणः स्मृतः ।
ऋक्षं शतगुणं प्रोक्तं योगश्चैकशताधिकः ॥

End of Ms :— अथ गण्डलक्षणम् ।
अश्विनीमघमूलादौ पादिकार्धं प्रकीर्त्तितम् ।
रेवती सर्पसक्रान्ते गण्डान्तेदेवलोदितः ॥
अपरः प्रकारः ॥
अश्विनीमघमूलादौ त्रिवेदनवनाडिकाः ।
रेवतीसर्पसक्रान्ते मास.........॥

Colophon:— नास्ति ॥

विषयः । व्यवहारोपयोगिकतिपयविषयपर्य्यालोचनम् ॥

No. 281. योगयात्रा by वराहमिहिर ॥ Yogayātrā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 150. 14 × 5 inches.

Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat, 1914. Damaged. Place of deposit, Pandit Kamalākānta Miśra, Salampur, P. O. Ghataho, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with phalabhāga by Varāha Mihirāchārya with the commentary of Bhaṭṭotpala. There are 16 chapters enumerated at the end of the text by the author.

Beginning — यश्चक्षुर्जगतः सहस्रकरवद्धाम्नां च धामार्कव-
न्मोक्षद्वारमपावृतं च रविवद्भ्रान्तान्तकृत्सूर्यवत् ।
आत्मा सर्वशरीरिणां सवितृवत्तिग्मांशुवत्काल-
कृत्साध्वीं नः स गिरं तनोतु सविता योन्यैरतुल्योपमः ॥१॥
वक्ष्यामि भूपमधिकृत्य गुणोपपन्नं
विज्ञातजन्मसमयं प्रविभक्तभाग्यं ।
अज्ञातसूति मथवा विदितैर्व्यभाग्यं
सामुद्रियात्रिकनिमित्तशतैः पृथूक्तैः ॥२॥

Beginning of commentary —श्रीगणेशाय नमः ॥
ब्रह्माजशंकररवीन्दुकुजज्ञजीवशुक्रार्कपुत्रगणनाथगुरून् प्रणम्य ।
यः संग्रहोर्कवरलाभविवृद्धबुद्धेरावर्त्तकस्य तमहं विवृणोमि कृत्स्नं ॥
यच्छास्त्रं सविता चकार विपुलैः स्कन्धैस्त्रिभिर्ज्योतिषं
तस्योच्छित्तिभयात्पुनः कलियुगे संसृत्य यो भूतलं
भूयः स्वल्पतरं वराहमिहिरव्याजेन सर्वं व्यधा–
दित्थं यं प्रवदन्ति मोक्षकुशलास्तस्मै नमो भास्वते॥
वराहमिहिरोदधौ सुबहुभेदतोयाकुले
ग्रहर्क्षगणयादसि प्रचुरयोगरत्नोज्ज्वले
भ्रमन्ति परितो यतो लघुधियोर्थलुब्धास्ततः
करोमि विवृत्तिप्लवं निजधियाहमत्रोत्पलः ॥

End of Text :— यात्रावतारआदावाचारश्चाभियोज्यकादेशः ।
योगाध्यायो मिश्रकवल्युपहारौ तथा स्नानम् ॥
अ ग्निनिमित्तं नक्षत्रकेन्दुभलक्षणं तथा वार्य्याः ।
शालाविधिर्गजेङ्गितमदकरणं वाजिचेष्टार्चाः ।
खड्गविधिः प्रस्थानं शाकुनमुत्साहपुरनिवेशश्च ।
अध्यायसंग्रहोयं समासतश्चात्र निर्दिष्टः ॥

End of Commentary .—टीकेयं संक्षिप्ता यानविधाने च वराहमिहिरकृते ।

बट्त्रिंशच्छतमाना रचिता शिष्यानुकम्पयात्र मया ॥

Colophon of the text :—इति श्रीवराहमिहिराचार्यविरचितायां योगयात्रायां उपसंहाराध्यायः सप्तदश ॥१७-१७-१७॥

Colophon of the Commentary —इति भट्टोत्पलविरचितायां योगयात्राविवृत्तौ पुरप्रवेशोपदेशाध्याय: ॥१७॥

इति योगयात्रा को टोका समाप्त ॥ मार्गशिरकृष्णतिथौ १३ शनिवारे संवत् १९१४ का शुभंमस्तु लिषित छाजूराम लेखकस्य लिषापतं पंडित जी श्रीनिलाम्बरजी श्री ॥५॥

विषयः । अस्मिन् राजयात्राप्रकारो दर्शितः ॥

Previous notice —C. C. Pt I. P. 478. Pt. II. P. 111, 219. H. P. S. (1905) P. 234.

No. 282. योगार्णवः by वेङ्कटेश ॥ Yogārṇavaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 11 on a page. Folia, 9. 12 × 4 inches. Appearance, new. Verse. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Avadhakṛṣna Jhā, Rantī, P. O. Madhubani, Darbhanga. An elementary treatise on horoscopy by Veṅkaṭeśa.

Beginning — श्रीगणेशाय नम ॥

नत्वा तं मनसा मतङ्गवदनं श्रीवेङ्कटेशः सतां ।
श्रीमानप्पयभूसुरात्मजवरो होराविदां प्रीतये ।
ज्योतिःशास्त्रमहार्णवप्रतरणे संग्राह्य शास्त्रान्तरा-
ह्वक्ष्ये जातकशास्त्रमार्गफलदं योगार्णवाख्यं प्लवम् ॥

End.— आचार्यवर्यो निगमाङ्गशास्त्रे विनिश्चितार्थः सुगतिः सुशीलः ॥
श्री वेङ्कटेशो भुवि मानवानां चकार योगार्णवमन्त्रभूत्यै ॥

Colophon -- इति योगार्णवे अष्टमोध्यायः ॥

विषयः ॥ जन्मपत्रीपतितानां नवग्रहाणां शुभाशुभफलनिरूपणम् ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 481. Pt. II. P. 112, 219. Pt. III. P. 103.

No. 283. योगिनीजातकम् ॥ Yoginījātakam.

Substance:—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 8 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 9. 12×4 inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur.

Beginning:— ओं नमो गणेशाय ॥
स्वर्क्षं पिनाकनयनैस्संयोज्य वसुभिर्हरेत् ।
शेषतो योगिनी ज्ञेया शून्यपाते तु संकटा ॥ १ ॥

End :— उल्कातो भातुतनये संकटातस्तमो भवेत् ।
अल्यामेवदशान्ते यः केतुरित्यभिधीयते ॥ १११ ॥
अथ योगिनीयन्त्रम् ॥
त्रिकोणं ततः पञ्चकोणं स्युक्तं ततो निर्मितं कोणयुक्तं मुनीन्द्रैः ।
ततो वर्तुलं चाष्टपत्रं विधेयमिदं योगिनी यन्त्रयुक्तं च ज्ञेयम् ॥

Colophon :— समाप्तमिति ॥

Post Colophon:— यदा संकटा स्याद्विरुद्धा नरस्य तदा सप्तभिः संकटा पूर्वगौरी ।
प्रपूजा विधेया तथा संकटघ्नी भवेन्मोक्षमेतद्भवान्यो० ॥

विषयः । योगिन्यादीनां दशान्तर्दशाविचारः ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 481. C. S. C. IX. No. 109.

A.—योगिनीजातकम् ॥ Yoginījātakam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 6. 12×4¼ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1764. Place of deposit, Babu Bīlaṭa Jhā, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy. Slightly damaged.

End:— त्रिकोणं ततः पञ्चकोणं स्युक्तं
ततोरिर्मितं कोणसुक्तं मुनीन्द्रैः ।
ततो वर्तुलं चाष्टपत्रं विधेयं
इदं योगिनीत, युक्तं च ज्ञेयम् ।

Post Colophon:—शुभशाके १७६४ सन १२५० साल माघ शुक्ल चतुर्दश्यां तिथौ चन्द्रवासरे श्री गृहिमणिशर्मणः स्वा पुस्तकी लिपिरियं स्वार्थः ॥

Beginning, Colophon, विषयः—Same.

B.—योगिनीदशा ॥ Yoginīdaśā.

Substance :—Character. Maithilī Nepali paper. Lines, 9 on a page. Letters, 45 in a line. Folia, 9. $12\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur ; P. O. Sukpur, Bhagalpur. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with Yoginīdaśāvīchāra. Slightly damaged.

End·— एवमुक्ता विरुद्धा चेन्नरैर्ज्वालामुखी सदा ।
पूजनीया प्रयत्नेन दुःखशान्त्यै न संशयः ॥
इदं रहस्यं परमं सुगोप्यं
यदुक्तमेतच्छिवयामले हि ।
मर्त्यस्थलोकस्य हिताय सर्वं
राजर्षिणा तत्प्रकटीकृतं हि ॥ ९१ ॥ ओं ॥

Beginning, Colophon, विषयः—Same.

C.—योगिनीदशा ॥ Yoginīdaśā.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 11 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 8. $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1810. Damaged. Place of deposit, Pandit Jayānanda Miśra, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with Yoginīvichāra.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same as in B.

D.—योगिनीदशा ॥ Yoginīdaśā.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 9 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 9. $11\frac{3}{4} \times 4$ inches.

Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1776. Place of deposit, Babu Satyanārāyana Misra, Balava, P. O. Nowhatta, Bhagalpur. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same as in B.

E. योगिनींदशा ॥ Yoginīdaśā.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 8-9 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 8 $11\frac{1}{2} \times 4$ inches. Appearance, Fair. Verse. Complete Incorrect. Date ? Place of deposit. Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnapur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of astrology dealing with Yoginīvichāra.

Beginning:— ओंनमो गणेशाय ॥
स्वर्क्षं रामेण सहितं वर्द्धभिर्भागमाहरेत् ।
शेषेण योगिनी ज्ञेया शून्यपातेन संकटा ॥
अन्यच्च । यस्मिन्भवेद्दिवसभे जननं जनस्य
तन्नं पिनाकनयनैस्सहितं विधेयम् ।
गिरीशमूर्त्यां च विभजेच्च शेषं
यत्संख्यकं सैव दशा जनस्य ॥

End, Colophon, विषय:—Same as in B.

F.—योगिनीजातकम् ॥ Yoginījātakam.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 9 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 8. $12 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1783. Place of deposit, Pandit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra, dealing with the Yoginīvichāra.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same as in A.

G.—योगिनीजातकम् ॥ Yoginījātakam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 98 in a līne. Folia, 6. 11 × 4½ inches. Verse. Appearance, tolerable. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Punyānanda Jhā. Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga. A hand-book of Jyotis-Śāstra dealing with Daśāphala.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

H.—योगिनीजातकम् । Yoginījātakam.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 11 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 6. 12¼ × 4½ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1763. Damaged. Place of deposit, Pandit Gokulanātha Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. Now possessed by Jayadeva Ṭhākur, brother-in-law of the deseased owner of Ms. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscope.

Beginning, विषय :—Same.

End:— सं-ड. भवेन्महौजा नृपकार्य्यकर्त्ता वार्त्ताविधौ शास्त्रकलासु दक्षः ।
अनेकमैश्रीप्रियदर्शनश्चेत्सिद्धा दशा संकटपाकगा स्यात् ॥
सं. सि. ॥ इति संकटान्तर्दशाफलानि ॥

Colophon:— इति योगिनीजातकः समाप्तः ॥ शुभमस्तु ॥ सिद्धिरस्तु ॥ शाके १७६२ फाल्गुनशुक्लप्रतिपद्रवौ सरिसवसं श्रीभैआशर्म्माऽलिखदिदं पुस्तकम् रांटी ग्रामे ॥

No. 284. योगिनीदशा ॥ Yoginīdaśā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on apage. Letters, 40 in a line. Folia, 6. 11 × 4½ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Bābālāla Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. An extract from Rudrayāmala dealing with horoscopy. Slightly damaged.

Beginning .— श्रीगणेशायनमः ॥
नत्वा गणेशं गिरिमब्जयोनिं विष्णुं शिवं सूर्यमुखान्ग्रहेन्द्रान् ।
वक्ष्ये स्फुटं रुद्रकृताद्यशास्त्राद्दशाक्रमं द्राक्किल योगिनीनाम् ॥
यस्मिन्भवेद्दिवसभे जननं जनस्य तन्नं पिनाकिनयनैः सहितं विधेयम् ।
गिरीशमूर्त्या ८ विभजेच्च शेषं यत्संख्यकं सैव दशा जनस्य ॥
मङ्गला पिङ्गला धन्या भ्रामरी भद्रिका तथा ।
योगिन्यथ समाख्याता उल्का सिद्धा च संकटा ॥

End.— उल्कामानग्रामसुखं हारिणी मृत्युकारिणी ।
शङ्कटामन्तरेणैव पशुमानकुलार्दनम् ॥
उत्साहो विविधः पुंसां निजपुत्रसुखोदयम् ।
मनः प्रसन्नतामेति सिद्धा चेत्संकटाङ्कता ॥

Colophon — इति रुद्रयामले उमामहेश्वरसंवादे मङ्गलाद्यष्टौ योगिनीनां दशान्तर्दशाफलं संपूर्णम् ॥

विषयः। मङ्गलाद्यष्टयोगिनीनां दशान्तर्दशाफलनिरूपणम् ॥

Previous Notice:—C. C Pt. I. P 481. (?) Pt. II. P. 112. 219.

A.—योगिनीदशा ॥ Yoginīdaśā.

Substance:—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 9 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 4. 12 × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Phudī Jhā, Barail, P. O. Parsarma, Bhagalpur. Slightly damaged. An extract from Rudrayāmala dealing with Yoginīdaśāvichāra.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

B.—योगिनीदशाफलम् । Yoginīdaśāphalam.

Substance:—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 12 on a page. Letters, 55 in a line. Folia, 4. 11 × 4½ inches. Verse. Appearance, old. Damaged. Letters, faint. Date ? Complete. Incorrect. Place of deposit. Pandit Janārdana Miśra, Nanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga. A hand-book

of Jyotis-Śāstra, dealing with horoscope by Śiva & Pārvatī. Extract has been taken from Rudrayāmala Tantra.

Beginning, End, Colophon, विषय·—Same.

C.—योगिनीफलम् by शिव ॥ Yoginīphalam.

Substance:—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 7 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 10. 11 × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Generally correct. Date. Śaka 1816. Place of deposit, Pandit Śaśinātha Jhā, Tarauni, P. O. Sakri, Darbhanga A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with Yoginīvichāra.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same

D.—योगिनीजातकम् by वागीश ॥ Yoginījātakam.

Substance:—Character, Maithilī, Brown paper. Lines, 10 on a page. Letters. 48 in a line. Folia, 6. 10 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit. Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with Yoginīvichāra by Vāgīśa.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same.

No. 285. रत्नकलापः by विष्णुदेव ॥ Ratnakalāpaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 60 in a line. Folia, 23. 12 × 4¼ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1738. Damaged. Place of deposit, Pandit Raghunātha Jhā, Sanakorthu, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. An elementary treatise on astronomy and astrology by Visnudeva.

Beginning :— ओंनमो गणेशाय ॥

यस्मिन्नुदयोपगते जगदिदमखिलं प्रकाशमुपयाति ।
अन्धीभवति विलुप्ते स जयति संसारलोचनस्तरणिः ॥
गर्गवराहमिहिरश्रीपतियवनाचार्यादिकृतनिबन्धेभ्यः ।
रत्नकलापः क्रियते कण्ठाभरणाय विष्णुदेवेन ॥

End :— यत्र तत्र स्थिता वृक्षा विल्वदाडिमकेसराः ।
पलाशो नारिकेलश्च शुभं कुर्वन्ति सर्वशः ॥

Colophon :— इति विष्णुदेवरत्नकलापे द्रुतयानादिविधिः ॥ ० ॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥
शाके १७३८ कार्त्तिकवदिसप्तमी ७ श्रीकञ्चनशर्म्मणा लिखितमिदम् ॥

विषयः । राशिप्रकरणम्। ग्रहसंज्ञाप्रकरणम् । गोचराष्टवर्गविचारः। ग्रहशान्तिविधिः।
नक्षत्रप्रकरणम् । शुभाशुभप्रकरणम् । वृष्टिविचारः । विवाहविचारः ॥
द्विरागमनादिविचारः । जातकविचारः । आयुर्दायादिविचारः ॥
जातकादिसंक्षेपः। गृहादिविचारः। कृष्यादिप्रकरणम् । द्रुतयात्रादिविधिः॥

Previous notice:—H. P S (1905) P 236.

A.—रत्नकलापः by विष्णुदेव ॥ Ratnakalāpaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 52 in a line Folia, 41. 12 × 4 inches. Appearance, old. Verse Complete. Correct. Date, Śaka 1695. Place of deposit, Pandit Bīkala Jhā. Lalganj, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. An elementary treatise on astrology and astronomy by Visnudeva.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

B —रत्नकलापः by विष्णुदेव ॥ Ratnakalāpaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Dark-white paper. Lines, 16 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 61. 12 × 5 inches. Appearance, old. Verse. Damaged. Place of deposit, Pandit Śrīnandana Miśra, Kanhauli. P. O. Sakri, Darbhanga. Complete. Incorrect. Date , Śaka 1691. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga by Visnudeva.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

C.—रत्नकलापः by विष्णुदेव ॥ Ratnakalāpaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Blue paper. Lines, 11 on a page. Letters, 70 in a line. Folia, 33. 14 × 4½ inches. Appearance, tolerable. Verse Complete. Incorrect. Date ?

Place of deposit, Pandit Umādatta Miśra, Salampur, P. O. Ghataho, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra, dealing with Phalabhāga by Viṣnudeva.

Beginning, End, Colophon, विषय.—Same.

D.—रत्नकलापः by विष्णुदेव ॥ Ratnakalāpaḥ.

Substance.—Character, Maithilī White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 45. 13 × 4½ inches. Appearance, old. Damaged. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahinathapur, P. O. Jhanjharpur Bazar, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga by Viṣnudeva.

Beginning, End, Colophon, विषय —Same.

E.—रत्नकलापः by विष्णुदेव ॥ Ratnakalāpaḥ.

Substance :—Character, Maithilī White paper. Lines, 18 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 51. 11 × 5 inches. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct. Incomplete. Date ? Place of deposit, Pandit Jibu Miśra, Nanaur ; P. O. Tamuria, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with phalabhāga by Viṣnudeva.

Beginning. विषय —Same ; End, Colophon, Wanting.

F.—रत्नकलापः by विष्णुदेव ॥ Ratnakalāpaḥ.

Substance —Character, Maithilī Nepali paper. Lines, 12 on a page. Letters, 54 in a line Folia, 24. 12½ × 4½ inches. Appearance, old. Verse Complete Incorrect. Date, Śaka 1734. Very much damaged. Place of deposit, Babu Ṭhīṭhara Jhā, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Viṣnudeva.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same,

No. 286. रत्नदीपकम् ॥ Ratnadīpakam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 36 in a line. Folia 7. 12¼ × 4 inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1752. Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A manual of Jyotis-Śāstra dealing with horoscopy. Anonymous.

Beginning— श्रीगणेशाय नमः ॥
प्रणम्य शारदां देवीं गणेशं शिवनन्दनम् ।
ब्रह्मविष्णुमहेशादीन् वक्ष्येहं रत्नदीपकम् ॥ १ ॥
लग्नस्थितौ दिनपतिः प्रकरोति नित्यं
देहं सरोगमतुलं किल वायुपीडा ।
गुल्मादिकं शिरसि अस्थिविकारदोषान्
वीर्यक्षयं तु बहुमूत्रकृच्छ्रादिदोषान् ॥ २ ॥

End — नेत्रे च रोगं किल शास्त्रधौतं प्रचण्डभावं किल वाक्प्रलापम् ।
असद्व्ययं शत्रुविनाशनं च करोति पापं व्ययगे तमे वा ॥१४॥
इति राहुफलम् ॥

Colophon— इति रत्नदीपकनाम ग्रन्थं सम्पूर्णम् ॥०॥ संवत् १८८७ शाके १७५२ भाद्रकृष्णअमावास्यायां ३० बुधे लिखितमिदं पुस्तकं श्रीतुलसीदत्तशर्मणा ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीः ॥

विषयः । नवग्रहाणां जन्मकुण्डलीस्थानां फलानि ॥

No. 287. रत्नद्योतः by विद्यानाथद्विवेदी ॥ Ratnadyotaḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 9. 10 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1708. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra. Lalbag, Darbhanga. Damaged. A hand-book of Jyotis-Śāstra dealing with Vyavahāra by Vidyānātha Dvivedi. This seems to be very useful for beginners.

Beginning— श्री। श्री ॥
नत्वा रामं गणपतिं समिरतनयं शिवम् ।
रत्नद्योतमहं वक्ष्ये वालानां हितकाम्यया ॥
तत्रादौ वरकन्ययोर्मैत्रीविचारः ॥
अश्विन्यार्द्रा शतभिषा फाल्गुनी चोत्तरा तथा :
पूर्वभाद्रपदा मूलं ज्येष्ठा हस्तपुनर्वसू ।
पूर्वाफाल्गुनिका चित्रा धनिष्ठा भरिणी भृगुः ।
पूर्वाषाढानुराधा च पुष्या भाद्रपदोत्तरा ।
पूर्त्तिका रोहिणी स्वाती मघाश्लेषा च रेवती :
श्रवणश्चोत्तराखाढा विशाषा त्र्यंक नाडिका ॥ ४ ॥

End.— लग्ने च राशे च कुजार्किवारे रिक्ता तिथौ चन्द्रबले च हीने ।
केन्द्रे त्रिकोणोपगतैश्च पापैर्विंध्याहितं स्नानविमुक्तरोगैः ॥२३॥ ॥*॥

Colophon— इति श्रीमद्द्विवेदविद्यानाथविरचिते रत्नद्योते गोचरप्रकरणं समाप्तम् ॥
शाके १७०८ मार्गधवलदशम्यां जीवे दाडिभंगाग्रामे वलिआसलं श्रीशिवन-शर्म्मणा लिखित पुस्तकमिदम् ॥ ० ॥

विषयः । वैवाहिकादिविविधव्यवहारोपयोगिविषयनिरूपणम् ॥

No. 288. रत्नमाला by श्रीपति ॥ Ratnamālā.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 8 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 33. $10\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1694. Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. Slightly damaged.

Beginning— ओं नमो विघ्नेशाय ॥
प्रभवविरतिमध्यज्ञानवन्ध्यानितान्तं
विदितपरमतत्त्वा यत्र ते योगिनोपि ।
तमहमिह निमित्तं विश्वजन्मात्ययाना ।
मनुमितमभिवन्दे भग्रहैः कालमीलम् ॥
विलोक्य गर्गादिमुनिप्रणीतं वराहलल्लादिकृतञ्च शास्त्रम् ।
दैवज्ञकण्ठाभरणार्थमेषा विरच्यते ज्योतिषरत्नमाला ॥

End·- सम्वत्सरादितिथिवारगुणास्ततोत्र योगाभिधं प्रकरणं करणप्रशंसा ।
भानां फलानि तदनुक्षणजा गुणाश्च पश्चादुपग्रहफलं रविसंक्रमोऽथ ॥
स्याद्गोचरः शशिफलञ्च विलग्नचिन्ता संस्कारजाश्च विधयोग्निपरिग्रहोश्च ।
यात्राविवाहविधिरालयसन्निवेसवेश्मप्रवेशनववस्त्रसुरप्रतिष्ठा ॥
इति सुललितवृत्तां निर्मलां रत्नमालामुदहरदधिकार्थां सद्गुणां रत्नकोषात्
निजगुरुपदभक्तः श्रीपतिः शास्त्रदर्शी चतुरगणककण्ठे राजतामुज्ज्वलश्रीः ।
सुवृत्तया श्रीपतिरत्नमालया कण्ठस्थिता निर्मलरत्नवद्भया ।
अलक्षणोप्यर्थपरिच्युतोऽपि सभासु नूनं गणको विराजते ॥
भ्रातरद्यतनविप्रनिर्मितं शास्त्रमेतदिति मा वृथा त्यज ।
आगमोयमृषिभाषितो यतो नापरं किमपि कीर्त्तितं मया ॥

Colophon:— इति सकलज्योतिषिकचक्रवर्त्तीश्रीश्रीपतिभट्टविरचितायां रत्नमालायां देवप्रतिष्ठाप्रकरणं सम्पूर्णम् ॥ २० ॥ श्रीः ॥

Post colophon:— शाके १६९४ चैत्रशुक्लाष्टम्यां शनौ सोदरपुरस्थं श्रीहिदेश्वरशर्मणो लिपिरियं स्वार्थं नान्यार्थमिति ॥ श्रीरस्तु ॥ शुभमस्तु ॥

विषयः । सम्वत्सरादिप्रकरणम् । तिथिप्रकरणम् । वारप्रकरणम् । योगप्रकरणम् । करणप्रकरणम् । नक्षत्रप्रकरणम् । मुहूर्त्तप्रकरणम् । योगोपयोगप्रकरणम् । संक्रान्तिप्रकरणम् । ग्रहप्रकरणम् । ताराप्रकरणम् । लग्नप्रकरणम् । अग्निपरिग्रहप्रकरणम् । संस्कारराज्याभिषेकप्रकरणम् । यात्राप्रकरणम् । विवाहप्रकरणम् । वास्तुप्रकरणम् । गृहप्रवेशप्रकरणम् । वस्त्रप्रकरणम् । देवप्रतिष्ठाप्रकरणम् ।

Previous notice :—See Jyotiṣaratnamālā.

No. 289. रत्नशतकम् by जीवेश्वर ॥ Ratnaśatakam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 42, in a line. Folia, 7. 11 × 5 inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Very much damaged. The 3rd and 4th folia are missing. A manual of Jyotiś-Śāstra by Jīveśvara at the suggestion of Vīreśvara dealing with Yātrā, etc.

Beginning— श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रीमान्वीरेश्वरो मन्त्री ग्रन्थं रत्नशताह्वयम् ।
जीवेश्वरमुपाध्यायन्नियुज्य क्रियते कृती ॥ १ ॥
दशक्रियादिकं कर्म व्यवहारोपजीविनाम् ।
वराहभोजराजादिनिबन्धेभ्यो विलिख्यते ॥ २ ॥
तावच्चन्द्रविशुद्धिं कर्मणि सर्वत्र चिन्तयेदादौ ।
तदशुद्धौ......स्युर्विहिता नक्षत्रवाराद्याः ॥ ३ ॥

End:— मणोषणेर्द्धप्रहरा द्वितीयादारभ्य सर्वेष्वपि मङ्गलेषु ।
भौमोशनः सूर्यबुधार्किचन्द्रगुरेज्यवारेषु विवर्जयन्ति ॥ इत्यर्धप्रहरा ॥
कण्ठेस्थे नावन्तशतकेन विरच्येतः ।
तोषन्ते रादिकं चैव सम्भवेन्त्यं वसादिनः ॥ ! ॥

Colophon:— इति महासन्धिविग्रह ॥ कण्डल्केरलश्रीजीवेश्वरकृतं रत्नशतकं संपूर्णम् ॥०॥ शुभमस्तु । श्रीरस्तु ॥ ओं नमो महागणेशाय ॥ ओं सरस्वत्यै नमः ॥ ० ॥ ० ॥

विषयः । चन्द्रताराशुद्धिः । गर्भाधानादि १० संस्काराः । गृहप्रकरणम् । प्रतिष्ठा । कृषिकर्म । वस्त्रालङ्करणधारणमुहूर्त्तः । नवान्नभक्षणम् । भैषज-भक्षणम् । यात्राप्रकरणम् ॥ समयाशुद्धिः । भद्रा । गण्डान्तप्रकरणम् । अर्ध-प्रहरा ॥

A.—रत्नशतकम् by वीरेश्वर ॥ Ratnaśatakam.

Substance:—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 8 on a page. Letters, 45 in a line. Folia, 10. $12\frac{1}{4} \times 4$ inches. Appearance, fresh. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1819. Place of deposit, Pandit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga and lagna-vichāra, etc., useful to the beginners by Jīveśvara.

Beginning, End, Colophon, विषय·—Same.

No. 290. रत्नसारः by कमलनारायण ॥ Ratnasāraḥ.

Substance:—Character, Maithilī. Blue paper. Lines, 13 on a page. Letters, 70 in a line. Folia, 6. $14 \times 4\frac{1}{2}$ inches.

Appearance, tolerable. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Umādatta Miśra, Salampur, P. O. Ghataho, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga by Kamalanārāyana.

Beginning:— अथ नक्षत्राणां स्वरूपवर्णादि ॥

तुरगमुखसदृक्षं योनिरूपं क्षुराभं शकटसममथेन स्योत्तमाङ्गेन तुल्यम् ।

मणिगृहशरचक्रा भानि शालोपमाभं शयनसदृशमन्यच्चापि पर्यङ्करूपम् ॥

End of Ms.— अथ जन्मनक्षत्रमासादिः ।

जन्मनि चन्द्रः श्रेयान् प्रतिकार्यं करोति मनुजानाम् ।

गमनक्षौरविवर्जितमिष्टफलं जन्मनक्षत्रम् ।

येन जगत्पश्येत्तदृक्षं श्रेष्ठमुच्यते ।

साधयेत्सर्वकार्याणि यात्राक्षौरञ्च वर्जयेत् ।

सर्वमङ्गलकार्याणि त्रिषु जन्मसु कारयेत् ।

विवादं भैषजं श्राद्धं जातं ञ्चैव विवर्जयेत् ।

सौनकस्तं द्वितायाम् ।

यात्रायां पथि बन्धनं कृषिविधौ सर्वस्वनाशो भवेत् ।

भैषज्ये मरणं तथा............

Colophon:— नास्ति ।

विषयः । चूडाकरणादिकार्येषु तिथ्यादिविवेचनद्वाराशुभाशुभनिरूपणम् ॥

No. 291. रत्नसारः by मुञ्जादित्य ॥ Ratnasāraḥ.

Substance :—Character, Maithili. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 60 in a line. Folia, 9. 12×4 inches. Prose and verse. Complete. Incorrect. Appearance, old. Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahinathpur, P. O. Jhanjharpur Bazar, Darbhanga. Date, San 1192 Sāl and Saṁvat 1841. A hand-book of Jyotiś-Śāstra by Muñjāditya Brāhmana dealing with the calculation of days, etc. Damaged.

Beginning:— श्रीगणेशाय नमः ॥

विघ्नेश्वरन्नमस्कृत्य देवीञ्चैव सरस्वतीम् ।

गुरुञ्च देवतायाः प्रसादादुद्धृतो मया ॥

नानाशास्त्रं समुद्धृत्य क्रियते वालवोधकं ।
मुञ्जादित्येन विप्रेण शिष्यार्थं सारसंग्रहम् ॥
विदुषां ब्राह्मणानाञ्च गणकानान्तथैव च ।
एतेषां करणाङ्गास्थिवालवोधञ्च विस्तरेत् ।
उदयाचलपर्य्यन्तमस्ताचलमहीमिमाम् ।
विख्यातो वालवोधोयं मुञ्जादित्येन कारयेत् ॥

End:— प्रश्नाक्षरार्धं रुद्रसंयुक्तं सप्तभिर्भागमाहरेत् ।
अस्ति नास्ति मृतं लाभकल्याणं कीर्त्तिनाशनं ।
उदयाचलपर्य्यन्तमस्ताचलमहीमिमां ।
विख्यातो वालवोधोयं मुञ्जादित्येत कारयेत् ।

Colophon:— इति रत्नसार समाप्तं ।०। माघ कृष्ण नवमी ९ गुरौ सन ११९२ साल संवत् १८४१ साल समाप्तं पुस्तकीमिति ।०। शुभमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥

विषयः । वालानां सौलभ्येन ज्योतिःपदार्थज्ञानाय यात्रालग्नव्रतबन्धप्रश्नादीनां संक्षेपतोनिर्णायक एषः ग्रन्थः ।

Previous notice :—C. S. C. IX No. 27, 68. C. C. Pt. I. P. 371. Pt. II. P. 212. Pt. III. P. 79 (on Bālabodha.)

No. 292. रत्नसारः by श्रीपति ॥ Ratnasāraḥ.

Substance :—Character, Maithılī. Yellow paper. Lines, 7 on a page. Letters, 33 in a line. Folia, 16. $10\frac{1}{2} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Muktinātha Jhā, Baruarī, P. O. Parsarma, Bhagalpur. Damaged A manual of Jyotiś-Śāstra by Śrīpati.

Beginning:— ओं नमो गणेशाय ॥
वागीश्वरीन्देवगणाधिनाथं प्रणम्य गर्गादिमुनिप्रणीतम् ।
विलोक्य दैवज्ञमनोभिरम्यं करोम्यहं ज्योतिषरत्नसारम् ॥१॥
चौडस्य श्रुतिवेधनस्य कठिनी दानस्य शास्त्रस्य च ।
मौञ्जीबन्धनपाणिपीडनविधेर्यात्रादिकूपस्य च ।
देवागारतडागगोपुरमठप्रासादवापीविधेः
प्रारम्भं कथयन्ति देवमुनयः कर्त्तुः शुभे भास्करे ॥२॥

End:— ज्योतिःशास्त्रमहार्णवस्य विस्तृतामालोक्य संक्षेपतो
वाल्मीकिच्यवनात्रिनारदमनुव्याशादिशास्त्रादिषु ।
आकृष्य व्यवहारसारमखिलं श्रीरत्नसारं शुभं
बालानां हृदि मोददं सुविमलं चक्रे बुधः श्रीपतिः ॥

Colophon:—wanting

माघे मासि शिते पक्षे पञ्चम्यां बुधवासरे ।
लिखा श्री रत्नसारं शुभम् ॥

• विषयः । शुद्धिप्रकरणम् । समयाशुद्धिः । पुंसवनम् । अन्नप्राशनम् । विद्यारम्भः । कर्णवेधः । व्रतबन्धनम् । समावर्त्तनम् । विवाहप्रकरणम् । वस्त्रधारणम् । द्विरागमनम् । गृहप्रवेशः । यात्राप्रकरणम् । कृष्यादिः । नवान्नभक्षणम् । पर्णभोजनम् । रोगीस्नानम् । शतभिषास्नाननिषेधः । पर्वप्रकरणम् । तैलाभ्यङ्गः । दन्तधावनम् । पशुचालनम् । क्रयविक्रये । धनार्पणम् वृक्षारोपणम् । जलाशयखननम् । नन्दादियोगः । प्रसूती स्नानम् ॥

Previous notice :—See Jyotisaratnasāra.

No. 293. रत्नहारः by जगन्नाथ ॥ Ratnahārah.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 60 in a line. Folia, 9. 10×3 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1714. Damaged. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śastra, dealing with Janmapatrī-Vichāra by Jagannātha son of Tripāṭhī Nātha.

Beginning:— ओं नमो भगवत्यै ॥
गणेशं हरिं भारतीं भानुमीशं जगन्नाथनाथात्मजोहं प्रणम्य ।
गर्भप्रश्नसूतौ विवाहे मुनीनां मतेनान्वितं रत्नहारं करोमि ॥१॥
ब्रह्मेशाच्युतसिद्धसेवितपदां वीणाकरां हंसगां ।
वेदव्याकरणादिपुस्तकधरां विद्यार्थं संसिद्धिदाम् ॥
होराप्रश्नविवाहयानतिलके योगार्थसंसिद्धये ।
बन्देहं परमेश्वरीं सुवदनां चन्द्रप्रभां भारतीं ॥२॥

जयति कमलपाणिश्चक्रपाणिर्गदाढ्यो
रुचिरजलजधारी वैनतेयाधिरूढः ।
नवघनतनुकान्तः पीतवासोम्बुजाक्षो
वरमुकुटरमाढ्यः कौस्तुभाढ्योभिरामः ॥३॥
समीक्ष्य गर्गादिमुनिप्रणीतं वराहलल्लादिकृतञ्च शास्त्रं ।
दैवज्ञकण्ठाभरणेषु सारं विरच्यते ज्योतिषरत्नहारं ॥४॥

End:— विशेषशास्त्रान्मुनिभिः प्रगीताद्रत्नाख्याख्याद्बहुरत्नयोगात् ।
दैवज्ञकण्ठाभरणेषु सारः सुशोभते श्रीयुतरत्नहारः ॥
विमलमणिविशालं स्पष्टसूत्रानुसारं मुनिवरसुरपूज्यं रत्नपुञ्जात्प्रकाशं ।
उदहरदधिकार्थं श्रीजगन्नाथनामा प्रवरगणककण्ठे श्रीकरं रत्नहारं ॥
विविधगुणगरिष्ठं निर्मलं श्रीसमेतं मुनिविरचितसूत्रं रत्नपुञ्जत्प्रभावं ।
उदहरददिकार्थं श्रीजगन्नाथनामा प्रवरगणककण्ठे कीर्त्तिदं रत्नहारम् ॥

Colophon:— इति श्री त्रिपाठिनाथात्मजश्रीजगन्नाथविरचिते रत्नहारे विचित्राध्यायः ॥ समाप्तोयं ग्रन्थः ॥०॥ शाके १७१४ भाद्रकृष्णसप्तमीगुरौ परिहारपूरग्रामे बलिआसस्तं श्रीशिवनाथेन लिपिरियं पुस्तकं स्वार्थम् ॥ छ ॥छ॥छ॥छ॥छ॥छ॥छ॥छ॥छ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीरस्तु ।०।

विषयः । जन्मपत्रीपतितानां ग्रहाणां शुभाशुभफलनिरूपणम् ॥.

No. 294. रत्नावली by सुधाकर ॥ Ratnāvalī.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6-12 on a page. Letters, 61 in a line. Folia, 30. 12×4 inches. Appearance, very old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1695. Very much damaged. Place of deposit, Pandit Chirañjīva Jhā, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A manual of Jyotis-Śāstra by Sudhākara.

Beginning:— नमः सूर्याय ॥
अभिन्नं भिन्नवद्भाति विश्वमेतच्चराचरम् ।
यस्यानुच्छेद्य...भिस्तस्मै विश्वात्मने नमः ॥
बोधयन्निद्धया बुध्या स्वौआलकुमुदाकरम् ।
प्रस्तौति सुकरं तन्त्रं ज्योतिषे श्रीसुधाकरः ॥

श्रीपत्यादिनिबन्धेभ्यः किञ्चिदाकृष्य लिख्यते ।
शिशूनां व्यवहाराय सन्तः कुर्वन्तु सम्मतम् ॥

End:— इति व्यवहाररत्नावल्यां विवाहादि-
शुभाशुभप्रकाशकं प्रथमगुच्छकम् ॥
येषां मनो ति (स) रसं परदोषवादे
सत्कीर्त्तनव्रतम रतनद्वितीयम् ।
तेषामबोधतिमिरप्रचयापनेत्री
रत्नावली हृदयमाशुदमातनोतु ॥

Colophon:— इति श्रीमहामहोपाध्यायसुधाकरविरचिता रत्नावली समाप्ता ॥

Post colophon—शाके १६९९ मार्गशुक्लद्वादश्यां गुरौ बहुभिः सार्द्धं लिखितम् ॥

विषयः । राश्याद्यभिधानम् । अकार्य योगः। शुभयोगाः । त्रिपुष्करयोगः। अर्द्धप्रहरा । कालवेला । योगिन्युदयः। भद्रा । रोहिणीयोगः। वृष्टिनिमित्तप्रतिबन्धविचारः कंठिनी । अष्टवर्गः । गोचरः । वेधशुद्धिः । ताराशुद्धिः । विवाहः । द्विरागमनम् । मण्डलनिरूपणम् ॥ संक्रान्तिनिरूपणम् । नववस्त्रधारणम् । अलङ्कारधारणम् । बालबन्धः । गर्भाधानम् । गण्डान्तनिर्णयः । पुंसवनम् । सीमन्तोन्नयनम् । मूलजातविचारः । षष्ठिकापूजा । मन्दरपूजा । नामकरणम् । अन्नप्राशनम् । चूडाकरणम् । कर्णवेधः । विद्यारम्भः । धनुर्विद्यारम्भः । समावर्त्तनम् । गृहप्रकरणम् । पुष्कर-ण्यादिवास्तुविधिः । महादानम् । कृषिप्रकरणम् । नवान्नभक्षणम् । नवताम्बूलभक्षणम् । नक्षत्रवलिः । तिलाभ्यङ्गः । यात्रा । छिक्काविचारः । पशुयात्रा । निक्षेपः । महातीचारव्यवस्था । लग्नानयनम् ।

See Commentary under Cat. No. 295.

A.—रत्नावली by सुधाकर ॥ Ratnāvalī.

Substance :—Character, Maithili. White paper. Lines, 18 on a page. Letters, 70 in a line. Fôlia, 13, (there are two pages of 3.) $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Very much damaged. Verse. Complete. Incorrect. Place of deposit, Pandit Chummana Jhā, Sakhua, P. O. Pipra Bazar, Bhagalpur. A manual of Jyotis-Śāstra, by Sudhākara.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

B.—रत्नावलीः by सुधाकर ॥ Ratnāvalī.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 15 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 15. $11\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Damaged. Date, Śaka 1722. Place of deposit, Pandit Balabhadra Jhā, Pacharhi, P. O. Pandaul, Darbhanga. A hand-book of Jyotis. Śāstra dealing with Phalabhāga by M. M. Sudhākara.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. 295. रत्नावली-व्याख्या by प्रद्युम्न ॥ Ratnāvalī-Vyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. Dark-white paper. Lines, 11 on a page. Letters, 62 in a line. Folia, 20. $12 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Prose. Appearance, old. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A commentary on Ratnāvalī of Sudhākara by Pradyumna.

Beginning :— ओंनमो जटेशाय ॥ हरिरेवावलम्बनम् ॥
करीषदिग्धाङ्गमलीकसम्मितं समन्ततोलम्बितचूर्णकुण्डलम् ।
वदन्तमल्पष्टमितस्ततो बलाद्व्रजन्तमीडे भुवि केशवं महः ॥
अधीत्य शास्त्राणि विचार्य्य सम्यक् विलोक्य नानामुनिभाषितानि ।
प्रद्युम्नशर्मा विवृणोति यत्ना द्रत्नावलीं पूर्वगुरुप्रणीताम् ॥
रत्नावली पूर्वगुरुप्रणीतेत्यस्यां प्रयत्नः सफलो ममास्ताम् ।
न केपि कौले पथि वर्त्तमानाः स्खलन्ति गच्छन्ति च ते प्रतिष्ठाम् ॥
अथ विघ्नविघाताय ग्रन्थकृन्मङ्गलमादौ निबध्नाति अभिन्नमिति ॥

End of ms.— यद्वा पौषे चन्द्रे कृष्णपक्षे इति विशिष्ट निषेधः । अन्यथा वाक्यभेदापतेः सम्भावत्येकवाक्यत्वे' इत्यादेः । अत एव वैशाख शुक्लपक्षे तन्निमित्त-श्राद्धमनिषिद्धमेवेति । ननु शुक्लपक्षे नवन्ध्याग्र्यमित्यनेनैवार्थात् कृष्णपक्षनिषेधे प्राप्ते तत्प्रतिपादकानि वाक्यानि निरर्थकान्येव स्युरतः सर्वसाधारण्यप्रतिपादकता तेषामिति चेत् न गिरां गिरेतिवत् सम्भवात् तथाहि गिराङ्गिरादक्षस इति मन्त्रोपयोगप्र करणे गिरागिरेति ब्रूयादेवं कृत्वोद्गायति ।

Colophon.— नास्ति ॥

विषयः । रत्नावलीविवृत्तिः ॥

No. 296. रमलनवरत्नम् by परमसुखोपाध्याय ।। Ramalanavaratnam.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 54. 12 × 4 inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1781. Place of deposit, Pandit Śaśinātha Miśra, Taraunyito P. O. Sakri, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Praśnavichāra by Paramasukhopādhyāya.

Beginning :— श्री मदुमायै नम ॥
लम्बोदरं विघ्नविनाशनञ्च नत्वा भवानीतनयं गजास्यम् ।
यस्य प्रसादेन सुराः समस्तास्तिष्ठन्ति ते स्वे च पदे सदैव ॥१॥
नत्वा श्रीरमलाचार्य्यान् परमाख्यसुखाभिधैः ।
उद्धृतं रमलाम्भोधेर्नवरत्नं सुशोभनं ॥२॥
श्रीकाशिराजद्विजगौतमवंशमुख्यवल्वण्डसिंहनृपतेरवसानसिंहः ।
मन्त्री तदन्वयभवोतिपराक्रमाद्यस्तस्माच्च तस्य तनयात्खलु लब्धवृत्तिः ॥३॥
सनाढ्योपाध्याय द्विजवरकुले मेजनिरभू
त्पिता सीतारामो वरमतिरनूपा च जननी ।
वसन् काश्यां तीर्थाटनकृतधिया दैवविहिता ।
दवन्त्यां संप्राप्तो रुचिमकरवं ग्रन्थकरणे ।४॥
उष्णीषे कर्णयोः कण्ठे वाह्वोः वाण्योर्न्यसेत्क्रमात् ।
द्वे द्वे चैकञ्च द्वे द्वे च शिष्याणां भूषणाय च ॥५॥
संज्ञारत्नञ्च प्रथमं द्वितीयञ्च बलाबलम् ।
प्रश्नोपकरणं रत्नं तृतीयं परिकीर्त्तितम् ॥६॥
चतुर्थंप्रश्नकथनं पञ्चमं चावधेस्तथा ।
षष्ठञ्च मुष्टिकथनं मूकप्रश्नञ्च सप्तमम् ॥७॥
चौरस्य नाम कथनमष्टमं समुदाहृतम् ।
नवमं वर्षपत्रञ्च साधनं परिकीर्त्तितम् ॥८॥

End — नागरसवसु चन्द्रे १८६१ वत्सरे विक्रमाक

तृतयतिथिसचन्द्रे फाल्गुने शुक्लपक्षे
कृतमिह परिपूर्णं क्ष्माधरादेर्बुधानां
हितमपि गिरिलम्वोर्वाटिकार्यां शिवाढ्याम् ॥१२५॥
सीतारामस्य पुत्रेणानूपादेव्याः सुतेन च ।
परमसुखेन सिद्धार्थं ग्रन्थितं नवरत्नकं । १२६।

Colophon — इति श्रीसनाढ्यकुलावतंस परमसुखोपाध्यायकृते रमलनवरत्ने वर्षफलकथनं नाम नवरत्नं समाप्तिमगमत् । शाके १७८१ मार्गकृष्णप्रतिपच्छुक्रे लिखितमिदं काश्यां श्रीअचम्भितशर्म्मणः शुभम् ॥

विषयः । पाशनिक्षेपद्वारा प्रश्नानां शुभाशुभफलकथनम् ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 493. Pt. II. P. 115, 219, Pt. III. P. 105. H. P. S. Vol. IV. P. 174.

A.—रमलनवरत्नम् by परमसुखोपाध्याय ॥ Ramalanavaratnam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 28. 11 × 5 inches. Appearance, tolerable. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahinathpur, P. O. Jhanjharpur Bazar, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with questioning by throwing dice made of 8 metals by Paramasukhopādhyāya.

Beginning, विषयः—Same ; End Colophon :—Wanting.

No. 297. रमलप्रश्नः by चिन्तामणि ॥ Ramalapraśnaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 61 in a line. Folia, 7. 13 × 5 inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rāmakṛṣṇa Chaudharī, Ekama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with questioning by Chintāmaṇi.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥
अथ रमलप्रश्नविचारः ॥
अथ प्रश्नः ॥
शुभाशुभफलं प्रश्ने प्रथमं सकलं शुभम् ।
तदा सर्वं शुभं ज्ञेयमशुभे ह्यशुभं भवेत् ॥
अद्य कथं भविष्यतीति प्रश्ने
तन्वष्टसम्भवं खण्डं यदा सौम्यं समागतम् ।
तद्दिनं सौख्यदं ज्ञेयं पापे पापं विनिर्दिशेत् ॥
तन्वष्टसकले सौम्ये सन्तोषञ्च वदेत्सुधीः ।
लाभो राजगुरुत्वञ्च वंशवृद्धिञ्च सम्वदेत् ॥

End :— अथ कश्चिद्गृहे वर्त्तते वा नवेति प्रश्नः ।
चतुर्थे खारिजं खण्डे गृहे नास्तीति सम्वदेत् ।
चतुर्थे दाखिलं खण्डं वर्त्तते नात्र संशयः ॥
द्वितीयं पुनरुक्तं चेद्द्रव्यमाश्रित्य तिष्ठति ।
षष्ठे रोगयुतो ज्ञेयः सप्तमे स्त्रीयुतो भवेत् ॥
एवं सर्वेषु खण्डेषु पुनरुक्तिवशात्फलम् ।
ततः स्थानभवं तेभ्यो रमले च विचक्षणैः ॥*॥

Colophon .— इति श्रीदैवज्ञचूडामणिश्रीमन्महाराजवन्दितपादाम्बुजशिष्यजनानन्ददायिसर्वविद्याकुशलसर्वशास्त्रकृतश्रमश्रीमच्चिन्तामणिपण्डितवर्यविरचितेज्योतिःशास्त्रे प्रश्नतन्त्रे रमलशास्त्रं संपूर्णम् ॥*॥

विषयः । पाशनिक्षेपद्वारा विविधप्रश्नानां फलाफलकथनम् ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 493. Pt. II. P. 115, 219. Pt. III. P. 105. C. P. B. P. 403.

No. 298. रमलोत्कर्षः by चिन्तामणि ॥ Ramalotkarṣaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 17 on a page. Letters, 35 in a line. Folia, 32. $8\frac{1}{2} \times 9$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Generally correct. Date, Saṁvat 1889. Place of deposit, Pandit Bikal Jhā, Lalganj,

P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. An elementary treatise on augury with a set of dice by Chintāmani.

Beginning:— श्रीगणेशाय नमः ॥
अथ रमलोत्कर्ष चिन्तामणिपण्डितकृत लिख्यते ॥
गजास्यं सिन्दूरारुणितवदनं विघ्नदमनं
स्वकार्ये वृन्दारैर्नमितचरणं शीर्षकमलैः ॥
तथा देवीं वन्दे सुजनसुखदात्रीं त्रिभुवने
प्रदीपं चक्रस्थं सकलदुरितौघार्दनमजम् ॥
विलोक्य यावनं शास्त्रं रमलं प्रश्नसंग्रहम् ।
चिन्तामणिस्तनोत्येव रमलोत्कर्षमद्भुतम् ॥

End :— चक्रे रमलवैचित्र्यं वद्धं शकलषोडशैः ।
दृष्ट्वा यवनशास्त्रोत्थं वद्धं गीर्वाणभाषया ॥

Colophon :— इति श्रीमच्चिन्तामणिदैवज्ञकृतरमलोत्कर्षप्रश्नतन्त्रं समाप्तिमगमत् ॥
पुस्तकशिवप्रसादकायस्थ सम्बत १८८९ आषाढवदि ११ गुरौ ॥

विषयः । पाशविक्षेपद्वारा प्रश्नानां शुभाशुभफलनिरूपणम् ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 493. Pt. II. P. 115, 219, Pt. III. P. 105. C. P. B. P. 403.

A—रमलोत्कर्षः by चिन्तामणि ॥ Ramalotkarṣaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 10. $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Appearance, new. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Sādhu Jhā, Yamathari, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. A treatise on augury with a set of dice by Chintāmaṇi.

Beginning, विषयः—Same; End, Colophon :—Wanting.

B—रमलोत्कर्षः by चिन्तामणि ॥ Ramalotkarṣaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 32. $11 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect.

Date, Śaka 1777. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalabag, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with Phalavichāra by Chintāmaṇi.

Beginning Colophon, विषय:—Same.

End:— पापसौम्योद्भवं पापं स्वल्पं नृपहतैः फलम् ।
सौम्योद्भवं यदा पापमर्द्धं गजहतैर्दिनैः ।
शुभोद्भवं यदा सौम्यं चाद्यन्तं बहुसौख्यदं ।
शुभोद्भवं यदा पापं स्वल्पकालेन सौख्यदम् ॥
पापोद्भवं यदा पापमाद्यन्तं मिश्रितम्भवेत् ॥ ० ॥

Post Colophon —शाके नागतुरंगवाजिधरणीतुल्येवलक्षे दले
तैषे मासि सुराधिपेज्यदिवसे दैवज्ञवर्य्यः सुधीः ।
विप्रः श्रीवचनूः समालिखदिदं प्रश्नस्य तन्त्रं शुभं
श्रीचिन्तामणिदैवविद्विरचितं म्लेक्षोक्तग्रन्थं मुदा ॥

॥ ० ॥ श्रीगुरवेनमः ॥ ० ॥

C—रमलोत्कर्षः by चिन्तामणि ॥ Ramalotkarṣaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 8. 13×5 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Rāmakṛṣṇa Chaudharī, Ekama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with questioning by Chintāmani.

Beginning, Colophon, विषय:——Same; End differs.

End:— विन्दुः कष्टं नृपतिभयदो बन्धुपीडा विवादो
युक्तं शस्त्रैर्विषमपतितैश्चित्तसंहारकर्त्ता ॥
चित्तोद्वेगं भवति वहुधा भूमिनाशः कलिर्वा
वुद्धिभ्रंशं भवति च चिरं वाहबाद्धानिरेव ॥
राहोः केतोः शनिवतज्ञेयम् ॥ इति रेखाविन्दुफलम्

No. 299. रसाला by भरत ॥ Rasālā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 78 in a line. Folia, 10. 11 × 4 inches. Extent 584 Ślokas. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ?. Place of deposit, Pandit Phudī Jhā, Awama, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga, An elementary treatise on Astronomy by Bharata, son of Yaśodhara.

Beginning:— ओं नमः श्रीकृष्णाय ॥

अज्ञानादितमोहरं गुरुगणं नत्वा गणेशं पुन
स्तुत्वा मूर्ध्नि गतां महेशसहितां संचिन्त्य शैलात्मजां ।
वन्दे वन्दकनन्दनं त्रिभुवनादेवं रण-
द्वंशीव्यग्रकरं कलिन्दतनया तीरे कदम्बाश्रितम् ॥
श्रीसूर्यं प्रणिपत्य कालगणनाज्ञानाश्रयं सादरं
साधूनां चरणाम्बुजानि बहुशो नत्वेति विज्ञापये ।
पद्यैरेव निजैः स्वयुक्तिवशतः कुत्रापि चार्थादिभि
र्यत्कुर्वे तदशुद्धमेव भविता शोध्यन्ततोनुग्रहात् ॥
आसीद्वत्सकुले कृती रविकरो घोसौतवंशे मणि
स्तद्वंशे किल देवमूर्त्तिरभवद्गोविन्दनामा कृती ।
तस्याष्टात्मजके द्वितीय इति यो दामोदरोभूत्सुत-
स्तत्सूनो रुतपुत्रिकां नतशिरा वन्देम्बिकां मालतीम् ॥
आसोत्काश्यपके नृसिंह इति यो दुर्योधनान्माण्डरे
तद्वंशे हि वटेश्वरोऽस्य च कुले श्रीयज्ञदत्तः सुधीः ।
तत्सूनुर्मिथिलामणिर्नरहरिः सिद्धान्तिकोभूत्कृती
तत्पौत्रस्य सुतं यशोधरमहं तातं हि वन्दे नतः ।
गुरुणामाप्तसिद्धान्तो भरतः कुरुते स्फुटाम् ।
ज्योतिर्विद्बालिलीलार्थं रसालामङ्गमञ्जरीम् ॥
प्रथममेकमितो दशकं शतं त्वथसहस्रमथायुतलक्षके ।
प्रयुतकं किल कोटिमथार्बुदं गणय पद्मकखर्वनिखर्वकान् ॥

End of Ms:— तत्कालोदयकाललग्नपलयो ज्ञात्वा यनांशैर्गतं
स्वस्वांशस्य च मानतः पलचयं कृत्वा तयोरन्तरं ।

देयं हीनतमे खदेयमधिकै तत्काललग्नं क्रमा-
त्प्रारम्भेथ समाप्तिके छसमयालग्नं नराद्यं र्युतम् ॥

Colophon :— इति लग्नस्फुटाधिकारः ॥

विषयः । पाटीगणितादिलग्नस्फुटाधिकारान्तसिद्धान्तनिरूपणम् ॥

No. 300. रसाला by गोविन्द ॥ Rasālā.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 13 on a page. Letters, 68 in a line. Folia, 12. 14×4¾ inhes. Appearance, old. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ?. Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Saṁjñāviveka of Nīlakaṇṭha by Govinda. Slightly damaged.

Beginning .— श्रीगणेशाय नमः ॥

वागीशाद्याःसुमनसः सर्वार्थानामुपक्रमे ।
यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननम् ॥ १ ॥
संज्ञाविवेकोदधिसिन्धुमाशु प्रमथ्य सद्युक्तिबलेन दिव्याम् ।
गोविन्दनामा कुरुते सुखाय भूमीदवाराणां विवृतिं रसालाम् ॥ २ ॥
तत्र तावत्सकलमुनिश्रेष्ठगर्गवंशावतंसरूपो निखिलविद्वद्वन्दमुकुटहारस्त्रि-
स्कन्धज्योतिःशास्त्रनिबन्धकृतचिन्तामणिज्योतिर्वित्पौत्रोनन्तज्योतिर्वि-
त्पुत्रश्रीनीलकण्ठज्योतिर्वित्संज्ञातन्त्रवर्षतन्त्रप्रश्नरूपकरणत्रयात्मकजीर्णता
जिकशास्त्रस्य प्रथमप्रकरणं संज्ञाविवेकनामकं सद्यः सदसत्कालौपयिकं
वंशस्थविवाडाद्यनेकछन्दसहितं चिकीर्षुरनेकजन्मोपार्जितदुरितसम्भूत
विघ्नध्वंसकामो निर्विघ्नग्रन्थसमाप्तिप्रचयगमनाय शिष्टाचारपरिपालनाय
विशिष्टदेवतानां गणेशसूर्यपितृचरणकमलानां नमस्काररूपेण मङ्गल-
माचरन् विषयप्रयोजनसंबन्धाधिकारिणश्च सूचयन् कर्त्तव्यमुपजातिका-
तृतीयभेदेन प्रतिजानीते । प्रणम्य हेरम्बमिति ॥

End of Ms :— उक्तञ्च प्रश्नवैष्णवे ॥

तिथ्यर्कवसुनवाद्रिनन्दार्का शौरिनाद्याः क्रमशोग्रपृष्ठयोः ।
द्वावित्थशालं कुरुतः शुभोस्मिन् कम्बूलयोगो यदि चन्द्रमा भवेदिति ॥
उपलक्षणत्वात्केतोरप्येते दीप्तांशा ज्ञेयाः । तथा तत्रैवेत्थशालोक्तं: ।
राहुर्त्थशाले शिखीत्थशालीसूर्येण सन्धिबंधुशस्त्रमृत्युरिति ॥
अतएव समरसिंहेनाप्युक्तम् ॥

Colophon :— Wanting.

विषयः । संज्ञाविवेकव्याख्या ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 302, 227. Pt. II. P. 48, 203. Pt. III. P. 49. C. S. C. IX. No. 45, 115.

See Text under Cat. No. 384.

No. 301. **रसाला** by **गोविन्द** ॥ Rasālā.

Substance :—Character, Maithili. White paper. Lines, 14 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 29. $12\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1752. Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Samāviveka of Nīlakantha by Govinda. It appears that he was son of the author. Slightly damaged.

Beginning: — श्रीगणेशाय नमः ॥
ध्यात्वा गणेशं वरदं च तातं श्रीनीलकण्ठं हृदि चन्द्रिकाम्बाम् ।
समाफलस्य प्रविचारणाय गोविन्दसंज्ञो यतते विधिज्ञः ॥ १ ॥
अथाग्रे त्रिविधबलसहिताब्दपफलं वक्ष्यति तत्र निष्पनाब्दपाधीनं सचोब्दपः पञ्चाधिकारि तद्बलनिष्पत्यधीनस्तदर्थं सकलग्रहापेक्षास्ते च स्पष्टा एव ॥
यात्राविवाहोत्सवजातकादौ खेटैः स्फुटैरेव फलं स्फुटत्वम् ॥
इति भास्करोक्तेः ॥

End :— दैवज्ञाग्रिमनीलकण्ठविदुषः श्रीचन्द्रिकायास्तथा
पुत्रेणाह्निगवी प्रसारितधिया नव्याब्दतन्त्रस्य हि ।
गोविन्देन विनिर्मिते नयविधौ दिव्ये रसालाभिधे
व्याख्याने समभूदरिष्टसमनोध्यायः कुम्भयोगयुक् ॥ १ ॥
कुम्भयोगाः राजयोगाः ॥

Colophon :— इति श्रीमन्नीलकण्ठज्योतिर्वित्पुत्रगोविन्दज्योतिर्विद्विरचितायां समाविवेक-टीकायां रसालाभिधायां वर्षेश्वरफलअरिष्टयोगारिष्टपरिहाराध्यायविवृतिः समाप्तिमगमत् ॥ ० ॥

Post Colophon :—संवत् १८८७ ॥ ० ॥

इशबाणपर्वतभूमियुतनृपराजशाकशुभवत्सरे १७५२
माधवे असितेतरे खलु ब्रह्मदैवततारके ।
रविवासरेऽनल३संमिते तिथिरागतेऽक्षयसंज्ञके
यत्नादिदं शुभपुस्तकं च लिलेख तुलसीशर्मणा ॥ १ ॥ ० ॥
शुभमस्तु ॥ ० ॥ श्रीरस्तु ॥ ० ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

विषयः । समाविवेकव्याख्या ॥

Previous notice :—See Previous notice.

See Text under Cat. No. 384.

No. 302. राजवल्लभवास्तुशास्त्रम् by मण्डन ॥ Rājavallabha-vāstuśāstram.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 41 in a line. Folia, 16. 12 × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date, Śaka 1666. Damaged. Place of deposit, Pandit Yaduvīra Miśra, Khopa, P. O. Phulparas, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with Vāstu by Maṇḍana Sūtradhāra.

Beginning of Ms. :—काष्ठलोहास्थिकाद्यं तस्मात्कार्य्यंशोधनं भूमिकायाः ॥ २० ॥
सख्यं गवां भूपभयं हयानां रुजं शुनोत्थोकहरूप्रणाशौ ।
खरोष्ट्रयोहानिमपत्यनाशं नृणामजस्याग्निभयं तनोति ॥ २१ ॥
कन्यादौ रवितस्त्रके फणिमुखं पूर्वादिसृष्टिः क्रमं
खातं वास्तुवपुर्दिशाः प्रयगतं लाङ्गुलपृष्ठिं शिरः ।
द्वारं तस्य मुखे गृहादिभयदं कुक्षिद्वयं सौख्यदं ।
दुःखं प्राक्खनने शिरोङ्घ्रिवपुषः कुक्षौ सुखं दक्षणे ॥ २२ ॥

End :— श्रीमेदपाटे नृपकुम्भकर्णस्तदेन्द्रराजीव परागसेवा ।
स मण्डनाख्यो भुवि सूत्रधारस्तेन कृतो भूपतिवल्लभोयम् ॥ ४३ ॥
गणपतिगुरुभक्त्या भारतीपादतुष्टा मुनिमतमिदमुक्तं वास्तुशास्त्रं सुवृत्तम् ।
गणितमपितसारं शाकुनं सारभूतं भवतु चतुरयोग्यं विश्वकर्मप्रसादात्
॥ ४४ ॥

Colophon :— इति श्रीवास्तुशास्त्रे राजवल्लभमण्डने शकुनलक्षणं चतुर्दशं ॥ १४॥
संवत् १८७१ शाके १६६६ आश्विनशुक्लाष्टमी ८ भौमे लिखितं मोतीरामेण ।
सर्वान् नत्वा नत्वा भाविनो भूमिपालं भूयो भूयो याचिते रामचन्द्रः।
सामान्योयं धर्मसेतौ नराणां काले रक्षणीयो भवद्भिः ॥ इति जयपुरमध्ये ॥

विषयः । हर्म्यनिर्माणप्रकारः । आवासयोग्यभूमिपरीक्षादिश्च ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 502, Pt. II. P. 118, 220. Pt. III. P. 107. A. C. 1009.

A—राजवल्लभवास्तुशास्त्रम् by मण्डन ॥ Rājavallabhavāstu-śāstram.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 12. $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, tolerable. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Yaduvīra Miśra, Khopā, P. O. Phulaparas, Darbhanga. Damaged. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with erection of a house by Maṇḍana Sūtradhāra.

Beginning :— एकेनोपरि पद्मनाभउदितस्तद्वीपचित्रो युगै-
वैंचित्र शरपद्भिमिस्तु विविधाकारैर्युतः पञ्च च ॥ १० ॥
सिंहो दैर्ध्यविवर्द्धितो हि पृथुले ईयोगवाक्षो भवे
तुल्यो मुदितोपि भद्रसहितो ज्ञ यस्तु बुद्ध्यर्णवः ।
द्वारेणैव युगास्त्रकेन गरुडपक्षद्वये जालकं
प्रोक्ता पञ्चदशैव रूपमदलावेद्यादिकक्षासनैः ॥ ११ ॥
इति पंचदशगवाक्षः ॥

End of Ms :— क्रूरास्त्रिषष्ठदशमायगताः शुभाः स्युस्तद्वत्रिकोणधनकेन्द्रगताश्च सौम्याः।
चन्द्रोदशायसहजेषु धने च शस्तौ जीवोष्टमः शशिसुतोपि सुखाय कैश्चित्
॥ २८ ॥
मूर्तौ मृत्युकरः शशी धनगतो धान्यं सुखं विक्रमे
वेश्मस्थः कलहं करोति सुतगः संतानगोत्रक्षयं ॥
षष्ठे वैरिभयं च सप्तमगतो दुःखं मृतिं.........

Colophon :— नास्ति ॥

विषयः । हर्म्यनिर्माणप्रकारः । आवासयोग्यभूमिपरीक्षादश्च ॥

No. 303. राजमार्त्तण्डः by भोजदेव ॥ Rājamārtaṇḍaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 103. 12×4½ inches. Appearance, old. Verse. Generally correct. Complete, Date, Śaka 1715. Damaged, Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga. The first 3 folia are missing.

Beginning of Ms :— स्त्रीणां विशुद्धोद्वहनप्रयाणसीमन्तकर्माणि शुभप्रदानि
विशेषतः केशकलापबन्धः प्रशस्त इत्येवमुशन्ति सन्तः ॥
उक्तानि प्रतिषिद्धानि पुनः सम्भावितानि च
सापेक्षनिरपेक्षाणि श्रुतवाक्यानि कोविदैः ॥ शुद्धिचिन्ता ॥ ६ ॥

End :— उमान्देवीन्नमस्कृत्य शैलेन्द्रतनयां शुभां ।
नामाष्टकं प्रवक्ष्यामि नराणां पापनाशनम् ।
प्रथमं शैलपुत्रीति द्वितीयं चण्डिकेति च ।
तृतीयं चण्डघण्टेति कुष्माण्डीति चतुर्थकम्
पञ्चमं स्कन्दमातेति षष्ठं कात्यायनीति च ।
सप्तमं कालरात्रीति महागौरीति चाष्टमम्
उक्तान्येतानि नामानि ब्रह्मणैव महात्मना ।
एतैः स्तुवद्भिर्मनुष्याश्चण्डिकाञ्च सुरेश्वरीम्
इदं यः कल्यमुत्थाय पठेन्नामाष्टकं नरः ।
स्मरणादेवि देव्यायामुच्यते नात्र संशयः ॥
इति चण्डिकानामाष्टकस्तवोयमितिः॥

Colophon :— इति राजमार्त्तण्डे श्रीभोजदेवसभाविरचितज्योतिःशास्त्रं बालतन्त्रादिविधानसहितं समाप्तम् ॥ १ । शाके १७१५ माघकृष्णप्रतिपत्तिथौ समाप्तमिति ॥ माण्डरकुलोद्भवश्रीगङ्गापतेः पुस्तकमिति शुभम् ॥ ॥
श्रीरस्तु ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 501. Pt. II. P. 118. Pt. III. P. 107. A. C. 957.

No. 304. राजमार्त्तण्डः by भोज ॥ Rājamārtaṇḍaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 17 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 42. 12 × 5¾ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete Generally correct. Date, Śaka 1715. Place of deposit, Pandit Gaṅgādhara Jhā, Jonki, P. O. Deodha, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga by Bhojarāja.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥
इन्दीवरदलश्यामं पीताम्बरधरिं हरिम् ।
नत्वा तु क्रियते यत्नैर्ज्योतिःशास्त्रमनुत्तमम् ।
शशाङ्कतारयोः शुद्धिः कर्तव्या सर्वकर्म्मसु ॥
ग्रहाणामपि सर्वेषां तद्विशुद्धौ विशुद्धिता ।
जन्मत्रिषट्सप्तदशैकादशः शशी शुभः ।
द्विचतुःपञ्चनवगताः शुभावहाः ॥

End :— चैत्रे मासि सिताष्टम्यां ये पिबन्ति पुनर्वसौ ।
अशोकस्याष्टकलिका न ते शोकमवाप्नुयुः ॥
स्वस्थायाः फलमेकन्तु पिबेन्मीनगते रवौ ॥
विषं न क्रमते तस्या यावदब्दो न हीयते ॥ इति चैत्रम् ॥

Colophon :— इति श्रीमहाराजाधिराजश्रीमद्भोजराजविरचिते व्यवहारसमुच्चये राजमार्त्तण्डाख्यः ॥ शुभम् ॥

विषयः । द्वादशमासकृत्यनिरूपणम् । कर्त्तव्याकर्तव्यनिरूपणम् । ग्रहाणां फलाफलविचारश्चेत्यादि ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 617. (See Vyavahāra-samuchchaya).

No. 305. राजमार्त्तण्डसंग्रहः by वराहमिहिर ||Rājamārtaṇḍasaṁgrahaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. Yellow Nepali paper. Lines, 11 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 68. $11\frac{1}{2} \times 5$ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1834. Place of deposit, Pandit Santoṣī Jhā, Balaha, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Copied from old Ms. so the gaps are left. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Varāhamihira.

Beginning :— ओं नमो गणेशाय ॥

यच्छास्त्रं सविता चकार विपुलैः स्कन्धैस्त्रिभिर्ज्योतिषां
तस्योच्छित्तिभयात्पुनः कलियुगे संसृत्य यो भूतलं ।
भूयः स्वल्पतरं वराहमिहिरव्याजेन सर्वं व्यधात्
इत्थं यं प्रवदन्ति योगकुशलास्तस्मै नमो भास्वते ॥
पूर्वाचार्यमतेभ्यो यच्छ्रेष्ठं लघुस्फुटं बीजम् ।
तत्तदिह हार्दिकरमहं रहस्यार्थमुद्यतो वक्तम् ॥
वैद्यो यमादिमनुशौचवराहदक्ष-
माण्डव्यसौनकपराशरसंज्ञिताश्च ।
एतेपि सर्वमुनयः खलु शास्त्रकारा
एषां मतं कथितमेव मया प्रसिद्धम् ॥

End :— स्नेयोपयोगकपटाशुभबन्धनानि पाखण्डवीरविधयो मकरे लग्ने ।
भेदाम्बुमार्गपरमं श्रयनं च कर्म दम्भव्रतानि.........
मीनोदये तु शुभमङ्गपौष्टिकानि
कर्माणि यानि विदितानि चापलग्ने ॥

Colophon :— इति श्रीवराहमिहिराचार्यविरचित-राजमार्त्तण्डसंग्रहः संपूर्णः ॥

Post Colophon :— चतुस्त्रिंशत्यधिकअष्टदशशके १८३४ फाल्गुनशुक्लनवम्यांऽसिताम्बरः लिखितं बलहाग्रामवासिनः श्रीसन्तोषी शर्म्मा ॥

विषयः । संवत्सरसूचकम् । ग्रहसंज्ञा । नक्षत्रसंज्ञा । नक्षत्राधिपविधानम् । राशिसंज्ञा । लग्नराश्यभिधानम् । पञ्जीपाठनियमः । गणव्यवस्था । योगवर्जनम् । स्त्रीणां शुद्धिः । पुंसवनम् । जातकम् । ग्रहदर्शनचिन्ता । होराफलम् ।

ग्रहभेदः । अरिष्टभङ्गः । ग्रहबलचिन्ता । ग्रहाणामिष्टानिष्टबलचिन्ता । प्रसूतीस्नानम् । दुग्धदानम् । वृद्धिश्राद्धम् । नामकरणम् । निष्क्रमणम् । ताम्बूलभक्षणविधिः । अन्नप्राशनम् । चूडाकरणम् । कर्णवेधः । विद्यारम्भः । व्रतबन्धः । विवाहे रविशुद्धिः । चन्द्रशुद्धिः । मासादिमिश्रशुद्धिः । विवाहविधिः । वध्वानयनम् । वस्त्रपरिधानम् । यात्राप्रकरणम् । वास्तुप्रकरणम् । प्रतिष्ठाविधिः । कृषिः । वर्षालक्षणम् । क्रयविक्रयौ । नवान्नभक्षणम् । औषधभक्षणम् । गदमुक्तस्नानम् । धनुर्विद्यारम्भः । योगबलाबलचिन्ता । अतीचारः । द्विराषाढमलिम्लुचचिन्ता । द्वादशमासकृत्यनिरूपणम् ॥

A— राजमार्त्तण्डसंग्रहः by वराहमिहिर ॥ Rājamārtaṇḍasaṁgrahaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Dark-white paper. Lines, 10 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 89. 10×4 inches Appearance, old. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1661. Damaged Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga by Varāha Mihirāchārya.

Post Colophon .—ओं ॥ शाके चन्द्रषडङ्गरूपसहिते कृष्णे पौषदशम्यां
हस्तशोभनयोगे क्षितिसुतवारे अङ्कवंशः ।
दैवज्ञः सुकृती महरैलनगरः श्रीमान् वराहः कृतौ
मार्त्तण्डराजसंज्ञे हरिचरणपरः श्रीभैरवो व्यलेखीत् ॥ ० ॥
मूलं दृष्टं च यद्वर्णन्ते लिखितं मया ।
अशुद्धः शुद्धयेद्धीमान् मम दोषो न दीयते ॥
मम पुस्तं हरेद्यस्तु चौरविद्याबलेन च ।
पिता च गर्दभस्तस्य मातापि ग्रामशूकरी ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥
॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

B—राजमार्त्तण्डसंग्रहः by वराहमिहिर ॥ Rājamārtaṇḍasaṁgrahaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Palm leaves. Lines, 5 on a page. Letters, 60 in a line. Folia, 105. 15×2 inches,

Appearance, old. Verse. Complete. Correct. Date, La. Sam 429. Damaged. Place of deposit, Gaurī Kānta Jhā, Devahi, P. O. Tamuria, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga.

End :— विजयपालवर्ष । नारायणपालवर्ष १३ गोपालवर्ष २९ । त्रिभुवन पालवर्ष ९ । विग्रहपालवर्ष २२ ॥

Post Colophon .— लसं ४२९ ॥ भाद्रशुदिद्वशम्यां तिथौ सोमौलिग्रामे भट्टाचार्य्य श्रीजादवानन्दआज्ञाश्रीरुपनाथशर्म्मणा लिखितं पुस्तकमिति ॥ शुभमस्तु श्रीरस्तु ॥ करारविन्देन पदारविन्दंमुखारविन्दे विनिवेशयन्तम् । वटस्य पत्रस्य पुटे शयानं बालं मुकुन्दं मनसा स्मरामि ॥ श्रीरस्तु ओं शुभमस्तु ॥

Beginning, विषय:—Same, End, Colophon:—differ.

No. 306. राजयोग: ॥ Rājayogah.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 12 on a page. Letters, 32 in a line. Folia. 4. $11\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ?. Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur. Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with Rājayoga-vichāra. Anonymous. The Ms. has been copied out from the old Ms. so gaps are left un-filled.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

तमिस्राजा ...प्रास्तु यो जीवन्ति भूतले ।
तम्वन्दे परमानन्दं सर्वसाक्षिणमीश्वरम् ॥ १ ॥
तनुधनु तथा भ्राता सुहृत्पुत्रारयस्त्रियः ।
मृत्युश्च धर्मकर्मायव्ययभावप्रकीर्तिता ॥ २ ॥
विषमोपि समः पुंस्त्री क्रूरोक्रूरश्च नामतः ।
चरस्थिरद्विस्वभावोपि मेषाद्या राशयः स्मृताः ॥३॥
द्वित्रिक्यं स्यात्तृतीये च चतुर्थं सुखसद्म च ।
बुधसंज्ञा च पातालं हिबुके पञ्चममेवच ॥ ४ ॥

End :— शुभं कर्मोत्तमे जन्म वेशिस्थाने च सद्ग्रहे ।
अशून्येषु च केन्द्रेषु कारकाख्ये ग्रहेषु च ॥ ८९ ॥

सूर्ये केन्द्रे राजसेवी वैश्यवृत्तिर्निशाकरे ।
सांख्यवृत्ति कुजे केन्द्रे बुधे चाध्यापको भवेत् ॥ ८।
..................दिव्यबुद्धिनरो गुरौ ।
शुक्रो विद्यार्थसंपन्नो नीच...शनैश्चरे ॥

Colophon :— इति राजयोगः ॥ ओं रामाय नमः ॥

विषयः । राजयोगनिरूपणम् ॥

Previous notice :—See Lagnachandrikā.

No. 307. राममल्ली by राममल्ल ॥ Rāmamallī.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines. 11 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 13. 12 × 4 inches. Verse. Appearance, old. Complete. Incorrect. Date ?. Place of deposit, Umādatta Miśra, Salampur, P. O. Ghataho, Darbhānga. A hand-book of Jyotis-Śāstra dealing with Phala-bhaga by Rāmamalla. This book contains 64 Yantras which foretells everything questioned.

Beginning :— ओं नमो गणेशाय ॥
अथ चक्राण्यहं वक्ष्ये चतुःषष्टिमितानि वै ।
येन विज्ञानमात्रेण त्रिकालज्ञो भवेन्नरः ।
ग्रहाणां नव चक्राणि ऋक्षाणामष्टविंशतिः ।
द्वादशैव तु मासानां न देयं यस्य कस्य चित् ॥

End :— दूरस्थस्तत्र वा रक्तातोऽन्यच्च वा च त्रयोदशी ।
चतुर्दश्यां संशयस्य जीवनम् अस्वास्थ्यमनश्चिन्तापूर्णिमायां विचिन्तयेत् ॥

Colophon .— इति श्रीराममल्लकृता राममल्ली समाप्ता ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥

विषयः । चतुःषष्टियन्त्रात्मकैः सकलप्रश्नानां उत्तरम् ॥

No. 308. रेखागणितम् by दामोदरझा ॥ Rekhāganitam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 13 on page. Letters, 54 in a line. Folia, 10. 14 × $5\frac{3}{4}$ inches,

Appearance, fresh. Prose. (Hindi). Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Gaṅgādhara Jhā, Jonki, P. O. Deodha, Darbhanga A Hindi translation of 11th chapter of Rekhāganita by Dāmodara Jhā elder brother of the owner of Ms.

Beginning:— श्रीगणेशाय नमः ॥

रेखागणितं एकादशाध्यायः प्रारभ्यते ॥

परिभाषा । जोएकरेखासमधरातलसें एकविन्दुपर योग करे औरयोग-विन्दु से धरातलमें जितनी सीधीरेखा खिचे उनमेसे प्रत्येकरेखाके साथ पूर्वोक्तरेखासमकोणवनावे तो वहरेखा धरातलपर लम्ब होगी ॥

End :— इसलिये वहुभुजक्षेत्र के सवकोण और चार समकोण इनका योग त्रिभुजों-को सवकोणोंके तुल्य होगा परन्तु त्रिभुजोंके आधारोंके सवकोण वहुभुज क्षेत्रके समकोणोंसे वडे हैं इसलिये (अ) शीर्षपर के शीर्षकोण वा (अ) स्थूलकोण के सवकोणवारसमकोणसे छोटा होगा ॥

Colophon .— इति रेखागणितस्य एकादशाध्यायः समाप्तः ॥ ॥ ॥

विषयः । हिन्दीभाषयासाध्योपपत्तिः प्रदर्शिता ॥

No. 309. रोमकसिद्धान्तः by रोमक ॥ Romakasiddhāntaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 49 in a line. Folia, 16. 15×6 inches. Verse. Appearance, old. Complete. Incorrect. Date ?. Place of deposit, Pandit Umādatta Miśra, Salampur, P. O. Ghataho, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Siddhānta.

Beginning :— . ओं नमः श्रीसूर्याय ॥

कालस्य कर्त्ता कमनस्य भर्ता लोकस्य धर्त्ता तिमिरस्य हर्त्ता ।

विकर्त्तने सत्यथ वर्त्तमाने स्फूर्तिर्गिरां कीर्तिमर्खी क्रियान्नः ॥

नारायण उवाच ॥

शुद्धज्ञानाय देवाय मूर्त्तये सर्वसाक्षिणे ।

सर्वाधाराय सर्वाय नमः शान्ताय तेजसे ।

वशिष्ठो रोमसमुनिः कालज्ञानाय तत्वतः ।
उपवासं ब्रह्मचर्य्यं चक्रतुर्विष्णुतत्परौ ।
वशिष्ठस्तदभिप्रायं ज्ञात्वापि मधुसूदनम् ।
अर्चयामास तत्सिद्ध्यै तावच्छास्त्रार्थपारगः ।
उभाभ्यां तोषितो विष्णुर्योगोयं यन्मुखद्वयात्
उच्चारयामास शास्त्रं चतुरेव स्वतो हितम् ॥

End of Ms :— नवलक्षंमहर्लोके यत्रधागोमवासिनः ।
महर्लोके विष्णुपदं चतुर्विंशतिलक्षकम् ।
एतद्विश्वस्थितिज्ञानं सर्वपापप्रणाशनम् ।
नियर्ति संधाप्य छबीनांत्रकार्या विचारणा ।
अधोव्रजेदनीछादि सूत्रे पर्येति च त्रयम् ॥

Colophon :— नास्ति ॥

विषय :— मध्यमाधिकारः । १ ॥ स्फुटग्रहाधिकारः २ ॥ उपकरणाध्यायः । ३ ॥ ग्रहणाध्यायः ४ ॥ छेद्याध्यायः ५ ॥ अस्तोदयाध्यायः ६ ॥ श्रृङ्गो न्नत्यधिकारः ७ ॥ पाताध्यायः ८ । असमाप्तनवमाध्यायः ॥

(सृष्ट्यादिवर्णनपरम्)

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 535. Pt. II. P. 126.

No. 310. लग्नकुण्डली ॥ Lagnakuṇḍalī.

Substance:—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 10 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 5 $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1755. Place of deposit, Pandit Jayānanda Miśra, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. Worn out. Very much damaged. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with child-birth. Anonymous.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥
हिताहितपरिज्ञानं सिद्ध्ये साधकस्य च ।
नमस्कृत्य सहस्रांशु वक्ष्यते ग्रहकुण्डली ॥ १ ॥
संज्ञा द्वादशराशीनामादितो मे निबोधत ।
यस्मात्संपूर्णशास्त्राणां बोधः संजायते चिरात् ॥ २ ॥

अजो वृषो नरः कीटो केसरी प्रमदा वणिक् ।
फणीन्द्रकार्मुकश्चैव मृगकुम्भझषा इमे ॥ ३ ॥

End :— नरश्चिरायुर्नृपपूजितः सुखी लग्नं भवेत्सौम्यगृहक्वचित् ।
लग्नगृहे शुभवीक्षिते यदा कुशाग्रबुद्धिः कुलकीर्तिवर्द्धनम् ॥

Colophon .— इति लग्नकुण्डली समाप्ता ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥ श्रीविन्ध्येश्वर्यै नमः ॥ श्रीविश्वेश्वराय नमः ॥ श्रीढुण्डिराजायनमः ॥ श्रीइष्टदेवतायै नमः ॥ श्रीअन्नपूर्णेश्वर्य्यै नमः ॥

Post Colophon :- शाके १७५९ वैशाखशुक्लैकादश्यां चन्द्रे श्रीघरभरणस्येदं पुस्तकं लिपिरियं ॥ लेखकस्य शुभं भूयात् ॥ अथ पाठकस्य शुभं भूयात् ॥ अथ भावविचारक्रमः ॥

अर्काच्चरमते तातश्चन्द्रान्माता चतुर्थगः ।
कुजत्तृतीयतो भ्राता बुधात्षष्ठाच्च मातुलः ॥
गुरोः पञ्चमतः पुत्रः शुक्राज्जायाङ्गना मता ।
शनेरष्टमतो मृत्युर्भावैवं परिचिन्तयेत् ॥
ओंनमो भगवते वासुदेवाय नमः ॥

विषयः । राशीश्वराः । स्त्रीपुंजिज्ञासा । प्रसवजिज्ञासा । बालकस्य जन्मकालिकशिरोज्ञानम् । ग्रहदृष्टिः । । पितृपरोक्षेजिज्ञासा । जारजयोगः । बालकायुर्जिज्ञासा । परमोच्चकथनम् । रात्रौ लग्नदीपजिज्ञासा । मातृपितृहायोगः । मासाद्यायोगः । शतायुर्लक्षणम् । केन्द्रजिज्ञासा । साम्यमिदंशयोर्विचारः । राजयोगाष्टकम् । वेश्यादियोगाष्टकम् । केमद्रुमभङ्गः । ललाटिजिज्ञासा ॥

No. 311. लग्नचन्द्रिका by काशीनाथ ॥ Lagnachandrikā.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 13 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 25. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1736. Place of deposit, Babu Phudī Jhā, Barail, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Kaśīnātha. Slightly damaged.

Beginning :— ओंनमस्तस्यै ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
तमिस्रा जगत् ग्रस्तं यो जीवयति भूतलम् ।
तम्वन्दे परमात्मानं सर्वसाक्षिणमीश्वरम् ॥ १ ॥
स जयति सिन्दुरवदनो देवो यत्पादपङ्कजस्मरणम् ।
वासरमणिरिव तमसां राशिं नाशति विघ्नानाम् ॥ २ ॥
तनुर्द्धनश्च भ्राता च सुहृत्पुत्ररिपुस्त्रियः ।
मृत्युश्च धर्मकर्मायव्ययभावाः प्रकीर्त्तिताः ॥ ३ ॥
विषमोथसमः पुंस्त्री क्रूराक्रूरश्च नामतः ।
चरस्थिरौ द्विस्वभावौ मेषाद्या राशयः स्मृताः ॥ ४ ॥

End :— चैत्रादौ द्विगुणा मासा गताभिस्तिथिभिर्युता ।
सप्तभि र्हरेद्भागं शेषं दिनफलं स्मृतम् ॥ ६२६ ॥ फलम् ॥
संपत्तिः कलहो लोकैरानन्दः कालकण्टकः ।
धर्मस्तपश्च विज्ञेयः सप्तैते विजय लक्षणम् ॥ ६२७ ॥

Colophon :— इति श्रीकाशिनाथकृते लग्नचन्द्रिका सम्पूर्णा ॥ श्रीसूर्याय ॥ श्रीकृष्णाय ॥ ० ॥

Post Colophon .—शाके १७३६ ज्येष्ठवदिअमावास्यायां गुरौ श्रीखड्गपाणिःस्येदं पुस्तको । लीपरीयं । स्वपाठार्थं नान्यार्थं ॥

विषयः । राजयोगविचारः । स्त्रीराजयोगः । शुभाशुभयोगः वारफलम् । वारायुः । राशिफलम् । लग्नफलम् । जन्मनक्षत्रफलम् । योगजन्मफलम् । करणफलम् । नवांशफलम् । गणफलम् । ऋतुफलम् । पक्षफलम् । तुङ्गफलम् । उच्चत्रिकोणफलम् । स्वगृहफलम् । मित्रगृहफलम् । नीचगृहफलम् । नन्दातिथिफलम् । प्रत्येकतिथिफलम् । अयनफलम् । जन्ममासफलम् । दृष्टाभावफलं ग्रहाणाम् । नवग्रहचक्रम् । सूर्यचन्द्र-कालानलचक्रम् । दुर्गचक्रम् । जन्मलग्नज्ञानम् । अष्टोत्तरीदशा । नवग्रहाणां दशान्तर्दशा ॥ अष्टोत्तरीमासदशा । विंशोत्तरीमासदशा । दिनदशा ॥

Previous notice:—C. C. Pt. I. P. 540. Pt. II. P. 127, 223. Pt. III. P. 114. C. M. T. I. Pt. VI. P. 43. C. P. B. P. 434. C. S. C. IX. No. 120.

A—लग्नचन्द्रिका by काशीनाथ ॥ Lagnachandrikā,

Substance:—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 11 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 28. 9 × 3½ inches. Appearance, tolerable. Verse. Incomplete. Generally, correct. Date ?. Place of deposit, Paṇḍit Yaduvīra Miśra, Khopa, P. O. Phulparas. Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Kāśīnātha.

Beginning, विषय:—Same, End, Colophon:—Wanting.

B—लग्नचन्द्रिका by काशीनाथ ॥ Lagnachandrikā.

Substance:—Character, Maithilī. Yellow Nepali paper. Lines, 10 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 16. 11½ × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ?. Place of deposit, Babu Bilaṭa Jhā, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Kāsīnātha. Slightly damaged.

Beginning, विषय:—Same ; End, Colophon:—Wanting.

No. 312. लग्नभवनदीपकम् ॥ Lagnabhavanadīpakam.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 12. 12 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1887. Place of deposit, Paṇḍit Dharmadatta Miśra, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy. Anonymous.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥
अथलग्नभवनदीपकं लिख्यते ॥
सूर्यभौमस्तथा राहुः शनिर्मूर्त्तौ यदा भवेत् ।
संतापो रक्तपीडा च सौम्ये सर्वनिरोग्यता ॥ १ ॥
क्रूराः सर्वे धनस्थाने धनहानिः प्रजायते ।
धने सौम्ये शुभाः सर्वं ऋद्धिवृद्धिर्धनादिकम् ॥ २ ॥

पापस्तृतीयगे सर्वे बान्धवैरहितो भवेत् ।
सौम्यैस्तु भ्रातृसंपूर्णं कीर्त्तिमान्सुजनप्रियः ॥ ३ ॥

End :— अन्ते गुरुर्विधविनी दिनकृद्दरिद्रां
चन्द्रे घनश्रुतिकरोतिकुलटाञ्च राहुः ।
साध्वी भृगुः शशिसुतो बहुपुत्रपौत्रां
दानप्रशक्तहृदयां रविजः कुजश्च ॥ २१८ ॥

Colophon .- इति स्त्रीकुण्डलीफलं समाप्तम्

Post Colophon :— शुभसम्वत् १८८७ श्रावणशुक्लद्वादश्यां रवौ लिखितमिदं पुस्तकं श्रीतुलसीदत्तशर्म्मणा ॥ ० ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीरस्तु । शुभशाके ॥ १७५८ ॥

विषयः । स्त्रीपुरुषजन्मपत्रीस्थग्रहाणां शुभाशुभफलनिर्देशः ॥

No. 313. लघुजातकम् by वराहमिहिर ॥ Laghujātakam.

Substance :—Character, Maithili. Nepali yellow paper. Lines, 9 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 13. 12 × 4½ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date ?. Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhanagama, P. O. Supaul. Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra by Varāha Mihira dealing with horoscopy.

Beginning :— ओंनमश्शिवायामिततेजसे ॥
यस्योदयास्तसमये सुरमुकुटनिघृष्टचरणकमलोपि ।
कुरुतेञ्जलिं त्रिनेत्रः स जयति धाम्नां निधिः सूर्यः ॥ १ ॥
होराशास्त्रं वृत्तैर्मया निबद्धं निरीक्ष्य शास्त्राणि ।
यत्तस्याप्यार्याभिः सारमहं संप्रवक्ष्यामि ॥ २ ॥
यदुपचितमन्यजन्मनि शुभाशुभं तस्य कर्मणः पक्तिं ।
व्यञ्जयति शास्त्रमेतत्तमसि द्रव्याणि दीप इव ॥ ३ ॥

End: — दिवारात्रिप्रसूतञ्च नक्षत्रानयनन्तथा ।
सप्तकेषु च वर्गेषु नित्यमेवोपलक्षयेत ॥
बेलामथ विलग्नञ्च होरामंशकमेव च ।
पञ्चकेषु विजानीयान्नष्टजातकसिद्धये ॥ ० ॥

Colophon :— इति श्रीवराहमिहिरकृते नष्टकाध्यायोनविंशतिः ॥ श्रीरस्तु । शुभमस्तु ॥

बिषयः । राशिभेदाध्यायः । ग्रहवलाध्यायः । मित्रामित्रबिभागः । ग्रहस्वरूपाध्यायः । आधानाध्यायः । सूतिकाध्यायः । अरिष्टाध्यायः । अरिष्टभङ्गाध्यायः । अयुर्दायाध्यायः, अन्तर्दशाध्यायः । ग्रहयोगाध्यायः । अष्टवर्गाध्यायः । प्रकीर्णाध्यायः । नाभशयोगाध्यायः । स्त्रीजातकाध्यायः । नैर्याणिकाध्यायः । नष्टकाध्यायः ॥ चन्द्रयोगाध्यायः । प्रव्रज्याध्यायः ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 540. Pt. 11. P. 127, 223. Pt. III. P. 115. A. C. 963. C. P. B. P. 436. C. S. C. IX. No. 122.

See commentaries under Cat. Nos. 315 and 316, 368.

A— लघुजातकम् by वराहमिहिर ॥ Laghujātakam.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow papers, Lines, 6-7 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 20. $12\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Śaśinātha Miśra, Tarauni, P. O. Sakri, Darbhanga. A work on Jyotiś-Śāstra dealing with phalabhāga, by Varāhamihira.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

B—लघुजातकम् by वराहमिहिर ॥ Laghujātakam.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 8 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 12. 12 × 4 inches. Appearance, old. Complete. Incorrect. Verse. Date, Śaka 1761. Place of deposit, Pandit Tārakeśvara Miśra, Tarauni, P. O. Sakri, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga by Varāhamihira.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

C—लघुजातकम् by वराहमिहिर ॥ Laghujātakam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 60 in a line. Folia, 10. 13 × 3½ inches. Appearance, old. Verse. Worn out. Date, Śaka 1717. Place of deposit, Pandit Ravinātha Jhā, Professor. M. R. Vidyalaya and resident of Andhra Tharhi, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga by Varāhamihira. Complete. Incorrect.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

D—लघुजातकम् by वराहमिहिर ॥ Laghujātakam.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 7 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 13. 12 × 4½ inches. Appearance, tolerable. Verse. Date ?. Place of deposit, Pandit Mahīdara Miśra, Lalbag, Darbhanga. Complete. Incorrect. A hand-book of Jyotiś-Śāstra by Varāhamihira.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

E—लघुजातकम् by वराहमिहिर ॥ Laghujātakam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 8. 11 × 4 inches. Verse. Appearance, old. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1676. Place of deposit, Pandit Chirañjīva Thākur. Lagama, P. O. Biraul, Darbhanga. Worn out. Worm eaten. Letters affected. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

F—लघुजातकम् by वराहमिहिर ॥ Lghujātakam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 12. 12 × 4½ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date ?,

Place of deposit, Pandit Babujan Jhā, Śaśipur, P. O. Jogiara, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

G—लघुजातकम् by वराहमिहिर ॥ Laghujātakam.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 6 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 23. $10\frac{1}{2} \times 4$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1786. Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karṇpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Varāhamihira dealing with horoscopy. Very much damaged.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

Post Colophon:—शाके १७८६सन् १२७२ साल पौषकृष्णसप्तम्यां कुजे लिखितमिदं पुस्तकं श्रीफेकनदत्तशर्म्मणो लिपरीयम् ॥

H—लघुजातकम् by वराहमिहिर ॥ Laghujātakam.

Substance :—Character, Maithili. Nepali paper. Lines, 6 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 27. 10×4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1798. Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra by Varāhamihira dealing with horoscopy. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

Post Colophon:—शाके १७९८ सन् १२८४ साल पौषशुदिनवमीचन्द्रे लिखितमिदं पुस्तकं श्रीसीतारामशर्म्मणो लिपिरीयम् ॥

I—लघुजातकम् by वराहमिहिर ॥ Laghujātakam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 25 in a line. Folia, 16. $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fair. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ?. Place of deposit, Babu Satyanārāyaṇa Miśra, Balava, P. O.

Nowhatta, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra by Varāhamihira.

Beginning, विषय:—Same, End Colophon :—Wanting.

J—लघुजातकम् by वराहमिहिर ॥ Laghujātakam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 13. $10\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1716. Worn out. Very much damaged. Place of deposit, Pandit Jayānanda Miśra, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra by Varāhamihira.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same.

Post-Colophon :- शाके वाणमहीनगेन्दुसहिते मासे मधौ नामके।
-पक्षे शुक्लतरे· तिथौ रितुयुते सूर्यात्मजे वासरे ॥
स्वार्थं छत्र लिलेखितं शुभयुतं ग्रन्थस्तथा जातकम् ॥
शाके १७१६ वैशाखकृष्णपञ्चमी रवौ आलमनगरे करमहासं श्रीछत्र-पतिशर्मणः लिखितरियं लघुजातकं स्वार्थं नान्यार्थं ॥ शुभमस्तु। श्रीरस्तु ॥ श्रीराम ॥

K—लघुजातकम् by वराहमिहिर ॥ Laghujātakam.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 9 on a page. Letters, 41 in a line. Folia, 9. $12 \times 4\frac{1}{4}$ inches. Verse. Appearance, old. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1731. Place of deposit, Babu Ṭhiṭhara Jhā, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra by Varāhamihira. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय.—Same.

Post-Colophon :- शुभशाके १७३१ आश्विन शुक्लत्रयोदशीशनौ पालीसं श्रीहनुमानदत्त-शर्मण लिखितमिति पुस्तकी ॥ शुभमस्तुः श्रीरस्तुः ॥ ओं ॥ ओं ॥ ओं ॥

L—लघुजातकम् by वराहमिहिर ॥ Laghujātakam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 16. 11 × 5 inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1781. Place of deposit, Babu Chetamani Siṁha, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiṣ-Śāstra dealing with horoscopy by Varāhamihira.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. 314. लघुजातकम् ॥ Laghujātakam.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 4. 6¼ × 3¾ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1762. Place of deposit, Babu Chetamaṇi Siṁha, Sukpur, P. O. Sukpur. Bhagalpur. An extract from Rudrayāmalatantra dealing with horoscopy.

Beginning :— श्रीमते रामानुजाय नमः ॥
लग्नस्थाने यदा शौरि रिपुस्थानेषु चन्द्रमा ।
कुजे च सप्तमस्थाने मृतये जातकः पिता ॥ १ ॥
लग्ने जीवश्च शुक्रश्च कुजश्च सप्तमस्तथा ।
दशमोङ्गारको यस्य स जातः कुलदीपकः ॥ २ ॥
लग्ने च द्वादशस्थाने यदा पापो निरीक्षितः ।
तदा मातृभयं विद्याच्चतुर्थे दशमे पितुः ॥ ३ ॥
सहजस्था यदा राहुश्चतुर्थे रवि दृश्यते ।
पञ्चमस्था यदा शौरी भ्राता तस्य न जीवति ॥ ४ ॥

End :— सिंहलग्ने दरिद्रत्वं कन्याजातो विचक्षणः ।
वृश्चिके पारावतबलं तुलालग्ने हानिर्भवेत् ॥ ४७ ॥
मेषलग्ने दुरापायी कर्कटे म्लेच्छजातकः ।
मिथुने पण्डितो ज्ञानी लब्धदेवस्तु वर्जिता ॥ ४८ ॥
धनेश्वरो धने लग्ने मकरे च दरिद्रता ।
कुम्भलग्नो न दोषः स्यान्मीनलग्ने कुमार्जिता ॥ ४९ ॥

Colophon .— इति श्रीरुद्रयामले लघुजातकसमाप्तं संपूर्णम् ॥

Post-Colophon —ज्येष्ठकृष्ण १४ शनिवासरे संवत् १८९७। शकः १७६२ ॥ श्रीरामेण ॥

विषयः । जन्मकुण्डलीस्थग्रहाणां शुभाशुभफलविचारः ॥

A—लघुजातकव्याख्या by भट्टोत्पल ॥ Laghujātakavyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 8 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 12. 12×4 inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Bīlata Jhā, Parsarma, P.O. Parsarma, Bhagalpur. A commentary on Laghujātaka of Varāhamihira by Bhaṭṭotpala. Slightly damaged. This commentary is called Śiṣyahitā.

Beginning, विषय·—Same; End, Colophon :—wanting.

No. 315. लघुजातकव्याख्या by उत्पलभट्ट ॥ Laghujātakavyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 9 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 36. 12×4½ inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Laghujātaka by Utpalabhaṭṭa.

Beginning :— ओं नमः श्रीसूर्याय ॥
प्रणिपत्य महादेवं भुवनगुरुं दिनकरञ्च लोकेशम् ।
भट्टोत्पलो लघुतरां जातकटीकां करोति शिष्यहिताय ॥
सतामयमाचारो यत्र शास्त्रप्रारम्भेऽभिमतदेवतानमस्कारं कुर्वन्ति ।
तदयमवन्तिकाचार्यो वराहमिहिरोऽर्कवरलब्धप्रसादो ज्योतिःशास्त्रसमूहं कृत्वा तदेव विस्तरं ग्रन्थभीरूणां कृते संक्षिप्तं गणितशास्त्रं कृत्वा होराशास्त्रंवक्तुकामोऽशेषविघ्नोपशान्तये भगवन्तं सूर्यमादावेव प्रणम्य॥

End — मया संक्षेपतश्चोक्ता टीका शिष्यहितान्त्रिका ।
गुरोः पादप्रसादेन भारत्या नः विशेषतः ॥१॥

Colophon :— इत्यावन्तिकाचार्यश्रीभट्टोत्पलविरचितायां लघुजातकवृत्तौ समाप्तः ॥

विषयः । लघुजातकटीका ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 540 Pt. II. P. 127, 223. Pt. III. P. 115.

See Text under Cat. No. 313.

(B)—लघुजातकव्याख्या by भट्टोत्पल || Laghujātakavyākhyā.

Substance :—Character, Maithili. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 49. 12 × 4 inches. Appearance, very old. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1699. Very much damaged. Worm eaten Letters affected. Place of deposit, Babu Puruṣottama Jhā, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Laghujātaka of Varāhamihira by Utpalabhaṭṭa.

Beginning, End, Colophon, विषयः—same.

No. 316. लघुजातकव्याख्या by धियेश्वर || Laghujātakavyākhyā.

Substance :—Character, Maithili Nepali paper. Lines, 12 on a page. Letters, 56 in a line. Folia, 31. $10\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1744. Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahinathapur, P. O. Jhanjharpur Bazar, Darbhanga. A commentary on Laghujātaka by Dhiyeśvara dealing with Phalabhāga. The name Bhaṭṭotpala has wrongly been entered in the colophon.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥
प्रणम्य गौरीपतिपादपङ्कजं सुरेशगन्धर्वषडङ्घ्रिसेवितं ।
करोमि टीकाम्बुधवल्लभामिमां धियेश्वराख्यो निजयाल्पजाते ॥
इह हि निर्विघ्नपरिसमाप्तिप्रचयपरिपन्थिप्रत्यूहनिवहध्वंसार्थमाचार्य्यः शिष्टाचारपरिप्राप्तं स्वेष्टदेवतास्तुतिरूपं मंगलं विधाय शिष्यशिक्षायै ग्रन्थादौ निबध्नाति ।
यस्योदयास्तसमये सुरमुकुटनिघृष्टचरणकमलोपि ।
कुरुतेञ्जलिं त्रिनेत्रस्स जयति धाम्नां निधिः सूर्य्यः ॥१॥

End :— अथ विलग्नमित्यादि ॥ काले ज्ञाते राश्यादिलग्नं वक्तव्यं तस्य लग्न-

होराद्रेष्काणनवांशद्वादशभागत्रिंशद्भागाः कर्त्तव्याः ततो यथाविहितविधा-
नादष्टकवर्गादभिहितकुलस्य निर्देशः कर्त्तव्यः तथान्येषां योगानां तथा-
विहितफलानि वक्तव्यानीति ॥
लघुजातकभावार्थदीपिका वीश्वरोदिता ।
आधानप्रसवादिष्टयोगादीनां प्रकाशिका ॥०॥

Colophon .— इति श्रीभट्टोत्पलविरचितायां लघुजातकटीकायां नष्टजातकाध्यायः
समाप्तः ॥१३॥०॥ शुभमस्तु श्रीरस्तु ॥०॥ शाके १७४४ सन १२३०
साल आश्विनकृष्णाष्टम्यां रवौ थोकीग्रामावस्थितवलिआसस श्रीधर्म-
दत्तस्य लिपिरियं स्वार्थेति ॥
भग्नपृष्ठकटिग्रीवातब्धदृष्टिमधोमुखः ।
कष्टेन लिखिता पुस्तो पुत्रवत्परिपालनम् ॥०॥

विषयः । लघुजातकटीका ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 540.

See text under Cat. No. 313.

No. 317. लघुजातकाभरणम् ॥ Laghujātakābharanam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 22 in a line. Folia, 8. $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Gaṅgādhara Miśra, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy. Anonymous. This Ms. coincides with Laghujātaka from Rudrayāmala.

Beginning .— श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ लघुजातकाभरणम् ॥
लग्नस्थाने यदा शौरी रिपुस्थाने च चन्द्रमा ।
कुजे वा सप्तमस्थाने म्रियते जातकः पिता ॥
लग्ने जीवश्च शुक्रश्च बुधश्च सप्तमस्तथा ।
दशमोङ्गारको यस्य स जातः कुलदीपकः ॥
लग्ने द्वादशमे स्थाने यदा पापैर्निरीक्षितः ।
तदा मातृभयं पीडा चतुर्थे दशमे पितुः ॥

End :— मिथुने पण्डितो ज्ञानि लक्षदोषस्तु वर्जिता ।

धनेश्वरो धनलग्ने च मकरे च दरिद्रता ।
कुम्भलग्ने न दोष स्यात् मीनलग्ने मागिता ।

Colophon :— इति श्रीलघुजातकाभरण समाप्ता ॥

विषयः । जन्मकुण्डलीस्थग्रहाणां शुभाशुभफलविचारः ॥

No. 318. लघुजातकोदाहरणम् ॥ Laghujātakodāharanam.

Substance :—Character, Maithili. Nepalī paper. Lines, 11 on a page. Letters, 51 in a line. Folia, 10. 12×4½ inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhanagama, P. O. Supaul. Bhagalpur. Colophon wanting. Anonymous.

Beginning:— ओं नमो गणेशाय ॥
यन्नामस्मरणादेवा नरो निर्वाणतां व्रजेत् ।
तन्नमामि जगद्धात्रीं चतुर्वर्गप्रदायिनीम् ॥
अथ लघुजातकानुसारेण जन्मपत्रस्योदाहरणम् । तत्र प्रथमं शाके १६९८ माघवदि गण्डदण्डपलानि १३।२ श्रवणानक्षत्रदण्डपलानि ४२।२४ व्यतीपातः ९।१७॥०॥

End :— ततः कुजस्य महादशावर्षाद्यं ४।९।४।२३।९९।४२। पूर्वशकेषु १७।९।१।२६ ९।२१।००। पूर्वहीतियोजये जाति । एवं क्रमेण सर्वेषाम् ॥

Colophon :— Wanting

विषयः । लघुजातकगणितोदाहरणम् ॥

(A).—लघुजातकोदाहरणम् ॥ Laghujātakodāharanam.

Substance :—Character, Maithili. Nepalī paper. Lines, 13 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 6. 12 × 4 inches. Prose. Incomplete. Incorrect. Appearance, old. Damaged. Date ? Place of deposit, Babu Umeśa Jhā, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Laghujātaka. Anonymous.

Beginning, विषयः—Same, End, Colophon :—Wanting.

No. 319. लघुसंग्रहः by लक्ष्मीनारायण ॥ Laghusaṁgrahaḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 24 in a line. Folia, 72. 11 × 4½ inches. Appearance, old. Prose and verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Paṇḍit Balabhadra Jhā, Pachāḍhi, P. O. Pandaul, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga by Lakṣmīnārāyana. 8 Folia are missing in the beginning.

Beginning of Ms :- (सौ ?) म्यायने विष्णुपदे माद्यामध्यस्तुलाजयोः ।
पडशित्यानने प्राप नृयुत्तयान्या झपो भवेत ॥
तुल्यजौ विपुवं विष्णुर्सिंहो लिङ्गो घटा ॥ ६३ ॥
अत्र संक्रमणकालात्परपूर्वोभयत्र पुण्यकालघटिकाप्रमाणविवरणमाह स्कन्दे ॥
उग्रै र्व्याप्ते मृगेऽक्षेसंक्रमणतः ॥
पूर्व स्थिरे कर्क टे तुलाजुकाजोभयतखरामघटिकाःपुण्यामृगेदिग्युताइति ॥

End :— शाकद्वीपिकुलोद्भवेन विदुषा लक्ष्मीधरेणाग्रतो
योग्यं संविहिताय जगतो लब्वादिकः संग्रहः ।
नाथान्तेन मया जयेन सुधिया ज्योतिर्विदाऽपश्यता
निर्वाह सफलं यतेन जगतां सौयग्यरं पूरितः ।
सन्त्येव सजातकरत्नमालादियामलप्रस्नसुखाद्यनेके ।
तथापि तेष्वालमम‍ानसानां भवेत्प्रमोदाय मम श्रमोऽयम् ॥

Colophon :— इति लघुसंग्रहे लक्ष्मीनारायणकृते श्रीवंशजयनाथपूरितः समाप्तः ॥
शुभमस्तु सिद्धिरस्तु ॥ * ॥ * ॥

विषयः । नक्षत्रराशितिथ्यादियात्रासंस्कारादयो विषया निरूपिताः संक्षेपेण ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 541.

No. 320. लीलावती by भास्कराचार्य ॥ Līlāvatī.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9-11 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 26. 12 × 5 inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka

1740. Place of deposit, Pandit Chirañjīva Jhā, Babbhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. Slightly damaged. Letters affected. A treatise on Jyotiś-Śastra by Bhāskarāchārya.

Beginning :— ओंनमो महागणेशाय ॥
प्रीतिम्भक्तजनस्य यो जनयते विघ्नं विनिघ्नन् स्मृत-
स्तं वृन्दारकवृन्दवन्दितपदं नत्वा मतङ्गाननं ।
पाटीं सद्गणितस्य वच्मि चतुरप्रीतिप्रदां प्रस्फुटां
संक्षिप्ताक्षरकोमलामलपदैर्लालित्यलीलावतीम् ॥

End :— येषां स्वजातिगुणवर्गविभूषिताङ्गी
शुद्धाखिलव्यवहृतिः खलु कण्ठसक्ता ।
लीलावतीह सरसोक्तिमुदाहरन्ती
तेषां सदैव सुखसम्पदुपैति वृद्धिम् ॥ * ॥

Colophon — इति श्रीभास्कराचार्यविरचितायां गणितपाट्यां समाप्तोऽङ्कपाशाधिकारः ॥ * ॥

Post Colophon :— शाके १७४० इषशुक्लपञ्चम्यां भास्करे लिखितैषा लीलावती श्रीजयनाथेन श्रीघटेशनाथार्थम् ॥ * ॥ ओंनमो महागणेशाय ॥

विषयः । परिकर्माष्टकम् । भिन्नपरिकर्माष्टकम् । त्रैराशिकम् । व्यस्तत्रैराशिकम् । मिश्रकव्यवहारः । श्रेणीव्यवहारः । क्षेत्रव्यवहारः । खातव्यवहारः । राशिव्यवहारः । छायाव्यवहारः । कुट्टकव्यवहारः ।

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 545. Pt. II. P. 129, 223. Pt. III. P. 116. Tri. Cat. No. 2754 (A.). Des. XXIV. No. 13477. A. C. 245. C. P. B. P. 441. C. S. C. IX. No. 125, 126, 127.

See commentaries under Cat. Nos. 152, 220, 321-327.

(A)— लीलावती by भास्कराचार्य ॥ Līlāvatī.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 8 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 49. 12 × 4½ inches. Appearance, new. Prose and verse. Incomplete. Incorrect. Date, San 1287 Sāl Place of deposit, Pandit Rāmalāl Jhā,

Sarbasima, P. O. Jhanjharpur. Darbhanga. A treatise on Astronomy by Bhāskarāchārya.

Beginning :—Wanting ; End, Colophon, विषय :—Same.

Post Colophon :—सन १२८७ साल ॥ चैत्रकृष्णदशम्यां रवौ अडरिआग्रामावस्थित-
दरिहरासं श्रीरघुनन्दनशर्म्मण इदं पुस्तकं नीपसेयः ॥ लेखकस्य शुभं भूयात् ॥
मम पुस्तकी हरेद्यस्तु चौरविद्याबलेन च ।
पिता च गर्दभस्तस्य माता च ग्रामसूकरी ॥

(B)—लीलावती by भास्कराचार्य ॥ Līlāvatī.

Substance :—Character. Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page Letters, 50 in a line. Folia, 30. 10×4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1712. Worn out. Marked with useful note. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhāskarāchārya.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(C)—लीलावती by भास्कराचार्य ॥ Līlāvatī.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 8 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 42. 12×4½ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Correct. Marked with note. Date, Śaka 1764, Place of deposit, Pandit Mahīdhra Miśra, Lalbag, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhāskarāchārya.

Beginning, End. Colophon, विषय :—Same.

(D)—लीलावती by भास्कराचार्य ॥ Līlāvatī.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 54. 12×4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1768. Place of

deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhāskarāchārya.

Post Colophon —वह्णरसगिरिचन्द्रे सम्मिते शाकवर्षे
सवितरि वरवारे कृष्णपक्षे विरुद्धे
हरिचरणसरोजं शुक्रमासे च षष्ठी
हृदि परमपविश्रं लेखि रामेण धीरः ॥ १ ॥ ॥ ०॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥
॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(E)—लीलावती by भास्कराचार्य ॥ Līlāvatī.

Substance:—Character, Maithili. Yellow paper. Lines, 8 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 38. $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1751. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhāskarāchārya.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(F)—लीलावती by भास्कराचार्य ॥ Līlāvatī.

Substance :—Character, Maithili. White paper. Lines, 10 on page. Letters, 48 in a line. Folia, 38. $11\frac{1}{2} \times 4$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1736. Place of deposit, Pandit Raghunātha Jhā, Sanakorthu, P. O. Manigachi, Darbhanga. A treatise on Astronomy by Bhāskarāchārya.

Post Colophon :—शाके १७३६ फाल्गुने मासि कृष्णे पक्षे विधुतिथौ माधओपुरग्रामाव-
स्थित सकराटीसं श्रीईश्वरदत्तशर्म्मणा स्वपाठार्थं लिखितैषा पुस्तीति ॥
शुभमस्तु श्रीरस्तु ॥०॥ श्रीरामश्रीगौरीशङ्कराभ्यान्नमः ॥

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same.

(G)– लीलावती by भास्कराचार्य ॥ Līlāvatī.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 37. 11 × 4½ inches. Verse. Appearance, tolerable. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Janārdana Miśra, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhāskarāchārya. Worn out. Torn. marked with useful note.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(H)—लीलावती by भास्कराचार्य ॥ Līlāvatī.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 31. 12 × 4½ inches. Appearance, tolerable., Verse. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahinathpur, P.O. Jhanjharpur Bazar, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhāskarāchārya.

Beginning, End, Colophon, विषयः – Same.

(I)—लीलावती by भास्कराचार्य ॥ Līlāvatī.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6-7 on a page. Letters, 26 in a line. Folia, 5 k. 10½ × 4½ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date, San 1299 sāl. Place of deposit, Pandit Jayānanda Miśra. Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. Slightly damaged. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhāskarāchārya.

Beginning, End, Colophon. विषय —Same.

(J)—लीलावती by भास्कराचार्य ॥ Līlāvatī.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 43. 11 × 4¼ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Correct. Date ?. Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur.

A treatise on Jyotis-Śāstra by Bhāskarāchārya. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(K)—लीलावती by भास्कराचार्य ॥ Līlāvatī.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow Nepalī paper. Lines, 7 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 46. 13 × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ?. Place of deposit, Pandit Rudrānanda Jhā, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A treatise on Jyotis-Śāstra by Bhāskarāchārya. Very much damaged. Worn out.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(L)—लीलावती by भास्कराचार्य ॥ Līlāvatī.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 33. 13 × 5 inches. Appearance, fresh. Verse. Complete Incorrect Date, Saṁvat 1868. Pierced by worms. Place of deposit, Babu Purandara Miśra, Salampur, P. O. Ghataho, Darbhanga. A treatise on Jyotis-Śāstra, by Bhāskara.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(M)—लीलावती by भास्कराचार्य ॥ Līlāvatī.

Substance :—Character, Maithilī. Blue paper. Lines, 13 on a page. Letters, 53 in a line. Folia, 20. 10 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Correct Date. Śaka 1669. Place of deposit, Pandit Manīśvara Jhā, Lalganj, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. A treatise by Bhāskarāchārya.

Post Colophon—शाके सहरसाङ्कभूपरिमिते मासे शुभे माधवे ।
पक्षे स्वच्छतरे सुपक्षतितिथौ वारे त्विषामीश्वरे ।
पाठार्थञ्च लिलेख भास्करकृतां लीलावतीं पुस्तकीं
वेत्राख्ये नगरे प्रणम्य गिरिशं श्रीमेघनाथः स्वयम् ॥

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No. 321. लीलावतीकटाक्षः ॥ Līlāvatīkaṭākṣaḥ.

Substance :—Character, Maithili. White paper. Lines, 15-18 on a page. Letters, 45 in a line. Folia, 43. 10 × 4 inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Correct. Date ?. Place of deposit, Pandit Chummana Jhā, Sakhua, P. O. Pipra Bazar, Bhagalpur. A commentary on Līlāvatī of Bhāskarāchārya. The text portions are marked in red. End, Colophon are wanting. Anonymous

Beginning :— ओंनमो नीलरोचिषे ॥
उद्यत्सिन्दूरपूरस्फुरदरुणकटप्रोल्लसद्दानगन्ध-
व्यालुब्धस्निग्धभृङ्गावलिविततचलत्पक्षसम्बीज्यमानः ।
प्रत्यूहव्यूहमध्यापतितजनसमुद्धारणे जागरूकः
कल्याणं कोपि कुर्यान्निरुपधिकरुणाकोमलो वारणास्यः ॥
जगदुदितवहलवैभवमजिनक्षौमाम्बरस्फुरद्रूपम् ।
निगमगणनिगदसारं शरणं शिवयोर्वप ॥
लीलावती-कटाक्षोयं कल्याणकमयोदितः ।
मनः प्रीणातु सुधियामङ्कपाणिकृतादरम् ॥
ग्रन्थारम्भे विघ्नविघाताय कृतं गणनाथनमस्कारं विधेयं प्रतिबन्धकं शिष्यशिक्षायै निबध्नन्नभिधेयमभिदधाति ॥ प्रीतिम्भक्तजनस्येत्यादिना ॥

End of Ms. :— ऊर्ध्वो विभाज्येन हृतेन तष्ट इत्यत्र तु क्षणनियमविशेषमाह । गुणलब्ध्यो-रित्यादिना । गुणलब्ध्योस्तत्क्षणे समं फलं ग्राह्यं समा एव भागा ग्राह्या नतु विषमा अतो............

Colophon .— Wanting.

विषयः— लीलावतीव्याख्या ॥

See text under Cat. No. 320.

No. 322. लीलावतीविवृत्तिः by गणेशदैवज्ञ ॥ Līlāvatīvivṛttiḥ.

Substance :—Character, Maithili. Brown paper. Lines, 12 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 43. 14 × 5 inches, Appearance, tolerable. Incomplete. Incorrect. Prose. Date ?.

Place of deposit, Pandit Umādatta Miśra, Salampur, P. O. Ghataho, Darbhanga. A commentary on Līlāvatī by Ganeśa.

Beginning :— ओं नमो गणेशाय ॥
श्रीविद्याधरसेवितो द्विजपतिः श्रीवर्द्धनो यस्त्रयी-
मूर्त्तिस्त्वोद्गमना सदा सुमनसामानन्दपूरप्रदः ।
काव्याचार्यविदोपि यत्पदमिताः स्युः स्वप्रकाशा अपि
स्तुत्यूना जयति क्षितौ खगपतिः श्रीकेशवः सद्गुरुः ॥
अर्थत्रयवाची ॥
यावजावदवानीशशनीवासुवधामश
शमधामावपापापोहृदिजावश ॥
अष्टदलपद्मबन्धश्लोकः ॥
श्रीभास्करोक्तवचसामपि संस्फुटानां
व्याख्या विशेषकथनेन चास्तु चित्रम् ॥
अत्रोपपत्तिकथनेऽखिलसारभूते
पश्यन्तु सज्जगणका सद्बुद्धिचित्रम् ॥
व्यक्ते वा व्यक्तसंज्ञे यदुदितमखिलं नोपपत्तिं विनात-
न्निर्भ्रान्तो नोविते तां सुगणकसदसि प्रौढतां नेति चायम् ।
प्रत्यक्षं दृश्यते सा करतलकलितादर्शवत् सुप्रसन्न-
स्तस्मादत्रोपपत्तिं निगदितमखिलामुत्सहे बुद्धिवृद्ध्यै ॥
नानागमार्थनिपुणः प्रथितो धरायां
श्रीकेशवोऽस्य तनयेन गणेशनाम्ना ।
लीलावतीविवृत्तिरग्रिमबुद्धितुष्ट्यै
प्रारभ्यते विमलबुद्धिविलासिनीयम् ॥

End of Ms. — अथ वृत्तये नपविधेर्व्यासः ॥ यदास्मिन् परिधौ ३९२७ अयं १२५० व्यासस्तदेष्टपरिधौ क इति लब्धा व्यासाः ॥ इष्टव्यासपरिधिभ्यामपि मिथोनुपातःस्यात् द्वाविंशतीति यस्मिन् व्यासे १२५० अयं ३९२७ परिधिस्तदेष्टव्यासे क इति लब्ध्वा परिधिर्द्वाविंशतिः २२ किञ्चित्सोत्तरा अतोनेनान्यत्रानुपातस्थूलत्वं प्रसिद्धं ॥

Colophon :— Wanting.

विषयः— लीलावतीव्याख्या ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 545. Pt. II. P. 129, 223 Des. XXIV. No. 13485.

See text under Cat. No. 320.

No. 323. लीलावतीव्याख्या by भवेश ॥ Līlāvatīvyākhyā

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 11-15 on a page. Letters, 65 in a line. Folia, 31. 12 × 4 inches. Appearance, old. Prose Incomplete. Incorrect. Date ? Worn out. Place of deposit, Pandit Chirañjīva Jhā, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Līlāvatī of Bhāskarāchārya by Bhaveśa. Slightly damaged.

Beginning — ओं नमः श्रीसूर्याय ॥ श्रीगणेशाय नम इति ॥
श्रीमतङ्गाननं नत्वा लीलावत्याः सुटिप्पणम् ।
भवेशेन सुबोधार्थं क्रियते यद्गुरो श्रुतम् ॥
प्रारीप्सितग्रन्थपरिसमाप्त्यर्थं स्वेष्टदेवताप्रमाणरूपं ग्रन्थकर्त्तादौ मङ्गल-
माचरति ॥ प्रीतिमिति ॥

End of Ms. — अथ तथान्येत्यादिना प्रकल्प्य इत्यन्तेन । अन्यत्कर्णाभिन्नायामुर्वाइष्ट-
कर्णाद्भिन्नोन्यः । अतएव पञ्चाशीतिमितान्यकर्णन्यूनमत्र सप्तसप्ततिमितः
कर्णः कल्पितः तदन्यसंज्ञा तु लघुर्न्यूनोपि न कर्त्तव्य इत्यर्थः ॥

Colophon :— Wanting

विषयः— लीलावतीविवरणम् ॥

See text under Cat No. 320.

No. 324 लीलावतीव्याख्या by मुनीश्वर ॥ Līlāvatīvyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 62 in a line. Folia, 25. 14½ × 5 inches. Prose. Appearance, tolerable. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Jayakṛsna Jhā, Champa, P. O. Benipati, Darbhanga. A commentary on Līlāvatī of Bhāskarāchārya by Munīśvara.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

यस्योदञ्चन्मधुश्रीकुसुमपरिमलाकृष्टतारुण्यघूर्ण-
द्‌गुञ्जत्पुष्पव्रतालीमुखरितककुभो निष्कुटक्षोणिभागान्।
चण्डित्वं मुञ्च मानं मयि वितर दृशं सुभ्रु लीलावतीत्थं
राधां लक्ष्मीनिवासश्चटुभिरभिनयन्नाविरास्तां सदान्तः ॥ १ ॥
बह्वर्थस्फुटचारुकोमलपदालीलावतीमानतो
यन्नाचिःकुरुते प्रसादमनृजुप्राचीनमन्दोक्तिभिः ।
तस्मात्तच्चतुरप्रसादजननी सृष्टं निसृष्टार्थिकां
दूतीं छन्नमुनीश्वरः प्रयतते लीलावतीच्छुप्रिये ॥ २ ॥

End of Ms. - तत्रेष्टराशिं प्रकल्प तस्मिन्नुद्देशकालापवदिष्टे कर्मणि कृते यन्निःपद्यते तेन भजेद्दृष्टमिष्टगुण फलं राशिः स्यादिति ॥ अत्रांशैः परंपरया साक्षाद्वा राशिसंबद्धांशैस्तेन राश्यंशाः स्वांशाश्च न रूपाद्यंशास्तत्रस्त-द्विषमत्वात्तस्मिन्निष्टे उद्देशकः प्रश्नकर्त्ता तस्योक्तिमार्गेण गणितकर्मणि कृते यन्निष्पद्यते दृश्यस्थाने......... .....

Colophon.— Wanting

विषयः— लीलावतीटीका ॥

Previous notice:—C. C. Pt. I. P 299.

See text under Cat. No. 320.

No. 325. लीलावतीव्याख्या by राम ॥ Līlāvatīvyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 66 in a line. Folia, 17. 12×4½ inches. Appearance, old. Worn out. Prose Incomplete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Raghunātha Jhā, Sanakorthu, P. O. Manīgachī, Darbhanga. A commentary an Līlāvatī of Bhāskarāchārya by Rāma.

Beginning :— ओं नमो लम्बोदराय ॥

नत्वाब्धिजापतिगणेशसरस्वतीनां
पादाम्बुजानि परसूपपदो हि रामः ।
लीलावतीविवरणं प्रकरोमि तच्च

विद्वज्जनाः सुकृतिनः परिशोधयन्तु ॥

शिष्टाचाराद्देवतानमस्काररूपमङ्गलमाचरन् प्रयोजनाभिधेये प्रतिजानीते॥

प्रीतिं भक्तजनस्येति ।

End of Ms:— शेटीफलादिति । शेटीफलं सर्वधनं उत्तरेण गुणनीयं ततो द्वाभ्यां गुण्यं चयार्धमुखयोरन्तरेस्य वर्गेन योज्यं तस्य वर्गमूलं मुखेन हीनं कार्यम् । ततश्चयार्धेन योज्यम् । तस्मिन् चयेन भक्ते गच्छःस्यात् । द्व्यग्नय मित्यस्य न्यासः आदिधनं ३ उत्तरं २ गणिते ३६० गच्छः ॥

Colophon :— Wanting.

विषयः । लीलावतीटीका ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 545. Pt. II. P. 129, 223.

See Text under Cat. No. 320.

No. 326. लीलावतीव्याख्या by सूर्यकवि ।। Līlāvatīvyākhyā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 41 in a line. Folia, 141. 11 × 5 inches. Appearance, tolerable. Prose. Incomplete. Incorrect. Date? Place of deposit. Babu Purandara Miśra, Salampur, P. O. Ghataho, Darbhanga. A commentary on Līlāvatī of Bhāskara by Sūrya Kavi.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

यः पीयूषमयूखशोभितशिरो देवः सुरेशार्चितः
शेषाशीविषभूषणो मदगलद्दानाम्बुपूरः परः ।
कर्णान्दोलितचारुचामरमरुन्मालाविलासोल्लस-
च्चित्तोन्मत्तमतङ्गतुङ्गवदनः पायादपायात्स नः ॥१॥
शृङ्गश्रेणीव वेणीविलसितवदनांभोजसौभाग्यसक्ता
भक्तास्तुष्यन्त्यथैणीक्षणनिपुणकृपापाङ्गसङ्गेन यस्याः ।
पाणौ वाणीप्रवीणाश्च करणविधौ श्रेयसे सा ममास्तां
वाणी माणिक्यवर्णांगुलिरिह विहगोत्तंसहंसातिरूढा ॥२॥
अव्यक्तं गणितं सवासनतया व्याख्याय लीलावतीं
व्याख्यातुं विहितादरोस्म्यहमथ व्यक्तोपपत्तिक्रमैः ।

श्रीमल्लक्ष्मविधिज्ञपण्डितवरज्ञानाधिराजात्मजः
स्वप्रज्ञापरिणामतः सुगणकः सूर्याभिधानः कविः ॥३॥
निर्मथ्य बीजगणितार्णवमात्मयत्नात
सद्वासनामृतमवाप्तमिदं मया यत् ।
तत्संग्रहाय गणितामृतकूपिकेयं
टीकां व्यरच्यत इहावनिदेवतुष्ट्यै ॥४॥

End of Ms.— एवमिति ॥ एवं तदैव स्याद्यदात्र कुट्टके ता लब्धयः समाः स्युः उक्तकर्त्तव्यता प्रकारस्तदैवेत्येवकारेण नियमः कृतः । अयमर्थः । उक्तवन्मिथो जमेत्तौ दृढभाज्यहाराविल्यादिना सूत्रेण भाज्यः हारयोः परस्परगुणने वा लब्धयस्ता यदि समाः समसंख्याका भवन्ति तर्हि य······

Colophon :— Wanting.

विषयः । लीलावतीटीका ।

Previous notice—C. C. Pt. I. P. 545. Pt. II. P. 129. Pt. III. P. 116.

See text under Cat. No. 320.

No. 327. लीलावत्युपपत्तिः by नीलाम्बर झा ।। Līlāvatyupapattiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 64 in a line. Folia, 13. $14\frac{1}{2} \times 5$. inches. Appearance, tolerable. Prose. Incomplete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Jayakṛṣṇa Jhā, Champa, P.O. Benipati, Darbhanga. A commentary on Līlāvatī of Bhāskarāchārya by Nīlāmbara Jhā.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रीशंकरं नम्य वदामि युक्तिं
छन्दः प्रभेदक्रियया विचित्राम् ॥
अथाङ्कपाशे गणिते सुबोधां
नीलाम्बरोहं बुधरञ्जनार्थम् ॥
अथ नियताङ्का विना मितावतरणस्थाननिवेशनजनितभेदानयनं तत्संयुति-ज्ञानं चाह ।

स्थानान्तमेकादिचयाङ्कघातः ।
संख्याविभेदा नियतैः स्युरङ्कैः ॥
भक्तोऽङ्कमित्याङ्कसमासनिघ्नः ।
स्थानेषु युक्तो मितिसंयुतिः स्यादिति ॥

अभीष्टस्थानपर्यन्तमेकाद्येकोत्तराङ्कानां न्यस्तानां घातो नियताङ्कानामन्योन्यस्थाननिवेशनसंजातभेदमितिर्भवति । असौ घातो निर्दिष्टाङ्कानां योगेन गुणितोऽङ्कस्थाननित्याभक्तः स्थानान्तरत्वेन स्थानसंख्यावधिसंयोजितो भेदमितीनां संयुतिः स्यात् ॥

End of Ms.— एवं षड्भेदकानां मध्ये त्रयाणां त्रयाणां संकरतो भेदसंख्या १८३८६८१० अथ द्विहीनसंपूर्णसंख्यायाः संकलितैक्यं भेदत्वेन पर्य्यवसितम् । एवमभीष्टानां मध्ये चतुर्णां चतुर्णां संकरतस्त्रिहीनसर्वसंख्यायास्संकलितैक्ययोगो भेदा एवमग्रेपि ॥

Colophon :— Wanting

विषयः । लीलावतीपरिष्कृतिः ॥

See text under Cat. No. 320.

(A)—लीलावत्युदाहरणम् by नीलाम्बरझा ॥ Līlāvatyudāharaṇam.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 20. $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fair. Prose. Incomplete. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Muktinātha Jhā, Baruari, P. O. Parsarma, Bhagalpur. An explanation of Līlāvatī of Bhāskarāchārya by Nīlāmbara Jhā.

Beginning, End, Colophon, विषय —Same.

No. 328. वनमाला by जीवनाथझा ॥ Vanamālā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8-9 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 8. $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Correct. Date ?. Place of deposit, Pandit Santoṣī Jhā, Balaha, P. O. Sukpur,

No 329. वर्षदीपकम् by महादेव ॥ Varṣadīpakam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 5. 11 × 4¾ inches. Appearance, old. Prose in sūtra from. Complete. Incorrect. Date ?. Place of deposit, Pandit Muktinātha Jhā, Baruari, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with the formation of varṣaphala by Mahādeva. Slightly damaged.

Beginning.— श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रीगणेशं गुरुं नत्वा शुद्धां श्रीभुवनेश्वरीम् ।
महादेवं महादेवः कुरुते वर्षदीपिकाम् ॥ १ ॥
प्रतिवर्षं जन्मग्रहोदयात्पूर्वं जानीयात् ॥ २ ॥
शौरवर्षारम्भाच्छकप्रवृत्तिर्वेदितव्या ॥ ३ ॥
इष्टशके जनुः शकहीने गताब्दाः ॥ ४ ॥
जन्मार्कतुल्योर्कों यत्समये वर्षप्रवेशस्तत्रैव ॥ ५ ॥
याताब्दाः सप्ताधिकसहस्त्रहता स्वाभ्रे प्राप्ता जन्यवारादियुता वर्षप्रवेश-
वारादिबोधकाः ॥ ६ ॥

End:— पराशरकुलोत्पन्नो महादेव उदुम्बरः ।
पाठकाख्यचणो रत्नल्लामपुटभेदने ॥
रेवासंकरसंभूतिः कृतवान् वर्षदीपकम् ।
त्र्यङ्काग्नीन्दुमिते शाके कन्यार्कप्रथमे दिने ॥ २ ॥ इतिमासाद्यध्यायः ॥

Colophon :— इति महादेवकृतवर्षदीपकं समाप्तम् ॥ श्रीविश्वेश्वराय नमः ॥

विषयः ॥ अब्दप्रवेशाध्यायः । ग्रहभावाध्यायः । बलाध्यायः । इष्टभावः । सहमाध्यायः । अब्देशनिर्णयाध्यायः । दशाध्यायः । मासाध्यायः ॥

No. 330. वर्षप्रवेशरिष्टाध्यायः ॥ Varṣapraveśariṣṭādhyāyaḥ.

Substance :— Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 5. 11 × 3½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ?. Place of deposit, Pandit Muktinātha Jhā, Baruari, P. O. Parsarma,

Bhagalpur. Slightly damaged. Anonymous. Same as described under Cat. No. 332.

Beginning :— श्रीगणेशाय ॥ अथ वर्षारिष्टाध्यायो लिख्यते ॥
यदा छिद्रनाथो तनुस्थानगो वा यदा लग्ननाथो विभागे यदा स्यात् ।
तदा वर्षमध्ये नराणां प्रपीडा भवेत्तस्य चायुर्ध्रुवं दैवयोगात् ॥ १ ॥
छिद्राधिनाथे रविमण्डलस्थे लग्नाधिनाथो यदि नीचगेहे ।
तदा हि वर्षे तनुसंक्षयं च शूलादिघातं कथितो मुनीन्द्रैः ॥ २ ॥

End :— सहजगे क्षितिनन्दनवर्षपो भवति केतुयुते बहुकष्टदः ।
सहजवैरिकृतञ्च रिपूदयं विविधवायुभयं कथितं रवेः ॥ ८८ ॥
नवांशवर्षाधिपतिर्नवांशे षष्ठाष्टमे मृत्युगते नराणां ।
तदा च स्त्रीणां हृदयं च काले क्लेशं विवादं कुरुते नराणाम् ॥ ८९ ॥

Colophon :— इति वर्षप्रवेशरिष्टाध्यायः समाप्तः ॥ ॥

विषयः । वर्षप्रवेशे कुण्डलीस्थग्रहाणां फलानि ॥

No. 331. वर्षफलपद्धतिः by केशवदैवज्ञ ।। Varṣaphalapaddhatiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 57 in a line. Folia 3. 12 × 4¾ inches. Appearance, fresh. Verse. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1821. Place of deposit, Paṇḍit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with Varṣaphala by Keśava Daivajña.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥
यतस्ताजिकोक्तं फलं हायनोत्थं
क्रमाज्ञोक्तमन्यैर्यतोदुर्गमन्तत् ।
क्रमाद्वच्मि तत्पद्धतिं प्रस्फुटोक्त्या
गणेशं नमस्कृत्य बालावबोधाम् ॥ १ ॥
ज्ञात्वा जन्मखगोदयात्प्रतिसमं जन्मार्कतुल्यो रवि-
र्यत्राद्यब्दमुखं भवेद्गतसमाः शैलाभ्रदिक्घ्नाहृताः ।
खाभ्रे भैर्जनिवासरादिसहितास्तष्टानगैस्तद्दिने-
ऽब्दादिर्लवयवः स्फुटोऽत्रजनिजो मासः क्वचिन्न नयुः ॥ २ ॥

End.— इति वर्षफलस्य पद्धतिं ह्यमृतेशाङ्घ्रियुगप्रसादतः ।
बहुशिष्यजनप्रबोधिनीमकरोद्विप्रवरिष्ठकेशवः ॥ २६ ॥

Colophon :— इति श्रीमत्केशवदैवज्ञविरचिता वर्षफलपद्धतिस्समाप्ता ॥ * ॥

Post Colophon :— उडुपनेत्रगजेन्दुमिते शके
धनुषिगे द्युमणावसिते दले ।
कमलजेशतिथौ हरभूषण-
स्य दिवसे लिखितं निजहेतवे ॥ १ ॥
श्रीश्रीनन्दनेनेदमलेखि ॥ क्वैलखे ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
क्वैलखदेव्यै नमः ॥ = ॥ = ॥

विषयः । वर्षप्रवेशप्रणयनविधिः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 554. Pt. II. P. 131. Pt. III. P. 49. C. P. B. P. 447.

No. 332. वर्षारिष्टम् ॥ Varṣāriṣṭam.

Substance :—Character, Maithılī. Yellow paper. Lines, 8 on a page. Letters, 51 in a line. Folıa, 6. 12×4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1791 and san 1277 sāl. Place of deposıt, Paṇḍıt Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealıng with horoscopy. Anonymous. Same as described under Cat. No. 330.

Beginning :— अथ वर्षारिष्टाध्यायो लिख्यते ।
यदा छिद्रनाथस्तनुस्थानगो वा
यदा लग्ननाथोरिभावे यदि स्यात् ।
तदा वर्षमध्ये नराणां प्रपीडा
भवेत्तस्यचायुर्ध्रुवं दैवयोगात् ॥ १ ॥
छिद्राधिनाथे रविमण्डलस्थे लग्नाधिनाथे यदि नीचगेहे ।
तदा हि वर्षे तनुसंक्षयश्च शूलादिरोगात्कथितैर्मुनीन्द्रैः ॥ २ ॥
चन्द्रे यदा मन्दयुतेष्टमस्थे लग्नाधिपे वा सहिते च दृष्टे ।
तदा स योगः कुरुते नराणां विसूचिकारोगगतेन रिष्टम् ॥ ३ ॥

End :— सहजगः क्षितिनन्दनवर्षपो भवति केतुयुतो बहुदुःखदः ।
सहजवैरिकृतं च रिपूदयं विविधवातभयं कथितं बुधैः ॥
नवांशवर्गाधिपतिर्नवांशे षष्ठाष्टमे मृत्युगदं नराणाम् ।
तदा विवादं कुरुते नाराणां स्त्रीणाञ्च क्लेशं हृदयोऽव्रवञ्च ॥ ८७ ॥

Colophon :— इति वर्षारिष्टं समाप्तम् ॥

Post Colophon —शाके १७९१ सन १२७७ साल श्रावणकृष्ण १३ गुरौ ॥

विषयः । वर्षकुण्डलीप्रणयनप्रकारः ॥

(A)— वर्षारिष्टम् ॥ Varṣāriṣṭam.

Substance :—Character, Maithili. Brown paper. Lines, 8 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 6. 12×4 inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1767. Place of deposit, Pandit Gokulanātha Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. Now possessed by Jayadeva Ṭhākur, brother-in-law of the deceased owner of Mss. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with अरिष्ट vichāra. Worm eaten.

Beginning, End, Colophon, विषय.—Same.

(B)—वर्षारिष्टम् ॥ Varṣāriṣṭam.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 7 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 12. 10×4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1775, Worn out. Place of deposit, Pandit Janārdana Miśra, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga. Damaged.

Beginning, End, Colophon. विषय:—Same,

(C)—वर्षारिष्टाध्यायः ॥ Varṣāriṣṭādhyāyaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 5. 10×4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka

1776. Place of deposit, Pandit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with varṣaphala. Anonymous.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(D)—वर्षारिष्टम् ॥ Varsāriṣṭam

Substance :—Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 10 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 5. $12\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1770. Slightly damaged. Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. Worm eaten.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(E)—वर्षारिष्टम् ॥ Varṣāriṣṭam.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 9 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 7. 11×4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1767. Place of deposit, Pandit Ghanaśyāma Jhā, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(F)- वर्षारिष्टाध्याय· ॥ Varṣāriṣṭādhyāyaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 14 on a page. Letters, 54 in a line. Folia, 4. 11×4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1772. Place of deposit, Babu Ṭhiṭhra Jhā, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. Worn out. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय —Same.

(G)—वर्षारिष्टम् ॥ Varṣāriṣṭam.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 8 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 8. 12×4, inches.

Appearance, fresh. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1790. Place of deposit, Paṇḍit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga, A hand-book of Jyotiś-Śāstra, dealing with grahavichāra. Anonymous.

Beginning, End, Colophon. विषयः—Same.

No. 333. वलनटीका by नीलाम्बरझा ।। Valanaṭīkā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 67 in a line. Folia, 51. 14 × 4½ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Correct. Date ?. Place of deposit, Paṇḍit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Valana of Golādhyāya by Nīlāmbara Jhā.

Beginning — श्री विघ्नेशाय नमः ॥
उमेशं रमेशं गणेशं दिनेशं
प्रणम्यातिरम्या सुगम्या च टीका ।
मया तन्यते वालने भास्करीये
बुधानां विनोदाय नीलाम्बरेण ॥ १ ॥

अथोपरागपरागतपरिलेखाद्युपयुक्तवलनसाधनं सवासनं विवक्षुस्तत्र ताव-दायनवलनसाधनार्थं तत्परमस्थानं तदभावस्थानञ्च दर्शयति ।

तुलाजाद्योर्हि संपाते विषुवत्क्रान्तिवृत्तयोः ।
स्यातां याम्योत्तरे भिन्ने परक्रान्त्यन्तरे च ते ॥ १ ॥

End:— अत्र खण्डद्वयेपि जिनज्यागुणस्त्रिज्याहरस्तत्रापरखण्डे त्रिज्ययोर्गुणहरयो-स्तुल्यत्वान्नाशाज्जिनज्याशिष्टाभुजोत्क्रमज्या जिनज्यागुण-त्रिज्या-भक्ता फलेनोना जिनज्या सत्रिभग्रहक्रान्तिज्या तुल्यैवेति बोध्यम् । एवं सर्वत्र बुद्धिमता ज्ञेयमिति ॥

Colophon — इति श्रीमच्छ्रीनीलाम्बरशर्मविरचिता वलनटीका समाप्ता ॥ * ॥
श्रीःपातु ॥ - ॥

विषयः । गोलाध्यायवलनव्याख्यानम् ॥

See text under Cat. No. 48.

No. 334. वशिष्ठसिद्धान्तः by वशिष्ठ || Vaśiṣṭhasiddhāntaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 56 in a line. Folia, 5. $13\frac{1}{2} \times 4$ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1760. Place of deposit, Pandit Anantalāla Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra by Vaśiṣṭha.

Beginning :— श्री गणेशाय नमः ॥
अणिमादिगुणाधारमप्रतर्क्यमगोचरम् ।
निर्गुणन्निरवद्यं तन्नमामि ब्रह्म सर्वगम् ॥१॥
स्वारोचिषमनाराध्य युगादौ मुनिसत्तमः ॥
अग्रगण्योयमभवन्माण्डव्यो महतां महान् ॥ २ ॥
ग्रहनक्षत्रजं ज्ञानं जिज्ञासुर्ज्ञानमुत्तमम् ।
उपागमन्मुनिश्रेष्ठं वशिष्ठमिदमब्रवीत् ॥३॥
तं ब्रह्मतनयं सृष्टिस्थितिनाशनकारणम् ।
तत्वज्ञानमहं ज्ञातुं ग्रहनक्षत्रसंभवम् ॥४॥

End :— षट्त्वाहोरात्रवृत्तानि बध्वा गुरुमुखोदितं ।
विलोक्य च ग्रहादीनि वदेत्सर्वं शुभाशुभम् ॥९३॥
य इदं शृणुयाद्भक्त्या पठेद्वा समाहितः ।
ब्रह्मलोकमाप्नोति सर्वनिर्मुक्तकिल्बिषः ॥९४॥

Colophon :— इति श्रीब्रह्मपुत्रवशिष्ठ विरचितः सिद्धान्तः समाप्तः ॥ शाके १७६० काश्याम् ॥

विषयः । राशिनिरूपणम् । चान्द्रमासादिनिरूपणम् । क्रान्त्यानयनप्रकारकथनम् । ताराग्रहाणां युद्धकथनमित्यादि ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 556. Pt. II. P. 131, 224. Pt. III. P. 118.

No. 335. वसन्तराजशाकुनम् by वसन्तराज || Vasantarājaśākunam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 15 on a page. Letters, 70 in a line. Folia, 38. $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1733. Place

of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga by Vasantarāja.

Beginning ;— ओं नमो महागणेशाय ॥
विरञ्चिनारायणशंकरेभ्यः शचीपतिस्कन्दविनायकेभ्यः ।
लक्ष्मीभवानीपथदेवताभ्यस्तथा नवभ्यो नमो ग्रहेभ्यः ॥
बुद्धिं वो नरपक्षिणो द्विचरणा यच्छन्तु हस्त्यादयो
महात्म्यञ्च चतुष्पदा रतिसुखं भृङ्गादयः षट्पदाः ।
उत्साहं शरभादयोष्टचरणाः खर्जूरकाद्यास्तथा
श्रेयोनेकपदा महान्तमपदा भोगं भुजङ्गादयः ॥ २ ॥
भट्टश्रीशिवराजो दोषोज्झितमूर्त्तितेजस्वी ।
सूर्य इव सत्यवत्याः समजनि सूनुर्विजयराजात् ॥ ३ ॥
पूर्णकलोप्यकलङ्को जातो वसुधातले सुधाकिरणः ।
तत्पदयोरुपजीवी वसन्तराजोनुजस्तस्य ॥ ४ ॥
अभ्यर्थितोतियत्नात् कृतबहुमानेन बङ्कदेवेन ।
व्यरचयदसौ तदर्थं शाकुनमन्योपकृतये तदर्थं च ॥ ५ ॥

End .— उत्साहाध्यवसायधैर्यजनकं राज्याप्तिसम्मानदं
युद्धं द्यूतविवादिव्यजयदं लक्ष्मीप्रदं क्षेमदं ।
यात्रामन्त्ररसायनौषधिविधौ सिद्धिप्रदं सर्वदा
प्राग्जन्मार्जितकर्मपाकपिशुनं प्रोक्तं महाशाकुनम ॥
वसन्तराजशाकुने सदागमार्थशोभने ।
समस्तसत्यकौतुके कृतं प्रभावकीर्तनम् ॥ * ॥
इति विंशतितमोवर्गः ॥

Colophon .— समाप्तोयं वसन्तराजशाकुनः ॥ * ॥
रामाग्निसप्तरजनीशमिते च शाके
भाद्रे सितेतरतिथौ प्रतिपत्सचन्द्रे ।
समालिखित्वा ऋतुराजराजं
सूर्योदये द्विजवरो ननशीवनाथः ॥
शाके १७३३ ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥ ओं नमो महागणेशाय ॥ ४ ॥
॥ * ॥ * ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥

विषयः । राज्याप्तियुद्धमन्त्रौषधियात्रादयो निरूपिताः ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 622. Pt. II. P. 148, 228. Pt. III. P. 130. H. P. S. Vol. IV. P. 193. C. P. B P. 447.

See commentary under Cat. No. 336.

(A)—वसन्तराजशाकुनम् by वसन्तराज ॥ Vasantarājaśākunam.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper, Lines, 9 on a page. Letters, 56 in a line. Folia, 83. 14×5 inches. Verse. Appearance, Tolerable. Complete. Correct. Date, Śaka 1768. Place of deposit, Pandit Umādatta Miśra, Salampur, P. O. Ghataho, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śastra dealing with Phalabhāga by Vasantarāja.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(B)—वसन्तराजशाकुनम् by वसन्तराज ॥ Vasantarājaśākunam.

Substance :—Character, Maithilī White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 62. 14×5¾ inches. Appearance, fresh. Verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga by Vasantarāja.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(C)—वसन्तराजशाकुनम् by वसन्तराज ॥ Vasantarājaśākunam.

Substance :—Character, Devanāgarī White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 45. 16×6 inches. Verse. Appearance, tolerable. Incomplete. Incorrect. Date, Saṁvat 1898. Place of deposit, Pandit Kamalākānta Miśra, Salampur, P. O. Ghataho, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga by Vasantarāja.

Beginning, विषयः—Same. End, Colophon :—Wanting.

(D)—वसन्तराजशाकुनम् by वसन्तराज ॥ Vasantarājaśākunam.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 12 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 24 $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Correct. Date ?. Place of deposit, Babu Jagadīśa Jhā, P. O. Andhratharhi, Darbhanga. A treatise on Astrology by Vasantarāja dealing with omens and portents.

Beginning, विषय:—Same. End, Colophon :—Wanting.

No 336. वसन्तराजशाकुनव्याख्या ॥ Vasantarājaśākunavyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 20 on a page. Letters, 83 in a line. Folia, 10. 16 × 6 inches. Appearance, fresh. Prose Complete. Correct. Date, Saṁvat 1907. Place of deposit, Pandit Kamalākānta Miśra, Salampur, P. O. Ghataho, Darbhanga. A brief note on Vasantarājaśākuna. Anonymous.

Beginning.— श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ वसन्तराजाख्यशाकुनग्रन्थटिप्पणं लिख्यते ॥ तत्र मङ्गलार्थाः स्पष्टाः । अथ संज्ञापरिचयं करोति । तत्र द्विपदा मनुष्याः पक्षिणः प्रसिद्धाः । चतुष्पदा हस्त्यश्ववृषभादयः । षट्पदा भ्रमरादयः । अष्टपदाः शलभादयः अनेकपदा खर्जूरादयः । अपदाः सर्पादयः एतेषां गतिस्वरालोकनभावचेष्टाः शकुनम् । ता वक्ष्यन्ते ॥

End :— एते श्वानशकुनाः संपूर्णशोभनफलप्रदाः सन्तीति निश्चितं ज्ञातव्यम् ॥

Colophon :— इति वसन्तराजनामकशाकुनग्रन्थटीकायां सारमेयशकुनो नाम विंशतितमो वर्गः ॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थ इति ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीगणेशदिनेशमहेशा जयन्ति ॥

अनन्तवासरे वसन्तराजसंज्ञशाकुनं
लिलेख भूखगोमहीमिते तु वैक्रमे शके ॥

विषयः । वसन्तराजशाकुनटीका ॥

See text under Cat. No. 336.

No. 337. **वार्षिकमुद्दादशा** ॥ Vārṣıkamuddādaśā.

Substance :—Character, Maithılī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 36 ın a lıne. Folia, 2. 12 × 4½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Suvaṁśalāla Jhā, Sukpur. P. O. Sukpur, Bhagalpur. (Resident of Bārā, adjacent to Pachagachia P. O.). Slightly damaged. The Ms. deals with horoscopy. Anonymous.

Beginning :— अथ वार्षिकमुद्दा दशा ॥
जन्मर्क्षसंख्यासहिता गताब्दा द्विगुनिता नन्दहृतावशेषा ।
आचंकुराजीसवुकेशुपूर्वा ग्रहा दशास्वामिन एवमूह्यम् ॥
र १८ चं २० कु २१ रा ५४ वृ ४८ श ५७ के २१ शु ६० ॥ फलमस्य ॥
अथरविमहादशाफलम् । चित्तोद्वेगमनःकण्ठव्ययसञ्चारस्वजनै वि-
मनस्यम् ॥

End :— शुश० ९ । २० । वृद्धाङ्गनासत्कारपुरनगरमनतोसन्तुशान्तिमित्रोदयः ।
शु० बु० ८ । ३० असहितमनत्तिकथाप्रमोदमित्रमध्यान्यापरताधिव्या-
मिष्टान्नाशनम् । शु० के ३ । ३० बन्धुकलह-शत्रुवैमनस्यवस्त्राहार-
कर्मचाञ्चल्यः ॥

Colophon:— इति वार्षिकमुद्दादशान्तर्दशासमाप्तम् ॥

विषयः । वर्षप्रवेशप्रणयने ग्रहाणां दशान्तर्दशाविचारः ॥

(A)—**वर्षिकमुद्दादशा** ॥ Vārṣıkamuddādaśā.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 10 on a page. Letters, 45 in a lıne. Folia, 3. 11 × 3½ inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ?. Place of deposit, Pandıt Raghunātha Jhā, Sanakorthu, P. O. Manigachi, Darbhanga. An elementary treatise on horoscopy. Anonymous.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. 338. वास्तुचक्रम् ॥ Vāstuchakram.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 4. 11×4 inches. Appearance, fair. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date ?. Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A hand-book of Jyotis-Śāstra dealing with the worship of domestic deities at the time of taking new abode. Anonymous.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ वास्तुचक्रम् ॥
वास्तुचक्रं प्रवक्ष्यामि स्थापितो वृषभस्तथा ।
यस्मिन् ऋक्षे स्थिते भानुस्तदादौ तृणि मस्तकेत्यादि ॥
सूर्यक्रान्त्यान्त्यजेत्सप्त ततश्चैकादशा शुभा ।
ततोपि दश ऋक्षाणि वास्तुकर्मणि वर्जितः ॥
तद्गृहभूमौ सर्पाकारं वास्तु परिकल्प्य तस्य क्रोडे नाभौ वास्तुखातं खनेदिति ॥

End :— एवमुच्चार्य दातव्यो बलिः कुलजनप्रियः ।
यदि न भुज्यते वत्स तदा नैव शुभं भवेत् ॥
शुभं यदि भवेत्तत्र भुज्यते तदशेषतः ।
एवं कृत्वा महादेव शान्तिः स्वस्त्ययनं चरेत् ॥

Colophon :— इति शिवाबलिविधिः ॥

विषयः । वास्तुचक्रम् । वास्तुपूजापद्धतिः । वास्तुप्रवेशे शकुनविचारः । शिवा-बलिदानविधिश्चेति ॥

No. 339. वास्तुपूजापद्धतिः ॥ Vāstupūjāpaddhatiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 3. $11\frac{1}{2}\times4$ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1775. Place of deposit, Babu Satyanārāyaṇa Miśra, Balava, P. O. Nowhatta, Bhagalpur. A manual of Jyotis-Śāstra dealing with the worship of Vāstudevatā. Anonymous. The Ms. cantains kānanotsarga also together with vāstupūja.

Beginning.— ओं नमो गणेशाय ॥ अथ वास्तुपटलम् ॥ वास्तुदिनं प्रथमतः सालंकृते वस्त्राच्छादितदैवज्ञं वाग्रकृत्वा तत्पश्चाद्‌गुरुः तत्पश्चात्पुरोहितं तत्पश्चाद्‌गृहपतिः ॥

शाकं दधि च माषञ्च तण्डुलं द्विदलं तथा ।
कृत्वा गृहपतेरग्रे नववेश्म प्रवेशयेत् ॥
मन्त्रं पठित्वा तत्र मन्त्राः ।
ओं इष्टदेव नमस्तुभ्यं गृहदेव नमोनमः ।
ग्रामदेव नमस्तेस्तु कुलदेव नमोनमः ॥
पितरस्तु नमस्तुभ्यं पितृमातृकुलं तथा ।
सर्वकृपा भवेद्यस्तु स्थानञ्च सकलं गुरुः ॥

End.— कुशत्रयतिलजलान्यादाय अमुके मास्यमुके पक्षे अमुकतिथौ अमुकगोत्रस्य अमुकशर्मणाल्परोगणतेवितं दिव्यविमानारोहपूर्वक एतद्वृक्षशाखापत्रफलसंख्यकवर्षसहस्त्रावच्छिन्नस्वर्गलोकनिवासमत्र तान् आम्रवृक्षान् वनस्पतिदैवतान् सर्वभूतोपयोगित्वेन मयोशिष्टः ॥ ओं अद्यकृतैतत्काननोत्सर्गप्रतिष्ठा गामेकां रुद्रदैवतां यथानामगोत्राय ब्राह्मणाय दक्षिणामहं ददे ॥

Colophon :— Wanting.

Post Colophon :— शाके १७७५ सन १२६१ साल ज्येष्ठकृष्णाष्टमी चन्द्रे लिखितमिदं पुस्तकं श्रीनेनमनिशर्मणः । श्रीरस्तु । शुभमस्तु ॥

विषयः । वास्तुपूजाविधिः । वनोत्सर्गविधिश्चेति ॥

No. 340. वास्तुप्रकरणम् ॥ Vāstuprakaraṇam.

Substance :—Character, Maithilī. White and yellow paper. Lines, 11 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 8. 11 × 5 inches. Prose and verse. Appearance, fresh. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1802. Place of deposit, Paṇḍit Gaurīkānta Jhā, Devahi, P. O. Tamuria, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with Vāstuvichāra. Anonymous.

Beginning.— ओं नमो गणेशाय नमः ॥ अथ ग्रामचक्रम् ॥
ग्रामं यत्र भवेदृक्षं तदापि सप्तसमस्तके ।

पृष्ठे सप्त सप्त हृदि पादयोः सप्त तारकाः ।
फलं ।
मस्तके च धनी मानी पृष्ठे हानिश्च निर्धनः ।
दये सुखसंपत्तिः पादे पर्य्यटनं सदा ।
थ वास्तुविचारः ।
वास्तुचक्रं प्रवक्ष्यामि वृषाकारं सुशोभनं ।
यस्मिनृक्षे स्थितो भानुस्तदाद्यं त्रीणि मस्तके ।
द्वे द्वे चैवाग्रपादे तु द्वे द्वे पश्चिमपादयोः ।
पृष्ठे च त्रीणि ऋक्षाणि दक्षकुक्षौ चतुष्टयं ॥

End.— वैशाखे श्रावणे चैव मार्गकार्त्तिकफाल्गुनाः ।
मासा ग्राह्या वास्तुकार्य्ये पत्नीपुत्रसमृद्धिदा ॥
शुक्लपक्षे भवेत्सौख्यं कृष्णे तस्करपीडनं ।
तस्माद्विचार्य्य कर्त्तव्यं यदीच्छेच्छ्रियमात्मनः ॥
शशिनि भवति पुत्री भास्करे वित्तनाशो ।
बहुवसु रविसूनौ भूमिपुत्रे विनाशं ।
बुधगुरुशुक्रविवारे धर्मकामार्थसिद्धिं ।
वदति खलु वराहो वास्तुवेश्मप्रवेशे ॥

Colophon.— इति वास्तुप्रकरणं समाप्तं ॥ श्रीरस्तु० ॥ शुभमस्तु ॥
नेत्रे वियद्धृतिर्जाते शालिवाहनसंज्ञके ।
तपस्यग्निमिते वारे दैत्येज्ये भाग्यविद्द्विजे ।
नक्षाविदारणसंज्ञेन वास्तुप्रक्रियेण च ।
लिखित्वा स्वार्थहेतुत्वे पक्षे शुभ्रदलेरपि ॥०॥०॥०॥०॥

विषयः । वास्तुविचारः ।

No. 341. वास्तुप्रकरणम् ॥ Vāstuprakaraṇam.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 4. 12½ × 5 inches. Appearance, fair. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Paṇḍit Santoṣī Jhā, Balaha, P. O. Sukpur. Bhagalpur. Slightly damaged. Anonymous.

Beginning — ओं नमो गणेशाय ॥
अथ वास्तुप्रकरणम् । अथ वास्तुगृहमध्ये । भुजबलभीमे च ॥
दक्षिणे पश्चिमे चैव नैरृते वायुमेव च ।
एभिरुच्चो भवेद्भूमौ गजपृष्ठे विधीयते ॥

तत्र

गजपृष्ठे भवेद्वासो लक्ष्मीधनवान्भवेत् ।
आयुर्वृद्धिकरो नित्यं जायते नात्र संशयः ॥
मध्योच्चं भवेद्यत्र नीचं भवति चतुर्दिशम् ।
कूर्मपृष्ठो भवेद्भूमौ तत्र वासो विधीयते ॥

End — अथ शिवाशकुनविचारः ।
शक्रे चौरादिशङ्का हुतभुजि विविधक्लेशभीतिश्च याम्ये
सौख्यं कल्याणवित्तं दितितनयदिशामल्पकालस्थितिश्च ।
वारुण्यां वित्तलाभोऽनिलदिशि सुहृदामुत्तरस्यां स्थिरत्वं
वासे संमानमैश्वं शिवदिशि निधनं वास्तुवेश्मप्रवेशः ॥

Colophon.— इति वास्तुप्रकरणं संपूर्णं ॥

विषयः । भूमिनिर्णयः । वास्तुपूजनप्रकारः । शिवाशकुनविचारः ॥

A– वास्तुप्रकरणम् ॥ Vāstuprakaraṇam.

Substance:—Character, Maithili. Nepalī paper. Lines, 9 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 7. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Jayānanda Miśra, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with the examination of land for taking new abode and domestic deities. Anonymous. Worn out. Very much damaged.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

B—वास्तुप्रकरणम् ॥ Vāstuprakaranam.

Substance:—Character, Maithili. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 94 in a line. Folia, 4. 11×4 inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1714.

Worn out. Torn. Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnapur, P. O. Sukpur, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, विषय: – Same.

C—वास्तुप्रकरणम् ॥ Vāstuprakaranam.

Substance:—Character, Maithilī Nepalī paper. Lines, 8 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 6. $12 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fair. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1765 Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with Vāstuvichāra Anonymous.

Beginning, Colophon, विषय: —Same.

End — ध्वजे विभूतिं मरणञ्च धूमे सिंहे धनं स्वा च करोत्यनर्थम् ।
वृषे च भोगी खरकेतिदुःखी गजे सुखं काकपदे विनाशः ॥
ध्वजं पूर्वं गृहं विद्यादाग्नेय्यां धूममेव च ।
सिंहन्तु दक्षिणागारं नैर्ऋत्यां श्वानमेव च ॥
वृषस्तु पश्चिमे ज्ञेयं वायव्ये खरमेव च ।
उत्तरे च गजं विद्यां कामैशालङ्कं गृहम् ॥

No. 342. वास्तुप्रदीप: by वासुदेव । Vāsṭupradīpaḥ.

Substance:—Character, Maithilī Brown paper. Lines, 8 on a page. Letters, 33 in a line. Folia, 18. 13×5 inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1934, Śaka 1799 & san 1285. Place of deposit, Pandit Muktinātha Jhā, Baruary, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with the foundation of house by Vāsudeva. Slightly damaged.

Beginning— श्रीगणेशाय नमः ॥
विद्वच्छाब्दिकसङ्गतोक्तिरचनैर्यद्वास्तुविद्यावता-
मानन्दाभिगमो भवेन्मुनिमतः सज्ज्योतिरुद्द्योतितः ।
तत्संप्रत्यपि वासुदेवसुधिया वास्तुप्रदीपाभिधो
ज्योतिर्वेदविदां विधीयत इति प्रत्यक्षहग्बुद्धये ॥१॥

गेहपतिसद्मविध्रुवादितः षोडशगृहविवारत स्वतः ।
तस्य सद्म सुखमुत्तमं भवेत्स्वायुरावधिकसद्यशोन्वितम् ॥२॥
भूमीश्वराणामथ भूः सितेष्टा या रक्तवर्णा नृपतेः प्रशस्ता ।
पीता च वैश्यस्य च कृष्णवर्णा शस्ता समस्ता खलु शूद्रजातेः ॥३॥

End.— शराद्रिवस्त्रैः प्रमिते शकाब्दे त्विषे सिते चन्द्रदिने दशम्याम् ।
वास्तुप्रदीपो रचितः स्वबुद्ध्या श्रीवासुदेवेन मगद्विजेन ॥

Colophon— इति श्री वासुदेवपण्डितविरचिते वास्तुप्रदीपे गृहप्रवेशः प्रकरणम् ॥ समाप्तोयं ग्रन्थः ॥

Post Colophon.—सम्वत् १९३४ शाके १७९९ सन १२८५ साल माघ कृष्णषष्ठ्यां गुरौ काश्यां श्री पञ्चाननेनेयं लिखितमि पुस्तकम् ॥ श्रीरस्तु ॥ शुभमस्तु ॥ श्री विश्वेश्वरादिभ्यो नमः ॥ :०: ॥ :०: ॥

विषयः । भूनिर्णयः । भूखननविचारः वृक्षरोपणविचारः । ग्राममैत्री । गृहविस्तारादि वास्तुशकुनानि । द्वारचक्रम् । गृहप्रवेशः ॥

Previous notice:—C. C. Pt. I. P. 568.

A—वास्तुप्रदीपः by वासुदेव Vāstupradīpaḥ.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 27 in a line. Folia, 22. 10×4 inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1874. Place of deposit, Pandit Chirañjīva Jhā, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. At the end of a chapter the author states that he was the son of Yogānanda & belonged to Harivaṁśa family and he was a resident of नवापारदेश ।

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

Post Colophon:—संवत १८७४ माघसुदी १० लिखितं जैलालउपाध्या काश्यां मध्ये ध्रुवेश्वर समीपे ॥ इदं पुस्तकं पठनार्थममात्मजः ॥ समाप्त । शुभमस्तु । श्रीरस्तु कल्याणमस्तु । रामश्रीः । श्री :०: श्री :०: श्री :०: श्री

(C)—वास्तुप्रदीपः by वासुदेव ।। Vāstupradīpaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 26 in a line. Folia, 21. $9 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Verse.

Appearance, tolerable. Complete. Incorrect. Date. Śaka 1777. Place of deposit, Pandit Gopāla Miśra. Tabhaka ,P. O. Dalsinghsarai, Darbhanga. A manual of Jyotiś Śāstra dealing with the construction of house by Pandit Vāsudeva.

Beginning, End, Colophon, विषयः —Same.

No. 343. वास्तुप्रदीपः ॥ Vāstupradīpaḥ.

Substance :—Character, Maithilī Blue paper. Lines, 13 on a page. Letters, 62 in a line Folia, 12. 14× 4½ inches. Appearance, old. Prose and verse Complete. Incorrect. Date, Śaka 1794. Place of deposit, Pandit Umādatta Miśra, Salampur, P. O. Ghataho, Darbhanga A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with वास्तुविधान All sanskrit Ślokas and Prose are translated side by side in Maithilī dialect. Anonymous.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ गृहप्रकरणम् । तत्रादौ मैत्री ॥
यद्ग्रामभंदु २ ङ्क ९ स्तेश ५ । ११ । काष्ठा १०
मित्रं भवेल्लाभमतं शुभस्थः ॥
यदि शशाङ्का १ ग्नि ३ नगा ७ ब्धि ४ तुल्यं
मध्ये ८, षष्ठा ६ र्क १२ मतो निषिद्धम् ॥
तत्र भाषा ॥ अपन जन्मराशि सं जाहि ग्रामक राशि दोसर २ नवम ९ पांचम ५ एगारहम ११ दशम १० होए से ग्राम शुभ जानव । अपन जन्मराशि सं जाहि ग्रामक राशि पहिल १ तेसर ३ सातम ७ चारिम ४ होए से ग्राम मध्यम जानव । यँ अपन जन्मराशि सं जाहिं ग्रामक राशि छठम ६ आठम ८ वारहम १२ होए से ग्राम निषिद्ध जानव ओहि ग्राम नहि बसव ॥

End :— सन्तोषयुक्तोभिमुखः प्रविश्य गणेशनामस्मरणानि तानि ।
ज्योतिर्विदा स्वर्णतुरङ्ग दद्याद्यथाभिलाषं द्विजभोजनं च ॥ * ॥

Colophon :— इति श्रीवास्तुप्रदीपे गृहारम्भे गृहप्रवेशविधानं समाप्तम् ॥ * ॥ शाके १७९४ सन १२४० साल श्रीलालस्य लिपिरियं पुस्तकम् ।

विषयः । नूतनगृहारम्भविचारः ।

No. 344. वस्तुरत्नावली by जीवनाथ Vāsturatnāvalī.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 56 in a line. Folia, 23. 12 × 5½ inches. Appearance, fair. Prose and verse. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1794. Place of deposit, Paṇḍit Sītārāma Pāṭhaka, Karnapur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Jīvanātha.

Beginning.— श्रीगणेशाय नमः ।
अब्जा हृत्पद्ममध्ये विलसति लपने शारदा मारदात्री
मुक्ताकुन्देन्दुकान्तिर्नयनकुवलये पुष्पवन्तौ धरित्री ।
अद्धा यस्याग्रदन्ते तिलकमिव पदे सिद्धिसंवा लुठन्ति
प्रह्लादव्रातदाता स दिशतु जगतां मङ्गलं चक्रपाणिः ॥ १ ॥
वराहलल्लोदितचारुयुक्तिं समीक्ष्य बुध्या क्रियते मयेयम् ।
पुरातनानां वचनैः पवित्रा श्रीवास्तुरत्नावलिका विचित्रा ॥ २ ॥

End·— शाके तर्करसागचन्द्रमिलिते पक्षे वलक्षेतरे ।
चैत्रे मासि भृगोर्दिने स्मरतिथावेषा गता पूर्णताम् ॥
नानाचार्यमतं विलोक्य रचिता श्रीवास्तुरत्नावली ।
श्रीमन्मैथिलजीवनाथकृतिना दैवज्ञमोदप्रदा ॥ * ॥

Colophon :— इति श्रीमैथिलशम्भुनाथदैवज्ञात्मजजीवनाथदैवज्ञविरचिता वास्तुरत्नावली समाप्ता ॥

Post Colophon·— शाके १७९४ सन १२७९ साल ज्येष्ठकृष्ण ९ गुरौ लिखितमिदं श्रीफेकनशर्मणा कार्य्यां ॥

विषयः । वास्तुविचारप्रकरणम् । दशाप्रकारः । लाभालाभविचारः । ग्रामवासफलम् । शिवानिरूपणम् । द्वारनिवेशः । वर्णविचारः । गन्धः । भूमेः प्लवत्वफलम् । भूमिवर्णविचारः । भूमिलक्षणम् । गृहारम्भे मासफलम् । वृषवास्तुचक्रम् । शङ्कुन्यासः । वास्तुवारनक्षत्राणि । तिथिफलम् । खातारम्भः । वास्तुकाले पूजनीया देवाः । वास्तुलग्नकुण्डलीफलम् । गजशालानिर्माणः । पुष्पवाटिका । नगररचनाप्रकारः । पुराणां गुणदोषौ ।

गृहप्रवेशप्रकरणम् । जीर्णगृहप्रवेशः । नूतनगृहप्रवेशदिनात्प्राक् वास्तुपूजा । कलशचक्रम् ।

(A)—वास्तुरत्नावली by जीवनाथझा ॥ Vāsturatnāvalī.

Substance :—Character, Maithilī Yellow and white paper. Lines, 11 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 30. 13 × 4½ inches. Appearance, old. Prose and verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Suvaṁśalāla Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. (Resident of Bara, adjacent to Pachagachia. P. O.) A treatise on Jyotiś-Śāstra by Jīvanātha Jhā, The missing folia are 7, 10, 11 25 and 26 The last page is also missing. Very much damaged.

Beginning, विषयः—Same, End, Colophon :—Wanting.

End of Ms. .— शक्रं प्राक् श.रिता परत्र कमलं याम्ये नदीधार्मिकं
द्राम्याञ्चैव महाधनञ्च धनदाशायां नदीसौम्यकम् ।
दुर्गकेन युतं श्रियाक्षनगरं द्राभ्यां रिपुघ्नं पुरम्
द्रष्टारं कथयन्ति स्वस्तिकमिति प्रोक्ता गुणा विंशतिः ॥
भूपानां सुखदा यशोऽर्थफलदा कीर्त्तिप्रतापोद्भवा
लोकानाञ्च विनाशितोऽपि रचना प्राक् शम्भुनेमे गुणाः ॥ इति ॥

(B)— वास्तुरत्नावली by जीवनाथ ॥ Vāsturatnāvalī.

Substance .—Character, Maithilī. White paper. Lines, 15 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 4. 14 × 5½ inches. Appearance, fresh. Prose and verse. Incomplete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with Vāstuvichāra. Worm eaten.

Beginning, विषयः - Same End, Colophon :—Wanting.

(C)—वास्तुरत्नावली by जीवनाथ ॥ Vāsturatnāvalī.

Substance :—Character, Maithilī White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 60. 9 × 3½ inches.

Prose and verse Appearance, tolerable. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1777 Place of deposit, Pandit Gapāla Miśra, Tabhaka, P. O. Dalsinghsarai, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with the construction of house

Beginning, Colophon, विषयः—Same. End, differs.

End:— अथ प्रवेशे कर्त्तव्यतामाह ॥
एवं छलग्ने स्वगृहं प्रविश्य वितानपुष्पश्रुतिघोषयुक्तम् ।
शिल्पज्ञदैवज्ञविधिज्ञपौरान्राजार्चयेद्भूमिहिरण्यवस्त्रैः ॥

No. 345. वास्तुविचार ॥ Vāstuvichārah.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 8. 11×4½ inches Appearance, old. Verse Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rudrānanda Jhā, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. Worn out. Very much damaged. Anonymous.

Beginning:— श्रीगणेशाय ॥ अथ वास्तुविचारः ।
चतुश्चक्रविशुद्धोसौ चतुर्वर्गफलप्रदः ।
नक्षत्रचक्रं राशिचक्रं ग्रामचक्रं तथैव च ॥
वर्गचक्रं तथा प्रोक्तं पुराणमुनिभिः शुभैः ॥

End.— सप्तसकारलक्षणम् ॥
शनौ स्वाती हरिलग्ने शुक्लपक्षे च सप्तमी ।
शुभे योगे श्रावणे च सप्तसकारप्रकीर्त्तितः ॥
सप्तयोगे भवेद्वास्तु सत्पुत्रो धनिको भवेत्
गजाश्वधनसंपत्ति पुरे तिष्ठति सर्वदा ॥

Colophon:— Wanting

Post Colophon—इति श्री उमानाथशर्मलिखितपुस्तकं स्वार्थम् । शुभमस्तु । श्रीरस्तु ॥ * ॥

विषयः । वास्तुविचारः । राशिवर्गौ च । गृहविचारः । रव्यादिशुद्धिः । वास्तुचक्रम् । वास्तुकुण्डली । नागदिग्वासः । वास्तुचक्रम् । वास्तुनक्षत्रम् ।

नक्षत्रविचारः । गृहप्रकरणम् । ध्वजादिः । वास्तुपूजा । शिवाशकुनम् । सप्तसकारलक्षणम् ॥

No. 346. वास्तुविचारः ॥ Vāstuvichārah.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 3. 11 × 3½ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, San 1279 Sāl. Place of deposit, Pandit Santoṣi Jhā, Balaha, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Worn out. Slightly damaged. Anonymous.

Beginning :— ओं नमो गणेशाय नमः ॥
शुक्लपक्षे भवेत्सौख्यं कृष्णे तस्करपीडनम् ।
तस्माद्विचार्य कर्त्तव्यं यदीच्छेच्छ्रियमात्मनः ॥
रिक्तामावास्या षष्ठी च वर्जयेत्तिथिपञ्चकम् ।
कुजे रवौ तथा चन्द्रे वर्जयेद्वास्तुपूजनम् ॥
द्वितीया तृतीया चैव पञ्चमी सप्तमी तथा ।
दशम्येकादशी चैव वास्तुपूजनकर्मसु ॥

End :— नागपृष्ठो नरो वासो लक्ष्मी दूरेण तिष्ठति ।
पत्नीहीनो बन्धुहीनो जायते नात्र संशयः ।
शनौ स्वातौ हरिलग्ने शुक्लपक्षेषु सप्तमी ।
शुभयोगे श्रावणे च सप्तसकार प्रकीर्तिताः ॥
सप्तयोगे भवेद्वास्तु सपुत्रो धनिको भवेत् ॥

Colophon :— Wanting.

Post Colophon :— श्रीरस्तु शुभमस्तु ॥ शुभशाके १७ सन १२७८ साल कार्त्तिक कृष्ण-सप्तम्यां शनौ ॥

विषयः । वास्तुविचारः । वस्तुपूजापद्धतिः ॥

No. 347. विघ्नराजध्वजादियोगपरिमाणम् ॥ Vighnarājadvajādiyoga-parimāṇam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 4. 11½ × 4 inches.

Appearance, old. Verse. Complete Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Phudī Jhā, Barail, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A hand-book of Jyotis-Śāstra dealing with questioning. Very much damaged. Anonymous.

Beginning :— ओंनमःकालिकायै ॥
अथ भूतभविष्यवर्त्तमानप्रश्नज्ञानम् ॥
आयप्रष्णमिदं पद्यं चमत्कृतकरं मयम् ।
उक्तध्वजादिफलं नामाद्यक्षरसतोथवा ॥
अकारादिवर्गैः कृत्वा ध्वजादयः ॥ आयविकल्पनोया ॥ यथा ॥
ध्वजधूम्रश्च सिंहश्च श्वानो वृषः खरो गजः ।
ध्वांक्षश्चायाष्टकं ज्ञेयं शुभाशुभमिदं स्फुटम् ॥

End.— अथ शत्रुगमागमप्रश्नः ॥
गजे वृषे ध्वजे सिंहे शत्रूणां शीघ्रमागतः ।
श्वाने खरे तथा धूम्रे ध्वांक्षे च नहि चागमः ॥
अथ स्थायिनो जयपराजयप्रश्नः ॥
ध्वजे गजे वृषे सिंहे स्थायिने जयसम्भवः ।
खरे श्वाने तथा ध्वांक्षे च जायिनो जयः ॥

Colophon :— इति विघ्नराजध्वजादियोगपरिप्रमाणसमाप्तम् ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥

विषयः । अस्तिनास्तिप्रश्नः । लाभालाभप्रश्नः । प्रवासिकुशलप्रश्नः । नष्टलाभप्रश्नः । दिक्षु नष्टवस्तुज्ञानम् । जातिज्ञानम् । दानानि । देवतापूजा । प्रवासिचरस्थिरप्रश्नः । गमनप्रश्नः । कालः । मुष्टिवस्तु वर्णज्ञानम् । धातुज्ञानम् । भूषणज्ञानम् । बालककन्याज्ञानम् । धातुमूलजीवचिन्ताज्ञानम् । पथिकस्य वार्त्ताप्रश्नः । वृष्टिप्रश्नः । दिनानि । स्त्रीलाभप्रश्नः । व्यवहारप्रश्नः । राज्यप्राप्तिप्रश्नः । कार्यसिद्धिप्रश्नः । अधिकारप्राप्तिप्रश्नः । ग्रामप्राप्तिप्रश्नः । बन्दिमोक्षप्रश्नः । धनप्राप्तिप्रश्नः । सत्यासत्यप्रश्नः । सन्धिप्रश्नः । शत्रुगमागमप्रश्नः । स्थयिनो जयपराजयप्रश्नः ॥

No. 348 विचित्रप्रश्नः ॥ Vichitrapraśnaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 5. $11 \times 4\frac{3}{4}$ inches.

Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur. Bhagalpur. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with questioning. Anonymous.

Beginning:— ओंनमो गणेशाय ॥
यद्व्यक्तमपि व्यक्त रूपं धृत्वा गजाननः ।
बाल्ं लुठति गौर्यङ्के तन्महो जयति ध्रुवम् ॥ १ ॥
सुधियोप्यव्यक्तेपि प्रायः प्रश्नोत्तराणि विज्ञातुम् ।
क्लिश्यन्ति ततो वक्ष्ये कतिचित्तदवगमकान् विधोन्व्यक्तान् ॥ २ ॥

अथ प्रश्नः ।

यो ना कश्चिद्भारं केशभित्वं यान्तरे घटीद्वयतः ।
नीत्वा पञ्चक्रम्मान् भारं गृह्णाति चेत्स तं भारम् ॥ ३ ॥
नाडीत्रयतः क्रोशद्वयमात्रे संनयेत्तदा तस्मै
भारं कियत्प्रदेयं वद चेत्त्रैराशिकेऽसि पटुः ॥ ४ ॥

अथ प्रश्नः ।
येषां द्वयोर्द्वयोर्घातः स रूपो मूलदो भवेत् ।
तांस्त्रीन् राशीन् वद क्षिप्रं व्यक्ताव्यक्तेऽसि चेत्पटुः ॥ १० ॥

अस्य भङ्गः ॥

अभीष्टा हृतिः क्षेपहीनेष्टभक्ता
फलं पूर्वराशिर्हरस्तु द्वितीयः ।
तयोः संयुतिर्द्विःस्थिताभीष्टमूला-
दुद्धिहत्या युतोना द्विधा स्यात्तृतीयः ॥ ११ ॥

Colophon:— इति विचित्रप्रश्नः समाप्तः ॥

विषयः । विविधप्रश्नाः सोपपत्तिपूर्वाः प्रदर्शिताः ।

No. 349. विदग्धतोषिणी by राघवानन्द ॥ Vidagdhatoṣiṇī.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 64 in a line. Folia, 6. 12 × 3¼ inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Generally correct.

Date ? Place of deposit, Pandit Chummana Jhā, Sakhua, P. O. Pipra Bazar, Bhagalpur. Damaged. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Rāghavānanda. End and colophon are wanting.

Beginning :— ओंनमो गणेशाय ॥
नत्वा सरस्वतीन्देवीं राघवानन्दशर्मणा ।
चक्रे विदग्धतोषाय स्पष्टा जातकपद्धतिः ॥
आदौ छायादिकैर्ज्ञेयो जन्मकालः सुनिश्चितः ।
तत्कालप्रभवाः कार्याः सिद्धान्तोक्तैर्ग्रहस्फुटः ॥

End of Ms .— दशारम्भे शुभे चन्द्रे सौख्यस्त्रीधनलाभदा ।
स्त्रीदोषदा सदा कौजे बौधे विद्या सुखासिदा ॥
धनमानसुखप्राप्तिप्रदा जीवगृहे सदा ।
शौक्रेऽन्नपानसौख्यादि निजगेहे विलासदा ॥
कुस्त्रीप्रदा शनिगृहे दशा तत्राश्रिता नृणाम् ॥
अतो न लिख्यते आदर्शाभावात् ।

Colophon :— Wanting.

Post Colophon :—शुभमस्तु । श्रीजयकृष्णशर्मणः ॥ पुस्तकञ्च इति ।

विषयः । भावाध्यायः । दृष्ट्यध्यायः । बलाध्यायः । इष्टकष्टफलाध्यायः । परमायुर्दानयनाध्यायः । रिष्टभङ्गाध्यायः । दशान्तर्दशाध्याय. ।

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 572.

No. 350. विदशाफलम् ॥ Vidaśāphalam.

Substance :—Character, Maithili. Nepali paper. Lines, 8 on a page. Letters, 30 in a line. Folia, 12. $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1760. Place of deposit, Babu Bīlata Jhā, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy. Anonymous. Slightly damaged.

Beginning:— ओं नमः श्रीसूर्याय ॥
अथातः संप्रवक्ष्यामि ग्रहाणां विदशाफलम् ।
यवनादिनिबन्धेभ्यः सारमुद्धृत्य लिख्यते ॥
सौम्यः क्रूरदशां मध्ये क्रूरः सौम्यदशाङ्गते ।
मित्रशत्रुगृहं बुध्वा क्रूरः सौम्यस्त्वनिष्टदः ॥
उद्वेगोऽथ चलं चित्तं ज्वरो हानिः शिरोव्यथा ।
ब्राह्मणेन विवादश्च सूर्यस्य विदशाङ्गते ॥

End:— भ्रमते देशग्रामाभ्यां रोगमृत्युमहद्भयम् ।
लाभो द्रव्यस्य चान्यस्य शुक्रस्योपदशां शिखि ॥ शु० के ॥
इति शुक्रस्योपदशा ॥

Colophon :— इति नवग्रहाणामुपदशाफलानि समाप्तानि ॥

Post Colophon :— शाके १७६० कार्तिककृष्णपडिवायं तिथौ भृगौ परसरमाग्रामावस्थित-वेलोंचसं लिपिरियं स्वार्थम् ॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥

विषयः । नवग्रहाणां विदशाफलकथनम् ॥

No. 351. विवाहवृन्दावनम् by केशवार्क (?) ॥ Vivāhavṛndāvanam.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 3. 11 × 4½ inches. Verse. Appearance, fresh. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Miśra, Champa, P. O. Benipatti, Darbhanga A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with Vivāhavichāra. This contains only two complete chapters.

Beginning:— श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रीशार्ङ्गिणोः सृजतु वो नवसन्निवेशः
क्लेशव्ययचलवलनयनाञ्चलश्रीः ।
यत्राञ्चलप्रथनमंगलमाचचार
श्रृङ्गारहारमणिकौस्तुभरश्मिगुंफः ॥ १ ॥
संवर्यगर्गभृगुभागुरिरैभ्यगीर्भ्यः
सारं वराहमिहिरादिमतानुसारं ।
स्फारत्स्फुरत्परिमलाढ्यफलं विवाह-

वृन्दावनं विरचयामि विचाररम्यं ॥ २ ॥
ध्रुवानुराधामृगमूलरेवती
करं मघास्वातिरदूषणो गणः ।
रवेरमी नामकरादिषड्गृही
करग्रहे मङ्गलकृन्मृगीदृशाम् ॥ ३ ॥
प्राचेतसः प्राह शुभं भगर्क्षं
सीता तदूढा न सुखं सिषेवे ।
पुष्यस्तु पुष्यत्पतिकाममेव
प्रजापतेराप स शापमस्मात् ॥ ४ ॥

End of Ms.:— अथ मेलकाध्यायः ॥
व्यये न वित्तं न तपस्यपत्यं
नायुर्द्विषत्येव वधूवराणां
द्विर्द्वादशः पञ्चनवाष्टषष्ठो
जन्मर्क्षयोःसख्यविधिर्न दृष्टः ॥ १ ॥
दृश्यते सुहृदभिन्नपतित्वं
क्षेत्रयोस्तदखिलेष्वपि मेलः ।
भीरुमादचलपञ्चतृतीया-
शोकवैरिविपदे वरता वा ॥ २ ॥
नक्षत्रमेकं यदि भिन्नराश्यो-
रभिन्नराश्योर्यदि भिन्नमृक्षं ।
प्रीतिस्तदानीं निविडा नृनार्य्यो
श्चेत्कृतिकारोहिणिवन्न नाडी ॥ ३ ॥

Colophon:— Wanting.

विषयः । विवाहादिनिरूपणम् ॥ वरकन्ययोर्मैत्रीविचारः ॥

Previous notice:—C. C. Pt I. P. 580. Pt. II. P. 137, 225. Pt. III. P. 123. C. P. B. P. 464.

No. 352. वीरसिंहावलोकः by वीर सिंह ॥ Vīrasiṁhāvalokaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 10 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 144. $12\frac{1}{4} \times 5$ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date ?

Place of deposit, Raj Library, Baruary, P. O. Parsarma, Bhagalpur. Very much damaged. Worm eaten. A treatise on Jyotis-Śāstra by Sāraṅga at the suggestion of Vīrasiṁha, so the work is called after his name.

Beginning .— श्रीगणेशाय नमः ॥
यच्चक्षुर्भुवनस्य दिव्यममलं धाम श्रुतीनां परम्
यद्ब्रह्मैक निकेतनं च वयसां बीजं यदेकं मतम् ।
सत्रेणाग्निहुतस्य वेदविदितं स्थानं च यत्सर्वदा
तद्वः पान्तु सनातनं हरिमहस्तत्त्वप्रबोधोदयम् ॥
दैवज्ञागमधर्मशास्त्रनिगमायुर्वेदशास्त्रोदधि
नाम...स्फुरदात्मबुद्धिगिरिणाविकारोद्धलम् ।
आलोकयामृतमातनोति विबुधैरासेव्यमत्यद्भ तं
श्रीमत्तोमरदेववर्मतनयः श्रीवीरसिंहो नृपः ॥

End .— सम्यक् प्रयोगः सर्वेषां सिद्धिमाख्याति कर्मणाम् ।
सिद्धिमाख्याति सर्वैश्च गुणैर्युक्तोभिषग्वरः ॥

Colophon :— इति श्री तोमरवंशावतंशरिपुभूतभैरव श्रीवीरसिंहदेवविरचिते ग्रन्थे वीरसिंहावलोके ज्योतिः शास्त्रकर्मविपाकायुर्वेदोक्तप्रयोगे मिश्रकाध्यायः समर्थितश्चायं ग्रन्थः ।

विषयः । सन्निपातज्वरातीसारभगन्दरस्त्रीरोगबालरोगादीनां कर्मविपाकानुसारेण शान्तिमुक्त्वा ज्योतिःशास्त्रानुसारिणीं शान्तिमनुरुध्यायुर्वेदोक्तदिशा प्रायशोऽखिलानां रोगाणां प्रशमनोपायभूता औषधीः संकलिता ः ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 596. Pt. II. P. 142. 226. Pt. III. P. 125.

No. 353. वृद्धचूडामणिसारः by लक्ष्मण (?) ॥ Vṛddhachūḍāmaṇisāraḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 20. $10\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Verse. Appearance, fresh. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1902. Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahinathpur,

P. O. Jhanjharpur Bazar, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with questioning. Anonymous.

Beginning .— ओं श्रीगणेशाय नमः ॥
सुदिने सुमुहूर्ते च शकुनोत्साहसंयुते ।
मध्याह्नं चार्धरात्रं वा संध्याक्रूरदिनं त्यजेत् ॥ १ ॥
आतुरे व्यसने रौद्रे नार्त्तः कालमुपेक्षयेत्
संमार्जनोपलिप्ते च पुष्पदीपसमन्विते ॥ २ ॥
फलके वाथवा भूमौ देवतां त्वत्र विन्यसेत् ।
ब्राह्मणं प्रणवस्थं वा उकारे तु महेश्वरम् ॥ ३ ॥
मकारो माधवो देवः सिद्धं सिद्धाक्षरान्वितं ।
दिशश्च वसवो नागा योगिन्यो गृहचर्चका ॥ ३ ॥

End .— ओं ह्रीं कुष्माण्डी कुमारी मम हृदयचिंततं कथय कथय स्वाहा । षडि-कामभिमन्त्र्य प्रश्नमारभेत् ।
नैरंतर्योत्तरप्रश्ने मनोवाञ्छितलाभदा ।
अधरैर्मिश्रतास्तेपि स्तोकलाभाः प्रकीर्तिता ॥ १ ॥
उत्तरास्त्वादिमध्यान्ते बहुमध्याल्पलाभदः ।
आदिस्थैरुत्तरै शीघ्रं मध्यस्थैः सर्वनिन्दकः ॥ २ ॥

Colophon .— इति श्री वृद्धचूडामणिसारसमाप्तं शुभम् ॥ संवत् १९१२ ज्येष्ठकृष्ण ९ रविवारे लिखितं पण्डितनाथूरामराजमंदिरसितलाघाटखाइखसमाप्त शुभमस्तु ॥ * ॥

विषयः । पाशनिःक्षेपद्वारा अतीतानागतवर्तमानप्रश्नानां शुभाशुभफलकथनम् ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 189. Pt. II. P. 38, 200. Pt. III. P. 40.

No. 354. वृद्धवशिष्ठसंहिता by वशिष्ठ ॥ Vṛddhavaśiṣṭhasaṁhitā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 15 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 102. $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga.

A treatise on Jyotiś-Śāstra by, Vṛddhavaśiṣṭha dealing with Phalabhāga.

Beginning — श्रीवरदमूर्त्तिर्जयति ॥

प्रह्वाम्भोजसुराद्यैरेन्द्रनिकरस्फूर्जत्किरीटोज्ज्वल-
ज्ज्योत्स्नालीढपदारविंदयुगलस्तत्त्वस्वरूपो रविः ।
ब्रह्माण्डोदरसंस्थिताखिलजगद्ध्वांतस्य विध्वंसनं
यः कुर्वन्निखिलं जगत्यनुदिनं पर्येति कालात्मकः ॥ १ ॥
ज्योतिःशास्त्रं समग्रं प्रथमपुरुषतः स्वर्णगर्भाद्विदित्वा
पूर्वं ब्रह्मा ततो पर्यखिलमुनिगणप्रार्थनाद्यश्चकार ।
तच्चेदं सुप्रसन्नं मृदुपदनिकरैर्गुह्यमध्यात्मरूपं
शश्वद्विश्वप्रकाशं ग्रहचरितविदां निर्मलं ज्ञानचक्षुः ॥ २ ॥
स्कंधद्वयं वृत्तविचित्रमर्थ
गंभीरमादावधुना यदुक्ता
तत्संहितास्कंधमिदं तृतीयं
वक्ष्ये जगन्मोहननामधेयम् ॥ ३ ॥
क्रतुक्रियार्थं श्रुतयः प्रवृत्ताः
कालाश्रयास्ते क्रतवो निरुक्ताः ।
शास्त्रादमुष्मात्किल कालबोधो
वेदांगता मुख्यतरा प्रसिद्धा ॥ ४ ॥
छन्दःपादौ शब्दशास्त्रं च वक्त्रं
कल्पः पाणी ज्योतिषं चक्षुषी च ।
शिक्षा घ्राणं श्रोत्रमुक्तं निरुक्तं
वेदस्याङ्गान्याहुरेतानि षट् च ॥ ५ ॥

End of Ms. :— अग्निस्तु देवता तत्र कृशरान्नं बलिं हरेत् ।
द्वितीयायां भवेद्व्याधिः पंचरात्रेण मुंचति ॥
ब्रह्मा तु देवता तत्र पायसान्नं बलिं हरेत् ।
तृतीयायां भवेद्व्याधिः सप्तरात्रेण मुञ्चति ॥
उमा तु देवता तत्र...............

Colophon :— Wanting.

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 598.

No. 355. व्यवहारनिबन्धः by श्रीपति ॥ Vyavahāranibandhaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Palm leaves. Lines, 6 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 179. 14 × 2 inches. Appearance, very old. Verse. Incomplete. Correct. Date ? Worm eaten. Place of deposit, Pandit Bachchā Jhā, Hanuman nagar, P. O. Lohat, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Vyavahāra by Śrīpati. Very much damaged.

Beginning :— ....

............वन्दे लम्बोदरविनायकम् ।
गणाधिपन्तु विघ्नेशं सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
नारायणं नमस्येहं जगन्नाथ............ ।
...............सिद्धये त्रिदशार्चितम् ॥
यस्याशा वसनं गतिश्च वृषभः खट्वाङ्गशूलं करे ।
चन्द्रश्चारुविभूषणं वरतनौ यज्ञोपवी...... ॥
.........जितश्च मदनो येनान्धको निर्जितो ।
गङ्गा मूर्ध्नि धृता च पुण्यसलिला तस्मै नमः शम्भवे ॥
मतं वराहस्य मतं मुनी.....तिषि वर्त्तते यत् ।
तत्सारभूतं व्यवहारमात्रं निबन्धितं श्रीपतिना स्वबुध्या ॥

End of Ms. :— अनुपहतदेहबुद्धिर्दशाकलाकाव्यगणितशिल्पज्ञः ।
अतिमधुरचतुरवाक्यो दीर्घायुः स्याद्वृषे लग्ने ॥ वृ ॥
होरासंस्थे जीवे सुशरीरः प्राणवान् दीर्घायुः ।
सुसमीक्षितकार्यकरः प्राज्ञः श्रीमान् सुशीलश्च ॥ वृ ॥
सुनयनवदनशरीरप्र...............

Colophon :— Wanting.

विषयः । ग्रहादीनां फलाफलविचारः ॥

No. 356. व्यवहारनिबन्धः ॥ Vyavahāranibandhaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 54 in a line. Folia, 19. 12 × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of

deposit, Pandit Yaduvīra Miśra, Khopa, P. O. Phulaparas, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with the pacifications of several grahas and others. Anonymous.

Beginning :— ओंनमः शम्भवे ॥
कालाद्यङ्गाः प्रवर्त्तन्ते स कालः सूर्यतो यतः ।
तेनादौ सर्वकार्येषु पूजनीया ग्रहा नृप ॥
देवदानवगन्धर्वाः पिशाचोरगराक्षसाः ।
पीड्यन्ते ग्रहपीडायां किम्पुनर्भुवि मानुषाः ।
आदित्ये द्वादशे चैव रावणः सगणो हतः ।
अष्टमेन शशाङ्केन हिरण्यकशिपुर्हतः ।
अङ्गारकेण वक्रेण रामो राज्याद्विवासितः ।
पाण्डवो बुधपीडायां विकर्मणि नियोजितः ।
गुरुणा जन्मसंस्थेन हतो राजा सुयोधनः ॥०॥

End :— तथाच कौशिकः ।
एतान्बलिप्रयोगांश्च संध्याकाले प्रदापयेत् ।
नैवेद्यगन्धपुष्पैश्च दीपैः स्रग्भिश्च पूजयेत् ॥
निशायामवशिष्टायां यामे वृत्ते चतुर्थके ।
ग्रामप्रान्तं ततो नीत्वा नक्षत्रबलिमुत्सृजेत् ।
एवं कृते नरा नूनं संभवन्ति निरोगिनः ।
निरापदा निरातङ्का श्रीर्वपुर्वीर्यसंयुताः ।

Colophon :— इति व्यवहारनिबन्धे रोगशान्तिः ॥ शुभमस्तु । श्रीरस्तु ॥

विषयः । ग्रहविचारादिः ॥

No. 357. व्यवहारप्रदीपिका by हरपति ।। Vyavahārapradīpikā.

Substance :—Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 13, on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 22. $13 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fair. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1769. Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra by Harapati who was in charge of seal. Slightly damag-

ed. The author explained difficult lines by giving equivalent Hindi verses.

Beginning:— नमस्तस्मै महेशाय जगत्त्रयहितैषिणे ।
बालिशा यत्प्रसादेन भवन्ति सुमनीषिणः ॥
नानाग्रन्थात्समाकृष्य श्रीहरपतिधीमता ।
क्रियते बालबोधाय व्यवहारप्रदीपिका ॥

End — एवं ग्रामे चतुःशाले दुर्भिक्षे राष्ट्रविप्लवे ।
पतिना नीयमानायाः पुरःशुक्रो न दुष्यति ॥
यात्रा पुंसवनं तथा परिणयः स्त्रीशुद्धितः शस्यते
शुद्धया वा पुरुषस्य योषिति पुनः स्याद्गोचरेन्दोर्बलं ।
यद्वा दैववशादुपप्लववशात्कालातिपाताद्विना
शुद्धया चन्द्रनवांशगोचरबलात्सर्वं बुधः प्रारभेत् ॥

Colophon :— इति मुद्राहस्तकश्रीहरपतिविरचितजातकोनाम ग्रन्थः समाप्तः ॥०॥

Post Colophon:—शाके १७६९ कार्त्तिकशुक्लतृतीयायाम् ॥

विषयः । तिथिस्वरूपः । नक्षत्रस्वरूपः । नक्षत्रदेवता । योगः । वाराः । ऋतुज्ञानम् । समयशुद्धिः । वेलाज्ञानम् । पलमानसंख्या । राशयः । राशिस्वभावफलम् । मेषादिराशिमानम् । राशीनां दिनभुक्तिः । सूर्यादिग्रहभोगकालः । ग्रह-शान्तिप्रकारः । गोचरे शुभस्थानम् । अशुभस्थानस्थितग्रहफलम् । शरीर-स्थग्रहकथनम् । चन्द्रगतिगणना । चन्द्रतारानुकूल्यम् । क्षेत्रत्रिकोणः । केन्द्रस्थग्रहसाद्गुण्यम् । स्वगृहम् । ग्रहाणामदृष्टगृहम् । केन्द्रस्थगुरुफलम् । ताराशुद्धिः । लग्नादिसंज्ञा । मुहूर्त्तनाम । दण्डमुहूर्त्तनाम । यात्रायां लग्ना-दिफलम् । उषादिगुणफलम् । उषादिवेलाफलम् । मध्यान्हकालयोगः । गोधूली । सिद्धियोगः । अमृतयोगः । यात्राप्रशस्तनक्षत्राणि । योगे-घटिकात्यागः । दिग्विरोधः । दिग्विरोधे गमने शान्ति । दिक्शूललक्षणम् । सूर्यादिदिने निषिद्धनक्षत्राणि । उत्पातादियोगः । यमघण्टः । दग्धतिथिः । कालतिथियोगः । अयोगे पूर्वयामत्यागः । राहूदयः । योगिन्युदयः । केतू द्रुमदर्शने । भद्रा । पशुयात्रा । कालोदयः । शम्भुचक्रम् । द्वितीया-दितिथ्युदितचन्द्रजिज्ञासा । बालकुमारादि । वर्षालक्षणम् । सीमन्तोन्नयनम् । पुंसवनम् । जन्मदिनकृत्यम् । षष्ठिकापूजा । निःक्रमणम् । नामकरणम् ।

अन्नप्राशनम् । कर्णवेधः । चूडाकरणम् । उपनयनम् । समावर्त्तनम् । विद्यारम्भः । धनुर्विद्यारम्भः । गृहवास्तु । गृहप्रवेशः । नवान्नभक्षणम् । नूतनवस्त्रपरिधानम् । कृष्यादिकर्म । कृष्यादिकर्मणि पूजा । पुष्करिणीकूप-होमयज्ञः । पुष्करिण्यादिप्रतिष्ठा । बीजबन्धनम् । धान्यच्छेदनम् । ग्राम-वास । नानावस्तुक्रयविक्रयौ ! भैषज्यकर्म । स्नानम् । वृक्षरोपणम् । धननिःक्षेपादि । गर्भापत्यजिज्ञासा । सेवाचक्रम् । पञ्चपर्वकृत्यम् । आवश्यकश्राद्धकालः । संक्रान्ति । हस्तार्के खञ्जनदर्शनम् । कोजागरा-कृत्यम् । कार्त्तिककृत्यम् । वैशाखमासकृत्यम् । श्रीदेवोत्थानम् । जल-पात्रदानम् । शर्कराहारदानम् । आदित्यव्रतसंकल्पः । पञ्चाग्निव्रतसंकल्पः । ग्रहणभूकम्पादिः । यावज्जीवेकादशीसंकल्पः । युगादितिथिः । भीष्माय जलदानम् । ग्रहकुण्डलीविचारः । लग्नादिनामकथनम् । ग्रहाणामुच्चगृहम् । सूतिकावस्थितिज्ञानम् । जातस्य शिरोज्ञानम् । पितृपरोक्षज्ञानम् । मातृहा पितृहायोगः । अरिष्टप्रकरणम् । भावफलम् । नक्षत्रपातः । स्थूलदशा । गण्डान्तलक्षणम् । मूलप्रकारः । विवाहप्रकरणम् । अरिषडष्टकलक्षणम् । राशीनां जातिकथनम् । कन्यावरयोगः । आवश्यकशान्तिकथनम् । विवाहे प्रशस्तमासाः । नक्षत्रलग्नानि । द्विरागमनम् ॥

Previous notice —C. C Pt. I. 617(?)

No. 358 व्यवहाररत्नम् by भानुनाथ ॥ Vyavahāraratnam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 62 in a line Folia, 17. $13\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Balabhadra Jhā, Pacharhi, P. O. Pandaul, Darbhanga A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with the calculation of days in yātra etc, by Bhānunātha of Pilakhwar in the Sub-Division of Madhubani in the district of Darbhanga.

Beginning :— ओं नमो भगवते वासुदेवाय ॥

नत्वा मुकुन्दस्य पदारविन्दं
स्वर्गापवर्गद्रुमराजकन्दम् ।
श्रीभानुनाथः कृतचारुयत्नं
करोम्यहं सद्व्यवहाररत्नम् ॥ १ ॥

स्वकृतपरकृताभ्यां संग्रहोयं मदीयः
सुललितपदरम्य सर्वलोकाभिगम्य ।
निखिलवरकुलानां मैथिलानामिदानीं
जनयति परितोषं त्यक्तनिःशेषदोषं ॥ २ ॥
काव्यं श्रीभानुनाथस्य प्राचीनगणकस्य च ।
माधुर्यमनयोर्ज्ञेयं शर्कराक्षीरयोरिव ॥ ३ ॥
दुर्जनैरपि क्षन्तव्यमपराधद्वयं मम ।
सज्जनानां विनोदाय यतो ग्रन्थं करोम्यहम् ॥ ४ ॥
विनोपदेशं खलु बालकानां
चेतोविशुद्धिर्न विधानपूर्वा ।
यतस्ततः प्रागुपदेशमेव
क्रमेण वक्ष्यामि हितञ्च तेषाम् ॥ ५ ॥

End.— नाधीतं शब्दशास्त्रं नवरसरुचिरं काव्यवर्गादिकं वा
कोषो वालंकृतिर्वा स्मृतिरपि सकला तन्त्रविद्यापि नैव ।
वाणीमात्रप्रसादादविकलमनसा शास्त्रसारं निरुक्तं
प्रध्वंसस्तत्र यद्यत्खलजनकुधिया सज्जनैः क्षम्यतां तत् ॥ १३० ॥

Colophon :— इति खौआलकुलानन्दवन्दनानन्दनोपाध्यायसुतश्रीभानुनाथदैवज्ञविरचिते-गृहागमनादिप्रकरणं संपूर्णम् ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ श्रीरस्तु । शुभमस्तु ॥ ० ॥ ० ॥

विषयः । व्यवहारोपयोगिविषयाणां यात्राव्रतबन्धविवाहादीनां विचारः ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 617.

No. 359. व्यवहाररत्नावली ॥ Vyavahāraratnāvalī.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 3. 15 × 5¾ inches. Appearance, tolerable. Prose and verse. Incomplete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A manual of Jyotis-Śāstra dealing with śuddhivichāra and vivāha-vichāra. Anonymous.

Beginning.— अथ कृत्यप्रसङ्गेन कालशुद्धसमयकृत्यानीति समयाशुद्धिप्रकरणमुच्यते । शुद्धत्वञ्च समयस्य मलिम्लुचगुरुशुक्रबाल्यवार्धकास्तमयसिंहमकरान्यत-

रगुरुस्थितिपूर्वराश्यनागतातोचारिगुरुसम्वत्सरपूर्वराशिसंक्रमिष्यमाणानी-चारिगुरुपक्षत्रयवक्रिगुरुकाष्टाविंशतिवासरकेस्वाद्य तदुत्तरसप्ताहादिसिंहादित्यगुर्वादित्यपौषादिमासचतुष्टयान्यतमैकद्वित्रिदिनवृष्ट्या तदुत्तरैकत्रिसप्तान्यतमदिनानि निषिद्धसमयान्यत्वमेव निरुक्तम् ॥

End.— यथाक्रमेणैव लग्नभोगः सूर्यभुज्यमानं लग्नं प्रातःसंध्यायां सप्तम्योदयः यावत्सूर्यो भुज्यमानभुक्तं तावत्तत्रापि भुक्तमिति ॥ * ॥

Colophon.— इति व्यवहाररत्नावल्यां विवाहादिशुभाशुभप्रकारः संपूर्णः ॥ ॥ ॥
यावत्पश्यसि पन्थानं यावत्ते चरणौ हृदि ।
यावन्न हीयसे बुध्या तावदात्महितं कुरु ॥

विषयः । शुद्धिविचारो वैवाहिकविचारश्च ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. III. P. 129 (?).

No. 360. शकुनाध्यायः by गौतम ॥ Śakunādhyāyaḥ.

Substance:—Character Maithilī. White paper. Lines, 17 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 2. $12 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Generally Correct. Date ? Place of deposit, Devakṛṣna Jhā, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga by Gautama.

Beginning:— श्रीगणेशाय नमः ॥
अकारे मानमैश्वर्य्यमर्थलाभश्च सम्पदः ।
सर्वं प्राप्नोति संपूर्णमकारेण विनिर्दिशेत् ॥ १ ॥
आकारे बहुसन्तापो भवकाले क्रमेण च
सर्वस्वजनितं कष्टं आकारेण विनिर्दिशेत् ॥ २ ॥

End:— हकारे गुह्यनाशश्च हस्तिनाशश्च जायते ।
अश्वानुसुखमवाप्नोति हकारेण विनिर्दिशेत् ॥ ४९ ॥
क्षकारे क्षेममारोग्यं धनलाभश्च निश्चितम् ।
कल्याणं विजयं चैव क्षकारेण विनिर्दिशेत् ॥ ५० ॥

Colophon :— इति गौतमविरचितं शकुनाध्यायः संपूर्णः ॥ ओं नमो गणेशाय ॥ ओं नमस्तस्यै ३ श्रीविश्वेश्वरो जयतितराम् । ओं नमस्तस्यै ॥

विषयः । कोष्ठान्तर्गतपञ्चाशल्लिपिभिः प्रश्नानां शुभाशुभनिरूपणम् ॥

No. 361. शंभुहोराप्रकाशः by पुञ्जराज ॥ Śambhuhorāprakāśaḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 58. 11×4½ inches. Appearance, tolerable. Verse. Incomplete Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rāmachandra Jhā, Mahinathpur, P. O. Deodha, Darbhanga. A treatise on Jyotis-Śāstra dealing with Phalabhāga by Puñjarāja. Worn out. Last folia are in damaged condition.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

सानन्दं परमं शिवं सगिरिजं भक्ताभिलाषप्रदं
गीर्वाणार्चितपादपद्मयुगलं श्रीरेणुकासिद्धिदं
सिन्दूरोल्लसितं गजेन्द्रवदनं मार्तण्डमुख्यग्रहा-
न्वन्देहं गरुडध्वजं च शिरसा श्रीमाधवाख्यं गुरुम् ॥ १ ॥
ब्रह्म' सूर्यसमुद्भवं शिवशिवासंवादजं होरिकं
श्रीमद्गर्गवशिष्ठशौनकशुकव्यासादिभिः कीर्तितम् ।
शास्त्रं सत्यवराहरेणुकमणित्थाद्यैश्च यद्विस्तृतं
तत्सारं परिगृह्य कोमलपदैः श्रीमच्छिवानुज्ञया ॥ २ ॥
शिवमुखैर्गदितं च निजागमैर्भगणजं गगने चरजं फलं ।
ललितनिर्मलकोमलसत्पदैः सुमतिना कृतिना हि विरच्यते ॥ ३ ॥
विद्वद्रम्यं खेटलीलाविलासि होराचार्य्यैः पुंजराजः करोति
होरासारं शंभुहोराप्रकाशं रम्यैर्वृत्तैः शंभुभूपालतुष्ट्यै ॥ ४ ॥

End of Ms. :— तत्र रवेर्योगपिण्डः १६८ सप्तभिः ७ गुणितः ११७६ सप्तविंशतिभक्ते २७ लब्धं वर्षगति ४३ शेषं १९ द्वादश १२ गुणितं १८० सप्तविंशतिभक्ते लब्धमासा ६ शेषं १८ त्रिंशद्गु ३० णितं ५४० सप्तविंशतिभक्ते २७ लब्धदिवसाः २० शेषंषष्टिगुणसप्तविंशतिभक्ते लब्धं घटिकाफलानि एवं जातो रवेर्मध्यमायु ५४३।६।२०।०।० वर्षादि एवं चन्द्रादिनामायुः साध्यः ।

सप्तविंशतिवर्षाणि मण्डलं परिकीर्त्तितं २७ ।
तदूर्ध्वं भूमि ९५ भिः शोध्यं·········

Colophon — Wanting.

विषयः । जन्मपत्रीविचारः । ग्रहाणां शुभाशुभफलादेशः । आयुर्दायविचारः ॥

Previous Notice :— C. C. Pt. I. P. 637. Pt. II. P. 151, 228.

No. 362. शरच्चन्द्रोदयः by चिरञ्जीव मिश्र ॥ Śarachchandrodayaḥ

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 62. $10\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1683. Worn out. Letters affected. Place of deposit, Pandit Rāmachandra Jhā, Mahinathapur, P. O. Deodha, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga by Chirañjīva Miśra.

Beginning:— श्रीगोपगणेशाय नमः ॥ श्रीमद्रामभद्रो जयतितराम् ॥
विश्वं निर्म्माति पाति ग्रति विधिमुखरान् प्रेरयन्ती स्वकार्य्ये
सूर्यादीन्भासयन्ती जगति विजयते यस्य या कापि माया ।
तं वन्दे नन्दसूनुं विहसितवदनं हस्तहैयङ्गवीनं
पित्रोरानन्दमन्तर्निभृतमविरतं बालभावैर्दधानं ॥१॥
श्रीनीलकण्ठादिकृतिर्गभीरा ज्ञातुं न शक्या पिपठीभिरर्भैः ।
तेषां सुबोधार्थमसौ प्रयोगः कृतो मया यच्छरदःप्रवेशे ॥

End.—

आसीत्सूर्यघ्नतोपकंठनगरे विद्वद्वरैः पूरिते
शोभाढ्यर्गलसंज्ञके हरिपुरः कृष्णाभिधानो द्विजः ।
तर्कालंकृतशब्दशास्त्रचतुरो ज्योतिर्विदामग्रणीः
पूर्णानन्द इति प्रथामधिगतस्तत्सूनुरासीन्न वि ॥
चिरञ्जीवकस्तत्सुतो माथुरोभूत्कवीन्द्रो बुधो ज्योतिषां वाक्प्रवीणः ॥
शरच्चंद्रपूर्वोदयस्तेन तेने मुदे कैरवाणां बुधानां भवाय ॥२॥

Colophon — इति श्री मिश्रपूर्णानन्दात्मजमिश्रचिरञ्जीवविरचिते शरच्चन्द्रोदये ताजिके कविकुलवर्णनं पूर्णम् ।

Post Colophon —समाप्तोयं ग्रन्थः ॥ संवत् १८१८ शाके १६८३ मितीपौषवदि २ चन्द्रे लिखतं खजैसिंघ माथुरवासी आगरेको स्वात्मार्थं श्रीजीसहाय श्रीगुरुचरणसहाय ॥ श्रीरस्तु शुभमस्तु लेखकपाठकयोर्गुरुकृपातः ॥ श्रीललितासहाय ॥ याही संवत याही मितो पड़िकें पूरनकीनों ग्रन्थ ॥ श्री ॥ ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्रो ॥

विषयः । जन्मकुण्डलीस्थग्रहाणां शुभाशुभफलविचारः ॥

No. 363. शाकल्यसंहिता ॥ Śākalyasaṁhitā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 25 in a line. Folia, 69. 11 × 4¾ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1935. Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra ending in 6 chapters.

Beginning .— श्री गणेशाय नमः ॥

ध्यानयोगसमारूढं ब्रह्माणं त्रिजगद्गुरुम् ।
अभिवाद्य सुखासीनं नारदः परिपृच्छति ॥ १ ॥
नारदउवाच ॥ देव देव जगन्नाथ सर्वज्ञ कमलासन ।
ज्योतिषां चरितं ज्ञानं ब्रूहि कालाश्रयं महत् ॥ २ ॥
अधीतमखिलं छन्दः स्थाणुरूपं प्रतीयते ।
अङ्गैर्विना यथा वाङ्गी तस्मादेतत्प्रसीद मे ॥ ३ ॥
इत्येवमुक्तो विश्वात्मा नारदेन महर्षिणा ।
पुत्रेण धीमता प्रीत्या वाक्यमेतदभाषत ॥ ४ ॥
ब्रह्मोवाच ॥
साधु साधु महाभाग यन्मां त्वं परिपृच्छसि ।
विस्तरेण प्रवक्ष्यामि तन्मे निगदितं शृणु ॥ ५ ॥

End :—

न देयं यस्य कस्यापि रहस्यं शास्त्रमुत्तमम् ।
अर्थलुब्धाय मूर्खाय साहंकाराय पापिने ॥ ४ ॥

गुरुभक्तिविहीनाय पुत्रायापि वदेन्न हि ।
एतद्देयं सुशिष्याय मुने वत्सरवासिने ॥

Colophon — इति शाकल्यसंहितायां ब्रह्मनारदसंवादे द्वितीयप्रश्ने षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ लिखितं मिश्रजी श्रीहीरालालजी ॥ रविवासरे ॥ मार्गसिरवदी २ सम्वत १९३९ ॥ श्रीगोविन्दाय नमः ॥ श्रीरामचंद्राय नमः ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥

विषयः । कालनिरूपणम् । ग्रहाणां उच्चनीचस्थानकथनम् । तिथिनक्षत्रादिनिरूपणम् । ग्रहोदयास्तादिनिरूपणम् । ग्रहसमागमयुद्धादिनिरूपणम् । छेद्यकादिनिरूपणम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 639. Pt. II. P. 151. A. C. 304.

(A)—शाकल्यसंहिता by शाकल्य ॥ Śākalyasaṁhitā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 62 in a line. Folia, 31, 13½ × 4 inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete Generally correct. Date, Śaka 1760 Place of deposit, Pandit Anantalāla Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śastra by Śākalya.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. 364. शिशुबोधः by कलाधर ॥ Śiśubodhaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 33 in a line. Folia, 14. 9 × 4 inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, San 1304 Sāl Place of deposit, Pandit Yadunātha Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with the calculation of Yātrā etc. Damaged.

Beginning श्रीगणेशाय नमः ॥
भास्करञ्च प्रणम्यादौ शङ्करञ्च गजाननम् ।
करोमि बालबोधाय शिशुबोधमविस्तरम् ।

अथ तिथिनामानि ॥ प्रतिपत् १ द्वितीया २ तृतीया ३ चौठ ४ पंचमी ५ षष्ठी ६ सप्तमी ७ अष्टमी ८ नवमी ९ दशमी १० एकादशी ११ द्वादशी १२ त्रयोदशी १३ चतुर्दशी १४ पञ्चदशी १५ कृष्णपक्षे अमावास्या ३० ॥

End :— लग्ने च वृश्चिके कुम्भे सिंहे च वृषभे तथा ।
चन्द्रजीवरवौ वारे कदलीरोपणे शुभा ॥
अथ वृक्षरोपणमाह ॥
राधा मूलमृदुध्रुवर्क्षवरुणक्षिप्रैर्लतापादपा-
रोपोथो नृपदर्शनं ध्रुवमृदुक्षिप्रश्रवो वासवैः ॥

Colophon — इति श्रीशिशुबोधं समाप्तम् ॥

Post Colophon - श्री वेदानन्दशर्म्मणस्यलीषीत्वा इयं पुस्तकम् ॥ शाके अठारहशय सन १३०४ साल पौषकृष्णप्रतिपत्चन्द्रे ॥०॥०॥०॥

विषयः । तिथिनाम । नक्षत्रनाम । राशिनाम । वारनाम । योगनाम । होडाचक्रम् । राशिचक्रम् । चन्द्रशुभाशुभज्ञानम् । ताराज्ञानम् । अर्धप्रहरा । रात्र्यर्ध-प्रहरा । दग्धतिथिः । योगिनीविचार । वातचन्द्रः । यमघण्टयोगः । मृत्युयोगः । भद्रा । सिद्धियोगः । मृत्युयोगः । शुभयोगः । गोचरविचारः । दिक्शूलम् । नक्षत्रदिक्शूलम् । वर्गविचारः । ग्रामधारोपधारविचारः । वास्तुचक्रम् । मौडिबन्धनम् । नागविचारः । गृहकर्तृहस्तप्रमाणमाह । विजयदशम्यां देव्यागमनम् । द्विरागमनम् । गृहकर्म । चुल्हिकास्थापनम् । रविनिर्णयः । केदलीरोपणम् । वृक्षरोपणम् ॥

(A)—शिशुबोधः by कलाधर ॥ Śiśubodhaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 9 on a page. Letters, 37 in a line. Folia, 6. 11×4 inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Panchānana Jhā, Sukpur. P. O. Sukpur, Bhagalpur. A hand-book of Jyotiś-Śāstra by Kalādhara. Slightly damaged.

Beginning ;— ओं नमो गणेशाय ॥
भास्करञ्च प्रणम्यादौ शङ्करञ्च गजाननम् ।
क्रियते शिशुबोधो हि श्रीकलाधरशर्म्मणा ॥
अथ नक्षत्रनामानि ॥

अश्विनी भरणी चैव कृत्तिका रोहिणी तथा ।
मृगशिरार्द्रा चैव पुनर्वसुपुष्ययोस्तथा ॥
श्लेषा च मघा चैव पूर्वफल्गुनिका तथा ।
उत्तरफल्गुनी चैव हस्तचित्रा तथापरा ॥
स्वाती चैव विशाखा च अनुराधा ज्येष्ठा मूल ॥

End of Ms. :— अथ शकुनम् ॥
गोकन्याशंखभेरीदधिफलकुसुमं पावको दीप्यमानो
जानं छत्रं पताका नृपतिवररथो पूर्णकुम्भो द्विजश्च ।
उत्खाताश्चैवं पृथिवीजलचरयुगलं…… ॥

Colophon — Wanting.

विषय :— Same.

(B)—शिशुबोधः ॥ Śiśubodhaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 8 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 9. $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fair. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, San 1307 Sāl. Place of deposit, Babu Satyanārāyaṇa Miśra, Balava, P. O. Nowhatta, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with the calculation of days of Yātrā etc. Very much damaged.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥
भास्करञ्च प्रणम्यादौ शङ्करञ्च गजाननम् ।
करोमि बालबोधाय शिशुबोधमविस्तरम् ॥
अथ वारनामानि । रविसोममंगलबुधवृहस्पतिशुक्रशनि ॥
तिथिनामानि । प्रतिपद्द्वितीयातृतीयाचतुर्थीपञ्चमीषष्ठीसप्तमीअष्टमीनवमी
दशमीएकादशीद्वादशीत्रयोदशीचतुर्दशीपञ्चदशी कृष्णपक्षे अमावास्या ॥

End :— अथ प्रसूतिदुग्धदानम् ।
रिक्तां भौमं परित्यज्य विष्टिपातं च वैधृतिं ।
मृदुध्रुवक्षिप्रचरभे स्तनपानं हितं शिशोः ॥

Colophon, विषय :—Same.

(C)—शिशुबोधः by कलाधर ।। Śiśubodhah

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 9 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 5. 12¼ × 5 inches. Appearance. tolerable. Verse. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ।।
भास्करञ्च प्रणम्यादौ शङ्करञ्च गजाननम् ।
करोमि बालबोधाय शिशुबोधमविस्तरम् ।। १ ।।
तत्रादौ तिथिनामानि ।।
प्रतिपच्च द्वितीया च तृतीया तदनन्तरम् ।
चतुर्थी पञ्चमी षष्ठी सप्तमी चाष्टमी ततः ।। २ ।।
नवमी दशमी चैवैकादशी द्वादशी ततः ।
त्रयोदशी ततः प्रोक्ता ततो ज्ञेया चतुर्दशी ।
पूर्णिमा शुक्लपक्षेन्त्या कृष्णपक्षे त्वमा स्मृता ।। ३ ।।

End :—
अथ तृणरज्जुभिर्धान्यवीजबन्धनम् ॥
हस्तद्वयाच्युतयुतेऽक्षितितोयनाथे मैत्रे गुरौ कमलजोत्तरचन्द्रपौष्णे ।
रिक्तां बुधेज्यभृगुजे च विहाय कुर्याद्वीजस्य बन्धनविधिं स्थिरभे गृहस्थः ॥१००॥
मार्गे माघे फाल्गुने च धान्यानां वीजबन्धनम् ।
कर्त्तव्यं पर्वषष्ठीश्च भद्रान्त्यक्त्वा च सूरिभिः ॥१०१॥

Colophon, विषय :—Same.

No. 365. शिशुबोधः by पक्षधर ।। Śiśubodhaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 5 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 25. 10½ × 3½ inches. Appearance, very old. Verse. Complete Incorrect. Date, Śaka 1735. Worn out. Letters affected. Place of deposit, Babu Phudī Jhā, Barail, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra

by Pakṣadhara dealing with the calculation of Yātra, Vrata-bandha etc. The text is not legible throughout.

Beginning :— ओंनमस्तस्यै ॥
गौरीपयोधरस्पर्शद्विगुणीकृतवेपथुः ।
हरो गोरीमुखामोदसतृष्णः पातु नः सदा ॥

अथ शुभग्रहकथनम् ॥
रविः शुभप्रदो नित्यं तृतीयो दशमस्तथा ।
तथैकादशषष्ठस्थः करोति सततं शुभम् ॥
बुधो द्विनवसंस्थोपि पञ्चमोपि यदा रविः ।
त्यक्त्वा त्रयोदशाहानि तदा शस्तो रविर्मतः

End — सुबोधः शिशुबुद्धीनां श्रीपक्षधरनिर्मितः ।
उपकाराय सर्वत्र कल्पिता सर्वसम्मतः ॥
अस्ति हेतुरुदयेपि हि पूर्वा गर्वभाजनमियन्तु परैव ।
सर्वदिग्विहरणेन विरक्तो यत्र भानुरनुरज्य निमग्नः ॥ ० ॥

Colophon .— Wanting.

Post Colophon ·— पुस्तकलिखनपरिश्रमवेत्ता विद्वज्जनो नान्यः ।
सागरलङ्घनखेदं हनूमानेकः परं वेद ॥
शका १७३९ विहारनगरे लिखितं श्रीश्रीपतिमिश्रेण ॥

विषयः । ग्रहशुभकथनम् । विवाहः । द्विरागमनम् । अमृतयोगः । सिद्धियोगः । यमघण्टयोगः । क्रकचयोगः । दग्धतिथिः । उत्पातयोगः । भद्रायोगः । अर्द्धप्रहरा । कालोदयः । यात्रा । पुंसवनम् । गण्डान्तः । जननीक्लेशकथनम् । नामकरणम् । निःक्रमणम् । अन्नप्राशनम् । चूडाकरणम् । कर्णवेधः । विद्यारम्भः । उपनयनम् । लग्नकरणम् । वस्त्रपरिधानम् । गृहवास्तुकरणम् । हलमुहूर्त्तः । हलचक्रम् । हलयोतनम् । धान्यादिरोपणम् । धान्यादिकर्त्तनम् । बीजबन्धनम् । धान्यादिस्थापनम् । कोषकारादिरोपणम् । नवान्नभक्षणम् । ग्रहाणामेकराश्यवस्थानम् । भैषजभक्षणम् । विरेचनम् ॥ रोगमुक्तस्नानम् । स्त्रीणां शतभिषास्नानशान्तिः । वज्रक्षारसंयोगफलम् । भूकम्पाद्यशुद्धिः । अथप्रतिष्ठा । वापीकूपादिखननम् ।

नौकादिघटनम् । पशुदमनम् । पशुचालनम् । नक्षत्रेषु राशिव्यवस्था । दीक्षा । परीक्षा । भूकम्पादिमण्डलनिरूपणम् । क्रयविक्रयौ । व्यवहारे निषेधसमर्पणनिषेधौ ॥ गोधूली । काललोपः । सन्नाहादिधारणम् । खड्ग-धनुर्विद्यारम्भः । गजारोहणम् । राजाभिषेकः । योगिनी ॥

No. 366. शिशुबोधः by पद्मनारायण ॥ Śiśubodhaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 30 in a line. Folia, 56. 12 × 4½ inches. Appearance, new. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Govardhana Jhā, Balia, P. O. Sakri, Darbhanga. An elementary treatise on Astrology and Astronomy by Padmanārāyaṇa.

Beginning :— ओं नमो गणेशाय ॥
प्रणम्यशशिशेखरं दुरितशान्तये धर्मवि-
त्तनोति शिशुबोधकं नृपतिपद्मनारायणः ।
वराहमिहिरोदितं गण (क) शास्त्रमालोक्य तत्
स्फुटार्थपरिकल्पनाग्रथनिकाभिरुद्भासितम् ॥
यो यो (ग) ग्रहवासरादिनियतं ऋक्षाणि तिथ्यंसक-
स्तानेकीकृत्य मनो निशान्तसमये साम्बराणां सुखात् ।
शृण्वन्ति प्रतिवासरं सुमतयास्तत्प्राप्नुवन्ति ध्रुवम्
धीधर्मद्रविणौघसौख्यमखिलं प्रत्यर्थिपक्षक्षयम् ॥

End :—
शिशुबोधः सुबोधाय जायतां विदुषामपि ।
श्रीरामसिंहभूपालैर्निर्मितो बुधसत्तमः ॥

Colophon :— ग्रन्थश्चायं समाप्तिमुपजगाम ॥
पान्तु वो जलदश्यामाः शार्ङ्गज्याघातकर्कशाः ।
त्रैलोक्यमण्डपस्तम्भाश्चत्वारो हरिबाहवः ॥
समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

विषयः । व्यवहारोपयोगिविषयाणां व्रतबन्धादीनां गणनाप्रकारः ॥

(A)—शिशुबोधः by राजा पद्मनारायण ॥ Śiśubodhaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Palm leaves. Lines, 5 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 40. 13 × 2 inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Śrīkānta Jhā, Lakṣmipur, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with the calculation of Yātrā etc. by Rājā Padmanārāyana.

Beginning, विषय :—Same ; End, Colophon :—Wanting.

No. 367. शिशुबोधिनी by नीलगोविन्द ॥ Śiśubodhinī.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 14 on a page. Letters, 56 in a line. Folia, 25. $11\frac{1}{2} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of doposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. A commentary on Saṁjñāviveka by Nīlagovinda dealing with phalabhāga.

Beginning :— ओं नमो विघ्नेशाय ॥ ओं नमः सरस्वत्यै ॥
हेरम्बस्तरलस्य शीर्षमधुलिट्संसक्तपादाम्बुजं
गौरीहृत्कमलप्रकाशतरणिं विघ्नाटवीपावकम् ।
दृप्यद्वैरिकुलान्तकं सुमनसामानन्दसन्दोहदं
सिन्दूरारुणगण्डयुग्ममनिशं भानौषधीशं भजे ॥
प्रभाकरं सर्वजगत्प्रभाकरं त्रयीतनुं ब्रह्महरीश्वरात्मकं ।
लोकस्य सृष्टिस्थितिनाशकारकं वन्दे ग्रहाधीशमभीष्टसिद्धये ॥
प्रणम्येति ॥

End .— यतो यस्मात्कारणाज्जना लोका राजप्रभृतयः स्वतन्त्रा ज्योतिर्विद्दृष्ट्वा चित्रमाश्चर्यकारि वस्तु ममामुकं वस्तु कदा भविष्यतीति पृच्छन्ति जिज्ञासन्तेत्यर्थः । जातु जन्मनान्तु प्रागुक्तरीत्यैव सहमविचारः कार्यः चित्रं पृच्छन्ति जज्जन इत्येकवचनान्तमपि पाठं पठन्ति इति शिवम् ॥ ६३ ॥

Colophon :— इति सपरिकरः सहविचारः संपूर्णः ॥ * ॥ भवान्यै नमः ॥ * ॥ हनुमते नमः ॥ * ॥ सरस्वत्यै नमः ॥ * ॥ गौरीशंकराभ्यान्नमः ॥ * ॥ सर्वेभ्यो देवेभ्यो नमः ॥ * ॥ शुभम् ॥

विषयः । संज्ञाविकेकव्याख्या ॥

See text under Cat. No. 384.

No. 368. शिष्यहिता by भट्टोत्पल ॥ Śiṣyahitā.

Substance:—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 10 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 36. 11 × 4½ inches. Prose. Appearance, tolerable Complete. Incorrect. Date, Śaka 1766. Place of deposit, Pandit Janārdana Miśra, Chanaur. P. O. Manigachi, Darbhanga. A commentary on Laghujātaka of Varāhamihira by Bhaṭṭotpala.

Beginning — श्री नमः श्रीसूर्याय ॥

प्रणिपत्य महादेवं भुवनगुरुं दिनकरञ्च लोकेशम् ।

भट्टोत्पलो लघुतरा जातकटीकां करोति शिष्यहिताय ॥

सतामयमाचारो यत् शास्त्रप्रारम्भेऽभिमतदेवतानमस्कारं कुर्वन्ति तदयमवन्तिकाचार्यो वराहमिहिरोऽर्कबललब्धप्रसादो ज्योतिःशास्त्रसमूहं कृत्वा तदेवं विस्तरं ग्रन्थभीरूणां कृते संक्षिप्तं गणितशास्त्रं कृत्वा होराशास्त्रं वक्तुकामोऽशेषविघ्नोपशान्तये भगवन्तं सूर्यमादावेव प्रणमति ।

यस्योदयास्तसमये हरमुकुटनिघृष्टचरणकमलोपि ।

कुरुतेऽञ्जलिं त्रिनेत्रः स जयति धाम्नां निधिः सूर्यः ॥

End :—

मया संक्षेपतः प्रोक्ता टीका शिष्याहिताह्वया ।

गुरोः पादप्रसादेन भारत्याश्च विशेषतः ॥ * ॥

Colophon — इत्यवन्तिकाचार्यवराहमिहिर कृतौ लघुजातकविवृत्तौ भट्टोत्पलविरचितायां शिष्यहिताभिधानायां नष्टजातकाध्यायः समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

Post Colophon —शाके १७६६ सन १२५२ साल पौषशुक्लनवम्यां गुरौ श्रीकलाधरशर्मलिपं पुस्तकं । शुभमस्तु । श्रीरस्तु ॥——॥

विषयः । लघुजातकव्याख्या ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 657. Pt. II. P. 127, 223. Pt. III. P. 115.

See text under Cat. No. 313.

(A)—शिष्यहिता by उत्पलभट्ट ॥ Śiṣyahitā.

Substance:—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 15 on a page. Letters, 60 in a line. Folia, 27. 12×4¾ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1777. Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahinathpur, P. O. Jhanjharpur Bazar, Darbhanga A commentary on Laghujātaka by Bhaṭṭotpala.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(B)—शिष्यहिता by उत्पलभट्ट ॥ Śiṣyahitā.

Substance:—Character Maithilī. Nepalī paper. Lines, 16 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 18. 11×4 inches. Prose. Appearance. old Complete Incorrect. Date ? Place of deposit, Paṇḍit Vāsudeva Miśra, Champa, P. O. Benipatti, Darbhanga A commentary on Laghujātaka of Varāhamihira by Bhaṭṭotpala, Damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय —Same.

(C)—शिष्यहिता by भट्टोत्पल ॥ Śiṣyahitā.

Substance:—Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 15 on a page. Letters, 60 in a line. Folia, 22. 15×5¾ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1767. Place of deposit, Paṇḍit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Laghujātaka of Varāhamihira by Bhaṭṭotpala. Damaged.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(D)—शिष्यहिता by भट्टोत्पल ॥ Śiṣyahitā.

Substance.—Character, Maithilī. Nepalī, paper. Lines, 11 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 26 of which 2, 3 and 6, 7 are missing. 11½×4 inches. Appearance, fair. Prose. Incomplete. Generally correct. Date, Śaka 1777. Place of deposit,

Babu Satyanārāyana Misra, Balava, P. O. Nowhatta, Bhagalpur. A commentary on Laghujātaka by Bhaṭṭotpala.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

Post Colophon —शुभशाके १७७७ सन १२६२ साल आषाढकृष्णनवम्यां भृगौ श्रीनेनमणिशर्मणो लिपिरियं पुस्तकं स्वपाठार्थम् ॥ शुभमस्तु । श्रीरस्तु ॥

(E)—शिष्यहिता by भट्टोत्पल ॥ Śiṣyahitā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 60 in a line Folia, 31. $12 \times 4\frac{3}{4}$ inches. Appearance, very old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, San 1112 Sāl. Place of deposit, Pandit Ghanaśyāma Jhā, Bhabhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Laghujātaka of Varāhamihira by Bhaṭṭotpala with the text. Very much damaged.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(F)—शिष्यहिता by भटोत्पल ॥ Śisyahitā.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 11 on a page. Letters, 54 in a line. Folia, 20. $12 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1782. Place of deposit, Pandit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga. A Commentary on Laghujātaka of Varāhamihira by Utpala Bhaṭṭa.

Beginning, End, Colophon, विषयः--Same.

Post Colophon —धनाष्टसप्तेन्दुमिते शकाब्दे मासे तपस्ये शुभवीर्यपक्षे ।
कामे तिथौ सूर्यसुते च वारे लिलेख टीकां लघुजातकस्य ॥ ० ॥ शुभमस्तु ।
श्रीरस्तु । लेखकस्य शुभं भूयात् । श्रीगणेशशर्मणो लिपिरियं मङ्गलवनी ग्रामे ।

छन्दोभङ्गहेतुकत्वात् स्वाख्यं श्लोके न दत्तं तेन संज्ञापृथक् लेख्यं ॥
वासस्तु कन्हौलीग्रामे ॥ * ॥ * ॥ * ॥ * ॥

No. 369. शीघ्रबोधः by काशीनाथ ॥ Śīghrabodhaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 10 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 33, of which 2 to 5 are missing. 11 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. Slightly damaged.

Beginning— ओं नमः श्रीगणेशाय ॥
भासयन्तं जगद्भासा नत्वा भास्वन्तमव्ययम् ।
क्रियते काशिनाथेन शीघ्रबोधाय संग्रहः ॥
रोहिण्युत्तररेवत्यो मूलं स्वाती मृगो मघा ।
अनुराधा च हस्तश्च विवाहे मङ्गलप्रदा ॥
इति विवाहनक्षत्राणि ॥

End.— प्रजाहानिर्भाद्रपदे सर्वत्र सुखमाश्विने ।
कार्त्तिके धनवृद्धिः स्यान्मार्गशीर्षे शुभावहः ॥
पौषे ज्ञानहानिः स्यान्माघे मेधाविवर्धनम् ।
फाल्गुने सर्वसौभाग्यमाचार्य्येण प्रकीर्त्तितम् ॥ * ॥

Colophon — इति श्रीकाशिनाथकृतशीघ्रबोधः समाप्तः ॥ * ॥ शुभमस्तु । श्रीरस्तु ॥

Post Colophon:—श्रीशङ्करदत्तस्य लिपिरियम् ॥

विषयः । व्यवहारोपयोगिविषयाणां यात्रादिदिनानां गणनाप्रकाराः प्रदर्शिताः ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 656. Pt. II. P. 156, 230. Pt. III. P. 136. C. P. B. P. 522. C. S. C. IX. No. 128.

(A)—शीघ्रबोधः by काशीनाथ ॥ Śīghrabodhaḥ.

Substance:—Character, Maithilī, Brown paper. Lines, 9 on a page. Letters, 56 in a line. Folia, 22. 16 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1779. Place of deposit, Pandit Śaśinātha Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur,

Bhagalpur. A hand-book of Jyotis-Śāstra dealing with Yātrā vichāra by Kāśinātha. Worn out. Very much damaged.

Beginning, End, Colophon, **विषय:**—Same.

(B)—**शीघ्रबोधः** by **काशीनाथ** ॥ Śīghrabodhaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 41. 11 × 5½ inches. Appearance, fair. Prose and verse (in Hindi). Complete. Incorrect. Date, San 1269 Sāl. Place of deposit, Rāj Library, Baruary, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A manual of Jyotis-Śāstra by Kāśīnātha with Hindi translation on it. The name of translator is not found in Ms. Slightly damaged.

Beginning, Colophon, **विषय.**—Same.

End :—

सूर्यक्षाद्गसभेः श्रिययुतं वेदैः शिरो मृत्युदं
वाहौ नागहुसोख्यभोगमतुलं गर्भे शरैर्नाशयेत् ।
द्वौ द्वौ भुक्तिकरौ कलत्रमरणं माघौ द्वयं वै क्रमात्
चुल्हीचक्रविचारणं सुधिपणौ प्रोक्तं हि गर्गादिभिः ॥

(C)—**शीघ्रबोधः** by **काशीनाथ** ॥ Śīghrabodhaḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 29. 9½ × 4½ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1896. Place of deposit, Babu Chetamani Siṁha, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotis-Śāstra by Kāśīnātha.

Beginning, Colophon, **विषय:**—Same.

End :—

पंचागमने मध्ये सप्तविंशतिसंख्यया ।
आगमन अननाशाय वाह्यागमे ॥
मध्ये च मरणं विद्या शाखायां विनते धनम् ।
मस्तके धननाशाय पृष्ठे नाशाय सर्वदा ॥

(D)—शीघ्रबोधः by काशीनाथ ॥ Sīghrabodhaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 14. 10 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Chitalāla Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A hand-book of Jyotiś-Śāstra by Kāśīnātha. Worn out. Very much damaged.

Beginning, विषयः—Same; End, Colophon.—Wanting.

(E)—शीघ्रबोध by काशीनाथ ॥ Śīghrabodhaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 8 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 36. 11 × 4 inches. Verse. Appearance, old. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1742. Worn out. Place of deposit, Pandit Bachchā Jhā, Hanuman nagar, P. O. Lohat, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra by Kāśīnātha.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same

No. 370. शुद्धिदीपिका by श्रीनिवास ॥ Śuddhidīpikā.

Substance :—Character, Maithilī. Palm leaves. Lines, 5 on a page. Letters, 92 in a line. Folia, 37. $15\frac{1}{2} \times 1\frac{2}{3}$ inches. Appearance, old. Worn out. Worm-pierced throughout. Verse. Complete. Generally correct. Date, La. Sam. 515. Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. Torn. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with Yātrāprakarana by Śrīnivāsa Miśra.

Beginning — ओंनमस्तस्यै ॥

तृष्णातरङ्गदुस्तरसंसाराम्भोधिलङ्घने तरणिः ।
उदयवसुधाधरारुणमुकुटमणिः पातु वस्तरणिः ॥
अस्तङ्गतवति मिहिरेऽतिमलिनि दोषाकुले च गोविभवे ।
उद्वाहादिशुद्धिग्रहणार्थं दोपिका क्रियते ॥
विफलान्यन्यशास्त्राणि विवादस्तेषु केवलं ।
सफलं ज्योतिषं शास्त्रं चन्द्राकौं यत्र साक्षिणौ ॥

End.—

सविस्तरे ज्योतिषि यत्नतः कृतां
समस्तधर्मव्यवहारदर्शनीम् ।
श्रीश्रीनिवासेन समाहृतामिमा-
ममत्सराः पश्यत शुद्धिदीपिकाम् ॥

Colophon.— इति श्रीनिवासविरचितायां शुद्धिदीपिकायां यात्रानिर्णयो नामाष्टमोऽध्यायः ॥ शुभमस्तु ॥ लसं ५१५ आश्विनकृष्णद्वितीयायां चन्द्रे तरौण्यां लिखितमिदमिति ॥

विषयः । लग्नविवाहयात्रादिनिरूपणम् ।

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 658. Pt. II. P. 157, 230. Pt. III. P. 136. A. C. 957, 834. C. S. C. IX. No. 130.

See commentary under Cat. No. 371.

(A) -**शुद्धिदीपिका** by **श्रीनिवास** ॥ Śudhhidīpikā.

Substance:—Character, Maithilī. Dark-white paper. Lines, 8 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 44. 12 × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Generally Correct. Date, Śaka 1658. Worn out. Letters affected. Place of deposit, Pandit Ravināth Jhā, P. O. Andhratharhi, Darbhanga. A hand-book of Jyotis-Śāstra, dealing with Vyavahāra by Śrīnivāsa. He was a Maithil Pandit.

Beginning, End, Colophon, **विषयः**—Same.

Post Colophon:—तत्र आषाढे मासि शुक्ले पक्षे नवम्यां तिथौ सितवासरे शाके १६९३ कुजौलीसं श्रीहेमाङ्गदेन लिखितैषा पुस्तीति स्वपाठाय सान्हाग्रामे ॥ शाके १६९३ ॥ सितायै नमः ॥

(B)—**शुद्धिदीपिका** by **श्रीनिवास** ॥ Śuddhidīpikā.

Substance:—Character, Maithilī. Palm leaves. Lines, 5 on a page. Letters, 64 in a line. Folia, 136. 14½ × 2 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect Date, La. Sam.

488. Worn out. Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahinathapur, P. O. Jhanjharpur Bazar, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Sāstra dealing with several subjects by Śrīnivāsa Miśra with the commentary "अर्थप्रकाशिका" by Rāghavāchāryaratna.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

Post Colophon —लसं ४८८ ज्येष्ठकृष्णैकादश्यां शुक्रे मोरजानग्रामे श्रीगौरीपतिशर्मणेति लिखितमिति ॥

Beginning of Commentary —ओं नमः श्रीसूर्य्याय ॥

लीलाशरीरमाश्रित्य कुर्वन्बालविचेष्टितम् ।
परमात्मा वासुदेवः सदास्माकं प्रसीदतु ॥
निर्विघ्नसमाप्त्यर्थं प्रकृतशास्त्रप्रणेतृत्वादन्यदेवतापेक्षया पुरःस्फूर्तिकत्वेन रविन्नमस्करोति ॥ तृष्णेत्यादिना ॥

End of Commentary —अयमाशयः यदि प्रथमद्रेक्काणे जातः तदा रविचन्द्रयोरपि प्रथमद्रेक्काणे यौ ग्राह्यौ एवं द्वितीयवशात् द्वितीयतृतीयद्रेक्काणवशात् अस्तारिनिधनस्थः तेषां द्रेक्काणपत्योश्च बलवान् स स्वलोकन्नयतीत्यर्थः ॥

Colophon of Ms. —

इतिराघवाचार्य्यं रत्नकृतामेतां विमत्सराः ।
पश्यन्तु स्वाययष्टीकां दीपिकार्थप्रकाशिकाम् ॥
इति टीका ॥

No. 371. शुद्धिदीपिकाव्याख्या by कविकङ्कण ॥ Śuddhidīpikāvyākhyā.

(विमलार्थकौमुदी)

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 139. 11 × 5½ inches. Prose. Appearance, old. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rāmachandra Jhā, Mahinathapur, P. O. Deodha, Darbhanga. A commentary on Śuddhidīpikā of Śrīnivāsa Miśra by Kavi Kaṅkana entitled Vimalārtha-kaumudī.

Beginning:— ओं नमो गणेशाय ॥ अथ जातकशुद्धिदीपिकाग्रन्थस्य विमलार्थकौमुदीटीका लिख्यते ॥ ग्रन्थारम्भेऽभिमतसिद्धिं वाञ्छयन्नयं श्रीमच्छ्रीनिवास-

पण्डितो ज्योतिःशास्त्राधिकारिणं ग्रन्थाधिराजं स्तुवन्नाह तृष्णेति ।
तरणिः सूर्य्यः वो युष्मान्पातु ॥

End :— हे अमत्सराः श्रीश्रीनिवासपण्डितेन सर्वशास्त्रात् समाहृतां समाकृष्यानीतां शुद्धिदीपिकां इमां पश्यत जानीतेत्यर्थः । सकलकर्मोपदेशकत्वात् ॥
श्रीमत्कविकङ्कणपण्डितेन यत्नाद्विहितेयं विमलार्थकौमुदी ।
बहलामृतसारधारया गुणगृह्याः परिसिच्यतां बुधाः ।
ओम् ॥

Colophon — Wanting

Post Colophon — श्रीगौरीशंकराभ्यान्नमः । श्रीविश्वेश्वराय नमः । श्रीसूर्याय नमः ॥
लिखितेयं श्रीमनोरमपुरोहितेन शुभमस्तु सताम् ॥ श्रीः ॥
दिने भूसप्तविश्वर्क्षे यष्टितिथ्यन्विते निशि ।
सूर्यभात्प्रसवो ज्ञेयो नक्षत्रे क्षितिजाश्रिते ॥ ॥ ॥

विषयः । शुद्धिदीपिकाटीका ॥

Previous notice :—C S. C. IX. No. 131.

See text under Cat. No. 370.

No. 372. शुद्ध्यशुद्धिविचारः by जीवनाथ ॥ Śuddhyaśuddhivichāraḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 9 on a page. Letters, 37 in a line. Folia, 23. 11 × 4½ inches. Appearance, fresh. Prose. Complete. Correct Date ? Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotis-Śāstra by Jīvanātha Jhā.

Beginning .— ओं नमो गणेशाय ॥
विघ्नेशं गुरुपादपद्मयुगलं नत्वाखिलां पद्धतिं
सम्वीक्ष्यामलमानसश्च गणकस्तोमैकलक्ष्यः सदा ।
श्रीदत्तस्य कवेस्तथा दरिहरावंशोद्भवस्यात्मजः
शुद्धाशुद्धविनिर्णयं वितनुते श्रीजीवनाथः सुधीः ॥ १ ॥
प्रोद्यद्दुर्धरवैरिदर्पदलनः श्रीछत्रसिंहो नृपो
विख्यातः सुयशो हिमांशुकिरणैः स्वच्छीकृतक्ष्मातलः ।

तस्याजस्रमहीपमौलिमधुपव्यालोलपादाम्बुज-
स्याज्ञातो मिथिलाधिपस्य विबुधैर्ज्ञेयो ममैष श्रमः ॥ २ ॥
संसारस्योपकाराय मैथिलानां विशेषतः ।
कुतूहलाय प्रौढानां नास्तिकानां द्विषै तथा ॥ ३ ॥
भृगोवृ॑द्धादिकञ्चैव जीवस्यैव तदादिकं ।
सिंहस्थं मकरस्थञ्च लब्धतीचारकं तथा ॥ ४ ॥
महातीचारं वक्रञ्च गुर्वादित्यं तथैव च ।
भाद्रं चैव तथा पौषं मासं न्यूनाधिकन्तथा ॥ ५ ॥
एतान्दोषान्परित्यज्य काल संशोध्यते मया ॥
तत्र यज्ञोत्सवं कुर्याद्वर्षे वर्षे पृथक् पृथक् ॥ ६ ॥

End :— पालीवंशपरम्परोदधिभवो ज्योतिर्विदां विश्रुतः
प्रोद्यच्छ्रीवचनूधराछरवरस्सर्वोपकारक्षमः ।
तस्याहं भगिनीसुतः प्रमुदितः श्रीजीवनाथः सुधीः
शुद्धाशुद्धविवेचनञ्च कृतवान् मोदाय विद्यावताम् ॥
यस्य प्रसादाद्गणितार्णवस्य पारंगतोऽहं तमतः प्रवन्दे ।
विचित्रयुक्त्या कृतमत्र शास्त्रे नेत्रेण पश्यन्तु गुण गुणज्ञाः ॥

Colophon :— इति शुद्ध्यशुद्धीविचारः समाप्तः ॥

(A)—शुद्ध्यशुद्धिविचारः by जीवनाथझा ॥ Śuddhyaśuddhivichāraḥ.

Substance :—Character, Maithilī White paper. Lines, 15 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 13. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Santosi Jhā, Balaha. P. O. Sukpur, Bhagalpur A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with the calculation of Śuddhi for ceremonial rites by Jīvanātha Jhā. First folio is missing.

Beginning :—Wanting ; End, Colophon, विषयः—Same.

(B)—शुद्ध्यशुद्धिविचारः by जीवनाथझा ॥ Śuddhyaśuddhivichāraḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 12 $13 \times 4\frac{1}{2}$ inches.

Appearance, old. Prose. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1803. Place of deposit, Pandit, Suvaṁśa Lāla Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. (Resident of Bara adjacent to Pachagachia P. O.). Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same

No. 373. शेषवासना by कमलाकर ॥ Śeṣavāsanā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 67 in a line Folia, 16. 14 × 4½ inches. Appearance, fair. Prose Complete. Correct, Date, Śaka 1794 and San 1280 Sāl. Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur A treatise on Jyotiś-Śāstra by Kamalākara

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥

जगत्स सृष्टिकृद्ब्रह्मा यदहंकारतो भवेत् ।
तन्नौमि वाक्प्रदं देवं ज्योतिषां गतिकारणम् ॥ १ ॥
यद्यत्स्वकल्पितं तत्तद्बुधोक्तं सवासनम् ।
सिद्धान्ते यत्र तस्याहं वासनाञ्च यथाधुना ॥ २ ॥
अथ तावन्मध्यमाधिकारे वासनोच्यते । तत्र बहुधा कर एवस्फुटेत्यवशिष्टोच्यते । अहर्गणं वर्षमुखादितो । यदा वर्षमुखादिष्टदिनोदयं यावदहर्गणो वाराद्यो ४ । ४९ अब्दादौ दिनाद्यं १९ । अब्दपोत्र रविरब्दपघटिका षष्टिशुद्धा अहर्गणे नियमेनावयवोस्ति । अब्दपघटिकान्ते सौरवर्षान्तस्ततोहर्गणाद्ब्ध्यन्तं यावद्रविवार एव षष्टिघट्यात्मत्वेन तन्निश्चयात् ॥

End — स्वोक्ततत्त्वविवेकस्य मयेयं शेषवासना ।
कथिता तद्विदां प्रीत्यै स्वबोधोत्कृष्टजीविनाम् ॥

Colophon:— इति श्रीसकलगणकसार्वभौमश्रीमन्नृसिंहात्मजकमलाकरविरचिता शेषवासना संपूर्णा ॥

Post Colophon —शाके १७९४ सन १२८० साल माघशुक्ल १९ बुधे काश्यां श्रीफेकनशर्मणा लिखितमिदं स्वकार्यार्थम् ॥ श्रीविश्वेश्वरो जयति ॥ श्रीअन्नपूर्णा जयति ॥

विषयः । तत्वविवेकस्य शेषवासना ॥

Previous Notice :—C. C Pt. I. P. 662. Pt. II. P. 46.

(A)—शेषवासना by कमलाकर ॥ Śeṣavāsanā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 11 on a page Letters, 48 in a line. Folia, 25. 12½ × 5 inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Muktinātha Jhā, Baruary, P. O. Parsarma, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(B)—शेषवासना by कमलाकरभट्ट ॥ Śesavāsanā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 60 in a line. Folia, 22. 14 × 5½ inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Gaṅgādhara Jhā, Jonki, P. O. Deodha, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No. 374. श्रीपतिपद्धत्युदाहरणम् by भवेश ॥ Śrīpatipaddhatyudāharaṇam.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 12 on a page. Letters, 55 in a line. Folia, 20. 11½ × 4 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1720. Very much damaged. Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Jātakapaddhati of Srīpati by Bhaveśa. It appears from the Post colophon that the Ms. belongs to Ṭhākura family whose ancestor

was Rosana Ṭhākura and for his sake this commentary was made by Bhaveśa.

Beginning :— ओं नमो भवान्यै ॥

श्रीपतिजातकपद्धतिगणितमशेषं करोमि बालहितम् ।
नत्वा गुरुचरणयुगं भवेशनामा गुरोः कथितम् ॥
नत्वेति । निर्विघ्नपरिसमाप्तिकामो मङ्गलमाचरति अहं श्रीपतिनामाचार्यः जातकपद्धतिं वक्ष्ये किं कृत्वा गुरुदेवतां नत्वा किं दृशां त्रिसमयज्ञानोद्धृतेः कारणं कीदृशोऽहं तत्पादाम्बुरुहप्रसादविकसद्बोधो बुधश्च शिष्यप्रार्थनया सकलान् होरागमार्थान् मुहुः वारं वारं विचार्य कस्मै प्रयोजनाय होरा-विदां प्रीतये ॥

End :— नेष्टमसवर्गजेति । सप्तवर्गजफलानि तनुधनसहजादिहोरायां वैसम्पदाढ्यमि-त्यादि फलम् । शुभाशुभदृष्टभावे सफलाश्चैव कर्माजीवलभेन्त्यफलन्त्यादि-भिप्रकारस्तु फकवाच्यम् । इति श्रीश्रीपतिपद्धतौ गणितोदाहरणम् ॥०॥ प्रकीर्णाध्यायेष्टवर्गफलविचारः । राजयोगे सति राज्यप्राप्त्यादिविचारः । रश्मिफलविचारः । अरिष्टभङ्गविचारः । दशाप्रवेशकाले बलीग्रहः स्वराशिमित्रोच्चस्थितादिविचारः । अरिभङ्गः । अथ स्त्रीजातकविचारः ।

Colophon .— इति श्रीश्रीपतिपद्धतौ श्रीभवेशकृतं गणितोदाहरणम् । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

Post Colophon —गते विक्रमसूर्यस्य रामबाणगुणैर्मिते ।
अब्दे माघसिते युग्मतिथौ भौमेषु टिप्पणम् ॥
अवलोकयन्तु गुणिनो मम टिप्पणमादितः ।
विसनूनं जतछोध्यं महतामग्रे शुद्धं कथं स्यात् ॥
शिशुसुजनरोजननिमित्तं कृतं मया टिप्पनं सुबोधार्थं गणितार्णवे समर्थत्वं को राजनो जयति ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥ श्रीरस्तु ॥०॥०॥०॥ शुभशाके १७२० सन १२०६ साल सम्बत् १८५५ लसं ६९४ कल्पाद्यब्द ४८९९ भाद्रकृष्णामावास्यायां चन्द्रे रघुनाथपुरग्रामे सोदरपुरसंश्रीकालि-दासशर्मणो लिखितैषा पुस्तकं स्वार्थमिति ।

मम पुस्तकं हरेद्यस्तु चौरविद्याबलेन च ।
पिता च गर्दभस्तस्य माता च ग्रामसूकरी ॥
भग्नपृष्ठकटिग्रीवा तब्धदृष्टिरधो मुखम् ।
यत्नेन लिखिता पुस्ती पुत्रवत्परिपालयेत् ॥

विषयः । श्रीपतिप्रणीतजातकपद्धतिगणितोदाहरणम् ॥

Previous notice :—C C. Pt. I. P. 204.

See Text under Cat. No. 91.

(A)—श्रीपतिपद्धत्युदाहरणम् by भवेश ॥ Śrīpatipaddhatyudāharanam.

Substance :—Character, Maithilī Nepali paper. Lines, 11 on a page Letters, 52 in a line. Folia, 35. $11\frac{1}{2} \times 4$ inches. Appearance, old Prose. Complete Incorrect. Date Śaka 1764. San 1550 Sāl. Place of deposit, Babu Śukadeva Jhā, Pachadhi, P. O. Pandaul, Darbhanga A commentary on Śrīpatipaddhati by Bhaveśa Damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No 375. श्रीपतिपद्धत्युदाहरणम् by दुल्लह ॥ Śrīpatipaddhatyudāharnam.

Substance —Character, Maithilī Nepalī paper. Lines, 9 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 35. 12×5 inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1766. Place of deposit, Babu Purusottama Jhā, Babhanagama, P. O Supaul, Bhagalpur. A commentary on Śrīpatipaddhati by Dullaha.

Beginning .— श्रीगणेशाय नमः ॥
भास्वन्तं प्रणम्योदाहरणयोजनम् ।
क्रियते शीघ्रबोधाय दुल्लहेन मुदे मया ॥
शाके वस्वङ्कभूते गतवति भभदे चाश्विने शुक्लपक्षे
पञ्चम्यां जीववारे शुभदमिति मया श्रीशिवानुज्ञया ।
बाले बोध्याविहिने पठति सति तदा रच्यते दुल्लहेन
श्रैपत्यं वै समन्ताद्विवरणमखिलं क्वैलखग्राममध्ये ॥

End .— चतुर्णामैक्यं जातं चन्द्रदशामानतुल्यम् ५।६।१२।३।२५ एवं सर्वत्रोह्यम् ॥
विंशोत्तरीयामपि चोपदशा ज्ञेयम् ॥ इति दशा समाप्ता ॥

Colophon .— Wanting

Post Colophon - शुभं शाके १७६६ आश्विनकृष्णप्रतिपत् शुक्रे । श्रीरस्तु शुभमस्तु ॥

विषयः । श्रीपतिपद्धतिटीका ॥

See Text under Cat. No. 91.

(A)—श्रीपतिपद्धत्युदाहरणम् ॥ Śrīpatipaddhatyudāharnam.

Substance :—Character, Maithilī Nepalī paper. Lines, 10 on a page Letters, 50 in a line Folia, 37 12 × 4½ inches. Appearance, fair. Prose. Incomplete. Incorrect Date ? Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Jātakapaddhati of Śrīpati by Dullaha.

Beginning, विषय :—Same; End, Colophon :—Wanting.

No. 376. श्रीपतिपद्धत्युदाहरणम् by कृष्णदैवज्ञ ॥ Śrīpatipaddhatyudāharaṇam.

Substance :—Character, Maithilī Brown paper. Lines, 10 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 65. 14 × 6¼ inches. Appearance, old. Worn out. Worm eaten Letters illegible. Complete. Incorrect Date, Śaka 1744. Place of deposit, Pandit Devakrsna Jhā, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga. A commentary on ŚrJātakapadhati of īpati by Kṛṣṇa Daivajña.

Beginning — ओंगणेशाय नमः। नत्वा तां श्रुतिदेवतामिति। व्याख्या। अहं श्रीपतिः श्रीपतिभट्टनामा द्विजः शिष्यप्रार्थनया जातकपद्धतिं वक्ष्ये ॥ जातस्येदं जातकं जातकस्य बालकस्य जन्मान्तरार्जितसदसत्कर्मजनितशुभाशुभफल-निरूपकं शास्त्रं जातकमित्युच्यते। जातकशास्त्रे यानि कर्माणि गणितक्रिया-स्तेषां पद्धतिं मार्गं क्रमेण निरूपणमित्यर्थः।

End :— एतदुक्तं भवति यानि वृत्तानि निबन्धानि सन्ति तानि षट्त्रिंशदधिकं शतमेव १३६ यदा तु द्वात्रिंशदक्षराणामेकः श्लोक इति गणनया ग्रन्थसंख्या क्रियते तदा शतद्वयमेकश्लोकाधिकं २०१ भवतीति ॥

Colophon — इति श्रीमल्लालदैवज्ञात्मजकृष्णदैवज्ञविरचिते श्रीश्रीपतिभट्टीयजातकपद्ध-त्युदाहरणे प्रकीर्णकाध्यायविवरणं सम्पूर्णमिति ॥०॥ ततः शाके १७४४

सन १२२० माघसुदि वघातग्रामावस्थित अणैसं हिआशर्मलिखितं ॥
शुभमस्तु । श्रीरस्तु ॥

विषयः । श्रीपतिपद्धतिटीका ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 204. Pt. II. P. 201. Pt. III. P. 44.

See Text under Cat. No. 91.

No. 378. षट्पञ्चाशिका by पृथुयशस् ॥ Saṭpañchāśikā.

Substance :—Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 8 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 4. 12 × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra by Pṛthuyaśas. Slightly damaged.

Beginning .— विघ्नेशाय नमः ॥
प्रणिपत्य रविं मूर्ध्ना वराहमिहिरात्मजेन सद्यशसा ।
प्रश्ने कृतार्थगहना परार्थमुद्दिश्य पृथुयशसा ॥१॥
च्युतिर्विलग्नाद्धिबुकाच्च वृद्धिर्मध्यात्प्रवासोऽस्तमयान्निवृत्तिः ।
वाच्यं ग्रहैः प्रश्नविलग्नकालाद्गृही प्रविष्टो हिबुके प्रवासी ॥२॥

End :— सौम्यैर्ग्रहयुक्तोर्कः सौम्यैर्दृष्टोऽष्टमर्क्षसंस्थश्च ।
तस्माद्देशादन्यगतस्तदा स वाच्यः पिता तस्य ॥५५॥
अंशकाज्ज्ञायते द्रव्यं द्रेष्काणैस्तस्कराः स्मृताः ।
राशिभ्यः कालदिग्देशा वयो जातिश्च लग्नपात् ॥५६॥

Colophon :— इति होराषट्पञ्चाशिकायां मिश्रकाध्यायः ॥*॥ ॥०॥ ॥०॥

विषयः । जयपराजयौ । शुभाशुभाध्यायः । आगमनविचारः । धनचिन्ता । मिश्रकाध्यायः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 678. Pt. II. P. 162, 231. Pt. III. P. 140. C. P. B. P. 538. C. S. C. IX. No. 133.

See commentaries under Cat. Nos. 379, 380.

(A)—षट्पञ्चाशिकाहोरा by पृथुयशस् ॥ Saṭpañchāśikāhorā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 4. $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date, Saṁvat 1828. Place of deposit, Pandit Dāmodara Jhā, P. O. Andhrathārhi, Darbhanga. A manual of Astrology by Pṛthuyaśas son of Varāhamihira.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(B)—षट्पञ्चाशिकाहोरा by पृथुयशस् ॥ Saṭpañchāśikāhorā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 4. 10×4 inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(C)—षट्पञ्चाशिकाहोरा by पृथुयशस् ॥ Saṭpañchāśikāhorā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 4. 11×4 inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Babujana Jhā, Sasipur, P. O. Jogiara, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with questioning.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(D)—षट्पञ्चाशिकाहोरा by पृथुयशस् ॥ Saṭpañchāśikāhorā.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 9 on a page. Letters, 35 in a line. Folia, 5. 11×4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Dāmodara Jhā, P. O. Andhratharhi, Darbhanga. A manual of Astrology by Pṛthuyaśas.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. 379. षट्पञ्चाशिकाव्याख्या ॥ Saṭpañchāśikāvyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 16 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 6. 12×5 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1780. Place of deposit, Paṇḍit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Saṭpañchāsikā-horā of Pṛthuyaśas son of Varāhamihira. Slightly damaged. Anonymous

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥
प्रणिपत्य रविमित्यादि। वराहमिहिरात्मजेन मूर्ध्ना मस्तकेन रविं प्रणिपत्य नमस्कृत्य प्रश्ने कृता प्रश्नकृता इत्यर्थः अर्थगहना इत्यर्थः परार्थमुद्दिश्य परोपकाराय। पृथुयशसा किंभूतेन सद्यशसा श्रेष्ठ-यशसेत्यर्थः ॥

End -- अतीववृद्धा इति चन्द्रभौमज्ञगुरुजीवार्कशनैश्चराणां। स्तनपबाल्यव्रत-स्थितयौवनमध्यवृद्धअतिवृद्धचन्द्रकुजबुधशुक्रगुरुरविशनयना ॥

Colophon :— इति होराषट्पञ्चाशिकायां सप्तमोऽध्यायः ॥७॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

Post Colophon .- शाके १७८० सन १२६६ साल ज्येष्ठ शुक्लषष्ठ्यां चन्द्रे अलैसं विद्यानाथशर्मणो लिखितमिदं पुस्तकं स्वार्थम् ॥*॥ ॥*॥

विषयः। षट्पञ्चाशिकाहोरावृत्तिः ॥

See Text under Cat. No. 378.

No 380. षट्पञ्चाशिकाहोरावृत्तिः by भट्टोत्पल ॥ Saṭpañchāśikāhorāvṛttiḥ.

Substance :—Character. Maithilī. Nepalī paper. Lines, 11 on a page. Letters, 48 in a line Folia, 21. 13×4½ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1756. Place of deposit, Paṇḍit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Saṭpañchāśikā-horā of Pṛthuyaśas son of Varāhamihira by Bhaṭṭotpala. Very much damaged.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥
केशाजार्कनिशाकरक्षितिजविज्जीवास्फुजित्सूर्यजान्
विघ्नेशं स्वगुरुं प्रणम्य शिरसा देवीं च वागीश्वरीम् ।
प्रश्नज्ञानविधौ वराहमिहिरापत्यस्य सद्वृत्सको
लोकानां हितकाम्यया द्विजवरष्टीकां करोत्युत्पलः ॥

End :— हष्टृ प्रश्नविधानमेव सकलं कार्यं तथा पालनम्
सत्याद्यै रचिरन्तु यत् पृथुयशाः सुप्रश्नशास्त्रं व्यधात् ।
तस्मिन् विभ्रदभीष्टयोगजनितप्रेमादरप्राप्तधीः
शिष्याणां हितकाम्यया विवरणं चक्रे द्विजात्युत्तमः ॥
वराहमिहिरापत्यस्य विरचितं प्रश्नसागरम् ।
अर्थिनामुत्पलश्चक्रे कीर्त्तये विवृतिप्लवम् ॥
चिन्तामणीति विख्याता लोके यच्छास्त्रवल्लभा ।
सुषट्पञ्चाशिकाटीका समाहोत्पलनिर्मिता ॥

Colophon .— Wanting.

Post Colophon :— श्री विश्वेश्वराय नमः । श्रीअन्नपूर्णादेव्यै नमः । शाके १७८६
श्रावणशुक्लपञ्चदश्यां कुजे ॥
मम पुस्तकीहरेद्यस्तु चौरविद्याबलेन च ।
पिता च गर्दभस्तस्य माता च ग्रामसूकरी ॥*॥ ॥*॥

विषयः । षट्पञ्चाशिकाहोराव्याख्यानम् ॥

Previous notice :—C. C. Pt. I. P. 678. Pt. II. P. 162, 231. Pt. III. P. 140. C S. C. IX. No. 134.

See Text under Cat. No. 378.

(A)—षट्पञ्चाशिकाहोरावृत्तिः by भट्टोत्पल ॥ Saṭpañchāśikāhorāvṛttiḥ.

Substance :—Character, Maithılī. Brown paper. Lines, 3-4 on a page. Letters, 48 in a lıne. Folıa, 13. 11 × 4 inches. Appearance, old. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Raghunātha Jhā, Sanakorthu, P. O. Manigachi,

Darbhanaga. A commentary on Ṣaṭpañchāśikāhorā by Bhaṭṭotpala.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(B)—षट्पञ्चाशिकाहोरावृत्तिः by भट्टोत्पल ॥ Satpañchāśikāhorāvṛttiḥ.

Substance:—Character Maithilī. Brown paper Lines, 8 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 24 $12\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, tolerable. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1764. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. A commentary on Saṭpañchāśīkāhorā by Bhaṭṭotpala dealing with phalabhāga.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(C)—षट्पञ्चाशिकाहोरावृत्तिः by भट्टोत्पल ॥ Saṭpañchāśikāhorāvṛttiḥ..

Substance:—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 14 on a page. Letters, 74 in a line Folia, 10. $11\frac{1}{2} \times 4$ inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1783. Place of deposit Pandit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga. A commentary on Ṣaṭpañchāśikāhorā

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(D)—षट्पञ्चाशिकाहोरावृत्तिः by भट्टोत्पल ॥ Ṣaṭpañchāśikāhorāvṛttiḥ.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 54 in a line. Folia, 18. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga. A commentary on Saṭpañchāśikāhorā by Bhaṭṭotpala.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(E)—षट्पञ्चाशिकाहोरावृत्तिः by उत्पलभट्ट ॥ Satpañchāśikāhorāvṛttiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 15. $13\frac{1}{2} \times 4$ inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1759. Place of deposit, Pandit Anantalāla Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. A commentary on Saṭpañchāśikāhorā by Bhaṭṭotpala.

Beginnig, End, Colophon, विषय·—Same.

(F)—षट्पञ्चाशिकाहोरावृत्तिः by उत्पलभट्ट ॥ Saṭpañchāśikāhorāvṛttiḥ.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 15 on a page. Letters, 55 in a line. Folia, 13. $11\frac{1}{2} \times 3\frac{3}{4}$ inches Appearance, old. Prose and verse. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1683. Place of deposit, Pandit Gaurīkānta Jhā, Devabi, P. O. Tamuria, Darbhanga. A commentary on Saṭpañchāśikāhorā by Bhaṭṭotpala.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. 381. षोडशदिनर्तुफलम् by उमामहेश्वर ॥ Sodaśadinartuphalam.

Substance :—Character, Maithilī. White and brown paper. Lines, 9 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 3. $12 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1784. Place of deposit, Pandit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P O. Sakri, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥
अथोमामहेश्वरसंवादे षोडशदिनऋतुलक्षणं यथा ।
कैलाशेत्र महास्थाने महारण्ये द्विजाकुले ।
पप्रच्छेदं शिवा कान्तं पार्वती लोकशंकरं ॥
श्रीपार्वत्युवाच ॥
कथ्यतान्देवदेवेश नारीणामृतुलक्षणम् ॥
कियन्तो ऋतवः प्रोक्ताः कानि चात्र फलानि च ॥

श्रीशंकर उवाच ॥
अहं पार्वति वक्ष्यामि नारीणामृतुलक्षणं ।
ऋतवः षोडश प्रोक्ता प्रत्येकं तत्फलं शृणु ॥

End :—

यदि कुतिथिकुवेलापापवर्गोदयेषु
दुरितखचरदृष्टिर्वैधृतौ यत्र वृष्ट्या ।
मदननिधनराशौ पापयुक्तेथ दृष्टे
शुभमपि यदि पुष्पं स्यात्तदा दुःखमेव ॥
इति गर्भाधानप्रकरणम् ॥

Colophon .— इति प्रथमपुष्पादिफलं षोडशानि ऋतुफलानि समाप्तानि ॥ = ॥ – ॥
॥ * ॥ = ॥

विषयः । पुष्पवत्याः षोडशदिनावधि गर्भधारणफलम् ॥

No. 382. संकेतकौमुदी by हरिनाथ ॥ Saṅketakaumudī.

Substance :—Character, Maithılī. Yellow paper. Lines, 11 on a page. Letters, 50 ın a line. Folia, 10. 14×4 inches. Appearance, fresh. Verse. Complete Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandıt Sītārāma Pāṭhaka, Karnapur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Harinātha.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥ अद्भुतसागरे ॥
ग्रहाणां षट्स्वभावाश्च शम्भुना गदिता पुरा ।
एतत्सर्वं प्रयत्नेन लिख्यते च मयाऽधुना ॥ १ ॥
लज्जितो गर्वितश्चैव क्षुधितस्तृषितस्तथा ।
मुदितः क्षोभितश्चैव ग्रहभावाः प्रकीर्त्तिताः ॥ २ ॥

End ;— रवौ ५ पञ्चयोजिते जातम् १४ ततो रामेण ३ शेषिते २ एतावच्छिष्टं तेन रवेरुपवेशनं चेष्टावस्था एवमन्येषां चन्द्रादिग्रहाणां अवस्था दृष्या ज्ञेयं गुरुमार्गेण बोध्यम् ॥ इदमुदाहरणमद्भुतसागरे ॥

Colophon .— इति श्रीहरिनाथाचार्यविरचिता सङ्केतकौमुदी समाप्ता ॥ * ॥ १ ॥

विषयः । नवग्रहाणां कुण्डलीपतितानां फलाफलनिर्देशः ॥

Previous notice : - C. C. Pt. I. P. 684. Pt. II. P. 163, 232. Pt. III. P. 142.

(A)—सङ्केतकौमुदी by हरिनाथ ॥ Sanketakaumudī.

Substance :—Character, Maithilī, White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 14. 10 × 5 inches. Appearance, fair. Prose and verse Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Jayānanda Miśra, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Harinātha.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(B)—सङ्केतकौमुदी by हरिनाथोपाध्याय ॥ Sanketakaumudī.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page, Letters, 62 in a line. Folia, 7. 10 × 3 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1714. Worn out. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra, dealing with horoscopy by Harināthāchārya.

Beginning, विषयः—Same.

End —

सुप्ते रिपुभयं दुःखं धनहानि निपीडिते ।
मुषिते परिहीने च कार्याणामर्थसंक्षयः ॥
सुवीर्ये चातिवीर्य्ये च धनवृद्धिः पदे पदे ॥

Colophon — इति रव्यादीनां दीप्तादिभावफलम् ॥ * ॥

Post Colophon .— श्रीकविरत्नेन कृतं शास्त्रं न देयं यस्य कस्यचित् ।
शुभदं सज्जने शिष्ये दुष्टाय दहनप्रदं ॥ * ॥
शुभं करोतु सततं वाचं प्रयच्छन्मुदा ॥
शाके १७१४ ज्येष्ठकृष्णदशम्यां कुजे दडिभंगाग्रामे वल्लिआसरसंश्रीशिवनाथेन लिपिरियं स्वार्थम् ॥ १ ॥

(C)—संकेतकौमुदी by हरिनाथाचार्य ॥ Saṅketakaumudī.

Substance :—Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 12 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 9. 12 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Generally Correct. Date, Śaka. 1752. Place of deposit, Pandit Sudarśana Jhā, Mahinathapur, P. O. Deodha, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Harinātha.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(D)—संकेतकौमुदी by हरिनाथाचार्य ॥ Saṅketakaumudī.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 6. 12½ × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1737. Worn out. Place of deposit, Pandit Dāmodara Jhā, P. O. Audhratharhi, Darbhanga. An elementary treatise on horoscopy by Harināthāchārya. It differs with other mss.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥
शयनञ्चोपवेशश्च नेत्रपाणिप्रकाशने ।
गमनेच्छा च गमनं सभायां वसतिस्तथा ॥
आगमो भोजनञ्चैव नृत्यलिप्साञ्च कौतुकम् ।
निद्रा ग्रहाणां चेष्टा च कथिता मुनिपुङ्गवैः ॥

End —
नानाशास्त्रं समालोक्य कृतोयं ग्रन्थसंग्रहः ।
बलाबलविचारेण युक्त्या संचिन्तयेद्बुधः ॥

Colophon — इति संकेतकौमुद्यां भावप्रकरणम् ॥ * ॥

Post Colophon — शाके वाजिहुताशनाद्रिशशिनः १७३७ पक्षेवलक्षेतरे
मासे कार्तिकके तिथौ शरमिते वारे तमिस्राधिके ।
ग्रामे रामपुरे लिलेखितमिदं स्वार्थं हि तारापतिः
पद्माधीशपदारविन्दयुगलं ध्यात्वा मुदा तत्परः ॥

No. 383. संक्रान्तिविचारः ॥ Saṁkrāntivichāraḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 24 in a line. Folia, 8. $6\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Worn out. Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. Date ? A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with Śanigrahavichāra. Anonymous.

Beginning :— श्रीगणेसाये नमः ॥
पूर्वाफाल्गुनो प्रथमे पादे द्व जदा वशति शनेसरैः ।
मालवो प्रजांति राजविग्रहमादिशेत् ॥ १ ॥
गोधुना तत्रैवमद्गुमाषो मसूरीका
त्रिपुरकुलथमेतानि महर्घानि भवन्ति च ॥ २ ॥

End :— वारा अर्कशनिभौमानां संक्रान्तौ मृगकर्कयो सर्वधन्यमहर्घां स्यात् । कुरुते राजविद्रूं ॥

Colophon :— इति श्रीसंक्रान्तिविचारः ॥ रामरामराम ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥
॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥

विषयः । शनिग्रहदशाविचारः ॥

No. 384. संज्ञातन्त्रम् by नीलकण्ठ ॥ Saṁjñātantram.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 9 on a page. Letters, 30 in a line. Folia, 36. 11×5 inches. Appearance, fair. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Chetamani Siṁha, Sukpur. P. O. Sukpur, Bhagalpur. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Nīlakaṇṭha.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥
प्रणम्य हेरम्बमथो दिवाकरं गुरोरनन्तस्य तथा पदाम्बुजम् ।
श्रीनीलकण्ठो विविनक्ति सूक्तिभिस्तत्ताजकं सूक्तिमनःप्रसादकृत् ॥ १ ॥
पुमांश्चरोग्निः छहढश्चतुष्पाद्रक्तोष्णपित्तोतिरवोतिहृग्रः ।
पोनोदिनं प्राक्विषमोदयोल्पसंगप्रजो रूक्षनृपः समोजः ॥ २ ॥

End of Ms.:—

रिपुगोत्रकलिर्भीतिः संख्ये कुजहतेऽब्दपे ।
दग्धो जन्माङ्गपो वर्षेऽष्टमो रोगकली दिशेत् ॥ २९ ॥
सूत्यब्दयोरधिकृते चन्द्रे बुधपदे हते ।
क्रूरैर्विदेशागमनं वादः स्याद्विमनस्कता ॥ २६ ॥
मेषे सिंहे धनुष्यारे वृषे रन्ध्रेऽसितो भयम् ।
मृ·································

Colophon:— Wanting.

विषयः । ग्रहभावसंधिसाधनम् । हद्दाप्रकरणम् । द्वादशवर्गिकाः । भावस्वरूपम् । यमयायोगः । सहमानि । द्वादशभावविचारः ॥ अतःपरं खण्डितम् ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 687. Pt. II. P. 164, 232. Pt. III. P. 143. Des. XXIV. No. 14074. C. P. B. P. 552. C. S. C. IX. No. 50.

See commentaries under Cat. Nos. 300, 301, 367, 385.

(A)—**संज्ञाविवेकः** by **नीलकण्ठ** ॥ Saṁjñāvivekaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 28. 10×4½ inches. Appearance, fair. Verse. Incomplete. Incorrect. Date? Place of deposit, Babu Satyanārāyaṇa Miśra, Balava. P. O. Nowhatta, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra by Nīlakaṇṭha dealing with horoscopy.

Beginning, विषय·—Same.

End of Ms.:— जीवेऽब्दपे बलयुते परिवारसौख्यं
धर्मों गुणग्रहिणताधनकीर्त्तिपुत्राः ॥
निश्वास्य ता जगनि सन्मति वित्तनाहि-
लाभो निधेनृ पतिगौरवमभ्यरिन्नः ॥
अब्दाधिपे सुरगुरौ किल मध्यवीर्य्यै
स्यान्ध्यमं फल·····················

Colophon:— Wanting.

Previous Notice :—See Saṁjñātantra.

(B)—**संज्ञाविवेक** by **नीलकण्ठ** || Saṁjñāvivekaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 8 on a page. Letters, 30 in a line. Folia, 13. 11 × 4¾ inches. Appearance, fair. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Jayānanda Miśra, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A manual of Jyotis-Śāstra dealing with horoscopy by Nīlakanṭha.

Beginning, **विषय:**—Same ; End, Colophon :—Wanting.

No. 385. **संज्ञाविवेकोदाहरणम्** by **विश्वनाथ** || Saṁjñāvivekodāharanam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page Letters, 62 in a line. Folia, 47. 14 × 4 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1699. Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur. P. O. Sukpur, Bhagalpur. Worn out. Very much damaged. A commentary on Saṁjñāviveka of Nīlakanṭha by Viśvanātha.

Beginning:— ओंनमो महागणेशाय ॥ ओंनमः श्रीकृष्णाय ॥
चण्डीकुण्डलमाकलय्य कुतुकाद्दण्डाभशुण्डाग्रगं ।
कृत्वा ताण्डवडम्बरे पशुपतेः खेलन् खलूत्सृङ्खलम् ॥
चण्डांशोरिव मण्डलं तदपरं सन्दर्शयन्नम्बरे ।
हेरम्बो जगदम्बिकां विहसयन्वः श्रेयसे गर्जताम् ॥ १ ॥
गोदातीरस्थगोलाभिधपुरवसतिः पार्थदेशैकभूषा
संज्ञातन्त्रस्य टीकां व्यदधदभिनवां गद्यपद्यानवद्याम् ।
शश्वद्विश्वोपकृत्यै विशदतरतया दैवविद्विश्वनाथो
ग्रन्थोग्रग्रन्थिभेत्ता ग्रहगणितविदामग्रगण्योप्यगर्वः ॥ २ ॥
निर्विघ्नग्रन्थसमाप्त्यर्थम्मङ्गलमाचरञ्चिकीर्षितं प्रतिजानीते ।
प्रणम्य हेरम्बमथो दिवाकरमिति ॥

End.— अथ स्ववर्णनमाह ॥
पद्माख्ययासावि ततो विपश्चिच्छ्रीनीलकण्ठः श्रुतिशास्त्रनिष्ठः ।
विद्वच्छिवप्रीतिकरं व्यधात्तु संज्ञाविवेकं सहमावतंसं ॥

Colophon.— इति श्रीनीलकण्ठविरचिते संज्ञातन्त्रे सहमाध्यायस्य व्याख्योदाहृतिः समाप्ता ॥

Post Colophon:— शाके पूर्णनवर्त्तुभूमिमिलिते राधावदाते वरे ।
विभ्रत्पूर्णकलाकलानिधितिथौ वारे तुषारात्मके ।
व्यस्तव्यस्तपदं समस्तकरणं पुस्तं समस्तं शुभम्
व्यालेखि प्रकटप्रवादजयिना श्रीमन्मयानीधिना ॥

विषयः । संज्ञाविवेकव्याख्यानम् ।

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 687. Pt. II. P. 164, 232. Des. XXIV. No. 14074.

See Text under Cat. No. 384.

No. 386. संतानदीपिका ॥ Santānadīpikā.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 54 in a line. Folia, 6. 12×4¾ inches. Appearance tolerable. Verse. Incomplete. Incorrect. Date, Śaka 1723. Place of deposit, Pandit Gaṅgādhara Jhā, Jonki, P. O. Deodha, Darbhanga. A manual of Jyotiṣ-Śāstra dealing with horoscopy specially with the birth of son. Last few folia are missing. Anonymous.

Beginning:— श्रीगणेशाय नमः ॥
गुरुनाथं नमस्कृत्य गणनाथं प्रणम्य च ।
वाग्देवीवन्दनं कृत्वा वन्दे तं कमलोद्भवं ॥
शंकरं विष्णुमभ्यर्च्य संपूज्य च नवग्रहान् ।
वासुदेवं गुरुं ध्यात्वा वक्ष्ये संतानदीपिकाम् ॥ २ ॥
वराहहोरामालोक्य तथा जातकपद्धतिम् ।
सारावलीं ततो दृष्टा पराशरमतं तथा ॥ ३ ॥

प्रश्नशास्त्राणि चान्यानि समालोक्य मुहुर्मुहुः ।
तस्मात्सारं समुद्धृत्य वक्ष्ये संतानदीपिकाम् ॥

End :— संतानदीपिकाशास्त्रं दशाधिकशतं हितम् ।
गद्यंपद्यंच तत्प्रोक्तं सज्जनैः परिगृह्यताम् ॥ ११ ॥

Colophon :— इति संतानदीपिका समाप्ता ॥ शुभमस्तु । शाके १७२३ ॥

विषयः । पञ्चमभावविचारः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 693. Pt. II. P. 165, 232.

No. 387. सप्तनाडीचक्रम् ॥ Saptanāḍīchakram

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 24 in a line. Folia, 6. 11 × 5 inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Suvaṁśalāla Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. (Resident of Bara, adjacent to Pachagachia P. O.) Slightly damaged. The extract has been taken from Svarodaya. Anonymous.

Beginning :— ओंमदनरिपोर्नन्दनम्वन्दे ॥
अथातः संप्रवक्ष्यामि यच्चक्रं सप्तनाडिकम् ।
यस्य विज्ञानमात्रेण वृष्टिं जानन्ति साधकाः ॥ १ ॥
कृत्तिकादि लिखेद्भानि साभिजितिक्रमेण च ।
सप्तनाडीव्यधस्तत्र कर्त्तव्यः पन्नगाकृतिः ॥ २ ॥
साराचतुष्कवेधेन नाडिकैका प्रजायते ।
तेषां नामान्यहं वक्ष्ये तथाचैव फलानि च ॥ ३ ॥
कृत्तिका च विशाखा च मैत्राख्यं भरणी तथा ।
ऊर्ध्वाद्याशनिनाडिः स्याच्चन्द्रनाड्यभिधीयते ॥ ४ ॥

End :— रेवती तोयनाशाय धान्यनाशाय चाश्विनी ।
भरणी सर्वनाशाय यदि वर्षति कृत्तिका ॥
स्वाती ज्येष्ठा मघार्द्रा च रोहिण्युत्तरमेव च ।
भूमिजस्तत्र चायान्ति अनावृष्टिकरः स्मृतः ॥

Colophon :— इति वृष्टिलक्षणम् ॥

विषयः ॥ वृष्टिचारः ॥

Previous Notice :—Des. XXIV. No. 13490.

No. 388. **समरसार.** by **रामचन्द्र** ॥ Samarasāraḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 7. 12×4 inches Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1776. Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāthaka, Karnapur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra by Rāmachandra with useful notes on it.

Beginning :— ओं विश्वेश्वराय नमः ॥
नत्वा गुरून् समालोच्य स्वरशास्त्राणि भूरिशः ।
वक्ष्ये युद्धजयोपायं धार्मिकानां महीभृताम् ॥ १ ॥
बहुधा विदधे सदाशिवोत्र स्वरशास्त्राणि तदेकवाक्यतान्तु ।
भगवानयमेव वेद सम्यग्गुरुमार्गानुगतोऽपरस्तु लोकः ॥ २ ॥
वक्ष्याम्यहं यदिह किञ्चन सर्वसारमेतावदेव परिचिन्त्य नृपः प्रवृत्तः ।
एकोपि कोटिभटलोकपतङ्गदीपलीलां मुदानुभवतु स्फुटकौतुकेन ॥ ३ ॥
नैतद्देयं दुर्विनीताय जातु ज्ञानं गुप्तं तद्धि सम्यक् फलाय ।
अस्थाने हि स्थाप्यमाना हि वाचा देवी कोपाच्छिन्द्देन्नो चिरायुः ॥ ४ ॥
विनयावनताय दीयमाना प्रभवेत्कल्पलतेव सत्फलाय ।
उपकृत्य तु चिन्तकानि शास्त्राण्युपकारस्य पदं हि साधुरेव ॥ ५ ॥

End :— वंशे वत्समुनीश्वरस्य शिवदासाख्यादुरुख्यातितः
सम्राडर्म्रिचिदाप यस्य जनकः श्रीसूर्यदासो जनिम् ।
यन्मातुर्यशसा दिशो दश विशालाक्ष्यावलक्षा व्यधात्
स प्राज्यं स्वरशास्त्रसाररचितं रामो वसन्नैमिषे ॥

Colophon :— इतिसमरसारस्समाप्तः ॥

Post Colophon —शाके १७७६ सन १२६२ साल मार्गशुक्लनवम्यां चन्द्रे लिखितमिदं पुस्तकं श्रीव्रजलालशर्मणा काश्याम् ॥

विषयः ॥ युद्धे जयविजयप्रश्नः । स्वरकथनाध्यायः । छुरतविधिः । द्यूतविधिः । औषधिप्रकरणम् । सर्वतोभद्रचक्रम् । छायापुरुषः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 697. Pt. II. P. 166, 282. Pt. III. P. 144. C. P. B. P. 562. C. S. C. IX. No. 147.

See commentary under Cat. No. 389.

(A)—समरसारः by रामचन्द्र ॥ Samarasāraḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Blue paper. Lines, 10 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 6. 12 × 4¼ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A hand-book of Jyotiś-Śāstra by Rāmachandra.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(B)—समरसारः by रामचन्द्र ॥ Samarasāraḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 7. 12½ × 4 inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Dharamdatta Miśra, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra by Rāmachandra.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(C)—समरसारः by रामचन्द्र ॥ Samaraśaraḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 45 in a line. Folia, 8. 11 × 3½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Raghunātha Jhā, Sanakorthu, P. O. Manigachi, Darbhanga. An elementary treatise on supernatural means for success in warfare by Rāmchandra.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(D)—समरसारः by रामचन्द्र ॥ Samarasāraḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 36 in a line Folia, 7. 9×4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Gaurīkānta Jhā, Devahi. P. O. Tamuria, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with phala-bhāga by Rāmachandra

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. 389. समरसारव्याख्या by भरत ॥ Samarasāravyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 70 in a line Folia, 15. 14×5½ inches. Appearance, fresh. Complete. Prose. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rudramani Jhā, Mahinathapur, P. O. Deodha, Darbhanga. A commentary on Samarasāra of Rāmachandra by Bharata.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥
अभिवन्द्य रामचन्द्रं गुरुं तदुक्तं स्वरग्रन्थं ।
विवृणोति यथाप्रज्ञं तदभिमतार्थानुसारेण ॥
तत्र श्रीरामचन्द्रनामा ग्रन्थकृत् प्रारिप्सितग्रन्थपरिसमाप्तिपरिप्रत्यूहापोहाय शिष्टाचारपरिपालनाय गुरुप्रणामं प्रतिजानीते ॥ भूरि स्वरशास्त्राणि रुद्रयामलादीनि । युद्धशब्द उपलक्षणार्थं तेन वादिप्रतिवादिसमरद्यूतकृन्मल्लादीनामपि जयपराजयोपायप्रतिपादकत्वं अस्य ग्रन्थस्य धार्मिकाणामिति ग्रन्थप्रामाण्यशंकानिवारणाय यतः भूपाप्रवृत्तोपि पापनृपतिः परिपन्थिभिः पराभूयत एव रावणवत् दुर्योधनवत् नानामतबहुस्वरग्रन्थविरोधं गुरुमतमनुसृत्य परिहरन्ति ॥२॥

End :— गुरूदितार्थस्य सबोधिताय परोपकाराय तथा व्यथात्यश्रमं ।
ग्रहस्य टीका कृतौ तं हरये व्यपासि प्राकृतो रामस्य भ्राता भरतो
लघुविद्वान् टीकामेनावारोत्र ग्रंथार्थप्रकाशिनीं सराणाम् ॥

Colophon .— इति श्रीभरतकृता श्रीरामचन्द्रस्य युद्धकृत्समरसारसंग्रहटीका संपूर्णा ॥०॥

विषयः । समरसारटीका ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 679. Pt. II. P. 166, 232. Pt. III. P. 144. C. S. C. IX. No. 147, 148.

See Text under Cat. No. 388.

No. 390. समाविवेकविवृत्तिः by माधव ॥ Samāvivekavivṛttiḥ.

Substance :—Character, Maithili. Brown paper. Lines, 11 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 82 of which 20 are missing. 12 × 4 inches. Appearance, tolerable. Prose. Incomplete. Incorrect. Date, Śaka 1766. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. A commentary on Samāviveka by Mādhava dealing with Phalabhāga.

Beginning of Ms —योगलक्षणमाह ॥ यदीन्दुरिति ॥ एतत्पद्यारभ्य शूनो ध्वनीन्दुरु-भयोरेतत्पद्यपर्य्यन्तमनुष्टुप्छन्दोस्ति ॥ यदीन्दुश्चन्द्रः स्वगृहे कर्के तिष्ठति अथवा उच्चस्थो वृषस्थः स्यात् लग्नकार्ययो लग्नाधीशेन कार्याधीशेन वा तादृशातादृशेन वा चन्द्रसदृशेन कोऽर्थः लग्नाधीशेन स्वगृहस्थेन स्वोच्चस्थेन वा तथा कार्याधीशेन स्वोच्चस्थितेन सहेत्थशालीमुथशीलवांश्चेच्चन्द्रः स्यात्तदा तत्कम्बुलमुत्तमोत्तममुच्यते ॥

End .—

अस्ति प्रशस्तधरणीधरसंघसेव्यो
गोदावरीजतपविन्नितभूमिभागैः ।
नानाविधापणिकयुङ्नगरारोभूमि (?)
काशेनमन्त्रजपनिष्ठमुक्तिदा ॥
तत्राभूद्दुर्गवंशो विविधविधिविदा मूर्धहीनोह्यनन्तः ।
श्रीमद्दैवज्ञचिन्तामणितनयवरोध्यापितानेकशिष्यः ।
भूमीन्द्राधिमान्यो व्यतनुत विबुधानन्ददा जातकीयां
पद्यां योराधकेशारकृत छरसर्गविचारुकाशीनिवासम् ॥
तस्मात्पद्माख्यपत्न्ये समजनिविधिवन्नीलकण्ठः श्रुतिज्ञः
स्वाचारात्यशुनिन्त्रिजिगुणगणः शब्दशास्त्रप्रवीणः ।
त्रिस्कन्धज्योतिषज्ञः प्रचुरगुणनिधिः श्रीमहाभाष्यनिष्ठो
यो ज्योतिषकग्रन्थकर्त्ता नृपतिवरजहांगीरसाहातिमान्यः ॥४॥

श्रीहेडम्बपादाम्बुजविलसद्भक्तिः श्रुतिज्ञः
स्मृतिज्ञाता पाणिनिशास्त्रविपित्तृकृपासंप्राप्तविद्यो गणः ॥

Colophon :— इति दैवज्ञमुकुटभूषणगोविन्दज्योतिर्वित्सूनुमाधवविरचितायां समाविवेकविवर्त्ति संपूर्णोभवत ॥०॥ शुभशाके १७६६ द्वितीयश्रावणशुक्लपक्षदश्यां कुजे ॥

विषयः । समाविवेकव्याख्या ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. III. P. 117. H. P. S. Vol. IV. P. 239. C. S. C. IX. No. 149.

No. 391. संवत्सरफलम् ॥ Saṁvatsaraphalam.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 32 in a line Folia, 16 $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Ravinātha Jhā, P. O. Andhratharhi, Darbhanga.

Beginning — श्रीगणाधिपतये नमः ॥ अथ विभष्यपुराणे ।
संवत्सरफलं वक्ष्ये प्रभवादिवरानने ।
बहुतोयास्तथा मेघा बहुशस्या च मेदिनो ॥
बहुक्षीरास्तथा गावो व्याधिपीडाविवर्जिताः ।
प्रशान्ताः पार्थिवास्तत्र प्रभवेस्युर्वरानने ॥
सुभिक्षं क्षेममारोग्यं सर्वव्याधिविवर्जितम् ।
श्रीमन्तो मानवास्सर्वे बहुसस्या वसुन्धरा ॥

End — शकाब्दं वेदगुणितं सप्तभिर्भागमाहरेत ।
तच्छेषं द्विगुणीकृत्य रूपं चैव तु मिश्रितं ॥
क्षुधादिडत्साहान्तं जानीयात् । अन्यच्च । शाकस्थिनिघ्नो भानगभाजितश्च शेषं द्विनिघ्नं शरसंयुतं च वर्षादिपापपर्यन्तं ज्ञेयं ॥

Colophon :— इति विश्वानयनं ॥

विषयः । प्रभवादिवर्षफलनिरूपणम् ॥

No. 392. सम्राट्सिद्धान्तः by जगन्नाथ ॥ Samrāṭsiddhāntaḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 12 on a page, Letters, 85 in a line. Folia, 304. $14 \times 5\frac{1}{2}$ inches, Prose,

Complete. Incorrect. Appearance, fresh. Date, Saṁvat 1922. Place of deposit, Pandit Rudramanı Jhā, Mahinathapur, P. O. Deodha, Darbhanga. A treatıse an Jyotıś-Śāstra by Jagannātha at the suggestıon of Mahārāja Jayasımha.

Beginning :— श्रीमद्दागणपतये नमः ॥ श्रोसरस्वत्यै नमः ॥
गजाननं गणाधिपं सुरासुरार्चितं सदा
समस्तभक्तकामदं शिवासुतं सुखप्रदम् ।
वितुण्डचण्डयोगिनीसमाजमध्यवर्त्तिनं
प्रशस्तभूतिभूषितं नमामि विघ्नवारणम् ॥१॥
लक्ष्मीनृसिंहचरणाम्बुरुहं सुरेशै
र्वंद्यं समस्तजनसेवितरेणुगंधम् ।
वाग्देवतां निखिलमोहतमोपहन्त्रीं
वन्दे गुरुं गणितशास्त्रविशारदं च ॥२॥
श्रीगोविन्दसमाह्वयादिविबुधान्वृन्दाटवीनिर्गता
न्यस्तत्रैव निराकुलं शुचिमनोभावः स्वशक्त्यानयत् ।
म्लेच्छात्मानसमुन्नतान् स्वतरसा निर्जित्य भूमण्डल
जीयातश्रीजयसिंहदेवनृपतिः श्रीराजराजेश्वरः ॥३॥
करं जनार्द्दनं नाम दूरीकृत्य स्वतेजसा ।
भ्राजते दु.सहोरीणां यथाग्नैष्यो दिवाकरः ॥४॥
राजाधिराजो जयसिंहदेवो यो मत्स्यदेशाधिपतिश्च सम्राट् ।
श्रीरामपादाम्बुजसक्तचित्तो यज्वा सदा दानरतः सुशीलः ॥५॥
गोलादियन्त्रेषु नवीनयुक्तिप्रचारदक्षो गणितागमज्ञः ।
सत्यप्रियः सत्यरतः कृपालुस्तिग्मप्रतापो जयति क्षमायाम् ॥६॥
येनेष्टं वाजपेयाद्यैर्महादानानि षोडश ।
दत्तानि द्विजवर्येभ्यो गोग्रामद्विपवाजिनः ॥७॥
सुधर्मपालो गणितप्रवीणान् ज्योतिर्विदो गोलविचारदक्षान् ।
कारुंस्तथाहूय चकार वेधं गोलादियन्त्रैर्द्युसदां च भानां ॥८॥
तेन श्रीजयसिंहेन प्रार्थितः शास्त्रसंविदा ।
करोति श्रीजगन्नाथः सम्राट्सिद्धान्तमुत्तमम् ॥९॥

End :— मथाचास्मिन्देशे अन्तरचापानि पञ्चग्रहाणां निष्काश्य सारिण्या लिखिता-
नि सन्ति । अथदशमप्रकरणम् ॥ तत्र सारिणीकोष्ठकाः लिख्यन्ते ॥

Colophon — इति सम्राट्सिद्धान्तं समाप्तं ॥ शुभम् । अथ सम्राटसिद्धान्तसरकारिकुम्पनीपाठशालाकी पुस्तकसो नकलभई चिरञ्जीवझा मिथिलावासीको तीन खंड ३ प्रथम १ द्वितीय २ तृतीय ३ लिखा हनुमानप्रसाद कायस्थ साकीन सहर काशीजी में बड़ा गणेश के उत्तर नवापुरामें वाकलम खुद । सम्वत् १९२२ मीती आस्वीन कृष्ण द्वितीया २ बुधवासरे ॥ शुभमस्तु ॥
याद्दशं पुस्तकं द्दष्ट्वा ताद्दशं लिखितं मया ।
शुद्धं वा अशुद्धं वा मम दोष न दीयते ।
जो प्रति देखा सो लिखा श्रीराम कृष्णाय नमः ॥ शुभं भूयात् ॥

विषयः । गोलाध्यायो विस्तरतया विवेचितः ॥

Previous Notice :—C C Pt I. P. 690. Pt. II. P. 232. C. S. C. IX. No. 119, 151, 152.

No. 393. सर्वसंग्रहः ॥ Sarvasaṁgrahaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 13 on a page. Letters, 64 in a line. Folia, 18. 13 × 5 inches. Appearance, fair. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1757. Slightly damaged. Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A collection from the works of several Ṛṣis dealing with Phalabhāga. Anonymous.

Beginning :— ओं नमो गणेशाय ॥ सिद्धिदायिनी सवउति ज्योतिः सर्वसंग्रहः क्रियते ॥
अथ वास्तुप्रकरणम् ।
रोहिण्यां श्रवणात्रये दितियुगे हस्तत्रये मूलके
रेवत्युत्तरफल्गुनीन्दुतुरगे मैत्रोत्तराखाढयोः ।
सस्तं वास्तु कुजार्कवर्जितदिने गोकुम्भसीरे झषे
कन्यायां मिथुने नभःशुचिसहोराधोर्थके फाल्गुने ॥

End — तथाश्विने कार्त्तिके डाकिनी बन्ध्या मार्गपूवति सदा पौषे शुभा प्रोक्ता माघे गर्भविरोधिनी फाल्गुने शुभदा नारी चैत्रे पतियमालयम् ॥

Colophon — इति श्रीमुनिमतोक्ते रुवउति सर्वसंग्रहः संपूर्णम् ॥०॥
याद्दशी पुस्तकं द्दष्ट्वा ताद्दशी लिखितं मआ ।
या द्दष्ट्वा तद् लेष्ट्वा लेखको नाम दूखणं ॥०॥

Post Colophon —शाके १७६७ शन १२५२ शाल श्रावणकृष्णदशम्यां तिथौ चन्द्रवासरे समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

विषयः । वास्तुप्रकरणम् । भूमिनिषेधः । कूपभूमिनिषेधफलम् । हलप्रवाहः । बीजवपनकालः । गृहप्रवेशः । मासफलम् । यात्राप्रकरणम् । वर्णः । वाहनम् । सर्वाङ्कोविचारः । ताराविचारः । जन्मनक्षत्रनिषेधः । ललाटीयोगः । दिक्शूलः । योगिनीविचारः । अर्धप्रहराविचारः । लग्नग्रहविचारः । संक्रान्तिफलम् । नवग्रहाहुतिविचारः । शरटफलम् । मित्रातिमित्रफलम् । दशाङ्कवाहुः । क्षेत्रविचारः । क्षेत्रचक्रम् । यमघण्टविचारः । मृत्युयोगः । विषयोगः । भूमिविचारः । पञ्चस्वराचक्रम् । पञ्चखातविचारः । चरस्थिरौ । प्रश्नः । तिथिसंज्ञा । नक्षत्रसंज्ञा । योगाः । राशिविचारः । सिद्धयोगाः । ग्रहणमाला । महादशाफलम् । योगिनीदशा । खेटकयात्रायां बलाबलचक्रम् । खेटकचक्रम् । विवाहप्रकरणम् । विद्यारम्भः । नवान्नभक्षणम् । धनुर्विद्यारम्भः । रविगुरुशुद्धिः । ग्रहणराशिविचारः । गलग्रहः । भूमिकम्पः । स्त्रीयात्रायां मासफलम् । ग्रामचक्रम् । सम्वत्सरनाम । जन्मलग्नफलम् । गण्डदोषः । चन्द्रफलम् । मासफलम् ।

No. 394. सर्वार्थचिन्तामणिः by वेङ्कटनायक ॥ Sarvārthachintāmaṇiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 50 $13 \times 4\frac{1}{2}$ inches Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect Date ? Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Veṅkaṭanāyaka. The Ms. contains complete 12 chapters and a part of 13th

End, Colophon, wanting.

Beginning:— श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीमच्छेषगिरेस्तटाधिनिलयं श्रीवेङ्कटेशं गुरुं
नत्वा वेङ्कटनायकस्त्वनुदिनं जातोथ यायात्सुधीः ।
ज्योतिःशास्त्रमहाब्धपारगमने वक्ष्यामि योगात्मकं
ज्योतिःशास्त्रविवेकपारविदुषां सर्वार्थचिन्तामणिम् ॥ १ ॥
नीलाम्बुजरुचिन्देवं सकृद्याति मनोरथम् ।
देवाः प्रणम्य य सर्वे तन्नमामि गजाननम् ॥ २ ॥

वाग्विभूतिप्रदा देवी या श्वेताम्बुरुहस्थिता ।
गोक्षीरधवलाकारा स्वयं तिष्ठतु वाचि मे ॥ ३ ॥
मेषादिराशयः सर्वे दिनेशप्रमुखा ग्रहाः ।
ये च लोकोपकर्त्तारः पान्तु मामिह ते सदा ॥ ४ ॥
यज्जातके निगदितं भुवि मानवानां
तत्प्राश्निकेपि सकलं कथयन्ति तज्ज्ञाः ।
प्रश्नोपि जन्मसदृशो भवति प्रभेदः
प्रश्नस्य चात्र जननस्य न किं विदन्ति ॥ ५ ॥

End of Ms. — उच्चान्वितस्यापि रवेर्दशायां मनोविलासं लभते सुवृत्त्या ।
तीर्थाभिषेकं हरिकीर्त्तनञ्च प्राकारकूपादिपुराणशास्त्रम् ॥ १६ ॥
पापान्वित······ ···············

Colophon :— Wanting

विषयः । संज्ञाध्यायः ॥ १ ॥
ग्रहयोगेक्षणाभ्यान्तु बलाबलवशादपि ।
लग्नस्यैवं फलं प्रोक्तं श्रीमद्वेङ्कटशर्मणा ॥ २ ॥
सर्वेषामुपकारार्थं रहस्यार्थप्रकाशकः ।
धनभावफलाध्यायस्तृतीयः परिकीर्त्तितः ॥ ३ ॥
बलाबलाच्छोभनदृष्टियोगात्प्रोक्तं तृतीयस्य फलन्तु राशेः ॥
चतुर्थराशेश्च फलं तथैव गुगुम्फ तुर्ये खलु वेङ्कटेशः ॥ ४ ॥
अध्यायः पञ्चमः प्रोक्तः पुत्रभावस्य वाचकः ।
विचित्रार्थैस्तु संयुक्तो विद्वज्जनमुदप्रदः ॥ ५ ॥
षष्ठे पञ्चमभावस्य विचारः परिकीर्त्तितः ।
सप्ताष्टनवमास्त्वेते सप्तमे परिकीर्त्तिताः ॥ ६ ॥
शेषास्त्रयस्त्वष्टमेतु वेङ्कटेशेन गुम्फिताः ।
नवमे राजयोगस्य जातभङ्गस्य चैव तु ॥ ७ ॥
आयुषो दशमे चैव विचारः परिकीर्त्तितः ॥
एकादशे दशा ख्याता द्वादशे तत्फलादिकम् ॥ ८ ॥
अत ऊर्ध्वं खण्डितत्वाद्विषयोल्लेखनेऽक्षमः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 703. Pt. II. P. 168, 233. Pt. III. P. 146. Des. XXIV. No. 13908. C. P. B. P. 598. C. S. C. IV. No. 142.

(A)—सर्वार्थचिन्तामणिः ॥ Sarvārthachintāmaṇiḥ

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 18. 11 × 4¾ inches. Appearance, old. Verse Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy. Slightly damaged.

Beginning, विषयः—Same; End, Colophon, Wanting.

(B)—सर्वार्थचिन्तामणिः by वेङ्कटेश ॥ Sarvārthachintāmaṇiḥ.

Substance.—Character, Maithilī Nepalī paper. Lines, 10 on a page. Letters, 56 in a line. Folia, 2. 14 × 4½ inches. Appearance, fair. Verse. Incomplete. Incorrect, Date ? Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy by Veṅkaṭeśa.

Beginning, विषयः —Same ; End, Colophon :—Wanting

(C)– सर्वार्थचिन्तामणिः by वेङ्कटेश ॥ Sarvārthachintāmaṇiḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī White papers. Lines, 10 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 85. 12 × 5 inches. Appearance, fresh. Verse. Incomplete. Incorrect. Date, Saṁvat 1917. Place of deposit, Pandit Balabhadra Jhā, Pacharhi, P. O. Pandaul, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga by Veṅkaṭeśa.

Beginning, विषयः—Same ; End, Colophon :—Wantnig.

No. 395. सामुद्रिकम् ॥ Sāmudrikam.

Substance :—Character, Maithilī. Dark-white paper. Lines, 9 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 8. 11 × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1731. Worn out. Place of deposit, Pandit Yāgeśvara Jhā, Hanuman

nagar, P. O. Lohat, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śastra dealing with Sāmudrika vichāra.

Beginning :— श्री नमो गणेशाय ॥
देवदेवं नमस्कृत्य सर्वज्ञं सर्वदर्शनं ।
सामुद्रिकं प्रवक्ष्यामि लक्षणं पुरुषस्त्रियोः ॥
आयुर्हीननराणाञ्च लक्षणैः किं प्रयोजनम् ।
आदावायुः परीक्षेत पश्चाल्लक्षणमेव च ।
वामभागे च नारीणां दक्षिणे पुरुषस्य च ।
निर्दिष्टं लक्षणं तज्ज्ञैः सामुद्रवचनं यथा ॥

End :— काकवक्त्रा च निर्मांसा लोमसा पूतगन्धिनी ।
एताः सर्वाः प्रयत्नेन कन्या वै वर्जयेद्बुधैः ।
संक्षेपतस्ते कथितं मयैतत्सलक्षणं चारु नितम्बिनीनाम् ।
प्रायो विरूपाः प्रभवन्ति दोषा यत्राकृतिस्तत्र गुणा वसन्ति ॥ ? ॥

Colophon .— इति श्रीकृष्णनारदसम्वादे सामुद्रिकं समाप्तम् ॥ * ॥ श्रीरस्तु । शुभमस्तु ॥ : : ॥ शाके १७३९ ॥ अमौरग्रामेति पञ्चोभयसं श्रीजयानन्द-शर्मा ॥

विषयः । स्त्रीपुंलक्षणनिरूपणम् ।

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 710. Pt. II. P. 170, 233, Pt. III. P. 147. C. S. C. IX. No. 156.

(A)—सामुद्रिकशास्त्रम् ॥ Sāmudrikaśāstram.

Substance :—Character, Maithilī. Dark-white paper. Lines, 11 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 14. 10×4 inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Purandar Miśra, Salampur, P. O. Ghataho, Darbhanga. Worn out. A manual of Sāmudrika Śāstra.

Beginning, विषय:—Same ; End, Colophon :—Wanting.

(B)—सामुद्रिकम् ॥ Śāmudrikam.

Substance :—Character, Maithilī. Dark-white paper. Lines, 8 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 6. 10½×4 inches.

Appearance, old. Verse. Incomplete. Generally correct. Place of deposit, Pandit Kapileśvara Jhā, Sakhabad, P. O. Manigachi, Darbhanga. Date ? A manual of Jyotiś-Śāstra.

Beginning, विषय:—Same; End, Colophon :—Wanting.

(C)—सामुद्रिकम् ॥ Sāmudrikam.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 10 on a page. Letters, 45 in a line. Folia, 6, 12½ × 4¼ inches. Appearance, fair. Verse. Incomplete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Slightly damaged.

Beginning, विषय:—Same; End, Colophon :—Wanting.

(D)—सामुद्रिकम् ॥ Sāmudrikam.

Substance :—Character, Maithilī. Nepalī yellow paper. Lines, 10 on a page. Letters, 10 in line. Folia, 12. 11½ × 4¼ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1766. Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same.

No. 396. सामुद्रिकम् ॥ Sāmudrikam.

Substance :—Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 8 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 13. 11 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1771. Worn out. Worm eaten. Very much damaged. Place of deposit, Pandit Jayānanda Miśra, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur.

Beginning :— ओं नमो गणेशाय नमः ॥
अथातः संप्रवक्ष्यामि हस्तरेखाविचारणम् ।
दक्षिणे पुरुषं ज्ञेयं वामे वामाकरं शुभम् ॥ १ ॥
शिवोक्तं तन्त्रसामुद्रं कररेखाशुभाशुभम् ॥

यस्य विज्ञानमात्रेण पुरुषो नहि शोचति ॥ २ ॥
यस्य मीनसमा रेखा कर्मसिद्धिश्च जायते ।
धनाढ्यस्तु स विज्ञेयो बहुपुत्रो न संशयः ॥ ३ ॥
तुलाग्रामं तथा वक्रं करमध्ये च दृश्यते ।
तस्य वाणिज्यसिद्धिः स्यात्पुरुषस्य न संशयः ॥ ४ ॥

End—
आरगन्धे दरिद्रः स्याद्दीर्घायुः शोत्रमैथुने ।
नमवक्षाश्च भोगाढ्या निम्नवक्षा धनोज्झितः ॥ १११ ॥
इदं सामुद्रिकं शास्त्रं विष्णुना परिभाषितम् ।
श्रुत्वा धृत्वा पठित्वा शोकान् जहति पण्डितः ॥ ११२ ॥

Colophon:— इति श्रीतन्त्रसामुद्रे हरगौरीसम्वादे संपूर्णस्त्रीपुरुषलक्षणं शुभाशुभकथनं समाप्तम् ॥

विषयः। हस्तरेखादिविचारः ॥

Previous Notice:—See previous notice.

(A)—सामुद्रिकम् ॥ Sāmudrikam.

Substance:—Character, Maithili. Nepalī paper. Lines, 14 on a page. Letter, 42 in a line. Folia, 5. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place deposit, Babu Sukhadeva Miśra, Ekama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A hand-book of Jyotiś-Śāstra. Damaged.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. 397. सामुद्रिकम् ॥ Sāmudrikam.

Substance:—Character, Maithili. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 48. $9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fair. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, San 1262 Sāl. Place of deposit, Raj Library, Baruary, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra with the Hindi translation by Yadunātha Miśra. Worm eaten. Slightly damaged.

Beginning :— अथ ग्रन्थसामुद्रिकम् ॥
इस ग्रन्थके देखनेसों संपूर्णजन्मका हवाल मालुम होगा। आयु ज्ञान होगा। जितना वर्षजीवना होगा सो ज्ञान होगा यो यो सुख किं वा दुःख होने वाला यो यो वर्षसो होने वाला है सो ज्ञान होवेगा etc. ॥

End :— श्री महादेवजी श्री पार्वती भगवतीजी सों कहैहैं हे गिरिराजनन्दिनि प्रिये। यह सामुद्रिकशास्त्र तो श्रीविष्णुभगवान् जू श्री ब्रह्मा जूसों कहा है। यह सामुद्रिक शास्त्रको यदि कोई प्राणी श्रवणकरे याके अर्थको धारणकरे याको पढ़े पढ़ावे तो यह सामुद्रिकशास्त्रके मानने सो वा प्राणी बुद्धिमान पण्डित होके संपूर्ण संसारके मध्ये नाना प्रकार का चिन्ताको त्यागकरके सुखी होगा संपूर्णकामनाके पावेगा ११३ ॥ * ॥

Colophon :— इति श्री तन्त्रसामुद्रे हरगौरी संवादे संपूर्णस्त्रीपुरुषलक्षण शुभाशुभकथनं समाप्तम् ॥ * ॥
श्रीयुक्तशास्त्रोयदुनाथमिश्रपण्डितमान्यवर्येण मुद्राङ्कितं ग्रन्थसामुद्रिकम् ॥ * ॥

Post Colophon :— सन १२६२ साल ज्येष्ठशुक्लत्रयोदश्यां कुजे ॥

विषयः। हस्तरेखादिविचारः ॥

No. 398. सामुद्रिकशास्त्रम् ॥ Sāmudrikaśāstram.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 26 in a line. Folia, 42. $10\frac{1}{2} \times 6$ inches. Appearance, old. Verse. Complete up to Puruṣa Lakṣana. Worn out. Incorrect. Date, Saṁvat 1862. Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A hand-book of Jyotis-Śāstra.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥
ओं प्रणम्य शिरसा देवं चन्द्रोज्वलनशोभितम्।
सर्वज्ञं सर्वद्रष्टारं सर्वस्य जगतः प्रभुम् ॥ १ ॥
पुरुषाणां तथा स्त्रीणां लक्षणं च समासतः।
अधमोत्तममध्यानां यथा प्राह पयोनिधिः ॥ २ ॥

End :— भयेषु चोत्पन्नेषु रक्षापरिपालनं।
एतानि काले यथोपयुज्यमानानि भवति।

तं नरं धन्यं शुभलक्षणं वदति
कथयति नरलक्षणज्ञाः पुरुषलक्षणविदः ॥ ९६ ॥

Colophon :— इति श्रीसामुद्रिके पुरुषलक्षणेध्यायः संहितानि वक्ता पुरुषलक्षणनामा ध्याणः । संवत् १८६१ पोस्तक लिखितं गुशाई भोला पुरीजी ॥

विषयः । स्त्रीपुरुषलक्षणम् ॥

Previous Notice :—Des. XXIV. No. 14007. C. P. B. P. 573.

No. 399. साभ्रनिरभ्रव्याख्या by वृद्ध ॥ Sābhranirabhravyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. Palm leaves. Lines, 5 on a page. Letters, 69 in a line. Folia, 4. 17 × 2¼ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect Date ? Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahinathapur, P. O. Jhanjhārpur Bazar, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with Solar and Lunar Eclipses by Vṛddha.

Beginning :— ओं नमः सवित्रे ॥ सिद्धान्तसोदरे ।
यथा साभ्रं निरभ्रं वा ग्रहणं शशिसूर्य्ययोः ।
ज्ञायते तत्प्रवक्ष्यामि रहस्यान्तरमद्भुतम् ।
समलिप्तं रविं भागे रहितं वेदसागरैः । ४४ ।
चक्रशुद्धं १२०० कलीभूतं वर्गितं द्विगुणं भजेत् ।
खखभूपकरै २१६०० र्लब्धं समलिप्तै रवौ न्यसेत् ।
संशोध्योदयिके भानौ शेषमौदयिके क्षिपेत् ।
नीरदाख्यस्सभानुःस्यात्पुराणार्थविदो विदुः ॥
रविभौमांशके तस्मिन् स्थिते मेघविवर्जितं ।
शुक्रेन्दुनवभागे तु प्रावृट्काले महज्जलं ॥

End :— वेदव्याकरणागमेषु निपुणः शास्त्रैकवेत्ता भृशं
दानैः कर्णसमः शुचित्वविधिना व्यासादयो निर्जिताः ॥
येनासीद्बलभद्रसूरिरमलः ख्यातो जगत्यां गुणै-
र्ज्योतिःशास्त्रबृहस्पतिर्द्विजकुलालंकारचूडामणिः ॥
तस्यात्मजः श्रीजयदेवनामा दानैककल्पद्रुम इन्दुवक्त्रः ।
विद्याभयाद्यस्य करोति मौनं विदग्धदोषज्ञजनः सभायां ॥

तत्पुत्रो वृद्धनामा सकलगुणनिधिर्विष्णुभक्तो दयालु-
र्ज्योतिःशास्त्रनिकुञ्जकुञ्जररसौ ख्यातो जगत्यां गुणैः ।
शाके नेत्रखमिन्द्रियैकसहिते ग्लौसूर्य्ययोश्चाकरो-
ट्टीकां साभ्रनिरभ्रयोस्त्रिजगतां ख्यातां मनोज्ञादर्शां ॥

Colophon :— पाश्चात्यश्रीवृद्धविरचित साभ्रनिरभ्रव्याख्यानं समाप्तमिति ॥

विषयः । साभ्रनिरभ्रटीका ॥

No. 400. सायनतत्त्वविवेकः by ढुण्ढिराज ॥ Sāyanatattvavivekaḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 80 in a line. Folia, 18. 14×4¼ inches. Appearance, fresh. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1920. Place of deposit, Pandit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥
गलद्गण्डपतद्भृंगमण्डिताभयंकजम् ।
विघ्नान्धकारमार्त्तण्ड वक्रतुण्डमुपास्महे ॥
विनायकसुतो नत्वा विनायकपदाम्बुजम् ।
विवेक्तुं सायने तत्त्वं ढुण्ढिराजः प्रवर्त्तते ॥२॥
इह खलु केचिदयनांशसंस्कृतग्रहात्साधितक्रान्तिछायाचरदलादेः स्फुटत्वकल्प
तासिद्धेरयनांशानां ग्रहस्फुटीकरणसंस्कारत्वम्मन्यमानाः प्रत्यवतिष्ठन्ते ॥

End :— एवं युगादिमन्वादीनामपि अयनांशाभावकाले प्रवृत्तानां नभतिथिविशेष-
विहितानां अयनांशवशेन पूर्वोत्तरतश्चलत्वापत्ते ओमिति चेत् । एवं
हि सर्वस्यैव चलत्वाभ्युपगमे किमपराद्धं खचलत्वाभ्युपगमेनेति ।
तस्मात्सकलाधुनिकानां ग्रंथविरुद्धसकलव्यवहारविरुद्धं च वदद्भिः
श्रीमद्भिरित्यलं विवादेनेत्युपरम्यते ॥०॥

Colophon .— इति श्रीमत्सकलविद्वद्वृन्दपदद्वन्द्वैपद्मासमहाभाग्योदयश्रीरङ्गनाथ-
दीक्षिताज्ञया ढुण्ढिराजविरचितः सायनतत्त्वविवेकः समाप्तः ॥ शुभमस्तु
श्रीसंवत् १९२० मीः भाद्रपदकृष्ण ३० ॥०॥

विषयः । अयनांशविचारः ॥

No. 401. सारसंग्रहः ॥ Sārasaṁgrahaḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 26 in a line. Folia, 26. 11 × 4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1912. Place of deposit, Pandit Muktināthа Jhā, Baruary, P. O. Parsarma, Bhagalpur. Marked with useful ślokas on the margin. Anonymous. Slightly damaged.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

नत्वा ढुण्ढिराजस्य बुद्धिमानस्य हेतवे ।
बालानां सुखबोधाय कुर्वेहं सारसंग्रहः ॥१॥
रोहिण्युत्तररेवत्यो मूलं स्वाती मृगो मघा ।
अनुराधा च हस्तश्च विवादे मङ्गलप्रदा ॥२॥ इति विवाहनक्षत्राणि ॥
माघे धनवती कन्या फाल्गुने सुभगा भवेत् ।
वैशाषे च तथा ज्येष्ठे पत्युरत्यन्तवल्लभा ।
आषाढे कुलवृद्धिः स्यादन्येमासा च वर्जिताः ।
मार्गशोर्षमपीक्षन्ति विवाहे केपि कौविदैः ॥ इतिविवाहमासा ॥

End :— नन्दा भद्रा जया रिक्ता पूर्णा च तिथयः क्रमात् ।
वारत्रयं समावृत्य तिथयः प्रतिपन्मुखाः ॥

Colophon :— इति श्रीसारसंग्रहः समाप्तः ॥

Post Colophon :—सं० १९१२ भाद्रपदकृष्ण ११ शुक्रवासरे ॥ लिः दुर्गाप्रसादद्विवेद ॥

विषयः । विवाहप्रकरणम् ॥ संस्कारप्रकरणम् ॥ यात्राप्रकरणम् । गृहप्रकरणम् ।
हलप्रकरणम् । बीजोप्तिप्रकरणम् । प्रश्नविचारः । कूपचक्रम् ॥

No. 402. सारसंग्रहः ॥ Sārasaṁgrahaḥ.

Substance : Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 22 in a line. Folia, 6. 8 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1778. Place of deposit, Pandit Śaśinātha Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotis-Śāstra dealing with horoscopy. Very much damaged. Anonymous.

Beginning :— ओं नमो गणेशाय ॥
लग्ने तिष्ठति यदा पापं पापसप्तम गच्छति ।
जननी म्रियते तस्य सूतन्तस्य न जीवति ॥१॥
लग्नस्थाने यदा सौरी ऋपुस्थानेषु चन्द्रमा ।
कुजस्य सप्तमस्थाने म्रियते जातकस्य पिता ॥२॥
लग्ने सौरी तथा चन्द्रे त्रिकोणे जीवभार्गवे ।
कर्मस्थाने यदा भौमः राजयोगो विधीयते ॥३॥
शुक्रो यस्य बुधो यस्य यस्य केन्द्री बृहस्पतिः ।
दशमो अङ्गारको यस्य स जातो कुलदीपकः ॥४॥

End .— व्ययतपः गतो चन्द्रः वामचक्षु विनश्यति ।
यदि सूर्यदृष्टान्तु अन्धको भवेद्बालकः ॥
ऋपुस्थाने यदा सौरी सप्तम भवेत्शशी ।
शशि सप्तभवेद्राहु वंशछेदो विनश्यति ॥

Colophon :— इति सारसंग्रहप्रथमोध्यायः समाप्त शाके १७७८ सन १२६३ साल ॥

विषयः । जन्मपत्रिकास्थग्रहाणां शुभाशुभफलकथनम् ॥

No. 403. सारसंग्रहः ॥ Sārasaṁgrahaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 8 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 15. 10 × 4¼ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Pañchānana Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Slightly damaged. Anonymous.

Beginning .— ओं नमो गणेशाय नमः ॥ अश्विनी भरणी कत्तिका रोहिणी मृगशिरा आर्द्रा पुनर्वसु पुष्य अश्लेषा मघा पूर्वफल्गुनी उत्तरफल्गुनी हस्त चित्रा स्वाती विशाषा अनुराधा ज्येष्ठा मूल पूर्वाषाढ उत्तराषाढ अभिजित् श्रवणा धनिष्ठा शतभिषा पूर्वभाद्र उत्तरभाद्र रेवती ॥ इति अष्टाविंशति नक्षत्राणि ॥

End पौष्णध्रुवेन्दुकरव्यतषु सूतीस्नानं
समित्रभवचीज्यकुजेषु शस्तम् ।
नार्द्रात्रये श्रुतिमघान्तमित्रमूल

त्वाष्ट्रे ज्ञसौरिविद्युपङ्विरिक्ततिथ्याम् ॥
इति सूतिकास्नानम् । अथ स्तनपानम् ।
भौमं रिक्तां परित्यज्य विष्टिपातं सवैधृतिम् ।
मृदुध्रुवक्षिप्रभेषु स्तनपानं हितं शिशोः ॥०॥

Colophon :— Wanting.

विषयः । अष्टाविंशतिनक्षत्राणि । नक्षत्रदेवताः । सप्तविंशतियोगाः । होडाचक्रम् । द्वादशराशयः । चन्द्रफलम् । चन्द्रवर्णः । ताराज्ञानम् । चन्द्रताराबलम् । नन्दादिसंज्ञा । वारवेलात्याज्यतिथयः । ग्रहगोचरः । सूर्यगुरुबलाबलम् । वारक्रिया । मन्वादयः । अह्निवासनिरूपणम् । वास्तुचक्रम् । अष्टवर्गः । गृहप्रवेशः । प्रथमार्त्तवम् । ऋतुस्नानम् । प्रथमस्त्रीसंभोगः । जातकर्म । भावसंज्ञा । ग्रहदृष्टिविचारः । दृष्टिफलम् । ग्राममैत्रीविचारः । रोगिविचारः । सूतिकास्नानम् ॥

No. 404. सारसमुच्चयः by ललितनाथ ॥ Sārasamuchchayaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 10 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 4. 12 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Miśra, Champa, P. O. Benipatti, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga by Lalitanātha. Worn out.

Beginning :— ओं नमो गणेशाय ॥
देवेशञ्च गणेशञ्च विश्वेशञ्च त्रिलोचनम् ।
नत्वा ललितनाथस्तु वक्ष्ये सारसमुच्चयम् ॥
तत्रादौ विवाहः ।
रेवत्युत्तररोहिणीमृगमैत्रभम् ।
स्वातीहस्तमघा प्रोक्ता विवाहे मङ्गलप्रदा ।
पुष्ये विवाहिता कन्या पुनः संस्कारमर्हति ।
गुरौ चन्द्रे बुधे शुक्रे वारे लग्ने तुलाधरे ।
कन्यायां फाल्गुने माघे वैशाखे ग्रहणे तथा ।
आषाढे च वृषादित्ये विवाहे शुभदः स्मृतः ॥

प्रतिपदादित्रयं प्रोक्तं पञ्चम्यादित्रयं तथा ।
दशम्यादिचतुष्कञ्च पञ्चदश्यां शुभप्रदः ॥

End of Ms. — तृकं पञ्च तृकं पञ्च तृकं पञ्च द्विकं द्विकं ।
सूर्यभाद्विषमा त्याज्या समे कार्या हलक्रिया ।
सूर्याक्रान्तगतागतं नासे च पाटे द्वयं
वह्निलाङ्गिलगेष्वपि दण्डे तथा पञ्चकं ॥
वह्निशम्भुगते त्रयः भयमिते पालवे
किल्लेरामाक्षिचाग्रे च चक्र तथा लाङ्गलम् ॥
वृषनाशोत्तमं नाशं बहुलाभस्तु कन्दलं ।······

Colophon .— Wanting.

विषयः । विवाहादिदिवसगणनाविचारः ।

No. 405. सारावली by कल्याणवर्मा ।। Sārāvalī.

Substance :—Character, Maithilī. Palm leaves. Lines, 4-5 on a page. Letters, 62 in a line. Folia, 143. 15×2 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Correct. Worn out. Damaged. Date, Śaka 1540. Place of deposit, Pandit Yaduvīra Miśra, Khopa, P. O. Phulaparas, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Phalabhāga by Kalyāṇa Varman.

Beginning .— यस्योद्गमे जगदिदं प्रतिबोधमेति
मध्यं स्थिते प्रसरति प्रकृतिक्रिया च ।
अस्तं गते स्वपिति निःस्वसितैकमात्रं
भानुः स एष जयति प्रथितः प्रभावः ॥
विस्तरकृतानि मुनिभिः परिहृत्य पुरातनानि शास्त्राणि ।
होरातन्त्रं रचितं वराहमिहिरेण संक्षेपात् ।
राशिद्वादशवर्गं भूपतिजन्मायुषो दशादीनां ।
विषयविभागस्य यथा कर्त्तुं न शक्यते यतस्तेन ।
अतएव विस्तरेभ्यो यवनेन्द्रविरचितशास्त्रेभ्यः ।
सकलमसारं त्यक्त्वा तेभ्यः सारं प्रवक्ष्यामि ॥
देवग्रामवरप्रबोधनबलाद्ब्रह्माण्डसत्यं वरं

कीर्तिः सिंहविलासिनीव सहसा यस्येह भुक्ता गता।
होराख्याम्रतटीश्वरो रचयति स्पष्टां स सारावलीं
श्रीमान् शास्त्रविनिर्मलांकृतमनाः कल्याणवर्मा कृती ॥
होराकृष्णार्त्तानां शिष्याणां स्फुटतरार्थशिशिरजानाम्।
कल्याणवर्मशैलां नदीव सारावलीप्रथिताम् ॥ इति श्रीसारावल्यां प्रथमोऽध्यायः ॥१॥

End :— सिंहोदये तदंशे सूक्ष्मांशार्थे सर्वं निरीक्षते धीरः।
कुक्कुरमयूरतित्तिरपारावतवारनादीनाम् ॥
स्थिरभोदये तदंशे सर्वग्रहसंयुतेऽथवा दृष्टे
तासादीनामपि पुनरुत्पत्तिः पूर्ववत् ज्ञेयाः ॥

Colophon :— इति सारावल्यां कल्याणवर्मविरचितायां वियोनिसंज्ञाध्यायः ५९ संपूर्णो·········१५४० वै०

विषयः। राशिदशावर्गराजयोगयुद्धयोगविषयाणां निरूपणम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 715. Pt. II. P. 170, 233. Pt. III. P. 147. Des. XXIV. No. 13913. A. C. 993. C. P. B. P. 576.

No. 406. सारिणी by मकरन्द ॥ Sāriṇī.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 33 in a line. Folia, 6. 11 × 4½ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1795 and San 1280. Place of deposit, Pandit Muktinātha Jhā, Baruary, P. O. Parsarma, Bhagalpur.

Beginning .— ओंनमो गणेशाय ॥
श्रीसूर्यसिद्धान्तमतेन सम्यग्विश्वोपकाराय गुरुप्रसादात्।
तिथ्यादिपत्रं वितनोति काश्यामानन्दकन्दो मकरन्दनामा ॥ १ ॥
व्यवस्थितशकात्खेष्टशाकपूर्त्तिस्तु यैः शकैः
तेषां तटस्थवारादि बल्यैक्यान्मूलसम्भवः ॥

End :— तिथौ वेदाङ्कतिश्चैव ऋच्छे त्रिणि त्रयोदश।
देयोगेन्दुमनुस्त्यज्यो वारे रूप प्रतीयते ॥ * ॥

Colophon :— इति श्रीमकरन्दविरचितं स्वनामशास्त्रं समाप्तम् ॥

Post Colophon :— शाके १७९९ सन १२८० ॥
श्रावणे शुक्लपक्षे च त्रयोदश्यां रवेर्दिने ।
लिखा श्री सूरतिशर्मण विज्ञानाब्दशुभाशुभम् ॥

विषयः । तिथिपत्ररचनाप्रकारः ॥

Previous Notice .—Noticed before.

No. 407. सिद्धान्ततत्त्वम् by मुनीश्वर ॥ Siddhāntatattvam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 18. 11 × 4½ inches. Verse. Appearance, tolerable. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Paṇḍit Janārdana Miśra, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra.

Beginning :— ओं नमो गणेशाय ॥
विष्टभ्य भूतान्यवतिष्ठमानः पूर्णः परात्मेशकविश्वरूपः ।
अखण्डबोधःस जयत्यखण्डो नन्दोनिदानं जगतामलक्ष्यः ॥ १ ॥
मध्याधिकारेवनिगोल उक्तस्तथापि तद्वस्थितियुक्तयनुक्तेः ।
शिष्यैः समीचीनतया न बुद्धस्तस्मादहं वच्मि धराद्य गोलम् ॥ २ ॥

End of Ms :— त्रिप्रश्नजाता कलिका भवेद्या कुज्योनिता तद्धृतिरेव सात्र ।
अतो न तज्ज्याकृतिहीनतोभं त्रयज्यकावर्गकतः पदं यत् ॥ ४० ॥
लघुज्यका घ्नंति भजीवयाप्त' कला ततोर्कोन्मितशङ्कुकोटौ ।
वेदक्षभादोः फलया भुजः क इत्याप्तमत्रापममौर्विका स्यात् ॥ ४१ ॥

Colophon :— Wanting.

विषयः ।

Previous Notice :—See Siddhāntasārvabhauma.

No. 408. सिद्धान्तरहस्यम् by गणेशदैवज्ञ ॥ Siddhāntarahasyam.

Substance :—Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 9 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 18. 12 × 4 inches,

Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1755. Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A treatise on Jyotis-Śāstra by Ganeśa Daivajña. Very much damaged.

Beginning.— ओं नमो गणेशाय ॥

ज्योतिः प्रबोधजननी परिशोध्य चित्तं
तत्सूक्तकर्मचरणैर्गहनार्थपूर्णा ।
स्वल्पाक्षरापि च तदंशकृतैरुपायै-
र्व्यक्तीकृता जयति केशवचाक् श्रुतिश्च ॥ १ ॥
परिभग्नसमौर्विकेशचापं दृढगुणहारलसत्सुवृत्तबाहुम् ।
सुफलप्रदमात्तनृप्रभं तत्स्मर राम करणञ्च विष्णुरूपम् ॥ २ ॥
यद्यप्यकार्षुरवः करणानि धीरास्तेषु ज्यका धनुरपास्य न सिद्धिरस्मात् ।
ज्याचापकर्मरहितं सुलघुप्रकारं कर्त्तुं ग्रहप्रकरणं स्फुटमुद्यतोस्मि ॥ ३ ॥

End.— वारादिके भूः कुगुणाः खबाणाः १ । ३१ । ५० ।
पिण्डद्वयं २ भे द्वयमीशनाड्यः २ । ११ ॥
क्षेप्याः क्रमेण प्रतिमासमत्र
गाद्यौ युगाङ्काः कलिका वियोज्याः ॥

Colophon:— इति श्रीग्रहलाघवाख्ये सिद्धान्तरहस्ये पञ्चाङ्गाद्ग्रहणाधिकारः ॥ समाप्तोयं ग्रन्थः ॥

Post Colophon—शाके १७५५ सन १२४१ साल प्रथमभाद्रकृष्णचतुर्दश्यां बुधे ॥

विषयः । मध्यमाधिकारः । ताराग्रहस्फुटीकरणं । लग्नादियन्त्रभागादिकसाधन-नलिकाबन्धाधिकारः । चन्द्रसूर्यग्रहणाधिकारः । मासगणाधिकारः । तिथिपत्राद्ग्रहणद्वयसाधनम् । तिथिचन्द्रदर्शनम् । उदयास्ताधिकारः । छायाधिकारः । नक्षत्रछायाधिकारः । ग्रहयुतिः । पाताधिकारः । पर्वाधिकारः । पञ्चाङ्गाद्ग्रहणाधिकारः ॥

Previous Notice:—See Grahalāghava.

No. 409. सिद्धान्तरहस्योदाहरणम् by विश्वनाथ ॥ Siddhāntarahsyo-dāharaṇam.

Substance:—Character, Maithili. Yellow and white paper. Lines, 10 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 49. $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$

inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Correct. Date, Śaka 1765. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. A commentary on Siddhāntarahasya by Viśvanātha.

Beginning·— श्रीगणेशाय नमः ॥
ज्योतिर्विद्गुरुणा गणेशगुरुणा निर्मथ्य शास्त्राम्बुधिं
यश्चक्रे ग्रहलाघवं विवरणं कुर्वेस्य सत्प्रीतये ।
स्मृत्वा शम्भुसुतं दिवाकरसुतस्तद्विश्वनाथः सुधीः
जाग्रज्ज्योतिषगोपगोकुलपरित्राणाय नारायणः ॥ ० ॥
श्रीमद्गुरुणा गणेशदैवज्ञेन ये ग्रन्थाः कृतास्ते तद्भ्रातृपुत्रेण नृसिंह-ज्योतिर्विदा स्वकृतग्रहलाघवटीकायां निबद्धाः ॥

End —
गोलग्रामनिवासिनो गुरुपदद्वन्द्वाब्जभक्तो रतस्या-
सीत्तत्र दिवाकरस्य तनयः श्रीविश्वनाथाह्वयः ।
तेनेदं ग्रहलाघवस्य गणितं स्पष्टीकृतं तद्बुधैः
शोध्यं शुद्धमिदं तदा तु गणकैः स्वान्ते सदा धार्यताम् ॥ १ ॥ ० ॥ ० ॥

Colophon·— इति श्रीदैवज्ञवर्यदिवाकरात्मजविश्वनाथविरचितं सिद्धान्तरहस्योदाहरणं समाप्तम् ॥ ० ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ० ॥

Post Colophon.—बाणषष्ठ्यद्रीन्दुमिते शाके फाल्गुनकृष्णके ।
चतुर्थ्यां रोहिणीपुत्रे पुस्तको लिखिता मया ॥ ० ॥
श्रीगुरुवे नमः ॥ सोदरपुरसंश्रीवबनूशर्मणा लिखितमिदं पुस्तकं ॥ ० ॥

विषयः । सिद्धान्तरहस्यटीका ॥

Previous Notice :—See Grahalāghava. C. S. C. IX. No. 164.

See Text under Cat. No. 56.

(A)—सिद्धान्तरहस्योदाहरणम् by विश्वनाथ ॥ Siddhāntarahasyodāharanam.

Substance.—Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 11 on a page. Letters, 64 in a line. Folia, 53. 12 × 4½ inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1781, Place of deposit, Pandit Gaṅgādhara Jhā, Jonki,

P. O. Deodha, Darbhanga. A commentary on Grahalāghava by Viśvanātha.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same.

(B)—सिद्धान्तरहस्योदाहरणम् by विश्वनाथ ॥ Siddhāntarahasyodāharanam.

Substance :—Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 12 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 61. $12 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1755. Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Grahalāghava or Sidhāntarahasya of Gaṇeśa Daivajña by Viśvanātha. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same.

No. 410. सिद्धान्तशिरोमणिः by भास्कराचार्य ॥ Siddhāntaśiromaniḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 111. 13 × 5 inches. Appearance, tolerable. Prose and verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1771. Place of deposit, Pandit Śaśinātha Miśra, Tarauni, P. O. Sakri, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhāskarāchārya.

Beginning :— ओँ नमो गणेशाय ॥
जयति जगति गूढानन्धकारे पदार्थान्
जनघनघृणया यं व्यञ्जयन्नात्मभाभिः ।
विमलितमनसां सद्वासनाभ्यासयोगै-
रपिच परमतत्वं योगिनां भानुरेकः ॥

End :— इदानीं पातप्रयोजनमाह ॥
पातस्थितिकान्तर्म्मङ्गलकृत्यं न शस्यते तज्ज्ञैः ।
स्नानजपहोमदानादिकमत्रोपैति खलु यतो वृद्धिम् ॥ स्पष्टार्थम् ॥०॥

Colophon :— इति श्रीमहेश्वरोपाध्यायसुतश्रीभास्कराचार्यविरचिते सिद्धान्तशिरोमणौ वासनाभाष्ये मिताक्षरे पाताध्यायः समाप्तोयं ग्रन्थः ॥ अत्राधिकारे ग्रन्थसंख्या ३४० ॥

Post Colophon – शाके चन्द्रनगाद्रिभूपरिमिते राधे वलक्षे शुभे
चन्द्रे विष्णुतिथौ शुभे समलिखत्सिद्धान्तचूडामणिं ।
श्रीमान् शैलसुतेशपादभजनाल्लब्धावबोधःसुधीः
पालीसं हृदिनाथ एवममलं बालावबोधं स्फुटं ॥०॥ ॥०॥ ॥०॥
श्रीरस्तु । शुभमस्तु ॥

विषयः । कालमानाध्यायः । ग्रहभगणाध्यायः । ग्रहानयनाध्याय । अधिमासनिर्णयः । मध्यगतिवासनाधिकारः । ग्रहस्पष्टीकरणाधिकारः । त्रिप्रश्नाध्यायः । पर्वानयनाधिकारः । चन्द्रसूर्यग्रहणाधिकारः । ग्रहच्छायाधिकारः। ग्रहोदयास्ताधिकारः । शृङ्गोन्नत्यधिकारः । ग्रहयुति । पाताधिकारः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 721. Pt. II. P. 172, 234. Pt. III. P. 149. Des. XXIV. No. 13505. A. C. 958. C. P. B. P. 584. C. S. C. IX. No. 168, 169.

See commentaries under Cat. Nos. 38, 124, 142, 207, 410.

(A)—सिद्धान्तशिरोमणिवासनाभाष्यम् by भास्कराचार्य ॥ Siddhānta-śiromaṇivāsanābhāsyam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 15 on a page. Letters, 56 in a line. Folia, 28. 13 × 4½ inches. Appearance, old. Prose and verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rudrānanda Jhā, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhāskarāchārya. Damaged.

Beginning, विषय :—Same, End, Colophon :—Wanting.

(B)—सिद्धान्तशिरोमणिवासनाभाष्यम् by भास्कराचार्य ॥ Siddhānta-śiromanivāsanābhāṣyam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 64 in a line Folia, 93. 12 × 5 inches. Appearance, fair. Prose and verse. Incomplete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Babu Phudi Jhā, Barail, P. O. Parsarma, Bhagalpur. Very much damaged. The folia 71-78 are torn. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhāskarāchārya.

Beginning, विषय :—Same, End, Colophon :—Wanting.

(C) – सिद्धान्तशिरोमणिवासनाभाष्यम् by भास्कराचार्य ॥ Siddhāntaśiromaṇivāsanābhāṣyam.

Substance :—Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 12 on a page. Letters, 18 in a line. Folia, 72. 12 × 4¼ inches. Appearance, fair. Prose and verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Paṇḍit Dharmadatta Miśra, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Gaṇitādhyāya of Bhāskarāchārya by the author.

Beginning, विषय:—Same; End, Colophon :—Wanting.

(D)—सिद्धान्तशिरोमणि: by भास्कराचार्य ॥ Siddhāntaśiromaṇiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 149 10¾ × 4¾ inches. Appearance, fair. Prose and verse. Incomplete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Babu Thākura Prasāda Siṁha, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhāskarāchārya. Slightly damaged. Worm eaten.

Beginning. विषय:—Same, End, Colophon:—Wanting.

(E)—सिद्धान्तशिरोमणि: by भास्कराचार्य ॥ Siddhāntaśiromaṇiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page Letters, 56 in a line. Folia, 94. 11 × 4½ inches. Prose and verse Appearance, tolerable. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Paṇḍit Janārdana Miśra, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhāskarāchārya.

Beginning. विषय:—Same; End, Colophon :—Wanting.

(F)—सिद्धान्तशिरोमणि: by भास्कराचार्य ॥ Siddhāntaśiromaṇiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 10 on a page. Letters, 56 in a line. Folia, 46. 13½ × 4¾ inches. Appearance, tolerable. Prose and verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Jayakṛṣna Jhā, Champa, P. O.

Benipatti, Darbhanga. A commentary on Śiromaṇi of Bhāskarāchārya by the author.

Beginning, विषयः—Same; End, Colophon :—Wanting.

(G)—सिद्धान्तशिरोमणिवासनाभाष्यम् by भास्कराचार्य ॥ Siddhānta-śiromaṇivāsanābhāṣyam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 60 in a line. Folia, 114. 14 × 4½ inches. Appearance, tolerable. Prose and verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Umādatta Miśra, Salampur, P. O. Ghataho, Darbhanga, A commentary on Siddhānta-śiromaṇi by Bhāskarāchārya.

Beginning, विषयः—Same; End, Colophon :—Wanting.

No. 411. सिद्धान्तशिरोमणिवासनाभाष्यम् by भास्कराचार्य ॥ Siddhānta-śiromaṇivāsanābhāṣyam.

Substance :—Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 10 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 77. 12 × 4¼ inches. Appearance, fair. Prose and verse. Complete Incorrect. Date, Śaka 1769. Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur.

Beginning :— श्रीगणेशाय ॥ श्रीभास्कराय नमः ॥
गोलाध्याये निजे या या अपूर्वा विषमोक्तयः ।
तास्ता बालावबोधाय संक्षेपाद्विवृणोम्यहम् ॥१।
गोलग्रन्थो हि सविस्तरतया प्राञ्जलः किन्तु या या अपूर्वा नान्यैरुक्ता उक्तयो विषमास्तास्ताः संक्षेपाद्विवृणोमि अत्र या या इति प्रथमान्तं पदं तास्ता इति द्वितीयान्तं पदं बुद्धिमता व्याख्येयम् ॥

End .— तेषां भागानां ज्या साध्या साभीष्टत्रिज्या हता वस्वनलाब्धिवह्निभि ३४३८ र्भक्ता प्रथमज्या स्यात् । तस्यास्तयैव समासभावनया द्वितीयाद्याः सिद्ध्यन्ति ॥०॥

Colophon .— इति श्रीमहेश्वरोपाध्यायसुतश्रीभास्कराचार्यविरचिते सिद्धान्तशिरोमणौ

वासनाभाष्ये मिताक्षरे गोलाध्याये ज्योत्पत्त्याध्यायः संपूर्णः ॥ अत्र-
ग्रन्थसंख्या २०० ॥

Post Colophon — शाके १७६९ फाल्गुनकृष्णदशम्यां कुजे श्रीरस्तु शुभमस्तु ॥ श्रीकाली ॥

विषयः। गोलप्रशंसा। गोलस्वरूपप्रश्नः। भुजबलकोशः। मध्यगणितवासना ॥
छेद्यकाधिकारः। उदयास्तवासना। शृङ्गोन्नतिः। यन्त्राध्यायः। ऋतु-
वर्णनम। प्रश्नाध्यायः। ज्योत्पत्तिः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 721. Pt. II. P. 172, 234. Pt. III. P. 149. Des. XXIV. No. 13505. C. S. C. IX. No. 173.

See commentaries under Cat. Nos. 39, 18, 124, 412, 413

(A)—सिद्धान्तशिरोमणिः by भास्कराचार्य ॥ Siddhāntaśiromaṇiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 55. 11½ × 5 inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Jayadeva Miśra, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhāskarāchārya. Slightly damaged.

Beginning, विषयः—Same; End, Colophon :—Wanting.

(B)—सिद्धान्तशिरोमणिवासनाभाष्यम् by भास्कराचार्य ॥ Siddhānta-śiromaṇivāsanābhāṣyam.

Substance :—Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 18 on a page. Letters, 55 in a line. Folia. 80. 12 × 5 inches. Appearance, fair. Prose and verse. Complete. Correct. Date, San 1271 Sāl. Place of deposit, Babu Phudī Jhā, Barail, P. O. Parsarma, Bhagalpur. Marked with useful notes on the text. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhāskarāchārya. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

Post Colophon .- शुभशाके १७८९ सन १२७१ साल द्वितीयश्रावणशुक्लप्रतिपच्छनौ ॥
लिखितमिदं श्रीकमलादत्तशर्मणा ॥ स्वार्थम् ॥०॥०॥

शक्रनृपकृतवर्षे बाणनागाद्रिचन्द्रे
नभसि द्वितियशुक्ले वह्नितिथ्यार्किवारे ।
विलिखति खलु गोले रोहिणीदत्तशर्मा
गुरुपदहृदि मध्ये वासनाभास्करीयम् ॥
शाके पञ्चाष्टशैलेन्दुद्वितीयश्रावणे शुभे ।
पक्षे सिते वह्नितिथ्यां सूर्यजे गोलमालिखन् ॥

(C)—सिद्धान्तशिरोगणिवासनाभाष्यम् by भास्कराचार्य ॥ Siddhānta-śiromaṇivāsanābhāṣyam.

Substance :—Character, Maithilī White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 75. $13\frac{3}{4} \times 4$ inches. Appearance, tolerable Prose and verse Complete. Incorrect. Date, Śaka 1758. Place of deposit, Paṇḍit Anantalāla Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. A treatise on Jyotiṣ-Śāstra by Bhāskarāchārya.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same

Post Colophon – करीषुसप्तेन्दु १७५८ मिते शकाब्दे पौपे सिते ज्ञे गुरुभे शिवायां ।
पुरारिपुर्यां लिखितं सगोलं ज्योतिर्विदा सद्बुनन्दनेन ॥

(D)—सिद्धान्तशिरोमणिवासनाभाष्यम् by भास्कराचार्य ॥ Siddhānta-śiromaṇivāsanābhāṣyam.

Substance —Character, Maithilī White paper. Lines, 17 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 50. $10\frac{1}{2} \times 4$ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Correct Date ? Place of deposit, Paṇḍit Viśvanātha Jhā, Mahinathapur, P. O. Deodha, Darbhanga. Worn out. Torn. A treatise on Jyotiṣ-Śāstra dealing with Golavichāra by Bhāskara.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(E)—सिद्धान्तशिरोमणिवासनाभाष्यम् by भास्कराचार्य ॥ Siddhānta-śiromaṇivāsanābhāṣyam.

Substance :– Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on

a page. Letters, 48 in a line. Folia 147. $13\frac{3}{4} \times 4$ inches. Appearance, tolerable. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1759. Place of deposit, Pandit Anantalāla Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhāskarāchārya.

Beginning, End, Colophon :—Wanting: विषयः—Same.

(F)—सिद्धान्तशिरोमणिवासनाभाष्यम् by भास्कराचार्य ॥ Siddhānta-śiromanivāsanābhāṣyam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page Letters, 50 in a line Folia, 61. $14 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, tolerable. Prose and verse. Complete. Generally correct Date ? Place of deposit, Pandit Umādatta Miśra, P. O. Ghataho, Darbhanga. A commentary on Golādhyāya by Bhāskarāchārya.

Beginning, End, Colophon. विषयः—Same.

(G)—सिद्धान्तशिरोमणिः by भास्कराचार्य ॥ Siddhāntaśiromaniḥ.

Substance : Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 12 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 20. $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Prose and verse. Incomplete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Gaurīkānta Jhā, Devahi, P. O. Tamuria, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhāskarāchārya.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(H)—सिद्धान्तशिरोमणिः by भास्कराचार्य ॥ Siddhāntaśiromaniḥ.

Substance :—Character, Maithilī Nepalī paper. Lines, 10 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 44. $12 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct. Incomplete. Date ? Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahinathapur, P. O. Jhanjharpur Bazar, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhāskarāchārya.

Beginning, विषयः—Same; End, Colophon :—Wanting.

(I)—सिद्धान्तशिरोमणिः by भास्कराचार्य ॥ Siddhāntaśiromaṇiḥ.

Substance :—Character. Maithilī. White paper. Lines, 15 on a page. Letters, 56 in a line. Folia, 67. 13 × 5 inches. Appearance, old. Prose and verse Complete. Generally correct. Date, Śaka 1770 and San 1256 Sāl. Place of deposit, Pandit Śaśinātha Miśra, Tarauni, P. O Sakri, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Bhāskarāchārya.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

Post Colophon :—शाके १७७० सन १२५६ साल श्रावणशुक्लपञ्चमीशुक्रश्रीहृदयनाथशर्मणा लिखितमिदं पुस्तकं स्वपाठार्थं ॥ शुभमस्तु । श्रीरस्तु ॥०॥०॥०॥

No. 412. सिद्धान्तशिरोमणिमरीचिः by मुनीश्वर ॥ Siddhāntaśiromaṇi-marīchiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 19. 12 × 3½ inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga. A commentary on Golādhyāya and Gaṇitādhyāya by Munīśvara. Damaged.

Beginning:— श्रीगणेशाय नमः ॥

नित्यानन्दज्ञानरूपं महोहविश्वाज्ञानध्वान्तविध्वंसदक्षं ।
श्रीकृष्णाख्यं सर्वदाभीष्टसिध्यै ध्यायामीशं सर्वगं सर्वहेतुं ॥
अख्यातवाधं गुरुरामकृष्णं पितृव्यपादाब्जयुगप्रसादात ।
व्याख्यायते सद्गणकाभितुष्ट्यै प्रश्नानुसारेण मुनीश्वरेण ॥ १ ॥

अथ ग्रन्थादौ ग्रन्थमध्ये ग्रन्थान्ते मङ्गलमाचरेदिति शिष्टाचारानुमितविधिना यथापूर्वार्धं निर्विघ्नं समाप्तं तथैवमुत्तरार्धमारम्भणीयं समाप्यतामिति कामनया च कृतनमस्काररूपं मंगलं शिष्यशिक्षायै निबध्नाति चिकीर्षितं शार्दूलविक्रीडितवृत्तेन शिष्यावधानार्थं प्रतिजानीते सिद्धिं साध्यमुपैतीति ॥

End of Ms. — तथाच विश्वनिर्माणार्थं परमेश्वरेण श्वासं भूतो ब्रह्मोपकल्पितस्तच्छरारजनकं प्रक्रियापरिणामरूपं ब्रह्माण्डमेव ।
प्राकृतेन्द्रे विवृद्धेत क्षेत्रज्ञो ब्रह्मसंज्ञितः ॥

Colophon :— Wanting.

विषयः । सिद्धान्तशिरोमणिव्याख्या ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 721. Pt. II. P. 172, 234. C. S. C. IX. No. 167.

See Text under Cat. No. 411.

No. 413. सिद्धान्तशिरोमणिमरीचिः by मुनीश्वर ॥ Siddhāntaśiro-maṇimarīchiḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 12 on a page. Folia, 32. 12 × 5 inches. Appearance, new. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Paṇḍit Viśṇu Lāl Pāṭhaka, Satalakha, P. O. Madhubani, Darbhanga. A commentary on Siddhāntaśiromani of Bhāskarāchārya by Munīśvara.

Beginning :— श्रीगणेशाय नम ॥ अथ ग्रहसमागमयुद्धभेदात्मकयुतेः संहिताइफलस्यो पकारकत्वात्तदुपजीव्यान्नवग्रहयुत्यधिकारो व्याख्यायते । यद्यप्यधिकार-रस्योपजीव्यत्वादित्यादिः ।

End :—

दैवज्ञवर्यगणसंततसेव्यपार्श्व-
श्रीरंगनाथगणकात्मजनिर्मितेऽस्मिन् ।
यातः शिरोमणिमरीच्य भिधेयसमाप्तिं
पाताधिकारयुक्तिविचारगम्यः ॥

Colophon :— इति श्रीसकलगणकसार्वभौमश्रीबल्लालदैवज्ञात्मजश्रीरंगनाथगणकात्मजमु-नीश्वरापरनामकविश्वरूपविरचिते सिद्धान्तशिरोमणिमरीचौ पाताधिकारः पूर्णः ॥ पूर्वार्धम् ॥

विषयः । पाताधिकारव्याख्या ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 721. Pt. II. P. 172, 234.

See Text under Cat. No. 411.

No. 414 सिद्धान्तशिरोमणिवासनावार्त्तिकम् by नृसिंहदैवज्ञ ॥ Siddhānta-śiromaṇivāsanāvārtikam.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 82 in a line. Folia, 88. 14×4½ inches. Appearance, tolerable. Prose. Incomplete. Incorrect. Date, Saṁvat 1920. Place of deposit, Paṇḍit Gaṅgādhara Jhā, Jonki, P. O. Deodha, Darbhanga. A commentary on Siddhānta-śiromaṇi of Bhāskara by Nṛsiṁha. Worm eaten. Very much damaged.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

यस्मात्सर्वमिदं जगत्समुदितं स्वं।त्सुधूतैः पुरं
कृत्वा तत्र निविश्य मानसगणात् स्वस्मिन्वृथा मन्यते ।
स्वाज्ञानादिव बद्धमुक्त इति अं वेदो निषेध्य धंधि
ब्रह्मेत्याह न वेद कश्चिदपि यं प्रेमास्पदं तं भजे ॥ १ ॥
गंगाधरायामितविक्रमाय त्र्यक्षाय शर्वाय दिगंवराय ।
त्रिशूलहस्ताय नमःशिवाय सुरेन्द्रवंद्याय जटाधराय ॥ २ ॥
नमामि लक्ष्मीपतिमिन्द्रवन्द्यभूपेन्द्रमिन्द्रावरजं चतुर्भुजं ।
गदारथाङ्गाब्जसुशंखहस्तं सुपर्णपृष्ठो पणिं वरप्रदं ॥ ३ ॥
यां मूलप्रकृतिं जगाद कपिलो वेदान्तिनो यां महा-
मायामित्यपरे हरस्य गृहिणी त्रैलोक्यरक्षाकारी ॥
भक्तापद्विनिवारिणी सुरगणैर्वंद्यामनिन्द्यां जग
द्वन्द्यां तां प्रणमामि विश्वजननीं वेदैर्विमृग्यां परां ॥ ४ ॥

End —

श्रीमत्कौंकणवासिकेशवसुतप्राप्तावबोधाद्बुधा-
द्द्वाचार्यसुतादिवाकर इति ख्यातात्जनिं प्राप्तवान् ।
यः कृष्णस्तनयेन तस्य रचिते सद्वासनावार्त्तिके
सत्सिद्धान्तशिरोमणेरयमगात्पाताधिकारः स्फुटः ॥

Colophon — इति नृसिंहकृतौ वासनावार्त्तिके ग्रहगणिताध्यायः ॥ ॥ समाप्ता । ० श्रीसंवत् १९२० मीः पुसशुदि ११ ग्रन्थसंख्या ३३०० * * * ॥

विषयः । सिद्धान्तशिरोमणिग्रहगणिताध्यायविवरणम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 721. Pt. II. P. 172, 234. Pt. III. P. 149. A. C. 998. C. S. C. IX. No. 166.

See Text under Cat. No. 410.

(A)—सिद्धान्तशिरोमणिवासनाभाष्यम् by नृसिंहदैवज्ञ ॥ Siddhāntaśiromaṇi-vāsanābhāṣyam.

Substance :—Character, Maithilī. Nepalī and white paper. Lines, 11 on a page. Letters, 62 in a line. Folia, 67. $13\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Appearance, tolerable. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Paṇdit Jayakṛṣna Jhā, Champa, P. O. Benipatti, Darbhanga. A commentary on Śiromaṇi of Bhāskarāchārya by Nṛsiṁha Daivajña.

Beginning, विषय:—Same ; End, Colophon :—Wanting.

No. 415. सिद्धान्तसार्वभौमः by मुनीश्वर ॥ Siddhāntasārvabhaumaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 54 in a line. Folia, 23. $13\frac{1}{2} \times 4$ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1758. Place of deposit, Paṇdit Anantalāla Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Munīśvara.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीविश्वेश्वराय नमः ॥
विष्टभ्य भूतान्यवतिष्ठमानः पूर्णः परात्मेशकविष्णुरूपः ।
अखण्डबोधः स जयत्यखण्डानन्दो निदानं जगतामलक्ष्यः ॥ १ ॥
मध्याधिकारेवनिगोल उक्तस्तथापि तत्वस्थितियुक्त्यनुक्तेः ।
शिष्यैः समीचीनतया न बुद्धस्तस्मादहं वच्मि धराद्य गोलम् ॥ २ ॥
श्रीवासुदेवादभवत्तदात्मा संकर्षणः कामत एव तेन ।
जनं कृतं तत्समभूत्तदीयशक्त्या सुवर्णाण्डमतोनिरुद्धः ॥ ३ ॥

End :— भोः पण्डिताः पश्यत सार्वभौममालोकमात्रादतिदुर्गमार्थम् ।
ददानमेनं निखिलास्पदानां निमित्तहेतुः सकलाभिपूज्यं ॥
मया सार्वभौमो मुनीशेन भक्त्या जगन्नाथपादाब्जयोरर्पितस्ते ।
अनेन प्रसन्नो भव त्वं त्वदङ्घ्रीनिभिज्ञस्य मे सर्वविद्याप्रधानम् ॥ ५ ॥

Colophon.— इति सकलगणकसार्वभौमरङ्गनाथज्योतिर्वित्पुत्रविश्वरूपापरनामकमुनीश्वर-ज्योतिर्विद्विरचितःसिद्धान्तसार्वभौमः परिपूर्णतामगमत् ॥ उत्तरार्धग्रन्थ-संख्या ७०० संपूर्णग्रन्थसंख्या २४०० ॥ शुभशाके १७५८ श्रावणशुक्ल-पञ्चदश्यां शुक्रे सकराटीसं श्रीवबुनन्दनशर्मणा लिखितमिदं काश्यां ॥ श्रीविश्वेश्वराय नमः ॥ श्रीअन्नपूर्णादेव्यै नमः ॥ — ॥ * * * ॥

विषयः । गोलविषयकविचारः ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 122. Pt. II. P. 172, 234. C. S. C. IX. No. 179.

(A)—सिद्धान्तसार्वभौमः by मुनिश्वर ॥ Siddhāntasārvabhaumaḥ

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 54 in a line Folia, 13. 14×5½ inches. Appearance, fresh. Verse. Incomplete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Golādhyāya by Munīśvara. Worm eaten.

Beginning, विषयः—Same ; End, Colophon:—Wanting.

(B)—सिद्धान्तसार्वभौमः by मुनीश्वर ॥ Siddhāntasārvabhaumaḥ.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 42. 12½×4½ inches. Appearance, fresh. Verse Complete. Correct. Date, Saṁvat 1937. Place of deposit, Pandit Padmanābha Miśra, Lalbag, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Munīśvara.

End:— ज्योतिःपरब्रह्मबोधतुष्टमुनीश्वरानुग्रहसंगृहीतः ।
सत्काव्यबद्धश्चतुराननान्तःस्थितश्चिरंजीवतु सार्वभौमः ॥ २ ॥
भाद्रे मासे शुक्लपक्षेऽ द्वितिथ्यां इन्दोर्वारे पुष्पभे यो भवन्तं ।
अष्टाङ्गाक्षक्ष्मामिते १४६८ शाकपातवर्षेऽकार्षीत्सार्वभौमं मुनीशः ॥ ३ ॥
भोः पण्डिताः पश्यत सार्वभौममालोकमात्रादतिदुर्गमार्थे ।
ददानमेनं निखिलास्पदानां निमित्तहेतुं सकलाभिपूज्यं ॥ ४ ॥
मया सार्वभौमो मुनीशेन भक्त्या जगन्नाथपादाब्जयोरर्पितस्ते ।
अनेन प्रसन्नो भव त्वं त्वदङ्घ्रिनिविष्टस्य मे सर्वविद्याप्रधानम् ॥ ५ ॥

Beginning, Colophon, विषयः—Same.

No. 416. सिद्धान्तसुधा by परमानन्दठाकुर ॥ Siddhāntasudhā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 10. 11×4 inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Paṇḍit Gaṇānātha Jhā, Pahitol, P. O. Manigachi, Darbhanga. An elementary treatise on Astronomy by Paramānanda Ṭhākura of Khaṇḍavalā family. Worn out.

Beginning.— श्री नमो गणेशाय नमः ॥
प्रणतिकृतिसमस्तशस्तहेतुर्व्यसनमहार्णवतारणैकसेतुः ।
जगदवनसमाप्तिसर्गशाली घटयतु मङ्गलराशिमंशुमाली ॥ १ ॥
नवजलदहुताशै ३१७९ रुज्झितो झर्झरोसौ
विगतविषयविश्व १३५ माहसाङ्कः शकः स्यात् ॥
च्युतनिजदशमांशो लक्ष्मणः सेन्दुगोदि १०९१
र्विषयविधुशरा ५१५ ब्दो ग्रीष्मगर्भं तुरुष्कः ॥ २ ॥
शकात्तदन्ये विपरीतरीत्या श्रीलक्ष्मणाब्दे तु विशेष एषः ।
कुगोदि १०९१ गूनः स्वनवांशयुक्तः शेषे तु शून्ये शशिनापि शून्यः ॥ २ ॥

End:— Wanting.

Colophon.— मिथिलालङ्कारखण्डवलासं श्रीपरमानन्दठक्कुरविरचिता सिद्धान्तसुधा समाप्ता ॥ ० ॥ ० ॥

विषयः । मकरन्दसारिणी ॥

See commentary under Cat. No. 418.

No. 417. सिद्धान्तसुन्दरः by ज्ञानराज ॥ Siddhāntasundaraḥ.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 39 in a line. Folia, 10. 11×4½ inches. Appearance, fresh. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Miśra, Champa, P. O. Benipatti, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Siddhānta by Jñānarāja.

Beginning.— श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

भाले यस्य कलानिधिर्मधुमिलद्भृंगावली गण्डयोः
कण्ठेऽहिर्विलसत्यलं पदयुगे गीर्वाणचेतोगुणाः ।
ब्रह्मापि त्रिजगत्सिसृक्षुरभवन्निर्विघ्नसंसिद्धये
श्रीमन्मंगलमूर्तिमाद्यममलं तं नौमि भक्तप्रियं ॥ १ ॥
यन्नेमाक्षररश्मिभिस्तनुगतैः किञ्चित्कलावान् भवेत्
भक्तध्वान्तनिशाकरो हृतनमास्तत्रोच्चरद्भिः क्रमात् ।
नत्वा तां भुवनेश्वरीमपि गुरुं सिद्धान्ततत्सुन्दरं
सुज्ञानन्दकरोमि चतुरं ज्ञानाधिराजः स्फुटम् ॥ २ ॥
यन्नारदाय कथितं चतुराननेन
ज्ञानं ग्रहर्क्षगतिसंस्थितिरूपमग्र्यं
शाकल्यसंज्ञमुनिना लिखितं निबन्धं
पद्यैस्तदेव विवृणोमि सवासनस्वैः ॥ ३ ॥
ब्रह्मार्केन्दुवशिष्ठरोमपुलकस्त्याचार्यगर्गादिभि-
स्तन्त्राण्यष्टकृतानि तेषु गहनः खेचारिकर्मक्रमः ।
तद्गानाकरवासनावतरणेः सिद्धान्तपोताः कृताः
श्रीमद्भोजवराहविष्णुजचतुर्वेदार्य्यमद्भास्करैः ॥ ४ ॥

End of Ms. —

मध्यान्हे यमनतभागसंस्कृतिर्या
व्यस्ताग्रा पललवसंमितिस्तदग्रे
पट्टीसंज्ञाचछरा १८ शि १ सम्मितज्यकाया
आमूलं निजविषये पलप्रभा स्यात् ॥ १० ॥
अक्षभानिनखरसां ६० सयुक् प्रदेया प्राक् प···संमितायां
तच्चिन्हस्थितकुब्जमौर्विकाग्रतः स्यादाकाशावधि चरनाडिकाप्रमाणं ॥ ११ ॥
देया या चरजलमौ··················

Colophon.— Wanting.

विषयः । ग्रहादीनां गतिनिरूपणादिः ।

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 722. Pt. II. P. 173, 234. Pt. III. P. 149.

No. 418. सिद्धान्तसौधव्याख्या by विष्णुदेव ॥ Siddhāntasandha-vyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. White and brown paper. Lines, 10 on a page. Letters, 62 in a line. Folia, 16. 14 × 4 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1726. Worn out. Worm eaten. Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahinathpur, P. O. Jhanjharpur Bazar, Darbhanga. A commentary on Siddhāntasandha by Viṣṇudeva.

Beginning :— ओं नमो गणेशाय ॥
नत्वा हरिचरणद्गुरुचरणं भारतीचरणं ।
प्रकटयति विष्णुदेवो गूढं सिद्धान्तसौधपद्यार्थं ॥ १ ॥
तद्यथा सूर्य्यसिद्धान्तात्सममेप्रश्नोतुच्यते शास्त्रप्रवर्त्तयितारं नानाविघ्न-विघाताय मङ्गलमर्थयमानस्सवितारं स्मरति ग्रन्थकृत् । प्रणतोति ।

End :— सिद्दस्थिताङ्क इति सुगमं ॥ स्यादिति । अद्भुतदर्शनानि ग्रहणभूकम्प-उल्कापातादिनिर्तानि । सिरसाप्नोति । सुगमं । कल्पार्केति सुगमं । एकमिति । इदमेव महापद्मं रामायणसेनासंख्यायै ॥ श्रीपरमानन्दः प्राहेदमित्यादिसुगमार्थाः श्लोकाः ॥

Colophon :— शाके १७२६ आषाढकृष्णद्वितीयायां लिखितमिदं श्रीब्रह्मदत्तेन स्वार्थम् ॥

विषयः । सिद्धान्तसौधटीका ॥

See Text under Cat. No. 416.

No. 419. सुबोधिनी by नीलकण्ठ ॥ Subodhinī.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 41. 12 × 4½ inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1747. Place of deposit, Paṇḍit Dharmadatta Miśra, Babhana gama, P. O. Supaul, Bhagalpur. Worm eaten. Slightly damaged. A commentary on Jaiminisūtra by Nīlakaṇṭha.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥
सृष्टिस्थित्यन्तकर्त्री हरिहरविधिभिः सेवितानन्ददात्री ।
नानातन्त्रोक्तमार्गैर्मुनिभिरपि धिया भालचन्द्रोज्ज्वलाङ्गी

आरक्ताभा त्रिनेत्रा शिवशवनिलया राजराजेश्वरी सा
वाचं नो ह्यातनोतु प्रतिपदकठिने जैमिनेः सूत्रसंघे ॥ १ ॥
विवस्वद्वंश्याग्रयावनिपतिवरश्रीरणजितो
दयाम्भोधेर्वाचा तव करुणया जैमिनिमुनेः ।
निरालम्बे शास्त्रे जननि गिरिजे यास्यति न किं
छटीकां मे कामो हृदि समभिपूर्त्तिं रचयितुम् ॥ २ ॥
अथ प्राक्तनकर्मज्ञानानुष्ठेयकाशीवासादिना जगदुद्धारं चिकीर्षुः करुणा सिन्धुर्जैमिनिमुनिः प्रेप्सितग्रन्थप्रतिबन्धकोपशमाय श्रीशंकरप्रणतिपूर्वकं सकललोकशुभाशुभसूचकजातकशास्त्रमनुष्ठातुं प्रतिजानीते ॥ उपदेशं व्याख्यास्यामः ॥

End — अन्यथान्यथा । उच्चमित्रशुभयोगलक्षणगुणाभावे समा । नीचादिगुणयोग सत्वेऽशुभेत्यर्थः ॥ सिद्धमन्यत ॥ अन्यत्प्रकृतं ग्रन्थानुक्तं सिद्धं शास्त्रान्तर-प्रसिद्धं ग्राह्यमित्यर्थः ॥ * ॥

Colophon :— इति श्रीनीलकण्ठज्योतिर्विद्विरचितायां जैमिनिसूत्रव्याख्यायां सुबोधिन्यां द्वितीयाध्यायस्य चतुर्थः पादः समाप्तः ॥ * ॥ * ॥ श्रीरस्तु । शुभमस्तु ॥ श्रीविश्वेश्वरो जयतितराम् ॥

Post Colophon.--शाके १७४७ ज्येष्ठशुक्लपूर्णिमायां कुजे लिखितमिदं पुस्तकम् । स्वार्थं वा परार्थम् ॥ * ॥

विषयः । जैमिनिसूत्रव्याख्यानम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 208. Pt. II. P. 43. Pt. III. P. 44.

See Text under Cat. No 111.

No. 420. सूर्यसिद्धान्तः ॥ Sūryasiddhāntaḥ

Substance :—Character, Maithilī. Nepalī yellow paper Lines, 9 on a page. Letters, 37 in a line. Folia, 25. 12 × 4½ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1770. Place of deposit, Pandit Dharmadatta Miśra, Babhangama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A treatise on Jyotiś-Śāstra with useful notes on the margin.

Beginning :— ओंनमः श्रीसूर्याय

अचिन्त्याव्यक्तरूपाय निर्गुणाय गुणात्मने ।
समस्तजगदाधारमूर्त्तये ब्रह्मणे नमः ॥ १ ॥
अल्पावशिष्टे तु कृते मयो नाम महासुरः ।
रहस्यं परमं पुण्यं जिज्ञासुर्ज्ञानमुत्तमम् ॥ २ ॥
वेदाङ्गमग्र्यमखिलं ज्योतिषां गतिकारणम् ।
आराधयन्विवस्वन्तं तपस्तेपे सुदुस्तरम् ॥ ३ ॥
तोषितस्तपसा तेन प्रीतस्तस्मै वरार्थिने ।
ग्रहाणाञ्चरितं प्रादान्मयाय सविता स्वयम् ॥ ४ ॥

End .— ज्ञातार्थमृषयश्चाथ सूर्याल्लब्धवरं मयम् ।
परिवव्रुरुपेत्याथो ज्ञानं पप्रच्छुरादरात् ॥ २६ ॥
स तेभ्यः प्रददौ प्रीतो ग्रहाणाञ्चरितं महत ।
अत्यद्भुततमं लोके रहस्यं ब्रह्मसम्मितम् ॥ २७ ॥ ० ॥

Colophon.— इति श्रीसूर्यसिद्धान्ते भाष्ये महज्ज्योतिषे मानाध्यायश्चतुर्दशः ॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

Post Colophon - शाके १७७० मार्गशुक्लाष्टम्यां रवौ ॥ ० ॥ दरिहरासंश्रोगोपीनाथेनालिलेष इदं पुस्तकं ॥ शुभमस्तु श्रीरस्तु ॥ श्रीसूर्याय नमः ॥ ० ॥

विषयः । ग्रहमध्याधिकारः । ग्रहस्फुटाधिकारः । त्रिप्रश्नाधिकार । चन्द्रग्रहणाधिकार । सूर्यग्रहणाधिकार । छेद्यकाधिकार । युद्धाधिकार । नक्षत्रध्रुवविक्षेपग्रहयुतिपरिज्ञानम् । उदयास्तसमाधिकार । शृङ्गोन्नत्यधिकार । व्यतीपातानयनाधिकार । भूगोलाध्याय. । यन्त्राध्याय । मानाध्याय ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I, P. 732. Pt. II. P. 176, 235. Pt. III. P. 151. Tri. Cat. No. 2533. Des. XXIV. No. 13513. C. P. B. 593. C. S. C. IX. No. 181.

See commentaries under Cat. Nos. 43-45, 421, 422, 423, 426.

(A)—सूर्यसिद्धान्त ॥ Sūryasiddhāntaḥ.

Substance :—Character, Maithili White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 30. 12×4 inches.

Appearance, fair. Verse, Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A treatise on Jyotiś-Śāstra by the Sun.

Beginning, विषय.—Same.

End ;— वीजं निःशेषसिद्धान्तरहस्यं परमं स्फुटम् ।
यात्रापाणिग्रहादीनां कार्याणां शुभसिद्धिदम् ।
एतत्ते सर्वमाख्यातं रहस्यं परमाद्भुतम् ।
वक्ष्ये तत्परमं पुण्यं सर्वपापप्रणाशनम् ॥

Colophon — इति श्रीश्रीश्रीश्रीश्रीमता सूर्यकृतौ श्रीसूर्यसिद्धान्ते वीजसाधनाधिकारःप-ञ्चदशस्समाप्तोयं ग्रन्थ. ॥ * ॥ * ॥ * ॥

(B)— सूर्यसिद्धान्तः by सूर्य ॥ Sūryasiddhāntaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 54 in a line. Folia, 22. 12 × 4½ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Janārdana Miśra, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with siddhāntabhāga.

Beginning, End, Colophon, विषय —Same.

(C)—सूर्यसिद्धान्तः by सूर्य ॥ Sūryasiddhāntaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 54 in a line. Folia, 21. 13⅝ × 4. inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1759. Place of deposit, Pandit Anantalāla Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(D)—सूर्यसिद्धान्त. by सूर्य ॥ Sūryasiddhāntaḥ.

Substance :—Character, Maithilī White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 51 in a line. Folia, 20. 12 × 4½ inches.

Appearance, tolerable. Verse. Complete, Generally correct. Date, Śaka 1767. Place of deposit, Pandit Umādatta Miśra, Salampur, P. O. Ghatabo, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by the Sun dealing with Siddhānta.

Post Colophon.—शाके सप्तरसाद्रिचन्द्रमिलिते मासे मुदा श्रावणे
श्रीमच्छुभ्रदले दिने च शशिजे ध्यात्वा महेशं ततम्
सिद्धान्तं रविणा विकासितमिमं ज्ञानप्रदं शोभितं
ज्योतिःशास्त्ररसेषु लुब्धहृदयो लालः सुधीः प्रालिखत् ॥

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same.

(E)—सूर्यसिद्धान्तः by सूर्य ॥ Sūryasiddhāntah.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 54 in a line. Folia, 19. 13 × 5 inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1767. Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same.

(F)—सूर्यसिद्धान्तः by सूर्य ॥ Sūryasiddhāntaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 37 in a line. Folia, 17. 10 × 4 inches. Appearance, tolerable. Verse. Incomplete, Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Sūrya.

Beginning, विषय:—Same; End, Colophon:—Wanting.

(G)—सूर्यसिद्धान्त. ॥ Sūryasiddhāntaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 60 in a line. Folia, 15. 11 × 4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place of

deposit, Pandit Raghunātha Jhā, Sanakorthu, P. O. Mamgachi, Darbhanga. A treatise on Astronomy by Sūrya.

Beginning. विषयः—Same; End, Colophon:—Wanting

No. 421 सूर्यसिद्धान्तभाष्यम् by नृसिंह ॥ Sūryasiddhāntabhāṣyam

Substance :—Character, Maithilī. Yellow and brown paper. Lines, 10 on a page. Letters, 64 in a line. Folia, 84 12×4½ inches. Prose. Appearance, fresh. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Umādatta Miśra, Salampur, P. O. Ghataho, Darbhanga. A commentary on Sūryasiddhānta by Nṛsiṁha.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रत्यूहव्यूहविध्वंसकारणाय महात्मने ।
गणेशाय नमस्तस्मै जगतामेकसाक्षिणे ॥
हरिहरकमलासनाक्षिचन्द्रक्षितजबुधामरदानवेन्द्रमन्दान् ।
उडुगणमभिवन्द्य वच्मि सम्यक् द्युमणिकृतग्रहसाधनोपपत्तिम् ॥
नरैरर्थावबोधार्थमुपाया बहवः कृताः ।
वासनावगमार्थाय नृसिंहेन वितन्यते ॥
द्युमणिवागमृतं मयकर्णयोर्निहितमुष्णाकरातिसनरेण यत् ।
मुनिवरैरधिगम्य ततो भुवि प्रकटितं गुणकर्मफलाप्तये ॥
पीत्वा वागमृतं यदीयममलं धात्रीगतॉंस्तज्जय
न्स्यानन्दैरपि पूरयन्ति विबुधानन्दं वितन्वन्ति च ॥
लोके भास्करवारिराशिरमलो जागर्त्ति माहेश्वरो
दैवज्ञाम्बुधरापरोपकृतिनां मध्ये प्रसिद्धिङ्गताः ॥
श्रीब्रह्मगुप्तगणकार्द्धवराहलल्लसत्केशवार्यगुरुवर्यगणेश्वराणाम् ॥
श्रीभास्करस्य विविधान् गणितप्रबन्धान् मभिलताबियतत्रैव जाता ॥
श्रीविष्णुमन्जुकपितृव्यमुखारविन्दान्मल्लारिमन्जुवदनादधिगत्य विद्याम्
सौरागमाब्धितरणाय नृणाङ्करोति भाष्यप्लवं बहुविचारविशेषरम्यम् ॥

End :— श्रीमन्नृसिंहेन विदाम्वरेण सिद्धान्तभाष्यं यदकारि सौरम् ।
सवासनन्तत्र समाप्तिमागान्मानाधिकारः सकलोपयुक्तः ॥ * ॥

इति श्रीकृष्णदैवज्ञसुतनृसिंहदैवज्ञकृते सूर्यसिद्धान्तवासनाभाष्ये माना·
ध्यायः ॥ * ॥

भारद्वाजमहर्षिवंशजवरस्तीरे सुगोदोत्तरे
गोलग्रामसमाह्वये सुनगरे देशे च पार्थाभिधे
आसीत्तत्र गणेशसंज्ञकगुरोर्लब्धावबोधांशको
भट्टाचार्यसुतो दिवाकर इति ख्यातः क्षितीशार्चितः ॥ १ ॥
तस्यात्मजाः पञ्च बभूवुरेषां ज्येष्ठस्तु कृष्णो भगणाग्रवन्द्यः ।
सूत्रात्मकं बीजमकारि येन स विष्णुनामा गणको द्वितीयः ॥ २ ॥
यं ब्रह्मगुप्तगणकार्यवराहलल्लश्रीकेशवार्यगुरुवर्यगणेशतुल्यम् ।
श्रीभास्करेण च समं गणका वदन्ति मल्लारिसंज्ञकसुतोऽखिल-
शास्त्रकर्त्ता ॥ ३ ॥
पुत्रौ तथान्यौ हि दिवाकरस्य मल्लारिसंज्ञानुसमुद्भवौ च ।
श्रीकेशवो दैवविदां वरिष्ठः श्रीविश्वनाथस्तदनु प्रविष्टः ॥ ४ ॥
दैवज्ञार्यदिवाकरात्मजवरः श्रीकृष्णनामा द्विजो
योऽभूत्तत्तनयो नृसिंहगणकः सद्युक्तिभाष्यं व्यधात् ।
ब्रह्मेशानजनार्दनप्रभृतिभिः सेव्येन तिग्मांशुना
सिद्धान्तस्य मयासुराय कथितस्याज्ञानदोषापहम् ॥ ५ ॥
दुर्बोधं यदतीव तद्धि जहति स्पष्टार्थमित्युक्तिभिः ।
स्पष्टार्थे त्वतिविस्तृतिं विदधते व्यर्थैः समासादिभिः ।
अस्थानेऽनुपयोगिभिश्च बहुभिर्जल्पैर्भ्रमं तन्वते
श्रोतॄणामिति वस्तुविप्लवकृतः सर्वेपि टीकाकृतः ॥ ६ ॥
इदं कीदृगिति प्रौढैर्विलोक्यम् ॥ * ॥
श्रीमन्नृसिंहेन विदाम्वरेण सिद्धान्तभाष्यं समकारि भानोः ।
सवासनन्तत्तु समाप्तिमागाज्ज्योतिर्विदां प्रीतिकरं सुबोधम् ॥ * ॥

Colophon :— इति श्रीकृष्णदैवज्ञसुतश्रीनृसिंहविरचितं सूर्यसिद्धान्तभाष्यं संपूर्णम् ॥*॥
॥ * ॥ * ॥

विषयः । सूर्यसिद्धान्तव्याख्या ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 733. Pt. II. P. 176, 235. Pt. III. P. 151.

See Text under Cat. No 420.

(A)—सूर्य्यसिद्धान्तभाष्यम् by नृसिंहदैवज्ञ ॥ Sūryasiddhāntabhāṣyam.

Substance.—Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 19 on a page. Letters, 60 in a line. Folia, 44. 12 × 5 inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahinathapur, P. O. Jhanjharpur Bazar, Darbhanga. A commentary on Sūryasiddhānta by Nṛsiṁha Daivajña.

Beginning :—Wanting; End, Colophon, विषयः—Same.

(B)—सूर्यसिद्धान्तभाष्यम् by नृसिंह दैवज्ञ ॥ Sūryasiddhāntabhāṣyam.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 16 on a page. Folia, 72. 16 × 8 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Correct. Date, Śaka 1772. Place of deposit, Pandit Lakṣmīvallabha Jhā, Bhakharaini, P. O. Madhepur, Darbhanga. A commentary on Sūryasiddhānta by Nṛsiṁha Daivajña.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(C)—सूर्यसिद्धान्तभाष्यम् by नृसिंह दैवज्ञ ॥ Sūryasiddhāntabhāṣyam.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Folia, 145. 12 × 5 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Correct. Date, Saṁvat 1847. Place of deposit, Pandit Babuājī Miśra, Koilakha, P. O. Lohat, Darbhanga. A commentary on Sūryasiddhānta by Nṛsiṁha Daivajña.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No 422. सूर्यसिद्धान्तविवरणम् ॥ Sūryasiddhāntavivaraṇam.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow Nepalī paper. Lines, 14 on a page. Letters, 66 in a line. Folia, 24. 13½ × 5 inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Generally correct. Date, Śaka 1780. Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Sūryasiddhānta. Anonymous. Two folia are missing in the beginning. Slightly damaged.

Beginning of Ms. :—व लभ्यते तदैकेन दिनेन किमिति फलमुक्तगतिः। तयानुपाताद्भगणाः स्युः ॥ अथेन्दुपातभगणोपपत्तिः ॥ एवं चन्द्रवेधाद्दक्षिणविक्षेपे क्षीयमाने यस्मिन्दिने विक्षेपाभावो दृष्टः क्रान्तिवृत्ते तत्स्थानं चिन्हयित्वा तत्र यावान्विधुः स भगणाच्छुद्धः पातः स्यात्। पुनरन्यस्मिन्नपि पर्य्याये दक्षिविक्षेपाभावस्थानं ज्ञेयं क्रान्तिवृत्ते तत्स्थानं पूर्वस्थानात् पश्चिम एव भवति। अतोनुपातस्य विलोमगतिः ॥ अतोनुपातः ॥

End:— अथ मानाध्यायो व्याख्यायते। ब्रह्ममिति। स्पष्टान्येतानि पद्यानि ॥११॥ अर्कमानकलाइति रविबिम्बकलाः षष्ठिगुणिता स्पष्टरविभक्तात्कम्बघद्यादि तदर्थं संक्रान्तिकाला उभयतः पुण्यम् ॥ अर्कादिति। स्पष्टा ··· ॥

Colophon — इति श्रीसूर्यसिद्धान्तविवरणं समाप्तम् ॥

Post Colophon:—शाके १७८० सन १२६६ शाल वैशाखशुक्ल १४ रवौ श्रीभातृशर्मलिपिरियम् ॥ * ॥

विषयः। सूर्यसिद्धान्तव्याख्यानम् ॥

See Text under Cat. No. 420

No. 423. सूर्यसिद्धान्तोदाहरणम् by विश्वनाथ ॥ Sūryasiddhānto-dāharanam.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 13 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 109. 14 × 5 inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1767. Place of deposit, Pandit Umādatta Miśra, Salampur, P. O. Ghataho. Darbhanga. A commentary on Sūryasiddhānta by Viśvanātha son of Divākara.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥ ओंनमः श्रीसूर्याय ॥
सदर्चनाद्यस्य महेश्वरोपि कार्येषु धत्ते विभुतां न जातु।
तं विघ्नविच्छित्तिकरं गणेशं सिन्दूरपूरारुणमानमामि ॥ १ ॥
गोलातीरे भाति गोलाभिविज्ञैर्गोलप्राज्ञो विधामाभिरामः।
तत्रासन्मे पूर्वजा यज्ञभाजः सिद्धान्तानां येभ्य एव प्रकाशः ॥ etc. ॥

End:— बीजसाधनमिदं अतीन्द्रियकालज्ञानवता श्रीसूर्येण भूतानुकम्पार्थमुक्तं सूर्यभिन्नेनैव केनचिदाधुनिकेन कृतं तदित्यपि केचिदाहुः ॥ ॥

Colophon :— इति श्रीदिवाकरदैवज्ञात्मजश्रीविश्वनाथविरचिते श्रीसूर्यसिद्धान्तस्यो-दाहरणव्याख्याने गहनार्थप्रकाशिके बीजसाधनाध्यायः समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥ ० ॥ शाके १७६७ सन् १२५२ साल श्रीलालशर्मलिखितमिदं पुस्तकं स्वपाठार्थम् ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥ * ॥ * ॥ * ॥ * ॥

विषयः । सूर्यसिद्धान्तविवरणम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 733. Pt. II. P. 176, 235. Pt. III. P. 151.

See Text under Cat. No. 420.

(A)—सूर्य्यसिद्धान्तोदाहरणम् by विश्वनाथ ॥ Sūryasiddhāntodāharanam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 15 on a page. Letters, 64 in a line. Folia, 18. 11 × 4¼ inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Mahīdhara Miśra, Lalbag, Darbhanga. A commentary on Sūryasiddhānta by Viśvanātha. Worn out.

Beginning, विषयः—Same; End, Colophon :—Wanting.

(B)—सूर्यसिद्धान्तव्याख्या by विश्वनाथ ॥ Sūryasiddhāntavyākhyā.

Substance : Character, Maithilī. White paper. Lines, 16 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 90. 12 × 5 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Sādhu Jhā, Yamathari, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. Worn out. Torn. A commentary on Sūryasiddhānta by Viśvanātha Daivajña.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. 424. सोपायवर्षारिष्टाध्यायः ॥ Sopāyavarṣāriṣṭādhyāyaḥ.

Substance —Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 9 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 3. 12 × 5 inches. Appearance, fresh. Verse. Complete. Generally correct. Date, San 1306 Sāl,

Plaoe of deposit, Pandit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with the bad effect of Grahas together with their Śānti.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥
नमस्कृत्य महादेवं विश्वव्यापिनमीश्वरम् ।
वर्षेऽप्यनिष्टयोगानि सोपायानि ब्रवेऽधुना ॥ १ ॥
आयुःस्थानपतिस्तनौ तनुपतिः संस्थो यदा नैधने
किं कर्त्तव्यमतःपरं शशिधरं देवं सदा पूजयेत् ।
अत्रारिष्टनिवृत्तये रविभवैः पुष्पैश्च करवीरजैः ॥ २ ॥

End :— षष्ठे शेनान्विते सूर्येऽथवा नीचसमाश्रिते ।
लग्नगे वा मृतिस्थे वा पश्चाल्पबलशालिनि ॥ ४८ ॥

Colophon :— इति सोपायवर्षारिष्टाध्यायः समाप्तः ॥ सन १३०६ साल माघकृष्ण-चतुर्दश्यां बुधे लिखितमिदं पुस्तकं श्रीश्रीनन्दनमिश्रेण स्वार्थम् ॥ कौलख-ग्रामे ॥ * ॥ * ॥ भद्रकाल्यै नमः ।

विषयः । जन्मकुण्डलीपतितग्रहारिष्टशान्तिविचारः ।

No. 425. **सोमसिद्धान्तः** ॥ Somasiddhāntaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Folia, 11. 11 × 4 inches. Appearance, old. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1709. Place of deposit, Pandit Babuājī Miśra, Koilakh, P. O. Darbhanga. An elementary treatise on Astrology by Soma.

Beginning :— ओंनमो गणेशाय ॥
बृहस्पतिसुतं शान्तं सुखासीनं प्रियेक्षणम् ।
अभिवन्द्य मुनिर्धीमान् शौनकः परिपृच्छति ॥

End :— अध्येतव्यं सदा विप्रैरुत्तमैर्वेदवादिभिः ॥

Colophon :— इति श्रीसोमसिद्धान्ते चतुर्थे गोलाध्यायो द्वादशमः ॥ समाप्तोऽयं सोम-सिद्धान्तः ॥ शुभमस्तु श्रीरस्तु ॥ शाके १७०९ ॥

विषयः । युगधर्मादिनिरूपणम् । अयनादिनिरूपणम् । ग्रहणनिरूपणम् । शृङ्गोन्नतिकथनम् । ब्रह्माण्डसंस्थानादिकथनम् । ध्रुवसंस्थानादिकम् । दिक्साधनयन्त्रादिकथनम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 736. Pt. II. P. 177. Des. XXIV. No. 13515.

(A)—सोमसिद्धान्तः ॥ Somasiddhāntaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 43 in a line Folia, 17. 15 × 6 inches. Appearance, old. Verse. Complete Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Umādutta Miśra, Salampur, P. O. Ghataho, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Siddhānta by Soma. Damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same.

No. 426. सौरभाष्यम् by नृसिंह ॥ Saurabhāṣyam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 21. 11 × 4½ inches. Appearance, old, Prose and verse. Complete. Generally correct. Worm eaten. Date, San 1197 Sāl. Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A commentary on Sūryasiddhānta by Nṛsiṁha Daivajña. Very much damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same as in Cat. No. 421.

Post Colophon —तुरगनवहिनांशुक्ष्माङ्किते ११९७ यावनेब्दे
चरमशुचिचतुर्थ्यां कृष्णपक्षेऽन्हिजे वै ।
जनकविषयराज्ञोऽव्याहताज्ञानियोगा-
त्सुकरणकुलजन्मा बुद्धिनाथो लिलेख ॥ शुभमस्तु श्रीरस्तु ॥ श्रीश्रीश्रीः ।

No. 427. स्त्रीजातकम् ॥ Strījātakam.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 10 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 4. 12½ × 5 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, San 1274

Sāl. Worn out. Place of deposit, Pandit Padmanābha Miśra, Lalbag, Darbhanga. A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with horoscopy of woman. Anonymous.

Beginning.— श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ स्त्रीजातकम् ॥
पुंभिर्जन्मफलं स्त्रीणां तत्तुल्यं नोचितं फलम् ।
यतोचिन्त्यविशेषः स्याद्विशेषो यः प्रकाश्यते ॥
चन्द्रलग्नवशात्स्त्रीणां फलं ज्ञेयं शुभाशुभम् ।
पुरुषाणां विलग्नाच्च द्वयोस्समफलं जनेः ॥
लग्नेन्दुभ्यां शरीरं स्याद्भर्तृकष्टं तथाष्टमात् ।
द्यूनाच्च स्वामिसौभाग्यं प्रसवो नवपञ्चमात् ॥ etc ॥

End :— अथ स्त्रीडिम्बचक्रम् ॥
सूर्यभात्त्रिक ३ भं मूर्ध्नि वदने सप्तमं पुनः ७ ।
स्तनयोरष्टमं २ दद्यात्त्रिभं ३ हृत्स्थ त्रिभं त्रिभं ॥
नाभौ गुह्ये ङ्गनाजन्म दिनभञ्च फलं पुनः ।
मूर्ध्नि संतापकारी स्यान्मुखे मिष्टान्नभोगिका ॥
स्तनयोर्भर्तृ स्नेहा सौभाग्या हृदये शुभा ॥
नाभौ पुत्रयुता गुह्ये कामार्त्ता वनिता भवेत् ॥

Colophon :— इति शुभम् ॥ श्रीगोपीनाथशर्मणा लिखितमिदं पुस्तकं सन १२७४ साल समाप्तम् ॥ ॥ ० ॥

विषयः । स्त्रीणां जन्मलग्नस्थितग्रहाणां शुभाशुभफलविचारः ॥

No. 428. स्वप्नाध्यायः by बृहस्पति ॥ Svapnādhyāyaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 30 in a line. Folia, 7. 8½×4 inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A manual of Svapnādhyāya dealing with prophecy seen in the dream by Bṛhaspati.

Beginning :— ओं नमो भवान्यै ॥
स्वप्नाध्यायं प्रवक्ष्यामि यथोक्तं गुरुभाषितं ।

फलं विज्ञायते येन नित्यमेव शुभाशुभम् ॥ १ ॥
स्वप्नस्तु प्रथमे यामे सम्वत्सरफलप्रदः ।
षड्भिर्मासैर्द्वितीये च त्रिभिर्मासैस्तृतीयके ॥ २ ॥
तुर्य्यमासे तु यः स्वप्नो मासेन फलदायकः ।
अरुणोदयवेलायां दशाहेन फलं लभेत् ॥ ३ ॥
अत ऊर्ध्वं प्रवक्ष्यामि पुण्यापुण्यफलं शृणु ।
स्वप्नं लब्ध्वा न सुप्येत जागर्त्तव्यं प्रयत्नतः ॥ ४ ॥
सुस्वप्नं प्रेक्ष्य न सुप्यं कथ्यमह्नि च सद्गुरोः ॥
दुःस्वप्नं पुनरालोक्य निद्रा कार्य्या शुभाप्तये ॥ ५ ॥

End — बृहस्पतिमतं पुण्यं पवित्रं पापनाशनं ।
यः पठेत्परया भक्त्या दुःस्वप्नं तस्य नो भवेत् ॥ १०८ ।
एतत्पुण्यञ्च पापघ्नं धन्यं दुःस्वप्ननाशनं ।
पठतां शृण्वताञ्चैव गुरोर्माहात्म्यमुत्तमम् ॥ १०९ ॥
प्रातर्गुरुक्रमेसख ये शृण्वन्ति पठन्ति च ।
दुःस्वप्नं नश्यते तेषां सुस्वप्नं च भविष्यति ॥ ११० ॥

Colophon :— इति श्रीबृहस्पतिविरचितः स्वप्नाध्यायः सम्पूर्णः ॥ * ॥ * ॥ * ॥ * ॥ स्वप्नाध्यायः सम्पूर्णमिति बोद्धव्यम् ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥ * ॥ ॥ * ॥ * ॥

विषयः। स्वप्नानां शुभाशुभफलविचारः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 749. Pt. II. P. 180. P. III. P. 155. Tri. Cat. 2151 (D). Des. XXIV. No 14010. No 15010. A. C. 954. C. S. C. IX. No. 153, 154.

(A)—स्वप्नाध्यायः ॥ Svapnādhyāyaḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 3. 8½×4½ inches. Appearance, tolerable. Worn out. Torn. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Balabhadra Jhā, P. O. Jogiara, Darbhanga.

Beginning, विषयः—Same.

End — अत्यन्तदृष्टा दुःस्वप्ना स्त्रियो वा पुरुषोपि वा ।
पठनादेव नश्यन्ति सुस्वप्नाश्च भवन्ति ते ।
रक्तचन्दनकाष्ठानि घृतान्यपि च होमयेत् ।
गायत्र्यष्टसहस्रं वा तेन शान्तिर्भविष्यति ।
एतावद्धिकराः स्वप्ना दृश्यते वायुनामिता ॥ ० ॥ * ॥ * ॥ * ॥

(B)—स्वप्नाध्यायः by बृहस्पति ॥ Svapnādhyāyaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 3. 14×4½ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1788. Place of deposit, Paṇḍit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga. A hand-book of Svapnādhyāya by Bṛhaspati.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same as in " A ".

(C)—स्वप्नाध्यायः ॥ Svapnādhyāyaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 5 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 4. 10×3 inches. Appearance, fair. Verse, Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Paṇḍit Santoṣi Jhā, Balaha, P. O. Sukpur, Bhagalpur, Slightly damaged.

Beginning, Colophon, विषयः—Same.

End .— रक्तं पिबति यः स्वप्ने सुराम्वा यदि वा पिबेत् ।
ब्राह्मणो लभते विद्यामितरो लभते धनम् ॥
ये पश्यन्ते तथा स्वप्ने ते ते स्युर्घातकारिणः ।
वदन्ति मुनयस्सर्वे सत्यं सत्यं न संसयः ॥

(D)—स्वप्नाध्यायः by बृहस्पति ॥ Svapnādhāyaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 13 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 2. 11×5 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1772. Place of deposit, Paṇḍit Jayānanda Miśra, Parsarma, P. O. Parsarma,

Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra by Bṛhaspati. Very much damaged.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same as in " A ".

(E)—स्वप्नाध्यायः by बृहस्पति ॥ Svapnādhyāyaḥ

Substance:—Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 11 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 2. 12×6¼ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Paṇḍit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Worn out. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same, as in " A ".

(F)—स्वप्नाध्यायः by बृहस्पति ॥ Svapnādhyāyaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 10 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 4. 10×4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Paṇḍit Ajava Ṭhākura, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra by Bṛhaspati. Worn out. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषयः – Same.

No, 429. स्वरचिन्तामणिः ॥ Svarachintāmaṇiḥ.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 8. 8×3 inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1780. Place of deposit, Babu Bilaṭa Jhā, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A manual of Jyotiś-Śāstra by Śiva and Pārvatī.

Beginning :— श्रीभवान्यै नमः ॥ पार्वत्युवाच ॥
न तिथिर्न च नक्षत्रं न वारो नैन्दवं बलम् ।
सर्वसिद्धिकरं ज्ञानं कथयस्व मम प्रभो ॥ १ ॥
ईश्वर उवाच ॥
श्रणुष्व कथ्यते देवि देहस्थं ज्ञानमुत्तमम् ।

येन विज्ञानमात्रेण सर्वज्ञत्वं प्रजायते ॥ २ ॥
स्वरन्तु श्रृणु देवेशि त्रैलोक्यकारणं परम् ।
स्वरे देवाश्च शास्त्राणि स्वरे गान्धर्वमुत्तमम् ॥ ३ ॥
स्वरहीनश्च दैवज्ञो ह्यर्थहीनश्च यौवनम् ।
शास्त्रहीनश्च यद्वक्त्रं शिरोहीनश्च यद्वपुः ॥ ४ ॥

End :— प्रवेशेन विषं हन्ति निर्गमेनाशुपातकम् ।
समे स्तम्भनकं प्रोक्तं विषं तत्र त्रिधा मतम् ॥
पूरके वश्यमाकर्षं शान्तिं पुष्टिं च कारयेत् ।
कुम्भके स्तम्भनं कुर्यात् विद्वेषोच्चाटनं तथा ॥
एवमभ्यस्यमानोसौ संग्रहे मोचने क्षमः ॥

Colophon :— इति श्री शिवपार्वतीसम्वादे स्वरचिन्तामणिः समाप्तः ॥ श्रीरस्तु शुभमस्तु ॥

Post Colophon :— संवत् १९१० शाके १७८० सन १२६९ शाल वैशाखबुधे परसरमाग्रामावस्थितवेलोचस्तं श्रीचिन्तामणिः लिखितमिदं पुस्तकं श्रीकालिकाप्रसादात् ॥ स्वार्थम् ॥

विषयः । तत्त्वोदयः । वारस्वरः । पञ्चतत्त्वप्रकरणम् । अयनस्वरः । सूर्यवारः । उभयस्वरः । प्रश्नविचारः । गर्भप्रश्नः । रोगिप्रश्नः । युद्धप्रश्नः । यात्रा । युद्धदेशः । स्त्रीप्रसंगः । गर्भज्ञानम् ॥

Previous Notice :—Tri. Cat. No 2850 (B) ?

No. 430. स्वरोदय. by उमामहेश्वर ॥ Svarodayaḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 54 in a line. Folia, 10. $14\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Appearance, new. Verse. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1913. Place of deposit, Pandit Dāmodara Jhā, P. O. Andhratharhi, Darbhanga. An elementary treatise on Astrology attributed to Umāmaheśvara.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ श्रीदेव्युवाच ॥
ओं देव देव महादेव कृपां कृत्वा ममोपरि ।
सर्वसिद्धिकरं ज्ञानं कथयस्व मम प्रभो ॥

कथं ब्रह्माण्डमुत्पन्नं कथं वा परिवर्त्तते ।
कथं विलीयते देव वद ब्रह्माण्डनिर्णयः ॥

End .— एवं वर्त्तितं लोके प्रसिद्धं सिद्धयोगिभिः ।
आचन्द्रार्कग्रहं जीयात्पठतां सिद्धिदायकम् ॥

Colophon .— इति श्रीउमामहेश्वरसंवादोक्तं नवप्रकरणान्वितं पवनविजयस्वरोदयं समाप्तम् ॥

विषयः । दक्षिणवामनासिकाश्वासस्य इडापिङ्गलासुषुम्नानाडीनां च विवरणम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 751, Pt II. Pt. 180. Pt. III. P. 155.

No. 431. स्वरोदयः by नरपति ॥ Svarodayaḥ

Substance :—Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 14 on a page. Letters, 8 in a line. Folia, 73. 10 × 5¼ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Raj Library, Baruary, P. O. Parsarma, Bhagalpur. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Yātrāprakarana by Narapati. Slightly damaged.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥
मोहान्धकारमग्नानां जनानां ज्ञानरश्मिभिः ।
कृतमुद्धरणं येन तन्नौमि शिवभास्करम् ॥
अव्यक्तमव्ययं शान्तं नितान्तं योगिनां प्रियम् ।
सर्वानन्दस्वरूपं यत्तद्वन्दे ब्रह्म सर्वगम् ।
विविधविबुधवन्द्यां भारतीं वन्द्यमानः
प्रवरचतुरभावं दातुकामो जनेभ्यः ।
नरपतिरिति लोके ख्यातनामाभिधास्ये
नरपतिजयचर्य्यानामकं शास्त्रमेतत् ॥
श्रुत्वादौ यामलान्सप्त तथा युद्धजयार्णवम् ।
कौमारी कौशलं चैव योगिनी यामलं वरम् ।
कृते जयार्णवं नाम त्रेतायां ब्रह्मयामलम् ।
द्वापरे विजयाख्यातं कलौ चैव स्वरोदयः ॥

End :— श्रीमत्यलहिलनगरे ख्याते श्रीअजयपालनृपराज्ये ।
श्रीमन्नरपतिकविना रचितमिदं तत्र संस्थेन ॥
संख्या ग्रन्थस्य १८०० ॥

Colophon — इति श्रीनरपतिजयचर्याज्योतिःशास्त्रे स्वरोदये तृतीयः काण्डः समाप्तः ॥

विषयः । मात्रास्वरप्रकरणम् । पञ्चस्वरचक्रम् । छत्रचक्रम् । सिंहासनचक्रम् । कूर्मचक्रम् । पद्मचक्रम् । उदरादिषड्योगः । सूर्यकालानलचक्रम् । पञ्चशलाकाचक्रम् । चन्द्रचक्रम् । विजयचक्रम् । संघट्टचक्रम् । कुलाकुल-चक्रम् । प्रस्तावचक्रम् । अहिबलचक्रम् । लाङ्गलचक्रम् । सप्तनाडीचक्रम् । स्थानबलनिर्णयचक्रम् । पञ्चाङ्गचक्रम् । कविचक्रम् । खलचक्रम् । कोट-चक्राष्टकम् । कुन्तचक्रम् । खड्गचक्रम् । चापचक्रम् । नरचक्रम् । डिम्भचक्रम् । पक्षिचक्रम् । विरञ्चिचक्रम् । श्येनचक्रम् । भूमिपरीक्षा । मन्त्रयन्त्रादिप्रयोगः । स्तम्भकयन्त्रम् । अर्धकाण्डम् । ग्रहशान्तिः । नवग्रहमन्त्राः । अभिषेकविधिः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 277. Pt. II. P. 60, 206. Pt. III. P. 59. C. M. T. I. Pt. VI. P. 44. C. P. B. P. 604. C. S. C. IX. No. 56.

See commentary under Cat. No. 432.

(A)—स्वरोदयः by नरपति ।। Svarodayaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 6. $14 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, tolerable. Verse. Incomplete. Generally correct Date ? Place of deposit, Paṇḍit Umādatta Miśra, Salampur, P. O. Ghataho, Darbhanga. A manual of Jyotiṣ-Śāstra dealing with yātrā etc.

Beginning, विषयः—Same ; End, Colophon :—Wanting.

(B)—स्वरोदयः by नरपति ।। Svarodayaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Palm leaves. Lines, 5 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 80. 13×2 inches.

Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Worn out. Date ? Place of deposit, Pandit Manīśvara Jhā, Lalganj, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. A treatise on Astrology by Narapati.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same.

(C)—स्वरोदय: by नरपति ॥ Svarodayaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 60 in a line. Folia, 51. $12 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Gaṅgādhara Jhā, Jouki, P. O. Deodha, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with Yātrā etc. by Narapati.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same.

(D)—स्वरोदय. by नरपति ॥ Svarodayaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White and yellow paper. Lines, 10 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 62. $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, tolerable. Verse. Incomplete. Generally correct. Date, Śaka 1768. Place of deposit, Pandit Punyānanda Jhā, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with yātrāprakarana etc. by Narapati.

Beginning, विषय:—Same ; Colophon :—Wanting.

End of Ms. — द्वितीया च धनुर्मीने चतुर्थी वृषकुम्भयोः ।
मेषकर्कटयोः षष्ठी कन्यामिथुनचाष्टमी ।
दशमी वृश्चिके सिंहे द्वादशी मकरे तुले ।
एभिर्जाता न जीवन्ति यदि शक्रसमो भवेत् ॥ ० ॥

Post Colophon :—माघशुक्लद्वितीयायां चन्द्रे शाके १७६८ श्रीमदार्त्तिनाथस्य लिपिः ॥

(E)—स्वरोदय by नरपति ॥ Svarodayaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 42. 12×5 inches.

Appearance, old. Verse. Incomplete. Correct. Date ? Worn out. Letters affected. Place of deposit, Paudit Śaśinātha Miśra, Tarauni. P. O. Sakri, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra dealing with yātrāprakarana by Narapati.

Beginning, विषयः—Same ; End, Colophon :—Wanting.

(F)—स्वरोदयः by नरपति ॥ Svarodayaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 106. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fair. Verse. Incomplete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Narapati. Last few folia are missing.

Beginning, विषयः—Same ; End, Colophon :—Wanting.

(G)—स्वरोदय by नरपति ॥ Svarodayaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 63 in a line. Folia, 4. 11×40 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1737. Place of deposit, Pandit Raghunātha Jhā, Sonakorthu, P. O. Manigachi, Darbhanga. Torn. Worn out. A treatise on Astrology by Narapati.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. 432. स्वरोदयव्याख्या by नरहरि ॥ Svarodayavyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. Palm leaves. Lines, 5 on a a page. Folia, 211. $14 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Worn ont. Complete. Correct. Prose. Date, La. Sam. 501. Place of deposit, Pandit Manamohana Jhā, Mangarauni, P. O. Madhubani, Darbhanga. A commentary on Svarodaya of Narapati by Narahari. The commentator flourished in time of Mahārāja Bhairava Simha in La. Sam. 321.

Beginning.— ओं नमो गोपालाय ॥
सातं गुरुञ्च विबुधं नरसिंहमीशं
नत्वा तदीयदययावगतार्थसार्थः ।
एतत्स्वरोदयमसुद्रगतिप्रसिद्ध्यै
व्याख्यात्लवं नरहरिः प्रकरोति रम्यम् ॥
श्रीभैरवेन्द्रपदपङ्कजसेवनोत्थकीर्त्तिः समस्तविबुधानसकृत्प्रणम्य :
याचे यदीह भवति स्खलनं कदाचित्तत्रावनं कुरुत वंशमहाश्रयत्वात् ॥

End.— सुदुश्चरे वर्त्मनि ये चरन्ति स्खलन्ति ते चित्रमिहास्ति नैव ।
अतो यदि स्यात्स्खलनं ममात्र हस्ताङ्कुरैराश्ववलम्बनं स्यात् ॥

Colophon — इति नरहरिकृतस्वरोदयटीका समाप्ता ॥ लसं ॥ ५०१ ॥

विषयः । स्वरोदयटीका ॥

Previous Notice:—C. C. Pt I. P. 277. Pt. II. P. 60, 206

See Text under Cat. No 431.

No. 433. हस्तसंजीवनम् ॥ Hastasaṁjīvanam.

Substance:—Character, Maithilī Nepalī paper. Lines, 13 on a page. Letters, 64 in a line. Folia, 3. 12×5 inches. Prose and verse. Incomplete. Generally correct Date ? Appearance, fresh. Place of deposit, Paṇḍit Rudramaṇi Jhā, Mahinathapur, P. O. Deodha, Darbhanga. A hand-book of Jyotiṡ-Śāstra dealing with Phalabhāga. Worm eaten.

Beginning :— ओं नमो गणेशाय ॥ ओं ह्रीं श्रीं नमो नमः सिद्धम् ॥
श्रीशङ्खेश्वरं पार्श्वं प्रणमन् ध्यायंस्तमेव जिनं वृषभम् ॥
हस्तप्रशस्तलक्षणपदीक्षणे दक्षतां वक्ष्ये ॥ ०१ ॥
श्रीनाभेयः प्रभुर्जीयात्सर्वज्ञो जगदीश्वरः ।
येन लाक्षणिको विद्या निर्दिष्टा भुवनश्रिये ॥ ०२ ॥
श्रीवर्धमानो जयतु सर्वज्ञातृशिरोमणिः ।
पञ्चहस्तोत्तरो वीरः सिद्धार्थनृपनन्दनः ॥ ०३ ॥
अङ्गविद्यानिमित्तानामष्टानामधिगीयते ।
मुख्या शुभाशुभस्थाने नारदर्पिनिवेदिता ॥ ०४ ॥

End of Ms .— जाति १ दिक् २ द्रव्य ३ राश्यादेर्लभ्यालभ्यप्रबुद्धये ॥ ०४ ॥
यदि मध्यायां प्रथमेंऽशे ऊर्ध्वरेखादिशुभं लक्षणं तदा तेभ्यो लभ्यं न चेद
लभ्यमिति भावः ।
ब्राह्मणी क्षत्रिया वैश्य : शूद्राः स्युःकरपल्लवाः ॥
कनीनिकाद्या हंसोऽपि योगवान् वर्णवर्णितः ।
तर्जनी प्रागुदङ्मध्या पश्चिमा काञ्च·········

Colophon — नास्ति ॥

विषयः । हस्तरेखाविचारः ॥

Previous Notice —C. C. Pt. I. P. 765. Pt. II. P. 236 (?).

No. 434. हायनरत्नम् by बलभद्र ॥ Hāyanaratnam.

Substance :—Character, Maithilī Nepalī paper. Lines, 17 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 72 $11\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Chandradeva Jhā, Mahinathapur, P. O. Jhanjharpur Bazar, Darbhanga. A treatise on Jyotiś-Śāstra by Balabhadra dealing with phalabhāga.

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 765. Pt. II. P. 184, 237. Des XXIV. No. 13598. C. P. B. P. 615.

Beginning — ओं नमो गणेशाय ॥
गणाधिपं रामगुरोः पदाब्जं दामोदराख्यं पितरञ्च नत्वा ।
प्राचीनपद्यैर्बलभद्रनामा करोति सद्धायनरत्नसंज्ञम् ॥
भागीरथीतीरविराजमान श्रीकान्यकुब्जे नगरेतिरम्ये ।
अभूद्भरद्वाजमहर्षिवंशे श्रीलालनामा गणकोष्णधामा ॥
तस्यात्मजाः पञ्च बभूवुरेषां श्रीदेविदासः प्रथमं बभूव ।
व्यक्ते च यः श्रीपतिपद्धतौ च टीकां व्यधाच्छिष्यगणस्य तुष्ट्यै ॥
तस्माल्लघुः खेटविचारदक्षः प्रख्यातकीर्त्तिर्विजितारिपक्षः ।
श्रीखेमकर्णोऽथ ततः कनीयान्नारायणो व्याकरणे वरिष्ठः ॥
न्याये यः छरराजपूजितनिभो वेदान्तिनामग्रणो-
र्मीमांसादिसमस्तशास्त्रकमलप्रोद्बोधने भास्करः ।

श्रीमद्भूपतिवृन्दभूपतिपदो भूदेवमूर्द्धाग्रणीः
श्रीमन्मिश्रचतुर्भुजः समभवत्तस्माल्लघुर्धर्मवित् ॥
तस्माल्लघुः सकलकाव्यकलावरिष्ठो दामोदरः समभवत्कृतिनां वरिष्ट ।
यो भास्करोदितपितामहकर्मतुल्यवृत्ति व्यधान्निरुपमां कृतिनां हिताय ॥
दामोदरस्य तनयौ जातौ बलभद्रहरिरामौ ॥
बलभद्रेण च किञ्चित्प्रकाश्यते ताजिकं गुरोः कृपया ॥ ७ ॥

End:— इत्थं जन्मनि वर्षे च योगकर्त्तुर्बलाबलम् ।
विमृष्य कथयेद्राजयोगं तद्भङ्गमेव च ॥ * ॥

Colophon :— इति श्रीमद्दैवज्ञवर्य्यपण्डितदामोदरात्मजबलभद्रविरचिते हायनरत्ने वर्षेशादिविचाराध्यायः पञ्चमः ॥ ०९ ॥ श्रीमहागणाधिपतये नमः श्रीविश्वेश्वराय नम ॥ * ॥ * ॥

विषयः । वर्षप्रवेशप्रणयनप्रकारः ॥

No. 435. **हितसंग्रह** by **हेमनाथ** ॥ Hitasaṁgrahaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper Lines, 8 on a page. Letters, 40 in a line Folia, 19. 11 × 4 inches. Verse. Appearance, old. Incomplete Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Suresā Miśra, Saurath, P. O. Madhubani, Darbhanga. A hand-book of Jyotiś-Śāstra dealing with calculation of days for yātrā and other subjects by Hemanātha. He cited the references of several granthas of which **विद्याधरी विलास** and **व्यवहारोच्चय** are yet undiscovered

Beginning:— श्रीगणेशो विजयतेतराम् ॥
प्रणम्य लम्बोदरपादपङ्कजं तथा गिरीशस्य हरेः पदाम्बुजम् ।
श्रीहेमनाथ व्यवनक्ति संग्रहं विलोक्य शास्त्राणि सतां हिताय वै ॥
अथ ताराशुद्धिः । जन्मत्रिषट्सप्तदशैकादशस्यः द्विचतुःषडष्टनवगतास्तारा शुभा मताः ।
जन्मसम्पद्विपत्क्षेमाः प्रत्यरिसाधकस्तथा ।
मृत्युर्मित्रातिमित्रे च नव तारा स्वजन्मभान् ॥

End of Ms. — व्यवहारोच्चये ।
सप्तसप्तविनिष्पात्यगखिकाश्निर्य्यगूर्ध्वमथ कृत्तिकादिभं ।

लेखयेदभिजिता सह क्रमादेकरेखखगगेन भिद्यते ।
वैश्यस्य चतुर्थांशे श्रवणादौ लिखिका चतुष्केपि अभिजितस्थे खचरे विज्ञेया रोहिणी विद्धा ॥

Colophon :— Wanting

विषयः । यात्रादिव्यवहारोपयोगिविषयाणां संकलनम् ॥

No. 436. हिल्लाजदीपिका by नृसिंहदैवज्ञ ॥ Hillājadīpikā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 46 in a line Folia, 8. $11\frac{1}{2} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rudramaṇi Jhā Mahinathapur, P. O. Deodha, Darbhanga A manual of Jyotiś-Śāstra dealing with phalabhāga by Nṛsiṁha Daivajña Worm eaten.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रीशार्ङ्गिधातृगिरिशान्तिकमौलिकोटिसंघट्टिताङ्घ्रिकमलं विमलाङ्गकान्तिम् ।
विघ्नौघवृन्ददलन स्मरणान्नराणां वन्दे गजाननमुमाप्रियसूनुमेकं ॥ १ ॥
पविमत्स्यकजारिचिन्हयुक्ते सुकुमारत्वजिताब्जकेशरौघे ।
गुरुवर्यगणेशपादयुग्मे मम मूर्धा भ्रमरायितोस्तु नित्यम् ॥ २ ॥
श्रीरोमकप्रभृतिखिन्दिरुकोविदैर्यच्छास्त्रे पुरा प्रकथितं किल ताजिकाख्ये ॥
हिल्लाजजातकमिदं प्रकटीकरोमि गूढार्थतः पृथगिदं न कृतं यदन्यैः॥ ३ ॥
कलियुगे घटते किल ताजिकं स्वनुभवावहमेतदनाकुलम् ।
सुविमलैःसुमनोहरवृत्तकैरविदुषां मतिवृद्धिविवृद्धये ॥ ४ ॥

End :— क्षोणीमण्डलमण्डनं द्विजकुलालंकारहारक्षितौ
श्रीमत्कौशिकवंशभूषणमणिः श्रीकेशवस्तत्सुतः ।
नन्दिग्रामनिवास्यनेकगुणवान् रामाभिधो दैववि
न्नानाशास्त्रकलाकलापचतुरः सौजन्यरत्नाकरः ॥ १ ॥
तदात्मजः सर्वजनाभिरामो नृसिंहनामा ग्रहविद्वरिष्ठः ।
पितृव्यतः श्रीगुरुतो गणेशाद्गणेशरूपात्समवाप्तबुद्धिः ॥ २ ॥
खिन्दिकादिमतात्युक्तां जातकां वीक्ष्य यत्नतः ।
हिल्लाजदीपिका नानावृत्तैश्च सुगमा स्फुटाम् ॥ ३ ॥

Colophon :— इति श्रीनृसिंहदैवज्ञविरचिता हिल्लाजदीपिका समाप्ता ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥
॥ ० ॥

विषयः । रोमकोक्तदिशा भावसाधनादिविधिकथनपूर्वकप्रश्नगणनादिप्रकारः ॥

Previous Notice : - C. C. Pt I. P. 767. Pt. II. P. 184, 237. C. P. B P. 616.

No. 137. होरारत्ननिर्णयः ॥ Horāratnanirnayaḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 13 $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete Incorrect. Date, Saṁvat 1897 Place of deposit, Babu Chetamaṇi Siṁha, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A manual of Jyotis-Śāstra dealing with haroscopy. Worn out. Slightly damaged. Anonymous.

Beginning — श्रीमते रामानुजाय नमो नमः ॥ अथ चन्द्रादिफलविचारः ॥ तत्रादौ चन्द्रकुण्डलीलेख्यमुक्तश्च ॥
लग्नमात्मा मनश्चन्द्रो द्वाभ्यां योगेन यत्फलम् ।
तस्माल्लग्नाच्च चन्द्राच्च ज्ञातव्यं हि शुभाशुभम् ॥
अथ चन्द्रराशिविशेषफलानि । यवनः ॥
पित्ताधिको रक्तगौरो गुरुवारे वह्निकार्यकृत् ।
रक्तपोतं च चेद्रस्तु क्रियालाभस्सहास्यकृत् ॥
खगोश्वमहिपस्थात्मकार्यालम्यपरो गमो ।
कन्यामिथुनपुंभिरतो मैत्री चास्मिष्ठउद्यमी ॥

End — चन्द्राद्द्वादशगः शौरिर्जन्मकाले यदा भवेत् ।
निर्धनो भिक्षुकश्चैव धर्महीनो भवेन्नरः ॥
राहुकेतुफलं चन्द्राद्विज्ञेयं शनिवत्सदा ।
बलाबलविवेकेन फलं वाच्यं बुधैर्धिया ॥
इति चन्द्राच्छनिफलम् । चन्द्रात्सूर्यमंगलबुधबृहस्पतिशुक्रशनिराहुकेतु-द्वादशादिभावफलम् ॥

Colophon .— इति होरारत्ननिर्णयाध्याय समाप्तः ॥

Post Colophon :—चैत्रशुक्लपक्षे ४ संवत १८९७ ॥

विषयः । द्वादशराशिपतितचन्द्रफलम् । चन्द्रात्सूर्यादिग्रहफलञ्चेति ॥

Jyotiś-Śāstram.

INDEX OF WORKS.

Jyotiś Śāstram.

Index of Authors.

Authors.	Works.	Pages.	Nos.
Anonymous	Jātakasārasaṁgrahaḥ	116	100
	Jātakārnavaḥ	120	103
	Jātakārṇavodāharaṇam	121	104
	Jātakālaṁkāra-vyākhyā	124-126	106-108
	Jñānadīpakam	131	113
	Jyotis-sārasaṁgrahaḥ	134	116
	Jyotiṣaratnamālā-vyākhyā	140-142	122 A.
	Tājikatattvam	154	131
	Dīpakachakram	164	140
	Dīpakachakram	165-166	141 A.
	Naṣṭajātakam	177	147
	Naṣṭajātakodāharaṇam	178	148
	Niṣekādhyāyavivṛttiḥ	182-183	153 A.
	Pañchapakṣī	185	155
	Pañchasvarā	189	158
	Pañchasvarāṭippaṇam	189-191	159 A.
	Pārāśarījātaka-vyākhyā	199	167
	Pāśākeralī	201	169
	Pāśākeralī	201	170
	Pāśākeralī	204	171
	Putrachintāmaniḥ	208	178
	Praśnakeralī	210	180
	Praśnachintāmaṇiḥ	213	183
	Praśnadīpikā	216-217	187 A-C.
	Praśnamanoramā-vyākhyā	224	194
	Praśnamanoramā-vyākhyā	226-226	195 A-B.

Authors.	Works.	Pages.	Nos.
Paramasukha	Pañchasvarānirṇayaḥ	191	160
	Pārāśarījātaka-vyākhyā	198-199	166 A-B.
Paramasukhopādh-yāya	Ramalanavaratnam	343-344	296 A.
Paramānanda Thākura	Siddhāntasudhā	499	416
Puñjarāja	Śambhuhorāprakāśaḥ	424	361
Puruṣottama Bhaṭṭa	Makarandaṭippaṇam	289	246
Pṛthuyaśas	Ṣatpañchāśikā	449-450	78 A-D.
Prajāpatidāsa	Granthasaṁgrahaḥ	55-56	50 A-B.
	Pañchasvarānir-ṇayaḥ	192-193	161 A-D.
Pradyumna	Ratnāvalīvyākhyā	392	295
Prāṇakṛṇṣa	Kriyāmbudhiḥ	35	36
Prāṇadhara Miśra	Jātakachandrikā	87-88	80 A-B.
	Jātakachandrikā	85-87	79 A-C.
Balabhadra	Hāyanaratnam	352	434
Bālakṛṣṇānanda-sarasvatī	Jaiminisūtravṛttiḥ	128	111
Bṛhaspati	Svapnādhyāyaḥ	513-516	428 A-F.
Bhañjana Miśra	Keralīśakunāvalī	30	31
Bharata	Rasālā	348	299
	Samarasāravyākhyā	465	389
Bhaveśa	Jātakapaddhatigaṇi-todāharanam	105	91
	Līlāvatīvyākhyā	382	323
	Śrīpatipaddhatyudā-haraṇam	335-337	~~373 A.~~
Bhānunātha	Vyavahāraratnam	421	358
Bhārgava	Praśnachandraḥ	212	182
Bhāskarasūri	Brahmasiddhānta-tulyam	267	223 A.
Bhāskarāchārya	Karaṇakutūhalam	21	20